

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BANU AVAR

HANGİ AVRUPA ?

Remzi Kitabevi

14. BASIM

İsveç'in Nobel'i, Fransa ve Sevr Rüyası, Danimarka'da Kopenhag Kriterleri, Vatikan'ın küresel vals ve diğerleri...

Banu Avar'la 17 Avrupa ülkesinin geçmişi ve bugünü satırlar arasında!

"Sınırlar Arasında programının Avrupa yolculuklarını HANGİ AVRUPA ? kitabında topladık. Türkiye denilince aklına Ermeni ve Kürtler gelen, elleri soykırımlarla kirli, kendi halkını, Kopenhag kriterleri bir yana, minimum insan haklarından mahrum bırakan, her köşesinde ayrılık rüzgârları esen bir Avrupa! Barış ve demokrasi meleği kuzey ülkeleri silah satışında rekor kırıyor. Amerikan üsleri İskandinavya'dan sonra İrlanda'ya da yerleşiyor..."

"Sözde İslamcı tarikatlara destek artıyor ama İslam en büyük düşman olarak niteleniyor. Avrupa âdeta yeni bir Haçlı seferine hazırlanıyor. İşte böyle bir Avrupa, Türkiye'ye 'kriterler' dayatıyor! Bu kriterler, en yetkili Batılı ağızlardan yorumlanıyor. TRT'de yayınlanırken önemli bölümleri ekrana yansımamış röportajlar bu kitapta yer alıyor.

"Bakın Batı, Türkiye'ye kendini nasıl da açıkça anlatıyor... Anlamak isteyenlere..."

BANU AVAR gazetecilik hayatına *Süreç* dergisinde başladı. Londra City Üniversitesi'nde televizyonculuk alanında yüksek lisans yaptı. BBC'nin belgesel kurslarına katıldıktan sonra BBC Türkçe Yayınlar Bölümü'nde programcı ve spiker olarak çalıştı. Ardından, TRT Londra muhabirliğini üstlendi. *Günaydın*, *Vatan*, *Dünya*, *Politika* gibi gazetelerde muhabir olarak çalıştı ve birçok dizi-yazıya imza attı. Mozaik ve Kaleydoskop gibi yapımcılığını, yönetmenliğini ve sunuculuğunu üstlendiği programları TRT 1 ve TRT 2'de yayınlandı. İlk yayınlandığı yıllarda 32. Gün programının Londra muhabirliğini yaptı. I Caesar, Crimean War, The Great Game ve Troy gibi BBC ve Discovery Channel belgesellerinde Türkiye yapımcısı olarak yer aldı. 1999'da TV 8'in belgesel bölümünü kurdu ve 2004'e kadar *Denizciler*, *Bir Zamanlar Kıbrıs'ta*, *Artık Biz de Varız*, *Devlerin Savaş Alanı*, *Afganistan*, *Türkiye Sevdalıları ve Ohri*, *Güzel Ohri'nin de bulunduğu pek çok belgesele imza attı. Belgeselleri Arapça, Farsça, Makedonca, Azerbaycan Türkçesine çevrilerek birçok ülkede yayınlandı. Avar'ın Balkanlar, Kafkasya, Ortadoğu, Orta Asya, Çin, Hindistan, Güney Amerika, Avrupa'dan dosyalarla TRT 1 ekranlarına gelen Sınırlar Arasında adlı programı, 2004-2008 yılları arasında 82 bölüm yayınlandı. Sınırlar Arasında, ABD ve İsrail Büyükelçiliklerinin müdahalesiyle yayından kaldırıldı. 2009'da ART'de, 2011'de Kanal 99'da Dünya Düzeni adlı dizi-belgeseller yaptı. Günlük makaleleri internet sitelerinde yayınlanmakta ve kitap çalışmalarını sürdürmektedir.*

Banu Avar'ın öteki kitapları:

Sınırlar Arasında (2005), *Avrasyalı Olmak* (2007), *Hangi Avrupa?* (2007), *'Böl ve Yut!'* (2008), *Hangi Dünya Düzeni?* (2009), *Kaçın! "Demokrasi" Geliyor!* (2011), *'Gün' 'O Gün'dür!* (2012) *Zemberek* (2016).

BANU AVAR

HANGİ AVRUPA?

Remzi Kitabevi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

HANGİ AVRUPA? / Banu Avar

© Remzi Kitabevi, 2008

Editör: Irmak Zileli

Kapak: DPN

ISBN 978-975-14-1304-8

BİRİNCİ-DÖRDÜNCÜ BASIM: Truva Yayınları, 2007-2008

BEŞİNCİ BASIM: Remzi Kitabevi, Eylül 2008

ON DÖRDÜNCÜ BASIM: Şubat 2017

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset

100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77, Bağcılar-İstanbul

tel (212) 629 0615 Sertifika no: 12068

İçindekiler

TÜRK DOSTU (!) KUZEY

- İsveç'in Nobel'i, 15
- Gazetelerden Seçmeler, 39
- Oslo ve Barış Havarileri, 50
- Helsinki'den Kıbrıs'a..., 74
- Kıbrıs: Devlerin Satranç Tahtası..., 95

AVRUPA'DAKİ AMERİKA!

- Almanya'da Hak, Hukuk..., 115
- Strasburg'da Türk Olmak!, 142
- Fransa ve Sevr Rüyası, 160
- İngiltere ve "Lozan!", 181
- İrlanda'da Barış ve Süreç!, 205

GÜNEYLİ DOSTLARIMIZ

- İspanya ve Bask Ülkesi, 229
- Portekiz'in AB Serüveni, 248
- İtalya'da Küresel Oyunlar, 269
- Vatikan Kimin Emrinde?, 287

KOPENHAG KRİTERLERİ VE BRÜKSEL'İN ŞEFAATİ

- Viyana'da Türk Korkusu Patriğin Ödülü!, 309
- Danimarka, Eskimolar ve İslam, 327
- Hollanda'da Kriterler!, 350
- Washington'un Başkenti Brüksel, 371
- Dizin, 395

*Türkiye'nin gerçek gazetecilerine
selam olsun!*

Okura İlk Not

Sınırlar Arasında 2006-2007 yayın döneminde on yedi Avrupa ülkesini ekrana getirdi ve Avrupa'nın çeşitli konularda ne büyük bir çifte standart uyguladığını, şu ünlü "Kopenhag Kriterleri"nin Kopenhag'da bile uygulanmadığını, Türkiye'ye dayatılan "Avrupa ölçütleri"nin her birinde Avrupa'nın sınıfta kaldığını, Avrupalının ağzından aktardı...

Avrupa'dan başka çıkış yolumuz olmadığını yüz küsur yıldır iddia edenlerin TARAFLI olduğunu ve bulundukları tarafın, TÜRKİYE tarafı olmadığını anlatmaya çalıştık. Onlar da bizim "taraflılığımızı" masaya yatırdılar.

Cevabımız bugün de yarın da değişmeyecek. Biz, Allah'a çok şükür taraflıyız! Türkiye'nin tarafındayız. Batı dünyasında kendi ülkesinin tarafında olmayan bir aydın, bir gazeteci, bir siyasi bulmak neredeyse imkânsızdır. Türkiye'ye karşı Batı'nın tarafında yer alan aydınlarımıza, Batılının biraz da "milliyetçiliğinden" nasiplenmelerini öneririz.

Sınırlar Arasında, on yedi Avrupa ülkesini TRT ekranlarına getirirken büyük zorluklara göğüs gerdi. Hemen hemen her bölüm kesintilerle yayına girebildi. Bazı programların tekrarları tümüyle kaldırıldı. İsrail ve İsveç Büyükelçilikleri, Dışişleri Bakanlığı'nın ilgili dairelerine ve TRT'ye şikâyetlerini bildirdiler. İsveç programında basın özgürlüğünü açık müdahale, halkın büyük tepkisiyle karşılaştı.

Sınırlar Arasında'nın "İsveç'in Nobelî" adlı programı 11 Aralık 2006 günü, Nobel töreninden bir gün sonra yayınlanmıştı. Ekim

sonunda İsveç'te program çekimleri için bulunduğumuz sırada Nobel sahipleri açıklanmıştı. Biz de İsveç'te, 100 yıllık Nobel ödüllерinin amacını, ödöl dağıtanlara sormuş, Alfred Nobel'i tanıtmıştık. Nobel ödölü alan ilk "Türk" Orhan Pamuk hakkındaki yorumlar ve Orhan Pamuk'un kendi ülkesi hakkındaki görüşlerine de yer vermiştik.

İsveç programında ayrıca Sami ve Tater azınlığının, 1980'lere kadar nasıl bir biyolojik soykırıma uğradığı konusu da işlenmişti. Kürt, Ermeni meselesinde insan hakları havarisi kesilen İsveçli aydınlar kendi azınlıkları ve yakın geçmişin "soykırımları" konusundaki görüşlerini sormuş, bu gibi sansürlü konularda aldıkları tavrı ekrana getirmiştik.

Programın yayınlanmasının ardından kopan kıyamet, küçük bir devşirilmiş grubun Batı'yla sıcak ilişkilerinin boyutunu bir kez daha ortaya koydu. Program yayınlanır yayınlanmaz İsveç'i "vatan" sayan bir grup "aydın", İsveç Büyükelçisi'ne programı "jurnal" etti. İsveç Büyükelçisi, Dışişleri'ne, Dışişleri de TRT yönetimine şikâyetleri iletti ve program tekrarları yayınlanmadı. İşte "tepkisiz" bilinen Türk izleyicisi, 12-16 Aralık günlerinde öyle bir tepki gösterdi ki program, 16 Aralık Cumartesi günü TRT 2'de bir kez daha yayınlanabildi.

Ulusalıcı basın, ulusalıcı örgütler, binlerce vatandaş, e-posta, telefon ve faksla durumu protesto etti. Tüm bunlar olurken İrlanda'da çekimdeydim. Telefonum bir dakika durmadı... Saadet Partisi'nden, İşçi Partisi'ne uzanan bir yelpazede siyasi parti yetkilileri; *Yeni Çağ* gazetesinden *Tercüman*'a ve *Cumhuriyet*'e kadar birçok gazete; köşe yazarları; çok sayıda internet gazetesi; Aydınlar Ocağı'ndan Türk Ocakları'na kadar birçok milliyetçi örgüt desteklerini iletti.

Batı'ya akredite basın mensupları bizi kınadılar, ipe sapa gelmez iddialarla suçladılar. İsveç'i soykırımla suçlamanın ne büyük densizlik olduğundan söz ettiler. Onlara göre, "Dostlarımızla aramız açılıyordu!" O dostlarımız ki sabah akşam "Türklerin barbarlığını" anlatıyor, Türk deyince akıllarına "Kürt ve Ermeni" katliamından (!) başka bir şey gelmiyordu. Basın, tüm İskandinav ülkelerinde Türk mezalimini anlatıyor, tarih kitapları Türklerin yaptı-

ğı katliamı (!) çocuklarına öğretiyor, gazetelerde Türkiye için sadece “olumsuz” haberler yer alıyordu.

“Batıcı” aydınlarımızın “şiddetle” kınadığı program, Türk halkı tarafından desteklenmiş, alkışlanmış ve yeniden yayına konulmuştur. Teşekkür ederiz.

Ayrıca kan-ter ve gözyaşı ile yapılan bu programlarda büyük katkıları olan arkadaşlarım Müjgan Tekin, Özlem Pekel Bülbül, Şifa Şen ve başta ailem olmak üzere, katkıda bulunan diğer arkadaşlarıma ve dostlarıma da teşekkürü borç bilirim.

Sınırlar Arasında programının Avrupa yolculuklarını *Hangi Avrupa* kitabında topladık. Türkiye denilince aklına Ermeni ve Kürtler gelen; elleri soykırımlarla kirli; kendi halkını, Kopenhag Kriterleri bir kenara, minimum insan haklarından mahrum bırakan; her köşesinde ayrılık rüzgârları esen bir Avrupa! Barış ve demokrasi meleği kuzey ülkeleri silah satışında rekor kırıyor. Amerikan üsleri İskandinavya’dan sonra İrlanda’ya da yerleşiyor.

Sözde İslamcı tarikatlara destek artıyor ama İslam en büyük düşman olarak niteleniyor. Avrupa âdeta yeni bir haçlı seferine hazırlanıyor. İşte böyle bir Avrupa, Türkiye’ye “kriterler” dayatıyor! Bu kriterler, en yetkili Batılı ağızlardan yorumlanıyor. TRT’de yayınlanırken önemli bölümleri ekranda yer alamamış röportajlar okurun ilgi ve bilgisine sunuluyor.

Bakın Batı, kendini Türkiye’ye nasıl da açıkça anlatıyor... Anlamak isteyenlere...

*Temmuz 2007
Göcek Adası*

TÜRK DOSTU(!) KUZEY

İsveç'in Nobel'i
Gazetelerden Seçmeler
Oslo ve "Barış"!
Helsinki'den Kıbrıs'a
Kıbrıs: Devlerin Satranç Tahtası

İsveç'in Nobel'i

Ekim 2006 Yolculuğu

“Amaca ulaşmak için, her yol mübahtır.” Bu, Batı’nın gözde atasözlerinden biridir... Doğu’nun atasözleri, “seçilen yol”un çok daha önemli olduğundan söz eder.

Batı dünyası hedefe ulaşmak için, barış ödülü de verir; silah da satar. Küresel seçkinler, çıkarları doğrultusunda her yolu dener.

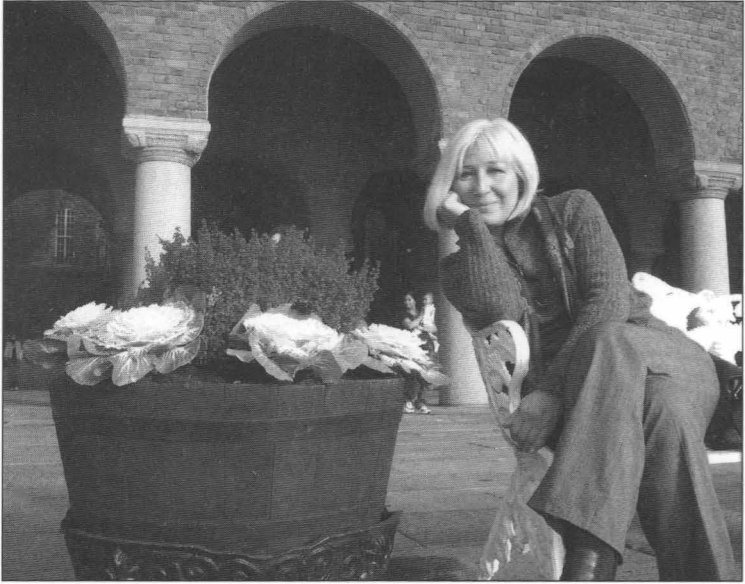
Her ülkede kendilerine yakın insanları örgütler, küçük gruplar oluşturarak kaleyi içten fethetmeyi hedeflerler...

Kendilerine yakın olanları ödüllendirir, şöhrete gark ederler ki başkaları da aynı yolu izlesin!

Batı ve Ödülleri

Batı dünyası, son zamanlarda Türkiye’deki aydınlara ödül verme yarışında. Orhan Pamuk, Nobel Edebiyat Ödülü’nü aldı. Ardından Leyla Zana, Norveç’te Barış Ödülü sahibi oldu... Elif Şafak İsveç’te bir ödüle layık görüldü. Bartholomeos son iki-üç yıldır Batı’nın tüm kurumlarından ödül aldı. Son ödülü Avusturya Katolik Kilisesi’nce verilen König Ödülü’ydü.

Dünyada barış, edebiyat ve bilim ödülleri modasını başlatan Alfred Nobel’dir. Kendisi petrol ve silahla bir servet edinmiştir. Suçluluk duygusuyla olsa gerek, ölüm makineleriyle kazandığı paranın bir kısmının, “gerekli yerlerde” gerekli kişilere ödül olarak verilmesini vasiyet etmiştir...
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

City Hall bahçesinde

İsveç'e, ödüllerin ve silahların izini sürmeye gitmiştik. Yıllardır basın yayın organlarında Nobel'in şaşaalı görüntüleri yer alırdı. Batı dünyasının en saygın isimleri, Avrupa'nın kraliyet aileleri göz kamaştırıcı salonlarda toplanır, seçilmiş ödül sahiplerini "vaftiz" ederlerdi... Basın mensupları Washington, Paris ve Brüksel üçgeninde görünen büyük isimleri, yüzlerinde uçuşan medeni tebesümle karelere hapsederlerdi...

Dünya, 3. binde kana boyanırken, onlar barış ödülleri dağıtırlardı.

Dünya 3. binde kültürel olarak işgal edilirken onlar, edebiyat ödülleri "seçilmiş" olanlara takdim ederlerdi...

Nobel ödülleri, masonik törenlerle sahiplerini bulurdu. Bu yıl da öyle oldu.

İsveç, bir asırdır Nobel ödülleri verme onurunu Norveç'le paylaşan bir ülke.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

Manidardır, Barış Ödülü'nü, silah sanayinin üstünde oturan

Norveç; edebiyat ödülünü de yine dünyaya silah ve demokrasi (!) ihracıyla uğraşan İsveç veriyor. Her iki ülke de Avrupa'daki Amerika'yı temsil ediyor.

Alfred Nobel Kimdi?

Aslında şu ünlü Nobel Ödülü, durumu mükemmel özetliyor. Bu ödüller, adını Alfred Nobel'den alıyor. Hani yıllardır, bir isim, bir marka ve bir olay size, saygınlığın ismi olarak duyurulur ve artık sorgusuz sualsiz o "şey"i sunulduğu biçimiyle kabullenirsiniz ya; işte Nobel, buna en iyi örnektir. Batı'nın en önemli kültür silahlarından biridir. Beyinleri işgal yöntemidir.

Kimdir Alfred Nobel?

Dinamiti dünyaya hediye eden adamdır. Bir silah sanayicisidir, bir petrol devidir. Edebiyat, onun hobisidir...

Alfred Nobel, bir asır önce küresel sermaye kozlarını paylaşırken ortaya çıkan en önemli isimlerden biridir.

Patlayıcılara olan düşkünlüğünü babasından almıştır Nobel. Babasının Saint Petersburg'da mayın fabrikaları vardır. Alfred Nobel, küçük bir çocukken, patlayıcılara olan merakı yüzünden, kardeşinin ölümüne bile sebep olmuştur...

Stockholm'de önce, İsveç Kraliyet Akademisi'ni ziyaret etmiştim. 2006 Nobel Edebiyat Ödülü'nü sahibine takdim edecek olan komitenin sözcüsü Horace Engdahl'le randevum vardı.

Nobel ödüllerinin kime verileceğine karar verilen odada, kendi portresi önünde konuşuyoruz... Nobel komitesinin her yıl bu salonda toplandığını söylüyor. Kuzeyli açık mavi gözleri kuşkuyla bakıyor...

"1998'de Nobel Komitesi'ne seçildim. Tarihçi ve eleştirmenim. Bir yıl sonra komite sözcülüğüne getirildim," diyor. Edebiyat ödüllü alanları açıklama şerefine kendisine ait olduğunu söylüyor.

Alfred Nobel'i şöyle anlatıyor:

"Nobel bir sanayiciydi ve bildiğiniz gibi dinamiti icat etmişti. Tüm Avrupa'da ve hatta Rusya'da silah sanayini o kurdu. Sadece silah değil, petrol yatırımlarına da girmişti ve paranın büyük bir kısmını, dinamit ışından ziyade Bakü petrolerinden kazandı."

Bir Yanda Silah Şirketleri, Bir Yanda Barış Dernekleri!

Petrol ve silah! Nobel, 100 yıl önce iki stratejik alana yatırım yapmıştı. Avrupa'nın her ülkesine, hatta Amerika ve Avustralya'ya silah satmıştı. Geçen yüzyılın başında yirmi ülkede, doksan farklı yerde silah fabrikaları vardı.

İsveç, Nobel'in mirasını bugün de sürdürüyor. Avrupa'nın en ceval silah yapımcılarından biri olarak biliniyor.

Aynı zamanda adı "barış"la başlayan birçok örgütlenmeye ev sahipliği yapıyor. Barış çalışmaları, barış enstitüleriyle adını dünyaya duyuruyor.

Bunlardan en ünlüsü SIPRI. Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü. Alyson Bailes, SIPRI'nin başkanı. Aslında İngiliz bir diplomat. İsveç'te yaşıyor. Barış araştırmaları yapıyor... SIPRI; İsveç'in küresel konumuna iyi bir örnek teşkil ediyor.

Alyson Bailes, beni enstitünün önde gelen araştırmacılarından Simon Wezeman'la beraber kapıda karşıyor. Odaya yerleşiyoruz. Sık sık Türkiye'ye gittiğini, işadamları ve siyasilere görüşmeler yaptığını anlatıyor. Türkiye'de konferanslara çağrıldığını da ekliyor... Kamera çalışıyor. Röportaja başlıyoruz.

"SIPRI bir barış enstitüsü. Burada barışa yönelik ne gibi çalışmalar yapılıyor?" diye soruyorum.

"İlgilendiğimiz konuların başında savunma harcamaları, silahlanma bütçeleri geliyor," diyor. İngiliz Kraliyet ailesi mensuplarına has, ağdalı bir İngilizceyle konuşuyor. Kilolu vücudunu saran Hint işi eşarbını ara sıra düzeltirken, çekik buz mavisi gözlerindeki ifade hiç değişmiyor.

"Silahsızlanma konusu ilgi alanlarımızdan biri. Ayrıca güvenlik çalışmaları yani çatışmalı bölgelerde arabuluculuk konuları da bizim ilgi alanımızda..." diyor.

Gülümseyerek, "Bunları silah satışıyla ünlenmiş bir ülkede nasıl yapabiliyorsunuz?" diye sorduğumda yüzündeki ifade bir an değişiyor. Sonra yine diplomatik yüz ifadesine geri dönüyor.

"Biz İsveç'in silah satışını da araştırıyoruz ve silah sanayi ve ti-

careti konusunda soru işaretlerini ortaya koyuyoruz. Ama İsveç'in silah satış yasası oldukça düzenli... Şirketlerin çatışmalı bölgelere silah satışı yasaklanmıştır..."

Yarım saat sonra konuşacağım SIPRI araştırma görevlisi Simon Wezeman, "direktörü"nü yalanlayacaktı... Ben Wezeman'a soru sorarken, masasında oturan ve röportajı dinleyen Bailes, cevabı dinlerken koltuğunu birkaç kez gıcırdatacaktı...

Wezeman, "İsveç yasalarında silah satış yasağı yok!" demişti. "Yasalarda sadece tavsiye niteliğinde cümleler var. 'Satılmayacak' denilmiyor, 'satılmamalı' diyor. Herkes biliyor ki; silah şirketleri dünyada çatışmalı bölgelere satış yapıyor... Maalesef kâr, prensiplerin önüne çıkıyor..."

Wezeman işte böyle demişti.

Barış Enstitüsü, "Birleşik Silah Sanayi" İstiyor!

Wezeman bize, uygar ülkelerin yasalarında maddi çıkarları aşacak bir prensip olmadığını söylüyordu.

İşte bu yüzden İsveç'in ünlü Bofors silah şirketi, Asya'dan Afrika'ya tüm çatışma bölgelerine yıllardır silah satıyordu.

1991 yılındaki Körfez Savaşı'nda Amerika'nın kullandığı silahlar arasında Bofors'unkiler de vardı. Afganistan'ın işgalinde Bofors firması tarafından üretilen füzeler kullanılmıştı.

Yasakları delenlere karşı, dünyada sulhun sağlanması için ne yapılabilirdi. Barış Enstitüsü'nün en tepesindeki isim Bailes, gariptir ama çözümü daha büyük küresel bir silah sanayinde görüyordu:

"Her gün daha gelişmiş bir silah ortaya çıkıyor. Ve silah şirketlerinin maliyeti her geçen gün büyüyor. Bu maliyetin karşılanmasının tek yolu var. Silahların dış pazarlara satılması! Biz şöyle bir çözüm üzerinde çalışıyoruz: Gelişmiş silahlar yapan ülkeler, maliyeti paylaşarak işbirliği içinde silah üretmeliler!"

Bir barış enstitüsü, Batılı ülkelerin birleşik bir silah sanayi kurmasından söz ediyordu... İsveç, en fazla silahı Amerika ve İngiltere'ye satıyordu. Kendisi gölgede kalıyor, üretime devam

ediyordu. Silahlar başka ülkeler aracılığıyla çatışma bölgelerine sevk ediliyordu...

Batıda silah sanayi, halkın çoğunluğunun desteğini alıyordu. Çünkü İsveç halkı her satılan silahla biraz daha zenginleşiyordu...

Ortadoğu'yu, Afrika'yı Asya'yı yakan silahlar, onlara medeniyet ve refah olarak geri dönüyordu...

“Kültür Diplomasisi”

Bu, işin silah boyutu... İsveç Amerika'yla silah sanayindeki işbirliğini kültür diplomasisi denilen alanda ve demokrasi çalışmalarlarıyla da yürütüyor. Amerika'nın “Demokrasi Projesi”nde aktif yer alıyor.

Kültür diplomasisi aslında soğuk savaş yıllarında ortaya çıkmış bir Amerikan projesi.

Amaç, özellikle Müslüman ülkelerin aydınlarını kazanmak olarak belirlenmişti. Amerikan Dışişleri Bakanlığı'nın hazırladığı bir raporda, “Amerikan değerleri”nin yayılması için en etkili yöntemin “medeniyetler arası diyalogla ilgili çalışmalar yapan, yazar çizerin kazanılması” olduğu belirtilmişti.

Bakın Amerikan Başkanı George Bush 2004'te Türkiye ziyaretinde ne diyordu:

“Orhan Pamuk'un yapıtları, tıpkı Türkiye gibi, kültürler arasında bir köprüdür. Pamuk'un da söylediği gibi, bu toprakların insanları, uygarlıkların, kültürlerin, Doğu ile Batı'nın çatışmasının esas olmadığını anlamışlardır.

“Pamuk, ‘En önemli şey, başka uygarlıklardan insanların, tıpkı sizin gibi olduğunu anlamaktır,’ demiştir!”

Böylece Pamuk, son yıllarda “Bush'un en çok adını andığı Türk” unvanını da kazanmıştı.

İsveç Kraliyet Akademisi de 12 Ekim 2006'da yılın Nobel Edebiyat Ödülü'ne Orhan Pamuk'un layık görüldüğünü açıklarken şu sözlere yer veriyordu:

“Bu ödül, bir kentin melankolik ruhunun izlerini süren, kültürlerin birbiriyle çatışması ve örülmesi için yeni simgeler bulan Orhan Pamuk'a verilmiştir!”

Horace Engdahl

“Küresel Bir Edebiyat!”

İsveç Kraliyet Akademisi sözcüsü Horace Engdahl, “Önemli olan ‘küresel edebiyat’ yaratmak!” diyordu...

“Küresel bir edebiyat fikri” Alfred Nobel’in düşüncesiydi...

Engdahl, mavi odada bana Nobel’in vasiyetini ezberinden tekrarlıyordu:

“Vasiyette, Nobel ödülü alacak kişilere ait kriterlerle ilgili bir şey söylenmiyordu. Bir iki cümle vardı. ‘İdeal olana doğru, en mükemmel eseri bize takdim eden yazarı ödüllendirmeliyiz!’ diyor-

du. Maalesef ‘ideal olan’ nedir belirtmiyordu... O nedenle de yüz yıldır tartışmalar sürüyor...”

Sözlerinin sonunda, yüzüne geniş bir gülümseme yayılıyor; işte böyle der gibi ellerini iki yana açıyordu...

Alfred Nobel, 1896’da San Remo’da öldüğünde, serveti bir milyar krondur. Vasiyetine göre miras üçe bölünecekti. Sevgilisi Sophie Hess ve kuzenleri mirasın üçte ikisini alacak ve kalan paranın üçte biri Nobel ödülleri için ayrılarak “insanlığa hizmette bulunanlara” (!) sunulacaktı. Bu ödüller fizik, kimya, tıp, edebiyat alanında ve barışa hizmet edenlere olmak üzere toplam beş dalda verilecekti...

Nobel’in bu vasiyeti, önceleri büyük tartışma yarattı. Ancak 1900 yılında İsveç hükümeti, Nobel Vakfı’nı kurdu. Bu yıldan sonra da Nobel ödülleri düzenli olarak verilmeye başlandı.

Engdahl’a “Birçok kişi, Nobel’in bu ödülleri bir çeşit suçluluk duygusuyla vasiyet ettiğini söyledi...” diyorum.

“Öyle denilir ama bence edebiyat ödülünden çok, barış ödülü bu duyguyla ilişkilendirilebilir. Patlayıcıların mucidi olarak, böyle bir ruh haliyle bu ödülü düşünmüş olabilir...” diyor, yüzünde yine o geniş gülümseme...

Nobel komitesi her yıl sırf edebiyat dalında bir buçuk milyon avro ödül dağıtıyor, diğer dört dalın ödülü de bundan aşağı kalmıyor...

Silahlardan Ödüllere

Peki, bir asırdır her yıl beş kişiye verilen bu para, nereden geliyor?...

Bilinen o ki Nobel’in mirası akıllıca kullanılıyor. Mesala vakıf gelirlerinden bir kısmı, Lockheed Martin ve Honeywell International adlı Amerika’nın dev silah şirketlerinin hisselerine yatırılıyor.

SIPRI Barış Enstitüsü’nden Wezeman’a silahlanma yarışına karşı ne yapılabileceğini soruyorum...

“En korkunç silahlar aslında zaten artık kullanılmıyor. Kullanımları yasak... Ama konvansiyonel silah satışı hala çok fazla...”

Sözünü kesiyorum: “Öyle diyorsunuz da Irak’ta kimyasal silahlar, Türkmenlere karşı kullanıldı, Filistin’de beyaz fosfor kullanımı kanıtlandı...”

“Evet... O zaman, ambargolar ve yaptırımlar devreye girmeli...” diyor.

Gülerek, “Yapmayın!” diyorum, “Sizce kim, süpergüç Amerika’ya yaptırım uygulayacak?!”

Gözleri arkamızda oturan ve önündeki kâğıtlara bakan Alyson Bailes’e dönüyor, hayli rahatsız devam ediyor:

“Bu, sistem ve anlaşmalar meselesi. Bence en büyük güç bile uluslararası anlaşmalara karşı duyarlıdır. Tabii öte yandan, eğer büyük bir güçseniz, birçok yasayı ihlal edebilirsiniz...”

O da farkında ki söyledikleri birbiriyle çelişiyor.

Nobel Barış Ödülü Sahiplerinden Örnekler...

Büyük güçler, her istediklerini yapar, sonra o “uluslararası anlaşmalar” denilen tartışmaların üzerine çıkar, işin içinden sıyrılırlar. Silahların üzerinde oturur, dünyaya barışı anlatırlar... Nobel barış ödülleri onlarca yıldır belli misyonların sahiplerine verilir. İşte değişik dönemlerden bazı ödül sahipleri.

1930’da – Ekümenik hareketin lideri, başpiskopos Lars Olof Nathan dine yaptığı katkılardan dolayı;

1953’te – ABD Dışişleri Bakanı George Marshall, dünyayı borca batıran Marshall Planı’yla;

1990’da – Sovyetler Birliği’nin son Devlet Başkanı Mihail Gorbacov, artık bir Sovyetler Birliği kalmadığı için;

2002’de – ABD Başkanı Jimmy Carter, demokrasi çalışmaları nedeniyle;

2001’de BM Genel Sekreteri Kofi Annan, dünya barışına önemli katkılarından dolayı Nobel Barış Ödülü aldı!

Kimisi yardım yaptığı ülkeleri IMF’ye bitmez tükenmez borçla bağladığı için, kimisi Sosyalist Blok’un dağılmasına yardımcı olduğu için, kimisi Amerikan çıkarları doğrultusunda, Doğulu ülkelere demokrasi ihraç ettiği için ödül almıştı.

Peki ya edebiyat ödülleri?

Çeşitli dönemlerde birkaç örnek seçelim.

1920’de Nobel Edebiyat Ödülü’nü, Norveçli Knut Hamsun aldı... Nazilerle işbirliği yaptığı söylenmekteydi. Yazar, Nobel Ödülü’nü daha sonra Hitler’in propaganda bakanı Joseph Goebbels’e takdim edecekti...

1953 yılında İngiliz Winston Churchill ödüle layık bulundu. Ortadoğu paramparça edilmiş İsrail devleti, İngiliz politikalarıyla Filistin topraklarında kurulmuştu. Churchill bir edebiyatçı değildi ama nedense ödüle layık görülmüştü.

2000 yılında ödül, Çinli bir yazara verilecekti. Ülkesine muhalefti... Çin hakkında söylemediğini bırakmıyordu...

Ve 2006 Edebiyat Ödülü’nü, bir Türk yazar alacaktı.

Ödülün sahibi, “Ya Avrupa Birliği ya barbarlık! Seçim yapmak zorundayız!” diyen Orhan Pamuk oldu.

Jean Paul Sartre ve Diğerleri

Yüz yıl içinde bugüne kadar edebiyat ödülünü reddeden tek bir isim vardı. 1964 yılında Jean Paul Sartre, Nobel Edebiyat Ödülü’nü almayı reddetti.

Gerekçesini şöyle açıklıyordu: “Bir yazarın, resmi kurumlarca bahsedilen böyle bir ödülü kabul etmesi, onun kişisel hedeflerini, ödül verenlere göre yönlendirmesi sonucunu doğurur. Yazar, bağımsız olmalıdır, kurumlarla ilişkili olmamalı ya da bir kurum haline dönüşmemelidir.”

Jean Paul Sartre, Nobel ödülleri ağır bir şekilde eleştirmiş, Nobel Ödülü’nün önyargılı, politik ve seçmeci bir anlayışla verildiğini söylemişti...

Erol Bakırdan, kırk yıldır İsveç’teydi. Bir öğle vakti kamera-man Erkut Erçakır’la, Olaf Palme’nin öldürüldüğü anacaddedeki noktanın önünden geçip onun lokantasına giriyoruz. Eşi, kızı, oğlu ve gelini, tüm aile oturup hasret gideriyoruz. “Hayırlı olsun!” diyoruz. “İsveç Nobel Edebiyat Ödülü’nü bir Türk’e verdi. Ne diyorsun?”

Gülüyor. “40 yıldır buradayım. İsveç’in Türkiye’ye ve Türklere

nasıl baktığını iyi bilirim!” diyor. “Burada Orhan Pamuk denilince tek şey akla geliyor: Bir milyon Ermeni’nin ve 30 bin Kürt’ün, Türkler tarafından katledildiğini söyleyen Türk yazar!

“Yıllar önce meydanda küçük bir dükkânım vardı. Kapısına Türk bayrağı takardım. Başıma gelmedik kalmadı. Sonunda kaldırmak zorunda kaldım. Burada Türk olmak zordur. Türklere ‘karşı’ Türk olursan o başka, hayatın kolaylaşır...”

“Ülkesini Aşağılayanlara Ödül Verdiğimiz Söylenir!”

Horace Engdahl’e her Nobel Edebiyat Ödülü’nün ardından büyük tartışmalar yaşanmasını bunu nasıl değerlendirdiğini sormuştum.

“Geçen yıl ödülü alan Harold Pinter, bu yıl Orhan Pamuk ve diğerleri kendi ülkelerindeki aydınlar tarafından eleştirildi ve ödülün yanlılığı çok tartışıldı. Pamuk’un, ödülü, Kürt ve Ermeni konusundaki söylemleri nedeniyle aldığı konuşuldu... Bu tartışmaları nasıl yorumluyorsunuz?”

Engdahl, “Bunlar deli saçması!” diye yanıtlamıştı soruyu. “Biz asla siyasi söylemleri dikkate almayız. Yazarın böyle bir duruşu varsa bile bu asla Nobel masasına gelmez. Biz sadece eserlerle ilgileniriz!”

“Sayın Engdahl” diyorum, “Siz de biliyorsunuz Nobel ödülleri her zaman tartışmalıdır. Bu tartışmalar yüz yıldır sürüyor...”

Ceketini düzelterip, gırtlığını temizliyor, “Evet, doğru!” diyor, “Bazıları, ülkelerini aşağılayan yazarlara ödül verdiğimizizi bile söyledi... Mesela Çinli bir yazara ödül vermiştik. Müthiş bir yazar. Çinli otoriterlerle çatışmış ve ülkesinden kaçmıştı. Yıllarca sürgünde yaşadı... Ona ödül verdiğimizde Çin hükümeti ayaklandı. Ödülün politik bir ödül olduğunu iddia ettiler. Çin’i aşağıladığımızı söylediler...”

Sözünü kesip, “Mesela Günther Grass’a verilen ödül...” diyorum.

“Evet, Almanya’da büyük tartışma yarattı. Sosyal Demokratlar ödülден memnundu ama muhafazakarlar çok kızdı. Sonra

Macar yazara verdiğimiz ödül de Macar halkını çok kızdırmıştı.”

“O zaman Türkiye’de de benzer bir durum olduğunu söyleyebiliriz. Yazar Kürt ve Ermenileri katlettiğimizi söyledi. Bu, Batı’nın yıllardır Türkiye’den duymak istediği şeydi...”

Sıkılıyor. Buz mavisi gözleri duvarlarda dolaşüyor, sonra yüzüne medeni gülümsemesini geçirip “Bunlar doğru değil...” diyor. “Biz sadece edebi değerler üzerinde duruyoruz ama dediğiniz gibi bu ödülün her zaman politik yankıları vardır... Bunu kontrol edemeyiz.”

Uluslararası Yazı Programı

Politik yankılar, politik kararlar sonucunda oluşmaktaydı... Amerikan kaynaklı ünlü “Demokrasi Projesi”, 1980’lerden beri, ülkelerde, Amerikan çıkarları doğrultusunda politik yankılar oluşturmak amacıyla ortaya atılmıştı.

Bu projeye göre çeşitli ülkelerdeki aydınların örgütlenmesi çok önemliydi... Önce toplumlar arası “Öncüler Projesi” uygulandı.

Dünyanın her yerinden aydınlar “küresel değerler” doğrultusunda devşirilecek; fon, burs ve ödüllerle teşvik edileceklerdi. Demokrasi projesinin amacı “Beyinlerde iktidar kurmak”tı. Yeni bir aydın tipi yaratılacak, tüm dünyaya yayılacaktı...

Bu bağlamda çeşitli kurumlar oluşturuldu: Bunlardan biri Uluslararası Yazı Programı’ydı (International Writing Program).

Uluslararası Yazı Programı amacını şöyle açıklıyordu:

“Programa katılan yazarlar, Batılı bir anlayışın düşünce şekillendiricileri olarak vatanlarına geri dönerler...”

“Amerika’nın kültürel değerleri, dünyayı şekillendirmekte en az askeri girişimleri kadar önemlidir. Kültürel diplomasi yoluyla, ulusal güvenliğimizi daha kapsamlı bir şekilde koruyabiliriz. Dünyaya, Amerikan değerlerini kültürel diplomasi yoluyla yaymalı ve bildirmeliyiz.”

Orhan Pamuk, 1980’lerde, Amerika’da bu programa katılan yazarlardan biriydi.

Pamuk, İsveç Basınında...

Orhan Pamuk'un Nobel Edebiyat Ödülü aldığı açıklanır açıklanmaz; tüm Batı basını gibi, İsveç basını da yazarla ilgili haberlere büyük yer verdi. Tanıtım kampanyasının baş köşesinde Pamuk'un Ermeni ve Kürtlerle ilgili söylemleri vardı.

İsveç'in *Expressen*, *Dagens Nyheter* ve *Svenska Dagbladet* gibi en yüksek tirajlı gazeteleri, Nobel Edebiyat Ödüllü Orhan Pamuk'un hayatını anlatıyor, kitaplarını övüyor Türkiye'de "Kürt ve Ermeni soykırımı"ndan nasıl cesaretle bahsettiğini anlatıyorlardı.

Çeşitli köşe yazarları, İsveç hükümetine, çağrıda (!) bulunuyorlardı. Hükümet, "AB yolundaki Türkiye"ye, "Ermeni, Süryani, Alevi, Asuri, Çingene ve Pontuslu Rumlara yönelik soykırım"ın tanınması için baskı uygulamalıydı! İşte Nobel Ödüllü cesur Türk yazar soykırımı açıklamıştı...

"Türk Yazar"a Nobel! Türkçeye Yasak!

İsveç'te Türk aleyhtarlığı özellikle basında öyle bir mertebededeydi ki yıllardır yayın yapan Türkçe radyo yayınlarına bile bu yıl itibarıyla (2006) son verilmişti...

İsveç radyosunun program şefi Kerstin Brunnberg, Türkçe servisini gereksiz bulmuştu.

"Biz on yıl boyunca Türkçe yayın yaptık. Ama artık gerek olmadığını fark ettik. Çünkü Türkler uzun zamandır burada ve İsveççeleri çok iyi. Artık haberleri İsveççe izliyorlar. Gerek yok diye düşündük..."

"Yani Türkçe bölümünün gereksizliğine karar verdiniz... Öte yandan Kürtçe servisini genişlettiniz. Oysa burada yaşayan Kürtler mükemmel İsveççe konuşuyorlar!..."

"İsveç'te o dili kullanan çok sayıda insan var. O nedenle Kürtçe servisini sürdürmeyi uygun gördük..."

Brunnberg'ten İsveç'e gitmeden bir ay önce randevu istemiş ve olumlu cevap almıştık. Randevu saatinde İsveç radyosunun kapısına gittiğimizde görevli, Kerstin Brunnberg'in binada olmadığını söyledi. Cebini aradık. Uç dakika geç kaldığımızı, işten çıktığını

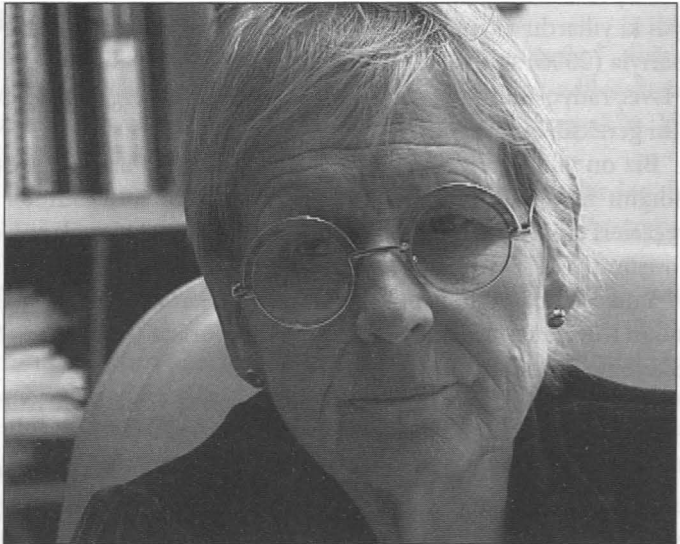
söyledi. Ertesi sabah için yeni bir randevu aldık. İlk karşılaştığımız andan itibaren Brunnberg'in yaydığı elektrik, röportajın kolay olmayacağını bize hissettirmişti. Yüzünün yarısını kaplayan yuvarlak gözlüklerinin ardından düşmanca bakıyordu. Odası camlı bir bölmeyle koridordan ayrılmıştı. Ve biz içerdeyken garip bir tedirginlik içindeki ve İsveçliye benzemeyen birileri kapıdan kaçamak bakışlarla bizi izliyordu.

Sonradan onların Kürtçe servisinin çalışanları olduğunu öğrendik.

Miss Brunnberg ve Samilere Dair Soru!

Brunnberg'in karşısındayken "Çifte standardın yüzü olsa, bu, Kerstin Brunnberg'in yüzü olurdu!" diye aklımdan geçiriyordum.

Onu dinlerken, Kürtçe ve Kürtler konusunda bu kadar hak hukuk gözeten İsveç'in, neden kendi ülkesinde bile azınlıklara yapmadığını bırakmadığını düşündüm...

Bu toprakların gerçek sahibi Göçerler ve Samilerdi. Irkçı uygulamalar sonucu yüzyıllar içinde erimişlerdi. Göçebe okulları kapatılmış, dilleri yasaklanmıştı.

Brunnberg'in sinirli tavırları, İsveç'teki Sami azınlığının haklarıyla ilgili soruyla, daha da belirginleşecekti.

"Türkiye, birçok konuda olduğu gibi Ermeniler konusunda haksız saldırılara maruz kalıyor. Ermeni iddialarını kabul etmesi isteniyor. Merak ediyorum, İsveç'te artık neredeyse soyu tükenmiş Sami ve Tater'ler konusu hiç gündeme geliyor mu?" Odada buz gibi bir hava esiyordu. Bir süre gözleri odada dolaşılıyor. Sakin olmaya çalışarak, "Hayır, bu konular pek sık gündeme gelmez!" diyor. Sonra konuyla gayet ilgisiz bir konuşmayla devam ediyor... "Eeeee işte o yüzden azınlık radyoları var. Bu konuları çok önemseydiğimiz için o dillere yer veriyoruz..." diyor.

"Ben 'genocide' yani İsveç'teki biyolojik soykırımdan bahsediyorum," diye tekrarlıyorum.

Gözleri kalın merceklerin ardında iyice büyüyor. Kaşları kalkıyor... Sessiz, hayretle bana bakıyor... Ağzından "Genocide?!" kelimesi dökülüyor...

"Evet" diyorum "Ben Tater ve Sami halklarının yok edilmesinden söz ediyorum... 1920'den 1980'e kadar süren Sami ve Tater kızlarını kısırlaştırılması süreci..."

Artık gözlerimiz hiç buluşmuyor. Eliyle önündeki kâğıtları itelerken "Well, of course but..." gibi kelimeler duyuyorum... Sonra devam ediyor..

"Bu konuda bayağı bir tartışma oldu. Bence bu iyi bir tartışma konusu evet!" diyor.

Gitmesi gerektiğini söylüyor. Son bir soru için izin istiyorum. "İsveç Türkiye'yi her fırsatta basın ve ifade özgürlüğünü çiğnemekle suçluyor... Acaba İsveç tüm ifade özgürlüklerini bir kenara atan Fransa için benzer faaliyette bulunuyor mu?", "Fransa'daki Ermeni soykırımını inkârı cezalandıran yasayı nasıl buluyorsunuz? Ve bu yasayı destekleyen İsveç basını için ne düşünüyorsunuz?"

"Bu kabul edilemez ve korkunç bir yasa!" diye cevaplıyor.

Batılının Toleransı!

“Miss Brunnberg, bir de çok eleştirdiğiniz 301. Madde var. Acaba biri İsveç’te kalkıp devlete ve organlarına hakaret edebilir mi?” diye soruyorum. Öne doğru eğiliyor.

“Bir kere bizim anayasamız ifade özgürlüğünü koruyor! Herkes istediğini ifade etmekte özgür!” Sesi neredeyse bağırarak çıkıyor.

“Bunu İsveçli gazetecilerin son günlerde yaptıkları tartışma nedeniyle sordum,” diyorum. İsveç’te son zamanda artan otosansür ve kısıtlanan ifade özgürlüğü tartışmalarını hatırlatıyorum.

“Evet bu tartışmalar var!” diyor, “İfade özgürlüğü konusunda burada değişik görüşler ortaya çıktı. Ama biz İsveçli gazeteciler her şeyden önce Avrupa yasalarıyla korunmaktayız”.

Başka bir soruya zaman bırakmadan, kameranın önünde yaka mikrofonunu çıkarıyor ve ayağa kalkıyor. Sonra kendini alamıyor, “Senin niyetin belliydi!” diye bağırıyor. “Sen beni mahvetmek mi istiyorsun!” Gülümseyerek onu dinliyorum. Mantosunu giyerken seyrediyorum. Batı’nın hoşgörüsüne bir örnek daha!

İsveç’te yaşayan herkes, basının gizli bir denetlemeye tabii tutulduğundan söz ediyor.

Erol Bakırdan konuyu özetliyor: “Bizim gazetelerimiz her şeyi yazar. Burada böyle bir özgürlük yoktur. Bir kere burada çıkan gazetelerin her birinin masraflarının yüzde 20’sini İsveç hükümeti öder. Onun için burada gazeteci öncelikle devletin çıkarlarını gözetmek zorundadır.”

Üç kuşaktır İsveç’te yaşayan ve İsveç’in en tanınmış halı tüccarlarından Sabahattin Arhan da aynı fikirde...

“Burada isteyen istediğini yazar ama bastıramaz!” diyor ve gülmüyor... “Yani basın özgürlüğü falan masaldır!”

Siyasetçi Sermin Özürküt’le meclis binasında buluştuk. O da 20 yıldır İsveç’te yaşayan, siyaset yapan bir İsveç vatandaşı, otosansürü anlatıyor: “Sansüre gerek yok, herkesin beynine neyi nereye kadar yazıp çizeceği yerleştirilmiş. Otosansür çok güçlü. Gazeteci olarak ne söylediğinizde başınız taşa değer, ne söylediğinizde olay olma eğilimi vardır, çok iyi bilirsiniz. Sansürü kendiniz uygulayabilirsiniz.”

“Mesela Samilere yapılan biyolojik soykırımı araştırabilir misiniz? Sami azınlıkla bu konu üzerine röportajlar yapıp yayınlatabilir misiniz?” diye soruyorum.

“Ben 20 yıldır buradayım, böyle bir yazıya yer verildiğini görmedim,” diye cevaplıyor.

Stockholm Üniversitesi'nde Sami ve Taterlerin yaşadıklarıyla ilgili bazı araştırmalar titizlikle saklanıyor ama basında ya da kitapçı raflarında konuyla ilgili hiçbir kaynağa rastlanmıyor. Sermin Hanım'a, bir gazetecinin İsveç devletine, kurumlarına, askerine ve kraliyet ailesine hakaretamiz yazılar yazıp yazamayacağını soruyorum.

“Biliyor musunuz” diyor, “Ben Türk basınına hayretle izliyorum! Türkiye'de herkes her şeyi yazıp çizabiliyor...!”

Bırakın İsveç'teki gazetecileri kontrol etmeyi, İsveç programının ilk yayınından sonra başımıza gelenler, İsveç'in, başka ülkelerin gazetecilerini de kontrol altında tutmaya meraklı olduğunu gösteriyor.

İsveç konusundaki yayının sabahında Büyükelçi Christopher Asp önce Dışişleri Bakanlığı'mızın kapısını çalacak, ardından TRT'yi baskı altına alacaktı...

Kraliyet Demokrasisi!

İsveç meşruti bir krallıktı. Avrupa'nın diğer kraliyet aileleriyle akraba bir kraliyet ailesi vardı. Her ne kadar simgesel oldukları söylene de sözün sonunda, demokrasi, feodal bir sistem içinde yaşıyordu. Üstelik İsveç laik bile değildi...

Sermin Özürküt açıklıyordu: “İsveç'te kraliyet demokrasisi var. İsveç anayasasına göre İsveç Krallığı, ekümenliğe yemin etmek zorunda. Protestan bir ülke. Ama ekümenliğe bağlı. Laiklik konusunda çok bilgisizler. Dışişleri Bakanı'na laisizmden bahsettiğimde konuya çok yabancıydı. İsveç laikliğin anlamını bile bilmiyor... İsveç'te krallık ve kilise iç içeydi. İsveç bin yılı aşkın bir süredir Luteryen Kilisesi'ne biat etmekteydi...

“Bu bin yılın yaklaşık ilk beş yüz yılında, İsveç kilisesi, Katolikliği kabul etmişti ve papalığa bağlıydı...”

“19. yüzyılın ortasına kadar da bütün İsveç vatandaşları, İsveç Devlet Kilisesi’ne doğuştan üye olmak ve Kilise’ye vergi ödemek zorunda kaldı.

“İsveç, inanç özgürlüğünü 1951 yılına kadar kazanamadı.”

İşte Türkiye’ye dini özgürlükler konusunda baskı yapan, Avrupa Birliği üyesi İsveç’in tarihi böyleydi.

Sosyal Refah Devleti mi?!

İsveç denilince akla gelen özelliklerden biri de sosyal devlet oluşuydu. Son zamanlarda bu özelliği de yavaş yavaş solmaya başlamıştı. Sosyal devlet yavaşça geri çekiliyor, İsveç sosyal özelliğini kaybediyordu.

Sosyal yardımlar konusundaki ünü nedeniyle İsveç’e gelen yabancılar, ilk yıllarda hoş görülmüşlerdi ama şimdi göze batıyorlardı. Sokak röportajlarında bu eğilim açıkça görülüyordu.

50 yaşlarında, hemşire bir hanım, tutucu giyimiyle satanist grup mensubu gibi dolaşan kömür karasına boyalı saçlarıyla ve yüzlerindeki her santim halkalı gençlerin arasında kameramıza gülümsüyor. “Yabancıların oranının bu kadar çok olması beni rahatsız ediyor,” diyor, sonra susuyor “Galiba bunu söylememeliyim,” diyor ve ekliyor: “Sosyal yardımlar nedeniyle herkes buraya geliyor, fakir ülkelerden insan yağıyor. Ve bence biz aptallık ediyoruz.”

Etraftan gülüşerek geçen birbirine zincirlenmiş iki garip kılıklı gence bakıyor ve “Gençlerin en büyük problemi nedir burada?” diye soruyorum.

“Burada en büyük problem işsizlik!” diyor: “İş yok!”

“Nerede sosyal devlet?” diyorum gülerek...

“Bir zamanlar öyleydi artık değil...” diye cevaplıyor.

“Sizce artan alkol problemi bununla mı ilgili?”

Tabii sadece alkol değil, marihuana ve esrar da çok yaygın.

Stockholm’de eskiyi arayanlara ve yeniye alışmaya çalışanlara rastlıyorduk. Genç solgun benizli bir adam İsveç’te gençlerin en büyük sorunu ev sorunu olduğunu söylüyor. Evlenmek için ev sorununu çözmeyi beklediğini ekliyor. “Kiralar çok pahalı, satın almak imkânsız,” diyor.

Stockholm Meydanı

İşsizlik ve Yalnızlık

İsveç'te evsiz İsveçli vatandaşların sayısı, 2003 yılında on binlere ulaşmıştı. İsveç'e siyasi sığınmacı olarak gelenler ve göçmenler bu sayıya dahil değildi...

İsveç'te evsizlerin beşte birini kadınlar oluşturuyordu. İstatistiklere göre evsizler daha çok orta yaşlardaydı ve uzun yıllardır evsizdiler.

Gençler yolunu kaybetmiş gibiydi... Ana meydanda şaşkınca dolaşan, kaykay yapan, her yanı dövme, aşırı makyajlı, tuhaf giysili buluş çağında iki genç kıza soruyorum.

“Ne olmayı hedefliyorsunuz?”

Uzun boylu mor giysileri ve dilinde “piercing” olanı, moda-cı olmak istediğini söylüyor. Yanında tuhaf bir şekilde gülümseyen ve uyuklarmış gibi dikilen genç kız “Rakçı olacağım!” diyor.

Yanımıza yaklaşan bir başka garip görünümlü genç kıza soru sormaya yeltenince kameraya doğru garip hareketler yapıyor, sonra kaçıyor...

Bu görüntüler sadece bir meydana özgü değil. Stockholm’ün tüm cadde ve sokaklarında benzer görüntülere rastlıyoruz...

Otelimizin alt katındaki açık hava kahvesinde bir sabah Ayfer Hanım’la tanışıyoruz... Uzun yıllardır İsveç’te yaşadığını söylüyor... “Eğer kimse yoksa kahvelere girip oturmam; sizi görünce buraya oturmaya karar verdim!” diyor. “Neden?” diye soruyorum.

“Çok rahatsız eden olur, garip insanlar, alkolikler, dilenciler... Kısaca rahat edemezsiniz.” Şaşıyorum.

Ayfer Hanım, İsveç’e depresyonun damgasını vurduğunu anlatıyor.

“Burada insanlar büyük bir baskı altında yaşıyorlar. Her şey devlet kontrolünde. Belli sınırlar var ve herkes o çizgiler içinde yaşamak zorunda. O nedenle gerek alkol tüketimi gerekse uyuşturucu kullanımı çok fazla.”

Tuhaf bir tesadüf, yanımıza uzun boylu, saç sakal karmakarışık, orta yaşlı bir adam yaklaşıyor. Üçayak üzerindeki kamera önünde dilini çıkarıyor. Erkut tedirgin olup kameranın yanına girdince, garip bir dansa başlıyor. Sonra kafasını gelip kameraya dayıyor... Kesif bir alkol kokusu çevreyi sarıyor.

Kadın Hakları mı?!

Eşyaları toplayıp, Stockholm Üniversitesi’nin yolunu tutuyoruz. Kadın hakları konusunda ünlü bir profesör hanımla randevumuz vardı. Aslen Danimarkalı olan Profesör Drude Dahlerup, sık sık Türkiye’nin güneydoğusunu ziyaret eden, kadın dernekleriyle ilişkili bir isim. İsveç’te kadın haklarıyla meşgul olan birçok isim var. Malum, İsveç kadın hakları konusunda kendini otorite sayıyor.

İsveç, parlamentosundaki kadın milletvekili sayısıyla övünen bir ülke. Gerçekten de mecliste nerdeyse yarı yarıya kadın milletvekili var. Stockholm Üniversitesi'nde sosyoloji profesörü Dahlerup anlatıyor.

“Tüm dünyaya baktığınızda, parlamentoların yüzde 84'ü erkeklerden oluşur. Politika erkek egemen bir iştir. Türkiye kadın temsili konusunda dünyada çok gerilerde yer alıyor... Türkiye'de kadınların temsil oranı yüzde 4'lerde. İsveç'te ise son seçimlerde parlamento yüzde 47 oranında kadın milletvekili kazandı.”

Acaba sayılar ne derece önemliydi? Sermin Özürküt sayıların aldatıcı olduğunu söylüyordu...

“Meclis'te kadın sayısı neredeyse erkeklerinkine yakın, tamam. Evet, kadınlar önemli komisyon başkanlıklarında görev yapıyor ama gelin bir de topluma bakalım. Toplumda kadının durumu hiç de iç açıcı değil. Büyük bir depresyon yaşıyorlar. İsveç'te kadına karşı şiddet çok yoğun. Özellikle aile içinde. Ve intihar oranları zirvede...”

“Aile içi şiddeti tetikleyen nedenler nelerdir?”

“Yıllarca ikinci planda kalmış bir cins, birdenbire ekonomik alanda bağımsız olarak, öne çıkıp biraz dilini uzatırsa, şiddetin çok olması doğaldır. Bakın aile içi şiddet, daha çok üst orta sınıfta ortaya çıkıyor. Alt sınıflarda, işçi sınıfında daha az görülüyor.”

İsveç kadın hakları, aile içi şiddet, töre cinayetleri konusunda Türkiye'ye en çok müdahale eden ülkelerden biri. Demokrasi ve insan hakları konusunda Türkiye'ye sivil toplum örgütlerini, parlamenter heyetlerini gönderir durur. Bu heyetler acaba Türkiye'nin kadınlarını çok önemsediklerinden mi bu ziyaretleri gerçekleştirirler yoksa farklı amaçları mı vardır? Eğer mesele bir başka ülkenin kadınlarının durumunu düzeltmek ise, önce kendi ülkelerinde o standarda gelmiş olmaları gerekmez mi?

Demokrasi havarisi Batılı ülkelere biri olan İsveç, Türkiye'yi kadın haklarından azınlık haklarına, din özgürlüklerinden ifade özgürlüğüne kadar çeşitli alanlarda eleştirirken acaba neden kendi hak ve özgürlükler bilançosuna göz atmaz?!

Acaba Türkçe bölümünü kapatırken, demokrat görüşünü ne-reye bırakır?

Emperyalizmin Kültür Diplomatl rı

Yüz yıldır, Nobel ödülleriyle kendi çıkarlarını savunanları  d llandiren  sve , aslında emperyalizmin kültür diplomasisinin uygulayıcısı olarak göz doldurmaktadır...

Nobel de birçok diğer ödül de dünyanın kritik bölgelerinde, kontrolü ele alma çabalarıdır.  sve  Nobel'le her yıl yeni kültür diplomatları yaratmaktadır.

Nobel  d ll  tek Türk yazar Orhan Pamuk, yazarlık kariyerinden söz ederken amacını ve çizdiği yolu bakın nasıl ifade ediyor:

“Bir  nceki ku a ın yazarları, toplumsal sorumluluk hissedenden, edebiyatın, ahlaka ve politikaya hizmet etmesi gerektiğini düşünen yazarlar. Onlar gerçekçi yazarlardır.

“Birçok yoksul ülkedeki yazar gibi, onlar da yeteneklerini, milletlerine hizmet etme arayışları yolunda harcadılar. Ben onlar gibi olmak istemiyorum.”

Orhan Pamuk'un Nobel  d l 'nü aldığı açıklandığında, ilk tebrikler Ermenistan ve Fransa'dan geldi.

Ermenistan Yazarlar Birliği Başkanı David Muradyan,  d l n Pamuk'a verilmesiyle “güçlü bir siyasi mesajın yerine ula tı ını” söyledi...

Fransa Başbakanı ise Orhan Pamuk'u hiç okumadı ını ama “doğruları savunduğu için” edebiyat  d l n  hak ettiğini söylüyordu...

Stockholm Barış Araştırmaları Enstitüsü Başkanı Bailes, Orhan Pamuk davasına değinerek, Türkiye'deki reformlar konusunun altını çiziyordu. “Avrupa Birliği yolu” diye ba lıyor ve ifade  zg rl  n n artı ından duyduğu memnuniyeti anlatıyordu:

“Türkiye'de reform olabileceği asla d   n lmezdi. Ama 1999 Helsinki Antlaşması'yla bir şeyler de i ti. Türkiye de i meye başladı. Tabu konular konuşulur oldu... eğer Türkiye, bu de i imlerle devam ederse...”

Dayanamayıp, gülüyorum, “Bir Türkiye kalmayacak ortada!” diyorum.

“Eğer reformlarla devam ederse,” diyor. “Avrupa, Türkiye ile gurur duyacak ve Türkiye için de çok iyi olacak. Böylelikle Arap

Erçakır City Hall'de

ölkeleri için de iyi bir örnek oluşturacak. Eğer Türkiye, bedel ödemeye hazırsa Türkiye'yi kabuletmeliyiz. Bu İsveç'in görüşü," diyor.

Ona bedelden ne kastettiğini soruyorum. "Avrupa Birliği'ne üye devletler Almanya, Fransa ve diğerleri, Türkiye'nin Ermeni soykırımını kabul etmesini istiyor, sonra Pontus'u Süryani soykırımını da masaya koyuyor. Kürt federasyonundan söz ediliyor. İstekler hiç bitmiyor. Âdeta bir fars seyrediyoruz. Bir nevi aptal yerine konuluyoruz. Tüm bu taleplere evet demek mi bedel ödemek?! Sizce hangi ülke bu gibi dayatmaları kabul edebilir?"

Tavrı değişiyor. Daha samimi bir yüz ifadesiyle konuşuyor:

"Eeee, Türkiye'nin işi zor. Fransızlar Türkiye'yi birliğe almak için Ermeni sorununu, Kürtleri, Kıbrıs'ı öne süreceklerdir. Öte yandan Türkiye bu sorunlara sahiptir. Batı dünyası şimdi Türkiye'nin, Atatürk'ün mirasını nasıl kullanacağına, ne karar vereceğine, tüm bu hassas konuları nasıl değerlendireceğine bakıyor... Atatürk Türkiye'si, tüm bu sorunlarla yüzleşmek ve kararlar almak zorunda kalacak..."

Türkiye Büyük Kararlar Arifesinde!

Türkiye büyük kararlar arifesinde... Dünyanın neresinde durduğuna kimlerin müttefik, kimlerin düşman olduğuna karar vermek zorunda. Hem de acilen...

Amerika'da, 27 Mart 2006 tarihinde, Ermeni Meclisi heyetiyle Avrupa ve Avrasya'dan sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcısı Daniel Fried arasında, bir toplantı gerçekleşti.

Fried bu toplantıda şöyle demişti: "Türkiye'yi, kuşaklar boyunca tabu olarak kabul edilen konuları, ele almaya teşvik eden bir politika güdüyoruz. Bu tartışmalar artık Türkiye'de de başlamıştır. Örneğin ünlü Türk yazarı Orhan Pamuk'un bu konulardaki görüşlerini hatırlayın!"

Bailes'in söylediği gibi Mustafa Kemal'in Türkiye'si zor kararlar arifesinde...

Türkiye'de bu süreçte Batılılarla aynı saflarda yer alanlar ve Mustafa Kemal'in Türkiye'sini ayakta tutanlar arasında bir mücadele vardır.

Mücadele en bariz biçimde basında ortaya çıkmaktadır. Yukarda metnini okuduğunuz İsveç'in Nobel'i adlı bölümün yayınından sonra "İçimizdeki İsveçliler" ve Türk halkı arasındaki tartışma, bu mücadelenin bir göstergesi olmuştur. Türkiye'nin mücadelesinde Batı'nın yanında olanların, Türkiye karşısında yer alanların kimlikleri net olarak belirlenmiştir.

İsveç'in Nobel'i ardından basında kopan kıyameti özetleyecek olan dört kupürü buraya alıyorum. Çok daha fazlasına, Google'da "Banu Avar sansür" kelimeleriyle arama yaparak ulaşabilirsiniz. Türk halkının hassasiyetini simgelediği ve Türk basınındaki "İsveçliler"i ortaya çıkardığı için ilginçtir.

Gazetelerden Seçmeler

Sabah Gazetesi, 13 Aralık 2006

TRT'DE PAMUK VE NOBEL SKANDALI

TRT 1'de yayımlanan Pamuk, Nobel Ödülü ve İsveç'le ilgili program, siyasi skandala yol açtı. İsveç'in bu program nedeniyle Türk Dışışleri'ne üzüntülerini bildireceği belirtildi.

Orhan Pamuk'un İsveç'te Nobel Edebiyat Ödülü'nü almasından bir gün sonra TRT'de, Nobel Ödülü ve Orhan Pamuk hakkında yapılan bir program siyasi skandala neden oldu. Banu Avar'ın sunduğu, röportajlara da yer verilen "Sınırlar Arasında" programında gerekçeleri gösterilmeyen şu görüşler yer aldı:

- Nobel ve benzeri uluslararası ödüller eski ABD başkanlarından Ronald Reagan'ın kurguladığı gizli bir planlamayla ve "ABD'nin küresel kültür emperyalizmine hizmet" amacıyla verilmekte, ödül alanlar bu amaçlarla kendi ülke ve bölgelerinde kullanılmaktadır.
 - Bu ödüller etrafında yüksek miktarda paralar dönmektedir.
 - İsveç'te Sami (Lapon) azınlık her türlü haklarından mahrumdur.
 - 1980'lere kadar Lapon ve Romanlara İsveç soykırım uygulamıştır.
 - İsveç'te alkolizm ve delilik çok ciddi sosyal sorunlardır.
- Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>
Kadınlar yoğun biçimde şiddete maruz kalıyor.

- İsveç'te basın özgürlüğü yoktur.
- Irkçılık had safhadadır.
- Ödülü reddeden yazar Jean Paul Sartre Cezayir asıllıdır.
- Pamuk kendi milli kimliğini reddettiği için bu ödülü almıştır. Programı tesadüfen izleyenlerden *Sabah* ombudsmanı Yavuz Baydar da şunları söyledi: "Programda İsveç ne kadar çirkin, yaşanmaz, iğrenç bir ülkedir demeye getiren bir yığın abuk sabuk, ipe sapa gelmez yalan izledik. Sunucu orada birileriyle görüşmüş ama bunlarla hangi dilde konuşup kendisine ne söylendiğini anladığı da belli değil. Kurnazca bir montaj tekniğiyle aklı sıra İsveç'e, Nobel'e ve Pamuk'a kara çalıyor. Belli ki amaç izleyiciye 'Allah belasını versin bu ödülü alanın da verenin de' dedirtmek. İsveç'i iyi tanıdığım için bu taraflı yayın beni çok rahatsız etti. Türkiye'den bir yazarın bu ödülü alması belli ki çok üzmüş bu sunucuyu. Neredeyse her cümlede yanlış var. Ve bütün bunlar devletin televizyonunda, tam da İsveç Türkiye'nin AB sürecini canla başla kurtarmaya çalıştığı günün gecesi oluyor. Bu, tam bir skandaldır. TCK 216'ya kadar gider ucu. Biçim başımıza gelse haklı olarak kıyametleri koparırız. TRT yönetimini ve Dışişleri Bakanlığı'nı bu rezaleti incelemeye çağırıyorum. Bunca yıl televizyonculuk, ombudsmanlık yaptım, böyle bir şey görmedim... Utanç verici. Bir ara çalıştığım bu değerli kurum, TRT adına üzülmüyorum." Programın yayımlandığı saatlerde, Brüksel'de AB Dışişleri Bakanları toplantısı devam ediyor, buradan yapılan yayınlarda Türkiye'ye en büyük desteğin İsveç ve İngiltere'den geldiği vurgulanıyordu. İsveç Büyükelçiliği'nin üzüntülerini iletmesi üzerine Türk Dışişleri'nde de sıkıntı yaşandı. *Sabah*'ın sorularını yanıtlayan bir Dışişleri yetkilisi 'Çok üzücü. İsveç'le ilişkilerin bu kadar iyi olduğu bu dönemde kabul edilemez bir hadise,' dedi."

Banu Avar'a saldırmak acızlığın itirafıdır!

Banu Avar'ın "Sınırlar Arasında" kitabı, ne zamandır masamın üzerinde duruyor.

Avar, üst düzeyde bilgi ve birikimle, Türk televizyon tarihinin en cesur, en yürekli, en kaliteli ve meslek ahlakına en uygun programlarını yapıyor.

Avar, sınırlar arasında dolaşarak Türkiye'nin de başına bela olan fakat bütün insanlığı tehdit eden küreselleşme adlı yeni emperyalizmin ipliğini pazara çıkardı! Sınırlar Arasında programı, dünyanın bütün ülkelerinde yayınlanabilir! O kadar usta işi ve o kadar insanlığın kadiri ile ilgili.

TRT'de bu programı yayınlamak da yürek işi doğrusu.

Yeniçağ Gazetesi, 14 Aralık 2006

BANU AVAR'A SALDIRMAK ACIZLIĞIN İTİRAFIDIR!

Arslan Bulut

Sabah'ta gazetenin ombudsmanı sıfatını taşıyan Yavuz Baydar, yani bir gazeteci; Banu Avar'ı son programından dolayı yargı organlarına ihbar ediyor, "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçundan; 216'dan yargılanmasını, 1-3 yıl hapisle cezalandırılmasını istiyor? *Milliyet* de aynı haberi internet sitesinde kullanmış!

Bu nasıl acizliktir? Elinde kalemin var, sayfan var, istediğin kadar eleştir!

Ne yapmış Banu Avar, kimin canını acıtmış? Bakalım:

- Barış ödülünü silah sanayinin üzerinde oturan Norveç, edebiyat ödülünü de yine dünyaya silah ve demokrasi ihracıyla uğraşan İsveç veriyor!
- Peki adına ödül verilen Alfred Nobel kimdir? Dinamiti dünyaya hediye eden adam. Bir silah sanayicisi, bir petrol devi! Edebiyat, hobisi!
- Alfred Nobel'in 20 ülkede 90 silah fabrikası vardı! Ya ödülü? Tabii bir tarihi var ama bu sütun yetmez!
- Özetle bugün Nobel Vakfı'nın gelirlerinden bir kısmı, Amerika'nın dev silah şirketleri Lockheed Martin ve Honeywell Int. adlı şirketlerin hisselerine yatırılıyor.
- Bu ne demek? Amerika'nın Nobel Vakfı'na para aktarması demek. Çünkü bu şirketler yüksek kâr payı dağıtıyor! O halde? Bu kadar parayı veren şirketler, düdüğü çalmayacak mı? Çalmaz mı?

- Peki ya ABD'nin "Demokrasi Projesi" gereği uygulanan "Uluslararası Yazı Programı?"
- Kendileri açıklıyor:
- Programa katılan yazarlar, Batılı bir anlayışla düşünce şekillendiriciler olarak vatanlarına geri dönerler!
- Orhan Pamuk, 1980'lerde bu programa katılan yazarlardan biriydi! (Bunu kendisi de inkâr etmiyor.)
- 27 Mart 2006 tarihinde Amerika'da, Ermeni Meclis heyetiyle, Avrupa ve Avrasya'dan sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcısı Daniel Fried arasında bir toplantı yapıldı.
- Fried bu toplantıda şöyle dedi:

"Türkiye'yi kuşaklar boyu tabu olarak kabul edilen konuları ele almaya teşvik eden bir politika güdüyoruz. Bu sürecin Türkiye'de başladığını da söyleyebilirim. Örneğin ünlü Türk yazarı Orhan Pamuk'un bu konulardaki görüşlerini hatırlayın!"

- Amerikalı, "Türkler bir milyon Ermeni'yi, 30 bin Kürt'ü kesti" sözünün alt yapısını nasıl oluşturduklarını böyle itiraf ediyor!

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>
Banu Avar, son programında özetle bunları anlatıyor.

Nobel uğruna Türk Milleti'ni soykırımcı diye suçlayan Orhan Pamuk'a tek bir eleştiride bulunmadığı gibi, hakkında dava açtı diye Kemal Keriñsiz'i linç etmeye kalkışanlar, şimdi Amerika'nın Nobel üzerinden "Türklerin algılamasını temelinden sarsma programı"nı ortaya çıkardı diye Banu Avar'a saldırıyorlar!

TRT'de skandal

11 Aralık akşamı TRT-1'de yayımlanan İsveç ve Nobel Ödülü konulu "belgesel"den *Sabah* gazetesinin "TRT'de Pamuk ve Nobel skandalı" başlıklı haberiyle bilgim oldu. Programı videoya çeken bazı dostlarım da ertesi gün bir kopyasını gönderdiler; ilgiyle izledim. İnanılmaz bir önyargı ve tek yanlılıkla şunlar iddia ediliyordu:

İsveç dünyaya silah ve savaş ihraç eden, ifade özgürlüğünün bulunmadığı, kadınların yoğun bir şekilde şiddete maruz kaldığı, alkolizmin ve akıl hastalıklarının pençesinde, ırkçılığın kol gezdiği, her türlü haklardan yoksun Sami/Lapon azınlığın soykırımına uğratıldığı bir ülkeydi... Nobel ve benzeri uluslararası ödüller ABD'nin "küresel kültür emperyalizmine" hizmet amacıyla veriliyordu. Orhan Pamuk'a da ödül bu nedenle verilmişti... İsveçlilerin ne Nobel ödülünden, ne de Pamuk'tan haberi vardı... Bu ve benzeri uydurma bilgilerin art arda sunulduğu programda tasvir edilen İsveç, dünyanın en demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti olarak başarmış, kadın-erkek eşitliğini sağlamış ve üleri gemiş olan, benim değerli vatanımda yaşadığım ve yakından tanımış bir vatan bulduğum İsveç'e bir an da bir benzeriyordu.

Tahriyatların en şiddetlilerinden biri Samilerin /Laponların soykırımına uğratıldığına dair oluyordu. İsveç, Norveç, Finlandiya ve Rusya'nın Kola yarımadasının Kuzey

Kutbu'na yakın bölgelerinde yaşayan, kendilerine özgü dilleri ve dinleri olan Laponları geçen yüzyıllarda kültürel eritme politikalarına hedef olduktan doğrudur. (Geçmişte bu tür asimilasyon, savaşlardan çoğunluk kültürü içinde eritme politikaları izlemeyen Avrupa ülkesi var mıdır?) Ama Laponların soykırımına ya da katliamına uğradıkları doğru değildir. Toplam 85 bin dolayında nüfusa sahip olan Laponlar bugün İsveç, Norveç ve Finlandiya'da tam bir dil ve kültür özgürlüğüne sahip oldukları gibi, kendi maddiyetleri de korumaktadırlar. Bu bilgileri arekitedopedilerden edinmek mümkündür.

"Belgesel"in devlet kurumları içine de yuvalanmış. Batı ve Alt düşmanlarından oluşan "Kızıl Elma" ittifakının görüşlerini yansıttığı besbelliydi. Amaçları İsveç'i, İsveç Akademisi'nin verdiği Nobel Ödülleri ve

Nobel ödülünü kazanan ilk Türk olan Orhan Pamuk'u aşağılamak olduğu ortadaydı. Programda Ali reformları uygulandığı takdirde "Türkiye'den geriye bir şey kalmayacak" da acıkça söyleniyordu. Kısacası program gerçek anlamda bir skandaldı. Başlıca şu nedenlerle:

1) Gazetecilik mesleğinin en temel kuralıdır nesnel, doğru bilgi vermeyi ve işlenen konulara tıkdiki bakış açılarını yansıtmayı zorunlu kılar. İsveç, Nobel Ödülleri ve Orhan Pamuk elbette ki eleştirilebilir; eleştirilmelidir de.

Zaman Gazetesi, 19 Aralık 2006

TRT'DE SKANDAL!

Şahin Alpay

11 Aralık akşamı TRT-1'de yayımlanan İsveç ve Nobel Ödülü konulu "belgesel"den *Sabah* gazetesinin "TRT'de Pamuk ve Nobel skandalı" başlıklı haberiyle bilgim oldu. Programı videoya çeken bazı dostlarım da ertesi gün bir kopyasını gönderdiler; ilgiyle izledim. İnanılmaz bir önyargı ve tek yanlılıkla şunlar iddia ediliyordu:

İsveç dünyaya silah ve savaş ihraç eden, ifade özgürlüğünün bulunmadığı, kadınların yoğun bir şekilde şiddete maruz kaldığı, alkolizmin ve akıl hastalıklarının pençesinde, ırkçılığın kol gezdiği, her türlü haklardan yoksun Sami/Lapon azınlığın soykırımına uğratıldığı bir ülkeydi... Nobel ve benzeri uluslararası ödüller ABD'nin "küresel kültür emperyalizmine" hizmet amacıyla veriliyordu. Orhan Pamuk'a ödül bu nedenle verilmişti... İsveçlilerin ne Nobel ödülünden, ne de Pamuk'tan ha-

beri vardı... Bu ve benzeri uydurma bilgilerin art arda sıralandığı programda tasvir edilen İsveç, dünyanın en demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti olmayı başarmış, kadın-erkek eşitliğini sağlamada en ileri gitmiş olan, benim dokuz yıl süreyle içinde yaşadığım ve yakından tanımak fırsatını bulduğum İsveç'e hiç ama hiç benzemiyordu.

Tahrifatların en sunturlularından biri Samilerin/Laponların soykırımı uğratıldığına dair olanıydı. İsveç, Norveç, Finlandiya ve Rusya'nın Kola yarımadasının Kuzey Kutbu'na yakın bölgelerinde yaşayan, kendilerine özgü dilleri ve dinleri olan Laponların geçen yüzyıllarda kültürel eritme politikalarına hedef oldukları doğrudur. (Geçmişte bu tür asimilasyon, azınlıkları çoğunluk kültürü içinde eritme politikaları izlemeyen Avrupa ülkesi var mıdır?) Ama Laponların soykırımı ya da katliama uğradıkları doğru değildir. Toplam 85 bin dolayında nüfusa sahip olan Laponlar bugün İsveç, Norveç ve Finlandiya'dan tam bir dil ve kültür özgürlüğüne sahip oldukları gibi, kendi meclislerini de kurmuşlardır. Bu bilgileri ansiklopedilerden edinmek mümkündür.

"Belgesel"ın devlet kurumları içine de yuvarlanmış, Batı ve AB düşmanlarından oluşan "Kızıl Elma" ittifakının görüşlerini yansıttığı besbelliydi. Amacın İsveç'i, İsveç Akademisi'nin verdiği Nobel Ödüllerini ve Nobel ödülünü kazanan ilk Türk olan Orhan Pamuk'u aşağılamak olduğu ortadaydı. Programda AB reformları uygulandığı takdirde "Türkiye'den geriye bir şey kalmayacağı" da açıkça söyleniyordu. Kısacası program gerçek anlamda bir skandaldı. Başlıca şu nedenlerle:

1. Gazetecilik mesleğinin en temel kuralları nesnel, doğru bilgi vermeyi ve işlenen konulara farklı bakış açılarını yansıtmayı zorunlu kılar. İsveç, Nobel Ödülleri ve Orhan Pamuk elbette ki eleştirilebilir; eleştirilmelidir de. Ama verilen bilgilerin doğru olması, gerçeklerin saptırılmaması gerekir. Gazetecilik ilkelerine ve ahlakına böylesine aykırı bir programa, standartları pek yüksek olmayan Türk medyasında bile zor rastlanır.

2. 1971 askerî müdahalesi sonrasında TRT özerk bir kurum olmaktan çıkarılmış ve resmî görüşlerin borazanı haline getirilmiş ise de, TRT Yasası yayınlarda şu ilkelere uyulmasını zorunlu kılmaktadır: "Kamuoyunun sağlıklı ve serbestçe oluşabilmesi için tek yönlü, taraf tutan yayın yapmamak ve bir siyasi partinin, grubun, çıkar çevresinin, inanç veya düşüncenin menfaatlerine alet olmamak... Kişilerin şeref ve haysiyetlerine saygılı olmak ve dürüstlük anlayışına bağlı kalmak..."
3. Program Türkiye'nin AB üyeliğine parlamentodaki bütün partileriyle ve bütün milletvekilleriyle destekleyen; KKTC'de temsilcilik açma, Ercan'a doğrudan uçuşlara başlama sinyalleri veren bir ülkeye yönelik karalama kampanyası içermesi bakımından da, gazeteciliğin yüklediği sorumluluktan tamamen yoksundur.

Bütün vatandaşların vergileriyle finanse edilen, dolayısıyla kamuya karşı sorumlu olan TRT'de yaşanan skandalların bu sonuncudan ibaret olmadığı muhakkak. İdari ve mali bakımdan özerkliğe sahip, gazetecilik ilkelerine ve ahlakına göre davranarak bütün medyaya örnek ve medyada çoğulculuğun güvencesi olması gereken kamu yayın kuruluşunun bugün içinde bulunduğu hal gerçekten içler acısı.

Banu Avar'ın programı ve İsveç'in avukatı Murat Belge

BANU Avar'ın TRT televizyonunda yayınlanan, İsveç konulu programıyla ilgili olarak Basın Konseyi 22.12.06 tarihinde bir bildiri yayınlayıp "Sınırlar Arasında" adlı programın yasaklanması, yayından kaldırılması, bir daha yayınlanmaması yolundaki girişimleri ve yapılan suçlayıcı yayınları kınadı.

"Basın Konseyi olarak, bu yaklaşımın sansürcü bir anlayışın ürünü sayıyor ve söz konusu programla ilgili suçlayıcı yayınlarla, İsveç Büyükelçiliği ve Türk Dışişleri Bakanlığı'nın yayına ve iletişim özgürlüğüne müdahale niteliğindeki girişimlerini esef verici bulduğumuzu belirtiyoruz."

SAMAR OĞLANI

"Sınırlar Arasında" adlı programı seyretilmedim. Uygunsuz bir program olsaydı Basın Konseyi böyle bir bildiri yayınlaması gerekli görmezdi. Anladığım kadarıyla, programı İsveç'in kirliliği çamaşır bobaçasını açıyormuş. Ben aynı işi 2000 yılından bu yana yapıyorum. Hürriyet argosinde duruyor yazılar.

Özdemir İNCE

İşlevsiz bir bölüm var.

"... Eugenics adıyla bilinen fiziksel biyoloji uygulamasının İskandinav'a da revaç bulduğu bilinen bir olgudur. Bu alanda Lazca konuşulan yalın zamanla kadar farklı olmamıştı gündüğü de öyle. Daha azımsız, Quilting de bulamam. Ama bunları alıyıp gelip İsveç fasisttir, genosid yapmıştır dersiniz, kurtarıcı tepesizim kurtarıyoruz."

Programda "Eugenics" ya da "Eugenics" sözleri geçti mi bilmiyorum. Ancak bu suçluları 2000 yılından itibaren ben ve belki de sadece ben kullandığım için Murat Belge'nin değeri olmaması üzerine alıyorum.

Hürriyet Gazetesi, 26 Aralık 2006

BANU AVAR'IN PROGRAMI VE İSVEÇ'İN AVUKATI MURAT BELGE

Özdemir İnce

Banu Avar'ın TRT televizyonunda yayınlanan, İsveç konulu programıyla ilgili olarak Basın Konseyi 22.12.06 tarihinde bir bildiri yayınlayıp "Sınırlar Arasında" adlı programın yasaklanması, yayından kaldırılması, bir daha yayınlanmaması yolunda girişimleri ve yapılan suçlayıcı yayınları kınadı:

“Basın Konseyi olarak, bu yaklaşımları sansürcü bir anlayışın ürünü sayıyor ve söz konusu programla ilgili suçlayıcı yayınlarla, İsveç Büyükelçiliği ve Türk Dışişleri Bakanlığı’nın yayına ve iletişim özgürlüğüne müdahale niteliğindeki girişimlerini esef verici bulduğumuzu belirtiyoruz.”

ŞAMAR OĞLANI!

“Sınırlar Arasında” adlı programı seyretmedim. Uygunsuz bir program olsaydı Basın Konseyi böyle bir bildiri yayınlamayı gerekli görmezdi. Anladığım kadarıyla, program İsveç’in kirli çamaşır bohçasını açıyormuş. Ben aynı işi 2000 yılından bu yana yapıyorum. Hürriyet arşivinde duruyor yazılar.

Programı eleştirmek için kimileri “Şimdi bu program olur mu, İsveç bizi tam AB için desteklerken” dediler. Türkiye’nin ve Türklerin “şamar oğlanı” olmasını kabul eden bu türden sefillikleri ciddiye almak çok zor.

BİR KADIN!

Beni asıl şaşırtan, soğukkanlılığıyla ünlü Murat Belge’nin (Radikal, 22.12.06) “Şu son günlerde bir kadın”ın yaptığı programa karşı dörtlü saldırıya geçmesi. Zarif Murat Belge, programın yapımcısına “Bir kadın!” dedikten sonra “Sayın heyet-i hâkime” diyerek İsveç’in dava vekilliğini üstleniyor. Meşrep sorununa girdiği için bu girişime bir şey demem. Ancak “Kavram Kargaşası” başlıklı yazıda beni çok ilgilendiren bir bölüm var:

“... ‘Eugenics’ adıyla bilinen faşizan biyoloji uygulamasının İskandinavya’da revaç bulunduğu bilinen bir olgudur. Bu ülkede Lapon azınlığın yakın zamana kadar kötü muamele gördüğü de öyle. Daha ararsanız, Quisling de bulursunuz. Ama bunları allayıp pullayıp ‘İsveç faşisttir, genosid yapmıştır’ dersiniz, kantarın topuzunu kaçırsınız.”

Programda “Eugenics” ya da “Eugenisme” sözcükleri geçti mi bilmiyorum. Ancak bu sözcükleri 2000 yılından itibaren ilkin ve belki de sadece ben kullandığım için Murat Belge’nin değerlendirmesini üzerime alıyorum.

NAZİLİĞİN ÇEKİRDEĞİ

Murat Belge'nin hafife aldığı ve kısaca "ırk arındırma" anlamına gelen bu toplumsal felsefe Nazi soykırımının çekirdeğini oluşturur ve bunun ilk uygulamaları İsveç ve Norveç'te başlamıştır. Bu uygulamaya göre, esmerler, sakatlar, zihinsel özürlüler, engelliler başlangıçta öldürölmeseler bile kısırlaştırılıyorlardı. Yabancı kaynaklara bakacak olursanız Eugenics'in karşısında şöyle bir tanım bulursunuz: "Devlet destekli bir ayırmacılık ve insan hakları ihlali ve hatta soykırım olduğu kabul edilmektedir."

Murat Belge anlaşılan "Her zaman haklı olma" yanılsamasının verdiği rehavetle, birinin çıkıp bu işin üzerine gideceğini düşünmemiş... Bu ne düşmanlık!

Oslo ve Barış Havarileri

Ekim 2006 Yolculuğu

Tarihte barış söyleminin en çok duyulduğu, bir dönemde yaşıyoruz. Batı dünyasında barış derneklerinden, barış komisyonlarından barış havarilerinden geçilmiyor. Bazı ülkeler, barış görüşmelerine ev sahipliği yaparak ünleniyor.

Bu arada, Ortadoğu'da, Asya'da, Afrika'da kan akıyor... Dünya 3. binde kana bulanıyor!

Uygar devletlerin temsilcileri, yüzlerinde medeni tebessümlerle ekranlarımızda beliriyor... Ölenle öldürenin arasında yerlerini alıp kameralara poz veriyorlar. Bu oyun, son yıllarda Norveç'in başkenti Oslo'da sık sık sahneye konuluyor... Filistin'le İsrail tarafları, Amerikan başkanları ortalarında, Oslo'da kameralara gülümsüyorlar. İspanyol devlet yetkilileri ile ETA'nın temsilcileri ya da IRA ile İngilizler hep Oslo'da buluşuyorlar.

Taraflar masaya oturduklarında, onları masaya oturtanlar acaba ne kadar tarafsızlar? Kıbrıs'ta tarafsız mıydılar ya Filistin de?! Sudan'da da pek tarafsız görünmüyorlar...

Oslo tüm barış görüşmelerinin başkenti. ABD'nin terörle mücadelesindeki en sıkı müttefiki. Bir barış havarisi ama dünya silah sanayinin en önde gelen ülkelerinden biri!...

Avrupa Birliği üyesi değil, fakat birliğin askeri yetenekler oluşturma çabalarının en büyük destekçisi.

Yüz yıldır dünyaya barış ödülü dağıtıyor! Yüz yıldır dünyaya en çok silahı o satıyor! Acaba barış ödülleri neyin bedeli?

Oslo, Ortadoğu coğrafyasında barışı sağlamak adına imzaların atıldığı şehirdi. İzak Rabin ile Yaser Arafat ilk kez Oslo'da bir araya gelmişti.

1993 yılında yapılan bu ilk görüşmeyle Oslo adı, barışla birleşti.

Dünya basını haberi, "Ortadoğu tarihinde yeni bir sayfa açılıyor" başlığıyla verdi.

Hangi Barış?

Yaser Arafat ile İsrail Başbakanı İzak Rabin, Amerikan Başkanı Bill Clinton'ın önünde gazetecilere gülümsediler... Bu antlaşmayla İsrail ve Filistin tarafları, tarihte ilk kez birbirlerini tanımış ve ikili bir metne imza atmış oluyorlardı.

Ortadoğu'ya barış gelecekti! Filistin devleti kurulacaktı!

Ama savaş devam etti; İsrail, Filistin'i duvarlar arasına hapsetti, Gazze'yi kan gölüne çevirdi. Her şey eskisinden de kötüye gitti.

Barış masasından nemalanan silah tüccarları daha zenginleşmeye devam ettiler. İsrail, Lübnan'a da saldırdı... Ortadoğu'ya daha çok silah satıldı.

Oslo'da hayat hep sakindi... İnsanlar işlerine gider, sonra yalnızlıklarına geri dönerlerdi... Metrodan inerler, parkta biraz zaman geçirirler, istasyonun önünde dertli ülkelerden gelen göçmenlerin gitarını dinler, şapkalarına birkaç kuruş bırakır sonra evlerine giderlerdi.

O sırada Gazze'de sokak ortasında insanlar bir bir vurulurdu. Irak'ta yüzlercesi bir günde ölürdü. Kandahar'da her gün bombalar patlar; Kerkük'te, Musul'da Telafer'de morglarda yer kalmazdı...

Tüm barış görüşmelerinin arkasından mükemmel bir silah sanayi yükseldi. Ortadoğu, yüz yıldır silah tacirlerinin en gözde pazarıydı.

Başta İngiltere olmak üzere Batılı devletler, en yeni teknolojilerini Ortadoğu'daki yandaşlarıyla paylaştı. İsrail, İngiltere'nin yardımıyla başladığı sanayini Amerika, Fransa ve Norveç'in katkılarıyla geliştirdi.

Norveç'e "Sis" Görevi!

İngiltere İşçi Partisi milletvekili Jeremy Corbyn, bir konuşmasında, "Nükleer teknolojiyi İsrail'e 1950'lerde biz transfer ettik!" demişti.

Silah transferinde Norveç'in rolünü şöyle açıklamıştı:

"İsrail'in nükleer silah yapabilmesi için nükleer yeteneklerini geliştirmesinde taraf olduk. Norveç, gerçeğin gizli kalması için her zaman 'yapay sis' görevi yaptı!"

Norveç, aynı zamanda dünyayı Nobel Barış Ödülü'yle tanıştıran ülkeydi! Yıllarca, küresel satrancın hamlelerine göre, barış sürecine müdahil oldu. Barışa en çok ihtiyaç duyulan yerlerdeyse yoktu.

Irak'ta katliam sürerken; Lübnan boydan boya ateşler altındayken; Telafer, Kerkük, Musul kana bulanırken; Gazze sokaklarında yaralılarını taşıyanlar her gün vurulurken; barış havarileri sessiz kaldılar. Bir sis perdesi ardından silah sanayinin randımını arttırdılar.

Norveç'in en üst düzey dış ilişkiler kurumu NUPİ'nin başkanını Sverri Lodgaard'e Ortadoğu'da barış için ne yaptıklarını sormuştum:

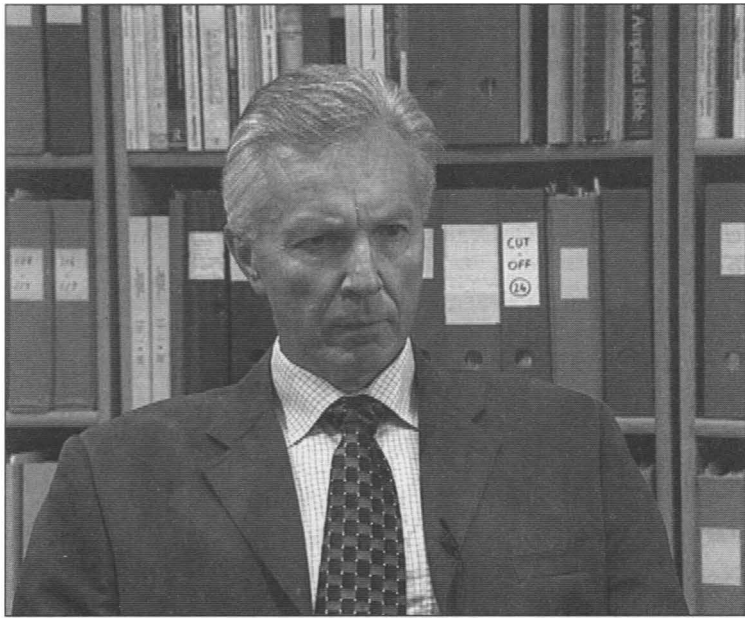
"Korkarım yapabileceğimiz fazla bir şey olmadı... 2003'te Irak'ın işgalinde Amerikalılarla oralarda çalıştık... Ama sonra kuvvetlerimizi Afganistan'a kaydırдық."

Norveç'in silah ihracatı 11 Eylül olaylarından sonra hızla artmıştı. Afganistan savaşı sırasında Norveç silah ihracatında patlama yaşanmıştı.

Barış deyince akla gelen ilk şehirdi Oslo. Ama sularında, savaşan ülkelerin aksi vardı.

Silahların Gölgesinde Barış Ödülü!

Nobel Barış Ödülü yüz yıl içinde seksen beş Batılı ülkeye verildi. Son yıllarda Batılı ülkelerin çıkarları için çalışan 3. Dünya ülkelerine veriliyor. Bu yıl Bangladeşli bir ekonomist, ödülün sahibi oldu.

Sverri Lodgaard

Sverri Lodgaard'a soruyorum:

"Norveç deyince aklımıza, bir yüz yıldır verilen barış ödülleri geliyor. Ama aynı zamanda Norveç büyük bir silah satıcısı. Bu ikisini nasıl bağdaştırıyorsunuz?"

Uzun ince yüzünde ifade hiç değişmiyor. "Doğru!" diyor. "Çok önemli bir silah ihracatçısıyız. Öte yandan barış ödülleri dağıtıyoruz. Bu bir çelişki gibi görünüyor ama..."

Sözünü kesiyorum: "Şunu sormak istiyorum. Norveç silah üretiyor, tabii bunları satacak da... Yasalarınıza göre Norveç'in dünyadaki kriz bölgelerine silah satışı yasak. Ama Norveç silahlarına tüm çatışma bölgelerinde rastlanıyor..."

Yine aynı ses tonuyla, "Doğru!" diyor ve ekliyor: "Yasalar bu konuda çok katı ama uygulama kısmında silahlar bizim istemediğimiz yerlere sevk edilebiliyor... Mesela 80'lerin sonuna kadar, üretmekte olduğumuz nükleer silahlanmada kullanılan özel sey-

retilmiş uranyum, maalesef birkaç ülkenin askeri programında yer aldı. Ve kullanıldı...”

“Bunu nasıl açıklıyorsunuz?”

“Olaya bütünsel bir açıdan yaklaşmak lazım. Bir yanda önemli bir silah ihracatımız var, silahlar kimi zaman kötü amaçlara alet ediliyor... Diğer yandan 1993’de Oslo Antlaşması’yla başlayan barış çabalarımız var... İsrail Filistin arasında barışa yönelik çok çabamız oldu...”

Soruma yanıt vermemekte ısrarlı... Arkasına yaslanıp bana bakıyor. Gözlerinde ifade yok!

Norveç, “Ortadoğu’da barış!” derken bir yandan da İsrail’e nükleer silah yapımında kullanılan maddeler satmıştı...

“İşin İçinde Para Var!”

Norveç Barış Vakfı’ndan Alexander Harang’la buluşuyorum. Norveç’in ihlal ettiği yasaları soruyorum.

“Norveç’te 1958’de çıkarılan bir yasaya göre, savaş halinde veya bünyesinde içsavaş olan ülkelere silah satamayız. Yasalar bunu engelliyor ama bu yasalara uyulmuyor. Çünkü işin içinde para var!” diyor.

“Ayrıca mesela Ortadoğu’ya bu silahları doğrudan ihraç etsek bile, Norveç silahları oralarda kullanılıyor. Çünkü bizim en büyük alıcımız Amerika! Yıllık silah ihracatımızın yüzde 50’sini Amerika’ya satıyoruz. Ve onlar da bu silahları istedikleri yerde kullanıyorlar.”

Türkiye’ye Almanya’dan satılan silahların, 1995’te PKK’ya karşı kullanımı yasaklanmış, Türkiye ambargoyla tehdit edilmişti.

Oysa Batılı ülkeler kendi yasalarını hiçe sayma pahasına, nereden kullanılacağını sormadan, parayı verene silahı satıyorlardı.

Beate Slydal, Norveç Af Örgütü siyasi masa şefi... “Bu bir paradoks,” diyordu, “Norveç’te Af Örgütü’nün ilgilendiği başlıca konulardan biridir silah ticareti! Biz yetkilileri uyarıyoruz. Silahları NATO ülkelere bile satsanız, bu silahların başka bölge ve ülkelere satılmayacağına dair teminat almalısınız, diyoruz. Bu silahların el değiştirmemesi gerektiğini söylüyoruz!”

“Peki sizi dinlemezlerse, silahları satarlarsa ne oluyor?” diye soruyorum.

Naif bir öfkeyle cevaplıyor: “Eğer bunu yaparlarsa başları, çok büyük belaya girer.”

Oysa başı belaya girenler silah satanlar değildi... Norveç’in gizli ordusu ROC, Amerikan ve İngiliz gizli servisleri tarafından kurulmuş, donatılmış, eğitilmişti. NATO bünyesinde özel bölümler tarafından koordine edilen bu gizli ordu, birçok kriz bölgesinde görev yapmıştı, yapmaya devam ediyordu...

Hatırlarsınız, basında ara ara Amerikan gizli servisi denetiminde Avrupa’da kurulan cezaevlerinden söz edilir.

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi raporunda, CIA’nın terör zanlılarının yasadışı transferlerinden, yasadışı gözaltılar ve işkencelerden söz edilmişti.

Norveç’in bu ağ içinde önemli bir yeri olduğu da açıklanmıştı.

Yani her şey açık istihbarattı. Saklı ve gizli olan bir şey yoktu. Herkes her şeyi biliyordu.

Norveç, küresel ağda aldığı bu görevler karşılığında olsa gerek, Irak’ın kuzeyinde petrol kuyuları kazanmıştı.

Norveç: ABD’nin Kalkanı!

Norveç, Rusya’nın batı sınırı. Amerika’nın en sıkı müttefiklerinden biri.

Bu dostluk yıllar öncesine dayanıyor. 1950’lerde Amerikan Başkanı Eisenhower şöyle diyordu:

“Benim ilk işim Batı Avrupa ülkeleriyle yakın temasa geçmek ve kalplerinden ne geçtiğini öğrenmek oldu.”

Eisenhower Soğuk Savaş’ın başında Batılı devletlerin bir araya gelerek, Rusya’yı “durdurmaları” gerektiğini vazediyordu.

Müttefiklerini seçerken, Norveç’e duyduğu özel yakınlığın altını çiziyordu:

“Kesin olan bir şey varsa, o da Norveç’ten hiçbir şekilde kuşku duymamamız gerektiğidir. Norveç bir işgal yaşadı ve başka bir işgal daha yaşamayacak. Norveçlilerin, gidip Ruslara teslim olmak-

tansa, yok olmaya karşı direneceğine tam olarak ikna olmuş durumdayım.”

1950’lerde Norveç’e biçilen elbise belliydi. Bu ülke, Rusya sınırında Amerika için bir kalkan görevi üstlenmeliydi. Bu sınır, Kuzey Denizi’ndeki Rus üslerinin dibindeydi ve stratejik olarak çok önemliydi.

Norveç bir cephe ülkesiydi.

Norveç-Rusya sınırında Kola Yarımadası’na Amerika tarafından yerleştirilen çeşitli teknik malzemeler, Rusya’nın en önemli deniz üssünü hedeflemekteydi.

“ABD Norveç’e Barış Elçiliği Görevi Verdi!”

Silahlanmanın en güçlü olduğu ülke, birden “barış kalesi” olarak tanıtılmaya başlandı... Dünyanın büyük aktörleri sık sık Oslo’da buluşacak, “barış” adına kararlar alacaklardı.

Dünyada barış için harcanan her bir dolara karşılık, silahlanmaya iki bin dolar ayrılıyordu. Ve dünyada, silahlanma için harcanan her 10 doların 4 doları, Amerika’nın ve ona çalışanların kasasına giriyordu.

Oslo’da “barış masaları”na oturan savaş sanayinin devleri, barışa verilen önemden söz ederek kendilerini aklıyorlardı.

Kimler bu oyunda dekor olmamıştı ki... Endonezya’dan Sudan’a, Sri Lankalı Tamil kaplanlarından İspanyol ayrılıkçılarına kadar çeşitli taraflar Oslo’da barış masalarına oturdu... Aslında küresel ağdan icazet aldılar.

Acaba Oslo, barış havariliği için kimden icazet almıştı? Norveç’in ünlü dış ilişkiler uzmanı Kate Hansen Bundt açıklıyordu: “İlk barış görüşmeleri 90’larda İsrail ile Filistin arasında gerçekleşti... Norveç küçük bir ülke ve Oslo da küçük bir şehir ama büyük ülkelerin yardımıyla, Amerikalı dostlarımızın desteğiyle burada barış çabaları gelişti...”

Norveç’e, silahlandırılıp savaştırılan halklar arasında arabuluculuk yapma görevi verilmişti.

Mesela Asya’nın en stratejik bölgelerinden birinde yer alan Sri Lanka’da, İngilizler aracılığıyla birbirine düşürülen iki yerli halk

Kate Hansen Bundt ve Sefa Yürükel

bir zamanlar gül gibi geçinmekteydi... Her iki halka da yıllarca silah satıldı... On binlerce insan çatışmalarda öldü.

2002'de Oslo'da birden barış gerçekleşti... Kısa bir ara verildikten sonra çatışmalar kaldığı yerden devam edecekti.

Sudan da aynı akıbeti paylaştı. Ülke, Afrika'nın zengin petrol yataklarının üstündeydi. 1950'lere kadar İngiliz sömürgesiydi. Bağımsızlığını ilan ettikten sonra başlayan içsavaşta âdeta bir kıyım yaşandı. Araya barış elçisi Amerika ve Norveç girdi, kıyım daha da şiddetlendi...

"Norveç Modeli"

Norveç Barış Vakfı'ndan Alexander Harang şöyle diyordu: "Norveç'in Sri Lanka ve Sudan'daki barış girişimlerine bakarsak tüm sorunların, oraya kendi yakın müttefiklerimiz tarafından ak-

tarılan silahlar yüzünden çıktığını görürüz! Biz barış masasındayken müttefikimiz İngilizler Sri Lanka'ya silah satıyordu.”

“Ortada bu kadar büyük meblağlar söz konusuysen, bu gidişata son vermek mümkün mü?” diye sordum.

“Evet, büyük para dönüyor. Norveç gibi küçük bir ülkede bile silah endüstrisinde çalışanların sayısı 20 bini buluyor.”

“O zaman silah satışının durması kimsenin işine gelmez.. Savaşlardan bu ülkenin insanları da nemalanıyorlar...”

Norveç Dışilişkiler Enstitüsü Başkanı Lodgaard, barış çalışmalarına yine Sudan'dan örnek veriyordu:

“Sudan'daki faaliyetimiz, Norveç'in çalışmalarına tipik bir örnektir... Önce Hristiyan yardım kuruluşlarıyla, oraya insani yardım götürdük. 1970'li yıllarda ve 1980'lerde Norveç Halk Yardım Teşkilatı Sudan'a gitti. Sudan halkıyla yakın temas kurdular. Onların güvenlerini kazandılar ve barış sürecinde önemli bir rol oynadılar. Sivil teşkilatlarla Norveç devleti Sudan'da beraber çalıştı. Biz buna 'Norveç Modeli' de diyoruz.”

İşte durumu özetlemişti. Ama barışçıl “Norveç Modeli” 40 yıldır Sudan'daki kıyımı önleyememişti...

Frogner Setere ve Barış Oyunu!

Norveç'e giderken Sefa Yürükel'le konuşmuştuk. Norveç'te yaşıyordu. Son derece önemli araştırmalar yapıyor, Batı'nın soykırım tarihini sorguluyordu. Oslo'ya varır varmaz bütün görüşmelerimizle bizzat ilgilendi. Bizi Oslo'da sık sık barış görüşmelerine ev sahipliği yapan binaya da o götürdü.

“Oslo” diyordu, “dünyada bir kanaldır. Tüm ayrılıkçı örgütlerin toplantıları burada yapılır”.

Yarım saatlik tren yolculuğundan sonra, Oslo kuş bakışı ayaklarımızın altındaydı. Üzerinde Frogner Setere yazan tipik bir Norveç binasının önündeydik. Bir Turist kalabalığının arasında Oslo'yu seyreliyorduk. Sefa, “İşte” dedi, “ünlü barış binası Frogner Setere burası. Oslo'nun biraz dışında. Gözlerden uzak bir bina. Uluslararası toplantıların, 'geçiş' dediğimiz o toplantıların yapıldığı yer burasıdır. Geçen hafta ETA temsilcileri buradaydı.”

“Kim yapıyor bu toplantıları? Onların karşısında oturanlar kim?” diye soruyorum.

“Onlar gayriresmi maskesi takmış Norveç devleti yetkilileri, Norveç devletini gayriresmi olarak temsil eden araştırma kuruluşları. Bu işler böyle yürütülür. Önce uluslararası kuruluşların liderleri, sorunlu ülkelerle ilgili bir ön çalışma yapar, sonra devlet temsilcileri devreye girer.”

Ahşap binadan içeri giriyoruz. Av köşkünü andıran bir dekoru var. Altta ve üstte lokantalar. Kamerayı gören bir genç adam yaklaşıyor. Adı Cihangir Olgun.

Frogner Setere’de garsonluk yapıyor. Üst katta kilitli bir kapıyı açıyor. Bize ateşkes kararları alınan salonu gezdiriyor.

Kocaman dikdörtgen bir toplantı masası ve kenarlarda ayrı taraflar için hazırlanmış iki küçük masa salonu dolduruyor. Cihangir’e “Kimler gelir buraya?” diye soruyorum.

“Kimleri görmedik ki burada,” diyor, “Devlet büyükleri, kralar, başkanlar...”

Gelip medeni dünyanın temsilcileri olarak arabuluculuk yapıyorlardı. Sverri Lodgaard, “çatışan tarafların kendi özgür iradeleleriyle gelip uzlaşma için masaya oturduklarını” söylemişti...

O özgür irade acaba nasıl oluşuyordu? İngiltere, Amerika’nın yanında Irak’ın işgaline destek verene kadar, neden İrlanda Kurtuluş Örgütü ateşkese yanaşmamıştı? Barış görüşmeleri ardından acaba nasıl bir süreç vardı ve kimlerin işine yaramaktaydı?

Kate Hansen Bundt gülerek, “Zaman zaman bölücü silahlı örgütler, Norveç’te barış masasına oturuverirler,” demişti.

Ben de “Bu çabalar biraz yapmacık değil mi?” diye sormuştum.

Kate, “Doğru!” demişti. “Değişik aktörler zaman zaman burada bir araya gelirler!”

Kahvemi masanın üzerine bırakmış, Kate’in gülen yüzüne eğilerek, “Sanki perde arkasından birileri onlara ‘Hadi devam edin!’ ya da ‘Şimdi durun’ diye fısıldıyor!” demiştim...

Kate, “aslında biraz öyle!” diye karşılık vermişti. Bu konuda konuşmayı uzatmak istememişti ama gülüşü “Bu işler oyundur!” der gibiydi.

Uluslararası Bir Aktör: Erling Folkvord

O öğleden sonra, Oslo'nun uzak bir mahallesinde "aktörlerden" biriyle buluşacaktım. Erling Folkvord uluslararası sivil toplum örgütlerinin iyi tanıdığı bir isimdi. Kariyerini Kürtçülük faaliyetleriyle yapmıştı.

Bir de kitap yazmıştı. Kitabın adı "Kürdistan"dı.

Röportaja başlamadan evvel çantasından büyük ebatlı, lüks baskısıyla dikkat çeken kitabı çıkardı; tepkimi ölçmek ister gibi, yarısı olmayan Türkiye haritasının olduğu sayfayı gösterdi.

Kitabın altbaşlığında ne yazdığını sordum: "Kürdistan: Bir halk, geçmişi ve geleceği hakkında," diye okudu.

Gösterdiği haritadan da anlaşıldığı kadarıyla, "gelecek" çoktan belliydi!

Kürtçülüğü kendine kariyer seçen Erling Folkvord, Kızıl Seçim İttifakı liderlerinden biriydi.

Abdullah Öcalan, Mesut Barzani ve Celal Talabani'yle sıkı ilişkiler içindeydi.

Folkvord'un düşünceleri sadece Norveç'te değil Batı'nın tümünde hâkim olan görüşü yansıtıyordu.

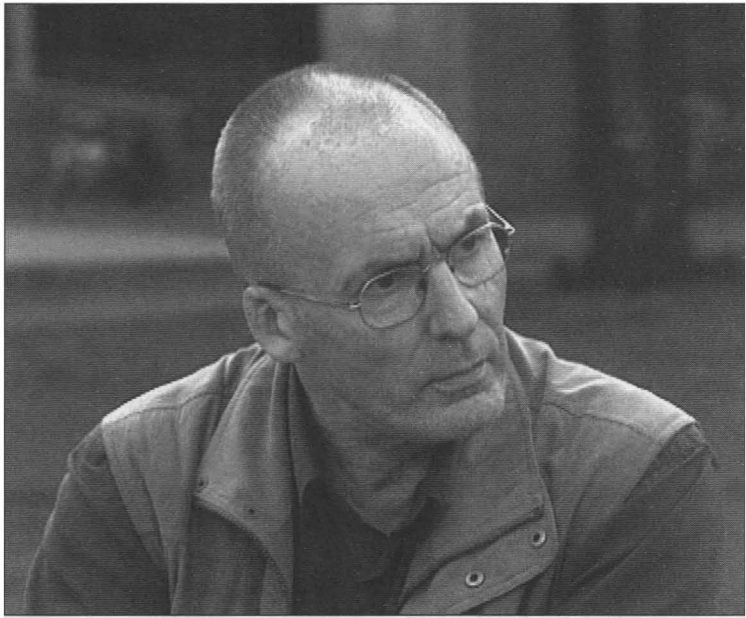
Kışkırtıcı bir üslubu vardı. Tıpkı bu işleri meslek seçmiş diğerleri gibi:

"Bence Kürt halkının kendi dilini ve kültürel gelişimini korumak için, demokrasi için savaşmaya hakkı var. Türk hükümeti onlara bu hakkı vermediği sürece mücadelelerini sürdürmek onların hakkı! Türkiye'de yetkililer öncelikle, bir Kürt halkının varlığını ve böyle bir sorunun mevcudiyetini kabul etmeliler." Nefes almadan konuşuyordu.

"Ben geleceği ulus devletlerde görmüyorum, bugün Avrupa'nın yaptığı gibi Ortadoğu'da da bir çeşit federasyonlar kurulmalı. Tespit edilen bölgelerde insanlar kendi liderlerini seçebilmeli."

Bu söylem, Amerika'nın son zamanlarda sık tekrarladığı "Fas'tan Pakistan'a bölünecek coğrafya" tanımıyla paraleldi.

Erling Folkvord, "öncelikle Ortadoğu'da yeni sınırlar çizilmeli!" diyordu... Küçük parçalara ayrılmış, liderleri Batı'nın denetiminde olan küçük devletler fikrini savunuyordu.

Erling Folkvord

NUPI Başkanı Lodgaard'a sormuştum:

“Türkiye’nin güneydoğusuna gösterilen bu siyasi ilgi, acaba bölgenin petrol zengini olmasıyla mı ilgili?”

“Bu, kuvvetle muhtemeldir,” demişti, “Malum, Ortadoğu petrol üretiminin yüzde 30’una ve rezervlerin yüzde 60’na sahip...”

“Türk Deyince Aklıma Kürtler Gelir!”

Sivil toplum örgütleri ve siyasiler “Kürdistan” kitapları basarken, Norveç petrol şirketleri de boş durmuyorlardı. Norveçli DNO şirketi, Türkiye sınırı dibinde, Zaho’da petrol çıkarma faaliyetine törenlerle başladı. Kürt bölgesi başkanı Neçirvan Barzani törende, “Bağdat, kaynaklarımızı kontrol edemez!” dedi.

Ona göre petroller, sadece Batı tarafından kontrol edilebilirdi!

Norveç ekonomik çıkarlarını siyasetten de kollamak zorundaydı.

2006 başında Norveç hükümeti, PKK'yı terör listesine almaya çağını açıklamıştı... NATO'da müttefikimiz olan Norveç, "Terör listesini kabul edersek, barış çalışmalarımıza gölge düşer!" gerekçesini ortaya koymuştu.

Beate Slydal geçmişte, Norveç Kürt Hakları Konseyi Başkanı'ydı. Şimdi Uluslararası Af Örgütü Norveç Şubesi'nde siyasi masa şefiydi...

Genç bir kızken gittiği Güneydoğu, kendi deyişiyle onun ikinci memleketiydi (!). Sanırım Güneydoğulu bir sevgili edinmişti.

"Bence politikacılar Ortadoğu'da büyük çıkarları olduğunu görüyorlar. Orada petrol var ve orada baş kaldıranlar var! Orada ezilen halklar da var! Kendi dilleri, müzikleri ve kültürleri yasaklanmış, anadillerinde eğitim yapamayan bir halk var!"

Beate aslında çok güzel özetlemişti. Batı'nın gözü petroldeydi. Ve bölgedeki sorunlar bu amaçla bahane edilebilirdi!

Anadilinde eğitim, en büyük kozlarıydı. Ama tüm Avrupa'da olduğu gibi Norveç'te de Türklerin anadilinde eğitimi engellenmekteydi.

Norveç'te Türkçe Yasak!

Oslo'nun ünlü Grønland mahallesinde bir cami... Burası Oslo'nun Türk mahallesi.

Öyle Norveç'ten binlerce kilometre ötede bir yer değil, Norveçli entelektüellerin burunlarının dibi...

Camiden içeri giriyorum. Kalabalık bir topluluk... Kadınlar ve çocuklar iftar sofrası hazırlıyorlar.

Birazdan oruçlar açılacak. Kocaman gözlerini bana dikmiş bakan küçük kıza "Norveç dilinde mi eğitim görüyorsun?" diye soruyorum.

"Evet" diyor.

Annesi dertli, "Norveç'te okullarda Türkçe eğitim yasaklandı. Biz kendi derneğimizde Türkçe dersi veriyoruz o kadar," diyor. Norveçli aydınlar kendi ülkelerindeki anadilinde eğitim ih-

Grönland'da Türkler

laliyle pek ilgilenmiyorlar. Norveçli aydınların ilgi alanları oldukça dar!

Jostein Gaarder, Sophie Vakfı'nın kurucusu. Norveç'in en prestijli ödülleri dağıtan vakfın da başkanı.

Ve o da kuralı bozmuyor. Türkiye deyince aklına sadece iki şey geliyor:

"Türkiye deyince önce aklıma ifade özgürlüğü geliyor..."

"Sonra?" diye soruyorum.

"Sonra da Kürtler geliyor aklıma. Kendi dillerini konuşabilmeli, okluda anadillerini öğrenebilmeliler!"

Maria, "AB'ye Hayır!" (Nei til EU) grubunun yöneticisi. Ona aynı soruyu sorduğumda, "Dürüst olmam gerekirse Kürt sorunu!" diyor, nedense kıkırdıyor.

Ben de dayanamayıp "Ermenileri unuttunuz!" diyorum.

"Tabii... Onlar da var" diye ilave ediyor.

“Şimdi Kürtlerin Zamanı!”

Stratejist Kate Hansen Bundt, “Şimdi Kürtlerin zamanı!” demişti...

“Bu, oyunun bir parçası... Kürtler burada büyük destek alıyorlar. İsraililer gibi... Sanırım şimdi onların zamanı...”

Norveç Dışişleri Bakanı sözcüsü de bu yıl, “Bazı Kürt gruplarla, Norveç Dışişleri Bakanlığı arasında görüşmeler yapıldığını” söylemiş, “Türkiye’deki Kürtlerin davalarını çok yakından takip ediyoruz!” demişti...

Sverri Lodgaard’a, “Bu ateşli Kürtçülüğün menşei nedir İskandinav ülkelerinde?” diye sorduğumda kaşları yukarı kalkmıştı.

“Sanırım bu sorunuz önyargılı,” diye cevapladı, “Ben, özel bir taraflılık olduğunu sanmıyorum. Ama tabii insanlar, Kürtlerin mücadelelerinden burada da haberdarlar...”

“Ben neden Kürtlerin meselelerinin sizi bu kadar ilgilendirdiğini merak ediyorum. Mesela burada Samilerin başına gelenler Türkiye’de pek bilinmiyor da...”

Kaşları yine yukarı kalkıyor, gülümseyen maskesini takıyor.

Norveç’in Yerli Halkı Samilerdi!

Asya kökenli Samiler, bu topraklara dört bin yıl önce gelmişlerdi. Dayanılmaz dini ve kültürel baskılar 17. yüzyılda başladı. Kilise, topraklarını ellerinden aldı. Dilleri yasaklandı, Norveç dilini konuşamayanların mülk edinme hakkı yasaklandı.

Tıpkı İsveç’te olduğu gibi Samiler ve Taterler, aşağı ırktan sayıldılar. Yirmi beş yıl öncesine kadar yürürlükte olan bir yasayla, Tater ve Sami kız çocukları kısırlaştırıldı.

Başka halkların haklarını savunan Norveç, aslında “üstün ırk” teorisini icat edenlerdendi. Ve en çok da kendi içindeki yerli halka çektiymişti.

Vigeland Parkı tüm bunların kanıtıydı.

Sefa, Vigeland Parkı’nı mutlaka görmemiz gerektiğini söylemişti. Gittik. Devasa park, heykellerle bezeliydi. Çoğunluğu ka-

dın erkek ve çocuk heykelleriydi. Heykellerin her biri mükemmel insan örneğiydi... Hepsi genç, gürbüz, savaşıma ve çoğalmaya hazır!

Norveç'te genç nesil bu heykellerin etkisiyle büyüyordu. Onlar yirmi beş yıl öncesine kadar Norveç'in yerli halkının başına gelenleri bilmiyorlardı... Parkı dolaşan okul çocukları, hayranlıkla güç sembolü atalarını seyrediyorlardı.

Sefa'ya, "İlk Ari ırk çalışmaları Norveç'te yapılmış, bu heykeller âdeta Ari ırkın simgesi!" diyorum.

"Tabii" diyor, "zaten Ari ırk teorisi 1850'lerde Viyana'da ortaya atılıyor. Gustav Vigeland, o dönemde yaşamış bir sanatçı... 1943'te ölüyor. Eserlerini görüyorsun, mükemmel insanı işliyor, bak bu heykeller arasında bir tek sakat, yaşlı çelimsiz insan figürü bulamazsın..."

"Peki bu görüş, bugün nasıl karşılanıyor?"

Sefa, "Bu bakış birçok bakımdan içselleştirilmiştir," diyor. Mükemmel güçlü kollarında iki çocuk tutan adam figürüne bakıyor. "İrkçilik burada içselleştirilmiştir. 'Biz daha akıllıyız, daha üstünüz, daha iyiyiz!' derler. Kendilerini diğer milletlere göre üstte görürler. Özellikle Afrikalılarla ya da Müslümanlarla kendilerini kıyaslamazlar bize..."

"Buranın yerli halkı Samilere kısırlaştırma yöntemi uygulanmıştır ve bu uygulama 1980'lere kadar sürmüştür."

Sefa Yürükel yazdığı *Batı'nın Soykırım Tarihi* adlı kitabında bu konuyu tüm ayrıntılarını vermişti.

Cevabını bilerek ona sordum: "Sence, Samiler neden, kendilerine uygulanan biyolojik soykırımı konu etmediler?"

"Ne diyorsun? Onlar ne soykırımı kabul ettiler, ne özür dile-diler, sadece o dönemi 'karanlık çağ', 'utanç dönemi' olarak isimlendirdiler ve bu konunun araştırılmasını, konuşulmasını engellediler..."

Af Örgütü'nden Beate Slydal, bu konuya biraz olsun değinenlerdendi:

"Norveç'in tarihinde çok karanlık dönemler var. Bu Roman (Çingene) ve Sami halklarıyla ilgili korkunç olaylar yaşanmıştır. Modern siyasetteki gelişmeler, şimdi insanları bunlarla yüzleş-

Vigeland'da genç kızlar

meye zorluyor. Bakın, benim halalarımın biri Sami. Ama hiçbir zaman kimliğinden, kökeninden söz etmezdi. Sami olmak âdeta utanç vericiydi.”

Beate'ye Sefa Yürükel'in “Avrupa’da Soykırımlar Tarihi” adlı İngilizce kitabını hediye ediyorum. “Bütün bunlardan sonra, olmamış soykırımlar uydurarak üzerimize geliyorlar!” diyorum.

“Evet, bir çifte standart söz konusu,” diyor. Aslında herkes “oyunu” biliyor.

Beate: “Büyük bir çelişki var. Norveç’te Samilerle ilgili çok sert bir asimilasyon politikası uygulandı. Dillerini konuşmaları yasaktı... Sayıları büyük oranda azaldı...”

1980'lere kadar süren ırkçı yaklaşım, Sophie Vakfı Başkanı, yazar Jostein Gaarder tarafından da kara nokta olarak niteleniyordu...

“Norveç tarihinde bir kara nokta var. Samilerin kendi dillerini konuşmaları yasaklanmış. Bu, tarihimizin utanç verici bir yanı.

Biz buradaki azınlıkların haklarını, uzun yıllar boyunca ihlal ettik. Dillerini yasakladık...”

Sanki bunları söyleyince aklanacakmış gibi konuşmuştu.

Oslo’nun Türkleri

Oslo’da karşılaştığımız Türkler, Norveç’in üstün ırk felsefesin günümüze yansımalarından söz ediyorlardı.

Grönland’da sohbet ettiğimiz, modern çağın köleleri durumu özetliyorlardı:

“Bize köle muamelesi yapıyorlar... Biz onlara göre insan müsveddeleriyiz!”

Bir başkası 2001’den sonra durumun iyice vahimleştiğini söylüyor. “Şimdi terorizm deyince akıllarına Müslümanlar geliyor. Burada yaşayan bütün Müslümanlar, Norveçlilerin gözünde terorist!” diyor.

Oslo’nun şık caddelerinden birinde yürüyoruz. Rasgele kişilere mikrofon uzatıyoruz.

En az on kişi aynı şekilde cevap veriyor.

“Türkiye deyince aklınıza ne geliyor?”

“Müslüman devlet! Kürtleri eziyor!”

Devlet görüşü sokağa inmişti. Herkes aynı şarkıyı söylüyordu. Çeşitli vakıflar, dernekler, sivil toplum örgütleri, bu kanaatleri yaymakta araçtılar. Bunlardan biri de her yıl devlet görüşünü destekleyen ödüller dağıtan Sophie Vakfı’ydı.

Gaarder, 1991’de yayınladığı *Sophie’nin Dünyası* adlı kitabıyla bütün dünyada en çok satanlar listesine girmiş; 1997’de kitabından büyük gelirler elde edince, çevre sorunlarıyla ilgili Sophie Vakfı’nı kurmuştu.

Ödül vericiler, küresel çıkarlar doğrultusunda, “barış”, “özgürlük” ve “çevre” ödülleri verirlerdi...

Sophie Ödülü Fener Patriği’ne

Sophie Vakfı bunlardan biriydi. Küresel oluşumun bir parçasıydı. Mesela 2005 Sophie Ödülü’ne “dini inanç ve çevre konu-

sundaki duyarlılığı nedeniyle” Fener Rum Patriği Bartholomeos layık görülmüştü.

Gaarder’a sormuştum: “Sophie ödülü için kriterleriniz nedir?”

Son derece abartılı tavırlarla, sorudan memnun, anlatmıştı: “Ana konu çevre! Ülkelerin gelişimine katkıda bulunmuş kişilere de veriyoruz. Dünya kaynaklarının eşit dağılımına katkıda bulunanlar da ödülümüze layık görülüyor.”

“Peki sizce Fener Rum Patriği Bartholomeos bu ödüle layık olmak için, çevre konusunda ne gibi faaliyetlerde bulunmuş?”

Duruyor. “Güzel bir soru!” diyerek gülümsüyor, “Ona ödülü Rum Ortodoks Kilisesi’nin başı olduğu için vermedik. Ama gündeminin en başına çevreyi koyduğu için verdik”.

Gülümsüyorum. “Her nedense Türkiye’den son derece politik bir figür seçmişsiniz,” diyorum.

“Bize göre öyle değil...” gibi bir şeyler mırıldanıyor.

Ödülü veren Sophie Vakfı... Dünya Çevre Ödülü’nü alan da İstanbul’daki Fener Rum Patrikhanesi’nin başı.

Norveç de Bir Krallık!

4,5 milyon nüfuslu Norveç, kişi başına 40 bin avro yıllık gelirle, dünyanın en zengin ülkelerinden biri... Özgürlükler ve zenginlikler ülkesi, demokrasinin kalesi. Aynı zamanda, garip gelecek belki ama Avrupa’nın birçok ülkesi gibi, bir meşruti krallık!

Üstelik kralları Fransız da olmuş, Danimarkalı da. Avrupa asalette sınır tanımıyor ya!

Sefa Yürükel’le, kentin yüksek bir tepesinde yer alan Saray’ın önündeyiz. Tesadüf, askerlerin nöbet değişim saati. Eski bir çağa ait giysileriyle sarayın önünde geniş adımlar atıyorlar.

İleride küçük sarışın çocuklar, onları taklit ediyor...

Sefa onları izlerken, dalgın, “Hep Avrupa’da krallıkların sembolik olduğundan, onların bir simge olarak devletin tepesinde durduğundan söz edilir,” diyor, “oysa bu, Avrupa’da müthiş bir örgütlenme. Zaten hepsi birbiriyle akraba!”

Bir masal anlatırmış gibi devam ediyor: “Danimarka Kralı’nın dokuz kızı varmış ve bu kızlardan her birini, hem kendisini ko-

rumak hem de uluslararası ittifak kurmak amacıyla değişik ülkelere yollamış. Biri Rus Çarlığı'ndan biriyle evlenmiş. Bir diğeri İngiltere'ye gelin gitmiş. Bir başkası Yunanistan'a, biri Romanya'ya, biri Belçika'ya yerleşmiş. Mesela biri İsveç Kralı'yla evlenmiş. Bu, ülkeler arasında sıkı ilişkileri getirmiş. Bu sıkı ilişkiler halen devam etmektedir. Tüm Avrupa'da kraliyet aileleri birbiriyle kuzendir. Mesela Almanya'yı ele al. Eski derebeyleri şimdi yok. Cumhuriyettir ama aristokrasi hâlâ güçlüdür ve Avrupa'nın aristokrasisi birbiriyle akrabadır. Bu akrabalık, iş dünyasında, iç ve dış ilişkilerin yönlendirilmesinde, kültürel ilişkilerde kullanılır."

Norveç, Avrupa Birliği içinde yer almıyor belki ama Avrupa'ya göbekten bağlı. Kral her ne kadar sembolik olsa da Norveç'in dış ilişkilerinde yetkili, ekonomik ilişkiler ve küresel çıkarları temsil ediyor... Norveç'in en büyük sivil toplum kuruluşlarından biri olan, "Avrupa Birliği'ne Hayır" örgütünden Maria Walberg durumu şöyle özetliyor:

"Üst düzey politikacılar ve uluslararası şirketler, kral vasıtasıyla işlerini çok daha kolay halletmekteler!"

Oslo'nun Dilencileri, Göçmenleri, Keşleri

Bir krallığın başkentinde yürüyorum. Anacadde çeşitli ülkelerden gelen göçmenleri ve çok sayıda dilenciye barındırıyor. "Çok sayıda" deyince abarttığımı sanmayın. Anacaddede her on adımda bir, sokak lambalarının dibinde, kaldırımlarda, köşebaşlarında, önlerinde şapka ya da mendil açılmış bir insanlar var.

Aralarında Norveçliler de var ama çoğunlukla yabancılar işsizlikten kırılıyor. Norveç, çalışma ve oturma izninin en zor olduğu ülkelerden biri. Sokaklarda karşılaştıklarımız, yıllar önce buraya göç edenler... Şimdi işsizler ve de umutsuzlar, yavaş yavaş tükeniyorlar...

Sokaklarda karşılaştığımız; dilenci, müzisyen, gazete satıcıları Vigeland Parkı'ndaki heykellere hiç benzemiyor. Çoğu sakat, bazılarının uyuşturucu tedavisi gördüğü belli. Norveç, artan uyuşturucu müptelaları için çok sayıda sosyal yardım derneğine sahip. Sosyal yardım şeması çerçevesinde uyuşturucuyla mücadele eden-

ler ve sosyal yardım örgütlerine başvuranlar gazete, ıvır zıvır satarak geçimlerini sağlıyorlar.

Yine anameydanda, Güney Amerikalı, Afrikalı, Uzakdoğulu ve Doğu Avrupalı göçmenler, önlerinde mendil, müzik yapıyorlar.

Nehrin kıyısında bir grup bezgin insan, hiç konuşmadan bira içiyor. Norveçliler arasında işsizlik sorunu yok. Ama göçmenler! Onların iş bulması mucize. Dolayısıyla sokakları dolduruyorlar.

Norveç AB üyesi olmamasına karşın, yaptığı anlaşmalar sonucunda birlik üyesi ülkelerden göçmen işçi alıyor... Özellikle Doğu Avrupa ülkelerinden gelen işçiler, buraya akın ediyor. Norveç halkının en büyük şikâyeti "genişleyen Avrupa"!

Parkta oturan orta yaşlı bir adamla sohbet ediyorum. "Bence sorun Polonya, Romanya gibi ülkelerden doğuyor... Birlik tehlikeye giriyor. Doğu Avrupa ülkelerinin tek istediği, para para para... Birlikten sürekli para çekiyorlar... Ve işsizlerini buraya yoluyorlar!" diyor...

Avrupa İhtiyar ve Aç!

Sadece Doğu Avrupa mı? Avrupa'da işsizlik ve yoksulluğun günbegün arttığını kendi istatistikleri söylüyor. Bu, birlik dışında çözüm arayanların çoğalmasıyla sonuçlanıyor.

Avrupa'da resmi rakamlara göre 18 milyon insan işsiz. Buna kayıt dışı olanlar eklenirse sayı korkutucu boyutlara ulaşıyor. Avrupa'da 14 milyon insan da yoksulluk sınırının altında yaşıyor.

Her ne kadar zenginliğiyle ünlense de gelir dağılımındaki eşitsizlikten Norveç de payına düşeni alıyor.

Parktaki bir başka yaşlı adam, "Buradaki en büyük sorun çok zengin ve çok fakir insanların bir arada yaşaması..." diyor.

Latife yaparak, "Nerede? Gerçekten mi! Hiç rastlamadım!" diyorum. Ciddiye alıyor.

"Yok yok! Çok var. Siz görmemiş olabilirsiniz!" diyor.

Maria Walberg de sendikaların memnuniyetsizliğini anlatmış, "İşsizlik büyüyor!" demişti; "Maaşlardaki farklılıklar çoğalıyor. Ve artık insanlar sisteme inancını kaybediyor. Biliyor musunuz, artık seçimlerde çok daha az oy kullanılıyor".

“Nei Til EU”

Norveç’e Avrupa Birliği üyeliği yıllar önce teklif edildi. Yıl 1972 idi. Bir referandum yapılmış, halk “AB’ye hayır” demişti. Aradan 22 yıl geçti ve 1994’te Norveç’te bir referandum daha yapıldı. Sonuç değişmeyecekti. Referandum, yüzde 46’ya karşı 54 oranında hayırla sonuçlandı.

“Nei til EU” üyelerinin büyük çoğunluğunu tarım kesiminden çiftçiler ve balıkçılar oluşturuyordu... Maria Walberg’in adını internetten bulmuş, kendisiyle yazışmış ve ondan bir randevu almıştım. Oslo’daki ofislerinde Walberg’e soruyorum: “AB’ye karşıtlık yüzde 50 civarında. Birlik üyeliğini destekleyenler daha çok hangi kesimden?”

“Tüm medya kanalları, insanları Avrupa Birliği’nden başka bir çözüm olmadığına inandırmak istiyor. Yüzdelere bakarken bunu unutmamak gerek. Gelecek, Avrupa Birliği olarak gösteriliyor. İnsanlar büyük bir propaganda makinesinin içindeler!” diyor.

“Siz neden AB’ye karşıısınız?”

“Üç temel tartışma var,” diyor, “Birincisi AB üyeliğiyle, demokrasinin Brüksel’deki politikacılara bağlı hale geliyor. Egemenliğinizi kaybediyorsunuz. Bir anlamda kelepçeli hale geliyorsunuz. Ve ekonominiz zarar görüyor. Norveç, Avrupa Birliği dışında bağımsız duruşuyla çok daha güçlü...”

Sokak röportajları Maria’ninkine benzer görüşleri yansıtıyor. Yaşlılar, gençler, kadın ve erkekler rasgele durdurduğumuz birçok kişi, Brüksel’in sultasına girmek istemiyor!

İyi giyimli orta yaşlı bir adam mikrofona şunları söylüyor:

“AB üyeliğini destekleyenlerdendim. Fikrim Brüksel bürokrasisi yüzünden değişti.”

“AB Türkiye’yle Oynuyor!”

Stratejist Kate Hansen Bundt, benzer görüşleri ifade ediyor...

“Avrupa Birliği üyeleri arasında artık ortak çıkarlardan söz edemiyoruz. Zengin ülkeler fakir olanlar için para ödemek zorunda. Ekonomi politikaları her ülkeye aynı biçimde uygulan-

mıyor... Polonya için uygulanan, Almanya'ya uygulanamıyor. Almanya için uygun görülen Polonya'da işe yaramıyor."

"Bu durum Amerika'yla ilişkileri nasıl etkiler dersiniz? Amerika dağılan bir Avrupa görmekten mutlu olur mu?" diye soruyorum.

"Zannetmiyorum" diyor, "İkinci Dünya Savaşı sonrasında Amerika, Avrupa'da ekonomik ve politik bir birlik yaratmak için çok çaba harcadı. Çünkü birçok ayrı ülkeyle uğraşmak yerine tek bir Avrupa'yla temasta olmak istiyordu. Bence Amerika, Avrupa'da güçlü bir birlik istemez ama parçalanan bir birlik de istemez! Denetiminde bir birlik ister!"

Kate, Norveç'in en üst kurumlarında görev yapmış, Norveç devletinin görüşlerini yurtdışında temsil etmiş, NUPİ'de çalışmış bir strateji uzmanıydı. Sormadan edemedim: "Kate, Türkiye'nin AB üyeliği konusunda ne düşünüyorsun?"

Başını iki yana sallayarak cevap verdi:

"AB Türkiye'yle oynuyor! Türkiye'de sadece elit bir kesim Brüksel'e gitmek istiyor. Çıkarları bunu gerektiriyor. Ama büyük çoğunluk aynı fikirde değil sanırım..."

"Bakın son yıllarda Avrupa Birliği ülkelerinde de benzer bir durum var. Ülke elitleri, değişik türde AB'ciliği savunurken, mesela Fransız halkı, kendi ulusal elitini temsil eden Chirac'a referandumda 'hayır' dedi. Bu 'hayır'la, Brüksel'e tepkisini de gösterdi."

"Bağımsızlık Sloganımızdır!"

Norveç'te Avrupa tartışmaları gün geçtikçe alevleniyordu... Küresel elite dahil olmak isteyenler ve "Norveç'in çıkarları" diyenler ülkeyi ikiye ayırmıştı. Çoğunluk Brüksel'in karmaşık hesaplarından korkuyordu. Af örgütü siyasi masa şefi Beate Slydal, genel görüşü şöyle özetliyordu:

"Biz kendi kendimizi yönetebiliriz. Bu bir ayrıcalıktır."

Maria Walberg de beni yolcu ederken kapının arkasındaki afiş göstermiş, "Burada 'bağımsızlık sloganımızdır!' ibaresi var" demişti, "Tarih bize, iki kutuplu bir politikanın çözüm olmadığını anlattı... Bir büyük blokta yer almak zorunda değilsiniz. Dünyada

bağımsız ülkeler de var. Bizim bir kampanyamız var: Sloganı ‘dünyayı bağımsızlar taşır!’”

Oslo “barış” kenti idi. Petrolün ve silahın zenginliği yüzünü güldürse de Amerikan politikalarının rüzgârında kalıyordu. Avrupa’yla flört ediyor, Üçüncü Dünya’nın dertli ülkelerinde barış masaları ve silah satışları ekseninde sis görevi görüyordu... Tarafsız‘mıs’ gibi yapıyor ama küresel elitin düdüğünü çalıyordu.

Silah sanayinin üzerinde duran Norveç, her yıl barışı ödüllendiriyordu. Silah verdiklerini bazen aynı masaya topluyordu. Bir asır önce Alfred Nobel’in yaptığı gibi suçluluk duygusunun bedelini ödüyordu.

Beate Slydal şöyle demişti:

“Biliyorsun, Alfred Nobel’in barış ödülü verme kararındaki temel neden, kendisini suçlu hissetmesiydi. O, mühendislik yeteneklerini kötüye kullanmış, yaptığı silahlar ölüm kusmuştu! O nedenle, kendi adına bir Barış Ödülü verilmesini vasiyet etti!”

Helsinki'den Kıbrıs'a...

Ekim 2006 Yolculuğu

Mustafa Kemal Paşa, Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmuş, Batılı devletlere tarihin en büyük hayal kırıklığını yaşatmıştı. Batı, ikinci hayal kırıklığını Kıbrıs Barış Harekâtı'yla yaşadı. Her iki olayı da hiç unutmadı.

Mustafa Kemal'in deyişiyle, "Türkiye'nin nefes borularından biri olan Kıbrıs", Batı için de vazgeçilmez önemdeydi.

Yeşil ada, 1950'den beri ve özellikle son on yılda, Türkiye'nin "AB yolculuğu"nun en önemli maddesi haline getirildi, her müzakerenin ana şartı oldu.

Her AB yetkilisi masaya Kıbrıs'la oturdu, masadan Kıbrıs'la kalktı. Her zirvede Kıbrıs konuşuldu. Bugün Avrupa Birliği dönem başkanı olan Finlandiya'nın yetkilileri de "Kıbrıs için dahiyane çözümler" teklif ediyor... Avrupalı Finlandiya yönetimi, Türkiye'ye on bir yıldır, "Bu sizin son şansınız!" diyor...

Finlandiya 2006 Haziran-Aralık ayları arasında Avrupa Birliği Dönem Başkanı'ydı...

Finlandiya da altı ayda bir değişen birlik başkanlarının hiç değişmeyen gündem maddesi, "Kıbrıs'ta çözüm"le işe başladı.

Finlandiya, "Kıbrıs'ta çözüm"ü şu maddelerde görüyordu:

İki yıl için Gazi Magosa Limanı, AB denetiminde açılsın!

Maraş iki yıl için, Birleşmiş Milletler denetimine verilsin!

Bu tekliflere göre Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bazı toprak-

larını verecek, bunun karşılığında Batı tarafından tanınan Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşları yeni Kıbrıs Rum kesiminden pasaportu olan Türkler, ticaret özgürlüğüne kavuşacaklardı.

Sonra Avrupa Birliği Türkiye'ye dönüp, "İşte!" diyecekti. "Kıbrıs'ın izolasyonu sona erdi!" "Artık limanlarını Rumlar dahil, tüm üye ülkelere açılmalısın!" Finlandiya'nın dahiyane çözüm teklifi buydu...

"Bu Sizin Son Şansınız!"

Mehmet Ali Talat'ı bile çileden çıkararak(!) Fin teklifi, Türklerin elindeki son kaleleri de almayı öngörüyordu.

Cumhurbaşkanı Talat şöyle diyordu:

"Avrupa Konseyi referandumun ardından, Kıbrıslı Türklere izolasyondan kurtulmayı, pasaport vermeyi, doğrudan ticareti vaat etmişti. Rumlar 'Hayır' dedi. Biz 'Evet' dedik ama şimdi bizden, daha önce istenmeyen şeyler de isteniyor...!"

Aynı Talat, daha bir yıl önce çok daha iyimserdi. 2005'teki röportajım sırasında, "Sabırsızlanmamak lazım!" demişti, "Bugüne bir günde gelmedik bir günde çıkamayız".

"Sabırla beklersek, dünya anlar, diyorsunuz!" diye yinelemiştim.

Cumhurbaşkanı salonunda, yüzünde kendine güvenin simgesi gülümsemeyle "Dünya anlayacaktır!" demişti.

Dünya anlayacaktı! Çünkü "dünya"nın derdi başkaydı.

Nasıl oluyor da kimse "Hayır!" diyen, direnen, yasaları çiğneyen Rumlardan bir şey istemiyor ama uslu uslu "Evet" diyen Türk tarafı, her geçen gün artan isteklerle burun buruna geliyordu.

Bunun yanıtını "dünya"nın yani "Batı"nın ünlü siyasileri defalarca vermişti:

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Roosevelt, "Kıbrıs Yunanistan'a bağlanmalıdır. Petrol kaynaklarını koruyabilmek için bu şarttır!" demişti.

Batılı devletler 300 yıllık Osmanlı idaresinin ardından, Kıbrıs'ın bir Rum adası olması için büyük gayret gösterdiler. Amerikan baş-

kanı Roosevelt “Bu adayı elinde bulunduran gücün Ortadoğu, Kafkaslar ve Balkanları kontrol edeceğini” söylemişti.

Yıllar sonra bir başka Amerikan Başkanı Bush, “Ortadoğu’nun anahtarı Kıbrıs’tadır!” demişti...

Ve bugün Avrupa Birliği Dönem Başkanı Finlandiya, elindeki Kıbrıs teklifini masaya fırlatıyor, tehditkâr ifadelerle, “Bu sizin son şansınız!” diyor!

Finlandiyalı AB komiseri Olli Rehn de Kıbrıs’ta çözüm için Fin teklifinin son fırsat olduğunu söylüyor. Aksi halde “Türkiye’nin AB yolunda bir tren kazasına uğrayacağı”ndan söz ediliyor.

“Tren Kazası”

Helsinki’deyiz. 1999 Zirvesi’nde Kıbrıs ve Ege konularının, Avrupa Birliği’nin resmi gündemine taşındığı kentteyiz.

Yüzlerce yıllık Rus askeri barakaları, bugün Finlandiya Dışişleri Bakanlığı’nın mekânı... Finlandiya’nın, sadece on yıl önce başlayan Avrupa macerasını düşünüyorum...

Aklımda ünlü “tren kazası” lafı... Dışişleri Bakanı Erkki Tuomioja’yla buluşuyorum.

“AB yetkilileri sık sık bir ‘tren kazası’ndan söz ediyorlar. Bunun anlamı nedir?” diye soruyorum.

“Türkiye, üzerine düşenleri yerine getirmediğe, müzakerelerin sekteye uğrayacağını anlatan bir terim. Biz bu durumu hiç arzu etmeyiz. Biz bir çözüm bulmaya çalışıyoruz. Bir çözüm sanırım herkesin yararına olur. ‘Tren kazası’ tabii ki kimsenin arzuladığı bir şey değil...” diye cevaplıyor.

Sık sık alnına dökülen saçlarını düzeltiyor, sinirli gözüküyor. Sanırım kurallarını Batı’nın koyduğu bir oyunda küçük bir aktör olduğunu kendi de biliyor.

AB Hukukunun İhlali!

Batı, Kıbrıs için son on yıldır aktif bir çalışma yapıyordu. Annan Planı’nın propagandası için Ada’ya 100 milyon dolar gelmiş, gereken kadro hazırlanmıştı.

Şaşkınlaştırılmış bir halk seçimler ve referandumlardan geçmiş, "Yes be annem!" çığlıkları arasında mükemmel bir oldubittisi sonucu gerçekleşmişti. Sonuç: Güney Kıbrıs Rum Kesimi artık Avrupa Birliği üyesiydi.

Avrupa Birliği, belgelerinde tek bir cumhuriyetin adı geçmekteydi: Kıbrıs Cumhuriyeti! Ada'yı Rumlar temsil edecekti.

Ada'nın yarısı, Avrupa Birliği hukuku ihlal edilerek, birliğe alınmış ve bir bütün olarak kabul edilmişti... 2007 yılında, Kıbrıs'taki darbenin baş mimarlarından AB komiseri Karen Fogg, "Ada'nın yarısını birliğe alarak AB yasalarını çiğnedik!" diyecekti.

Fin Dışişleri Bakanı'na, AB hukukçularının raporunu soruyorum: "Geçenlerde AB hukukçuları, Kıbrıs'la ilgili bir rapor hazırladılar ve konseye sundular. Bu rapora göre Kıbrıs Rum Kesimi'nin, Avrupa Birliği'ne alınması, hem AB anayasasına hem de tüm uluslararası anlaşmalara aykırı, bu konudaki düşünceleriniz neler?"

"Ben raporu görmedim ama..." diye söze başlıyor, "bu gibi konular politik konulardır ve politik anlayışla çözüme kavuşturulmaları gerekir". Yine, bir ara veriyor. Ve yine anlaşılmaz sözlerle devam ediyor: "Çok net, kolay çözülür konular değil bunlar, oldukça karmaşık konular."

İstifimi bozmadan aynı soruyu yineliyorum: "Avrupa Birliği yasalarına göre, problemlili ülkeler birliğe kabul edilemez ama Kıbrıs'ta bu böyle olmadı. Sorunları olan iki toplumlu bir adanın, bir tarafı birliğe kabul edildi. Bu, AB yasalarının ihlali anlamı taşıyor mu?"

Gözlerini kısıyor, "Evet Kıbrıs'ta bir iç problem var..." diyor.

O "iç problem", Avrupa Birliği yetkililerinin, Karen Fogg'ların, Birleşmiş Milletler yetkililerinin, De Soto'ların, Annan'ların somut adımlarıyla statü kazanmıştı. Bununla ilgili sorular hep garip yanıtlar almıştı. Dönemin birlik komiseri ve Kıbrıs'taki darbenin baş mimarlarından Verheugen Denктаş'a, "Rumların kendisini aldattığını" bile söylemişti.

Rauf Denктаş: "1960 antlaşmaları der ki, Türkiye'nin üye olmadığı bir yere Kıbrıs üye olamaz. Siz bunu çiğnediniz dediğimde, Verheugen karşı çıkmıştı. O Verheugen ki şimdi 'Kıbrıs hükümeti beni iğfal etti!' diyor. İğfal etmişlermiş koca adamı..."

Sihirli Kelime: Çözüm!

Birlik dönem başkanı Finlandiya'nın Dışişleri Bakanı, uluslararası anlaşmaların ihlali konusuna pek girmiyordu.

"Ada'nın yarısının birliğe kabulünden söz ediyorum. Bu yasalara aykırı değil miydi?" diye üsteliyorum.

"Biz bunu yaparken Ada'da Birleşmiş Milletler önerileri doğrultusunda er ya da geç, bir çözüm olacağını düşündük... Ama maalesef çözüm Rumların 'Hayır' demesiyle ertelendi..." diyor. Hayretle bakıyorum.

"Ve ona rağmen birliğe kabul edildiler!" diyorum.

Kaldığı yerden devam ediyor:

"Eeee, tabii çözüm arayışları devam edecek. Ve herkes için kabul edilebilir bir çözüme ulaşılabilecek..." Yardımcısına bir göz atıyor.

Erkki Tuomioja'yla birlikte

O da, ayağa fırlayıp “Beş dakika içinde bitirin lütfen. Bakan Bey’in başka randevuları var!” diyor.

Batı sadece kendi fikirlerini destekleyenlerle konuşuyor. Sihirli kelime “çözüm”den yanaysanız hoşnut oluyorlar. Çözüm denilen şeyin ne olduğunu sorgularsanız sizden nefret ediyorlar.

Gelin bakalım, şu “çözüm” dedikleri Batı için ne demektir... Bunu yıllar içinde Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ve Amerika birçok kez açıkça ortaya koymuşlardır.

“Hep Başkaları Haklı!”

1960'ta tarihin ilk bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuştu... Kurulduktan sadece üç yıl sonra, 1963'te Cumhurbaşkanı Makarios, Türkleri “azınlık” durumuna düşüren teklifi hazırladı.

Kendi devletlerinin anayasa mahkemesini yok sayarak Türklerin alınmadığı bir parlamento oturumunda teklifi onaylattı!

Birleşmiş Milletler, Rum yönetimini ödüllendirerek Kıbrıs'ın meşru hükümeti olarak tanıdığını açıkladı!

Türlklere karşı yürütölen “ölömlerden ölüml beğen” politika-sı, yıllarca sürdü. Sonunda Türkiye, 1974'te Ada'daki katliama müdahale etti. Barış Harekâtı'yla Türklerin hayatı kurtuldu. Ama Batı kızgındı.

Rauf Denктаş, “Barış Harekâtı'nı hiç affetmediler!” demişti.

Batı, tıpkı Kurtuluş Savaşı gibi, Kıbrıs Barış Harekâtı'nı da hiç unutmayacaktı...

Kıbrıs'ta Tarih Tekerrürdür!

15 Kasım 1983'te, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kuruldu.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, 550 sayılı karar ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni ayrılıkçı bir hareket olarak tanımladı.

Rauf Denктаş, “1983'te devleti kurduk, Güvenlik Konseyi'ne çağrıldık. Bir tek hükümet tanırız, siz yasadışısınız dediler,” diye anlatmıştı.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, sadece Türkiye tarafından tanındı. Tanımaya kalkan başka devletler çeşitli yollardan engellendi.

1985 ve 1986 yıllarında Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Butros Gali'nin hazırladığı Kıbrıs anlaşma taslağı, Kıbrıs Türkleri tarafından kabul edildi; Kıbrıslı Rumlar taslağı reddetti. Tıpkı Annan'ın planının başına gelen gibi...

1990'da Kıbrıs Rum yönetimi, "Kıbrıs" adına Avrupa Birliği'ne üyelik için başvurdu ve hukuk dışı bu başvuru, AB tarafından normal süreç içinde değerlendirildi...

Kıbrıs Rum Yönetimi, 1994'te Avrupa Birliği Adalet Divanı'na başvurdu ve kuzeye ambargo başlatıldı.

Ve yıl 1999...

Avrupa Birliği'nin Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin birliğe tam üyelik için adaylığı resmi olarak kabul edildi. Ve karşılığında Kıbrıs sorununda çözüm istendi.

AB komiseri Verheugen zirveden sonra şöyle demişti:

"Helsinki Zirvesi'nde işler değişti.... Helsinki'de Kıbrıs konusu harekete geçirildi. Karşılığında Türkiye'nin adaylığı tanındı."

2001 yılında Avrupa Birliği komisyonu başkanı Romano Prodi, Kıbrıs'taki sorun çözülmeden de Güney Kıbrıs'ın üyelik başvurusunun değerlendirilebileceğini söyledi...

Ada, 2002'de Annan Planı'yla sarsıldı.

Annan Planı'nın açıklanmasından sadece bir ay sonra düzenlenen Kopenhag Zirvesi'ne, tüm "Kıbrıs"ı temsilen Klerides davet edildi. Avrupa Birliği üyeliği kendisine gümüş tepside ikram edilmişti.

Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, Avrupa Birliği yetkililerine şu sözleri söyleyecekti:

"Yıllardır bu meselenin niçin halledilmediğini biliyor musunuz? Siz, Rumlar için hallettiniz de o yüzden! Kıbrıs bir Rum devleti değildi, bir ortaklıktı. Fonksiyonlar açısından federaldi. Siz bunu sanki üniter bir Rum devleti gibi kabul ettiniz, bizi azınlık gibi görüyorsunuz. Resmi Kıbrıs hükümeti sahte unvan altında, Kıbrıs'ın tümünü alıncaya kadar, sizden destek alarak bu durumu devam ettirecek."

“Uzlaşsanız da Uzlaşmasanız da...”

Kıbrıs'ın Rum tarafının AB üyeliği kesinleşmişti. Verheugen, daha görüşmelerin başında “Uzlaşsanız da uzlaşmasanız da Kıbrıs üye olacaktır!” demişti.

Türkiye’de dönemin politikacıları çaresizdiler.

Mehmet Ali Talat hatırlatıyordu: “İsmail Cem, ‘Kıbrıs AB’ye Türkiyesiz girerse tepkimiz limitsiz olur,’ demişti! Ben o gün de ‘Limitsiz tepki gösteremezsiniz! AB sürecine angaje olmuş bir ülke limitsiz tepki gösteremez!’ demiştim!...”

Nitekim adı Kıbrıs’la özdeşleşen Cumhuriyet Halk Partisi ve diğerleri tepki gösteremediler. Kıbrıs Cumhuriyeti adı altında Rumlar, birlik üyesi olmuştu. Türklerin adı yoktu!

Ve oyunun ikinci perdesi başladı.

2004 yılı AB Dönem Başkanı Hollanda’ydı. Başbakan Balke-nende, “Kıbrıs Cumhuriyeti’ni tanımadan AB’ye üye olamazsınız!” diyordu.

AB’nin dış politika sorumlusu Solana, “Türkiye, Kıbrıs’ı tanımak zorunda, başka şansı yok!” diye gözdağı veriyordu.

Danimarka Başbakanı Rasmussen, “Türkiye, Kıbrıs’ı fiili olarak tanımadan AB üyelik müzakerelerine başlayamaz!” tehdidini savuruyordu.

Sonra her taraftan, Türkiye’yi uyarı yarışı başlayacaktı.

Türkiye sınırlarını, Kıbrıs gemi ve uçaklarına açmalıydı.

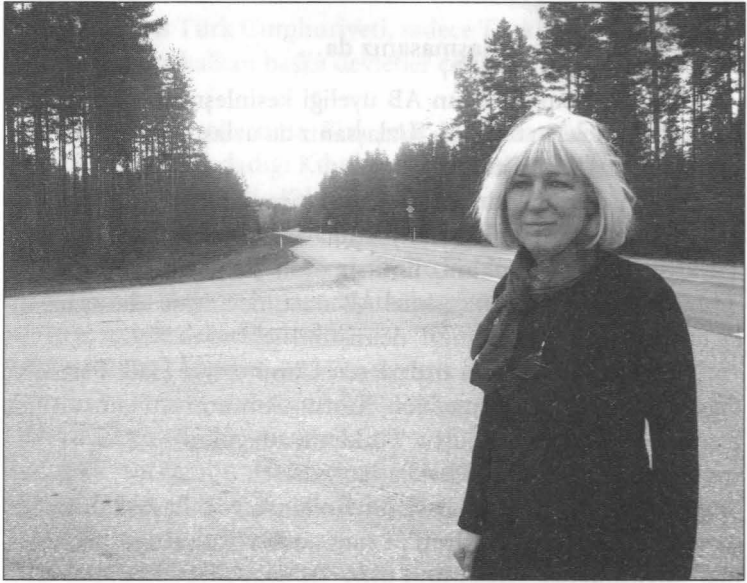
Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac’a göre Türkiye, yirmi beş AB ülkesini, taahhütleri konusunda ikna etmeliydi.

Almanya Başbakanı Angela Merkel, ısrarla “Limanlarınızı açın!” diyordu.

Ve 2006 Temmuzunda Avrupa Komisyonu Başkanı Barroso, “Türkiye, sene sonuna dek limanlarını ve havaalanlarını Kıbrıs’a açmazsa, müzakereler kesilebilir!” tehdidinde bulunuyordu.

“Türkiye Avrupalı Değil...”

Finlandiya, 1995 yılında “normal yollardan” Avrupa Birliği’ne üye olmuştu. Üyelik başvurusundan, “tam üyeliğe” geçişi sadece

Vilpula yolu

üç yıl almıştı. Avrupa Birliği, Finlandiya'yı almak için can atmıştı. Burası bir zamanlar Ruslar ile İsveç Krallığı arasında paylaşılmış bir ülkeydi. Rusya Federasyonu'yla sınır komşusuydu ve stratejik önemi büyüktü.

Anu Leinonen, Helsinki Üniversitesi'nde araştırma görevlisi. Tez konusu, "Fin basınında Türkiye'nin imajı"ydı. Helsinki'nin değişen yüzünü, iyi anlatan hip hop bir barda buluşuyoruz Anu Leinonen'le. Yalnız ve sarhoş insanların tek tek masalara dağıldığı mekânda bir köşeye oturuyoruz. Anu'yla Türkçe konuşuyoruz.

Ona Türkiye'ye yapılan mantık dışı dayatmaları nasıl yorumladığını soruyorum. "Türkler Avrupalı olarak kabul edilmiyor, mesele bu," diyor.

"Türkiye deyince Finlandyalının aklına ne gelir, Anu?"

Cevabı biliyorsun der gibi gülüyor: "Orhan Pamuk, Kürt meselesi, insan hakları sorunu Türkiye'nin fakir bir ülke olduğu, göçmenleri akla gelir."

Norveç'te Kate'in sözlerini aynen tekrarlıyor: "Türkiye'ye sürekli dayatmalar var. Avrupa Birliği Türkiye'yi kullanıyor," diyor...

"Anu" diyorum, "sen dışardan bir göz olarak, Türkiye'nin kendini kullandırtmasını nasıl yorumluyorsun? Neden 'yetti artık!' demiyor Türkiye?"

Yine gülümsüyor. "Ee, Türkiye uzun zamandan beri 'Batılı' olmak istiyor..." diyor.

Batılı olmayı istemek... Anu'ya göre dertlerimizin temelinde bu vardı.

Bana uzun uzun Finlandiya'nın benzer bir kimlik bunalımından geçtiğini anlattı...

Kendileriyle dalga geçercesine, "Biz de yeni Avrupalı olduk," diyor, "Finlandiya 1995'te birliğe girdi. Ondan önce kendimizi Avrupalı olarak görmüyorduk".

"Ne olarak görüyordunuz?" diye merakla soruyorum.

"Finlandiyalı!" diyor, yine gülüyor, "Biz Avrupa'nın sınırlarının ötesindeydik. Kendimizi çağdaş bir ülke olarak görmüyorduk. Çağdaş, medeni bir kültürümüz yoktu; yani biraz barbar olarak algılandık hep kendimizi. Sonra birden Avrupalı olduk..."

Bu sefer ikimiz de kahkahalarla gülüyoruz.

"Sen kendini Avrupalı hissedemediğini söylüyorsun..."

"Avrupalı olmak istiyorum ama herhalde daha çok Finlandiyalıyım," diye cevaplıyor.

"Anu, sence Finlandiyalılıkla Avrupalılık arasında nasıl bir fark var?"

"Eskiden Finlandiya Avrupa'dan sayılmazdı. Gerçek Avrupa, Orta Avrupa'ydı. Onlar medeni, çağdaş ülkelerdi. Biz kendimizi Rusya ile Avrupa arasında görürdük. Hâlâ da öyleyiz."

Anu, küresel propagandadan etkilenmiş ama kafası karışık bir akademisyendi. Onu hayretle dinledim. Bu ülkelerde öyle bir sistem vardı ki; ülke aydınları Batılı olmak adına kendi kültürlerini aşağılamak ya da reddetmek noktasındaydılar.

"Anu, hiç tartışır mısınız, medeni Avrupa madem bu kadar medeni, neden yüz yıllar boyu barbarca katliamların merkezi oldu? Ortaçağ'da cadı avları, haçlı seferlerinin vahşeti, soykırımlar,

savaşlar... Bunlar burada hiç tartışılmaz mı? Hele günümüzde Avrupa'ya bir bak. İşte Fransa! Ermeni soykırımını olmamıştır diye ni cezalandırmaktan söz ediyor. Sonra ifade özgürlüğünü savunuyor. Nerede medeni ve çağdaş Avrupa?!”

Bıraktığım yerden devam ediyor. “Evet” diyor, “Türkiye’de insan hakları ihlallerinden söz ediyorlar ama AB ülkelerinde de var. Mesela Samiler. Büyük bir baskıya maruz kalmışlar. Dilleri yasaklanmış, hakları gasp edilmiş. Şimdi kültürel hakları var ama 1980'lere kadar korkunç olaylar yaşamışlar”.

AB Kriterleri ve İnsan Hakları!

AB ülkelerinde giderek artan hak ihlallerini, ifade özgürlüğünü kısıtlayıcı yasaları, Finlandiya Dışişleri Bakanı'na da. Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği önünde duran maddelerin her biri, AB üyesi ülkelerde ihlal ediliyor, demiş ve ardından sormuştum:

“Fransa Meclisi'nin kararı konusunda görüşünüz nedir?”

“Bence büyük bir yanlış,” diye cevapladı, “Ben tarihçi ve politikacıyım. Bir politikacı olarak tarihi yargılayamam. Ve tarihçi olarak tarihin, politik arenada yargılanmasına karşıyım. Yani çok büyük bir yanlış yapılıyor”.

“Peki Avrupa Birliği üyesi bir ülke, böylesi bir yanlış yapınca herhangi bir yaptırım uygulanıyor mu?”

“O da bir çözüm yolu değil ki...” diyor, “Biz üye devletler olarak görüşlerimizi açıklıkla ortaya koyuyoruz. Bu görüşler ortadayken, Fransa, bu yasaı onaylamaya kalksa bile sanırım bu uzun süreli bir yasa olmayacaktır”.

Sadece görüşler, ülke yönetimlerini yaptıkları yanlışlardan geri adım atmaya zorlasaydı, bugün Batı Trakya Türkleri, Romanya'da Bulgaristan'daki Türk azınlık, Kosova'daki Türkler bu durumda olmazdı, diye düşündüm.

“Sir (Bayım)” dedim, “AB içindeki birçok ülkede gerek insan hakları, gerek ifade özgürlüğü, gerekse azınlık hakları konusunda büyük ihlaller var. AB bu konuda ilgili ülkelere bir yaptırım uygulayabiliyor mu? Kriterleri dayatabiliyor mu? Bir ülke AB'ye üye olduktan sonra kimse Kopenhag Kriterleri'nden söz etmiyor da...”

Sıkıntılı görünüyor. “Bu doğru değil,” diyor ve devam ediyor, “İnsan hakları ihlallerine tepki gösteriyoruz. Bu konuda ülkeleri izliyoruz. Türkiye’nin de dahil olduğu Avrupa Konseyi ve bünyesindeki İnsan Hakları Mahkemesi, tüm ihlallerle ilgileniyor. Bu gibi ihlaller mahkemeye götürülüyor...”

İnsan Hakları Mahkemesi’nin başyargıcının bir Yunanlı olduğunu ve gelen bütün davalara Yunan gözlüğüyle baktığını söylemeden, kendi ülkesinden bir örnek verdim:

“İskandinav ülkelerindeki azınlık hakları ihlalleriyle ilgili ne düşünüyorsunuz?”

Kızgınlığı sesinden belli oluyor.

“Bu ülkeler insan hakları bakımından çok gelişmiş ülkelerdir. Demokratik ülkelerdir. Sadece azınlık dillerinin kullanımı konusunda bazı sorunlar vardır, o kadar.”

Gülümseyerek öne eğildim, “Efendim” dedim, “AB hep belli ülkelerin üzerine gidiyor. Bu görüşe katılmıyor musunuz? Ben, AB yetkililerinin Estonya’da Rus azınlığın durumunu ele aldığını hiç duymadım. Ya da tüm İskandinav ülkelerinde Samilerin başlarına gelenler hiç konu edilmez!”

Sükûnetini korumaya çalışarak cevaplıyor: “Bence Estonya ve Litvanya’daki Rus azınlık konusu çok ciddi değil. Ayrıca uyum yasaları hızla çıkarılıyor. Samilere gelince, biz Sami Konseyi’yle iyi ilişkiler içindeyiz ve problemlerini çözmeye çalışıyoruz. Şu anda sadece toprak konusunda problemleri var... ama o bölgelerde topraklarını kaybedenler dışındaki insanları da düşünmek zorundayız. Çok çok zor bir konu...”

Yardımcısıyla bakışıp, “Gitmem gerek!” diyor ve ayağa kalkıyor.

İskandinavya’nın Gerçek Sahipleri Samilerdi!

Sözünü ettiği ve kısacık geçiştirdiği o “zor konu”yu düşünüyorum. Kürt meseleleriyle ilgili ayrıntılı bilgi sahibi olan Finlandiyalı, acaba Samilerin sorunlarıyla ilgili ne kadar bilgiye sahip?!

O zor konu aslında AB yasalarını ihlal eder düzeydeydi. İskandinavya’nın gerçek sahipleri yüz yıl içinde yavaşça yok edil-

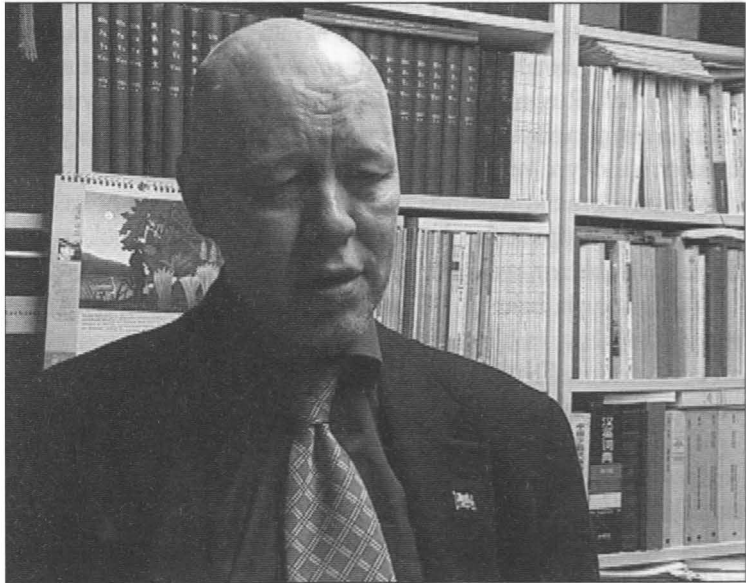
miş, kalanlar da yaşayamaz hale getirilmişti. Koca bir halk eritilmişti. Önce topraklarına el konulmuştu; şimdi de göçebe oldukları otlaklardan kovuluyorlardı. Geçimlerini sağlamaları, avcılık yapmaları, hayvanlarına bakmaları engelleniyordu...

Bir zamanlar kuzeyin sahibi olan Samiler, Kızılderililerin yok oluşunu anımsatacak şekilde tüm kuzey ülkelerinde kala kala 50 bin kişi kalmışlardı...

Finlandiya'da Türkçe Anabilim Dalı Kapatılıyor...

Samilerden kalan sadece şarkıardı. Aslında onlar Türklerle de tarihin bir noktasında buluşuyorlardı.

Helsinki Üniversitesi'nde Afrika ve Asya Bilimleri Enstitüsü Başkanı ve dilbilimci Juha Janhunen'in mavi ama çekik gözlerine, yüzünün Asyatikliğine bakakalıyorum. Kökünü sorduğumda

Juha Janhunen

“Ben bir karışımım,” diyor. Anne tarafından Başkurt ve Mogol, baba tarafından Rus ve İsveçli bir aileden geliyor. Eşinin Hakas Türkü olduğundan söz ediyor.

“Ben özellikle Finlandiya’nın dil ve kültür öğeleri olarak Türklere yakınlığı olduğunu okumuştum,” diyorum.

Prof. Janhunen doğruluyor. “Aslında Fince ve Türkçe çok benzer iki dil,” diyor ve ekliyor “Bu benzerlik tesadüfi olabilir veya bu iki dil, ilişkili diller olabilir. Bence iki dil arasındaki benzerlik, iki halkın bir yerlerde karşılaşmış olmasıyla mümkün. Finliler ve Türkler bence geçmişte, doğuda bir yerlerde birlikte yaşadılar. Fince de Türkçe de doğudan geldi.”

Son zamanlara kadar Fincenin Türkçeyle bağlantısının araştırıldığını ama artık bu araştırmaların yapılmadığını söylüyor. Merakla nedenini soruyorum.

Anlattıkları küresel gücün elini nerelere kadar uzattığını gösteriyor.

Helsinki Üniversitesi’nde 90’lara kadar var olan Türkçe araştırmalar bölümü, Avrupa Birliği süreciyle kapatılmış, bu alandaki çalışmalar Afrika ve Asya çalışmaları başlığı altına girmişti. Bir zamanlar anabilim dalı olan Türkçe, artık seçmeli dertsdi... Bir zamanlar Türkçe araştırmalara olan ilgi, Finlandiya’nın Avrupalılaştırılmasıyla yok olmuş; iki ülke arasındaki bağ zayıflamıştı.

“Burada Türkiye ve Türkler deyince akla ne gelir?” diye soruyorum.

Cevap beklediğim gibi değil, “Finliler, bir süredir Türkleri kendilerine eskisi kadar yakın hissetmiyor,” diyor.

Türkiye’den uzaklaştırılmışlardı. Moda olan Batı’ydı. Batı’yla ortak paydalar bulunmalıydı.

Prof. Janhunen yeni siyasi ve bürokratların AB taraftarlığını, çıkar gruplarına yaklaşmak olarak yorumluyordu: “Burada eğitilmiş insanlar daha çok Kuzey ülkelerinin birliğini savunur. Tüm İskandinav’da İsveççe edebiyat dilidir. Fince çalışan sınıfın, köylülerin dilidir. O nedenle alt sınıflar daha çok Almanya’ya yakındır ve AB’den mutludurlar. Eğitilmiş sınıf ise İskandinav birliğini savunur ve AB’ye uzak durur.”

Avrupalılaşmak ve Finli Kalmak

Finlandiya bir AB lkesi. On yıl öncesine kadar kendini Avrupalı hissetmeyen bir kuzey ülkesiydi. 1950’lerde komünistlerin hâkim olduğu siyasete, 70’lerde sosyal demokratlar damgasını vurmuş, 80’lerde siyaset sahnesine muhafazakârlar çıkmıştı. 90’lı yıllardan itibaren Finlandiya tüm kurumlarıyla Avrupalılaştırılacaktı. nce EFTA’ya (Avrupa Serbest Dolaşım rgt) sonra Avrupa Konseyi’ne ye yapıldı. Avrupa’ya uyum yasalarıyla karşılaştı. Ve Finlandiya halkı küresel liderlerle tanıştı. Onlar Finlandiya halkından farklıydılar... Onlar Avrupalıydı.

Finlandiya hızla kendi gelenek, görenek ve tarihinden koparıldı, küresel çemberin içine çekildi. Halk şaşkındı, ait olmadığı bir yere srklenmişti. Olmadığı bir şey olması isteniyordu. Bunu intihar istatistikleri, depresyon ve alkolizmdeki artışla izlemek mümkündü.

Finlandiya nüfusu Türkiye’nin orta boy bir kentindeki kadar. Beş milyonluk nüfus içinde az da olsa göçmenler var. Son on yıldır toplumdaki vaziyet şu: Aydın kesim umursamaz, gençler umutlu, işçi ve çiftçiye ise bir dokun, bin ah işit!

Limandaki manzaralar durumu yeteri kadar anlatıyor. Yine de tezgâhlarında üç-beş satılık eşya, tüm günü liman meydanında geirenlerle sohbet ediyoruz.

Örgü yn şapkaları satmaya çalışan bir kadın, “Hayat o kadar pahalı ki yaşamak neredeyse imkânsız!” diyor.

Yan tarafta patates dolu kamyonunda oturan ifti, “Bunun adı büyük hayal kırıklığı!” yorumunu yapıyor.

Yakınımızda yürüyüş yapan genç bir adam, ortalama bir Finlandiyalının kafa karışıklığının simgesi gibiydi. Aramızda şöyle bir konuşma geçti:

“AB yeliğiyle Finlandiya’da bir şeyler değişti mi?”

nce bizi şöyle bir söz d. Hangi ülkeden geldiğimizi, kurumumuzun adını öğrendi. Sonra “AB ve değişim,” dedi. Gözlerini etrafta gezdirdi. “Bu işin sloganı ‘değişim’di. Her şey değişim sloganıyla başladı...” diye mırıldandı.

“Her ülkenin seçkinleri, AB’ye girmenin, ekonomi için n ko-

şul olduğunu söyler,” diye ağır ağır konuşuyor. Sonra birden yüzüne doğru eğilip, suratını komikleştirerek, “Sonuçlarını sonra görürsünüz!” diye bağıyor. Ekonomist olduğunu söylüyor.

“Demokrasiden Uzaklaşmak!”

Biraz ilerde bir öğrenci grubunu durduruyorum. Üniversite öğrencisi bir genç kız, “Çok daha iyiyiz şimdi!” diye gülümsüyor. Ve ekliyor: “Vizesiz her yere gidiyoruz.”

Zaten Finlandiya’daki Avrupalılar, serbest dolaşım üzerinde bol propaganda yapmışlardı. Söylemedikleri, aniden tüm devlet desteğinin kesileceği ve çalışan kesimin aç kalacağı, çiftçilerin Avrupa’dan gelen malla rekabet edemeyip çökeceği gibi gerçeklerdi.

Eskiye özleyen, Finlandiya’nın Finlandiya olmaktan çıktığını söyleyen çok şık giyimli bir bey, “Hiçbir iyi yanı yok!” diyor sertçe.

“Neden?” diye kısaca soruyorum.

Duruyor. “Hangi akla hizmet ettiler bilmiyorum!” diyor, “Kaygan bir zemindeyiz ve her geçen gün demokrasiden daha uzağa sürükleniyoruz”.

Kemal’in Hikâyesi

Finlandiya’dan ayrılmadan ziyaret etmem gereken biri vardı. O, Finlandiya hapishanelerindeki tek Türk’tü. Onu tanımıyordum. Elçilikten bilgilerini almıştım. Helsinki’ye iki saat mesafede bir cezaevindeydi.

On yılını Finlandiya’nın çeşitli hapishanelerinde geçirmişti... İyi halden dolayı son bir yıldır Vilpula’daki açık cezaevinde kalıyordu. Ömür boyu hapse mahkûmdu.

Marmaris’te balıkçı bir ailenin oğlu olarak doğmuş, 20’li yaşlarında Batı’nın büyüüne kapılıp Helsinki’ye gelmişti.

Birlikte çalıştığı bir balıkçı ağabeyi ona adresler vermişti.

Uzun bir bekleyişin ardından onunla cezaevinin bahçesinde tanıştık. Uzun kıvrıkcık saçlarını arkadan bağlamıştı. Üzerinde kareli yün ceket ve kocaman gözleriyle sıkıntılıydı.

Kemal'le açık cezaevinde

Beraber çimlerin üzerinde yürürken, güvenlik arkamızdan takip ediyordu.

“1990 Aralık ayında tatile geldim bir arkadaşla. Bir bayanla tanıştım.”

Âşık olmuş evlenmişti. 1992’de, odasının her yanını resimleriyle süslediği oğlu doğmuştu. Şimdi on dört yaşındaydı. En çok onu özlüyordu. Karısı görüşmelerine izin vermiyordu.

“Peki ne oldu Kemal? Nasıl buralara düştün?” diye usulca soruyorum.

“Eşimle aramız açıktı. Birçok sorun yaşıyorduk. Kültür farklılığı. Ayrı olduğumuz bir dönemin sonunda bir gün çok içtim, bir çiçekçiye girdim...”

Karısına bir buket götürecekti ve böylece onunla barışacaktı. Ama içkili girdiği çiçekçiden katil olarak çıkmıştı. Çiçekçi kadın içkili adama “Defol!” demiş, ardından “Pis yabancılar!” diyerek Kemal’i kolundan tutup kapıya sürüklemeye çalışmıştı. Kemal, bı-

çağını çekmiş ve bir cana kıymıştı... Bir ay saklanmış sonra yakalanmıştı. Cezası müebbetti.

"Çok cahildim," dedi... Konuşmakta zorlanıyordu. Beni cezaevinin lokantasında yemeğe davet etti.

Durup durup, "Oğlumu görebilsem!" diyordu.

Kültür şoku yaşamış dengelerini yitirmiş, sonunda katil olmuş ve gençliğini Finlandiya hapishanelerine âdeta kurban vermişti.

Onu hayata bağlayan bir oğlu vardı, tek amacı onu görmektir. Sanırım hiç göremeyecekti...

Fince ve İngilizceyi akıcı konuşuyordu. Finlandiya'yı on yıldır yakından izliyordu.

"Kemal, bu kadar uzun zamandır buradasınız. Hangi milliyetlerden insanlar geliyor çoğunlukla?"

"Estonyalı, Rus, Afgan vardı birkaç ay önce," diyor.

"Hangi suçlardan buradaydılar?"

"Genelde uyuşturucudan, kaçakçılıktan."

Memleketten konuştuk. Ailesini, Marmaris'i anlattı. Ayrılırken durdu bana baktı, "Kendi memleketin gibisi yok!" dedi usulca. Onu kucakladım. Sabırlar diledim.

"Memlekete, genç kardeşlerime bir mesajım var!" dedi. "Eğer bir Avrupalıyla birlikte olmak istiyorlarsa, Avrupa'ya gitmek istiyorlarsa, kesinlikle bu işe Türk kültürünü unutup kalkışınlar. Başka biri olup öyle memleketten çıksınlar!"

Usulca söyledikleri, sessiz bir çılgılık gibiydi.

"Avrupalı olmak için başka biri olmak lazım. Sen, sen olmayı bırakacaksın."

Kemal böyle özetlemişti. Avrupa hayalini gençliğiyle ödemişti.

Helsinki'de Bir İranlı

Helsinki'de bir başka gün. Sokaklarda uzun yıllar önce Doğu'dan gelen başkalarıyla karşılaşacaktık. TRT ibareli kamerayı gören, 60'lı yaşlarında esmer bir adam, "TRT!" diye bağırarak yanımıza geldi.

"Finlandiya'nın AB üyeliğini sorguladığımızı" söyledik. Acaba o ne düşünüyordu.

“Avrupa Birliği’nin getirdikleri mi?!” diyor.

“Bakın otuz dört yıldır buradayım. Ben İranlıyım. Önce İsveç vatandaşı oldum. Sonra Finlandiya’ya taşındım, burada yaşıyorum. Bu kültürün içindeyim. Burası liberalizmle yöneltilir...” Susup manidar gülümsüyor.

“Bu iyi mi?” diye soruyorum.

“Liberalizm, faşizmin makyajlısıdır!” diyor.

“Sizce, neden buralarda Türkiye’ye ve Doğu’ya karşı bir önyargı var?”

“Bu çok doğal! AB’de kararları Hristiyanlar alır. Roma her şeyde söz sahibidir! Neden önyargılı olmasınlar ki!”

Roma söz sahibiydi. Yirmi yıl önce AB dönem başkanı Fransız Jacques Delors ve daha sonra birçok AB yetkilisi aynı cümlelerle düşüncelerini anlatmıştı.

“Avrupa Birliği bir Hristiyan kulübüydü. Bu kulüpte Müslüman Türklere yer yoktu! Türkler tarihleri ve kültürleri itibarıyla Avrupalı olmayan bir ulustu.”

“Avrupalı Olmak İsteyen Sizsiniz!”

Anu’nun dediği gibi, Türkiye uzun zamandır Batılı olmak istiyordu... Batı da Türkiye’nin bu arzusunu sonu gelmez taleplerle yanıtlıyordu. Her gelen AB dönem başkanı ülke, Avrupalı bürokratlar, irili ufaklı Avrupa komiserleri, Batı’nın taleplerini Türkiye’ye dayatıyordu. Bir zamanlar Avrupa’ya uzaktan bakan Finlandiya, şimdi Avrupa Birliği dönem başkanlığı yaparken Türkiye’ye “Fin çözümleri” öneriyordu.

Finlandiya Dışişleri Bakanı Tuomioja, Anu’nun sözlerinin aynısını tekrarlıyordu: “Avrupa’ya girmeyi siz istediniz... Müzakere şartları belli! En başta Kıbrıs var!”

Ona, son anketlerde, Türk halkının yüzde 70 oranında Avrupa’ya “Hayır” dediğini anımsatıyorum. Gözlerini kısıyor.

“Şu iyi anlaşılmalı ki müzakereler birlikte kararlaştırılarak başladı ve sürüyor. Bu müzakerelere uygun kararlar alındı. AB, Türkiye’ye kapısını açtı ve bu ortak bir karardı. Şu anda Türkiye’yle sadece politik seviyede değil, sivil toplum seviyesin-

de de çok sıkı işbirliklerine ve ilişkilere girildi. Türkiye'nin üyeliği konusunda çok büyük yanlış anlamalar var. Ben hep söylüyorum. Türkiye ancak kriterleri yerine getirdiği zaman, reformları tamamladığı zaman birliğe üye olabilecek."

Aynı sözleri tekrarlayıp duran Avrupa Birliği yetkililerinin yüzleri artık hepimize aşına. Onlarla televizyonlarda gazetelerde hemen her gün karşılaşır olduk.

Türkiye'den reformlar istiyorlar, daha fazla demokrasi, azınlık meselesi... Ve tabii Kıbrıs'ın çözülmesi...

Her yeni ilerleme raporunda, değişik bir psikolojik savaş yöntemi izliyorlar. Bazen sertleşiyor bazen yumuşuyorlar.

"Artık istesenez de 'sistem'in dışına çıkamazsınız!" diyorlar.

"Türkiye Üç Merkezden Biridir!"

Profesör Janhun'en'e sormuştum;

"Merak ediyorum acaba, sizce 20-30 yıl sonra bir Avrupa Birliği'nden söz edebilecek miyiz?"

"Bilinmez ama şurası kesin; Avrupa, Rusya ve Türkiye, bu üç merkez çok önemlidir. Türklerin esas akrabaları ve müttefikleri ise aslında Doğu'da, Orta Asya'dadır."

Türkiye'yi dikkatle izlediklerini ve birilerinin söylediği gibi, Türkiye'nin alternatifsiz olmadığını söylüyor.

Bugünlerde Avrupa'nın Türkiye'yi köşeye sıkıştırma operasyonuna endişeler eşlik ediyor. Batı basınında son günlerde Türkiye'yle ilgili ilginç yorumlar yer alıyor...

İngiliz *Independent* gazetesi başyazarı Robert Fisk, "Türkiye, kaybedilmemesi gereken bir ödül, ona daha nazik davranılmalı!" uyarısını yapıyor. *Financial Times*, "Avrupa komisyonu yetkililerinin, Türkiye'nin üyeliğinin belirsizliğe mahkûm edilmesinden korktuklarını" yazıyor.

İngiliz parlamenter Denis MacShane, "Türkiye'ye efelenmek tehlikeli bir oyun!" başlıklı yazısında bakın ne diyor:

"Unutulmasın ki Türkiye'nin alternatifleri var! Mesela giderek güçlenen Rusya'yla bir Karadeniz Birliği oluşturabilir. Artık nükleer bir güç olan İran'la da bir araya gelebilir. Enerji zengini Türk

Cumhuriyetlerle de sıkı ilişkiler kurabilir. Ve Türkiye eğer Avrupa Birliği'yle bağları koparırsa, Batı'nın Akdeniz ve Ortadoğu'daki çıkarlarına aksi yönde hareket edebilir. Türkiye'ye dikkat etmeliyiz!..."

"Türkiye'yi küstürmeyelim. AB kapısından ayırmayalım. Bekleme odasında tutarken değiştirelim, yavaşça eritelim."

İşte böyle diyor Batı'nın adamları. Türkiye'nin alternatiflerini Türkiye'den daha yakından takip ediyor, olasılık hesaplarını şimdiden yapıyorlar...

Biz ne yapıyoruz? Soru bu.

Kıbrıs: Devlerin Satranç Tahtası...

Şubat 2007 Yolculuğu...

Şubatın ortaları. “Ada’nın çevresi petrol yatağı” ve “Aristis davasında Türkiye’nin mahkûm edildiği” haberleri arasında Ada’ya bir ziyaret daha yapıyorum. Kıbrıs, Türkiye’deki siyasiler için ateşten bir top, manşetlerden inmediği günler oluyor sonra aniden karanlığa gömülüyor. Oysa Yeşil Ada, Batı basınında hiç gündemden düşmüyor...

Aslında asırlardır, bu Ada’nın Ortadoğu’nun anahtarı olduğu herkesçe biliniyor. Son günlerde sihirli bir söz olan “petrol”, yenisinden ortalıkta dolaşüyor.

Çevredeki Müslüman ülkeler ile Rumlar bir araya geliyor, Ada’nın çevresindeki petrolü konuşuyorlar... Ada’nın en stratejik limanı Maraş, Finlandiya’nın çözüm önerisi olarak gündemdeyken yavaşça üzeri örtülüyor.

Ama sonra Maraş’ta mülklerini hatırlayan Rumlar ortaya çıkıyor... Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde davalarını kazanıyorlar. Türkiye tazminata mahkûm ediliyor...

Akdeniz’in doğusunda Ortadoğu’ya bir adım mesafede, örümcek ağları arasında bir Ada görünüyor...

Nereden kötü kokular gelse orada petrolün izi var. Önce bir şaibeydi, şimdi artık gerçek! Özellikle İskenderun Kıbrıs hattında zengin petrol kaynaklarından söz ediliyor...

Batılı güçler, bir yüz yıldır Kıbrıs konusunda ısrarlı...

Malum, yarım asır önce İngiliz başbakanı Churcill, "bir damla petrol, bir damla kandan daha değerlidir!" diyordu.

ABD Başkanı Roosevelt, Kıbrıs'ın geleceği için hedefi şöyle belirliyor:

"Kıbrıs, Yunanistan'a bağlanmalıdır. Bu petrol kaynaklarını koruyabilmek için gereklidir."

"Üslerden Hiç Bahsedilmez!"

Profesör Ata Anun, Ada'nın en az konuşulan bazı özelliklerini hatırlatıyor...

"Kıbrıs'ın üzerinde iki tane üs var: Akrotiti Üssü ve Dikelya Üssü. Dikelya Üssü'nü ve Akrotiti Üssü'nü Amerikan Silahlı Kuvvetleri de kullanıyor. Akrotiti'de nükleer başlıkların saklandığı, korunduğu yerlerden söz ediliyor. Batı'nın en güvenli üsleri Kıbrıs'ta."

İngiltere ve Amerika Ada'daydı. Peki ya Avrupa Birliği'nin çekirdek ülkeleri? Fransa geçen yıl harekete geçmişti...

Ata Anun devam ediyor: "Geçen sene biliyorsun, Kıbrıs Rum Cumhuriyeti, Fransızlarla bir anlaşma yaptı ve Baftaki Andreas Papandreu Havaalanı, Fransızların emrine açıldı. Buna karşın Fransızlar, Rum Milli Muhafız Ordusu'na eğitim ile birlikte yedek parça verecek; Rum Milli Muhafız Ordusu'nu Fransız silahlarıyla donatacaktı.

Şimdi bu anlaşma yürürlükte. Ada'nın çevresindeki trafik gitikçe hızlanıyor. Rum yönetimi, Avrupa Birliği'nin kendi toprağı saydığı Kıbrıs'ta, Ortadoğu, Kuzey Afrika ülkeleriyle anlaşmalar yapıyor. Lübnan, Suriye ve Mısır'daki yönetimlerle pazarlıklara oturuyor..."

Garantör ülkeler İngiltere ve Yunanistan'dan tutun da Amerika'ya, Çin'e kadar, Yeşil Ada tüm dünyanın ilgisini çekiyor.

Rum kesimi memnun. O, Ada'nın tek sahibi olarak tanınıyor. Kıbrıs Cumhuriyeti adına istediğini yapıyor.

KKTC karasularını da kendi denizi olarak görüyor. Ada'nın çevresini on iki bölgeye ayırıyor. Bu bölgeleri ayrı ayrı ihalelerle petrol aramaya açacağını ilan ediyor. Lübnan'la yapılan 17 Ocak

2007 tarihli petrol arama anlaşmasıyla fiili durum yaratıyor... Aynı denenmiş metodu yıllardır uyguluyor. Türkiye, doğudan ve güneyden fiili durumla çevreleniyor!

“Petrol mü, Ne Petrolü?!”

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat, “Ada bütünleşmeli! Kaynaklarda hakkımız var,” diyor.

Kabul salonunda, bir yıl öncesine göre oldukça zayıflamış, kararlı havasını kaybetmiş, kafası karışık bir Talat’la karşılaştım.

“Bakın, Kıbrıs’ın bütün doğal kaynaklarında Kıbrıslı Türklerin de hakkı var!” diye söze başladı. “Kıbrıslı Türkler, Kıbrıs’ın birleşmesi için oy verdiler, birleşmesi yönünde politika güttüler ve o günden bugüne, yani referandumdan bugüne, birleşme yolunda hareket ediyorlar. Herkes biliyor, bizim vizyonumuz Ada’yı bütünleştirmektir. O zaman, petrol hakları da olmak üzere, Ada’nın bütününde haklarımız vardır. Biz diyoruz ki, Kıbrıs Rum tarafı, Ada’nın bütününü temsil etmeye yetkili değildir. AB’ye girişte yaptığı gibi tek taraflı olarak Kıbrıs’ın doğal kaynaklarını kullanmak için anlaşma imzalayamaz!”

“Ama imzalıyor...” diyorum.

“İmzalıyor. Biz tanımıyoruz...” diye cevaplıyor.

Ada’yı çevreleyen petrol konusu, 2000’li yıllarda gündeme oturmuştu.

2003 yılında Mısır ile Güney Kıbrıs Rum kesimi arasında, Akdeniz’de petrol aramak için deniz yataklarının paylaşımı konusunda bir anlaşma imzalandı. Türkiye, anlaşmayı protesto ederek, Mısır’a nota verdi.

Yeni Bir Kıta Sahanlığı Krizi!

Ama İslam Kalkınma Örgütü’nün en önemli üyelerinden biri olan Mısır, Kıbrıs Rum kesimiyle işbirliğini sürdürdü ve araştırmalara devam etti.

2007’de, Ada’nın güneyindeki petrol sahaları ihaleye açıldı. Cumhurbaşkanı Talat, diyalog eksikliğinden şikâyetçiydi:

Ata Anun

“Güney kısımda olan petrol sahaları ihaleye açıldı. Kıbrıs Rum tarafının iddiası, Ada’nın her tarafındaki doğal kaynakların yetkisinin kendisinde olduğudur ki, biz buna karşı çıkıyoruz. Bize ‘Gelin bunları bölüşelim!’ deseler ya da bizimle diyaloga girseler, o zaman bu işe çözüm bulunabilir.”

“Şimdi yeni bir kıta sahanlığı krizi mi bekliyor bizi?” diye soruyorum.

“Olabilir, ama unutmayın Kıbrıs Rum tarafı, Yunanistan kadar güçlü bir bölge değil. Her ne kadar AB üyesi olsa bile, AB bu konuda desteğini açıkça sergilemedi.”

Avrupa, haklıyı haksızı ayırt ededursun, Rum basını ünlü “suçlama” politikasını başlatmıştı bile...

Yunan gazetelerinde “Türkiye petrol krizi yarattı!” manşeti vardı.

Politis gazetesi, haberi “Türkiye petrol cephesi açıyor” manşetiyle duyurmuş ve “Ankara kriz hazırlıyor” başlığını atmıştı.

Alithia gazetesiyse Ankara'nın sadece Kıbrıs'ın kuzeyindeki haklarıyla yetinmeyeceğini, Güney Kıbrıs ile Mısır arasındaki bölgede de hak iddia edeceğini yazıyordu.

Metot aynıydı. Kendi yaptığını karşı tarafın üzerine at, o savunmaya geçtiğinde sen işine bak!

Ada Pazarlanıyor!

Kıbrıs Rum yönetimi, tüm bu yaygara arasında, Norveçli bir şirketle petrol arama çıkarma konusundaki görüşmeye başladı. Şirket, Kuzey Irak'ta Mesut Barzani'nin izniyle petrol arama ve çıkarma yetkisi alan şirketlerden biriydi ve ilk aşamada, Kıbrıs açıklarında sekiz milyon varil petrol tespit etmişti. Rumlar, dünya petrol devlerini Ada'ya davet ediyordu.

Profesör Ata Anun, Rumların, Mısır'la yaptığı ekonomik bölge anlaşmasında, Ada'ya, İngiltere Shell şirketini, Amerika'nın Exxon'unu, Rus şirketlerini, Hint şirketlerini, Çin şirketlerini davet ettiklerini söylüyordu:

"Ada'yı ihaleye açıyorlar. Yüzde 75 pay teklif ediyorlar. Yani petrol çıkarıldığı zaman bu şirketler yüzde 75 alacak, yüzde 25'i Rumlara kalacak."

Kıbrıs Rum yönetimi, petrol konusunda on yıldır ciddi araştırmalar yapıyordu. Hükümet yetkilileri, daha 2001'de, İsrail-Suriye-Mısır-Kıbrıs arasında bulunan geniş petrol havzalarından söz etmişti.

Ata Anun açıklıyordu:

"Şimdi haritayı gözünüzün önüne getirin. Rodos ile Kıbrıs arasını. Yunanistan ve Kıbrıs Rum Cumhuriyeti, bir egemenlik anlaşması, ekonomik işbirliği yapıyor, o denizi paylaşıyorlar. Antalya Körfezi'nin güneyi de Yunanistan-Mısır anlaşmasıyla paylaşılıyor. Haritanın doğusuna gelince, orada da Rum tarafı ile Lübnan anlaşılıyor. O bölgeyi kendi egemenlikleri altına alıyorlar. Üstüne üstlük Rumlar, Ada'nın tümü AB toprağı olduğu için, 'Kıbrıs ile Türkiye arasında kalan suların da yarısı bizim egemenliğimizdedir' diyorlar."

"Yeni bir kıta sahanlığı sorunuyla karşı karşıyayız," diyordum.

Bu sadece karasuları ile da kısıtlı kalmayacak, yakında hava sahasını da kapsayacaktı...

Kıta Sahanelığı ve Truman

Kıta sahanlığı kavramı, ilk kez ortaya Amerikan başkanı Truman tarafından atılmıştı. İkinci Dünya Savaşı sonrasıydı; Amerika, petrol coğrafyasını karadan ve denizden kuşatma planları yapıyordu.

Amerika'nın can damarı olan Teksas petrollerinin, deniz altına uzandığı o tarihlerde anlaşılmıştı. Ardından, Ortadoğu petrollerinin uzantısının Akdeniz'de olduğu keşfedildi!!

Dünya, uluslararası anlaşmalarla biçimlendirilmekteydi.

Cenevre Konvansiyonu'na göre, 1958 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin kıta sahanlığı hakkı kabul edilmişti. Ata Anun, "Antalya Körfezi'ni hayal edin," diyordu, "doğu burnu, yani Gazipaşa'nın olduğu yerden, batı burnuna kadar, sol taraftaki Kaş'a kadar bir doğru çizgi çekin. Antalya Körfezi'nin tam iki ucundan. Ordan aşağı Mısır'a doğru iki yüz mil inen bölge, Türkiye'nin kıta sahanlığıdır ve 1958'de bu, deklare edilmiştir".

Tam o yıllarda İngiltere Başbakanı Anthony Eden, "Petrol için Kıbrıs lazım," diyordu...

"İngiltere ve Batı Avrupa'nın, Ortadoğu'daki petrol kaynaklarını koruyabilmesi için Kıbrıs'a ihtiyacı vardır." Tam ifade buydu.

İkinci Dünya Savaşı sonrası sömürgelerinden çekilmek zorunda kalan İngiltere'nin durumu Kıbrıs'ta da pek parlak değildi. Ada'yı kaybetme tehlikesiyle karşı karşıyaydı... Ada halkını etnik ayrıma dayalı olarak bölerek kontrol altında tutabilirdi.

Kısa süre içinde, yüzyıllardır bir arada yaşayan halklar, uzlaşması olanaksız düşmanlar haline geldi. Türkiye'de "taksim" düşüncesi oluşurken, Yunanistan'da "Enosis" düşüncesi pekişti.

Uluslararası antlaşmalar imzalandı. Çözümler üzerinde tartışıldı. Sonunda İngiltere, üslerini garantiye aldı, kenara çekildi. 1960'ta aynı bugün istendiği şekliyle, Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti kuruldu. Sadece üç yıl sonra kan gövdeyi götürecekti!

İngiliz Politikaları

İngiliz tarihçi David Phillips, İngiltere'nin Kıbrıs politikasını şöyle özetlemişti:

“Kıbrıs, İngiliz Milletler Topluluğu adını alan bir imparatorluğun tarihinin, en yüz kızartıcı sayfalarından biridir.”

İngiltere, Ada'daki kıyımı uzun yıllar seyretmişti. Sonunda 20 Temmuz 1974'te Türk ordusu, soykırımı durdurabilmek için, Ada'ya çıkarma yaptı.

Ardından, bitmez tükenmez görüşmeler başladı...

Rumlar, İngilizlerin danışmanlığında, yeni bir Filistin yaratmayı hedefliyorlardı... Türkler, Ada'nın değişik yerlerinde, kantonlarda yaşamalıydı. Türkler, federasyon önerdi...

1975'te Kıbrıs Türk Federe Devleti kuruldu ve aynı yıl iki taraf arasında nüfus değişimi yapıldı. Rumlar önceleri, “federasyon” fikrini kabul eder gibi göründüler ama hedefleri Enosis'ti. Dört yıllık bir görüşme süreci sonunda fikir değiştirdiler: Federasyonu kabul edemezlerdi. Türkler için tek çıkar yol kalmıştı: Bağımsızlığın ilanı! İşte Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti böyle kuruldu.

Rumlar uzlaşmaz tutumlarını arkalarını Yunanistan ve diğer Batı ülkelerine dayayarak yıllarca sürdürdüler. Sonra tarihsel rüyaları “Enosis”i gerçekleştirmek için, yeni ve kendi açılarından çok akılcı bir yol buldular. Amaçlarına, Avrupa Birliği kanalıyla ulaşacaklardı.

“Kıbrıs Artık AB Toprağı!”

Şartlar olgunlaşınca oldubittiyle, Kıbrıs'ın yarısı, Avrupa Birliği'ne alınacak, sorunlu bölgelerin birliğe alınamayacağı şartı derhal unutulacaktı...

İşte 2007! Rum yönetimi Ada'nın tek sahibiymiş gibi, tek başına, Ada adına kararlar alıyor...

Ata Anun, 2004'teki AB 10. protokolünü hatırlatıyor: “Onuncu protokol diyor ki, Kuzey bölgesi dahil bütün Kıbrıs, AB'nin toprağıdır. Fakat şu anda Kuzey bölgesinde, Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'nin hükümlerliği geçmemektedir. Protokolde KKTC toprakları şö-

le tanımlanıyor: Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'nin hükümlerliğinin olmadığı kuzey bölgeleri!" İşte Avrupa Birliği'nin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tanımı!

"Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'nin hükümler olmağı Kuzey Bölge!"

Şimdi Kıbrıs Rum yönetimi, Ada'nın tüm sularında hak iddia ediyor; arkasından Avrupa, Türkiye'ye karşı harekete geçiyor...

Rauf Denktaş'ın çözümü ise şuydu: "Rum, eğer ihaleler neticesiyle bir şeyler yapmayı amaçlamışsa, Türkiye'nin, derhal, bizim sularımızda araştırmaya başlaması lazımdır. En önemlisi, KKTC'nin derhal, Türkiye'yle aramızdaki deniz için anlaşmaya oturması lazımdır. Başka çaresi yoktur."

Gazi Magosa ve Maraş!

Rumlar arkalarında devamlı bir Batı desteğı, gözlerini Ada'nın doğu kıyılarına çevirmişlerdi...

Petrolün en yoğun olduğu tahmin edilen doğu kıyıları için, Lübnan yönetimiyle uzun zamandır görüşmekteydiler. 2006'da, Finlandiya'nın AB dönem başkanlığı sırasında, "Fin çözümü" bu görüşmeler ışığında masaya gelmişti... Ada'nın doğu limanının denetimi hedefteydi.

Ada'nın doğusunda, Gazi Magosa ve Maraş bölgesi vardı!

Avrupa, çözüm önerisi olarak, Gazi Magosa Limanı'nın, iki yıllığına kendi denetimine verilmesini istedi. Maraş bölgesiysse, Birleşmiş Milletler gözetimine açılmalıydı. Karşılığında Kuzey Kıbrıs izolasyonlardan kurtulacaktı...

Avukat Ergin Ulunay, "Rumların taktiğı, Maraş'ı geri olmak ve dolayısıyla Gazi Magosa Limanı'na el atmaktır!" diyordu. "Biliyorsunuz, Magosa Limanı, bizim, Ada'daki en büyük limanımız! Bütün ihracatın, ithalatın ve Türk ordusunun ikmalinin yapıldığı bir liman! Maraş elden giderse, Magosa Körfezi'ndeki kıyılarımız da gider. Bu kıyılar, kıta sahanlığı, özellikle petrol ve diğer mineral yatakları açısından paha biçilmez kıyılardır!"

17 Ocak 2007'de, Lübnan ile Kıbrıs arasında bir "ekonomik bölge" anlaşması imzalanmıştı. Anlaşmaya göre, Doğu Akdeniz,

Lübnan'la yarı yarıya paylaşılacak, kıta sahanlığı bölüşülecek ve tüm deniz altı ve deniz üstü zenginlikleri yarı yarıya olacaktı.

Üzerinde en önemle durulan bölge, Maraş'tı. Devamlı olarak pazarlık konusu yapılan bu bölge, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararıyla kapalı tutulmuş, 1974 öncesi Rum yerleşiminde olan bir bölgeydi.

Tüm bu küresel oyunlara karşı çıkacak bir yönetim gerekliydi. Cumhurbaşkanı Talat'a sormuştum:

"Petrol aramaları ışığında Maraş'ın durumunu nasıl görüyorsunuz?"

Sıkıntıyla gözlerini devirdi: "Hiç ilgisi yok! Petrol aramalarıyla Maraş'ın ne ilgisi var ki? Maraş bildiğiniz gibi Magosa'nın küçük bir bölgesi!"

İşte böyle konuşmuştu.

Acaba söylediklerine kendisi de inanıyor muydu? Magosa'nın bu küçük bölgesinin, dev oyunların merkezi olduğunu bilmemesi mümkün müydü?

Aristis Davası ve Vakıf Arazilerimiz!

Dev oyunlar küçük adımlarla başlayacaktı. Rumlar, Ada'nın kuzeyinde kalan mülkleri ve kullanım hakları için bir dizi dava açıyordu... Türkiye, bu davalarda 1974'teki müdahalesi ve Ada'daki askeri varlığı gerekçe gösterilerek, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni ihlal etmekle suçlanıyordu.

Girne'deki evi için dava açan ve kazanan Loizidu'yu, kapalı Maraş bölgesindeki mülkü için dava açan Aristis izleyecekti.

Aslında Aristis'in mülkü, Abdullah Paşa Vakfı arazisi üzerindiydi. Dahası, Maraş'ın yüzde 90'ı Türk vakıf arazisiydi...

Avukat Ergin Ulunay, Rumların, Maraş'taki vakıf arazilerinde yasal hiçbir hakkı olmadığını söylüyordu.

"Kıbrıs'ın tarihine baktığımız zaman, Kıbrıs Türk toplumunu ayakta tutan en büyük unsur, Kıbrıs vakıf taşınmaz mallarının mevcudiyeti olmuştur. Ancak İngiliz yönetimi boyunca maa-
lesef birçok vakfımız gasp edilmiş, tapu kayıtlarımız silinmiş, yok edilmiştir. Maraş'ın vakıf malı olduğu devamlı olarak ileri sürül-

müş, ancak ispatlayıcı kayıtlar olmadığı için bir türlü yargı yollarına başvurulamamıştır. Bakın, 1960 antlaşmaları yapılırken müzakerelerdeki Kıbrıs Türk heyeti, İngiliz dönemi boyunca gasp edilmiş olan vakıf mallarıyla ilgili haklarımızı arayacağımızı da bir kayıtlı tutanaklara geçirmişlerdir!”

Kıbrıs’ta yasadışı yöntemlerle el konulan vakıf mallarını yalnızca arazi olarak değerinin, 100 milyar doların üzerinde olduğu hesaplanmaktaydı. Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, Ada’nın en stratejik doğu bölgesinde gasp edilmiş vakıf toprağın-dan bahsediyordu:

“Maraş’ın yüzde 80’i, gasp edilmiş vakıf toprağıdır. Rumların vakıf arazilerin işgal ettiğini tespit etmek için, zamanın evkaf müdürlüğüyle birlikte dava açtık. Magosa mahkemelerinde bu toprakların vakfa ait olduğunu tescil ettirdik. Mahkeme kararı aldık.”

“Bile Bile Lades!”

Maraş’ın “vakıf toprağı” olduğu, mahkeme kayıtlarında mevcuttu. Bu topraklar, alınamaz satılamaz, hibe edilemezdi...

Ama 1998’de Zenidis Aristis adlı kadın, elinde hiçbir tapu kaydı olmadan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin yolunu tutacaktı. Dava gerekçesi Türkiye’nin askeri müdahalesi nedeniyle Maraş’taki mülkünü kullanamamasıydı. Davanın seyri son derece anlamlıydı. Dava yedi yıl sonra sonuçlandı...

22 Aralık 2005’te Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türkiye’yi haksız buldu!

7 Aralık 2006’da Türkiye, 885 bin avro tazminat ödemeye mahkûm oldu.

2005’teki karardan beş gün sonra, Gazi Magosa mahkemesi, Aristis’in dava konusu mülkünün Abdullah Paşa Vakfı’na ait olduğuna ilişkin tespit kararı çıkarmıştı.

Bu belge AIHM’e verildi ama mahkeme tarafından reddedildi. Mahkeme, yasal sürenin bittiğini bildirecekti!

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde, savunmayı hazırlayan Avukat Zaim Necatigil’e neden gecikildiğini sormuş ve garip bir yanıt almıştım:

“Zamanında verilseydi, durum değişecek miydi onu da düşünmek lazım!”

Hayretle, “AİHM ‘Kanıtlar zamanında verilmedi!’ diyor. Verilse herhalde değiştirdi!”

Zaim Bey, bıkkınca yanıtlıyor: “Verilmedi, diyorlar. Esasında verildi, dikkate alınmadı çünkü mahkeme belli bir tarihe kadar tapu kayıtlarının ellerine ulaşmadığını söylüyor!”

Nedense AİHM tarafındaymış izlenimi yaratıyordu insanda.

“Verildi ancak mahkeme kabul etmedi yani ben sizi temin ederim ki mahkeme bunu etkin bir şey olarak görmüş olsaydı, mutlaka dikkate alacaktı.”

Aklım karışmıştı!

Durumu açıklayan bilgiye daha sonra ulaştım.

Tanınmayan Ülkenin “İç Hukuku”!

Tüm bu kargaşanın anahtarı siyasi bir manevraydı: Türkiye’nin suçlu bulunduğu ve yasal sürenin bittiği 22 Aralık 2005 tarihinden sadece iki gün önce, 20 Aralık 2005’te KKTC Meclisi’nden bir yasa geçmişti! Rumlara mülk iadesi yolunu açan yasaya göre, bir taşınmaz mal komisyonu kurulmuş ve Avrupa Mahkemesi tarafından bu komisyon, “iç hukuk” yolu olarak kabul edilmişti.

Artık Rumların mülk davaları, bu komisyonun önüne gelecekti.

Zaim Necatigil, Aristis davasının mahkeme savunmasını hazırlayan kişi.

“Aristis, vakıf mallarına el koyarak, gasp etmiş biri değil midir?” diye soruyorum ona.

Zaim Bey, mahkemenin vakıf mallarıyla ilgili konularda karar vermediğini söylüyor. Ardından, mahkemenin, “Davacı, 1974 Ağustosunda bu yerde ikamet ediyor muydu, orada aile yuvasını kurmuş muydu, bu yerde bir mülkiyet hakkı, daha doğrusu bir tasarruf hakkı iddia edebilecek durumda mı?” sorularını sorduğunu söylüyor.

Sonra, “Bu konu, iç hukukta karara bağlanacak bir konu!” diyor.

Ben de “İç hukuk, kimin iç hukuku?” diye soruyorum. Bakın, “Hukuk” yoluyla KKTC nasıl peşkeş çekiliyor!

Zaim Bey, “KKTC’nin iç hukukundan söz ediyoruz!” diyor.

“AB, KKTC’yi kabul etmiyor ki iç hukuku kabul etsin!” diyor.

Uluslararası hukuk açısından bakıldığında, durum ancak İskender’in kılıcıyla halledilebilirdi...

Öte yandan çaresizlik içinde çözüm bulmaya çalışan Türkler, Güney’in mahkemelerinden adalet dilenir olmuşlardı. Çünkü Avrupa’nın tanıdığı Kıbrıs Cumhuriyeti’nin iç hukukunu tüketmeden, İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvuramıyorlardı. Ali Kâmil, 1974’te sekiz yaşında bir çocuktur. Ailesiyle Binatlı’dan kaçarak kuzeye sığınmışlardı.

Avukatı Önel Şerif, 2003 yılında Ali Kâmil’in babası ve annesinin mülklerini gidip araştırdığını söylüyordu. Bu malların üzerine bir otoyol yapılmış, bir kısmına da tuğla ve tuz fabrikaları inşa edilmişti... Bir kısmı da ev yapılmak üzere kamulaştırılmıştı.

Ali Kâmil, güneyde kalan 180 dönümlük arazisi için, Rum mahkemelerinde bir dava açtı. Dava on yıllarca sürecektir gibi görünüyordu. Ulusal Birlik Partisi Başkanı Tahsin Ertuğruloğlu, sorunun, “toplu takas formülünün uygulanamamasından” kaynaklandığını söylüyordu:

“Kıbrıs davası hukuk yoluyla neticelendirilecek bir sorun değil. İşin özü, siyasettir. Güneyde malı kalan bir vatandaşımızın Rum tarafında dava açması çarpık bir anlayıştır. Mal mülk konusu karşılıklı takas ve tazminle halledilecek bir konudur. Devletlerin global takasla halletmesi gereken bir konudur bu. Yoksa bu işin içinden çıkmak mümkün değildir.”

Anahtar: Taşınmaz Mal Komisyonu!

Global takas, toplu takas denen formül, artık geçerli değil. Artık Kıbrıslı Türkler, mülkleri için Güney’de Rum adaletine sığınıyorlar. Rumlar da tanımadıkları KKTC yerine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne gidip Türkiye’yi dava ediyorlar. AIHM’nin önünde 1.400 dava daha var. Yakında bu davalar,

Rauf Denktaş'la birlikte

KKTC'de alelacele devreye sokulan Mal Tazmin Komisyonu'nun önüne gelecek.

Vakıflar İdaresi'nin eski müdürü Taner Derviş, "İç hukuk oluşturma adına" işlerin sarpa sardığını anlatıyor.

"Haddizatında bir fırsat yakalanmıştı! Mal Tazmin Komisyonu gündeme geldiği zaman, Vakıflar İdaresi devreye girmeliydi; bunun ikazını açığa yaptım, olmadı.

Ve AIHM, Türkiye'ye karşı açılmış bütün davaları burada oluşturulan Mal Tazmin Komisyonu'na havale etti."

Devam ediyordu.

"Aristis davası, Rumların başlattığı eylem planının en kritik dönemeçlerinden biridir: Aristis süreci çok önemli bir süreçtir ve bu sürecin üç ana hedefi vardır. Birinci hedefi, Kıbrıs'taki Türk emlakini eritmek, yani Kıbrıs Türklerinin Ada üzerindeki toprak varlığını ortadan kaldırmaktır. İkinci hedefi, Türkiye'nin Ada üzerindeki yasal statüsünü sorgulamaktır ve üçüncüsü de Kıbrıs Türk

halkını ve Türkiye'yi, tazminat davaları, tutuklama emri gibi kararlarla baskı altına almaktır.”

Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, çözümü şöyle özetliyordu: “Toprak bizimdir, gasp edilmiş topraktır. Sen üzerine yapmış olduğun bina ve bir dönümlük bahçe için Türkiye’den bir milyon dolarlık tazminat istiyorsun; seni engelledi, mülküne gide miyorsun diye. O halde ben de şimdi evkaf olarak bu toprağın bedelini senden istiyorum. Vakıflar İdaresi, Maraş’ı iskâna açmalıdır. İşte o zaman dikkatleri de üzerimize çekmiş oluruz ve o zaman kale alınırız. Başka türlü kale alınma imkânımız yoktur. Size bir soru soruyorum, sizin bir eviniz olsa, tapu elinizde olsa, o eve gidip yerleşmez misiniz? Yapılması gereken budur. Maraş’a gidip, tasarruf hakkı kullanılmalıdır. O zaman, değil Aristis davası, Kıbrıs davası lehimize döner.”

Kaybeden KKTC, Tazminatı Ödeyen Türkiye!

7 Mart 2007’de Türkiye’nin Aristis davasını temyiz süresi bitti. Şimdi Aristis’in avukatları, Maraş’ta benzer durumdaki beş bin taşınmazdan söz ediyorlar.

Bu bilgiler ışığında, şu ünlü Fin çözümünün perde arkası da bir parça aydınlığa kavuşmuş oluyor. Hatırlayalım, neydi bu öneri? Kuzey’den izolasyonların kaldırılması karşılığında Maraş’ın Rum yerleşimine açılması isteniyordu...

Bunun için adım adım gidilmeliydi. Birincisi Maraş’ta emsal teşkil edecek davalarda tazminatlar kazanılacaktı. İki, mülklerin iadesi istenecekti. Üç, Maraş askeri bölge olmaktan çıkarılacak; dört zengin petrol havzasını çevreleyen liman, denetimde olacaktı! Denktaş Rumların AB temsilcisiyle diyaloglarını şöyle aktarmıştı:

“Bugün yine basında, Hristofyas’ın, komünist AKEL Partisi’nin buraya siyasete gelen AB temsilcisine söylediği vardır: Adam, ‘mal mülk meselesi halledilmedikçe herkes toprağına, malına, mülküne sahip olmadıkça Kıbrıs meselesi halledilemez!’ diyor. Adamların siyaseti Kıbrıs’a sahip çıkmaktır.”

Şubat sonunda Ada’yı ziyaret eden Avrupa Komisyonu Parlamenterler Meclisi Başkanı Linden, çözümün adını koyuyordu:

“Kıbrıs’ta çözümün adı: ‘Birleşik Kıbrıs’tır. Ada’da, iki komşu devlet değil, tek devlet olmalıdır.

“Kıbrıs, askersizleştirilmelidir. Eğer asker şartsa, bu, AB Barış Gücü olmalıdır.”

Linden ayrıca Lokmacı Sınır Kapısı’nın açılmasını istiyordu. Lefkoşa birleştirilmeli, iki tarafa geçişler serbest olmalıydı... Rumlar, AB üyeliğini koz olarak kullanmaktan vazgeçmeli, Türkler de KKTC’nin tanınmasında ısrarcı olmamalıydılar! Kısacası Ada, Rum yönetimi altında birleşmeli, iki toplum birlikte yaşamalıydı! Her şey 74’ten önceki gibi olmalıydı!

Rauf Bey anlatıyordu:

“Unuttukları şu olsa gerek. Bu Ada’da 1960’larda bir Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuş iki halk bir arada yaşamıştı. Huzur sadece üç yıl sürmüştü.”

Rolandis Uyarıyor!

Eski Dışişleri Bakanı Rolandis’in bir beyanatı vardı. “Bu bir arada yaşayalım hikâyesini iyi düşününüz,” diyor ve ekliyordu: “Dört yüz karma köy vardı. Bu dört yüz karma köye yine Türkleri getirirseniz, tek bir cinayet, dört yüz köyden de yanardağ patlaması anlamına gelir. Yeniden kan içinde kalırız, bu akıl işi değildir!”

Rauf Denктаş, “Bir arada yaşama fikrine şiddetle karşı çıkan biz değiliz, Rumlar!” diyordu, “Kıbrıs meselesinin halli, üniter devletle olacaktır. Asker çıkacaktır, garanti anlaşması olmayacaktır. Bütün Rumlar eski yerlerine gidecektir. Siyasetini duvar gibi önünüze koymuş bir adamla el ovuşturarak, ‘Uzlaşmaya vallahi hazırız...’ demekle yetiniyoruz biz.”

Ulusal Birlik Partisi Genel Başkanı Tahsin Ertuğruloğlu, Rum Dışişleri Bakanı’nın sözlerini yineliyordu:

“Güney’in Dışişleri Bakanı açık açık söylüyor; Kıbrıs’taki Türkler, Ermeniler ve Narodlar gibi azınlıktır. Siz hâlâ, bu anlayışa sahip bir komşuyla AB üzerinden ya da BM üzerinden olsun, Türk halkının çıkarını, statüsünü Anavatan’ın Ada üzerinde uluslararası anlaşmalardan doğan haklarını konuşuyorsunuz!”

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Başkanı Linden, iki

toplumun yakın temasının sağlanması fikrindeydi. Siyasi partiler, sivil toplum örgütleri, sanatçılar, aydınlar ve özellikle din adamları sürekli olarak buluşmalydılar.

Linden'in, Kıbrıs ziyareti sırasında din adamları çağrıyla uydu ve Ledra Palas'ta bir araya gelip, bir dizi anlaşmaya vardılar. KKTC müftüsü Ahmet Yönlüer'le bir araya gelen Rum yönetimi başpiskoposu 2. Hrisostomos, Hala Sultan Tekkesi'ndeki cami ile Apostolos Andreas Manastırı'nın ibadete açılması müjdesini verdi.

Ancak Başpiskopos, görüşme öncesi Rum basınına başka şeyler de söyleyecekti:

"Dostum Ahmet Yönlüer'le görüşmemde, işgal bölgelerindeki dini ve kültürel mirasımızın durumunu, halkımızın, işgal bölgelerindeki ibadetinin sağlanması konularını gündeme getireceğim..."

Görüşme, Karpaz'da, yakında bir Metropolitik açılacağı bilgiyle sonlandı.

Kıbrıs'taki hızlı trafik, bir tarafta petrol haberleri, diğer tarafta askeri hareketlilik nedeniyle sürüp gidiyor...

İngilizler, Amerika'yla ortak kullanıma açtıkları, Türk vakıf toprağı üzerinde yer alan haşmetli iki üssüyle Ada'yı, askeri bir yığınak bölgesi, hava kuvvetleri için mükemmel bir üs ve bir dinleme kulesi olarak görüyor.

Bu Ada, İngilizler için, elli yıl önce ne kadar hayati önemdeyse, bugün daha da büyük öneme sahip! İngiltere Mısır'dan çekilirken Başbakan Macmillan, "Mısır'ı kaybettik ama Kıbrıs, alternatif üstür," demiş ve eklemişti: "Kıbrıs'ın İngiltere ve Türkiye için önemi büyüktür! Kıbrıs Adası'nı kim elinde tutarsa, İskenderun Limanı'nı ve Türkiye'nin arka kapısının kontrolünü de elinde tutar."

2000'li yıllarda Başbakan Bush, benzer sözleri bir cümlede topluyordu: "Ortadoğu'nun anahtarı Kıbrıs'tadır!"

Asia Times dergisindeki bir makalede, Amerika Birleşik Devletleri'nin, Kıbrıs'ta büyük bir askeri üs oluşturma amacından söz ediliyor. Ada'daki en yüksek tepe olan Trodos Dağı'nda bulunan

Echelon dinleme sisteminin öneminden söz ediliyor ve bu sistemlerin Yeni Dünya Düzeni'ni oluşturmaktaki görevi anlatılıyordu.

Anthony Eden'in, ta 1955'te dile getirdiği gibi, Avrupa'nın Ortadoğu'daki petrol kaynaklarına ulaşabilmek için Kıbrıs'a ihtiyacı vardı. Bunu önce Yunanistan'a, sonra Kıbrıs Rum tarafına AB üyeliği vererek gerçekleştirmeyi planladı.

Yüzmeyen bir uçak gemisiydi Kıbrıs ve tüm küresel politikaların merkezinde yer almaktaydı.

Türkiye'den uzaklaştırılmalıydı!

Bu Ada üzerinde uygulanan tüm politikalar, keskin hedeflerin ve ince hesapların sonucuydu.

Çıkarlar ve gelecek kaygıları söz konusu olduğunda, uluslararası antlaşmaların ve imzaların hiçbir hükmünün olmadığını kanıtlayan en keskin örnekti Kıbrıs!

Bir örümceğin ağında, devlerin satranç tahtasındaydı... Henüz çilesi dolmamıştı...

AVRUPA'DAKİ AMERİKA!

Almanya'da "hak" "hukuk"...

Strasburg'da Türk Olmak!

Fransa ve Sevr Rüyası

İngiltere ve Lozan

İrlanda'da "barış" ve "süreç"!

Almanya'da Hak, Hukuk...

Eylül 2006 Yolculuğu

Türkiye'de her üç kişiden birinin bir yakını Almanya'da yaşıyor.

Almanya bizi en çok etkileyen ülkelerin başında.

Reichstag'ın önünde

Şu ünlü deyimle, “AB yolundaki” Türkiye’ye en sert eleştirileri yönelten ülke Almanya. Üstelik bu eleştiriler, Almanya’daki ikinci ve üçüncü kuşak Türklerden bazılarını yer aldığı politik arenadan geliyor.

“AB yolundaki Türkiye”yi, azınlık hakları, insan hakları, kadın hakları, demokrasi uygulamaları, dil ve din özgürlüğü konusunda suçluyorlar.

Ermenileri katlettiğimizi, Kürtleri tutsak ettiğimizi söylüyorlar. Pontus ve Süryanilere soykırım davaları da yolda!

Artık netameli konular, Almanlardan ziyade Almanya’daki bazı Türk asıllı politikacılar tarafından dilendiriliyor ya da onlar bu açıklamaları yapmaya itiliyor.

Berlin’de onlardan bazılarıyla ve bağlı oldukları partilerin Alman politikacılarıyla konuştuk.

Yükselen ırkçılık dalgasının ön saflarındaki Nasyonalist Parti’ye de gittik. Yeşillerin ünlü ismi Claudia Roth’la da konuştuk. Hristiyan Demokratlarla da Sosyal Demokratlarla da bir araya geldik.

Alman vakıflarının en ünlü ismi, Türkiye uzmanı, eski istihbaratçı Uda Steinbach’ın da Türkiye hakkındaki görüşlerini dinledik.

İşçilerimiz ve işsizlere mikrofon uzattık. Uluslararası Af Örgütü’nün, Almanya’da İnsan Hakları İhlalleri Raporu’na da göz attık.

“AB yolundaki Türkiye”ye dayatılan kriterler çerçevesinde biz Almanya’ya bakalım istedik. Alman politikasının bakışını anlamaya çalıştık...

O ünlü duvar! Hani Berlin’in tam ortasından geçen, Doğu Almanya’yı Batı’dan ayıran duvar, 1991’de büyük bir şovla yıkıldı. Doğu Almanya, “özgür” olacaktı.

İnsanlar duvarların arasından, yıkıntılar üzerinden özgürlüğe atladı. Doğu Almanya’nın, 16 milyonluk nüfusu, Batı’yla birleşti.

Duvarın yıkılışının hemen ardından Berlin’e gitmiştim. Charlie geçiş noktasındaki şaşkınlığı izlemiştim.

Şimdi, Doğu ile Batı arasındaki kapı, turistlerin akın akın gelip ABD bayrakları altında fotoğraf çektiirdiği, bir "Berlin hatırası"ndan ibaret.

Kaldırımında oturan, resmi giysili genç kızın yanına oturuyorum. Yakasında "O'neill" yazıyor. Elindeki hamburgeri ısırırken, hem güvenlik görevlisi olarak çalıştığını, hem de üniversitede kamu yönetiminde okuduğunu söylüyor.

"Artık Doğu tarafında yaşıyorum!" diyor, "Bir kere, orada yaşam daha ucuz. Üstelik o taraf daha eğlenceli, kokteyl bar, daha çok geceleri açık kalan dükkânlar da".

Bir Gecede Değiştiler!

Doğu Almanlar! 1991'e kadar sosyalistken bir gecede kapitalist oldular. Bir gecede demokrasiye kavuştular. Bir gecede tüm alışkanlık ve değerlerinden kurtulmaları istendi... Oysa başka bir dünyadan gelmişlerdi. O güne kadar hep iş garantisiyle yaşamışlardı. Artık iş yoktu. Her şey pahalıydı... Yiyecek ekmek bile sorun oluyordu. Üstelik büyük ümitlerle geldikleri Batı'da da açlar vardı. Hayretle gördüler...

Berlin'in eski Doğu Almanya sınırındayım. Sokakta hırpani insanların oluşturduğu bir kuyruk. Kadınlar, çoluk çocuk, yaşlılar, bir kapının önünde bekliyorlar... Kapının üzerinde bir haç işareti, yanında Bahnhof Mission yazıyor.

Burası medeni dünyanın simgesi, fakirler için aş evi.

İzin alıp Mission'dan bir görevli hanıma yaklaşıyorum:

"Kimler sizden yiyecek yardımı alıyor?"

"Çok farklı yerlerden gelen insanlar var, başka şehirlerden gelenler var. Hayatta kalmaya çalışıyorlar, malum, işsizlik var," diyor.

Hristiyan bir kuruluş, aç ve açıkta olanları doyuruyor. Genç, yaşlı, düşkün birçok kişi bu ve benzeri yardım kuruluşlarının ianesiyle yaşıyor.

Çoğu konuşmak istemiyor. Çekim yapılmasına razı olan biri, eskiden bir kumaş dükkânının sahibiymiş. Şimdi evsiz ve işsiz, ailesi uzaklarda. Doğu Almanya'dan gelenleri suçluyor.

Elindeki ekmeği kemirirken, “Duvar yıkıldıktan sonra Doğu’dan gelenler, bizi iyice sefil duruma düşürdüler, işsizlik zaten vardı iyice arttı,” diyor.

Aş evinin önündeki karavanda, her geçen gün artan evsizler için yardım toplayan ve dergi çıkaranlar var. Millet ianeyle yaşıyor.

İşsizlik Canavarı

Almanya’nın en kıdemli Türk politikacılarından biri, Profesör Hakkı Keskin’di. Sol bir partideydi ve Federal Almanya Parlamentosu’nda milletvekiliydi. Parlamento binasındaki ofisine gidiyoruz. İşsizlikten söz ediyoruz.

“Berlin’de yabancılar ve Türkler arasında işsizlik oranı yüzde 44! Her iki kişiden biri işsiz! Tabii bu, Alman ortalaması değil! Almanya ortalamasında yüzde 22! Berlin’de işsizlik fazla ama Türkler anormal fazla. Fabrikadan işçi çıkarılacaksa önce Türkler çıkarılıyor!”

Batı’dakiler, gelenleri hoş karşılamamışlardı... Gelir azalmış, işsizlik artmıştı... Vergiler şimdi daha fazlaydı.

Doğu’dan gelenler de mutsuzdu. Onlar da suçu yabancı işçilere attılar. Neden evlerine dönmüyorlardı? Sokaklar zamanla, “Türlere güle güle!” yazan afişlerle kaplandı!

Son on beş yıl içinde, ırkçı saldırıların sayısı arttı, ortalığı öfke sardı.

Şeref Kabil, yirmi altı yıldır aynı fabrikada gaz türbinleri yapıyordu.

Onunla Berlin’deki Siemens Fabrikası’nda tanıştık. Kırk yaşlarındaydı. Ömrü bu fabrikada geçmişti. Türbinlerin önünde konuşurken, “İşsizlik olunca, insanların ne yapacağı belli olmuyor. NPD gibi partiler, bunu çok güzel kullanıyor,” dedi.

“16-17 sene oldu duvar yıkılalı. Yeni jenerasyondan gençler içinde bile ‘Doğu Almanya daha güzeldi. Duvar yeniden yükselsin!’ diyenler var. Batılılardan da var. İş bütçeye dayanıp 16 milyon kişi bütçeye yüklenince onların sosyal sigortası, emeklilikleri yük olarak gelince, bize bile yansıdı bu! Mesela maaşlardan yüzde 1’lik

kesinti başladı. On yedi senedir kesiyorlar. Berlin'de çalışan, eskiden yüzde sekiz mahrumiyet parası alırdı. O da kesildi.”

“Türkiye’de Alman, Burada Türk’üz!”

İki Almanya birleşmekten mutsuzdu! Gerçek bir birleşmeden söz edilemiyordu. Doğu’dan gelenler Türklerden ve diğer azınlıklardan şikâyetçiydi! Tek paylaştıkları “işsizlik”ti Sonuçta, yabancılar Almanların işini ellerinden alıyordu...

Türklerse, Almanya’da, 45 yıl sonra hâlâ misafir; Türkiye’deyse “Alamancı” olmaktan bıkmışlardı...

Berlin doğumlu Şerif Cengiz o ünlü cümleyi tekrarlıyordu.

“Ne Türk, ne Alman! Türkiye’de Alman, burada Türk!”

Şerif ve Şeref’ten ayrıldık.

Ait olmadıkları bir toprağa, ekilmeden bırakılmış çiçekleri hatırlatıyorlardı. Neredeyse yarım asırdır horlanıyorlardı. Son yirmi yılda artan bir nefretin muhatabıydılar.

Berlin’in ıssız sokaklarından geçip, Kreuzberg’e girdiğinizde; öfkenin nedenlerini biraz olsun anlayabilirdiniz.

Yaşadıkları zorlu koşullar ne olursa olsun, Türk mahallelerinin sakinleri, renkli, cıvıltılı bir yaşamı Almanya’ya taşımışlardı. Yalnız, içine kapalı, soyutlanmış değillerdi. Birlikte yaşıyorlardı. Berlin’in genelinin tersine, Kreuzberg’de dükkânlar gece boyu ve hafta sonu açıktı. Sokaklarda birbiriyle konuşan insanlar ve lüks araçlar vardı.

Alman toplumu için buradaki görüntüler çok yabancıydı ve bazıları için kıskançlık ve öfke nedeniydi.

Bu öfke, politikacılar tarafından da kanalize ediliyor, başka sorunların üzerinin örtülmesine yarıyordu.

Basında Türkler!

Basında yer alan haberler, Türklerle ilgili filmler, televizyon dizileri yoluyla körüklenen kıvılcım, bazen korkunç yangınlara sebep oluyordu. Geçenlerde Almanya’nın 1. Kanal’ında yayınlanan “Öfke” adlı televizyon filmi buna son örnekti. Filmde çete kuran

Türk gençleri gösterilmekte, Türklerin uyguladığı şiddetten söz edilmekteydi.

Bu ve benzeri yayınlarda şimdiye kadar iyi karakterli bir Türk, hiç görülmemişti.

Eğer bir filmde Türk karakter kötü değilse, mutlaka bir başka Türk tarafından gadre uğrayandı. Etnik kökeni yüzünden, ülkesinden kaçıp kurtulandı. Kocasından eziyete uğrayan veya kötü yola düşürülmüş bir kadındı.

Bu gibi yayınlarla doldurulmuş kişiler ya da zaten düşmanlık duygusuna sahip olanlar, zaman zaman birkaç döner dükkânını yakıverir, Türk ailelerin canına kastederlerdi... Acılar katmerlenir, failer çoğunlukla bulunmazdı...

Halk, uzun zamandır kendi kozasında, bozulan ekonomik durumun sarsıntısında yaşamakta. Bir şeyler kötü gidiyor ama ne yapmalı... Alman halkı eski, güçlü günlerini arıyor. Berlin'de Reichstag'ı ziyaret edenler her geçen gün artıyor. Burası Almanya'nın gücünün doruğunda olduğu zamanların bir simgesi. Hitler yönetiminin kalesi.

Reichstag'ın önü Almanya'nın her tarafından gelmiş yerli turistlerle dolu.

Bir grup orta yaşlı hanıma yaklaşıyorum. Tercümanım onları anlamakta zorlanıyor. Bavyera bölgesine has bir dil konuştuklarını söylüyor. "Sadece Almanya'da değil, bütün Avrupa'da yüksek bir ırkçılık eğilimi var. Bu artan işsizlikle mi ilgili?" diye soruyorum.

Düşünceli, "İşsizlik hep vardı aslında," diyor, "Tabii duvarın da etkisi var. Duvarlar yıkıldıktan sonra işsizlik had safhaya vardı".

Reichstag ve Kuklalar!

Yine orta yaşlı bir adam, Hitler'in kalesine bakarak, "Alman demokrasisi için son derece önemli bir bina..." derken, güvenlik, çekimi durduruyor.

İznimizi gösterip kalabalıkla sohbete devam ediyoruz. Kimi Bavyera'dan kimi Saksonya'dan geliyor. Hepsi bu binayı gezerken bir zamanların Almanya'sının gücünü teneffüs ediyor. Duvar yı-

kıldktan sonra Bonn'dan Berlin'e taşınan başkentin, en önemli ziyaret yeri Reichstang!

Üzerinde Dem Deutschen Volke (Alman Halkı) yazıyor.

Arkamda bir alkış kopuyor. Dönüp bakıyorum. Meydanda uzun sopalar üzerinde duran garip giyimli sokak göstericileri, kuyrukta bekleyenlere gösteri yapıyorlar. Sonunda da alkışlanıp para topluyorlar. Seyretmeye alışkın halk, sopaların dansına bakıyor ardından da refleks olarak alkışlıyor.

Küresel müdahalelerden sonra Alman halkı şaşkıındı. Halk, Almanya'daki değişimi, yeni yasaları bir şov izler gibi izlemişti. Geniş halk kitleleri, duvarın yıkılmasıyla sarsılmış, marktan avroya geçişle geçim iyice zorlaşmıştı.

Televizyonların hemen tümü, küresel Yahudi sermayesinin eline geçmişti. Televizyon yayınları, "talk show", "Birilerini gözetleme" ve "Pop Star"lardan ibaretti.

Zorlaşan geçim karşısında, akılcı bir yöntem bulunamayınca küresel ilaçlara sarılmışlardı... Alman halkı, yalnızlığını, küçük renkli kutuda, "düşünceyi önleme merkezleri"nden yayılan programlarla paylaştı!

Otelde her televizyonu açışında, beyin boşaltma operasyonlarından birine denk geliyordum.

Seçim, Bir Demokrasi Şovu!

Ertesi gün, yaklaşan seçimler için "şov" yapan partilerden Sosyalist Parti mitingini seçiyorum. Kendimi rock konserine gelmiş gibi hissediyorum. Balonlarla ve parti bayraklarıyla süslü koca bir sahne ve her yerden izlenebilen barkovizyonlar. Ve Sosyalist Parti'nin ünlü yüzleri sahnede...

İzlemeye alışmış halk, panayıra gelir gibi mitinge gelmişti. Sokaklarda demokrasi sınavına çekilmişlerdi. Amerikanize bir eğlencede bulunmaktan memnun olanlara ve aralarındaki dalgın yüzlere bakıyordum... Sosyal Demokrat Parti, seçim konuşmalarını konserlerle süslüyordu...

Parkın çevresindeki Punk saçlı, burnu ve kulaklarına birkaç halka geçirmiş sivil polisler herkesi dikkatle izliyordu.

Wowereit ve sevgilisi

Alman halkı, demokratik bir seçim şovuyla eğleniyordu.

Ünlü lider Wowereit herkesin favorisiydi. Eşcinsel olduğunu açıklamış ve gönülleri fethetmişti! Sevgilisiyle çektiği resimler gazetelerin başköşesindeydi.

Kenara çekilmiş, 60 yaşlarında adamla konuşurken, gazeteci arkadaşım Özlem, tercüme ediyordu. “Sosyal demokratları sevmiyorum,” diyordu adam, “ama Wowereit yüzünden onlara oy vereceğim!” Türk olduğumuzu söyleyince konu genişledi.

Türkiye’nin kesinlikle Avrupa Birliği’nde yeri olmadığını savunuyordu. Lafa karışan bir diğeri, liderlerinin sözlerini tekrarlıyordu:

“Belki girer ama insan hakları ihlalleri yüzünden, ancak uzun yıllar sonra!”

“Sizce neden Türkiye’ye dayatmalar her ülkeye olduğundan fazla?” diye soruyorum.

Otomatiğe bağlanmış gibi cevaplıyor: “Çünkü Türkiye’nin sorunları çok fazla...”

Bertelsman Diyor ki!

Alman düşünce kuruluşu Bertelsman'ın, Avrupa'nın yirmi yedi ülkesinde yaptığı ankete göre Avrupalının, yüzde 34'ü Türkiye'nin birliğe üye olabileceği düşüncesindeydi.

Halk kitleleri genelde klişeleri tekrarlıyorlardı. Türkiye polis devletiydi, orada insan hakları ihlal edilmekteydi. Türkiye, Kıbrıs'ta haksızdı, Kürtleri eziyordu... Ve daha nicesi...

Anetta ve Amadeo

Anetta Kahlen, Amadeo Antonio Vakfı Başkanı. Vakıf, Almanya'da yükselen ırkçılıkla mücadele etmeyi amaçlıyor... Ve en masum hedefli oluşumların bile nasıl belli merkezlere hizmet ettiğine iyi bir örnek teşkil ediyor!

Anetta Kahlen, ırkçı hareketin, Doğu Almanya'dan kurtulmanın keyfini gölgelediğini söylüyor. Bir Yahudi olarak Nazi Partisi ve örgütlerinin baskısını üzerinde hissettiğini anlatıyor.

Doğu Berlin ile Batı'nın, "eski" sınır çizgisinde, Amadeo Antonio Vakfı binasında, binlerce afiş, propaganda malzemesi, vakıf logolu gömlekler arasına sıkışmış masasında otururken telaşla, Filistin bayraklı bir afişi saklamaya çalışıyor Anetta Kahlen.

Afişi elinin altından çekiyorum. Üzerinde "Down with the Islamic Regime in Iran!" (İslamcı faşistler İran'daki İslami düzenle birlikte çökecekler!) yazıyor.

Sakladığı afişi göstermek zorunda kalıyor... İslam'ın içinde faşistlerin barındığına inanıyor. Amerikan Başkanı Bush'un bu konudaki fikirlerini sonuna kadar destekliyor... Almanya'daki Amerikan karşıtlığından yakınıyor...

Kızıl saçları ve çerçevesiz, numaralı gözlüklerinin ardına saklanarak, "Biliyor musunuz," diyor, "burada arkadaş edinmenin en kolay yolu Amerika'ya küfretmek ve İsrail'e karşı olmak. Bu bençe, her şey için bir başkasını suçlamaktan kaynaklanıyor. Son beş yıldır İslami terörde büyük bir artış var. Sadece Avrupa'ya veya İsrail'e karşı değiller, kendi vatandaşlarını da öldürüyorlar!"

Konuyu değiştiriyorum. Duvarın yıkılmasının ardından sosya-

list bir ailede ve Doğu Berlin'de doğup büyümüş biri olarak değişimi nasıl hissettiğini soruyorum.

"Bence bir birleşme gerçekleşmedi," diyor. "Batı Almanya, çok zengin, gelişmiş ve demokratik bir ülke. Amerika'yla iyi ilişkiler içinde! Ve karşısında 'Doğu' var. Demokrasi geleneği olmayan, işsiz ve kültürü çok farklı bir Doğu!"

Gözüm neredeyse tüm duvarı kaplayan afişe takılıyor. Anetta'nın da içinde yer aldığı bir grup insan, ellerinde genç bir siyasi adamın resmiyle yürüyorlar. Resimdeki kişinin Amadeo Antonio olduğunu söylüyor.

"Anetta, vakfın ismi neden Amadeo Antonio?"

"Amadeo, Angolalıydı. O, duvar yıkıldıktan sonraki ilk kurbanlardan biri oldu. Öldürüldü," diyor.

"Nasıl öldürüldü?"

"Küçük bir şehirde bir grup ırkçı tarafından."

"Bu gibi olaylar sanırım sadece ırkçı gruplarla sınırlı değil. Polis de şiddet uyguluyor," diyorum. O, "Polisi bu işe katmayın!" derken, af örgütü raporlarından aldığım bilgileri sıralıyorum. "Almanya'nın suç dosyaları epeyce kabarık! Mesela, son yıllarda, sınırdışı edilirken öldürülen Sudanlı Amir Agrip olayı; polisin kör ettiği Daviade olayı; yanlışlıkla öldürülen Fredrich Beate olayını hatırlayın. Üstelik Beate bir Alman'dı. Yanlışlıkla bir katille karıştırıldı. Ve tatile gittiği bir otel odasında polis tarafından öldürüldü. Savcı, poliste kusur bulamadı. Bu gibi olaylarla ilgili ne düşünüyorsunuz?"

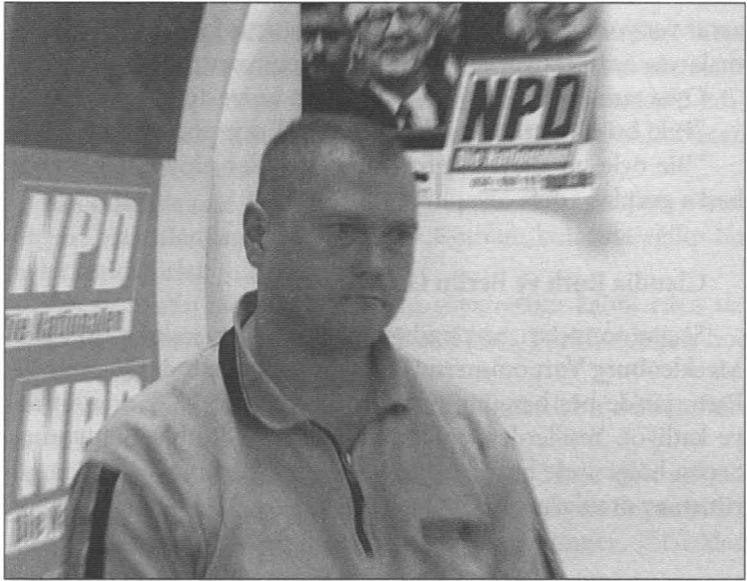
Kızıl kabarık saçlarının arkasında kaybolmuş yüzü dalgın, "Evet, korkunç olaylar oluyor," diye mırıldanıyor. "İşte söz ettiğim buydu. Bunlar bir nevi polis terörü... Bu konuda ne yapıyor?"

Beklediğim cümle geliyor: "Bu gibi şeylerle mücadele etmek için, halkın bilinç seviyesi yükseltilmeli!"

"Keine Stimme den Nazis!" (Nazilere Oy Yok!)

Sokaklarda NPD, Milliyetçi Parti'yi lanetleyen afişler... NPD'yle randevumuza gidiyoruz.

O gün seçim günü...

Eckard Braunigan NPD

Milliyetçi dalganın, Berlin'in doğu tarafında hızla yükseldiğinden söz ediliyor. Yeniden yapılandırılmaya çalışılan doğu bölgelerin ıssız sokaklarından geçiyoruz. Sonra kapısında, Milliyetçi Demokratik Parti'nin baş harfleri yazılı bayrağı görüyoruz.

Anetta'nın nefretle söz ettiği Nasyonalist Parti'nin ofisinde, siyah giysili çizmeli adamlar.

Eckard Braunigan, dikkatle kazınmış kafası, pervasızca mavı bakışlarıyla bizi karşılıyor. Özlem'le birlikte içeri giriyoruz. Braunigan, Parti'nin güçlü milletvekili adaylarından biri. Kamera, "Evinize dönün!" yazılı afişlerde, bohçaları ve başörtüleriyle Türk kadınlarını kaydediyor.

Eckard'a ırkçı saldırılarla ilgili suçlamaları nasıl yanıtlayacağını soruyorum.

"Bence bu Alman basının bir yalanı," diyor alçak bir sesle. "Bizim Türklerle tarihi bir dayanışmamız var. İngilizlere karşı birlikte savaştık. Bugün tehlike, küresel çetelerdir. Her iki halka da

zarar veriyorlar. Biz buradaki Türklerin, ucuz işçi olarak kullanılmalarına karşı çıkıyoruz. Onlar gitsin demiyoruz...”

Oysa tam arkasındaki afişte “Yabancı işçiye dur!” yazısı var.

“Peki bu ırkçı saldırıları kim yapıyor?” diye soruyorum.

“Biz öyle bir parti değiliz. Ama saldırılar oluyor. Onlar bazı başka gruplar,” diye cevaplıyor.

Claudia Roth ve Berlin Grün!

Seçim sonuçları açıklandığında Berlinliler şaşkına dönüyor! Mecklenburg Vorpommern (Pomeranya) eyaletinde, Nasyonalist Parti, yüzde beş barajını aşarak meclise giriyor! Oy oranını ikiye katlıyor. Yeşillerden, milletvekili Claudia Roth’u buluyorum. Seçim bölgesinde heyecan içinde, salona kurulmuş bankoda görünen oy oranlarına bakıyor.

Claudia Roth

“NPD çok tehlikeli bir parti,” diyor. Hem Yahudilere hem İslam’a karşı. Yabancıardan nefret ediyorlar. Biz burada Kürt ve Türk arkadaşlarımla birlikte onlarla dişe diş mücadele ediyoruz. Mesela ırkçılığa karşı mücadelede, milletvekilimiz Özcan Mutlu’nun adını vermeliyim...”

Salonda Claudia Roth’un “Kürt” ve “Türk” arkadaşları var. Hiçbiri bizi selamlamıyor. Arada bir Roth’un kulağına eğilip bir şeyler fısıldıyorlar.

Özcan Mutlu’nun sözde Ermeni soykırımını kabul eden tahlihsiz açıklamasını hatırlatarak, “Bu açıklama Türkiye’de pek hoş karşılanmadı...” diyorum.

Kaşlarını kaldırarak “Ama o bir Türk değil ki, bir Alman milletvekili!” diyor.

Özcan Mutlu, Roth’un işine geldiği zaman Türk, işine gelmediği zaman Alman oluyor. O, oyunun kuralını biliyor. Soykırımlar ülkesi Almanya’da, hangi tarih bilgisiyle bilinmez, “Türkler, Ermenileri katletti!” diyor.

Nasyonalist Parti’den Eckard’in sözlerini hatırlıyorum:

“Almanya’da siyasete bulaşmış Türkler, kendilerine Almanlar arasında yer edinmek için her şeyi yapıyorlar. Çoğu, Alman’dan çok Almancı! Ama bence her millet, kendi kültürünü yaşatmalı, kendi geçmişine sahip çıkmalı, kendi köklerini unutmamalı.”

NPD Seçim Filmi

Birden, çok tehlikeli bir oyun oynandığını fark etmiştim. Irkçılıkla mücadele için Türkler öne sürülüyordu. Irkçılar Müslümanlara, Müslümanlar ırkçılara saldıracak, sonuçta birileri nemalanacaktı...

TRT’nin Berlin bürosuna döndüğümde, Yaşar Kefeli, bana NPD veb sitesindeki seçim filmini izletti.

Nasyonalist Parti, seçimlerde Türkleri defetmeyi vaat ederek oy istiyordu. Filmde güneşli bir havada yemyeşil çayırarda beyaz elbisesi, koca mavi gözleri ve sapsarı uzun saçlarıyla bir Alman güzeli mutlu-mesut gezerken, gökyüzü birden kararıyor; karanlık içinde kurt kafaları ve bir ay yıldız görünüyordu. Alman güzelinin

yüzü asılıyor. Sonra siyah bir çizmenin tekmelediği pejmürde kılıklı bir adam yere düşerken, gökyüzü yine ışığa gark oluyor, kurt ulumaları duruyor, Alman marşları başlıyordu.

Bu filmi izledikten sonra gazeteci arkadaşım Özlem, Eckard'ı arayacak ve şu açıklamayı alacaktı:

"İnternet sitemizde yer alan film, Berlin merkezimizce federal seçimler için hazırlanmıştır. Bizim düşüncemizi yansıtmamaktadır. Ayrıca kurt sembolü, Alman milletinin de sembolüdür!"

Özlem, "Peki ya ay yıldız? O da mı Almanların sembolü?" diye sorunca, Eckard cevap vermiyor. "Federal merkezle görüşün!" diyor.

1871'de Bir Alman Halkı Yoktu!

Almanya, güçlü nasyonalist akımları tarihinde saklıyor.

Alman halkı diye bir halk 19. yüzyıla kadar yoktu. Almanya 1871'de kuruldu. Ondan önce, bir Almanya da yoktu. Aralarında siyasi bir birlik olmayan birçok prenslik, bu topraklarda hüküm sürüyordu.

Germen ırkını oluşturan Frizler, Bavyeralılar, Saksonlar, hatta Kelt ve Slavlar bu topraklarda bağımsız prensliklerde yaşamaktaydı.

1871 yılında ilk Alman İmparatorluğu kuruldu. Vatandaşlarına ise "Reichsdeutsche" (İmparatorluk Almanı) denildi.

1815 ve 1871'e ait iki Avrupa haritası, değişimi açıkça gösteriyordu.

19. yüzyıl başında ve sonundaki Orta Avrupa hiçbirine benzemiyordu. 1815'te ayrı sınırları olan küçük bağımsız prenslikler, yüzyıl sonunda, milli bir devletin içine toplanmıştı.

Soykırım Tevatürü ve Türk Asıllı Milletvekilleri!

Avrupa Birliği'nin kurucularından Almanya'nın tarihine barksanız küllerinden yeniden doğmasına şaşar kalırsınız.

Alman İmparatorluğu, kuruluşundan sadece yarım asır sonra, ilk dünya savaşında, Osmanlı İmparatorluğu'yla birlikte en büyük

yenilgiyi yaşıadı. Toprakları parçalandı. Sonra hırs ve öfkeyle ayağa kalkıp Polonya'ya ve Rusya'ya saldırdı. İkinci paylaşım savaşı sonunda Almanya yine kaybeden taraftı! Toprakları yine paylaşıldı. Ve tarihin en bilinen soykırımlarıyla, Yahudi ve diğer azınlıkların katliyle tarihe geçti.

Belki de bu nedenle, kendi tarihinden yola çıkarak, Türkiye tarihinde "olmayanı" arıyor Almanya!

Sözde Ermeni soykırımı yasasıyla yetinmeyen Batılı politikacılar, her yeni güne, bir başka soykırım iddiasıyla başlıyor. Bu tavır artık bir espri konusu. Selanik'te karşılaştığımız Yunanlı tarihçi George Nakratzas, Pontus soykırımı denilince gülmüştü.

"Ah bizim küçük faşistlerimiz!" demişti, "Asıl soykırımı Türklere karşı biz yaptık! Hep Türklerin ne yaptığını söylüyorlar. Bizim onlara ne yaptığımızdan kimse söz etmiyor! Aydın'da Yunan ordusunun katliamı. 4.400 Müslüman. Ateşe verdiler köyleri!..."

Bir Balkan aydını bunları söylüyordu.

Bilkay Öney ise, Almanya'nın Türk asıllı bir milletvekili. Berlin seçimlerinde yeşillerden milletvekilliği kazanan bu genç hanım, Yunanlı tarihçiyle taban tabana zıt tavrıyla dikkat çekiyor. Sözde soykırımı kabul ederek, Yeşiller Partisi'nde saygınlık kazanmayı hedefliyor. "Neden?" diye sorduğumuzda şu cevabı veriyor:

"Tasarı olarak 'massenmort' (katliam) çıktı. Şimdi ben bir Alman milletvekili olarak çıkıp, 'Hayır! Ben bunu kabul etmiyorum!' deme şansına sahip değilim, çünkü ben sahaya girmeden bana çelme takmaya çalıştılar! Takılıp düşseydim, bundan sonra hiçbir zaman Türkleri anlatamazdım! Ben 'Tamam, kabul, öldürdük!' dedim. 'Ama araştıralım, nerede, nasıl, kaç kişi, sorular soralım!' dedim. Hemen ortaya çıkıp, 'Hayır biz hiçbir şey yapmadık tamamen suçsuzuz!' dediğimiz zaman inandırıcı olmuyoruz, kötü pozisyona düşüyoruz!"

Hamburg'da yolda karşılaştığım bir vatandaş, pozisyon falan düşünmeden fikrini söylemişti.

"Dünyanın her yerinde savaşlar oluyor! Savaşlarda herkes ölüyor. Birçok yerde Müslümanlar katlediliyor. O zaman kimse neden konuşmuyor!"

“Hasta Bekçi Türkiye” ve Uda Steinbach!

İşin aslı, Almanya’da Ermeni soykırım tezini “sorgulayan” bir Türk’ün, ne basında, ne politikada, ne de akademik çevrede iş bulması mümkün. Demokratik ve çağdaş Almanya’da, ifade özgürlüğü yok! Sadece benzer fikirlere hayat hakkı var!

Politik kariyer yapabilen “Türk” kökenli Alman milletvekillerinden biri, “Ben iki soykırımdan sorumluyum: Bir Alman olarak Yahudi soykırımından, menşei Türk olan biri olarak da Ermeni soykırımından” diyebilmişti. Alman üniversitesinde kürsü sahibi bir diğeri, “Ermeni soykırımını, Kürt soykırımının öncüsü” ilan etmişti. Bir başkası, “Naziler Yahudilere ne yaptıysa, Anadolu’da Ermenilere o yapılmıştır,” diyebilmişti. Bu ve benzeri fikirleri ortalığa yayan mihraklar vardı. Çeşitli Alman vakıfları, bu mihraklardan bazılarıydı.

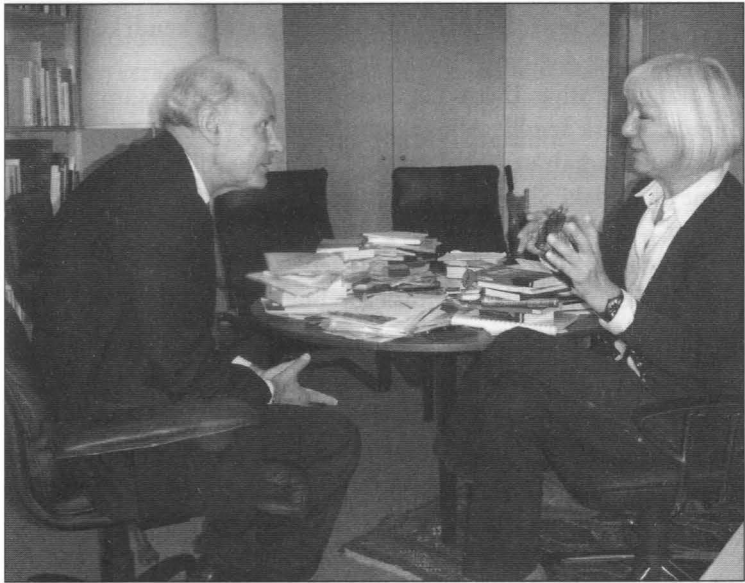
“Boğaz’daki Hasta Bekçi”, “Türkiye’yi Aramak” adlı kitaplar masanın üzerinde. Hamburg’da Doğu Enstitüsü’nün (GIGA) yöneticisi Uda Steinbach’ın karşısındayım.

İlk görevini Türkiye’de yapmış bir askeri istihbaratçı Steinbach. Türkiye’yle ve Ortadoğu’yla ilgili birçok kitabın yazarı. Türkiye’yle ilgili yazdığı ilk kitabın adı: “Boğaz’daki Hasta Bekçi!” O, Almanya’daki Türkiye fikrinin mimarlarından.

Kitabında Türkiye’yle ilgili görüşünü şöyle özetliyor Steinbach: “Sorun, Atatürk’ün, bir paşa fermanıyla yaptığı yapay ürün Türk devleti ve Türk ulusudur. Sorun, Kemalizm ve Kemalizmin ulusçuluk ve laiklik ilkeleridir. Sorun, uyduruk, zorlama ve yapay Türk ulusudur. Böyle bir ulus yoktur. Olmadığını, Türkiye’de yaşanan Kürt/Türk, Müslüman/laik, Alevi/devlet çatışmalarında görmekteyiz!”

“Uyduruk Yapay Türk Halkı!”

Türkiye’den objeler, tablolar ve kitaplarla dolu odasında, kameranıza bir yer bulup, soruyoruz: “Türk milleti için uyduruk, toplama bir millet nitelemesi yapıyorsunuz. Atatürk zorlama bir ulus yarattı diyorsunuz. Ne demek istiyorsunuz?”

Uda Steinbach

“Ben Türkiye sınırları içerisinde birçok etnik azınlığın yaşadığını söylüyorum. O sınırlar içinde, Türklerin yaşadığını da kabul etmiyorum,” diye yanıtıyor.

“Almanya’da çok çeşitli etnik gruplar, halklar, değişik din mensupları yaşıyor. Siz onları Alman olarak tanımlıyorsunuz. Biz de Türkiye sınırları içindekilere ‘Türk’ diyoruz...” diyorum.

Yaşlı ellerini sürekli hareket ettiriyor. Gözleri durmadan çevreyi yokluyor:

“Almanya sınırları içinde yaşayan Türkler, Alman vatandaşdır ama Türk milletindendirler,” diyor.

“Ve siz onları Alman olarak tanımlıyorsunuz...” diye ekliyorum.

Yön değiştiriyor: “Aslında ben, bir Türk, Türkiye’de yaşıyorsa, onu da Türk olarak tanımlarım. Onun kültürü veya kimliği Kürt olabilir ama Kürt olmayan Türkler, diğerlerinin etnik köklerini kabul etmek zorunda.”

“O zaman, onlar kendi dillerini konuşmalılar, kendi kültürlerini yaşamalılar değil mi?” diye soruyorum.

“Tabii ki,” diye atlıyor. Yüzünde o “medeni” tebessüm, “Bakın, buradaki Türk azınlık, Almancanın yanı sıra Türkçe eğitim de alıyor. Danimarkalı azınlık Danca (Danimarka dili) eğitim alıyor. Güneydoğudaki Slav azınlık da, Slav dilinde eğitim alıyor,” diye ekliyor.

Ben de yüzüme Batılı “medeni” tebessümü takıp “Öte yandan Hoover Realschule’de teneffüslerde bile Türkçe konuşma yasası konuyor!” diyorum.

“Aaa, o konu başka!” diyor!

Yasaklar!

O “başka konu”, Almanya’da yetişen bir kuşağı, dilinden yoksun bırakmıştı. Aziz Nesin Avrupa Okulu’nda, stajyer öğretmenlik yapan bir genç Türk kızı, bana çocukluğunun travmalarını şöyle anlatmıştı:

“Ben Alman okulunda okudum. Türkçe eğitim hiç görmedim. Türkçeyi bize yasakladılar. ‘Türkçe konuşamazsın!’ derlerdi. ‘Burası Türkiye değil!’ derlerdi.”

Haziran 2006’da öğrencilerinin yüzde 90’ı yabancı olan bir Alman okulu, okul sınırları içindeki her yerde; avluda, sınıfta, Almanca dışındaki dilleri yasakladı.

Eylül 2006’da Almanya Cumhurbaşkanı Köhler, “Almanya’daki göçmen ailelerin evlerinde de Almanca konuşmaları gerektiğini” söyledi.

Herbert Hoover adlı okul, Almancadan başka dil konuşulmasını yasaklayınca Alman Ulusal Vakfı tarafından ödüle layık görüldü! 75 bin avroluk ödül, okul müdürüne, Berlin’deki bir kili-sede takdim edildi.

Hıristiyan Demokrat Parti yetkilisi Willi Zylayev’e sordum:

“Hooverschule’de teneffüslerde bile Almanca konuşma zorunluluğu getirildi ve bu şansölye tarafından ödüllendirildi. Peki, o zaman neden etnik dillerin kullanılması konusunda Türkiye bu kadar baskı altında?”

“Kürtçeden mi söz ediyorsunuz... Bence Kürtler, Türk'tür. Tıpkı Bayveralıların, Alman olması gibi. Ama Bavyeralılar kendi dillerini konuşabiliyorlar...”

Konu değiştirmede üstlerine yoktu. Üsteledim:

“Ben buradaki Türk öğrencilere bir baskı uygulandığından söz ediyorum.”

“Burası Almanya!”

Tombul kırmızı yüzünde gözlüklerin ardında saklı duran ma-vi gözlerini açıyor ve ağzından şu sözler dökülüyor: “Tabii ki aileler çocuklarına buranın dilini öğretme konusunda sorumlu davranmalı! Burası Almanya!”

Öyle ya, orası Almanya'ydı! Demokrat, özgür ve insan haklarına saygılıydı.

Türkiye'de 47 etnik halkın kendi anadilinde yayın yapmasını, anadilinde eğitim hakkını savunuyordu. Ama 2 milyon Türk vatandaşının anadilini öğretme, Türkçe öğretmenlerinin sözleşmelerini feshediyor, İslam dini eğitiminin bile Almanca olarak verilmesini istiyordu.

Peki 40 yıldır orada yaşayan 2 milyonluk Türk nüfus bunlara karşı ne yapıyordu? Bu konuda durum vahimdi. Tüm göçmenler sıkı kontrol altındaydılar.

Belli merkezlere bağlanmışlardı. Buradaki Türk toplumu Türkiye'deki bölünmeleri yansıtıyordu.

Hamburg'da Atatürkçü Kültür Merkezi'ni ziyaret edecektim. Bir gece önce başkan Selçuk Han'la konuşup randevulaşmıştık. Ertesi gün, AKM'nin kapısına geldiğimde, yerlerde cam kırıkları, yandığı için siyah olmuş bir kapıyla karşılaştım. AKM, bir gece önce saldırıya uğramıştı. Bir gece önce, Hamburg'un bir mahallesinde bir bomba patlamıştı.

Olay adi vaka olarak polis kayıtlarında kalacak, büyük ihtimalle faili bulunmayacaktı...

Selçuk Han'a “Yakalanıyor mu hiç bu tür olayların failleri?” diye soruyorum.

Selçuk, “Hayır hep faili meçhul olarak kalıyor!” diyor.

Selçuk Han, ırkçı örgütlerden değil terör örgütlerinden kuşulanıyor.

“Hepimiz, aynı ülkenin vatandaşıyız ve Türk milletine mensup insanlarız. Hangi etnik kökenden olursak olalım, yurtdışına çıktığımız zaman, bir bütün olmak zorundayız. Maalesef burada dini cemiyetler bölünmüş, Alevi toplumu kendi arasında bölünmüş, Atatürkçü düşünceye sahip olduğunu söyleyen insanlar kendi arasında bölünmüştür.”

Birkaç sokak ilerde bir cami. Kapıda rastladığımız biri, her grubun farklı bir camiye gittiğini söyledi. Almanya’da üç milyonluk Müslüman bir cemaat vardı. Alman istihbarat örgütleri, cemaatler vasıtasıyla çeşitli ülkelerde lobi faaliyeti yürütmekteydi.

Cami imamı Ramazan Bey, “Burada büyük oyunlar oynanıyor!” diyordu. “Türklerin ve Müslümanların bin bir parçaya bölünmesi için ellerinden geleni yapıyorlar!”

Evangelist Kilise ve Hoşgörü

Bir pazar sabahıydı. Küçük bir mahalle kilisesine konuk olmak istedik. En iyi kıyafetleriyle, sabahın erken saatlerinden itibaren kiliseye gelmeye başlayan cemaati izliyoruz. Onlara, aralarında yaşayan 3 milyon Müslüman’la ilgili ne düşündüklerini sormak istiyoruz. Soramıyoruz...

Kamerayı gören, sevinerek yanımıza yaklaşıyor, Alman halkı da kameraları seviyor. Kim olduğumuzu anlar anlamaz aynı hızla yanımızdan uzaklaşıyorlar.

Kameranın karşısında yerini aldıktan sonra, Özlem’in “TRT Türk televizyonu” sözünün hemen ardından, “Acelem var, ayini kaçırmamalıyım... Teşekkürler ama hayır,” sözleri duyuluyor.

Aralarından biri konuşmaya niyetli gözüküyor. Papa’nın Almanya’da yaptığı konuşmayı soruyoruz. Fütursuzca, “Doğru!” diyor. “İslam, kendisi dışındaki dinlere ve düşüncelere hakaret ediyor...” diye de ekliyor.

Bir başkası İslam’ın hoşgörü yoksunu olduğunu haykırıyor. Yaşlı bir rahibe, önce soruyu dinleyip, sonra kulaklarının işitmediğini hareketlerle anlatıyor.

Batı, Doğu'yu duymamakta kararlı görünüyor...

Kilisenin girişinde, hanım papazdan bir dakika görüntü almak için izin istedim... Ayın org sesleriyle başladığında kameram ve ben, kilise kapısının hemen içindeydik. Birden hanım papazın bir sözüyle tüm cemaat bize döndü. Galiba kovulmuştuk.

Kapı ardımızdan büyük bir gürültüyle kapandı...

İrkçi partiden Eckard'ın kiliseyle arası iyi değildi. Küresel ekonominin, İslam'ı günah keçisi olarak kullandığını ileri sürüyordu... Ve sözlerinde doğruluk payı vardı:

“Bakın bu ülke, Almanya, aslında küçük bir azınlık tarafından yönetiliyor. Sendikalardan medyaya kadar, kontrol o azınlığın elinde! Bu azınlık, her sorunun kaynağı olarak İslam'ı işaret ediyor ve tehlike olarak da onu gösteriyor. Amaç bu ülkede bir karşıtlık, bir 'öteki' yaratmak. Bu arada da işleri kendi ekonomik çıkarları yönünde götürmek...”

“Bu azınlık ABD'nin ve İsrail'in çıkarları doğrultusunda çalışıyor. ABD ve İsrail ise dünya barışı için değil, kapitalizm için çalışıyor. Avrupa ve Almanya halkı, İslam'a karşı yönlendiriliyorlar.”

Protestanların Anavatanı

Burası Protestanlığın doğduğu topraklardı... Küresel elitin en güçlü olduğu yerlerden biri de Evangelist Kiliselerdi.

Evangelist Kilise'nin en önemli misyonlarından biri, belki de en önemlisi, kendi ülkesinde ve başka ülkelerde yaşayan, diğer din mensuplarını Hristiyanlığa çekmekti!

Dini propaganda büyük bütçeler harcanarak ve her türlü yol denenerek yapılmaktaydı.

Almanya ve Avrupa'nın, Türkiye'ye dayattığı “din özgürlüğü” maddesi bu yollardan biriydi. Avrupa, uzun zamandır, Türkiye'de çeşitli dinlerin baskı altında olduğu tezini işlemekteydi.

Acaba Almanya'da durum neydi?

“Müslüman Alman” kavramını ortaya atanlardan biri olan Uda Steinbach'a soracaktım. Bir buzdağının tepesine dokunacaktım.

“Türkiye’yi iyi bilen bir bilim adamısınız. Ve tüm yazı ve sözlerinizde, Türkiye’den söz ederken ‘Türkler’ demek yerine, ‘Müslümanlar’ demeyi yeğliyorsunuz. Neden?”

“Türkleri tanımlamak için tarihe bakmak ve Müslümanlığı gözden geçirmek gerek. Türk’ü tanımlarken Müslüman kimliği vurgulamak zorundayız.”

“Türkiye’de laik bir cumhuriyet. Neden özellikle Müslümanlığı vurguluyorsunuz?” diye soruyorum.

“Eğer ‘Türk’ der bırakırsanız, Kürtleri dışlamış olursunuz... Türkiye Cumhuriyeti, kurulduğundan beri hep, Türk sözü öne çıkarılıyor. Bunun iki olumsuz tarafı var. Bu söylem Kürtleri ve Müslümanları dışlıyor. Biz, Almanlar olarak, Hristiyan geleneğimizi nasıl inkâr edemezsek siz de Müslüman bir dünyanın parçası olduğunuzu inkâr edemezsiniz.”

Kemalizm Karşıtlığı

“O zaman siz de Almanya’da yaşayan Türkleri dışlamış olursunuz! Çünkü onlar Müslüman!” diyorum.

Ne diyeceğini bilemeden ellerini ovuşturuyor. “Eeee” diyor. Gırtlığını temizlerken masasının üzerindeki kitapları düzeltiyor.

“Türk devleti sınırları içerisinde yaşayan Türkler var, Kürtler var, Aleviler var ama cumhuriyet kurulduktan sonra ortaya çıkan Türk tanımı, bunları dışlıyor,” diyor.

Esas konuya geliyorum:

“Batı’da Kemalizm, Mustafa Kemal karşıtlığı her zaman gündemin ilk maddesi! Neden?”

“Mustafa Kemal, kendi zamanında Osmanlı İmparatorluğu külleri üzerinde modern bir devlet yarattı. O zamanların milli liderleriyle kıyasladığımızda o bir fenomendi. Ama o topraklar üzerindeki bazı etnik azınlıkların, mesela Kürtlerin aleyhinde birçok karar da aldı,” diyor.

Sonra heyecanla bayat bir konuyu daha tezgâha sürüyor.

“Bence Mustafa Kemal’i ve Türk toplumunu, Kemalizmin ışığında değerlendirmek çok yanlış. Çünkü Türkiye değişti. Mustafa Kemal yüz yıl öncede kaldı. Onun zamanındaki sosyal ve dini

problemler farklıydı. Bugün yaşasaydı, çok daha pragmatik bir yol seçerdi.”

Sözünü kesiyorum, “Eğer Mustafa Kemal ve görüşleri her isteyene göre yorumlansaydı o zaman ortada bir Mustafa Kemal kalmazdı!” diyorum.

Amerikan istihbarat teşkilatı şeflerinden, Avrupa Birliği otoritelerine kadar birçok kişi Steinbach’la benzer görüşleri öne sürdü. Öteden beri söylenenler değişmemiştir. Özetle, “Türkiye’de bir ulus yoktu!” En çok, “ulus” kavramından nefret ediyorlardı.

Bu eski bir söylemdi ve psikolojik savaşın en önemli tahrip maddesiydi. Onlar da pekâlâ biliyorlardı ki Mustafa Kemal bu cumhuriyeti, tüm bir Türk ulusuyla kurmuştu. Kurtuluş Savaşı sırasında, onun yanında savaşanlar arasında, Kürtler de, Çerkezler de, Ermeniler de vardı. Ve Türkiye Cumhuriyeti, ırk milliyetçiliği temelinde değil “yurt milliyetçiliği” temelinde yükselmişti...

Fransa’da Flaman, Bröton, Bask ve daha niceleri; Almanya’da Zorbon, Schwabe, Friz ve Bavyer ve diğerleri, acaba Fransız ve Alman ulusunu ortaya çıkaran parçalar değiller miydi?

Uda Steinbach’la konuşmak, tüm Avrupa’yla konuşmak gibiydi.

Almanya: Korku Film!

Uda Steinbach’tan ayrılıp bir zamanlar altı ayımı geçirdiğim Hamburg’da dolaşıyorum. Kent merkezindeki kaldırımlar, kötü bir senaryonun çekildiği bir film seti gibi...

Dükkânların önünde, yırtmaçlı etekleri ve göğüs dekoltesiyle dikilen kadınlar kamerayı görünce kaçıyorlar. Arabayı park ettiğimiz kaldırımın karşısında iki hayat kadını esrar çekiyor. Kapı aralığında bir başkası koluna lastik bağlıyor. Yanındaki enjektörü tutuyor. Kameraya Batı’nın başka bir yüzü yansıyor.

Hamburg’dan Berlin’e dönüyoruz. Saat 8’e geliyor. İstanbul Lokantası’na gidiyoruz.

Gecenin bir vakti Jackline geliyor. Üzerinde dansöz kıyafeti. O, Doğu Alman bir öğretmendi. Şimdi Batı’da dansözlük yapıyor.

“Türk Milleti Sabırlı Olmalı!”

Hristiyan Demokrat Partili Willi Zylayev, “Türkiye’nin coğrafi konumu, kültürel durumu ve geleceğe yönelik ihtiyaçları Avrupa’yla uyuşmuyor,” demiş ve hemen eklemiştir:

“Türk milleti sabırlı olmalı.”

Sosyal Demokrat Parti’den eski Meclis Başkanı Wolfgang Thierse, miting kalabalığı içinde, SPD’nin Kıbrıs konusundaki politikasını sorduğumuzda konuşmayı reddetmişti.

Bu tavra nedense Sosyal Demokrat Parti’yi destekleyen Susanne üzölmüştü en çok... Adamın kaba tavrının kurguda yer almaması için dil dökmüştü.

“Burada bir hava var, şimdi Kıbrıs’a filan girerse o hava bozulur diye konuşmak istemedi,” demişti.

Seçim meydanlarında tanıştığımız ZDF muhabiri Susanne Gelhard’a “Birçok ölkede ayrılıkçı hareketler var. Niye Avrupa, kendi problemleriyle ilgileneneğine başka ölkelerin problemlerine bu kadar iştahla eğiliyor?” diye sormuştum.

“Başka ölkelerle ne kadar ilgileniyorlarsa, Türkiye’yle de o kadar ilgileniyorlar,” gibi bir cevap vermişti.

“Çözüm Avrupa’da!”

Uda Steinbach’ın en çok vurguladığı fikir, “Türkiye’deki çoğunluk, Avrupa Birliği yolunda yürümeye ikna edilmeli!” şeklinde özetlenebilirdi.

“Ne diyorsunuz!” demiştim, “biz Kıbrıs konusunda bile Avrupa’yla anlaşıyoruz!”

Sinirli bir şekilde “Evet biliyorum. Sorunlu Kıbrıs, AB’ye alınmamalıydı. Ama alındı. Neden alındı? Yunanistan dayattı. AB’yi tehdit etti. Ve bugünkü durum yaratıldı” diyor.

Çocukların bile güleceği türde gerekçelerle bir hukuksuzluğu anlatıyordu. Sonra günah çıkarıyordu: “Şu kesin ki Avrupa Birliği politikası uzun zamandır çelişkilerle dolu ve istikrarsız. Bu, Kıbrıs’ta da Kürt politikalarında da ne yazık ki böyle!”

Claudia Roth'un da Türkiye'nin, AB bağıllığı konusundaki fikirleri Steinbach'la aynıydı.

"Siz Türkiye'de AB kriterleri konusunda çok uğraştınız. Niye bu çaba? Türkiye'ye dayatılan kriterlerin tümü AB üyesi ülkelerde uygulanıyor mu?" soruma, "Biz Türkiye'nin dostları olarak ona eleştirel gözle bakmak zorundayız," yanıtını vermişti. Ben de içimden "Düşman başına!" diye geçirmiştim.

"Sayın Roth!" demiştim, "AB ülkesi Yunanistan'da, Türk azınlık kabul edilmiyor; Hollanda'da Türkler anadilini konuşmıyor; Almanya'da Türkçe yasaklanıyor".

Yüzünde öyle bir ifade belirmişti ki o güne kadar tüm bunlardan habersiz olduğu sanılabilirdi. Ama onu asıl şaşırtan, bir Türk gazetecinin ona sevecenlikle yaklaşmamasıydı sanırım!

Türklerin "Temsilcileri!"

Roth'tan pek de farklı bir politika gütmeyen Lale Akgün'le meclis binasında buluştuk. Akgün, Soysal Demokrat Parti'den milletvekiliydi.

Neşeli bir tavırla TRT'ye röportaj vermeye gelmişti. 10 dakika sonra bizi terk etti. Sebebi Ermeni soykırım meselesiydi!

"Almanya'da politikaya girmiş insanlar arasında büyük bir çoğunluk, Almanların politikalarını güdüyor..." diye söze başlıyorum.

"Siz bir partiye girdiğiniz zaman, o partinin politikasını güdersiniz," diye cevaplıyor.

"O zaman Ermeni soykırım meselesinde söyleyecek şey kalmıyor. Söyleminiz nedir onu alalım," diyorum.

"Kaydı kesin!" diyor. Bu sorulara cevap vermeyeceğini söylüyor. Gerekçesi yok! Biraz daha konuşuyoruz. Beni önyargılı olmakla, dar kafalılıkla suçluyor. Avrupa'nın engin medeniyetinden söz ediyor... Vedalaşıyoruz.

Türkiye'ye döndüğümde, asistanıyla haber yollayarak, kendisiyle yapılan röportajın programa konulmasını istemediğini iletiyor. Almanya'da Türkleri temsil edenler arasında Lale Akgün de bulunuyor.

Siemens'te çalışan Türk işçiler, parlamentodaki "temsilcileri"yle ilgili görüşleri özetliyorlar: "Onların büyük bir çoğunluğu, Türk toplumu için değil, kendileri ve partileri için çalışıyorlar!"

Şeref devam ediyor: "2 milyon Türk var. Onların amacı işte o 2 milyon oyu toplamak..."

"Anadilinde Eğitim"

"2 milyon Türk'ü gerçekten temsil edebilselerdi, Almanya'da her şey biraz daha farklı olurdu!" diyorlardı. Anadilde eğitimi bile halledememişlerdi!

Yeşil Claudia Roth, sadece Almanya'da değil, Diyarbakır'da da, Erbil'de de haykırıyordu:

"Türkiye, AB yolunda, öncelikle Kürt sorununu çözmeli!"

"Siz hep Kürt konusunu gündeme taşıyan Batılı politikacılar-dan biri oldunuz. Neden bu konu sizin için bu kadar önemli?" diye soruyorum.

"Çünkü insanlar anadillerini konuşmalı," diyor manidar gülüşüne kızarak ve devam ediyor, "Ben burada da Türk çocuklarının anadillerini konuşabilmesi için mücadele veriyorum".

Ama 40 yıl sonra gelinen noktada, pek de başarılı olduğu söylenemezdi. Aziz Nesin Deneme İlkokulu, Almanya'da iki dilde eğitim yapan tek okuldu... AB yasalarına göre 2 milyon Türk ailesinin çocuklarının gideceği birçok Türk okulu olması gerekmez miydi! Türkiye'de onlarca yabancı dilde eğitim yapan okul varken Almanlar Kopenhag Kriterleri'nin çok gerisinde kalmışlardı!

Aziz Nesin Avrupa Deneme İlkokulu

Aziz Nesin Deneme İlkokulu'nun bahçesinde karşılaşıyorum onlarla. Bir grup öğrenci bir okul gezisi için otobüslere biniyor. Uzaktan seyredivorum.

Onlar, bir korku filminin içine doğuyorlar... Yaşları büyüdükçe sorunları büyüyecek. Topraksız çiçekler olarak, Avrupa'nın çeşitli şehirlerinde, Türkiye'yi hem özleyerek, hem garipseyerek bir ikilemin içine itilecekler...

Müdire hanımla buluşup, Alman ve Türk öğretmenler eşliğinde bir sınıfa giriyoruz.

Sekiz-on yaşlarında, on beş-yirmi çift, berrak gözle karşılaşıyorum. O kadar güzeller ki! Ve bir o kadar ürkek...

Birinin yanağını okşamak istiyorum. Hızla başını yana kaçırıyor.

Yanına eğilip, "Kendini Türk olarak mı, Alman olarak mı görüyorsun?" diye soruyorum.

Dik dik bakıyor. "Sadece Türk!" diyor.

Sapsarı saçlı mavi gözlü bir küçük kız. Adı Maide. Kendi kendine kameraya uzanıyor. Mikroфона, "Türkiye'ye gitmek istiyorum!" diyor.

"Ne yapacaksın orada?"

"..."

"Okula mı gideceksin? Çalışacak mısın?"

"Hımmmm" diye mırıldanıyor. Onlara bakarken içim burkuluyor. Anlaşılmaz bir tartışmanın tam göbeğinde yaşayacaklarını, binlerce cevapsız sorunun ortasında kalacaklarını düşündükçe yüreğim daralıyor.

Tan'a, yazları ne yaptığını soruyorum. "İstanbul'a, İzmir'e gidiyorum," diyor.

"Nasıl buluyorsun oraları?"

"Kolay buluyorum. Babam buluyor..." diyor.

Vanlı Harun, Urfalı Müslim şimdi Almanyalılar!

Ezgi, gözlerini kocaman kocaman açarak, "Ben burada doğdum, annem babam Aksaraylı," diyor.

Merve, 10 yaşında, en çok "göbek sallamayı" seviyor. Kenan Doğulu'yu seven de var, ramazanı seven de. Biri hiphop, diğeri rap dinliyor. Biri saz çaldığını söylüyor.

Almanya'da çocuklarımız var. Zor bir dünyanın eşiğinde duruyorlar!

Strasburg'da Türk Olmak!

Eylül 2006 Yolculuğu...

Ekranda bir basın toplantısı görölüyordu. Avrupa Birliği Komiseri Olli Rehn, soruları yanıtlıyordu... "Türkiye'de ifade özgürlüğü olmalı!" diyerek, 301 başta olmak üzere, Türk Ceza Kanunu'nun bir dizi maddesinin değışmesi gerektiğini söylüyordu. Basın toplantısında bir Türk gazeteci söz aldı. "Batı ifade özgürlüğünü savunuyor. Peki Fransa'da daha geçenlerde 'Ermeni soykırım yapılmamıştır' demek yasaklandı. Sizce Fransa'da ifade özgürlüğü var mı?" diye sordu. Olli Rehn bu soruyu cevaplamadı.

Avrupa'nın ikinci başkenti Strasburg'a giderken, aklımda tüm AB komiserleri...

Strasburg, Avrupa Birliği'nin temellerinin atıldığı kent. Aynı zamanda Avrupa İnsan Haklarını Savunma Merkezi! Acaba Fransa'nın bu simge kentinde insan hakları ne durumda? Din ve ifade özgürlüğü gerçekten var mı? Acaba azınlık haklarına saygılılar mı? İşçilerimiz orada insani şartlarda çalışıyor mu?

İşte bu sorularla Strasburg tren garının karşısındaki otelimize yerleşiyoruz. Güneydoğulu vatandaşlarımızın dükkânları, lokantaları, bakkallarıyla dolu yan sokakta kahvaltı ederken, "Welcome to Strasburg!" nidasını duyuyoruz. Bisikletli bir adam, elindeki değnekte Amerikan bayrağı, sırtında AB bayrağı, kafasındaki kaskta Yunanistan bayrağı taşıyor, bağırarak sokak sokak dolaşıyor. Garın içinden, dönercilerle kaplı sokağa dalıyor. Akli küresel rüzgârlara takılmış biri, "Strasburg'a hoş geldiniz!" diyor.

• • •

Fransa'nın en doğu ucundaki Strasburg kenti. Tarihi, pek çok şeyi açıklamaya yeterli. Strasburg, İkinci Dünya Savaşı'na kadar, 75 yıl boyunca dört kez, Almanya ile Fransa arasında gidip geldi. Strasburg'u da içine alan Alsace bölgesinde, her aile, her iki ülke için şehitler verdi.

Uzun zaman Alman mı, Fransız mı oldukları tartışıldı. Sonunda Avrupa'da bir "birlik" fikri oradan çıktı. Strasburg, Avrupa Birliği'nin çıkış noktası. Tarihi kanla yazılmış Avrupa'nın en önemli iki ülkesinin arasında duruyor...

Strasburg: Avrupa'nın Yargı Merkezi!

Strasburg'u da içine alan Alsace bölgesi, Avrupa Komisyonu'nun, Avrupa Parlamentosu'nun ve İnsan Hakları Mahkemesi'nin de kalesi.

Peki, Türkiye'de Strasburg denilince akla ne gelir? Ne tarihi, ne güzellikleri... Akla, Avrupa Parlamentosu raporları, dayatmalar, soykırım suçlamaları, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nden Türkiye aleyhine çıkan kararlar gelir.

Akla, Olli Rehn, Kretschmer, Barroso, Lagendijk, Verhaugen, Karen Fogg gibi isimler gelir. Avrupa'nın seçkin siyasileri, yıllardır ekranlarımızı süsler. Ben Strasburg'dayken Türk Ceza Kanunu'nun maddeleriyle gündemdeydiler.

301. Madde, Strasburg'un gündemini meşgul eden maddelerin başında geliyor. Avrupalı siyasiler, Türklüğü, Cumhuriyet'i, devletin kurum ve organlarını aşağılamayı cezalandıran maddenin kalkmasını istiyorlar.

Kalkmasını istedikleri tek madde 301 değil. "318. Madde de kalkmalı!" diyorlar. Yani "Türkiye'de halkı askerlikten soğutmak ceza almamalı! Bu, ifade özgürlüğüne aykırı!" diyorlar.

216. Madde de ateş hattında! Avrupa'nın siyasileri, "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik edenler de düşüncelerini serbestçe açıklayabilmeli!" diyorlar...

Strasburg'un siyasileri işi gücü bırakmış Türkiye'nin Ceza Kanunu'nu kurcalıyorlar!

Oysa bu ülkede, Fransız bayrağına, Fransız ulusal marşına ya da cumhurbaşkanına hakaret edenler, ağır para ve hapis cezasına çarptırılır.

Gözaltına alınanlar, avukatlarıyla 72 saat sonra görüşebilir.

Fransız hapishanelerinde henüz mahkemeye çıkarılmamış ve bölücülük suçlamasıyla yatan çok sayıda sanık vardır.

Muammer Topaloğlu, Avrupa Komisyonu protokol müdürü, Avrupa düşüncesini en yakından tanıyanlardan biri.

“Çevremizde bir sürü ‘Orada hak ihlali yapıyorsunuz, burada hak ihlali yapıyorsunuz,’ diyenler var. Bunların çoğunun iyi niyetli olduğunu sanmıyorum. Türkiye, genelde savunma durumunda. Oysa rakip sahada tam saha pres yapılması için gerekli her şey var!” diyor Topaloğlu.

İnsan haklarından en çok bahsedenler, insan haklarına en çok ihanet edenlerdi. Işıl Gachet, Avrupa Konseyi İrkçılık ve Hoşgörüsüzlükle Mücadele Komisyonu’nda yetkili. “Avrupa Konseyi’nin insan haklarını koruma konusunda büyük başarı kazandığına” içtenlikle inanıyor...

Nurcan’ın Hikâyesi

Oysa sokaklara çıktığınızda, tüyler ürperici hikâyelerle karşılaşıyordunuz adım başı.

Strasburg, Avrupa’da insan haklarının kalesiydi. Ama karşımıza çıkan her Türk, insanlık dışı uygulamalardan örnekler veriyordu.

Nurcan’a elçilik kanalıyla ulaşmıştım. Tercümanımız ve rehberimiz olacaktı. Bir sabah vakti, uzun boylu, dal gibi, çok şık bir genç hanımla kucaklaştık. O Nurcan’dı. İlk dikkatimi çeken, hüznünlü gözleri, olgun konuşma biçimiydi.

Avrupa Konseyi’ne birlikte gittik. İnsan hakları konusundaki söyleşileri, yüzünde acı bir ifadeyle dinlemişti.

Tanıştıktan birkaç saat sonra gözleri bir noktaya dikili şu sözleri söyledi:

“Burada insanına göre haklar savunulur! Burada bir Türk işçisinin hakları ile bir Fransız’ın hakları arasında dağlar vardır!

Nurcan Doyduk

Babamı kaybettim. Onu burası öldürdü. Hakkımı aramak istedim. Başkalarının da canı yanmasın istedim!”

Gözleri buğulandı.

Ali Doyduk, Strasburg’a ilk gelen işçilerdendi. Aslında bir ilkokul öğretmeniydi. Eşinin kız kardeşleri, kendi ailesi ve çocuk çocuk derken, öğretmen maaşıyla geçinemeyeceğini anlamıştı. Göçmen işçi olmaya karar vermişti.

De Dietrich fabrikasında, su ısıtıcısı ve fırın yapan bir fabrikada işe başladı Ali Bey. Yıllarca, ateş fırınlarının içinde abdest tozu yutarak çalıştı. Birçok diğer işçi gibi, mide zarı kanserine yenik düştü.

Nurcan bizi, babasının yakın arkadaşlarından Ahmet Bey’le tanıştırdı. Aynı yıl, 1973’te Strasburg’a gelmişlerdi. Farklı işyerlerine girmişlerdi. Ahmet Bey, “Bize imzalatılan kontratlarda, kullandığımız maddelerin kanserojen olduğuna dair bir madde varmış. Ama hiçbirimiz dikkat etmedik. Kontratı imzaladık,” diyor.

“Hepimiz çok sağlıklı olarak geldik buraya!” diye de ekliyor gözlüklerini silerken. Mavi gözleri dolu dolu... “Fransız yasalarına göre, hepimiz işe başlamadan doktor kontrolünden geçirildik. Hiçbir sağlık sorunumuz yoktu. Yıllar sonra birçok arkadaşımızı buradaki çalışma koşulları sonucu kaybettik!”

Birçok göçmen işçi, Avrupa’nın merkezinde iş bulmanın bedelini hayatıyla ödemişti!

Sıra Cezayirli İşçilerde!

Zehir saçan fırınlar, 1985’te Cezayir’e satılmıştı. Nurcan, “De Dietrich’in makineleri yirmi yıldır Cezayir’de... Sıra, Cezayir’deki işçilerde...” diyordu.

Burası Avrupa! İnsan haklarının merkezi... Ölüm makinelerini Cezayir’e satıyor. Bilmeden değil. Bilerek! Yasaların yasakladığı makineler başka ülkelerde ölüm saçıyor...

Yıllarca emekli olup vatana dönmeyi hayal edenler, bu yüzden, sağlık hizmeti alabilmek için buraya kenetleniyor yıllar içinde çoğu hasta. Bakıma ve ilaca muhtaç hale geliyor...

Nurcan, bana sık sık babasının köyünden bahsediyor. Ali Doyduk, Malatya’nın Hekimhan İlçesi Başak Köyü’nden, Strasburg’a gelmiş. Nurcan babasının hayallerinden söz ediyor. “Dört yıl kalmıştı emekliliğine!” diyor. “En büyük hayali, vatana dönmek Başak Köyü’nde bir kütüphane açmaktı. Şimdi biz, bu hayali gerçekleştireceğiz!”

Nurcan ile Ahmet Bey’in evinden çıkıp babasının, 30 yıl çalıştığı De Dietrich Fabrikası’nın önünden geçiyoruz. Burada çekim izni istemiş ama reddedilmiştik. Fabrika bir aristokrata aitti. Reichshoffen’e damgasını vurmuş bir Alsace’lı. De Dietrich şatosu, şimdi fabrikanın yönetim yeri... Arabada, kilometrelerce süren yüksek duvarları hızla geçerken düşünüyordum. İşte Avrupa adaleti! Nurcan ve ailesi bir yanda, bir yanda koca Dietrich ailesi...

Nurcan mırıldanarak konuşuyordu. “Bizim bir aile doktorumuz vardı. Bizi severdi. Çok yakındık. Şirketi mahkemeye verdikimizde bize ‘Siz ne yaptığının farkında mısınız?’ demişti! Onlar Dietrich ailesi!”

El altından paralar teklif edilmiş, davayı geri çekmeleri söylenmişti. Doyduk ailesi kararlıydı. Davadan dönmeyeceklerdi.

Bu direnişin en önemli nedeni, Nurcan'ın babasının tek örnek olmamasıydı. Bu, bir adı da Türkwillier olan Bischwillier'de apaçık görülüyordu. Kasabanın tamamı Türk'tü.

Sokaklar, yılları çalışarak geçmiş ve çoğu sağlığını kaybetmiş, sakatlanmış ve emekliye ayrılmış orta yaş ve üstü adamlarla doluydu. Kadınlar, eğer hastalanmamışlarsa, meyve bahçelerinde gündelik işçi olarak çalışmaya gidiyorlardı... Gençlerin çoğu işsizdi...

Bir sokak kahvesinde, onlarla dertleştik.

Yaşar Baştürk, Metin Başak ve diğerleri buraya 30 yıl önce ilk gelenlerdendi. Yaşar Bey, 70'li yıllarda İstanbul'daydı. İşsizdi. "Cebime 35 bin lira Türk parası koyup gelmiştim," diyor. "33 sene bu parayı kazanamadım. Çalıştım, didindim, sonunda hastalık nedeniyle işten ayrıldım."

Akciğerinde bir leke bulmuşlardı. "Ne kanser dediler ne başka bir hastalık. Adını koymadılar!" diye anlatıyordu hastalığını.

Kronik bronşit tedavisiyle yetinmişlerdi.

Yaşar Bey, 30 yıl yol işlerinde çalışmıştı.

"Hastaneye gittiğim zaman, doktor ne iş yaptığımı sordu... 'Kol kullanıyor muydunuz?' dedi. Biz devamlı 'kol' kullanıyorduk!"

Kullanmıştı, zift ve inşaat tutkalı yıllar içinde ciğerlerini sarmıştı. O da sakata çıkmıştı. Şimdi sağlık hizmetlerinin bağımlısıydı. Artık vatana dönmesi de imkânsızdı. Sigortalı olduğu, bedava ilaç aldığı yerde tutsaktı!

Görünmez Adamlar

Onlar kentin içinde dolaşan görünmez adamlardı... Büyük kilisenin önünden, turistlerin ve yerel halkın arasından, iş tulumlarının içinde yorgun ve bezgin geçerlerdi. Kentin uzak köşelerine giderlerdi... Yol ve inşaat işçileriydiler. Posbıyıkları, esmer sıcak renkleriyle tabii ki Türk'tüler.

Onlara selam vermemize şaşırdılar en çok. Görünmez olduk-

larına o kadar inanmışlardı ki! Sadece Fransızlar değil, burada yaşayan, çalışan, üniversiteli Türkler de onları görmezlerdi. Onlar en diptekilerdi...

Selman, Strasburg'da bir mimarlık öğrencisi. Türkiye'ye gelen öğrencilerle göçmenler arasındaki perdeyi anlatıyordu... "Bir Fransız'la farklı konular konuşabiliyoruz ama bir Türk'le fazla bir şey paylaşamıyoruz."

Türkiye'de Fransız kolejlerinden çıkıp, yarı yarıya Fransızlaşmış olarak geldikleri Fransa'da, kendi milletlerinden çok Fransızlarla anlaşıyor olmaları doğaldı.

Türkiye'deki aydın-halk uçurumunun, Strasburg'daki yansımaları çarpıcıydı. Göçmen çocukları, Türkiye'den gelenlerin kendilerini küçümsediğinden yakınıyordu. Onlar sadece Fransızlarla dolaşıyordu. Oysa Fransızlar da onları küçümsüyordu!

Şu Döner İşi!

Mesut, Hamit, Güler ve diğerleriyle, bir öğle vakti, üniversitenin karşısındaki dönercide tanıştık.

Maraş'tan gelmişlerdi. Gece gündüz demeden bu döner dükkânının kirasını denkleştirmeye ve çoluk çocuğa bakmaya çalışıyorlardı...

"On üç senedir, bu rezilliği çekiyoruz!" diyorlardı.

Kaldırımındaki ağacın dibinde oturan yaşlı adam, ailenin en büyüğüdü. Pusetteki torunla ilgilenme işi ona verilmişti. Diğerleri öğle servisinin yoğunluğunda kan ter içinde çalışıyorlardı. Haftanın yedi günü ve günün uykusu dışı her saati...

Hepsi Maraş'ı, eskiyi özlüyor ama kurulu çarktan dışarı çıkamıyorlardı.

Dönerci, Fransızlar kadar çevrede çalışan Türklerin de uğrak yeri idi. Hepsi buruktu, sıkıntılıydı. Hamit, "Robot gibi hissediyorum kendimi, her gün bir diğerinin aynısı," dedi.

"Kimse buradakilere özenmesin. Söyleyin! Buradan izne gidiyoruz. Kredi çekip güzel arabalar kiraliyoruz, hediyeler alıyoruz. Sonra gelip 5-6 sene o krediyi ödüyoruz. İşte bizim hayatımız!"

Yanındaki devam ediyordu. "İnsan hakları deyip duruyorlar.

Burada hak hukuk yok. Sadece para var! Merhametsiz insanlar. Onlar da robot gibi yaşayıp ölüyorlar! Göçmenler arasında suç oranı yüksek. Kardeşim altı yıldır cezaevinde, orada korkunç koşullar hâkim!”

“Burada Irkçılık Var!”

Mesut Ocak söze karışıyor: “Burada ırkçılık var. Fransız bize insan muamelesi yapmıyor.”

Avrupa Konseyi Irkçılıkla Mücadele Komisyonu’ndan Işıl Gachet’yle konuşurken, “Kafaların değişmesi lazım,” demişti...

“Irkçılık, öyle bir şey ki sadece yasayla ya da hukukla önlenemiyor. İnsanların kafasını değiştirmek lazım ve bunun için de tabii ki eğitim gerek. Zihinlerin ve gözlerin açılması gerek!”

Ama gözler ve zihinler kolay açılmıyordu...

Avrupa, acilen yüzlerce yıllık önyargılarından kurtulmalı, demokratik yasalar yapmalı ve yasaları uygulamaya koymalıydı!

Fransa’da Aile İçi Şiddet!

Avrupa İnsan Hakları Komisyonları’nın Türkiye’ye en çok dayattığı konulardan biri de kadın hakları! Türkiye’de kadınların sosyal, kültürel, ekonomik koşullarında iyileştirme isteniyor.

Acaba insan haklarının merkezi Avrupa, kendi bünyesindeki sorunlara ne kadar çözüm bulabiliyor?

Fransa’da her dört günde bir, bir kadın, eşinin uyguladığı şiddet sonucu ölüyor. Her biri değişik kesim, yaş ve sosyal statüden olan kadınların yüzde onu şiddete maruz kalıyor.

Jessica onlardan biri. Eşi tarafından ölesiye dövüldükten sonra, bir kadın sığınma evine gelmiş. Bir yıldır küçük oğluyla orada yaşıyor. Dini bir tarikata ait sığınma evinin salonunda kırık dökük konuşuyoruz...

Eşinin inşaatlarda çalıştığını, ekonomik durumun aileyi zorladığını anlatıyor. “Kayınvalidemle beraber yaşıyorduk. Evde nefes alacak yer yoktu. Kayınvalidem, ufak bir sorun çıkınca hemen bana yükleniyordu. Sık sık beni eşime şikâyet ediyordu.

“Jessica, iş çığrından çıkınca neden annenin yanına gitmedin de sığınma evine geldin?” diye soruyorum.

Gülüyor, “Aynı dert onların da başında. Biz çok kalabalık bir aileyiz. O evde de nefes alacak yer yok!” diyor.

Yoksulluk, küçücük evler içine sığışan birkaç aile ve çözümsüzlüğün getirdiği şiddet, Fransa’nın birçok kenar kent ve kasabasında büyüyen bir sorundu.

Strasburg’da Türk göçmen aileler de dışlanmanın getirdiği sonuçlarla boğuşuyorlardı. Gül, ithal gelinlerden biri. Anlaşamadığı eşinden ayrılmış, o da “Home Protestan” a sığınmıştı.

“18 yaşında, tanımadığım bir adamla evlendim. Türkiye’nin geleneksel görücü usulü evliliklerinden birini de ben yaptım,” diyor. Simsiyah saçlarının çevrelediği porselen beyazı yüzünde gözleri mücevher gibi parlıyor.

“Nerelisin?” diye soruyorum.

“Babam Erzincanlı, annem Ankaralı. Doğduğum yer Ankara, büyüdüğüm yer Eskişehir,” diye bir solukta anlatıyor. Halinden memnun görünüyor. Home Protestan, ona sahip çıkıyor!

Beni yolcu ederken, “Burası aile içi şiddetin yoğun olduğu bir şehir. Sokakta dayak olayları adi vaka. Ama basında bunlar yer almaz. Kendi pisliklerini saklamayı iyi biliyorlar. Ama biz içlerinde yaşıyoruz. Şiddete tanık oluyoruz!” diyor.

“İşsizlik Ayrımcılık”

İnsan haklarının merkezi Strasburg’da ayrımcılık, genlere işlenmiş gizli bir hastalık. Göçmen aileden gelen ve iyi eğitimli bir gencin Strasburg’da iş bulması neredeyse mucizeydi. Burada doğmuş, üniversiteye gitmiş, eğitimini başarıyla tamamlamış da olsa, eğer bir Türk ismi varsa işi çok zordu. Belki iş bulurdu ama o iş de eğitimiyle ilgisiz olurdu.

Nurcan buna en iyi örneklerden biriydi. Hukuk fakültesini başarıyla bitirmişti. Ama başvurularının hiçbirine cevap alamadı. Sekreter, tezgahtâr, santral memuru olabilirdi ama hukukçu olamazdı. “Bir Türk, doktor olabilir mi? Bir Türk, avukat olabilir mi?” diye soran bir anlayışla kuşatılmıştı...

Onca yıl hukuk okuduktan sonra, şimdi yeminli tercüman olarak çalışıyordu...

"Eğitimime uygun iş bulamamış olmamın sebebi göçmen olmam!" diyordu. "İsmim, bir Fransız ismi olsaydı farklı olurdu, en azından bir görüşmeye çağırırlardı."

"Peki hiç şikâyetçi olmayı düşündün mü?"

"Nereye şikâyet edeyim? Ayrımcılığı ispat etmek çok zor. Çeşitli bahanelerle ortaya çıkıyorlar. Yetersiz bulduklarını, istenen şartlara uygun olmadığımı söyleyebilirler. Sadece ben değil, buradaki gençlerin yüzde 80'i bu durumda."

Nurcan'ın ablası Gülcan Doyduk, diğerlerine göre şanslı sayılırdı. O, şartları zorlayıp avukat olmuştu ama adını "Fransızlaştırmadığı" için haftada bir tabelası sökülüp atılıyordu.

"Her seferinde yeni bir tabela koyuyorum, yılmıyorum!" diyor.

Yan tarafta Fransız ismi alarak meslek hayatını sürdüren bir Türk avukatın tabelası vardı. Adını değiştirmeyi düşünüp düşünmediğini sordum.

"Neden değiştireyim ki. Bu bana babamın verdiği isim!"

Bu sorunun bu kadar doğallıkla sorulmasının sebebi, burada yaşayan birçok Türk'ün adını Fransızcaya çevirmiş olmasıydı. Fransızca isim alan için hayat hemen kolaylaşıyordu.

Azınlıklar ve Irkçılık

Avrupa Konseyi tarafından Irkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI), insan hakları alanında çalışan bağımsız bir izleme kurulu. Bu kurul, Türkiye insan hakları ilerleme raporunda Türkiye'deki ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlük üzerine de çalışmalar yapıyor. Tespit edilen sorunların nasıl ele alınabileceği konusunda da öneri ve telkinlerde bulunuyor...

ECRI bünyesinde çalışan Işıl Gachet'ye, Avrupa'da ırkçılık ve hoşgörüsüzlüğün hızla tırmandığını buna karşı ne yapılabileceğini soruyorum.

"Ne kadar eğitim yapılırsa yapılsın, yasa ve hukuk olmadan

Avrupa Konseyi'nin önünde

bu işle baş edilemez. Onun için devletlerimizde, hukuk yoluyla da ırkçılığı önleme kanunlarının var olması lazım. Sonra bunlarında yaptırıma geçmeleri lazım yani günlük hayatta etken olmaları lazım,” diyor.

Diyor ama Avrupa Birliği içinde yer alan bir ülkeye, bu gibi konularda yaptırım uygulamak mümkün değil.

Avrupa Birliği içine girmeye hevesli olanlara, baskı ve dayatma uygulanabiliyor... Gerek Avrupa Konseyi, gerek Avrupa Parlamentosu ve diğer Avrupalı kurumlar, kendi ülkelerinde hayata geçmeyen uygulamaları, kendi çıkarları doğrultusunda, dışarıdakilere siyaseten dayatıyor... Bu dayatmaları insan haklarına çok düşkün oldukları için yapmıyorlar. Bunları siyaset gereği, çıkarlar gereği yapıyorlar!

Buna en iyi örnek Fransa!

Türkiye’de azınlık yaratma çabasına giren Fransız siyasiler, bilir misiniz ki kendi ülkeleri içinde “azınlık” tanımını kabul et-

mezler. Fransa ve Yunanistan'ın bu tavrı nedeniyle, Avrupa Birliği anayasasına azınlıklar kanunu sokulamamıştır. Anayasaya bu kanunun sokulması ancak tüm üye devletlerin uzlaşmasıyla mümkündür. Fransa ve Yunanistan, "Biz ulus devletiz. İçimizde azınlık yoktur!" demektedir...

İşte Türkiye'yi etnik bölgelere ayırma yolunda ciddi çaba harcayan ve Türkiye'de azınlık belirleme konusunda oldukça yaratıcı davranan Batı'nın kalbinde durum budur.

Alsace, Bröton, Korsika ve Bask ayrılıkçılarla dertli olan Fransa, hepsi ayrı dil konuşan, ayrı kültürlerden gelen azınlıkları Fransız ulusunun bir parçası saymaktadır ve azınlık tanımına şiddetle karşı çıkmaktadır.

Fransız Ulusal Bilim Araştırmaları Merkezi üyesi ve Strasbourg Üniversitesi öğretim üyesi Samim Akgönül, Fransa'daki bölgesel kimlikleri şöyle anlatıyor:

"Strasbourg'da, Fransa'nın diğer bölgelerinde olduğu gibi bölgesel kimlik, önemli bir kimlik. Sadece Strasbourg'da değil. Bröton bölgesel kimliği, Korsika bölgesel kimliği, Bask bölgesel kimliği gibi özel bir statüsü var Fransa'nın!"

Samim Akgönül, yerel kimliği savunan, radikal gruplardan söz ediyordu. "Bazıları daha uzlaşmacı, bazıları değil. Alsace'ı ele alın, Alsace kimliğinin üzerine basa basa radikal bir söylem oluşturan gruplar da var; Alsace'ı, Fransa'nın bir parçası olarak görüp, kültürel özellikleri korumaya yönelik söylem geliştirenler de."

"Peki ya bunlara karşı Paris'in tavrı ne?" diye sormuştum.

"Paris'in görüşü, kulakları tıkamak, görmezden gelmek. Paris, Alsace'la o kadar da ilgili değil. Çünkü Paris'te, genel ulusal bir söylem var. İşte Fransa laik bir ülkedir. 1789 devrimidir, falan filan."

Hem Alsace'lı, Hem Fransız, Hem Avrupalı Olmak!

Jacques Cordonniere, Alsace milliyetçisi; Alsace d'Abord Partisi'nin lideri.

Strasbourg'un Almanya sınırındaki köprüünün ayakları altında yürüyoruz.

“Kendinizi nasıl görüyorsunuz Fransız mı? Alsace’lı mı?” diye soruyorum.

“Kendimizi, hem Alsace’lı, hem bölgeci, hem de Avrupalı hissediyoruz!” diyor.

Paris’in her konuda tek başına karar almasına büyük tepki duyduklarını belirtiyor. “Alınan kararlarda Alsace’ın söz hakkı olmalı!” diyor.

Partisi son seçimlerde oyunu yüzde 10’a çıkartmıştı. Politikaları yabancıların, özellikle de Türklerin evlerine dönmesi üzerine inşa edilmişti.

Seçim propagandaları ve web sitelerinin manşetinde “Avrupa’ya Evet! Türkiye’ye Hayır!” yazısı yer alıyordu...

“Türkiye, birliğe asla kabul edilemez,” diyordu. “Ayrıca Türkiye, Avrupa Birliği içinde gelişemez de. Bu, onun için de iyi değildir. Ama Avrupa’yla ikili anlaşmalar imzalar. İlişkiler kurar. Avrupa’nın kendine has bir gelişimi var. Türkiye o politik gelişme içinde yer alamaz. AB sadece ekonomik bir birlik değil, aynı zamanda politik bir birliktir. O nedenle Türkiye, bu oluşumun dışında kalmalıdır.”

Alsace d’Abord, bu söylemle büyük oy toplamıştı. Aslında bu ve benzer söylemler Fransa’da oy arttırmak için büyümlü bir formüldü.

“Balıkçılar ve Avcılar Partisi Bile...”

Avrupa Konseyi’nde yıllarca çalışmış olan Muammer Bey’e, buralarda Türkiye karşıtlığının nasıl bir moda(!) olduğunu sormuştum:

Gülmüştü: “Geçenlerde bir seçimde adı sanı duyulmamış, Balıkçılar ve Avcılar Partisi gibi bir parti bile seçim propagandasını Türk karşıtlığı üzerine kurdu. Fransa’da seçimler yaklaşıyor, ekonomik durum kötü, cari açık açılmış, konuyu değiştirmek istiyorsanız, ortaya bir Türkiye lafı atıyorsunuz!... Türkiye, bir günah keçisi, bir ayıp örtme... Bizim hatamız Türkiye’ye hep Avrupa’dan bakıyor olmamız!”

Muammer Bey, “Öncelikle gözümüzdeki Avrupa gözlüklerini

çıkarmalıyız!” diyordu. Avrupa’yı anlamak için tarih bilmek gerekirdi!

Birinci Dünya Savaşı’nın sonunda Amerika, İngiltere, Fransa ve İtalya’nın 1917 deklarasyonunda Türkiye’ye bakış özetlenmişti. Bu deklarasyonda şu sözlerle yer verilmişti:

“Uygar dünya bilmelidir ki müttefiklerin savaş amaçları her şeyden önce, Türklerin kanlı yönetimine düşmüş, halkların kurtarılmasıdır! Avrupa uygarlığına yabancı olan Türkler, Avrupa dışına çıkarılmalıdır!”

Muammer Bey devam ediyor: “Bir ‘Birleşik Avrupa’ fikri, ilk olarak Osmanlı İmparatorluğu’na karşı filizlenmişti. Gücünü de Türkiye’ye muhalefetten alıyordu... Birileri, kendimizi çok önemsedığımızı söyleyip duruyor. Onlara hatırlatmak gerek ki; Avrupa’nın dört bir köşesinde bu kadar dayatma ve baskıya muhatap ikinci bir ülke yok. Avrupa’nın tüm devletlerinde milliyetçi hareket, Türk karşıtlığıyla prim yapıyor. Balkan Gençlik Federasyonu bile, yıllık toplantılarında, ‘Türkiye’ye Hayır!’ sloganıyla bir araya geliyorlar.”

Avrupa’nın Simgesi: Wendel Ailesi!

Alsace, Avrupa’nın silah yapım merkeziydi. Fransa ve Almanya’nın arasında yaşayan Wendel ailesi bu bölgedeki maden yataklarının sahibiydi. Onlar Alsace’lıydılar. Biraz Fransız biraz Alman!

Wendellerden biri, Fransız cephanecisi bir milletvekiliydi. Fransa’ya silah satıyordu. Kuzeni Von Wendel ise, Alman cephanecisiydi. Almanya’ya silah yapıyordu. Her iki Wendel, iki ülkeye de yıllarca silah sattı. Alsace’lılar, bir Alman, bir Fransız olup birbirlerini boğazladılar. Savaş uzadıkça, Wendeller zenginleşiyordu.

Silah sanayicilerinin çıkarları, halkın çıkarlarının üzerindeydi! Kararı, silahı yapanlar verirdi. Savaşa yön verdiler.

Fransa ve Almanya arasında dört kez gidip gelen bu bölge, “ikinci paylaşım savaşı”ndan sonra Kömür-Çelik Birliği’nin kurulmasıyla huzura kavuştu. Sonunda Avrupa, Alsace’ta kol kola girmişti.

Avrupa Konseyi, Kömür-Çelik Birliği sayesinde, 18 Nisan 1951'de on Avrupa ülkesinin bir araya gelmesiyle oluştu.

Alsace'lı, silah sanayinin kalbi, Avrupa Birliği'ne giden yolun başlangıç yeri idi.

Alsace Laik Değildir!

Strasbourg'un içinde yer aldığı Alsace bölgesi işte bu nedenlerle, Fransa'nın geri kalanından çok farklı özelliklere sahipti. Fransızcanın yanı sıra Alsace'ın kendi dili vardı. Bu bölge, Fransa gibi laik değildi. Devlet yapılanması laik değil ve kilise devlet yönetimindeydi.

Samim Akgönül açıklıyordu: "Fransa, bildiğimiz gibi 1905 yasasıyla, kilise ve devletin ayrılmasını oylamış bir ülke. Ancak 1905 senesinde, şu anda bulunduğumuz bölge, Fransa'ya dahil değildi. Almanya tarafındaydı. Ve Alsace laik olamadı. Din ve devlet ilişkileri Alsace'ta ayrılmadı!"

Alsace'ta, Katolik ve Protestan mezhepleriyle Musevi dininin temsilcileri, devletin içindeydiler... Dolayısıyla burada koyu ve resmi(!) bir Müslüman karşıtlığı vardı.

Sol-liberal basın mensuplarından, milliyetçilere uzanan bir yelpazede, her fırsatta din çatışması kendini ortaya çıkarıyordu... Michel Arnauld, *Alsace* gazetesi köşe yazarı... Fransa'da en çok Türk'ün yaşadığı bölgenin gazetecisi.

Ona karikatür krizini hatırlatmıştım... "Başka dinlerin kutsalalarına saldırmak onaylanır bir gazetecilik miydi?"

En ukala ve üstten bakan tavrıyla, "Esas önemli olan özgür basındır!" diye söze başladı. "Herkes diyeceğini ifade etmekte özgür olmalı. İsa'ya da Musa'ya da isteyen istediğini söyleyebilmesi... Çok ileri gidilse de her şeyi tartışmak lazım diye düşünüyorum."

Arnauld böyle düşünüyordu ama Fransa'da her şey tartışılmıyordu! Hatta Papa, Kilise'de çocuk tacizleri olduğu haberleri ortalığı kapladığında, "Kilise'nin saygınlığı, çocukların güvenliğinin önünde gelir!" diyebilmişti. Bu haberlerin, basına yansımaması için özel önlemler alınmıştı... Arnauld'nun karşısında bir Türk

gazeteci oturuyor olmasaydı, sanırım bu kadar fütursuzca konuşamazdı...

Çünkü özellikle Alsace, din konusunda çok hassastı!

Camilerin Adı “Kültür Merkezi!”

Son yıllarda Alsace milliyetçisi gruplar, göçmenlere kök söktürüyordu. Bischwillier'deki Türkler, evlerin arasına sıkışmıştı ve kapısında “Fransız-Türk Kültür Merkezi” yazan bir evi, cami niyetine kullanıyorlardı.

Nüfusunun yüzde 90'ı Türk olan Bischwillier'deki camiye ziyaret ettiğimde ilk tepkim “Minareyi göremedim!” demek olmuştu.

Gülmüşlerdi. Bischwillier Belediyesi minare için izin vermemişti.

Ne dillerini geliştirebiliyorlar, ne de dinlerini diledikleri gibi yaşayabiliyorlardı. Türkiye'den dini özgürlük isteyenlere veya Papa'ya uçak kaçırarak mesaj yollayanlara duyurulur... Türkiye'de dini özgürlük olmadığını söyleyenleri, Bischwillier'de Müslüman yapmak gerekti!

Cami avlusunda bulduğumuz cemaat, “Bırakın burada cami falan yapmayı, ev almak bile neredeyse imkânsız!” diyordu.

“Bakın camiye, cami demek bile yasak. Buranın adı ‘kültürel merkez!’ Bunlardaki milliyetçiliğin onda biri keşke bizde olsa!” diyordu cemaatten biri.

Selman söze karışıyordu: “Strasbourg'da, büyük bir cami yapımı için proje yarışması açıldı. Bir proje kazandı. Minaresi de vardı fakat ‘Alsace d'Abord’ gibi ırkçı partilerin itirazıyla proje yapılamadı!”

Hristiyan Kulübü!

Alsace d'Abord Partisi lideri Cordonniere, “Avrupa Birliği, Hristiyanlık temellerinde yükselir!” diyor ve ekliyordu:

“Türkiye, Kopenhag Kriterleri'ne uysa bile, biz Türkiye'yi, Avrupa Birliği'nde görmek istemeyiz... 5, 10, 15 yıl sonra tüm bu

kriterler değişebilir. Ama esas mesele, gelecek nesillere karşı sorumluluğumuzdur. Bir Müslüman ülkeyi, tarihi ve kültürüyle bu kadar farklı bir yapıyı nasıl içimize sindiririz!”

“Sizi tebrik ederim,” dedim, “Avrupa’da bunu açıkça söyleyen pek az grup var.”

“Tabii söylüyorum. Kopenhag Kriterleri aslında bir tuzak! Şimdiki politikacılar yalan söylüyor, sorunları ileriye atıyorlar, sizi oyalıyorlar. Alsace d’Abord olarak açıkça söylüyoruz. Kimseyi oyalamıyoruz.”

Alsace d’Abord, yani “Önce Alsace” partisinden Jacques Cordinoere ile konuştuğumuz yer, Avrupa Birliği fikrini yaratan, maden yataklarının, işin aslı bir zamanlar milyonlarca kişinin kanını içmiş silah yapım merkezinin çok yakınındaydı. Çevrede gözlerini gezdirerek, “Avrupa biziz! Yüzlerce yıl, Türklere karşı direndik! Türklere karşı birleştik!” diyordu.

Muammer Bey, Türkiye’nin de üyesi olduğu, Avrupa Konseyi’nde bugünkü havayı anlatıyordu...

“Avrupa Konseyi, hükümetler arası bir kuruluştur. Her hükümet, katkıda bulunur ve her birinin oy hakkı vardır. Ama Konsey’de, bazı devletler öne çıkar. Şimdi Rusya’nın da gelmesiyle beş büyük devlet oldu. Bu devletler, konsey ekonomisinin yüzde 60’ını karşılar. Ve doğal olarak politikayı da yönlendirirler. Mesela Fransa ve Almanya, ‘Avrupa biziz!’ diyor. Avrupa’nın, aralarındaki savaşlar, anlaşmalar, çekişmelerle oluştuğunu söylüyor... İngiltere, Rusya, İspanya’nın da katkısı var. Türkiye’nin de bu konseye büyük katkısı var. Her şeyden önce, bundan 300 yıl önce, bugün Avrupa Konseyi’ne üye devletlerin birçoğu Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde yer alıyordu. Dolayısıyla, çok büyük bir etki alanına sahibiz ama sahiplenemiyoruz!”

Muammer Bey, Avrupa Komisyonu’nda, Türkiye’ye tavrın 1990 sonrasında iyice farklılaştığını söylüyordu: “Kırılma noktası 1990 yılında Berlin Duvarı’nın yıkılışıyla oldu. Biz o güne kadar Batı âleminin müttefikiydik. Duvar yıkıldı, maske düştü. Duvardan sonra Doğu Bloku ülkeleri, yüzlerini Batı’ya döndü. Konsey’e üye oldular. 1990’da Konsey’in 23 üyesi vardı. Şimdi üye sayısı 46! Yeni gelen ülkeler de Türkiye’ye cephe aldı. ‘Biz zaten

Avrupalıyız, üstelik Hristiyanız,' havasıyla girdiler. Türkiye AB içinde, sürekli küme düşmeyi oynuyor!"

"Muammer Bey, Türkiye bir durup nefes alsa, 'Biraz düşüncemiz!' dese, neler değişir?"

"Hemen peşimizden koşarlar. 1994'te Lüksemburg Zirvesi'nde bizimkiler rest çekti. Tam iki sene peşimizden koştular. Helsinki'ye kadar..."

Yirmi yıldır "Avrupa Konseyi"ndeki önyargılarla muhatap olmuştum. Emekliliğine bir yıl kaldığını söylüyor, Avrupa'daki önyargıyı bir cümleyle özetliyordu:

"Dünyanın hiçbir yerinde halk, 'Bak seni Türklere veririm, Türkler geliyor' diye terbiye edilmemiştir. Avrupa'da bu deyişlerin hepsi vardır!"

Strasbourg'u terk ederken Avrupa'nın güçlü önyargılarının ne kadar farkında olduğumuzu düşünüyordum. Avrupa'da uygarlığa yakışmayan tavırlardan söz ederken, "İşte onlarda da var! Bizde de olacak," demek istemiyoruz. Ama görünen o ki Batı'dan dayatılan istekler, Türkiye'de insan yaşamının kalitesini umursamaktan kaynaklanmıyor; isteklerin tümü siyasi amaçlı!

Fransa ve Sevr Rüyası

Kasım 2006 Yolculuğu

Fransa Cumhurbaşkanı Chirac'ın Ermenistan ziyaretinde açıkladığı üzere 2007, Fransa'da "Ermeni Yılı" ilan edildi.

Paris'e uçarken aslında bir asır önceye gidiyordum. Yüz yıl önce Avrupalı devletler, paylaşmayı düşündükleri Osmanlı İmparatorluğu'na karşı "etnik kartı" kullanmışlardı. Sevr Antlaşması'nın sisli günleri yaklaşırken Batı, öncelikle Osmanlı uyruklu Ermeni ve Kürtleri, ayrı devlet kurma yönünde kışkırtıp silahlandırmıştı.

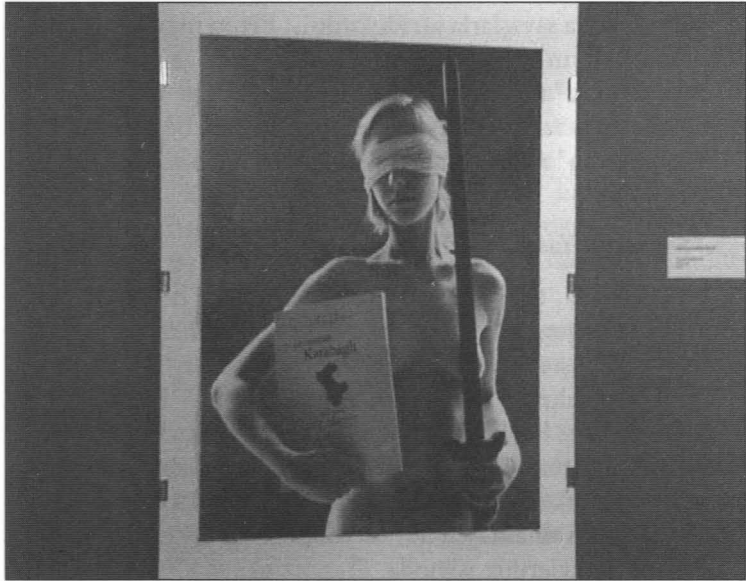
Hatırlayalım, Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinden yirmi beş devlet çıkmış ama Batı'nın en büyük hayali olan, Osmanlı topraklarındaki petrol coğrafyası bölünerek ortaya çıkarılacak iki devlet projesi yarım kalmıştı. Biri Kürdistan, öbürü Ermenistan'dı.

Aradan yaklaşık bir asır geçti. Paris'teki durum Batı'nın hiç de unutkan olmadığını gösteriyordu.

Paris! Dünyanın en çok ziyaret edilen kenti... Dillere destan Sen Nehri üzerinde gezinip durur turist kabileleri...

Aşk deyince birilerinin aklına sadece Paris gelir... Balayları için Paris gündemdedir. Binlerce şiir yazılmıştır bu kent için, binlerce şarkıya ilham vermiştir Paris...

Sen kıyısında yürürken, art arda dizilmiş heykellerden birinin önünde duran turist kabilelerine bakıyorum. Devasa Ermeni anıtının altındaki tabelada, Osmanlı İmparatorluğu'nun barbarlığını okuyanlar, anıtı fotoğraf makinelerine hapsediyorlar.

Ermeni yılı ile ilgili bir afiş

Paris, turistleri kadar dünyanın dört bir yanından gelen mültecileriyle de ünlü! Kimi, uzak banliyölerde polisten kaçarken, elektrik tellerinde kömür olan mülteciler.

Fransa'da mülteçiden mülteciye fark vardır. Kimileri gözde-
dir, her köşede enstitüleri, anıtları, sergileri vardır... Adlarına yıl-
lar adanır!

Bu öğleden sonra Ermeni yılı nedeniyle Paris'in ortasında açılan soykırım sergisine konuk olacağım. Ermeni Araştırma Merkezi başkanı Jean Claude Kebapçıyan'la buluşacağım. O, 1942'de Fransa'da doğmuş. Ailesi Yozgatlı...

Koca bir Türkiye haritası karanlık sergi salonunda ısıll ısıll parlıyor. Her bir kentimizin üzerinde, bir ekranda, soykırımı anlatan yüzler beliriyor. Kebapçıyan'a soruyorum: "Enstitünüzün ve bu serginin amacı nedir?"

"Biz Fransa'daki mültecilerin çocuklarıyız... Geçmiş yıllarda, ailelerimiz olan bitenin üzerinde pek durmadılar. Hayat gailesin-

deydiler. Dünya savaşlarla sarsılıyordu... Bizim meselemiz önemli başka olayların gölgesinde kaldı... Gündeme gelmedi... Şimdi ifade ediliyor..." diyor. Son derece kibar bir beyefendi. Sergilerine geldiğim için defalarca teşekkür ediyor. Sanırım, beni Türkiye'nin "Türk olmayan" medyasından zannediyor.

"Soykırım Yasası, Barışın Ön Şartı!"

Arka planda, üzerinde 1915 yazılı bir melek heykelciği var... Kebapçıyan'a gerçekten "soykırım" olduğuna inanıyor mu diye soruyorum... İşte cevabı:

"1915-16 yılında İttihat ve Terakki'nin belli bir kesimince, Ermenilere karşı böyle bir şey planlandı. Ben bunu tüm Türk miletine mal edemem. Bu sadece İttihat ve Terakki'nin belli bir kesimi tarafından planlanmıştı... Tabii ki bugünün Türkiye'sini olanlardan sorumlu tutamayız..."

"Bu söyledikleriniz ışığında, Fransa'daki son yasayı nasıl değerlendiriyorsunuz? Artık, 'Ermeni soykırımı yapılmamıştır!' demek yasak. Fransa faşist yasalar çıkarıyor!"

Yine kibarca gülümsüyor:

"Ben, Fransa'da Ermeni soykırımı inkâr yasasını, toplum içinde sosyal barışı ve huzuru sağlayacak bir yasa olarak görüyorum," diyor. "Soykırımın adının konulmaması bir hakaret, bir aşağılanma olarak algılanmalı asıl!"

O anda aklımdan Irak'ta, Filistin'de, Afganistan'da, Lübnan'da ve birtakım başka yerlerde, sorgusuz sualsiz ölen, işkence gören yüz binler geçiyor... Acaba Musul'da, Telafer'de, Gazze'de kimler, neyi, nasıl algılıyor? Ya Azerbaycanlılar? Hakaret ve aşağılanma konusunda onlar ne düşünüyorlar? Onların soykırım anıtları hiç ziyaret ediliyor mu?!

Cevapları biliyorum: Nahcivan Âli Meclis Başkanı Vasıf Talibov söylemişti...

Üniversitenin bahçesine diktiği soykırım anıtı, hiç ziyaret edilmemişti.

Talibov, "Türk soykırımı bir defa olmamıştır. 1905'te ve 1920'de; 1940'larda ve 90'larda defalarca olmuştur!" diyor.

“Türkiye’den Korkuyoruz!”

Soykırım sergisinde filmler gösteriliyor... Ekranda binlerce kişinin ölümünden sorumlu emperyalist devletlerin saygın temsilcileri. Ermeni soykırım anıtlarını ziyaret ediyorlar.

Bir başka koridora giriyorum. Türkiye haritası altında, “Eski Ermenistan Haritası” yazıyor. Ekranlardan, Türkiye’den Fransa’ya gelmiş mültecilerin soykırım anıları izleyiciye sunuluyor(!)

Kebapçıyan, “Tarihin araştırılması neden engelleniyor, Ermeni arşivlerini neden kimse ziyaret etmiyor?” sorumu, “Korkudan!” diye yanıtlıyor.

Yüzünde mazlum bir ifade:

“Bizim için korku önemli bir faktör! Ermeniler şu anda Türkiye’ye gitmeye korkuyor. Orada tacize uğrayacaklarını, en azından hakarete uğrayacaklarını, Türkler tarafından kötü karşılanacaklarını düşünüyorlar...”

Birkaç dakika sonra kendi sözleriyle çelişiyor...

“Türkiye’ye gelip gidiyor musunuz?” diyorum.

“Tabii ki... Büyük bir zevkle,” diye cevap veriyor...

Kuzeni Kebapçıyan bir belgeselci... Bana annesi ve teyzeleri için yaptığı filmi anlatıyor:

“Bu film beş kız kardeşin hikâyesidir. Tehcir zamanını anlatıyor.”

Ben ona aklımdan geçenleri soruyorum:

“Sizce, süper devletler, neden sizi bu kadar destekliyor? Bakın şimdi de Süryani ve Pontus soykırımları, Türkiye’nin önüne sürülüyor... Batı her gün, Türklerin yeni bir olmayan soykırımını ortaya çıkarıyor... Bu bir komediye dönüştü!!”

“Ben sinemacıyım! Tarihçi değilim, bilemem” diyor.

Kendisine Marsilya’da anlatılan hikâyeleri derlediğini söylüyor filminde...

Sergi salonu kalabalık. Genç Fransız öğrenciler dikkatimi çekiyor. Bunlardan biri Thomas. İletişim öğrencisi.

“Bu sergi benim için çok ilginç, çünkü Paris’te yaşayan Ermenilerle ilgili bir belgesel yapıyorum,” diyor.

Türkler ve iddialar hakkındaki görüşlerini soruyorum...

“Fransa’nın duruşunu kesinlikle Ermenistan yanlısı olarak görüyorum!” diye cevaplıyor.

“Bunun politik bir seçim olduğunu düşünüyorum. Fransa, kendi tarihinde, yaptığı soykırımları ya da katliamları tanımak istemiyor. Başka ülkelerin tarihleri üzerinde dikilmeye çalışıyor...”

İşte, 20 yaşındaki Thomas, kameramıza bunları söylüyor.

Türkiye’den Toprak Talebi Sırada!

Sergiden çıkarken Kebapçıyan’a, “Diyelim Türkiye, soykırımı kabul etti! Arkasından ne gelecek?” diye soruyorum...

“Birçok adım atılabilir!” diyor, “Sanatsal ve kültürel alanda çok şey yapılabilir. Ermenilere ait antik eserlerin restorasyonundan tutun da eski kiliseler ve anıtlar üzerinde çalışılabilir...”

Gülümsüyorum. Soğuk, yağmurlu bir Paris sonbaharında, arabamıza kadar bize eşlik ediyor... Sanırım, her şeyin bir oyun olduğunu o da biliyor.

2006 başında, Erivan’da, Milliyetçi Taşnaksutyun Partisi sözcüsü Giro Manoyan’ın açıklamalarını hatırlıyorum.

“Gelecekte Türkiye’den toprak talep edebiliriz!” diyordu...

Erivan’da yapılan bir toplantıda, masaya yatırılan konu, Türkiye Cumhuriyeti topraklarıydı! Manoyan, “Türkiye’den toprak talebi şu anda gündemde bulunmuyor, ancak bu ileride de bulunulmayacağı anlamına gelmiyor” demişti...

Devamında şöyle diyordu:

“Hiçbir Ermeni hükümeti, Türkiye’den asla toprak talep etmeyeceğini söyleyemez.”

“Hiçbir Ermeni hükümeti bunu yapamaz!” diyordu. “Çünkü Ermeni halkı, böyle bir hükümetin iktidarda kalmasına asla izin vermez!” diye de ekliyordu...

Deveciyan’ın Öfkesi

Çeşitli siyasilerle yaptığım röportajlarda hep aynı soruyu soruyordum: “Bu talepten sonra ne gelecek?” Her sorduğumda da, ge-

Deveciyan

nellikle öfkeli cevaplar alıyordum. Sanki bir sonraki adımdan söz etmek oyunlarını bozuyordu!

Ünlü “Ermeni Soykırımı İnkâr Yasası”nın mimarı, İçişleri Bakanı (şimdi cumhurbaşkanı) Nicola Sarkozy’nin danışmanı ve Ermeni terör örgütü Asala’nın uzun yıllar boyu avukatlığını yapmış olan Deveciyan soruya, “Bilemem, ben Fransız’ım!” diye cevap vermiş, ısrar edince kızmıştı... Kızdığı konu başkaydı...

Ona, “Bir Ermeni olarak, Ermeni devletinin bir sonraki adımının ve taleplerinin ne olacağını tahmin ediyorsunuz?” diye sorunca ayağa fırlamış, “Siz bana Ermeni diyemezsiniz! Ben Fransız’ım,” demişti.

Avaz avaz bağıırıyordu: “Ben burada Ermenistan adına konuşmuyorum ve konuşmaya da hakkım yok. Ben Ermeni değilim! Ben Fransız’ım!”

Babası Elazığ doğumluydu, soyadı Deveciyan’dı. Ermeni asıllı oluşunun öne çıkarılmasından nefret ediyordu. “Fransa dahilinde yaşayan herkes Fransız’dır!” diyordu. Kulağımıza küpe olsun!

Patrick Deveciyan, bırakın Fransa’da yaşayan Ermeni cemaatini, Fransız devletinin bile önde gelen şahsiyetlerinden biriydi. Sarkozy’nin en yakın danışmanıydı. Sarkozy, devlet başkanlığına gelince, parti liderliğine Deveciyan’ı getirmişti.

Giderek gerginleşen sohbetimiz boyunca, arkasına kaykılarak, bacakları saygısızca birbirinden açık ve yüzünde aşağılayıcı bir tebessümle konuşmasını sürdürdü.

“Ben ne Fransız vatandaşı olarak, ne de Fransız devletini temsilen, Ermenistan’ın, Türkiye’den ne isteyebilecekleri konusunda bir fikir beyan ederim. Bence isteyebilecekleri en basit ve minimum şey sınırların açılması olabilir...”

Erivan Aslında Revan’dır!

Onunla konuşurken aklıma Nahçıvan’ın dört bir yandan çevrilmiş hali, sınır bölgelerindeki “Geçit olmaz!” yazısı aklıma geliyor.

Türkiye, Ermenistan’a kapalı sınırlarını açmalıydı... Bir Fransız olarak, dünyada adaletin tecellisi için ancak bu istenebilirdi...

Acaba neden çağdaş, adil, özgür Fransa, dünyadan yalıtılmış Nahçıvan’ın sınırlarının açılmasından hiç söz etmezdi? Medeni Batı, Nahçıvan ya da Karabağ deyince susup oturur, üç maymunu oynardı... Ermeni lobisinin ağırlığından mı? İyi de lobiye yaratanlar ve yükseltenler kimler ki?

1990’ları kana bulayan ve Azerbaycan topraklarının beşte birinin işgaliyle sonuçlanan savaştan kimse söz etmiyordu... Deveciyan, Azerbaycan topraklarının aslında Ermenilere ait olduğunu söylüyordu: “Azerbaycan’da Sumgayıt’tan başlayarak başkent kaplılarına kadar yayılan ilk şiddet olayları Ermenilerin katledilmesiyle başladı. Ayrıca Azerbaycan topraklarında yaşayanların yüzde 70’i Ermeni’dir. Ve bu topraklar aslında Ermenilere aittir.”

Bir yıl önce, Milli İlimler Akademisi’nin tarih profesörü İsmail Hacıyev, Nahçıvan’da, bir harita başında bana şunları söyleyecekti...

“Bak burası Dağlık Karabağ arazisi. Şimdi Ermenilerin elinde. Son yıllarda Ermeniler bu toprakları aldıktan sonra, bizim arazimizin 120 bin km²’den 24 bin’i gitti. Elimizde kaldı 96 bin km² toprak. Yani 5’te 1’i gitti.

“Özlerini, ‘demokrat’ diye adlandıran devletler, sessiz sedasız seyrediyor. Bu bölgeye bir bak! Burada bir tane Ermeni adı

yok. Bütün köy adları, il adları hepsi Azeri adıdır. Çünkü buralar Azerbaycan toprağıdır. Buralarda Ermeni yaşamazdı. Erivan dediğimiz şehrin adı Revan'dır. Burası Azerbaycan'ın bir şehriydi."

Küresel güçler, onların arkasında değildi! Ne söylerlerse söylesinler, sağır ve kör bir topluluğa bağırıp durdular... Aynı Türkiye gibi, ilgisiz argümanlarla karşılaştılar...

Deveciyan, Damat Ferit'i Hatırlatıyor!

Deveciyan'la konuşmaya devam ediyoruz. "1915'te Türkiye bir savaşın ortasındaydı. İhanet çemberiyle sarılmıştı. Devlet kendini korumak için tehcir yapmak zorunda kaldı. Ancak 1990'da Hocalı'da, Kelbeşer'de, Fuzulî'de de birçok katliam gerçekleşti... Batı 1915'leri hiç unutmuyor ama yakın tarihi pek hatırlamıyor! Neden?" diye soruyorum.

Deveciyan, sürekli parmaklarıyla oynuyor, sinirli tebessümü yüzünde asılı, nefretle bana bakıyor:

"Sorunuza cevap vereyim. Öncelikle 1915'te Türkiye, bağımsızlık savaşı vermiyordu. Birinci Dünya Savaşı'nda Almanya'nın müttefiki olarak savaşta yer aldı. Olay, bağımsızlık mücadelesi sırasında birtakım azınlıkların acı çekmesi olayı değildir. Bu olay, Türkiye'de yaşayan bir azınlığın kararlılıkla, planlı bir şekilde, Türk otoriteleri tarafından yok edilmesi olayıdır."

Bağırarak konuşuyor. Sonra en vurucu cümlesini sarf ediyor: "Zaten bu soykırımı ilk kabul eden de o yıllarda yine Türk yöneticileri olmuştur! Ferit Paşa hükümetinden söz ediyorum."

Doğruydu... 1920'de Damat Ferit kabinesi, Batı'dan dayatılan tüm şartları kabul etmeyi ilke edinmişti...

22 Temmuz 1920'de Yıldız Sarayı'nda toplanan Saltanat Şürası'nda, Sevr'in maddeleri oylanırken, Damad Ferit şu sözleri de söyleyecekti:

"Paris'te imzalamamız istenen antlaşma, İstanbul'u ve küçük bir toprak parçasını bize bırakıyor. Antlaşmayı imzalarsak, iyi kötü bu kadar bir varlığımız olacak. İmzalamazsak dünya haritasından silinmekle tehdit ediliyoruz. Bu antlaşmanın imzasını oya sunuyorum. Susanlar 'imzalayalım' demiş sayılacaktır."

Sevr Türkiye'si, İç Anadolu'da küçük bir toprak parçasını Türklere bırakmaktaydı. Güneydoğu'da bir Kürdistan ve yanı başında sınırları Amerikan Başkanı Wilson tarafından çizilen bir Ermenistan devleti kurulacaktı.

Amerika, doğuda bir Ermenistan devleti sınırları çiziyor; Fransa, Ermenilerin, Kilikya devleti adı altında daha güneyde olmasını planlıyordu. Çukurova, Batılı heyetlerle dolup taşıyordu. Amerikalı ve Fransız heyetler birbirleriyle yarışarak, bölgedeki Ortodoks ve Katolik Ermenilerden oy topluyor, bir Ermeni devletin temelleri için canla başla çalışıyorlardı.

Ortalık toz dumandı. Savaştan yeni çıkan Çukurova, sinsi bir düşmanla daha savaşmaya başlamıştı. Bir süre sonra Adana'daki Ermeni komitacılar, Fransız genel valisinin kapısını çalacak ve "Şehirde Türk kalmadı. Bize verdiğiniz vaadi yerine getirin. Kilikya Hristiyan Cumhuriyeti'nin ilanı için bize yardım edin!" diyeceklerdi.

Batı'nın oyunu tutmayacaktı... Amerika henüz emekleme dönemindeydi. Fransız sömürge valileri, Anadolu direnişisiyle baş edemeyecekti... Anadolu direndi, Fransa geri çekildi.

Ama, "Kilikya devleti" fikrinden hiç vazgeçmedi!

Paris'te Sevr'i Anma Toplantıları

Yıl 1970! Paris'te Sevr Antlaşması'nın 50. yıldönümü toplantısı yapıldı. Toplantının adı, Sevr'i canlandırma toplantısıydı... Fransa'da Sevr'in, yeniden yürürlüğe konulması gerektiğini savunanlar vardı...

1972'de Orgeneral Turgut Sunalp, yeni Sevr planlarıyla karşı karşıya olduğumuzu söyleyecekti:

"Ermeniler, Türk topraklarında kuracakları Ermenistan'ı, Doğu Anadolu'da mı yoksa Kilikya'da mı kuracaklarını tartışıyorlar... Bütün bu faaliyetler gözümüzün önüne bir Sevr haritası sermektedir."

Türkiye, 1970'lerde Güneydoğu Anadolu Projesi'ni yürütüyor, Sovyet kredileriyle kurduğu, ağır sanayi tesisleriyle, bağımsız ekonomi yönünde adımlar atıyordu. 1974'te Kıbrıs'taki zulme "Dur!"

diyor, Ada'ya asker çıkartıyordu... Türkiye, Batı için durdurulması zorunlu bir güç olup çıkmıştı.

Bu gücün bir an önce önü alınmalı, engellenmeliydi!

Kıbrıs çıkartmasından bir yıl sonra, Ermeni Asala örgütü kurulacak ve onlarca Türk diplomatı şehit olacaktı... Asala, Sevr'de öngörüldüğü şekliyle bir Ermeni devleti için kurulduğunu açıklamıştı.

1920'lerde Talat, Sait Halim ve Cemal Paşa'yı katleden, Sevr'ci Ermeni terör örgütü Nemesis'in yerine, 1975'te Asala sahnedeydi.

Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan Sonra Asala, GAP'tan sonra PKK!

Bugün Fransız cumhurbaşkanı olan Sarkozy'nin danışmanı ve parti lideri Patrick Deveciyan, Asala'nın avukatlarından biriydi... Ona göre Asala, bir terör örgütü de değildi.

Sarkozy konu açılınca, "Herkesin savunulmaya hakkı vardır!" demişti. "Türkiye'de bazı avukatlar, ne yazık ki savundukları kişiler yüzünden suçlanıyorlardı, Öcalan'ın avukatları buna iyi bir örnekti!"

"Evet, ben Asala'nın avukatıydım, çünkü onların da savunulmaya hakkı olduğunu düşünüyorum!"

Asala, küresel oyunda yerini aldıktan birkaç yıl sonra, 1978'de PKK diye bir örgüt kurulacak ve bu örgüt de yine Sevr'de öngörülen Kürt federe devletinin kurulması amacıyla faaliyette bulunacaktı.

Sevr Antlaşması'nın yapıları arasında yer alan bir başka devlet projesi de Bizans devleti projesiydi...

Avrupa Birliği, 1994'te, Fener Rum Patriği Bartholomeos'u "Bizans Devlet Başkanı" olarak seçtiğini duyurmuştu.

Avrupa Birliği, 1994'te Fener Patriği'ni, Bizans devlet başkanı olarak seçerken Sevr'den yola çıkıyor olmalıydı. Çünkü İstanbul'da böyle bir devlet tasarımı, yalnızca Sevr'in sayfaları arasında vardı. Buna göre Fener Patrikhanesi, ekümenik, yani toprak sahibi olarak, tıpkı Vatikan Devleti gibi bir statüye kavuşacaktı...

Zaten Avrupa Birliği'nden devlet başkanı unvanı edinen Fener Patriği, basına verdiği demeçlerde "Lozan'ı tanımadığını" söylemişti...

TRT Sansürüne Uğrayan Röportaj!

Isabelle Coutant Peyre, Fransa'nın en ünlü avukatlarından biri... Çakal Carlos diye bilinen Filistin savaşı, Venezuelalı Ramirez'in eşi... Türkiye üzerinde oynanan oyunları, soykırım iddialarının temelindeki nedenleri, küresel aktörleri ve Batı'nın ikiyüzlülüğünü şöyle anlatıyordu:

"Dünyada tek bir ulus yoktur ki geçmişinde korkunç savaşlar olmasın, insanları öldürmemiş, katliamlar yapmamış olsun. Bu, dünyada genel bir tartışmadır. Ama asıl önemli olan günümüzde olanlardır! Amerika'nın bugün Irak'ta yaptıklarına bakın. Amerika her gün yüzlerce kişinin ölümünden sorumlu! Bugün dünyada küresel bir baskı oluşturuldu! Bir oyun oynanıyor! Birtakım ülkeler, bir asır önce yaptıkları şu veya bu suçlardan sorumlu tutulmaya çalışılıyor. Eğer geçmişte yapılmış katliamlardan konuşacaksak, o zaman sömürgeci güçlerin yaptıklarını, mesela Fransa'nın Kuzey Afrika'da gerçekleştirdiği katliamları en başa koymak gerekir.

"Eğer uluslararası eşitlik ilkesinden söz ediyorsa önce Filistin'e baksınlar! İsrail, elli yılı aşkın süredir orada insanlık suçu işliyor!"

Bir ara sözünü kesip, "Siz Fransız mısınız?" diye sordum. Böyle konuşan biri ancak Cezayir asıllı olabilirdi...

"Evet. Ben bir Parisliyim!" diye cevapladı ve hızlı hızlı devam etti:

"Dünya, tarihini yeniden değerlendirecekse, önce Amerika, Kızılderililerin kanı üzerine kurulmuş bir ülke olduğunu kabul etmeli! Bence Türkiye'ye bu şekilde baskı kurulmasının nedeni, ondan istenen bir şeyler olması, onun bir noktaya doğru itelenmesi!

"Şu yeni çıkarılan soykırım inkâr yasasına bakın! Bu yeni yasayla Fransa, iki ülkenin, Türkiye ve Ermenistan'ın içişleri-

ne ve daha da kötüsü, tarihine müdahale etmeye kalkışıyor. Bunu Türkiye'nin egemenliğine bir saldırı olarak yorumluyorum. Türkiye bu sorunuyla tabii ki ilgilenmeli. Ama bence Fransa'nın neden Cezayir milletine korkunç, canavarca işkenceleri, katliamları kabul etmesi konusunda hiçbir adım atılmadı. Bir kere hükümetler, tarihi gerçekler konusunda fetva veremezler! Fransa tarihin bu döneminde, tam şu anda, ırkçılığı ve ayrımcılığı güden politikalar uygulamaktadır.”

İşin ilginç kısmı, yukarıda okuduğumuz Peyre röportajları, TRT Haber Dairesi tarafından filminden çıkarıldı. Yaz tekrarlarında da 9 Temmuz'da yayınlanması gereken Fransa bölümü, yayına girmedi.

Daha acısı, 3 Temmuz 2007'de AKP hükümeti, “Sözde Ermeni soykırımı” demeyi yasakladı. Bundan böyle, soykırım yalanları, “1915 olayları” adı altında ve Avrupa Konseyi'nin dayatmaları doğrultusunda, kabullenilme yoluna girecekti!

Isabelle Coutant Peyre

Paris'in Varoşları

Paris hayranları Paris'in hiç değişmediğini söylerler. Paris hep aynı kalır. Anıları muhafaza eder. Gezginler yüz yıldır, Şanzelize'ye akarlar... Sen Nehri her dönemde âşıklara dekor olur. Birilerine göre Paris'te hiçbir şey değişmez. Paris'in varoşlarında yaşayanlar da aynı fikirdedir. Varoşlardaki sefalet, yaşanan dramlar yüz yıldır aynıdır!

Clichy Sous Bois yolundayım. Yol boyunca, grafitilerle renklenmiş, gri kutu binalar ve hüzün kokan esmer insanlar görüyorum... Onlar, mahkûm edildikleri garip bir çelişkinin içinde doğup ölüyorlar... Bazen bu, doğal nedenlerle olmuyor...

Samir Mihi, Cezayir asıllı genç bir beden eğitimi öğretmeni... Geçen yıl varoşlarda yaşanan acı olaylardan sonra "Eşitlik Özgürlük Kardeşlik Derneği"ni kurdu... Parlamento'ya yürüyüşler örgütledi... Kocaman siyah gözleri sıkıntılı. Bizi tartmaya çalışıyor. Gazetecilerle yaşadıklarının pek iç açıcı olmadığını söylüyor. Olaylardan söz ediyor:

"Biri Türk, üç genç, polisin yarattığı terör havasından korkarak, suçsuz oldukları halde kaçmaya başladılar. Onlar polisten kaçıyorlardı, çünkü yanlarında nüfus cüzdanları yoktu ve başlarına gelebileceklerden korkuyorlardı. Bu üç gençten ikisi, o elektrik santralinden bir daha çıkmadı, trafo merkezinde elektrik çarpması sonunda kömür oldular. Banliyö olayları polis terörüne bir tepki olarak gelişti...

"İnsanlar, Fransa'yı sadece Paris ve Paris'teki Eyfel Kulesi'yle, Şanzelize'yle tanıyorlar. Ama Fransa'nın gerçek yüzünü, banliyölerdeki derin Fransa'yı bilmiyorlar... Buralar çok farklıdır.

"Buralar, insanların yoksulluk içinde ve dışlanarak, yıkık dökük binalarda yaşadığı ve bir lokma bir hırkayla geçindiği yerlerdir... Şimdi şimdi, bir kentsel yenilenme projesi var. Her şeyin daha iyiye gideceği görüntüsü veriliyor ama değişen bir şey yok!"

Fransa, İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda, Afrika'dan çekilirken, on yıllarca sömürdüğü bu ülkelerin yurttaşları da yavaş yavaş Fransa'ya akın etti. Fransa sokaklarını "ötekiler" kapladı. Fransızca konuşuyorlardı ama Fransız değillerdi. Üstelik çoğu

Müslüman'dı! Fransa, onlara vatandaşlık hakkı verdi ama onları asla benimsemedi. Ne tam Fransız'dılar ne de babalarının doğduğu ülkelerin çocuklarıydılar. İki arada bir dere de kalmış, sıkışmış, çift, hatta üç kimlikli çocuklar olmuşlardı. Sonunda banliyölerden ateş yükseldi.

Samir, beden eğitimi öğretmeniydi ama işi yoktu. Fransızlardan ona sıra gelmiyordu.

"Genelde iş sahibi olabilenler eğitimleriyle ilgili işler bulamıyor," demişti, "Bu da yine göçmenlere yönelik ayrımcılıkla ilgili bir durum. Irkçılık iş ararken de önlerine çıkıyor. Ve genelde inşaat sektöründe iş bulabiliyorlar. Diplomaları olsa bile inşaat işçisi olarak çalışıyorlar!"

Fransa'da yüzde 10 olan işsizlik oranı, göçmen gençler arasında yüzde 50'ydı.

Yoksul semtlerde, Fransız hükümetinin tabiriyle "hassas bölgeler"de, ulaştırmadan sağlık ve sosyal sigortaya kadar tüm kamu hizmetleri, asgari düzeydeydi. Ve her geçen gün daha da kötüleşiyordu...

Banliyö Yasası

İsyana hazır bir gençlik, Paris banliyölerinden hayata bakıyordu...

2005 olayları ardından Fransa, elli yıl önce Cezayir'de uyguladığı terör yasasını torbadan çıkarttı... Sömürge Yasası'nı kendi banliyölerinde uygulamaya başladı.

Paris dahil, otuz şehirde olağanüstü hal ilan edildi. Bu bölgelerin belediyelerine, sokağa çıkma yasağı koyma yetkisi verildi. Sokağa çıkma yasağı, birçok semtte, 16 veya 18 yaşından küçük ve "gerçek Fransız" olmayan, yani Cezayirli, Tunuslu, Faslı gençler için uygulandı. Yedi kuşak Fransız gençler, yasadan etkilenmedi...

Yasa, polise, savcılık ve mahkeme kararı olmadan istediği yere baskın düzenleme, arama yapma yetkisi veriyordu. Hapishaneler dolup taşıyor ve son yasayla özelleştirmeleri kararlaştırılıyor...

Uygulamalar, işsizlik ve koşulların kötülüğü, suç oranlarını had safhaya çıkarmıştı...

Isabelle'e, Fransa'ya gelmeden aylar önce Fleury Merojs cezaevinde çekim yapmak için izin istediğimizi ve reddedildiğimizi söylüyorum. Fransız yetkililerin Türkiye'de ellerini kollarını sallayarak tüm cezaevlerini dolaştıklarını anlatıyorum... Gülüyor. "Burası böyledir!" diyor.

"Fransa hapishanelerinde tutukluların yüzde 40'ı Müslüman, Arap ve zencilerdir... Bu da cezai hukukun ırkçı olduğunu gösterir... Çünkü cezaevlerinde yüzde 40 Müslüman var ama nüfusun yüzde 40'ı Müslüman değil. Amerika'da ölüme mahkûm insanların yüzde 46'sı zenci ama nüfusun sadece yüzde 9'u zenci. Bu ırkçılıktır..."

"Fransa hapishaneleri, demokratik bir ülkenin sahip olamayacağı şartlara sahiptir. Bu konuda birçok örgütün de raporu var. Hapishanelerde haksız yere tutuklanmış birçok insan bulunuyor. Avrupa Konseyi'nde işkence raporları var.

"Fransa'da avukat olarak bir hapishaneye girdiğimde insanlıktan utanıyorum. Yozlaşma, uyuşturucu trafiği, tecavüz bolca yaşanıyor. Ayrıca bir avukat olarak bile hapishaneye giriş izni almak tam bir kâbus. Sizin çekim izni alamamanız da çok normal..."

Hızlı hızlı konuşuyor. "Hapishaneler burada rehber eşliğinde basın için tur düzenlerler. Duvarları yeni badana yapılmış hücreleri basına gösterirler. Ama bir mahkûma soru sorulmasını engellerler. Geçenlerde bir mahkûmun anıları yayımlandı ve skandal patladı. Diğer mahkûmlar tarafından ve gardiyanlar gözetiminde defalarca tecavüze uğramıştı!"

Kendi sınırları içindeki insanlara bunları reva gören Fransa'nın, elli yıl önce Cezayir'de nelere kadir olduğunu siz düşünün! Hak hukuk savunucusu, dünyaya demokrasi öğreten Fransa, daha elli yıl önce Paris'in banliyölerinde yaşayan Cezayirliilerin, çoğunun ailesinden birkaç kişiyi yok etmişti...

Fransa, Cezayir'de 1,5 milyon Cezayirliyi öldürmüştü. O zaman Cezayir'in nüfusu 10 milyondur. Cezayir halkının yüzde 15'i yok oldu.

Cezayir'e kültürel soykırım da uygulandı... Dili yasaklandı, dini bastırıldı, öldü öldü dirildi. Acaba Fransa, onlardan özür dile-di mi?

Deveciyan şöyle diyordu: "Fransa yaptıklarının sorumluluğunu yükledi; Cezayir'in bağımsızlığını tanımakla kalmadı, onunla dostluk anlaşmaları imzaladı. Bağımsızlığını elde ettiğinden beri Cezayir'le sürekli bir diyalog içinde bulundu. Fransa ve Türkiye arasındaki fark da burada."

Samir Mihi, Deveciyan'ı yalanlıyordu: "Hiç özür dilemediler. Ve işte bundan dolayı Cezayir ile Fransa arasında dostluk anlaşması da imzalanamıyor. Katliamlar ve soykırım tanınmadı, ülkenin sömürüldüğü, zenginliklerinin yok edildiği kabul edilmedi... Onun için Fransa'nın kalkıp başka bir devlete Avrupa Birliği bahanesiyle ders vermeye kalkması komik!"

Cezayir tek örnek değildi. İnsan hakları havarisi Fransa, yakın tarihte, dünya barışına daha pek çok katkıda bulunmuştu!

Ruanda Katliamı

Fransa, yedi milyon nüfuslu Ruanda'nın yüzde 90'ını oluşturan Hutu militanlarına silah tedarik etmek ve eğitim vermekle; yardım isteyen Tutsileri ölüme terk ederek, Ruanda'da soykırıma ortak olmakla suçlanıyor.

Ruanda'da 1994 yılında üç ay içinde 80 bin Tutsi öldü.

Ruanda ordusu, Fransa sayesinde asker sayısını üç yılda, 6 binden 35 bine çıkarttı. Fransa, Ruanda ordusunu eğitti... Askeri suçluların sorgulanması, istihbarat, isyanların bastırılma yöntemleri konusunda danışmanlık verdi... Fransa, Ruanda ordusunu desteklerken, nedense aklına hiç demokrasinin vazgeçilmez şartı olan sivil yönetim ilkesi gelmedi!

Afganistan

Fransa, ABD'nin, Ekim 2001'de başlayan Afganistan'ı işgaline katıldı, Mart 2003'te, Irak'a saldırısını destekledi. Aynı yıl, eski sömürgesi Fildişi Sahili'ne de askeri müdahalede bulundu.

Haiti

2004'te, yine ABD'yle birlikte, seçimle işbaşına gelmiş olan Haiti hükümetini devirdi.

Lübnan

Aynı yıl, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin, Hizbullah'ı silahsızlandırmayı hedefleyen 1559 sayılı kararını Amerika'yla birlikte hazırladı. Lübnan Başbakanı Refik Hariri'nin, 2005'te öldürülmesinin ardından Amerika'yla birlikte "sedir darbesi"ni destekledi.

Filistin

Fransa, Hamas'ın zaferle çıktığı Ocak 2006 seçimlerinden sonra, Filistin halkına uygulanan ambargoya da katıldı.

Fransız Aydınından Örnekler

Acaba tarihi, benzer müdahalelerle dolu Fransa'nın aydınlarının Türkiye'ye bakışı nasıldı? Küçük bir kesim dışında, Fransız aydını, yönetimin dar çerçevesi içine hapsolmuş izlenimi veriyordu... Söz Türkiye'ye gelince, Fransa'nın içteki ve dıştaki "akıllara seza" tüm uygulamaları rafa kalkıyor, saldırı başlıyordu...

Aydın Tiplemesi 1: Didier Billion, Stratejist

Didier Billion, tarihçi ve siyaset bilimci. Fransa Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Çalışmalar Enstitüsü Başkan Yardımcısı olarak görev yapmakta. Ona göre, koparılan bu yaygaranın sebebi, Fransa'daki Türkiye karşıtlığı!

"Fransız halkı Türkiye'yi AB'de görmek istemiyor. Öte yandan Türkiye de AB hedefine kilitlenmiş görünüyor... 2005'te Türk dostlarımla konuştuğumda, Türkiye'nin adaylığının açıklanmasına büyük önem verdiklerini gördüm. 'Adaylık açıklansın, gerisini

sonra düşünürüz!’ diyorlardı. Sonra ne oldu? Türkiye’nin önüne, 80 bin sayfadan oluşan bir metin konuldu!”

Didier Billion, Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliğinin önündeki en büyük engelin, İslam olarak görüldüğünü söylüyordu. Billion, Türkiye’nin üyeliğine karşı değildi.

“Ben genel görüşe katılmıyorum. Müslüman bir ülke, Avrupa’da yerini alabilir. Tek bir şartla: Laik olması koşuluyla.”

Avrupa’nın Türkiye’yi yanına almasını savunanlardandı. Şaşkınlık verici olan, 2006 yılında belli bölgeleri hâlâ din yönetiminde olan, yani laik olmayan bir ülke aydınının, Türkiye’ye laiklik dayatmasıydı... Alsace, dinle yönetiliyordu. Billion, kendi ülkesindeki bu garip uygulama için acaba ne yapıyordu?

Aydın Tiplemesi 2: Pierre Nora, Yazar

“Tarih İçin Özgürlük Derneği” üyesi Pierre Nora, “Türkiye’yi fena halde oyaladılar!” diye söze başladı. Ünlü Gallimard Yayınevi’ndeki odasında, “Türkiye’ye başından beri Avrupa Birliği’ne giremeyeceği söylenmeliydi,” diyordu.

“Bence AB’nin durumu buralara getirmesi her şeyi daha da zorlaştırdı. Türkiye’ye hakaret edildi. Türkiye aşağılandı. Bir ‘Evet’ dendi, bir ‘Hayır!’ Bir öyle bir böyle... Başından beri, Türkiye’yi AB’nin içine sokma düşüncesi, bir delilikti. Bir kere çok farklı ve geniş coğrafyalar üzerinde kurulu bir ülke Türkiye. İstanbul’un yarısı tamamen AB’ye dahil edilebilir belki ama ya gerisi?”

“Sizce Avrupa Birliği yetkililerinin Türkiye’ye uyguladığı dayatmacı tavır, çok akıllıca değil mi? Böylelikle her tür isteklerini elde edebiliyorlar...” diye soruyorum.

Pierre Nora, “Bilemiyorum” diye devam ediyor, “artık bir Avrupa’dan söz edilebilir mi onu da bilmiyorum... Bence tüm bu genişlemelerden ve reformlardan sonra artık ‘bir’ Avrupa yok. Bazı ekonomik dayanışmalar, ekonomik anlaşmalar olabilir ama Avrupa’da eskisi gibi bağlar artık yok”.

Artık eski Avrupa yoktu. Hayaleti gelişmekte olan ülkeler üzerinde dalgalansa da Avrupa, kendi kendinden kuşkudaydı. Gerek ekonomik, gerek siyasi, gerekse sosyal ilişkilerde bir erime süreci-

ne girmişti. Bilim ve sanat ileri gitmiyor, geriliyordu. Şu bize dayatılıp duran ifade özgürlüğü her geçen gün yasalarla baskı altına alınıyordu.

Mesela Fransa'da, kadim medeniyetin merkezinde, bilim, örümcek ağlarıyla sarılıydı.

İşte Ermeni soykırımını inkâr yasası!

Aydın Tiplemesi 3: Marc Semo, Gazeteci

Marc Semo, *Liberation* gazetesi dış ilişkiler yazarı... Konuşmasına, Türkiye'de 301. maddenin derhal kalkması gerektiğini söyleyerek başlamıştı.

Ona, Fransa'daki yasaları hatırlatmıştım:

"Fransa'da bayrağa, ulusal marş hakaretin, cumhurbaşkanına hakaretin ciddi cezaları var. Türkiye'deki 301. madde de böyle... Fransa'da da 301 türü maddelere karşı çıkıyor musunuz?"

Kekeleyerek söze başladı. Türk gazetecilere öğüt vermeye öyle alışmışlardı ki aykırı bir soruda ezberlerini unutuveriyorlardı.

"Tabii ki tüm Avrupa ülkelerinde buna benzer yasalar var, ulusa ve sembollerine hakaretin suç sayıldığı. Burada sorun, var olan yasalar değil, onların uygulanışı! Benim bilgime göre bu yasalar Avrupa'da da var ama kırk yıldır uygulanmıyor..."

Avrupalı öyle bir hale sokulmuştu ki "olanı fark edemez" durumdaydı. Sordum:

"Bay Semo, siz de gazetecisiniz... Burada basın alanında tam bir ifade özgürlüğünden söz edebilir misiniz? 'Ermeni soykırımı olmamıştır' diye yazmakta özgür müsünüz örneğin?"

Yine uzun bir kekeleymeden sonra, çocuksu bir havada, "bura da tam bir ifade özgürlüğü var..." diyor.

Aydın Tiplemesi 4: Patrick Deveciyan, Politikacı/Avukat

Ermeni Deveciyan da Selanik Yahudisi Marc Semo'yla aynı fikirdeydi. Yasa vardı belki ama uygulanmıyordu ki!

“Bu yasalar bizde de var ama bizim ülkemizde, bu yasa yüzünden otuz beş yıldan beri kimse hüküm giymedi. İşte Orhan Pamuk, Türkiye’de 301’den yargılandı. Ben onun çevrilmiş tüm kitaplarını okudum. Kendisi büyük bir entelektüel. Ve kendisi, Osmanlıların büyük bir Ermeni nüfusunu yok ettiğini söylediği için yargılandı. Biz Fransa’da insanları düşünceleri yüzünden hapse tıkmıyoruz artık.”

Gülüyorum:

“Bakın! Eğer ben Fransa’da ‘Ermeni soykırımını’ reddedersem hapse gireceğim. Bu ifade özgürlüğüne büyük bir yasak değil mi? Bu 301’den çok daha korkunç!” diyorum.

“Bir bireyin düşüncelerini ifade etmesi ile bir devletin organize tutumu arasında büyük fark vardır. Fransa da işte buna karşı çıkıyor ve azınlıklarından birini korumaya çalışıyor.

“Orhan Pamuk’u okuyorum, onu kendime çok yakın hissediyorum. Bazı Türklerin, Ermeni soykırımının tanınmasını istediklerini duydukça, onların cesaretine hayran kalıyorum.”

Türkiye’de cesaretine hayran kalınan bir zümre vardı... Sanatla bilimle uğraşanlar, yazar çizerler ve siyasi şahsiyetler... Onlar, Batı’nın etekleri altına sığınanlardı, bir asır öncesini hatırlıyorlardı.

Kürt Şerif ve Bogos Nubar’lar!

Kürt Şerif Paşa ile Ermeni Bogos Nubar Paşa’nın hayaletleri ortalıkta dolaşıyordu... Yıl 1920! Anadolu, yedi düvelde gelen işgal ve saldırılara direnirken, galip devletler Paris’te, bir barış konferansı düzenlediler... Sadrazam Tefik Paşa başkanlığında bir heyet Paris’e gitti. Heyet, Sevr Antlaşması’nın ilk taslaklarını almak için, Fransız Dışişleri Bakanlığı’nın saatli salonuna girdiğinde, tanıdık birileriyle karşılaştık: Biri Kürt, diğeri Ermeni, iki Osmanlı paşası, Kürt Şerif ve Bogos Nubar Paşalar, Fransız Dışişleri Bakanı’nın iki yanında oturmaktaydılar.

Fransızlarla, bir Kürt ve Ermeni devleti kurma konusunda anlaşmaya varmışlar, anlaşmayı açıklamak için sadrazamla, Paris’te yüzleşmeyi planlamışlardı...

Paris

Paris Barış Konferansı'nda antlaşmaya varılan maddeler, Osmanlı heyeti tarafından Padişah Vahdettin'e iletildi. Galip devletler, sonuçtan emin, cevabı beklerken, Ankara'dan bir ses yükselecekti.

Mustafa Kemal, Batılı devletlere, Osmanlı heyetinin imzalayacağı hiçbir antlaşmaya uyulmayacağını, millet adına tek yetkili organın Ankara'da Büyük Millet Meclisi olduğunu bildirecekti!

İşte Batı'yı hayrete boğan olaylar böyle başlamış; tarih böyle yön değiştirmişti...

İngiltere ve “Lozan!”

Kasım 2006 Yolculuğu

85 yıl önceydi... Yıl 1922! Müttefikler Lozan’da, masa başına “hasta adamı” parçalamak için oturdular... Ancak karşılarında yenilmiş, yıkılmış, bölünmüş, toprakları elinden alınmış bir imparatorluğun kalıntıları değil, savaşın galibi Türkiye vardı. Türkiye, Lozan masasına bileğinin gücüyle oturmuştu.

Karşısında, üzerinde güneş batmayan imparatorluğun temsilcileri, krallar, Avrupa’nın asilleri! Aylar süren görüşmelerden geçildi. Aynı anda türlü komploya göğüs gerildi. Sonunda masada kalkarken, isteklerinin çoğunu elde edememiş olan İngiliz Lord Curzon, İnönü’ye şöyle diyecekti.

“Şimdi burada reddettiklerinizi, zamanı geldiğinde, cebimizden çıkarıp önünüze koyacağız!”

Curzon, Lozan Antlaşması’nın “geçici bir olay” olduğunu ima etmişti. “Tarih normal seyrinde devam edecek ve biz kazanacağız!” demek istemişti.

Gerçekten de Türkiye, ne zaman dara düşse, Batı, Lozan’ı unutmuş, Sevr hükümlerine dönmüştür! Batı, Lozan Antlaşması’nı asla kabullenememiştir.

İngiltere tıpkı Lord Curzon’un dediği gibi, bugün “cebini” karıstırmaktadır!

11 Kasım 2006. Londra’da önemli bir gün. İngiltere’nin dört bir yanından, işçi sendikaları temsilcileri bir araya geliyor... Tüm

gün sürecektir toplantıda İngiliz muhalefetine ağır topları yer alıyor. İşsizlik, antidemokratik yasalar ve Ortadoğu'daki katliam masaya yatırılıyor.

Sadece sendika binasında değil, tüm sokakta olağanüstü bir kalabalık, çeşitli sol örgütlerin, sendikaların yayın organlarının satıldığı tezgâhlar...

Etnik giysili insanlar... İngiliz basınında hiç yer almayan toplantılardan biri bu.

Ülkenin tüm sendikacıları, gidişata "dur" demek için bir arada. Ve bizden başka kamera yok.

Salonda birisi, TRT ibareli kameranın yanına geliyor. Neden orada olduğumuzu soruyor. Tedirgin görünüyor. Gıda-İş'ten bir sendikacının salonda olduğunu söylüyor. Biraz sonra bu sendikacıyı sahnede görüyorum.

"Türk ve Kürt hakları adına İngiliz işçi sınıfına desteğini" sunuyor. Sol yumruğunu havaya kaldırıyor. Alkışlanıyor...

İşçi Hareketinin 100. Yılı ve Respect

Birden durumu anlıyorum. İç politikada cevval bir muhalefet yürüten İngilizler, dış politikaya gelince, işçisiyle, aydınıyla, politikacısıyla tek ses haline geliyorlar, aynı görüşlerde birleşiveriyorlar. İngiltere'nin çıkarları doğrultusunda, diğer ülkelerin zafiyetlerini iyi değerlendiriyorlar.

İngiliz işçi hareketi 100. yılını kutluyor... Respect adlı hareketin liderliğini yürüten ünlü politikacı George Galloway, Türkiye'ye demokrasi lazım diyor ve konuşmasına "Kürtlerin hakları" diye başlıyor, cümlesini demokrasiyle bağlıyor.

"Türkiye halen tam demokratik bir yapıya sahip değil." Salonda konuşulanları, İngiliz işçi sınıfının önderlerinin İngiltere'deki antidemokratik yasalardan şikâyetlerini hatırlıyorum. Gülüyorum: "İyi de Fransa ne kadar demokratik! Onlarla uğraşılıyor musunuz?"

"Öyle ama birtakım asgari kriterler var. Ve Türkiye de bunları yerine getirmeli. Asgari demokrasi ve insan hakları standartlarına ulaşmalı. Türkiye'de bu yok! Fakat bence, Türki-

ye'nin zaaflarını, onu Avrupa Birliği dışında tutmak için kullanmak yerine, o zaafları Türkiye'nin birliğe üye olabilmesi için kullanmalıyız."

Türkiye'nin zaaflarını kullanmak! Bu zaafklar bir asırdır İngiltere'nin gündemindeydi. Bugüne kadar kimse Türkiye'deki işçi sendikalarının durumu ya da işçilerin hak hukukuyla ilgilenmemişti.

İngilizler, sağcısı solcusu, işçisi işadamı, Türkiye denilince yüz yıl öncesinde olduğu gibi, hemen "azınlık hakları" ve "Kürt sorunu"ndan başlardı söze. Hemen hemen her gün gazete, dergi sayfalarında Türkiye'nin zaaflarıyla ilgili haberler yer alırdı.

"Londra Atatürkçü Düşünce Derneği" son bir ay içinde İngiltere basınında çıkan Türkiye'yle ilgili haberleri bir dosya halinde bana verdi. Bu haberlerin yüzde 90'ı Kürtler, Abdullah Öcalan ve PKK'yla ilgiliydi.

İngilizler ve Kürtler

Londra Belediye Başkanı Ken Livingston, İngiltere'deki Kürt gruplara ilgisini açıkça belli ediyor. Belediye, Kürt siyasilere maddi manevi destek veriyor. Kürtçe çıkan ayrılıkçı dergiler, Londra Belediye Başkanı'nın önsözüyle başlıyor, maddi desteğiyle yayımlanıyor...

Bu dergilerde, Türkiye sınırları içinde bir Kürdistan haritası başköşede duruyordu. İşin ilginç yanı *New Roz* dergisinin arka sayfasında "Türk" bankalarının reklamları vardı. Oyakbank, Denizbank, Roj TV reklam verenlerden bazılarıydı.

İngiltere'de en muhafazakârlardan en soldakilere kadar, tüm kurumlar, devlet politikası olarak Türkiye'ye karşı Kürtçü politikalar güdüyordu.

Independent gazetesinin diplomasi editörü Mary Dejevski'ye "Neden?" diye sordum.

"Sizce sağcı veya solcu, niçin tüm İngiliz politikacılar Kürtleri destekliyor? Bu, yüz yıldır sürdürülen bir oyuna benziyor..."

Özlü bir biçimde açıklıyor:

“Bence İngiltere’de ve tüm Batılı ülkelerde azınlıklara, zayıf olana, ‘öteki’ne, bir ilgi, bir destek vardır. Bu destek, sadece Kürtlere değil, Çin’de yaşayan Türklere, Rusya’daki Çeçen azınlığa da verilir...”

“Söz konusu olan İngiltere’nin çıkarlarıdır!” diyordu... Bu çıkarlara göre bir strateji belirlenir ve uygulanırdı...

İşçisi de burjuvazi de bu konularda tek fikir etrafında buluşurdu. Türkiye’de yaşayan Kürtleri “azınlık” olarak nitelemek ve onlara özgürlük istemek konusunda, İngilizlerin hemen tümü fikir birliği içindeydi.

Ama nedense Batı Trakya’daki Türkler onların ilgi alanına girmezdi...

İngiliz işçi sınıfı, Ortadoğu’da, Filistin’deki kıyımları lanetler ama silah fabrikalarında çalışanlar, bu konuda ses etmezdi.

İngiltere, dünyanın sayılı büyük silah üreticisi ülkelerinden biriydi. Savaş sanayi, ülkenin her kesimine refah getirmekteydi.

Romantik Sendikalar

O gün, İngiliz sendikaları toplantısında tüm dünya işçilerinin birliğinden söz eden romantik konuşmacıları dinlemiştim.

Hararetli konuşmalar arasında İngiltere’nin geçen yıl, iç çatışma yaşayan 17 ülkeden 14’üne silah satışı yaptığını aklımdan geçirmiştim...

Binanın kapısında kalabalığın arasında yakaladığım Chris Bambery’e sordum:

“Savaş, İngiliz, Amerikalı, Kanadalı veya İsveçli işçilerin karnısını doyuruyor. Onlar da Ortadoğu’daki savaştan kazanç sağlıyor. O zaman hangi işçi birliğinden söz edilebilir ki?!”

Düşünceli bir edayla, “Doğru!” diyor. “Britanya dünyadaki en büyük silah üreticilerinden ve satıcılarından biri. Silah üretiminde çalışan işçilerin, dünyadaki savaşlardan kâr sağladığı doğru...” Susuyor.

İngiltere, geçen yıl İsrail’e sattığı silah sayısını ikiye katlamıştı. Bu silahların sivillere karşı kullanımı, işgal altındaki topraklarda kullanımı yasaktı. Ama yasak, kâğıt üzerinde kalmıştı...

Asırlık Kürt Kartı!

Birleşik Krallık! United Kingdom... Yüz yıldır Ortadoğu'da petrol coğrafyasındaki tüm oyunların arkasındaki beyin. İsrail'in yaratıcısı, Arap coğrafyasını birbirine katan güç.

İngiltere, yüz yıl önce de Osmanlı topraklarında, Kürt kartını masaya koymuştu... Yüz yıl sonra aynı kart yine masadaydı.

Ortadoğu petrolüne giden yolda, Türkiye'nin doğusu büyük önem arz ediyordu. Bu, ilk petrol savaşında da böyleydi.

Sir Tony Benn, İşçi Partisi'nin sol kanadından, İngiltere'nin en saygın siyasilerinden biri.

Onunla ilk röportajımı, 1986'da Londra'da bir öğrenci olarak yapmıştım. Mütevazı evinin kapısında karşılaştığımızda "20 yıl sonra yine geldim!" dedim.

İngiltere-Türkiye ilişkilerinin yüz yıl öncesine gittik. Şöyle di-yordu:

Sir Tony Benn'le birlikte

“Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra imzalanan Lozan Antlaşması’nda, galipler bir Kürt devleti kurmayı hedeflemişlerdi. Kürtlere, Kürdistan sözü verilmişti... Ama Batı, yeni kurulan Sovyetler’i tehdit olarak gördüğü için, denge politikasına girdi ve Türkiye’yi küstürmemek için bu hedeften vazgeçildi.”

Acaba Türkiye’yi küstürmemek için mi hedeften vazgeçilmişti, yoksa dâhi bir lider öncülüğünde kenetlenen ülke, parçalanmaya karşı direnmiş, İngiliz politikalarını yerle bir mi etmişti? Bir asır sonra, şimdi Yeni Dünya Düzeni’nin kollarında sarsılan petrol bölgesi, bir kez daha Batı’nın hırçın saldırısının hedefiydi...

George Galloway, Ortadoğu’daki planları geçmişteki politikaların iflası olarak görüyordu...

“Emperyalizm, Ortadoğu’daki sınırları yeniden çizmeyi planlıyor. Osmanlı İmparatorluğu içinden koparılarak çıkarılan ve başlarına kukla devlet adamları, krallar atanarak idare edilen bu bölgedeki düzen, artık işe yaramamaktadır.”

Bunu emperyalistler kadar bölge halkları da hissetmekte ve petrol coğrafyasındaki ülkeler bir arayışın içine girmektedirler.

“Türk İmparatorluğu Korkusu!”

Mary Dejevski, 1990’larda Batı’yı bir kez daha etkisi altına alan, Türk korkusunu anlatmıştı. Söyledikleri son derece dikkat çekiciydi: “Sovyetler Birliği dağılırken, yeni bir Türk İmparatorluğu da doğacak endişesi vardı. Batı, Sovyetler’in içinde yer alan Türk Cumhuriyetlerinin, Türkiye, Irak ve Afganistan’la birleşerek büyüebileceğini düşündü. Hatta çok sayıda basın mensubu bölgeye gönderildi. Rusya’ya, İstanbul’a, Orta Asya’daki Türk devletlerine muhabirler gitti... Sonra böyle bir oluşumun mümkün olmadığı görüldü...”

Korkulan, bir “Turan Cumhuriyeti” hayaletiydi. Korku gerçekten buydu, sonra endişeye mahal olmadığına karar verdiler. Ama gerekli önlemleri almaktan vazgeçemediler...

Bu korku, Batı’yı geçen yüzyılın başında bir kez daha ürpertmişti... O zaman da oyun sahasına ilk sürülenler Araplar ve Kürtlerdi...

Petrolün en yoğun bulunduğu Arap bölgelerinde, İngiliz ajanı Lawrence, Arapları, Osmanlı'dan ayırmak üzere ayaklandırmış ve Osmanlı'ya karşı savaştırmıştı. Sonra sıra Anadolu'ya gelmişti.

Binbaşı Noel, Birinci Dünya Savaşı'ndan önce, Kürt Teali Cemiyetlerini örgütlemekle görevli, Anadolu'daki onlarca İngiliz ajanından biriydi.

Kürt derneklerinde edebiyat gösterileri yapıyor, Kürtçe şiirler okuyor, Kürdistan hayalini yayıyordu. Savaş sonunda Sadrazam Damat Ferit Paşa'nın yazılı izniyle, Güneydoğu Anadolu'da dolaşarak ve tıpkı Lawrence'ın Arabistan'da yaptığı gibi, yerel giysiler ve mükemmel bir Kürtçeyle ayrılıkçılığın nimetlerini bölge halkına anlatıyordu.

1922'de Amerikan yüksek komiseri Mark Bristol, Washington'a şu raporu iletmişti:

"Kürdistan'daki zengin petrol yatakları nedeniyle yabancı entrikalar başlamıştır. İngiltere Kürdistan'ı denetim altına almak için, Kürtleri Türklere karşı kullanmak isteyecektir. Kürdistan'ı özel etki bölgesi sayan Fransızlar da Türk-İngiliz sürtüşmesini kullanacaklardır!"...

İşte tam bu sırada Lozan görüşmelerinin ortasında Şeyh Sait isyanı patlamıştı. Tesadüf bu ya Lozan'da en kritik konu, Musul sorunu konuşuluyordu... Türkiye, Musul'un Türkiye'ye, etnik, kültürel, tarihsel bağlılığını sıralarken patlayan ayaklanma, müzakerenin gidişatını değiştirmiş; Musul'un, İngiltere'nin eline geçmesine sebep olmuştu. İsyan bastırılmış, isyancı Kürtler öldürülmüş, Musul petrolü, İngilizlere kalmıştı.

Financial Times gazetesi editörü Quentin Peel, bugün benzer bir oyunun oynandığını söylüyor, "Ama bugün, İngiltere'nin tahdında Amerika oturuyor!" diyordu.

"Biz Osmanlı'yı, Irak, Suriye ve Türkiye'ye böldük. Bugün de Amerika benzer şeyleri yapmaya çalışıyor. Ama bir fark var. Bugün Amerika'nın İngiliz desteğiyle Irak'a girişi, sonuçları hesaplanmamış bir eylem! Bunun delilik olduğu, Irak'ın bölüneceği ve büyük sorunlarla karşılaşacağı, yeni bir Kürt devleti kurulması için ağır baskılar olacağı biliniyordu. Sonuçlar iyi hesaplanmadı bir kaos doğdu..."

Lord Russel'ın "Kürt Raporu"

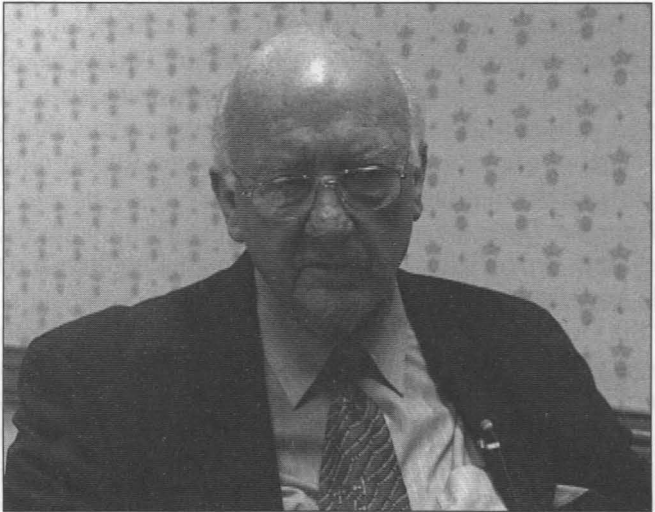
Bir akşamüstü... İngiltere Parlamentosu'nun bahçesinde hâlâ Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'nın hayaletleri!... Özel günlerde halk, bir yüzyıl boyunca kraliçe için ölenleri hüznle hatırlıyor. Geniş bir alana dikilmiş haçların önünde sıralanmış insanlar, yakınlarının isimlerini arıyor. İngiltere'nin her yıl anılan şehitleri için halk, parlamento bahçesini dolduruyor. Yakalarına özel işaretler takıyorlar.

Geniş güvenlik aramalarını tamamlayıp bekleme salonunda, yeni "Kürt Raporu"nun mimarı Lord Russel'ı bekliyoruz.

Sonunda iriyarı, besili yüzü kırmızı, üstü başı özensiz yaşlı bir adam bize doğru yürüyor. Bizi alıp Lordlar Kamerası'na götürüyor.

Lord Russell'ın geçen yıl Avrupa Parlamentosu'na sunduğu Kürt raporu, Ankara'ya Kürtlerin kültürel hakları konusunda birçok adım dayatıyordu.

"Raporunuzu özetleyebilir misiniz?" diyorum.

Lord Russel

Sıkıntılı bir yüz ifadesiyle başlıyor. Yakasındaki koca bir portakal suyu lekesi dikkatimi çekiyor: "Bu rapor, Kürt halkının kültürel durumuyla ilgilidir. Sadece Türkiye'deki değil, diğer ülkelerde yaşayan, Irak'ın kuzeyinde, İran'da yaşayan Kürtleri de kapsamaktadır. Ama ben sadece Türkiye'deki Kürtleri ziyaret ettim, diğer ülkelere gidemedim."

"Türkiye'de Kürtleri nerede ziyaret ettiniz?"

"Diyarbakır'da!" diye cevaplıyor. "Yani o civarlarda dolaştım, insanlarla konuştum. Ve bu gezilerimi, Türk hükümetinin yardımıyla yaptım. İki yıl önce, haziran (2004) ayında üç Kürt milletvekili hapisten çıkmıştı ve televizyonda Kürtçe yayın yapılmaya başlanmıştı. Bu konuda umutlu bir hava vardı."

Lord Russel'in raporundaki en ilgi çekici bölüm, nüfus belirleme konusundaki önerilerdi. Balkanlar'daki uygulamaları hatırlıyordu. Koltuğunda rahatsız bir şekilde oturan Lord'a soruyorum:

"Sizin ilginç bir öneriniz vardı. Kimin Kürt, kimin Türk olduğunu anlayabilmek ve saptamak için beyana dayalı bir nüfus sayımı öngörmüşsünüz. Bu nasıl bir öneri, biraz anlatır mısınız?"

Söylediklerini tartarak ve çokça terleyerek anlatıyor: "İnsanlar kendilerini tanımlayabilirler, kendilerinin ne olduğunu, kim olduklarını bilirler. Mesela ben İskoç'um, sadece orada doğmuşum, orada eğitilmişim..."

"Türk Ulusu Fikri Yanlış!"

Soruyu cevaplamayacaktı. "Türkiye'de Türklerden başkaları var, o kadar!" diyecekti.

Avrupa'daki birçok politikacı gibi Atatürk'ün ulus anlayışına saldırarak bitirecekti:

"Bence bugünkü durum, Atatürk'ün güvenli, laik ve birlik içinde bir Türkiye yaratma arzusundan kaynaklanmıştır. Bu durum Türkiye'de, Türklerden başka hiç kimsenin bulunmadığı, orada hiçbir azınlığın yaşamadığı sonucunu doğuruyor ve herkesin Türk olduğuna inanmayı gerektiriyor... Bence bu, gerçeğe aykırı!"

Batı, bir Türk ulusu fikrine hiçbir zaman alışamadı. Alman vakıflarının önemli ismi istihbaratçı Alman Uda Steinbach da; CIA istasyon şefi Graham Fuller de; Mesut Barzani'nin danışmanı emekli büyükelçi Peter Galbright da tek bir noktada birleşiyordu. Türk ulusu fikri tartışmaya açılmalıydı. Kürtler, Lazlar, Çerkesler, Pontuslar, Asuriler, Keldaniler... Liste uzayıp gidiyordu.

Lord Russel'in "Kürt Raporu"nun en can alıcı noktası, Türkiye'de etnik köke bağlı nüfus sayımları yapılması önerisiydi. Tabii Irak ve İran'da da...

Iraklılar kendilerini, Iraklı olarak değil Kürt, Şii veya Sünni olarak tanımlamalıydı. Türkler de öyle...

Tüm bölgede, üniter yönetim yerini federasyona bırakmalıydı! Ve federasyon etnik ayrılığa dayalı olacaktı. Lord Russel bir federalistti, kendi söylüyordu!

"Federalist eğilimdeyim... Federalistim, bu doğru... Bence bu yolla ülkeler, bölünmeden, her grup mutlu edilebilir."

"Yeni Sınırlar Çizmek!"

Independent'in diplomasi editörü Mary Dejevski de aynı fikirdeydi... Ona göre Ortadoğu'da sınırlar nasılsa yapay olarak çizilmişti, her an değişebilirdi:

"Kürdistan çokbüyükbir sorun... Ben sınırları değişmezgözüle bakanlardan değilim. Bu size garip gelebilir... Ama Sovyetler'in dağılmasından sonra, birçok ülke sınırının nasıl değiştiğini gördük, Yugoslavya'nın dağılmasından sonra da buna tanık olduk... Öyle yerler var ki yapay olarak çizilmiş sınırlar içinde gelişmeleri mümkün değil! Bazı yerleri bölerek, yeni sınırlar oluşturmak; bazı ülkeleri birleştirerek sınır çizmekten daha kolaydır..."

Konuşmasını güçlkle izliyordum... Bu gibi bir konuşma ancak emperyal bir ülke gazetecisi için sıradan sayılabilir... Devam ediyor: "Doğal olarak bölünmüş bir yere, mesela Yugoslavya'ya, yeni sınırlar kabul ettirmek ve küçük devletler yaratmak kolaydır. Zor olan, bölünmüş parçaları yeniden bir araya getirmektir!..."

"Kıbrıs'taki gibi mi mesela?" diye sözünü kesiyorum.

"Evet Kıbrıs'taki gibi... Ben Kürdistan problemini kastediyorum... Aslında bir Kürdistan için küçük parçalar mevcut... Biraz Türkiye'nin doğusunda, biraz Suriye'de, İran'da ve Irak'ta mevcut!"

Ortadoğu kan ve gözyaşı içinde boğulurken, yeni haritalar çiziliyor, komşu devletlerin arası bozuluyor, etnik unsurlara ümit veriliyordu. Sıcak savaşı çevreleyen ülkelerde gerekli demokratik harekât ihmal edilmiyordu... Stratejik amaç, Doğu Akdeniz'den Lübnan ve Suriye'ye, Anadolu'ya, Arabistan'a, İran Körfezi'ne uzanan alanın küçük parçalara bölünmesi ve denetime geçirilmesiydi. Uzun yıllar boyunca planlanan harekât, 11 Eylül'le hızlandırılmıştı...

Küresel sermaye, petrol coğrafyası ve enerji yollarına doğrudan müdahale kararı almıştı. Bu sürecin sonunda Irak sessiz sedasız üçe bölündü. "Bölgeler Yasası" adı verilen bir kanun 2006'da sessizce yürürlüğe girdi.

Petrol bölgesi Kerkük, fiili olarak Kürt bölgesi ilan edildi.

Churchill 1936'da bir damla petrolün bir damla kandan daha değerli olduğunu söylememiş miydi!

"Savaş Enerji İçindir!"

Tony Benn geleceği trajik olarak niteliyordu:

"Amerikalılar, Irak'ı ve Afganistan'ı terk etmek zorunda kalacaklar. Batı'nın Ortadoğu harekâtı tam bir çifte standart abidesidir... İran-Irak Savaşı'nda, Amerika, Saddam Hüseyin'i silahlandırıyor. Rusların da Afganistan'da olduğu dönemde, Amerikalılar, Rusları oradan atabilmek için Usame Bin Ladin'i silahlandırdılar. Tüm politikalar ikiye bölünmüş ve çifte standarda dayalıdır. Ve sonuç bir trajedi olacaktır..."

"İkinci paylaşım savaşı" sonrası gelişmiş istihbaratı ve petrol bölgesindeki deneyimi bilinen İngiltere, savaş yorgunu ve güçsüz bir haldeyken, genç bir devlet, Atlantik ötesinden "büyük oyun"a girdiğini hissettiriyordu...

Hedefte enerji coğrafyaları vardı.

Tony Benn, "Savaş petrol içindir, güç içindir!" diyordu. "Ame-

rika, Britanya Krallığı'nın Ortadoğu'daki boşluğunu doldurmaya çalışmaktadır. Bir zamanlar Irak'ta, Filistin'de, Mısır'da bizim borumuz ötüyordu. Şimdi hâkimiyet Amerika'ya geçti."

İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda Churchill, İngiltere'nin önünde üç seçenek olduğunu açıklayacaktı. Amerika'yla özel bir ilişki biçiminin belirlenmesi, Avrupa'yla tam bir birleşme ya da İngiliz Milletler Topluluğu'nun geliştirilmesi. Sonuçta Amerika, İngiltere'yi yedeğine alacaktı...

1979 yılında başlayan ve İngiltere tarihine damgasını vuran Thatcher iktidarı, bu sürecin başıydı. Bu dönem, Doğu Avrupa'da önemli kararların uygulanma dönemi idi. Amerikan Başkanı Reagan ile yakın mesaiye giren Margaret Thatcher, "Amerika'nın problemi benim problemimdir!" diyecek kadar ilişkileri sıcaklaştırmıştı.

1987'de Sovyetler'in ve Balkanlar'ın dağılmasına birkaç adım kala, İngiltere ve Amerika, Times Antlaşması'na imza attılar... Yeni Dünya Düzeni'nin atacağı adımlar, İngiliz ve Amerikan istihbaratınca kâğıt üzerine geçirildi. Antlaşmaya göre, yakın gelecekte Sovyetler, Yugoslavya ve Irak'taki etnik unsurlar harekete geçirilecek ve bölge yeniden şekillendirilecekti.

Plan 1991'de Körfez Savaşı'yla taçlandı ve devamı geldi. Tony Benn, "Büyük sanayiciler karşıdevrim istemişlerdi," diyor. "Margaret Thatcher ve Başkan Reagan, karşıdevrimin temsilcileriydiler. Önce işçi sendikalarına saldırdılar. Grev haklarını ellerinden aldılar, yerel hükümetleri küresel hükümetlerle değiştirdiler. Yirmi sene önce durum buydu."

Blair, İşçi Partisi'nin başına geldiğinde, Thatcher karşıtı olmazsa kazanamayacağını biliyordu. Ama aslında Blair'in, Thatcher'dan hiçbir farkı yoktu...

Londra Artık İngiliz Değil!

Yıllarca yaşadım Londra'da. Sokaklardaki, turistik bölgelerin dışındaki değişimi hayretle izliyorum. Londra'nın kalbinin birkaç kilometre ötesi âdeta başka bir ülke...

Birleşik Krallığın başkenti, İngiliz tarihinden öç alır gibi!

Aldgate'de burkalı-fesli insanların arasında yürüyorum. Pazar yerinde yerlere saçılmış çürük sebzeleri torbalarına doldurmak için sıra bekleyen Bangladeşli, Hintli, Afrikalı insanlara bakıyorum. Yanımdan yerel kıyafetiyle bir Afgan geçiyor. Underground (Metro) yazısının yanında çarşafli kadınlar bekliyor.

Aldgate'de karşılaştığımız insanların çoğu Asyalıydı. Eski sömürgelerden gelenler, birkaç kuşaktır burada olanlar ve yeni göçmenler, Londra'nın değişen yüzünü gösteriyordu!

Quentin Peel'in "dramatik" olarak nitelediği Londra'nın yeni yüzü işte buydu... "Londra sokakları, gördüğünüz üzere, yoğun bir kargaşaya sahne!" diyor, "Biz aslında gayet dramatik, çok kültürlü bir topluma sahibiz".

Gülerek "dramatik" sözünü tekrarlıyorum. "Çok dramatik!" diyor yeniden. Dramatikti... Yollarda tutuklanan insanlar, bol bol polis araçları, tedirgin ifadeli yüzler, işsizlik ve açlığın hüküm sürdüğü mahalleler...

Gün geçtikçe büyüyen bir öfke, Aldgate'in sokaklarına taşıyor-du. İngiltere, Yeni Dünya Düzeni'nin dayattığı yeni terör yasasıyla, özellikle Müslüman nüfusa terörist gibi davranıyordu.

Mary Dejevski, "Her şey 11 Eylül'den sonra çığrından çıktı!" diyordu. "İngilizlerin ABD'yle yakın müttefik olması, 11 Eylül'e dayanıyor. İngiliz halkı değil ama İngiliz hükümeti, Amerikan hükümetiyle beraber, uluslararası terörizmi bu tarihten sonra bir tehdit olarak görmeye başladı. Her şey böyle başladı..."

"Oyun böyle kurulmuş olmalı..." dedim. "Bu konuda çok tartışma var," diye devam etti. "Sonuç olarak İngiliz hükümeti zaten çıkarmak istediği yasaları çıkarabilmek için uluslararası terörizmi ve 11 Eylül'ü bahane olarak kullandı. Tabii, bu çok büyük tepki topladı. Ama Madrid ve Londra saldırılarından sonra halk da bir terör tehdidiyle karşı karşıya olduğunu inandı."

"İrkçi Anlayışla Yönetiliyoruz!"

Sendika toplantısında, "Sağlık Sendikası"ndan Yunus Bakshi'yle sohbet etmiştim. Bakshi Bangladeş kökenli bir İngiliz vatan-daşıydı. "Saf bir ırkçı anlayışla yönetiliyoruz!" demişti.

Burası Londra!

“Bush bir numaralı terörist” afişinin önünde koyu harelerle çevrili kömür karası gözleri öfkeliydi:

“Yeni yasalar ırkçıdır. Hükümet insanların ilgisini Irak’tan ve Afganistan’dan başka yerlere çevirmek için bu yola başvurmuştur. Onların ‘terörizm’ diye adlandırdığı olayların artmasındaki sebep, onların çıkardığı savaşlardır. Ortadoğu’da yaptıkları mezalimdir. Yapmaya çalıştıkları, tüm İslam dünyasını canavar gibi gösterme-likdir.”

Londra’da yaşayan Müslümanlar, giderek artan şiddete, artan bir fanatizmle cevap veriyorlardı. Her geçen gün, yeni tarikat okulları açılıyor ama bu okullar kısa sürede denetim altına alınıyordu.

Müslümanlar Birliği, devlet denetimi altındaki kurumlardan biriydi...

Abdül Bari, birliğin yeni lideri! Hayli İngiliz görünümlü bir

Bangladeşli... Koyu cilt rengiyle çelişen açık sarıya boyalı saçları, koyu lacivert İngiliz tarzı paltosuyla çelişen Hint eşarfb ve Doğulu yüzüyle çelişen İngilizci yaklaşımı. O bir çelişkiler yumağıydı.

Üzerinde, İngiltere Müslüman Konseyi ibaresi olan kapıdan içeri girip bir süre bekledik.

Yepyeni bir binalar dizisi içinde yer alan büro, belli ki devlet yardımı almaktaydı.

Abdül Bari'ye, "İngiliz toplumunun günden güne daha da Müslüman karşıtı olduğundan söz ediliyor. Siz nasıl görüyorsunuz?" diye soruyorum.

"İngiltere'de giderek yayılan, bir İslam fobisi ve ırkçılık var..." diyor, "ama tüm İngiliz toplumunun böyle olduğunu söyleyemem..."

Gözlerinde samimiyetsiz bir bakış. Abdül Bari söylediklerine kendi de inanmıyor.

"Benim sorduğum daha çok hükümet politikalarıydı," diyorum... "Hükümetin çıkardığı yeni yasalar, anti terör yasalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?"

Yine aynı tavırla soruyu bir yerinden tutup, saha dışına atıveriyor:

"11 Eylül saldırılarından sonra birçok yasa çıkarıldı, bunlara gerek var mıydı tartışılır... Irak'ın meşru olmayan işgali de ülkede birçok sorun ve karışıklık yarattı. Sadece Müslüman halk arasında değil, birçok İngiliz de işgale karşı çıktı. Başbakan ve hükümet yetkililerinin çoğu, buradaki İngiliz toplumunda da popüler değil. Çıkardıkları yasalar buradaki Müslüman halkın bir sorun gibi algılanmasına sebep oldu."

"Bu durumla nasıl mücadele ediyorsunuz?" diye soruyorum, öyle ya, madem Müslüman Konseyi başkanıyla konuşuyorum...

Kekeleyerek sözüne başlıyor. "Bu saçma soruları nereden buluyorsun?" der gibi bakıyor:

"Eeee bilmiyorum, bizim yaptırım gücümüz yok... Biz gönüllü bir kurumuz... Birçok başka kuruluşla çalışırız. Bizim bu konuda yapabileceğimiz, buradaki sivil toplum kuruluşları ve insan hakları dernekleriyle birlikte çalışmak olabilir."

Devlet Denetiminde “Müslümancılık!”

Entegrasyon, uyum sağlama en çok kullandığı kelimeydi. Müslümanlar uyum sağlamalıydılar. Müslüman Konseyi bunun için çalışıyordu. Abdül Bari rahat konuşmıyordu... Ama sokaklar artık seslerini yükselten, öfkeli bir kalabalıkla doluydu.

İşte Aldgate'den genç bir Bangladeşli şöyle haykırıyordu:

“Anti terör yasaları denen yasalar, aslında İslam karşıtı yasalar. Burada eğer sakalınız varsa veya başörtüsü takıyorsanız, terörist olarak algılanırsınız! Anti terör yasaları ardından tutuklananların hepsi Müslümanlardır.” Sesi giderek yükseliyor, boğuklaşıyordu.

“İngiliz toplumu ırkçıdır. Beni yanlış anlamayın, çok iyi insanlar da var ama çoğunluk, ırkçı politikaların etkisi altındadır. Bu eğilim artmaktadır. BNP, yani İngiliz Milliyetçi Partisi başkanı, bir sürü ırkçı açıklamada bulundu ve bu, yasalara göre yasak olduğu halde hiçbir ceza almadı. İşte İngiliz hukuku bu, çünkü tüm sistem ırkçı. Nasıl bütün bir İslam dinini, yani dünyadaki bir milyardan fazla insanı aşağılayan bir kişi bundan paçayı kurtarabiliyor! Eğer ben aynı şeyi Yahudiler için söylesem ya da Tony Blair, Hristiyan bir katildir desem, beni hemen asarlar. Burada İslam'ın şeytani, kötü bir din olduğunu söyleyenler gazetelerin başköşesindeler ve alkışlanıyorlar!”

Tipik bir Londra yağmuru altında Aldgate camiinin kapısında kayboluyor.

“İslam Fobisi Politik Bir Propaganda!”

Arabada Londra griliği içine, Asya renklerini yayan insanlara bakarken, Tony Benn'in sözlerini hatırlıyorum: “Olan bitenin dinle ilgisi yok, her şey siyasi!”

“Ortadoğu'daki savaşa destek alabilmek için, suni bir düşmanlık yarattılar. Savaş haklı çıkarabilmek için İslam'ı kullanıyorlar. Musa, İsa, Muhammed ve Buda bize hayatlarımızı barış içinde yaşamamızı öğretmiştir. Ama birileri, dini kullanarak nefret duygusunu körüklüyor. İslam fobisi politik bir propaganda-

dır. Savaşın desteklenmesi içindir, amaç Müslümanları işin içine katmaktır!"

11 Eylül saldırılarından sonra, Amerika Birleşik Devletleri'nde anti terör yasaları derhal devreye sokuldu. Sanki her şey önceden hazırlanmış gibiydi. Yasalar 11 Eylül'ün hemen ardından yürürlüğe girdi. Yeni yasalarla, önce sokaktaki Müslüman siyahlar paylarına düşeni aldılar. Meşhur "yurtsever" yasanın devreye girmesinden sonra, geçen beş yıl içinde hemen tamamı Arap ve Pakistan asıllı 13 bin Müslüman'ın bir kısmı tutuklandı, bir kısmı sınır dışı edildi. Komünizmle mücadele, yerini İslam'la mücadeleye bırakmıştı... Teröristler Müslüman'dı... Petrol coğrafyası Müslüman'dı.

Bazı ayrılıkçı örgütlerse, sonuna kadar destek aldı. İngiltere de Amerika'nın yolundan gitmekte gecikmeyecekti...

Bir öğleden sonra Uluslararası Af Örgütü'nün devasa binasını dayım.

Livio Zilli, örgütün dış ilişkiler temsilcisi... Ünlü anti terör yasalarını şöyle özetledi:

"11 Eylül'den sonra Af Örgütü'nü ilgilendiren en önemli mesele, terörizmle mücadele amacıyla idari ve yargısal alanda birçok önlemin alınmasıdır. Aralık 2001'de çıkan yasayla İngiliz otoriteleri, istedikleri kişiyi, hiçbir suçlama olmasa da alıkoyma yetkisine sahip hale geldi. Tutukluların hemen hepsi Müslüman ve yabancı uyruklu."

İngiltere'de Sansür!

İşin basın boyutu her yerde aynı. İngiltere'de kan gövdeyi götürse de basında sadece, Müslümanları canavar gösteren haberler, yabancıların barbarlığını(!) anlatan olaylar yer alıyor. İnsan haklarına aykırı uygulamalardan hiçbiri İngiliz basınında görülüyor.

Ortadoğu'dan gelen haberler de aynı akıbete uğruyor. Yönetimin hoşuna gitmeyen yayınlar cezalandırılıyor... Son örnek BBC'nin ünlü Newsnight programında yaşandı. BBC Newsnight editörü Peter Barron'u ziyaret ediyorum. Afganistan'da bir Taliban'la yapılan röportajın yarattığı fırtınayı soruyorum:

“Taliban röportajına yer veren programınıza neden bu kadar tepki geldi?”

“Bir muhabirimiz, Taliban’la görüşmek için bir yıldır uğraşıyordu. Sonunda röportajı aldı. Röportaj yayına girer girmez, BBC faks, telefon ve e-posta yağmuruna tutuldu. Özellikle Afgan çatışmasında çocuklarını kaybeden aileler ve muhalif partilerden insanlar, röportajdan çok rahatsız oldular...”

Sıkıntı içinde konuşuyordu. Belli ki olay BBC’de sarsıntıya neden olmuştu. “Tepkilerin sebebi neydi?” diye anlamamış gibi sordum.

Çocuğa anlatırmış gibi, “Taliban, İngiltere’nin düşmanı, onlar terörist, İngiliz askerlerini öldürüyorlar!” diye yineledi. “BBC, katillerin röportajlarını ekrana getirmemeli dediler!” diye devam etti.

“Hatırladığım kadarıyla, IRA meselesinde de aynı şey olmuştu...” dedim.

“Evet, uzun süre o da sorun yaratmıştı. IRA’yla görüşmek, İngiliz basınına yasaktı. IRA’dan kişilerin sesini duyurmak bile yasaktı. Mecbur kalırsa onlar dublajlı olarak ekrana getirilirdi...”

BBC, dünyanın ilk ve en özgür yayıncılarından biri... BBC’den çıkarken bir milletvekilinin benzer sözleri aklımıza düşüyor. George Galloway sendika toplantısı sonunda, kameramıza yaptığı ateşli konuşması yüzünden kendisine dava açılabileceğini ekleyivermişti...

“Bir zamanlar ifade özgürlüğümüz vardı. Şimdi o alanı korumaya çalışıyoruz. Ama adım adım kaybediyoruz. Mesela eğer hükümet, yaptığım konuşmaları kaydedip bu konuda yargıya başvurmaya kalksa, yasal prosedür uygulayabilir... Konuşmalarımın çoğu şimdiki yasalara göre yasadışıdır... Mesela Lübnan, İsrail tarafından işgal edildiğinde, ben Hizbullah’ı destekledim. Bu yasadışıdır...”

Avrupa’nın en batısında ifade özgürlüğünün sınırlarını yokluyoruz. Sendika standlarında asılı afişlerde çıgıllıklar görüyoruz... İşsizlik, antidemokratik yasalar, azınlık ve göçmenlere haksız uygulamalara karşı yükselen sessiz çıgıllıklar ortalığı sarıyor...

Londra'nın İki Yüzü!

Sonra Londra'nın zengin yüzünü görmeye gidiyoruz. Knights-bridge'de turistik Londra'da dolaşıyoruz!

Harrods mağazası civarında, filmlerdeki Londra'yla yüzleşiyoruz... Vitrinler yeni düzenin kahramanları, İngiliz ajanı 007 James Bond'un yeni versiyonlarıyla dolu! Saati, arabası, giysileri bir yaşam stilini işaret ediyor, çoğunun düşleyemediği!

Vitrinler, "Yaşamak bu markaları edinmektir!" diyor. Vitrinler, "Dünya bir kumar masasıdır!" diyor... Sırtıma cansız bir mankenin gözleri takılıyor...

Yine yağmur yağıyor. Harrods'un yeşil tentesi altında sokak çalgıcıları ile vitrindeki Bond kızı arasında yürüyorum.

Sonra arabaya atlayıp Bangladeşli şoförümüz Muhammed'e bizi eski mahalleme götürmesini söylüyorum. Camden Town, Kentish Town, Parliament Hill Fields... Londra'nın kuzey mahal-

Harrods'un önünde

leleri. Kentish Town'a geldiğimizde anayolun bir paralelinde birikmiş bir sıra insan dikkatimi çekiyor. Bir minibüs önünde yemek sırasında bekliyorlar... Her gün sabah, öğle, akşam vakitleri bir Doğu dini olan Hare Krishna'nın İngiliz misyonerleri tarafından doyuruluyorlar. Marketlerden çöpe atılmak üzere ayrılmış sebze ve meyvelerden yapılmış çorbayı uzun sıraya dağıtan misyonerleri bir süre izliyorum.

Sonra sıranın yanına gidiyorum. Sıradakiler dilenci ya da ser-seri tipli insanlar değil. Düzgün giyimli, yaşlı insanlardan birine soruyorum.

"Öğretmendim, erken emekli edildim. Şimdi işsizim!" diyor. Kamerada görünmek istemiyor, yüzünü çeviriyor. Bir başkası, "Bunlar da olmasa açız!" diye mırıldanıyor.

Yemek dağıtımının bitmesini bekliyorum. Sonra Hint giysileri içindeki, 70'lerin çiçek havasını hâlâ taşıyan Louis'e soruyorum: O bana, dünyanın adaletsizliğinden, insanların yeteri kadar Krişnacı olmadığına ve maddiyat denilen illetin, herkesi esir aldığına kadar bir yığın şey anlatıyor. On beş yıldır bu işi yaptığını ve her gün en az 300 kişiye yemek verdiğini söylüyor.

George Galloway, İngiliz ekonomisinin yokuş aşağı gittiğini anlatmıştı... "Birileri çok zengin ama birileri de açlıktan ölüyor!" demişti... Çarpıcı rakamlarla durumu şöyle açıklamıştı:

"İngiltere, dünyanın en zengin dördüncü ekonomisi. Buradan birkaç kilometre ötede bu ekonominin merkezi var. Meşhur City bölgesi! Avrupa'nın ve dünyanın en zengin mahallelerinden biri. Borsa orada. Daha geçenlerde çalışanlara prim ödendi. Çalışanların sadece ek prim tutarı 8 milyar sterlindi. Yani 15 milyar dolar! Düşünün bu, sadece ek prim içindi. Bu para, hiçbir şey yapmayan, üretmeyen ama sadece para piyasalarıyla oynayan insanlara verildi..."

Gözleri ateş saçarak devam etti:

"Bugün İngiltere'de, zenginlerle fakirler arasındaki uçurum, Charles Dickens'in, Oliver Twist hikâyesinden, Viktorya dönemindeki yoksulluktan daha büyüktür. Biz zengin bir ülkeyiz ama paramızı savaşa harcamayı yeğliyoruz. En zengin kesimde, en zengin şirketlere vergi indirimi uygulanıyor! Emekliler aç geziyor.

Sağlık hizmetleri tamamen durma noktasında. Hastanelerde çalışacak hastabakıcı yok. Hastanelerde sıhhi koşulların eksikliğinden insanlar ölüyor..."

"Azınlıkların Haklarını Kabul Edin!"

Sokaklarda yürürken "Avrupa... Avrupa..." diye mırıldanarak yürüyorum. Gelir eşitsizliğinin vurduğu halk, Müslümanlar, göçmenler, asıl vatandaşlar ve "gözde azınlıklar" olarak da sınıflandırılmışlar...

Devlet okullarında öğretmen, hastanelerde doktor bulmak zorlaşmış, para yoksa açlık ve yoklukla yüzleşmek olağanlaşmış...

Türkiye'ye ve bölgeye dayatılan, sivil hak maddelerini tek tek düşünüyorum. Etnik kartı, olanca haşmetiyle masaya sürenlere bakıyorum...

İngiltere, Kürt kökenli Türk vatandaşlarını azınlık statüsünde görmek istiyor... İngiliz aydınlarının, sömürgelerden kopup gelenler ile, Türk vatandaşlarını karıştırdıklarını düşünüyorum.

Quantin Peel, onca tecrübesine rağmen, belki de bilerek, yanlış tanımlamalarla dolu birkaç cümle söylüyor:

"Eğer Türkiye barış ve huzur istiyorsa kendi azınlıklarıyla uzlaşmalıdır," diyor. "Türkiye, Kürtleri ve diğerlerini azınlık olarak kabul etmelidir. Bizde de aileleri Pakistan'dan gelmiş, Pakistan görünümü, Pakistan aksanlı ve Müslüman olan Britanyalı insanlar var. Onlar azınlıklarımızdır..."

Bize verilen ders işte bu!

"Kulübe Girmek İsteyen..."

Gelin, Kirsty Hughes'a da kulak verelim. O bir Avrupa Birliği uzmanı. Kuzey Londra'da küçük odasına sığışıp, konuşmaya başlıyoruz. Avrupa bürokratlarının o her şeyi bilirimci, keskin havası üzerinde. Soruyorum: "Avrupa Birliği ülkeleri içinde azınlıklar, insan hakları ve daha birçok ihlaller hiç göze batmıyor da, neden Türkiye Kürt hakları, kadın hakları adı altında durmadan itilip kakılıyor?"

“Bence Türkiye, kendisine çifte standart uygulandığı konusunu abartıyor!” diye tipik bir başlangıç yapıyor. “90’larda Doğu Avrupa için öne sürülen insan hakları konusundaki koşullar, bugün Türkiye’nin önünde. Bu birincisi. İkinci olarak, bu bir etap tamamlama pazarlığı değil, Türkiye, bir kulübe katılmaya çalışıyor... Kulübün gereklerini yerine getirmeniz gerekiyor.”

İşte can alıcı ve her birimizin, kafamıza iyice kazınması gereken nokta buydu. Zaten biraz sıkıştırdınca, Avrupalı her aydın “E, bunu siz istiyorsunuz!” deyiveriyordu!

O “kulüp”e girmek istemeyi kafamıza sokmuşlardı ve gereği yok olmaktı!

Devam ediyordu:

“Şimdi bakın, siz katılmayı talep eden tarafsınız ve sadece bir adaysınız... Birçok tarafla görüşmelerde bulunursunuz... Bu süreçte Avrupa kamuoyunun desteğini almak da çok zordur. Türkiye AB’nin kendisine daha farklı bir biçimde yaklaşmasını istemekten başka bir şey yapamaz.”

Bizim adımıza, döküp sayanları dinlemekten öylesine yorulmuştum ki; artık dayanamayıp, “Bakın!” dedim, “Türkiye’de de bu konu çok tartışmalı. Başka alternatifleri gündeme getirenler var, biraz durup düşünelim diyenler var... Sizce Avrupa Birliği, Türkiye’nin bir başka yöne gidebileceğini hiç hesaba katıyor mu?”

“Avrupa tabii ki böyle bir krizi istemez.”

Sesi daha düşünceli ve yumuşak: “Türkiye, AB için çok önemli bir konumda. AB sınırları Türkiye’ye kadar uzanıyor. Türkiye’nin yön değiştirmesi gerçekten çok kötü olur, özellikle de bölgenin geri kalanındaki durumu da göze alırsak... Ayrıca müzakereleri bir süre durdurup, sonra yeniden başlatmak hiç gerçekçi değil... Birçok şey kaybedilir o zaman...”

Sorumu yineliyorum:

“Türkiye başka bir güç dengesi kurarsa, Avrupa bunu nasıl karşılar?”

“Eğer Türkiye, Avrupa Birliği dışında bir seçeneğe yönelir ve Avrupa Türkiye’nin dostluğunu kaybederse, bunun getireceği zorluklardan kolay kolay kurtulamaz...”

"AB Demokrasiden Uzak!"

Yılların kurt politikacısı Sir Tony Benn, bazılarının yere göğe koyamadığı Avrupa Birliği'ni bakın nasıl değerlendiriyordu:

"Avrupa Birliği'nin sorunu demokratik olamayışıdır! Bakın Avrupa Komisyonu demokratik yollardan seçilemiyor. Komisyonu biz seçmiyoruz, seçiliyor! Eğer siz, sizi yönetecek olanları seçmiyorsanız, sizi dinleme gereği görmezler, bir yaptırımınız olmaz. Ben demokratik bir yerde yaşayıp yaşamadığımı anlamak için, beni yönetenlere şu soruları sorarım: 'Ne gücün var, bu gücü nereden alıyorsun, kimin çıkarları için çalışıyorsun, kime hesap veriyorsun ve en önemlisi biz, seni seçenler, seni artık istemediğimiz zaman senden nasıl kurtulabiliriz?' Eğer sizi yönetenlerden kurtulamıyorsanız, ne yaparsanız yapın sizi dinlemeyeceklerdir... Avrupa'da durum budur..."

İşte size siyasilerin, lordların, "sör"lerin, basının, göçmenlerin ve işçilerin görüşleriyle bir İngiltere tablosu...

Kendi ülkelerine ve dünyaya bakışlarından örnekler. Düşünüyorum da 20. yüzyıl, Batı dünyasına çok cömert davranmadı... 19. yüzyılda dünyaya hâkim olan İngiltere ve Batı'nın diğer temsilcileri, Anadolu ve Sovyet ihtilaliyle sarsıldılar. Sistemleri bozuldu, tüm sömürgelerini kaybettiler, fakirleştiler, yalnızlaştılar, köşeye sıkıştılar.

Biraz toparlanınca Sovyetler'e, Yugoslavya'ya, Doğu Avrupa'ya ve Ortadoğu'ya son bir hamle yaptılar...

Ama bu son hamleye rağmen, kendi aydınları bile, geleceğe, Batı dünyasını oturtamıyorlar... Quentin Peel, *Financial Times*'in ünlü yorumcusu, bakın ne diyor:

"İngilizler tıpkı Türkler gibi 'çöken imparatorluk' duygusunu ağır bir şekilde yaşadılar... Biz bu gerçeğe hiçbir zaman alışmadık. Bir zamanlar emperyaldik ama artık değiliz. Öte yandan ilgi alanlarımız itibarıyla Amerika'yla özel ilişkimiz, Irak'la, Hindistan'la, Afrika'yla ilişkilerimiz dolayısıyla, küresel bir oyuncuyuz. Yani, biz hem adalı yalnız bir toplumuz, hem de küreseliz. Bölünmüş kişilik sendromu yaşıyoruz. Küresel yarışın içindeyiz, ekonomimizi hızlandırmak zorundayız... Bunun için sanayi

gücümüz olmalı ama öte yandan sanayimizi, hemen hemen yok etmiş durumdayız. Şimdi daha hareketli, esnek ama güvensiz bir ekonomiyiz. Ne yazık ki siyasal ve ekonomik anlamda İngiltere, hiç olmadığı kadar geleceğe güvensiz!”

Birkaç cümleyle İngiltere’nin bulunduğu noktayı özetlemişti.

İngiltere işçi hareketinin lideri George Galloway, tüm bunları, İngiltere’nin, Amerika’nın kanatları altına girmesine bağlıyordu:

“Blair hükümeti, İngiltere’nin Avrupa Birliği’nin kalbinde yer alacağını söylemişti. Öyle olmadı. İngiltere, Avrupa Birliği’nde, Amerikan çıkarlarını koruyan bir Truva atı haline geldi... Bu bence çok büyük bir stratejik yanlış. Bence İngiltere için hayati stratejik son, önümüzdeki yirmi yıl içinde kendini nasıl konumlandıracağıdır. Bir Avrupa ülkesi mi olacak, yoksa Amerika’nın 51. eyaleti mi?”

İşte İngiliz aydınlar bu soruları tartışıyorlardı.

Bir zamanlar üzerinde güneş batmayan imparatorluk, şimdi Amerika’ya, petrol coğrafyasını şekillendirme gayretinde akıl hocalığı yapıyor. Askeriyle, istihbaratıyla, etnik çalışmalar ve azınlık yaratma çabaları, “Düşmanımın düşmanı dostumdur” fikriyle bölgede yeniden var olmaya çalışıyor...

İçerde büyüyen sorunlarına çözüm arıyor... Bir yandan demokrasi dersi veriyor, bir yandan antidemokratik yasalarla insan hakları ihlallerinde başı çekiyor. İngiltere belki de tarihinin en çelişkili dönemini yaşıyor.

İrlanda'da Barış ve Süreç!

Aralık 2006 Yolculuğu

Otuz yılda 3500 kişi öldü, on binlerce kişi yaralandı. Kuzey İrlanda hep ağladı. Orada Katolikler ile Protestanlar arasında mezhep kavgaları vardı! Hem de 400 yıldır. İngiliz eliyle oluşturulmuş kin ve nefret, yüzyılları kana buladı. Sonunda hâkim güçler

İrlandalıları barış masasına oturtular. Kuzey İrlanda'ya Amerikalı bir koordinatör yolladılar. Bu bölgede barışın vakti gelmişti! İrlanda'ya biçilen elbise Avrupa ve Ortadoğu'ya anında müdahale için hazır kuvvet olmasaydı... Silah fabrikaları bölgeye yerleşti... Buna önyak olanlar, Nobel Barış Ödülü'yle ödüllendirildi.

Kelt kaplanları yetiştirildi... Emperyalist güçler bu yüzyılda ki hedefleri için İrlanda'da barışı düşünmüşlerdi şimdilik. İngiliz ve Amerikalı liderler, İrlanda'daki barış sürecini Ortadoğu'ya bile "işte formül!" diye önereceklerdi...

Kuzey İrlanda deyince akla uzun yıllar ezilen, isyan eden ve Amerika tarafından desteklenen Katolikler ve gücünü İngiliz hükümetinden alan Protestan örgütler geldi.

İrlanda Avrupa'nın eşiğiydi...

Stratejik bir bölgeydi İrlanda. İngiltere'nin arka kapısıydı. 20. yüzyılın ortasında, güç dengeleri İngiltere'den Amerika'ya geçtiğinde; İrlanda artık fillerin ayakları altındaki çimendi...

İngiltere'nin dibinde bir ada! Ada'nın güneyinde bağımsız İrlanda Cumhuriyeti, kuzeyinde İngiltere'den ayrılmayı başaramamış Kuzey İrlanda...

Kuzey İrlanda'nın birbirine düşman Katolik ve Protestanları...

Ve tüm örgütleri, kiliseyi, mezhep çatışmasını ve tüm farklılıkları kendi çıkarları çerçevesinde kullanmayı amaçlayan küresel zenginler...

İşte oyunun aktörleri bunlardı.

Onca kan, duman ve barut arasında, küresel güçler İrlanda'ları müttefik seçtiler... İrlanda Adası'ndaki tüm çelişkiler, sonuna kadar kullanıldı.

Çünkü burası Avrupa'ya giriş noktasıydı. 90'lardan sonra en büyük silah fabrikaları, çokuluslu dev şirketler ve Batı'nın ünlü basın kuruluşları bu adaya hücum etti.

Güneyde Shannon Havalimanı, Batı istihbaratının en gözde yeri oldu... Güney İrlanda, Ortadoğu'yu işgal planı için öngörülen Amerikan rampa üslerinden biri olarak seçilmişti ve belki de Amerika'ya coğrafi yakınlığı nedeniyle en önemlisiydi. Sosyalist İşçi Partili Colm Bryce, "Önce İrlanda Cumhuriyeti rüzgâra kapıldı!" diyor ve ekliyordu:

"İrlanda, Amerika'daki küresel elite bağlılığını, Shannon Havalimanı'nı onların hizmetine açarak kanıtladı."

Birdenbire Barış!

Irak'ın işgaliyle, İrlanda Adası'nda bir şeyler değişecekti... Yeni Dünya Düzeni'nde, İrlanda'da akan kana dur denilecek, "barış süreci"ne geçilecekti...

2005'te İrlanda Cumhuriyet Ordusu IRA ve Büyük Britanya yanlısı Protestan örgütlerin terörüne son verildi. Barış aniden geldi.

Tarih 28 Temmuz 2005'ti.

O gün İngiliz *Guardian* gazetesi, "35 yıl süren bombalar ve kanın ardından, bir fısıltı, IRA'nın savaşını sona erdirdi" başlığıyla çıktı.

Acaba fısıldayan kimdi?

İrlanda'da duvarlar

Birilerinin özgürlük savaşçısı, birilerinin terör örgütü diye tanımladığı İrlanda Cumhuriyet Ordusu'na yakın isimleri, yıllardır Beyaz Saray'a çağırıp ağırlayanların hedefi acaba neydi?

İngilizlere kök söktüren IRA'ya en büyük destek, yıllarca Amerika'dan gelmişti. Amerika, Ortadoğu'ya girerken yanına İngiltere'yi almış, IRA'ya da "Artık dur!" demişti.

İrlanda Cumhuriyet Ordusu'yla yakın ilişkisi bilinen hatta onun yasal partisi olarak nitelenen Sinn Fein Başkanı Gerry Adams, "Ortadoğu'yu işgal projesi hayata geçtikten sonra, Amerika'dan gelen maddi manevi desteğin kesildiğini" söylüyordu.

İrlanda ve Ortadoğu! Avrupa'nın doğusu ve batısı o kadar uzak ve o kadar yakındı ki! Her iki bölge de küresel siyasetin oyun alanındaydı.

Ortadoğu'yu yangın yerine çeviren Amerikan-İngiliz ittifakı, kendi evinde ateşe katlanamazdı... İrlanda'da anlaşmazlıklara son verildi.

Derry’de “Küresel” ve “Ulusal” Bakış!

Derry’de birbirine zıt görüşlere sahip iki kişiyle buluşacaktım. Biri “barışın mimarları”ndan biri olarak bilinen Nobel Barış Ödülü sahibi John Hume’du. Bir otelin lobisinde buluştuk. Oldukça hasta görünüyordu. Yüzünde tikler vardı. Kırk yıllık siyaset hayatının onu hasta ettiğini söyledi. Sinirleri iflas etmişti, uykusuzluk ve unutkanlıkla boğuşuyordu. Zorlanarak konuşuyordu.

“Kuzey İrlanda’da barış sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz? 11 Eylül’e kadar sorunlar devam ediyordu. 11 Eylül sonrası Amerika’nın İngiltere’yle birlikte Irak’a girmesinden sonra burada barış süreci başladı. Sanki birisi bir düğmeye bastı ve tüm sorunlar bir anda durdu, İrlanda’da ateşkes sağlandı...”

“Amerika’nın Kuzey İrlanda’da çıkarı olduğunda ve barış sürecine büyük katkısı bulunduğu şüphe yok. Birçok Amerikalı lider burada barışı tesis etmek için yıllarca uğraştı,” dedi.

Soruyu cevaplamayacaktı.

Derry’de buluştuğum diğer isim Colm Bryce, Hume ve diğer barış havarilerinden şöyle söz ediyordu: “Bu adamlar, ‘barış’ diyerek, ‘süreç’ diyerek, Amerikan silah şirketlerini buraya getirdiler. Silah sanayine yatırımın, barışa büyük katkı sağlayacağını bile savunabildiler!” Acı acı gülümsüyor. “Derry’de iki mil mesafede çokuluslu silah şirketlerinin merkezleri var!”

Silah Sanayi ve Nobel

Colm, Kuzey İrlanda’da barış için kırk yıldır uğraşan, Nobel Barış Ödülü sahibi iki liberal politikacıdan söz ediyordu. David Trimble ve John Hume, yıllarca, İngiltere, Amerika, Kuzey İrlanda arasında “barış” için mekik dokumuşlardı. Derry’nin çok sayıda politikacıyı ağırlamış eski bir barında, Chavez, Che portreleri ve Filistin bayrakları önünde anlatıyordu:

“Kuzey İrlanda’daki politikacılar, tıpkı güneydekiler gibi küresel rüzgârlara kapıldılar. Düşük ücret, düşük vergi dediler, burayı çokuluslu şirketlere peşkeş çektiler. 1999’daki barış görüşmeleri, büyük şirketlerin isteğiyle gerçekleşti. John Hume ve David

Hume ve Trimble

Trimble, çokuluslu silah şirketlerinin Kuzey İrlanda'ya gelmesi için uğraştılar. Zaten kendileri de buradaki silah sanayinin gözde isimleriydiler. Sizce manidar değil mi? David Trimble ve John Hume, her ikisi de 1999'da Nobel Barış Ödülü'nü aldı. Ödülü alır almaz da çokuluslu bir silah şirketinin Kuzey İrlanda'ya geldiği müjdesiyle, halkın karşısına çıktılar!"

Başka söze ne hacet!

Nobel Barış Ödülü'nün bedeli buydu!

Araştırmacı Colm Bryce, uluslararası üne sahip ve şu anda da aktif politikanın içinde yer alan isimlerden bahsediyordu.

IRA da Başka Yolun Yolcusu!

Ben, İrlanda Cumhuriyet Ordusu'nun yasal partisi olarak tanıyan Sinn Féin'in önde gelen isimlerinden, bir zamanlar Belfast'ın ilk Katolik belediye başkanı olan Alex Maskey'nin Amerikan po-

litikasına ilişkin görüşlerini merak ediyordum. Belediye binası önünde buluştuk.

Hafif hafif yağmur çiseliyor. Alex Maskey bana politika yapıyor!

“Amerikan hükümeti, İrlanda siyasetini hep destekledi. Bunda İrlandalı Amerikalıların rolü çok büyüktür. Bizim her zaman Amerika’yla yakın ilişkilerimiz oldu. Ama hemen bir parantez açayım, biz hiçbir zaman Amerika’nın Irak savaşını desteklemedik veya Amerikan emperyalizmine destek vermedik.”

“Bu söyledikleriniz birbiriyle çelişmiyor mu?” diyorum.

Gülüyor, “Doğru ama hayat çelişkilerle doludur,” diyor. “Amerika’dan İrlanda için destek istiyoruz ama bu desteği, insan haklarını çiğneyenlerden istemiyoruz.”

“Bush’u değil Clinton’u seviyoruz!” demek istiyordu...

Bush dönemi ile Clinton dönemini birbirinden ayırmaya çalışıyordu. Sinn Fein Partisi yetkilileri, Clinton döneminde her yıl Beyaz Saray’da ağırlanırken, Bush döneminde durum değişmişti. Ortadoğu’daki savaş, Bush yönetiminin ilgisini IRA ve Sinn Fein içindeki muhalif gruplara çevirmişti...

Oysa küresel seçkinler, destekleyecekleri gruplar arasında, zaman zaman tercih yapsalar da ana politik ekseninde değişime izin vermezlerdi.

Politikanın ekseninde küresel çıkarlar vardı. Clinton da Bush da bu küresel çıkarların takipçisiydiler.

“Aracı Peter King’ti!”

Colm Bryce anlatıyordu:

“Özellikle son on yıla bakarsak, Sinn Fein Partisi yetkililerinin Amerikan elitiyle bağlantılar kurduğunu görürüz, onların Amerika’nın Cumhuriyetçi kanadıyla da diğerleriyle de yakın ilişkileri vardır. Mesela, Amerikan Kongresi’nden Peter King, Kuzey İrlanda-Amerika ilişkilerinin ortasındadır. Peter King, Küba’daki faaliyetlerde, Amerika’nın Latin Amerika’daki karışık işlerinde yer almış Amerikalı bir politikacıdır. İşte böyle bir adam, Sinn Fein’in Beyaz Saray’la ilişkilerinde aracı olmuştur... IRA’ya çizilen politik

yolu denetlemiş ve onların faaliyetlerine destek vermiş, IRA'yı yö-rüngede tutmuştur."

Ağır ağır ve her cümleinin sonunda durarak konuşuyordu. "Bugün amaçlanan şey, Kuzey İrlanda problemini kullanarak böl-geyi şekillendirmektir... Güney İrlanda, İngiltere ve Amerikan hükümetlerinin ortak amacı, Kuzey İrlanda'yı güneye benzet-mektir. Dahası, Irak'ta kurulmaya çalışılan parçalı yönetim mo-del, özerk bölgelerin kurulması, Kuzey İrlanda'ya model olarak önerilmektedir. Barış görüşmelerinin esas amacı budur!"

Amerikan Kongresi'nden Peter King ve diğerleri, iki İrlan-da'nın birleşmesi için referandumlardan seçimlere uzanan bir yol haritası çizmişlerdi... Amaç, süpergücün Avrupa'nın en ba-tı ucunda var olmasıydı. Avrupa'nın denetimi, İrlanda üzerin-den gerçekleşebilirdi. Gerek silah sanayi, gerekse diğer çokuluslu-lar, İrlanda'ya yerleşti. 90'lı yılların sonundan itibaren Clinton ve Blair yeni bir strateji geliştirdi... Bu stratejinin adı birçok benze-ri gibi "barış süreci"ydi!

Colm'un genç yüzünde asırlık bir yorgunluk vardı: Barış süreci sözünden ne anladığını sordum. Yine yavaşça güldü:

"Öncelikle ben o iki kelimeyi ayrı ayrı ele alıyorum," dedi. "Tabii ki barıştan yanayım. Barış halkın genel talebi... Yıllardır sü-ren cinayetler, katliamlar, bombalamalar... Burada yaşayan her-kes bir çözüm için dua ediyor. Oysa şimdi bir anda birileri çı-kıp, Amerika'yı barış meleği ilan ediyor. Kalıcı barış, ancak hal-kın isteğiyle gelir. Dışarıdan müdahaleyle kalıcı sonuçlar elde edil-mez. Halk, şimdiki barış sürecini o yüzden şüpheyile karşılıyor. Amerika'nın aniden başlayan barış çabaları, birtakım tarafların zorla bir araya getirilmesi, bence sahnelenen bir oyunu andırıyor."

Holy Cross Kilisesi

Holy Cross, 60'lı yıllardan itibaren, çok acı olaylara sahne ol-muş Belfast'ın Katolik mahallesinde, bir kilise.

Burada, kilise ile siyaseti birbirinden ayırmak mümkün değil. Peder Aidan Troy da siyasetin içinden geliyor... Amerika'nın yön-lendirdiği barış sürecine sonuna kadar inanıyor. Colm Bryce'dan

çok daha umutlu görünüyor... Birçok Katolik siyasi gibi, barışın Atlantik ötesinden geldiğine inanıyor:

“Bence barış süreci, buradaki siyasi partiler sayesinde başlamadı. Bu konuda biz eski Amerikan Başkanı Bill Clinton’a çok şey borçluyuz. O, barış için çok şey yaptı. Buraya George Mitchell adında çok sabırlı bir adam gönderdi. Koordinatör George Mitchell, buradaki partilerle masaya oturdu ve aylar sonra düşman gruplar arasında, küçük küçük köprüler kurulmaya başlandı.”

İşte IRA, dağdan böyle indirilmişti... Clinton, İrlanda’ya Atlantik ötesinden bir koordinatör atamış, terörden siyasete uzanan bir yol çizmişti.

İyi de burada terörü yaratanlar kimdi? Bölge, hangi emperyal güçler nedeniyle birbirine girmişti? Hangi silah baronları marifiyeyle kan davası yıllar yılı süregelmişti?

Colm’e sormuştum: “Colm, Katolik-Protestan çatışması aslında yapay bir çatışma değil mi?”

“Evet kesinlikle öyle!”

“Din, tüm sorunların üzerini örttü, değil mi?”

“Tabii ki. Bu meselenin emperyalizmle bağlantılı uzun bir geçmişi var! Mezhep çatışması özellikle şu son otuz yılda, İngiliz hükümeti ve diğerleri tarafından beslenmiş ve desteklenmiştir. İngiliz hükümetinin yaptığı en korkunç şeylerden biri, halkın bir bölümünü silahlandırmasıdır. Hükümet, Protestan örgütlerini silahlandırmıştır. İngilizler, yüzyıllardır Kuzey İrlanda siyasetini Katolik/Protestan ayrımı üzerine kurmuşlardır.”

“Böl ve Yönet”

Aslında İngiliz politikaları yüzlerce yıldır pek değişmemişti! Dün ve bugün Ortadoğu’da, 17. yüzyılda İrlanda topraklarında denenmişti! 1600’lerde İrlandalı Katoliklerin arasına yerleştirilen İskoç ve İngiliz Protestanlar, kısa zamanda bölgenin denetimini ele geçirdiler. Çıkarılan yasalarla Katoliklerin elinden alınan topraklar, Protestan azınlığın eline geçecekti.

Protestanlar, ülkenin yüzde 10’unu oluşturuyordu. Bu, Filistin topraklarında ilk Yahudi nüfusun oranıyla aynıydı... Tıpkı Filistin

örneğinde olduğu gibi, zamanla tüm tarım arazileri ve siyasal iktidar, yeni gelen Protestanların olacaktı.

İrlandalı çiftçiler, toprak kiralalarını ödeyemez hale gelecek, mülkiyet hızla el değiştirecekti. Kıtliklar ve dayanılmaz yoksulluk, Katolikleri Amerika'ya ve İngiltere'ye göçe zorlayacaktı...

Kalanlar zorlu bir mücadeleye girdiler. İrlandalı Katolikler, Britanya İmparatorluğu'ndan ayrılmak istiyor, Protestanlar ise kralliyete sadakat yemini ediyorlardı.

Katolikler, 1916'da bir paskalya günü ayaklandılar.

Yüzyıllardır ezilenler sokakları doldurdu... "Yeter!" sesleri caddelerde yankılandı. Ayaklananlar, İngiliz güvenlik güçleri tarafından tutuklanacak, işkence görecektir ve öldürüleceklerdi... Milliyetçi hareket katlanarak çoğaldı.

1919'da İrlanda Meclisi kurulacak ve İrlanda Cumhuriyet Ordusu doğacaktı.

Tarih profesörü Paul Bew, her iki toplumun hissiyatını şöyle değerlendiriyordu:

"Problem, İrlanda'nın bir üs olarak kullanıldığı yıllarda, buraya yerleştirilen Protestanlardır. İngiltere'nin İrlanda'yla her zaman problemi olmuştur çünkü, İngiltere'nin düşmanları, İrlanda'yı yüzyıllarca İngiltere'ye arka kapıdan saldırmak için kullandı. Burada yaşayan iki toplum, buraya her zaman iki farklı açıdan bakmıştır. Protestanlar için bu topraklar, ekonomik büyüme ve zenginleşme demektir. Katolikler içinse ikinci sınıf vatandaşlık, toprak kaybı ve ulusal kimliği kaybetmek anlamına gelir."

Birinci Dünya Savaşı'nın ardından, yorgun İngiliz hükümeti, İrlanda'yı ikiye ayırmıştı. Hükümet başa çıkamadığı için, güneyde bir Cumhuriyet kurulmasına izin vermiş, Kuzey İrlanda ise Büyük Britanya sınırları içinde kalmıştı.

Nazi Partisi'nden Destek

Belfast'da Protestanların kalesi sayılan ve son otuz yılda defalarca bombalanmış olan Europe Oteli'nde yılların gazetecisi Alfi dinliyordum. Kuzey İrlanda'nın durumunu mutsuz bir evliliğe benzetiyordu.

“İrlanda problemi, değişik kültürden ve geçmişten gelen insanın beraber yaşamaya çalışması gibi... Bu, 300 yıl veya daha fazla zamandır sürüyor... İngiltere uzun bir süre önce İrlanda’yı işgal etti. Güneydeki İrlandalılar bağımsızlıklarına kavuştular ama kuzey hâlâ İngiltere’nin bir parçası. Şöyle düşünün, bu mutsuz bir evlilik ve ebeveynler bu mutsuz evliliği zorla ayakta tutmaya çalışıyor.”

Kuzey İrlanda ile İrlanda Cumhuriyeti arasındaki son sınır 1925’te çizildi. Artık iki İrlanda vardı.

Kuzey İrlanda, uzun yıllar öylesine çaresizdi ki; İrlanda Cumhuriyet Ordusu IRA, “Düşmanımın düşmanı dosttur” düşünceyle Alman Nazi Partisi’nden bile medet ummuştı. İkinci Dünya Savaşı’nda IRA, İngilizlere karşı Nazi Almanyası’na işbirliği teklif ediyordu...

Avrupa’yı ezip geçen İkinci Dünya Savaşı’nın galibi aslında Amerika’ydı. Güç dengeleri, İrlanda’nın yönünü de Atlantik’e çevirmekte gecikmeyecekti.

Kuzeyde azınlık kalan Katolikler, Büyük Britanya’ya sadakatle bağlı Protestanlar ve onları yönlendiren örgütler, istihbaratlar, yıllar sürecektir kanlı bir yolda yürüyeceklerdi.

Kuzeyin Katolikleri ve Protestanları, ayrı mahallelerde, ayrı kiliselerde, apayrı bir hayat tarzı sürdürdüler ve binlerce ölü verdiler. Küçük bir alanda birbirine değmeden iki toplum halinde yaşadılar.

“Sivil Haklar Hareketi”

1968’de tüm dünyayı saran gençlik hareketleri, İrlanda’da insan hakları mücadelesini ve yeni grupları ortaya çıkardı. Sosyal demokrat hareket böyle oluştu.

Başında John Hume vardı... Siyaset sahnesine o yıllarda adım atmıştı.

Şimdi yorgundu, hastaydı ve bir dönemin muhasebesini her gece yeni baştan yapıyordu:

“Kuzey İrlanda’da Katolik cemaate uygulanan ayrımcılık, 1960’larda bir sivil haklar hareketine yol açtı. Ben de bu hareke-

tin ön saflarında yer aldım. Bu hareketin amacı, mezhepsel hiçbir ayrım gözetmeksizin, insanlar arasında eşit muamelenin sağlanmasıydı. Hareket, büyük yankı uyandırdı ve önemli gelişmeler sağlandı.”

Hareket, büyük çapta Amerikan istihbaratı tarafından yönlendirildi... Dava, haklı bir davaydı. Yönlendirmek kolaydı.

“Düşünün ki bir şehirde tüm kararlar, nüfusun üçte birinin elinde ve geri kalan kesime yönelik inanılmaz bir ayrımcılık var. Birde üstüne işsizlik... Çok güçlü sivil bir hareket başladı. Hemen ardından dış destek geldi. Haklar konusunda uluslararası bir baskı oluştu.”

“Peki o dönemde hiç Sinn Fein Partisi ya da başkalarıyla temasta bulundunuz mu?” diye soruyorum.

“Hayır asla!... O dönemde sosyal demokrat ve liberal partiyi kurmaya çalışıyordum. Hem ben hem de partim teröre karşıydık.

Belfast'ta çocuklar

Bize göre bu ülkenin insanları bölünmüştü, önemli olan İrlanda halkının birliğiydi...”

“Ama o dönemde Katoliklerin çoğu IRA’yı, Sinn Fein Partisi’ni destekledi,” dedim.

“Evet, İrlandalı Amerikalılar IRA’ya büyük destek verdiler. Ben buna şiddetle karşı çıktım. Söylediğim gibi ülkemizin insanları bölünmüş durumdaydı. Ve şiddet onları birleştirmekten ziyade daha da bölerdi...”

John Hume, siyasete ilk girdiği yıllardan beri sosyal demokrat hareketi yaymaya çalışmıştı...

Mezhep kavgasını görmezden gelerek yapay çözümler üzerinde uğraşmıştı.

Onu görmeye Derry ya da Londonderry’ye, İrlanda Cumhuriyeti sınırına girmiştim. Şiir gibi yollardan geçerken, yol tabelalarında bile iki mezhebin kavgasını izlemiştim. Her bölgenin iki adı, iki tarifi, iki anlamı vardı.

Mesela Londonderryasında Derryolmalıydı! Eğer bir Katolik’le konuşurken “Londonderry” derseniz sert bir tonda “Derry” diye uyarılırdınız.

“Silahlar Amerika’dan Geliyordu”

Belfast Üniversitesi tarih profesörü Paul Bew, sıra dışı bir örnekti... Annesi Katolik, babası Protestandı... Bu gibi bir evlilik İrlanda’da, hele 1940’larda herhalde parmakla sayılırdı ya da hiç yoktu. Bana ailesinin Hindistan’da tanışıp evlendiklerini söyledi... Kuzey İrlanda’da o dönemde böyle bir evliliğin olması mümkün değildi... Belki de o yüzden, siyaseten ortada bir yerdedi.

“Silahlar Amerika’dan geliyordu. Dünyanın süpergücü Amerika, yıllarca teröre verdiği destekle gerçek yüzünü gösterdi. Her fırsatta terörizmi kınıyorlardı ama İrlandalı Amerikalılar, Kuzey İrlanda’ya silah satarak servet yapıyorlardı. Amerika, o dönemde buraya akan silahlara ‘dur’ demeyi hiç düşünmedi. Bugün de olduğu gibi, hep iki taraflı oynadı. Çifte standart uyguladı.”

Belfast’a akşam inerken Paul Bew şiddetin kaynağından söz ediyordu.

Carter'ın Senatörleri ve "Çözüm!"

İrlanda sorunu, ilk kez Jimmy Carter zamanında Amerikan gündemine oturdu. Carter'in dört senatörü Edward Kennedy, Tim O'Neill, Daniel Moynihan ve Hugh Carey, "İrlanda'ya çözüm!" sloganıyla yola çıktılar... İrlanda'ya çekidüzen verilecekti, tabii silah da! Amerikan hükümeti bir Amerikan-İrlanda yatırım fonuyla işe başladı. O günlerde adanın Avrupa'nın kontrolü için "iyi bir kapı" olduğu görülmüş, İrlanda, elli yıllık plana dahil edilmişti.

Kuzey İrlanda'da, emperyal güçler, ince hesaplar yaparken halk oluk oluk kan döktü... Peder Troy'un kilisesi sırlarla örülmüştü.

Kilisenin girişinde Peder Troy'a ait bir kitap dikkatimi çekiyor. Kitabın her sayfasında geçmişten fotoğraflar otuz yıl öncesine tanıklık ediyor. Korku ve endişe dolu gözleri kameraya takılan insanların fotoğraflarına bakıyorum: Bu kiliseden kalkan onlarca cenazeyi düşünüyorum.

30 Ocak 1972, tarihe Kanlı Pazar olarak geçecekti. Kanlı olaylardan sadece biriydi... İngiliz Paraşütçü Birliği, halka rasgele ateş açmış ve on üç kişi ölmüştü. Halk galeyana gelmişti... Bu olay, Katolik gençliğin IRA'ya büyük bir katılımını sağlayacaktı...

Olaylar öylesine tırmanacaktı ki Londra, Kuzey İrlanda parlamentosu Stormont'u feshedecek, kuzeyi tamamen kendine bağlayacaktı. Stormont, geçmişin hayaletleriyle baş başa kalacaktı...

Terör, Kanlı Pazar'dan sonra iyice olağanlaştı... İngiliz ordusunca örgütlenen Ulster Kraliyet Güçleri, gizli ve resmi İngilizce örgütlerin dehşet saçan faaliyetleri, birçok masum insanın yok olup gitmesi, ağzına kadar dolan hapishaneler, işkence hikâyeleri, Kuzey İrlanda'ya damgasını vurdu...

Yıllarca hapislerde haksız yere yatanlar, "kazara" öldürülenler, birçok filme konu oldu. Mesela 1974'te Guildford'taki bombalama suçlamasıyla hapsedilen dört kişinin suçsuzluğu on beş yıl sonra ortaya çıktı.

Ve terör terörü doğurdu: IRA da pasif kalmadı. 1979'da kraliçenin kuzeni ve ailesi bombalı bir saldırıda öldürüldü. Başbakan Thatcher'ın ziyareti sırasında, Brighton Oteli bombalandı, İngiltere'nin her köşesi yıllarca terörle sarsıldı.

Belfast'ta "Duvarlar"!

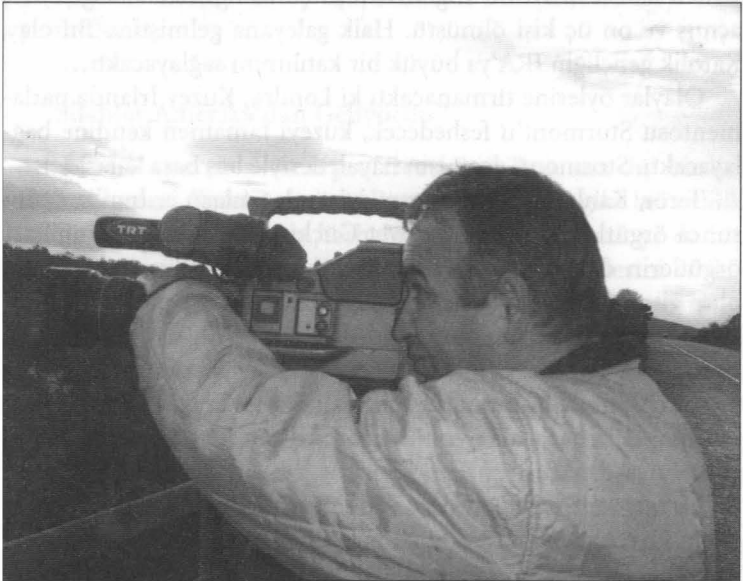
80'li yıllarda Kuzey İrlanda'da, toplu açlık grevleri başladı, Bobby Sands'le beraber on kişi hayatını kaybetti.

90'lı yıllarda ateşkesler oldu ama yoğun terör, İngiltere'yi ve Kuzey İrlanda'yı sarsmaya devam etti.

O yıllarda adaya akan patlayıcı ve silahlar, birçok silah fabrikasını, bu işin taşeronlarını, uluslararası taşımacılığını yapanları göndirmişti.

Şoförümüz Tony'yle geçmişin hayaletleri arasında dolaşıyoruz. Şehir, mezheplere göre duvarlarla bölünmüş... Her iki toplum içinden ordular, silahlar, örgütler çıkmış.

Tony, terör günlerini anlatırken geçmişe gidiyor: "Yolun bir tarafı İngiliz Krallığı'na bağlı Protestanların yaşadığı bölgeydi. Duvarın diğer tarafı da Cumhuriyetçi Katoliklere aitti. Duvarı, insanların geçişlerini engellemek için koydular. Bir olay olduğunda,

Kameramanımız Mustafa Kemal Öztürk

gündüz ve istisnasız her gece, duvarın çeşitli yerlerindeki geçişler kapatılırdı. Sadece nadiren, sakin günlerde açık olurdu kapılar...”

Adım başı, şiddeti körükleyen afişler ve öldürülenler için dikilmiş anıtlarla karşılaşılıyordu!

Anıtlarda hayatını kaybetmiş pek çok Katoliğin ismi yer alıyordu...

Duvarlar arasına sıkıştırılmış bir başka ülkenin insanlarına, Filistinlilere destek mesajları bir yanda; Amerikan başkanlarına duyulan çelişkili duygular diğer yandaydı... En sevimli tebessümüyle Clinton fotoğrafının biraz ilerisinde, kan içen Bush figürü vardı. Bütün bunlar, Belfast'ın duvarları, yaşananların aynasıydı...

Sinn Fein Partisi'nin ofisinde de İrlanda mücadelesini yansıtan afişlerin yanında Hizbullah logolu malzemelere rastlanıyordu. Kuzey İrlanda'da siyasiler Ortadoğu'da emperyalizme karşı durmak ile emperyalistlerden aldıkları destek arasında sıkışmışlardı.

Belfast'ta Yuppiler!

Gazeteci Alf'ten ayrıldıktan sonra, Belfast'ın anacaddesindeki Europe Oteli'nin lobisinde oturup Belfast'ın değişen yüzünü seyreliyoruz. Artık dünyanın her yanında rastladığınız yuppiler, borsacılar, cici hanımlar, şık beyler, çokuluslu şirket yöneticileri Belfast'ta da boy gösteriyor. Bazılarına mikrofon uzatıyoruz:

“Sizce insanlar dramatik geçmişlerini unutup birbirlerini affederler mi?”

İyi giyimli yaşlı bir hanım içini çekiyor:

“Bu, çok uzun seneler alacak. Bazı insanlar o kadar acı çektiler ki, bu acı hafızalara kazındı. Belki onların çocukları veya torunları acı anılardan kurtulabilir... Ama görüyorsunuz, sıradan insanlar hayatlarına devam ediyorlar bugün. Noel'e hazırlanıyorlar, okullarına gidiyorlar, tatile çıkıyorlar, hayatlarını yaşıyorlar. Belirgin olan şu: İnsanlar depolitize oldular, kaybettikleri zamanı telafi etmeye çalışıyorlar.”

Yorgun gözlerle bakan, yaşlı ve çok zayıf bir beyi durduruyorum:

“On sene sonra nasıl bir İrlanda öngörüyorsunuz?” diye soruyorum.

“On senenin ne getireceği bilinmez. Bence bize öncelikle İngilizlerden ayrı bir hükümet lazım, ondan sonrasını düşünüyoruz...”

Genç bir kadına, “barış süreci” hakkında düşüncelerini soruyorum:

“Çok karışık duygular içindeyim...” diye cevaplıyor.

“İrlanda geçmiş silebilecek mi, olanlar affedilebilir mi?”

“Bu bazılarımız için imkânsız gibidir! Çok şey kaybettik, çok acı çektik,” diyor.

Otelin önünde, kamerayı gören bir grup ortaokul öğrencisi, etrafımızı sarıyor... Onlar artık polis kontrolünde okula gitmiyor... Aralarından biri kameraya “Barışı seviyorum!” diye bağırıyor...

Başka Bir Çağın Eşiğinde

Tarih profesörü Paul Bew, “başka bir çağın kapısının açıldığını” söylemişti.

“Kuzey İrlanda’da bir buçuk milyonluk bir nüfustan bahsediyoruz. 3600 kişi, politik şiddet sonucu öldürüldü. Binlerce fazlası, bombalamalar sonucunda yaralandı. Bunları unutmak kolay değil. Her şey çok yakın bir tarihte oldu... Şiddet olayları 1997’ye kadar son hızla devam etti. Birçok insan, yakınlarını bu çatışmalarda kaybetti. Yine de ben, insanların on yıl içinde geldiği noktayı sevinerek izliyorum. Geçmişe oranla iki taraf arasındaki nefret duygusunda büyük oranda azalma var. Bu çok sevindirici.”

“Kutsal Haç” kilisesinin bahçesinde, nefret dolu günlerin içinden geçmiş Richard ve Anne, “Bizim nesil hiçbir şeyi unutmayacak!” diyorlar.

“Bunun için birkaç nesil geçmesi lazım. Affetmek hepimiz için çok zor! Diğer yandan hepimiz yeni duruma kendimizi alıştırmaya çalışıyoruz.”

Yeni ama ucu belirsiz bir duruma alışmak!

Belki görünürde her şey çok daha iyi... Peder Troy, görünüşteki değişimi şöyle anlatmıştı:

“Şükürler olsun ki terörist saldırılar çok büyük oranda azaldı. Örneğin dün gece şehir merkezindeydim, siz de görmüşsünüzdür. Restoranlar, tiyatrolar, sinemalar açık ve insanlar eğleniyorlar. Ben otuz beş yıldır bu bölgedeyim ve inanın biz, sokağa çıkmaya bile cesaret edemezdik. Patlama korkusu yüzünden, park etmiş bir arabanın yanından geçmeye bile çekinirdik. Bugün bunların yaşanmıyor oluşu harika bir şey.”

Belfast sokaklarında yürürken, sokaklardaki değişimi ben de gözlüyordum.

Geçmişin kanlı anıları, barış süreciyle yerini tuhaf bir barış sarhoşluğuna bırakmış gibiydi! İnsanlar alışık olmadıkları kadar eğleniyorlardı ya da içiyorlardı mı desem... Belfast'ın merkezinde, daha önce yapamadıklarını yapmaya çalışan, ailelerinin anılarından yorgun ve çoğu işsiz gençle karşılaşıyorduk her gece...

Ekrandan Uyku Hapı

Aralık soğukunda, “yarıçıplak” şişman ve süslü kızlar caddelerde, alkolün etkisiyle avaz avaz bağıryorlardı. İrlanda müziğinin kıvılcımlı notaları barlardan sokaklara yayılıyordu.

Ağır ağır otele dönüyorum. Gecenin karanlığında yükselen çığlıklara, televizyon ekranındaki çığlıklar eşlik ediyor.

Belli bir merkezden dünyaya yayılan zehir burada da görevini yapıyor.

21. yüzyılda bir küçük ekran beyinleri uyuşturuyor. Çocuklara “Kızılderili Katil” adlı film uygun görülüyor. Gençler için dans ve şarkı yarışması, erkeklere bilardo maçı ve benzerleriyle zihinlerdeki her köşe işgal ediliyor. Bir uyku kapsülü ekrandan yayılıyor.

Güney ve Kuzey İrlanda, çokuluslu basının saldırısı altında. İsrail damgalı Kanada şirketi Canwest, üç televizyon kanalıyla İrlandalıları şekillendiriyor. İrlanda Cumhuriyeti'nde TV 3 fedakârca çalışıyor! Kuzey İrlanda'da Ulster TV ve Kuzey İrlanda televizyonu da Canwest'e ait özel yayınlar yapıyor (!)

Canwest'in yönetim kurulu başkanı Leonard Asper, Uluslararası Gazeteciler Federasyonu tarafından, sansür uygulayarak, basın kuruluşu yönetmekle suçlanıyor. Asper, sahip olduğu basın ku-

ruluşlarında İsrail'e karşı haber ve yorum yayınlanmasını yasaklıyor! Amerika'yı, bölgenin barış meleği olarak gösteriyor. İşi bu!

Zaten haber deyince dünyadan gelişmeler filan da yok. Tecavüze uğrayanlar, polisiye olaylar, futbol, bilardo, kriket, müzik, paparazzi ve lay lay lom...

Halk ekranlardan yönlendiriliyor... Gerektiğinde siyasi nabız şekillendiriyor. Mesela 1998'deki referandum sürecinde, televizyonlar "Tek İrlanda" için propagandaya ağırlık veriyor.

Referandum Sonuçları Şekillendirilir!

1998'deki ünlü referandum kararı, Amerika'nın isteğiyle alındı. Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti'nde ayrı ayrı yapılan referandumlarda halk, İrlandaların birleşmesi için oy kullandı.

Tek bir İrlanda, küresel ekonomi için elzemdi... Ada birleşmeli, tıpkı Kıbrıs'ta kurgulandığı şekilde, küresel sermayenin üssü olarak hizmete hazır edilmeliydi...

Kuzeyde, İngiltere'ye sadık Demokratik Birlik Partisi dışında, çoğunluk birleşmeye "Evet" dedi... Kuzey İrlanda'da yüzde 56 "Evet"e karşın, güney yüzde 81'le birleşmeye olan isteğini dile getirdi. Küresel basın, referandumdan olumlu sonuç çıkması için büyük çaba göstermişti.

John Hume birleşme kararını alkışlayanlardandı: "Tarihimizde ilk defa Kuzey ve Güney İrlanda halkı ortak bir oylamaya katıldı ve beraber yaşamak isteyip istemedikleri sorulduğunda, 'kesinlikle evet' dediler... Şimdi gerçek demokratlar referandum sonuçlarının uygulamaya konulmasını sağlamalıdır."

Onlar "Evet" diyecekler, birileri nabız tutacak ama bir şey değişmeyecekti... Psikolojik savaş oyununda iki bölgenin birbirine sempati duymasının sağlanması amaçlanmıştı... O kadar! Colm Bryce, referandumun, Kuzey İrlanda halkı arasındaki ayrımı daha da kalıcılaştırdığını söylüyor.

"İngiliz hükümeti, İrlanda'da uzun süre, halkı birbirine kırdırarak, mezhep ayrılıklarını daha da kalıcı hale getirmişti. Bugünkü uygulamaların hemen tümü, aynı amaca hizmet eder. Temel politika, bölme üzerine kurulmuştur."

“Aslolan Federalizmdir!”

Paul Bew, Colm Bryce'i doğruluyordu:

“Aslına bakılırsa Tony Blair, 1997’de başa geçtiğinden bu yana, Birleşik Krallık federalizme daha da yaklaşmıştır. Bu federalist yaklaşım, İngiltere’nin, İskoçya ve Galler’de parlamentosunun bulunması ve belki kısa bir süre sonra Belfast’ta da aynı yapının kurulmasıyla iyice şekillenecektir.”

Aslında Yeni Dünya Düzeni, federal yapıyı öngörmektedir. İspanya’da ve İngiltere’de, özellikle sosyal demokrat etiketi, hatta kendisini sosyalist olarak niteleyen partiler başa geliyor ve Amerika’nın büyük desteğiyle federalizmi hayata geçiriyorlar.

Yeni Düzen, çok parçalı özerk bölgeler istiyor. Güçlü devlet, bu parçaları emperyal amaçlar doğrultusunda şekillendirecek, kullanacak...

“Referandum, seçim, hepsi gösteri!” diyordu Colm. Ona göre amaç tekti! Her yerin küresel elitin çıkarlarına göre şekillendirilmesi:

“Bizi neo-liberal küresel ekonomilerin ve özelleştirmelerin bir parçası haline getirmek istiyorlar. Mesela şu günlerde, burada zengin su kaynaklarını özelleştirmeye çalışıyorlar. Bu da her evden yılda 300-400 sterlin su parası alınacağı anlamına geliyor. Tüm bu sürecin sonunda İrlanda’da su dağıtımı özel girişimcilerin çıkarlarına terk edilmiş olacak.”

“Kelt Kaplanı!”

80’lerde hiçbir geliri olmayan ve dünyanın en yoksul ülkeleri arasında bulunan Güney İrlanda, bugün “Kelt Kaplanları” ismiyle anılıyor. Yabancı yatırımın şişirdiği, bir numaralı ülke olarak gösteriliyor...

Peder Troy, “Kelt Kaplanları”yla gurur duyuyor...

“Biz, İrlanda ekonomisine ‘Kelt Kaplanı’ deriz ve bu ekonomi, çok büyük oranda Amerikan yatırımlarına bağlıdır. Büyük şirketlere bakarsanız; Intel, Dell, Pfizer gibi şirketler adadaki dev yatırımcılardır. Ve zaten ‘Kelt Kaplanı’nı yaratan da bunlardır.”

İki İrlanda arasında ayırım yapmadan konuşuyordu. Oysa iki İrlanda'nın durduğu yer çok farklıydı...

Her iki İrlanda'da oldukça faal çalışan "Kelt Kaplanları" vardı ama acaba nüfusun ne kadardıydılar! Aslında İrlanda toprakları, barış sürecinde başka bir terörle yüzleşiyordu. Bu, en çirkin yüzüyle ekonomik terördü. Dört bir yandan sarmalanan İrlanda geleceğini düşünüyordu. Yine Sosyalist İşçi Partisi'nden Colm Bryce anlatıyor:

"Güney İrlanda, çokuluslu şirketlere düşük ücret ve düşük vergi cenneti olarak kendini tanıtıyor. Çokuluslu şirketler burada, Avrupa pazarlarını kontrol etmek amacıyla bir platform sahibi olmayı amaçlıyor. Güney İrlanda'da, son on yıl içinde çok büyük bir ekonomik büyüme yaşandı. İrlanda hükümeti, düşük maaşlı nitelikli işçi sloganıyla, büyük şirketleri buraya davet etti. Ne oldu? Çokuluslu şirketlerin kârlarında inanılmaz bir artış oldu! Halkın yararlandığı hizmetlerdeyse inanılmaz bir düşüş yaşandı. Sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetler yok edildi, çalışanlar aç kaldı!"

Sokaklar, eski militanların köşe başlarına oturduğu, hızla zenginleşen birilerinin yanında, bu zenginliği seyredenlerin çelişkisini yansıtıyordu...

Belfast'ta, sosyal hizmetler yavaşça yok oluyor; garip bir yükselen sınıf, yoksulluğun arasından boy gösteriyordu.

Colm'a göre, zaman zaman çatışan İngiliz ve Amerikan çıkar grupları, kendi seçkinlerini yaratıyordu... Barış sürecinin en belirgin özelliği buydu...

Barış süreci, kimlik çatışmasının üzerinde yükseliyordu. İngiliz ve İrlanda kimliği arasındaki çatışma, her tür çabayı dar bir çerçeveye kilitliyordu. Mesela burada bir hastane kapatıldığında mecliste bu konu üzerine yöneltilen soru şuydu: "Hastane Katolik mi yoksa Protestan bir bölgede mi?" "Neden sağlık hizmetlerinden kesinti yapılıyor?" ya da "Neden okullar özelleştiriliyor ve satılıyor?" diye kimse sormuyordu! "Irak'a akıtılan milyarlar var da neden bu temel ihtiyaçlarımız için para yok?" diye isyan eden de yoktu!

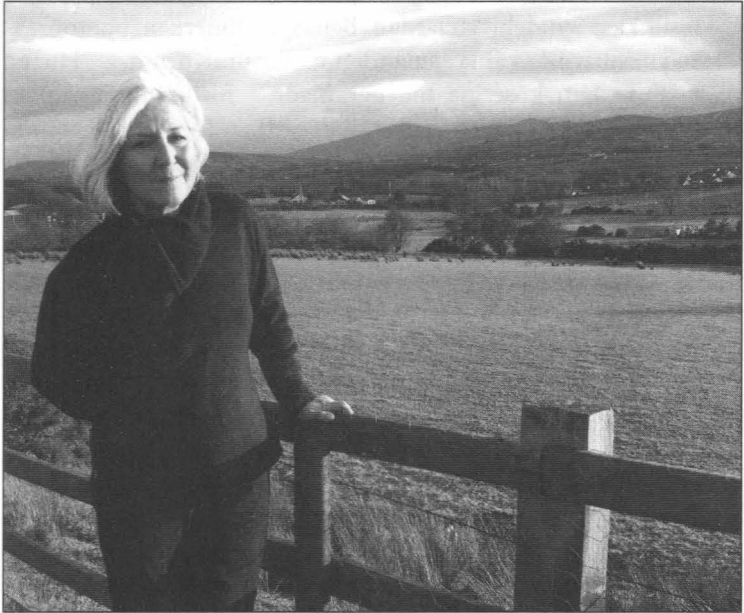
Yeni Dünya Düzeni, her iki İrlanda'nın üzerine çökmüştü...

Amerika, birleşik bir İrlanda istiyordu... Uzun zamandır herkesin dilinde, "Tek bir İrlanda" ve İrlandaların birleşmesi vardı...

Yapay olarak bölünmüş İrlanda, şimdi ekonomik bir işgali yaşıyor. Küresel güçler, güneyin altını üstüne getiriyor. *Dış Politika* dergisi, İrlanda Cumhuriyeti'ni küreselleşme şampiyonu ilan ediyor. Beş milyon nüfuslu ülke, 100 milyar dolarlık ihracat yapıyor. İrlanda Cumhuriyeti'ne gelen Amerikan Yatırım Fonu, çokuluslu şirketlere teşvik kredisi için kullanılıyor ve halkın açlıktan nefesi kokuyor.

Güney-kuzey arasındaki para akışını, süpergüçlerin kontrolündeki bir çeşit mafya düzenliyor. Kara para dünyanın çeşitli köşelerine İrlanda'nın, kuzey ya da güneyinden ulaştırılıyor...

Ünlü Shannon Havalimanı Amerika'nın en gözde noktalarından biri. 2006'da, Uluslararası Af Örgütü, Shannon'a inen CIA uçaklarının kayıtlarını ele geçirdiğini ve havalimanının yasadışı amaçlarla kullanıldığını iddia ediyor. Shannon, Amerika için vazgeçilmez... Colm, Shannon'un önemini şöyle açıklıyor:

Derry yolu

“Bu son dönemde küresel elitin İrlanda’daki en büyük stratejik çıkarlarından biri, Shannon Havalimanı’nın Ortadoğu’ya saldırı için bir üs olarak kullanımıdır... Bugün Amerika’yı, İngiltere’yi yöneten elitin amacı, Ortadoğu’yu tam bir sömürge haline getirmektir. Yeni Dünya Düzeni bunu amaçlıyor. İrlandaların bu dönemde çok stratejik ve ekonomik önemi olmayabilir ama burası da Yeni Dünya Düzeni projesinin bir parçasıdır!

Ve devam ediyor:

“Amaçlarının en önemli noktası Amerika’nın tüm Avrupa’da potansiyel istikrarsızlıkların korunmasını istemesidir. Bu yüzden Kuzey İrlanda’da ortamın sakinleşmesini ve barış görüşmelerinin başlamasını istediler. Dünyanın birçok başka yerinde, Kosova’da, Afganistan’da, Irak’ta, kanlı savaflara imza atarken, burada suni bir barış sürecini formüle ettiler.”

Avrupa’nın en batı köşesi... Suni teneffüsle ayağa kaldırılan güney ve adanın dert küpü kuzeyi! Derry’den dönerken büyüleyici bir manzara her şeyin ne kadar farklı olabileceğini fısıldıyor...

Yeşillikler içindeki yollardan Belfast’a dönerken bu toprakların yüzyıllardır kanla sulandığını düşünüyorum... Huzur, Avrupa’nın batı köşesine hiç uğramadı... Birilerinin hesapları vardı... Mezhepler çatıştı, onlar silah sattı... Yüzyıllar öncesinin paganları, doğudan gelip batının en ucuna yerleşenler, yapay olarak bölündüler ve öldüler. Bugün küresel rüzgârların önünde sürüklenmekte...

GÜNEYLİ DOSTLARIMIZ

İspanya ve Bask Ülkesi
Portekiz'in AB Serüveni
İtalya'da Küresel Oyunlar
Vatikan Kimin Emrinde?

İspanya ve “Bask Ülkesi”

Ocak 2007 Yolculuğu

Zil, şal ve gül! Başka neler geliyor aklınıza, İspanya deyince? Yirmi yıldır Avrupa Birliği'ne üye, Avrupalıya benzemeyen bir halka sahip bir ülke. Bir meşruti krallık! Ve sosyalist bir hükümeti var!

Demokrasi, çağdaşlık sözcükleri havada uçuşuyor... İçerde ETA terörüyle boğuşuluyor... Bu mücadele sırasında siyasi partiler kapatılıyor, düşünce suçundan içeri girenlerin sayısı günden güne artıyor... Ama Avrupa Birliği, İspanya'nın terörle mücadelesini saygıyla karşılıyor...

AB, kapatılan partilere, hapishaneleri dolduranlara; açlık grevine giren düşünce suçlularına bakıp, İspanya'ya siyasi baskı uygulamıyor... Avrupa, Bask milliyetçilerinin isteklerine karşı şimdilik sessiz kalıyor.

Öte yandan İspanya hükümeti, terör örgütü ETA'yla barış görüşmelerini Türkiye'ye örnek gösteriyor... Nasıl?! Her cümle, mantığı zorlar nitelikte değil mi? Ve birbiriyle çelişkili! Ama hepsi gerçek! Burası Avrupa!...

İspanya, terör örgütü ETA ve onun siyasi kanadı olarak bilinen Herri Batasuna Partisi'nin durumunu konuşuyor...

ETA'yla bağlantılı olduğu savunulan Herri Batasuna Partisi, 2003 yılından beri yasaklı. Bir AB ülkesinde bir siyasi parti kapalı tutuluyor...

İspanya son günlerde, Bask milliyetçileriyle ilgili yazı yazan gazetecilerin, düşünce suçundan hapsedilmesini konuşuyor.

Geçenlerde, Juana Chaos adlı gazeteci, yazdığı iki makale yüzünden hapse atıldı. On iki yıl yedi ay yatması isteniyor. Chaos açlık grevinde... Bunun istisnai bir örnek olduğunu da sanmayın. İlginç olan, tüm bu gelişmeler karşısında Avrupa Birliği'nin tavrı...

İspanya'ya yüksek komiserler, parlamenterler gidip gelmiyor. Chaos'u hücrelerinde kimse ziyaret etmiyor. İspanya hükümetine, insan haklarını ihlal ettiği gerekçesiyle baskı uygulanmıyor. İspanya'da ceza yasasında yer alan sert maddelerin demokrasiye uygun olup olmadığı tartışılmıyor, ceza yasalarının değiştirilmesi istenmiyor!

Üç yıl önce kapatılan Bask partisi Herri Batasuna, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurdu ama bir yanıt alamadı...

Herri Batasuna hâlâ yanıt bekliyor ve Bask'ın bölgesinde bu yıl yapılacak seçimlerin sonuna kadar da bekleyiş süreceği gibi görünüyor...

“Benim Teröristim! Senin Teröristin!”

Oysa Avrupa Adalet Divanı, terör örgütü PKK'nın başvurularına jet hızıyla yanıt veriyor!

2002'de AB terör örgütleri listesine alınan PKK'ya, geçtiğimiz günlerde adli itiraz yolu açıldı! Avrupa Adalet Divanı, “PKK'nın terör örgütü listesinde yer alışı yeniden gözden geçirilmelidir” kararını kayda geçirdi.

Avrupa'nın çifte standardını en iyi anlatan örneği, en son Adalet Divanı burnumuza dayadı...

Batı, çıkarları doğrultusunda bazı terör örgütlerini hoş görür, bazılarını müsamaha etmezdi. Son aylar bunun örnekleriyle dolu. Geçen yıl birliğin terör listesine İranlı muhalif örgüt “Halkın Mücahitleri” alınmıştı. Bu yıl karar iptal edildi... Örgüt listeden çıkarıldı... Aynı şekilde, PKK'nın, terör örgütleri listesinden çıkarılma talebinde bulunmaya hakkı olduğu açıklandı!

Avrupa, terör örgütleri arasında ayırım yapıyordu!...

Birtakım küresel çevreler, Türkiye'nin Güneydoğu sorunu ile

İspanya'nın Bask sorunu arasında paralellik kuruyordu. Elma ile armutları topluyorlardı.

Andreas Ortega, İspanya'nın önde gelen gazetesi *El País*'in (*Vatan* gazetesi) yazarı... Aynı zamanda *Foreign Policy* adlı siyasi bir derginin yayın yönetmeni. Ortega Türkiye'ye Güneydoğu için önerilen Bask modelinin farklılığını anlatıyor...

"Bask formülünü ve Zapatero'nun ETA'yla olan görüşmelerini bize, Kürt sorununun çözümü için bir örnek olarak gösteriyorlar. Sizce benzer bir durum söz konusu mu?"

"Hayır! Kesinlikle hayır... Kürt problemi sadece Türkiye'yle sınırlı değil, Irak'ın kuzeyini ve İran'ı da içine alıyor..."

"Bask problemi de İspanya'yla sınırlı değil! Fransa'yı da içine alıyor..." diyorum.

Şaşıyor...

"Bir kere Batasuna'yı savunanlar çok küçük bir azınlık," diyor, "ayrıca Bask, otonom bir bölge!"

Sivil Örümceğin Ağı!

İşte, Bask bölgesini model yapan buydu... Avrupa, Ortadoğu'nun tam ortasında küçük otonom bölgeler hayali, kuruyordu ya!

Madrid Üniversitesi profesörlerinden Alexandre Lorca, Batı'nın güçlü bir Türkiye isteğinden söz ediyordu... Avrupa Adalet Divanı'nın çifte standardı konusunda ise yorum yapmak istemiyordu.

"Avrupa'da kimse, zayıf bir Türkiye istemiyor... Tam aksine, bölgede güçlü bir orduya sahip, güçlü bir Türkiye görmek istiyorlar."

"Öyleyse Fransa, Almanya, Hollanda, Danimarka, neden Türkiye'de ayrılıkçı hareketleri destekliyor?" diye soruyorum.

"Türkiye AB'nin komşusu. Ve umarım AB'nin yakın zamanda üyesi haline de gelir. Türkiye, uzmanların 'karmaşa bölgesi' dedikleri çok istikrarsız bir bölgenin, Ortadoğu ve Orta Asya'nın sınırında. Avrupalı olarak burada güçsüz bir devleti kimse istemez!"

Soruya cevap vermeyecekti. Ben de vazgeçmeyecektim:

"Öyleyse Kürtçü gruplara gösterilen bu destek niye?"

“Yok, bence resmi düzeyde hükümet yetkilileri onlarla bir temasta bulunmuyor. Bunları yapanlar eski uzmanlar, analizciler, akademisyenler... Onlar çeşitli görüşmelerde bulunuyorlar. Ama hükümet yetkilileri bunu yapmıyor...”

Profesör Lorca, “Sivil Örümceğin Ağı”ndan söz ediyordu...

Ağızından çıkan birkaç cümleyle ünlü “Demokrasi Projesi”ni özetleyiveriyordu...

Doğruydı... Uzmanlar, akademisyenler, analizciler, sivil toplum örgütlerinin marifetiyle, çeşitli ülkelerde toplum mühendisliği yapıyordu... Demokrasi projesine göre ulus devletler, etnik gruplar bazında ayrıştırılmalıydı...

Batasuna Sözcüsüyle Gizli Buluşma!

Peki, ayrılıkçı örgütlerin Batı’daki durumu neydi? 2007’de Avrupa’da adından söz edilen tek ayrılıkçı örgüt ETA’ydı. Örgütün, siyasi kanadı olduğu söylenen Herri Batasuna Partisi’nden birilerine ulaşmak için uzun zaman uğraştık. Parti yasadışıydı... Sonunda isteğimiz gerçekleşti. Gazeteci Andreas Ortega adımı, San Sebastian’daki örgüt yetkililiklerine ilettili. Batasuna sözcüsü bizimle görüşmeyi kabul etti.

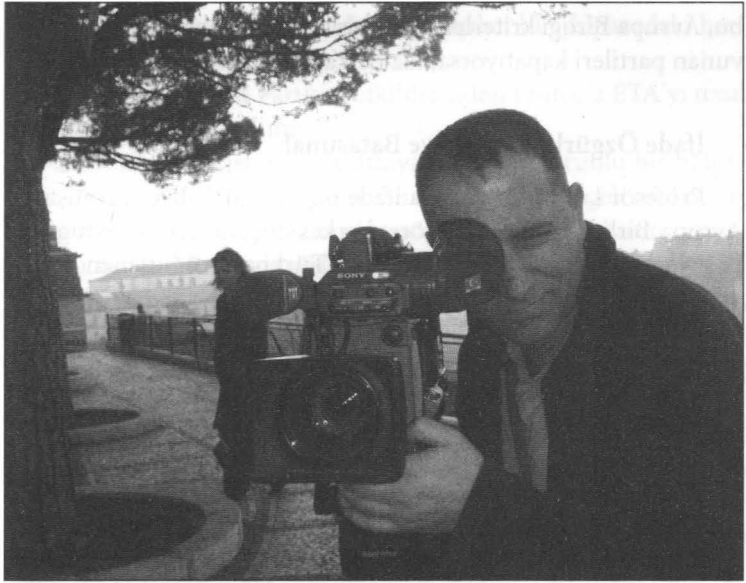
İspanya-Fransa sınırındaki San Sebastian kentine doğru Bilbao’dan yola çıktık... İki saat sonra San Sebastian meydanında bir kahvenin önünde Batasuna sözcüsünü beklemeye başladık.

40 yaşlarında irikıyım bir adam ve genç bir kız bize doğru geliyordu. El sıkıştık. Soyadımın Avar oluşu nedeniyle bizi kabul ettiğini söyleyen adama şaşkınlık içinde baktım. Basklıların, Avar Türklerinden geldiğini söyledi.

İsimlerini vermediler. Israr edince, sözcü, “Bana Josebe de!” dedi. Telaşlı görünüyordular... Arka mahallelerde, bir top sahasının kenarına götürdüler bizi... İzlediklerini ve dinlediklerini söylüyorlardı... Sık sık arkalarını kontrol ederek yürüyorlardı.

“Otonom bir bölgede yaşıyorsunuz. Meclisiniz, okullarınız ve televizyonlarınız var. Başka ne istiyorsunuz?” diye sordum.

“Saldırı altındayız!” diye cevapladı Josebe. “Demokratik bir değişim istiyoruz. Bunun olabilmesi için iki tarafın da saldırıları-

Kameramanımız İrfan Yazar

na son vermesi lazım. Tek taraflı olmaz! Hükümetin de saldırılarını son vermesi lazım.”

Josebe, İspanya’da demokrasinin D’sinden söz edilemeyeceğini, birçok haklarının gasp edilebildiğini anlatıyordu:

“Şu anda hapishanelerde 700 kişi yatıyor. Batasuna Partisi yasadışı durumda... Dilimiz resmi değil. Resmen otonom Bask bölgesinde bile resmi değil. Bask bölgesinde işkence var. Bask partileri yasadışı! Seçimlere katılamıyoruz. Fransa da, İspanya da bize demokratik davranmıyor...”

İktidardaki Bask Sosyalist Partisi temsilcisi Pastor, Batasuna’nın iddialarının abartılı olduğunu söylüyordu:

“Benim Batasuna’nın görüşlerine katılmam mümkün değil. İspanya’da, onlara herhangi bir şiddet uygulanmıyor. Aksine şiddeti onlar savunuyor. Batasuna Partisi’nin kapatılmasını da gayet doğal karşılıyorum. İşte Almanya’ya bakın! Nazi partilerini kapattı. Şiddeti savunan partilerin demokratik ülkelerde yeri yoktur. Ve

bu, Avrupa Birliği kriterlerinden biridir! Almanya nasıl şiddeti savunan partileri kapatıyorsa, biz de kapatırız.”

İfade Özgürlüğü, PKK ve Batasuna!

Profesör Lorca'ya “Peki ya ifade özgürlüğü?” diye sormuştum. Avrupa Birliği kriterlerine göre, herkes düşündüğünü olduğu gibi söylemekte özgür değil miydi?!... Türkiye'ye öğütlenen bu değil miydi?

“Herkes özgürdür!” diye söze başlamıştı Prof. Lorca, “Avrupa Birliği'nin bize getirdiği en önemli kazanım bu...”

“İki gazetecinin hapse atıldığını biliyor musunuz, hem de düşünceleri yüzünden. Bugünkü *El Pais* gazetesinde yazıyor...” diyerek çantamdan kupürü çıkardım.

Kekeleyerek, “Kesinlikle inanmam...” dedi.

Devam ettim:

“Ayrıca, bir siyasi parti, Batasuna kapatıldı. Demokratik bir Avrupa Birliği ülkesinde bu nasıl mümkün oluyor?”

“Ama Batasuna farklı!” dedi. “O yasadışı bir örgüttür!”

“Ben, Batasuna'nın siyasi bir parti olduğunu biliyorum...” dedim.

Kızgındı: “Hayır! Yasadışı bir örgüttür. Yasalar elverdiği sürece istediğinizi yaparsınız ama sınırlarınız yasalarla belirlenir, onların dışına çıkamazsınız!”

Düello devam etti:

“PKK da yasadışıdır. Ama tüm Batılı partiler onu açıkça desteklemekte bir beis görmüyorlar,” dedim.

Ama o bunu da inkâr etti. Yanıtı, “Yok sanmıyorum...” oldu.

Gizli Servisler ve Ayrılıkçılar

İspanya'nın, Avrupa Birliği'ne sıkı sıkı bağlı aydınları, çifte standardı göremiyorlar... Yasadışı bir örgütle ispatlanmamış bağ olduğu iddia edilen bir siyasi parti, İspanya Anayasa Mahkemesi tarafından anında kapatılıyor ve söylemine yakın tüm kişi ve kuruluşlar takibata uğruyor, yargılanıyor, cezalandırılıyordu.

İspanya'da bu konuda soldan sağa açılan bir yelpazedeki herkes, fikir birliği içindeydi...

İspanya Komünist Partisi, yetkililerinden Frutos'a ETA'yı nasıl değerlendirdiğini sordum:

"Bask ülkesi, Filistin ya da dünyanın başka sorunlu bir bölgesi gibi değil. Bask ülkesi, İspanya'nın en zengin bölgelerinden biri. Batasuna Partisi veya kim olursa olsun, Bask ülkesinin özgürlüğünü savunabilirler ama silah ve bombalarla değil, kelimelerle!"

"ETA ve benzeri örgütlerin, çeşitli gizli servislerce kullanıldığı tezi var. Buna katılıyor musunuz?"

"Gelecek, bu tezlerin doğruluğuna karar verecektir... CIA ve İsrail gizli servisi Mossad, şu anda dünyanın her yerinde faaliyete. Benim bildiğim tek şey, CIA'nın, İspanya'da sol kesimin yok olması için, onlarca yıldır faaliyet gösterdiği. Kimleri desteklediğine gelince onu bilemem!"

İspanya'nın en büyük gazetelerinden *El Pais*'in yazarı ve *Foreign Policy* dergisinin yayın yönetmeni, Andreas Ortega ise ETA'yı şöyle değerlendiriyordu:

"İspanya'dan bağımsızlıklarını istiyorlar. Bağımsızlık isteyen başka bölgeler de var... Ama bunu şiddete başvurarak elde etmeye çalışıyorlar. Bu, demokratik bir sistem için kabul edilemez..."

"Peki silahları nereden elde ediyorlar?"

"Silahları alıyorlar. Birkaç hafta önce mesela Fransa'da büyük bir soygun yaptılar. Halk içinden de çok destek görüyorlar, Batasuna'ya oy verenler, onlara yardım ediyor... Batasuna bir siyasi parti ama ETA'dan çok uzak değil. Batasuna'ya oy verenler, Bask bölgesinde yaşayan 15-20 bin kişi. ETA, işte bu toplumsal destekle ayakta kalıyor, eylem yapıyor."

"Sosyalist Adı Alan Hükümetler!"

Batasuna Partisi'nin, ETA'yla yakın bağları olduğundan ve ETA'nın şiddet eylemlerini kınamaya yanaşmadığından söz ediyordu. Herri Batasuna Partisi, 2003 yılında, teröre destek verdiği gerekçesiyle, Anayasa Mahkemesi kararıyla yasaklanmıştı.

Batasuna sözcüsü Josebe anlatıyordu:

“Batasuna Partisi’nin yirmi dört yıllık bir geçmişi var. 2003’tе yasadışı ilan edildik. Yasadışı ilan edilmemizle birlikte, birçok demokratik hakkımız elimizden alındı. Hiçbir gösteri yapamıyoruz. Hiçbir basın toplantısı düzenleyemiyoruz. Genele baktığımızda, Batasuna’nın Bask bölgesinde yüzde 15 oyu var. Ve biz parlamentoda temsil edilmiyoruz.”

Bir önceki cumhurbaşkanı Aznar’ın devrilmesinin ardından ülkenin başına gelen Zapatero, barış görüşmeleri için harekete geçmişti... Josebe, sosyalist hükümetin, verdiği vaatleri yerine getirmediğini söylüyordu:

“Ateşkes ilan edildikten sonra görüşmelerin başlayacağı söylenmişti. Hükümet, Batasuna’yı yasal hale getirmeye söz verdi ama yapmadı, siyasi mahkûmları serbest bırakacaktı, bırakmadı. Üzerimizdeki baskıları kaldıracağını söyledi, kaldırmadı. Gözaltı ve takiplerin duracağını söyledi, durmadı... Bu mu demokrasi!”

Öfkeliydi...

Demokrasi herkesin dilindeydi... Ve körlerin fili tarifine benziyordu...

Josebe, bir önceki muhafazakâr hükümet ile şimdikinın politikaları arasında büyük bir fark olmadığını söylüyordu.

İspanya hükümetinin, Amerikan demokratları ve Avrupa Birliği bürokratlarıyla iyi ilişkileri vardı... Irak’tan, seçilir seçilmez İspanyol birliklerini çektiği için, Başkan Bush ve çevresiyle arası açtı hükümetin.

Avrupa Birliği’yle ilişkiler çift taraflıydı... Bir yandan siyasi ilişkiler iyi tutuluyor, öte yandan Fransa, İngiltere ve Almanya gibi AB devleriyle, ekonomik çıkarlar konusunda çatışma yaşıyordu.

Bu çıkar çatışmaları, İspanya’daki etnik sorunları, bölgesel rahatsızlıkları körükleyen nedenlerden biriydi belki de.

Destek Amerika ve Avrupa’dan!

ETA’nın kurucularından Ternera, son yıllarda Avrupa ve Amerikalı liderlerle sık sık bir araya geliyor, ETA’nın siyasallaşması için destek arıyor ve arayışları cevapsız kalmıyordu... Amaç, Avrupa sınırları içinde bağımsız bir Bask ülkesi kurulmasıydı...

Batasuna Partisi sözcüsü Josebe, destek aldıkları ülkeleri açıklıyordu: "İrlanda'daki Sinn Fein'e verilen destek gibi bir desteğimiz yok ama barış görüşmeleri için Kuzey ve Güney Amerika'dan, Avrupa Birliği'nden birçok destek alıyoruz. Uluslararası çapta destekleniyoruz. Bizim amacımız, barış görüşmelerine kaldığı yerden devam etmek ve o görüşmeler sonucunda bir yere varmak."

"Nereye?"

"Biliyorsunuz, Batasuna'nın asıl hedefi, Bask topraklarında bağımsız bir devlet kurmaktır. Bağımsız olarak, Avrupa Birliği içinde yerimizi almayı hedefliyoruz."

Üç milyon nüfuslu, otonom Bask bölgesinin, Avrupa Birliği içinde, bağımsız bir ülke olarak yer almasını istiyorlardı. Önlerinde, Yugoslavya, Çekoslovakya örnekleri vardı...

Küresel sermaye, büyük ulus devletler istemiyordu. Son yıllarda, yerel yönetimler, federalizm, eyaletçilik sözleri ağızlardan düşmüyordu. "Yerel düşün, küresel davran!" sloganı işte bunu anlatıyordu. Avrupa Birliği'nin gözde projelerinden yerel yönetimler, kent projeleri, aynı amaca yönelikti. Göz dikilen coğrafyalarda, belediye başkanları en iyi hedeflerdi. Petrol, gaz, maden, su bölgelerinde yer alan yerel yönetimler çok değerliydi.

Çokuluslu şirketler, artık hükümetlerle değil, hızla karar verebilecek, feodal beylerle temasa geçmek istiyordu.

Bu bağlamda, bir yanda Bask bölgesinin zenginliklerine gözünü dikenler, bir yanda da kendi başlarına kalıp, işin kaymağını yiyeceklerini düşünenler vardı...

Josebe, geleceğin getireceklerini düşünüyordu:

"Bağımsız olduktan sonra, ekonomik olarak birçok kazanım elde edeceğiz. Bugün, merkez yönetime verdiğimiz paranın karşılığını alamıyoruz. Bağımsızlık bize refah getirecek!"

Fransa'da Alsace'lılar, Belçika'da Flamanlar, İtalya'da Kuzey Ligi ile aynı söylemi paylaşıyordu.

Bağımsız Bask Ülkesi!

Bask ülkesi! İspanya'nın en zengin bölgesi... Topraklar, demir, cıva ve kömürle işli... Her karışı sanayi. Zengin bölge, ge-

lirini, İspanya'nın geri kalanıyla paylaşmak istemiyor... Birileri, Basklılara zenginliği vaat ederken acaba neyi hedefliyor?...

Josebe'ye "Ne fark eder ki?" diyorum... "Avrupa Birliği'nde sınırlar kalktı... Yeni bir devletin ne önemi var?"

"Avrupa Birliği sınırları kaldırdı ama AB, birçok devletten oluşan bir toplum. Dolayısıyla sınırların kalkması bizim için bir şey ifade etmez. Biz, bir devlet olma mücadelesi veriyoruz... Avrupa, 15 ülkeden 25 ülkeye, 25'ten 27'ye çıktı. Biz de bir devlet olarak, AB içerisindeki yerimizi almak istiyoruz."

İspanya 1986'da AB'ye üye olduğunda, 40 milyon nüfuslu orta boy bir ülkeydi. Faşist dikta rejiminden kurtulalı sadece on yıl olmuştu. Üç milyon nüfuslu Bask ülkesinde Basklar dışında ülkenin her yerinden buraya yerleşmiş, ikinci, üçüncü kuşak Galiçyalı, Asturyalı ve Valencialı vardı...

Deusto Üniversitesi'nden Santiago Larrazabal, "21. yüzyılın problemlerini 19. yüzyıl hazırlamıştı!" diyordu...

"İspanya'daki problemler sadece Bask bölgesiyle sınırlı değil! Katalonya ve Galiçya'da da benzer problemler var. İspanya, çeşitli kimliklere ev sahipliği yapıyor. İspanya Krallığı kurulduğunda, Baskların krallıkla özel ilişkileri vardı. 19. yüzyılda birtakım problemler doğdu, ülkenin değişik kesimlerinde içsavaşlar başladı. Savaşın sonucunda, tarihi haklarımız İspanya otoriteleri tarafından iptal edildi. Geleneksel Bask kanunları iptal edildi. Bence şu an içinde bulunduğumuz, çözölemeyen problemi bu doğurdu. Maalesef Bask bölgesi ile İspanya arasında bir çözüme ulaşılmadı."

Bir zamanlar Amerika kıtasını, okyanus adalarını sömürgeleştiren İspanya, şimdi iç problemlerle bunalmaktaydı.

İspanya'da Faşizmin Pençesi

İspanya halkı, geçen yüzyılda en kanlı diktatörlüklerden geçti. Tüm Avrupa'nın yardımıyla yaratılan faşizmin pençesi altından kavrandı.

İspanya, bir yüzyıl içinde önce krallıktan cumhuriyete, sonra da cumhuriyetten faşist rejime geçecekti. 1975'e kadar dikta rejimi

yaşayacak sonra meşruti krallıkla yoluna devam edecekti... 1975'e kadar, faşizmin ağında ölüp ölüp dirilecekti.

1931'de, cumhuriyet ilan edilmiş ama korunamamıştı... Toprak aristokrasisi, kiliseler ve gerici bürokratlarla başa çıkamayan cumhuriyetçi kadrolar, sadece sekiz yıl dayandılar. 1936 ile 1939 arasında, ülkenin tüm yazar, çizer, aydın kadrosu yok edildi. Nüfusun yüzde 10'u öldürülecekti...

Üç yıl süren içsavaş, askeri bir darbeyle sona erecek, İspanya halkı yenilgiye uğrayacak, kilise, aristokrasi ve Avrupa devleri, faşist Franco'yu tahta oturtacaktı.

Faşist bir diktatör tarafından, 36 yıl yönetilen İspanya, dünyanın tüm demokratik kuruluşlarına kabul edilecek, kimse Franco'dan hesap sormayacaktı.

Franco ve taraftarları, Hitler, Mussolini ve Salazar'ın yardımıyla, kendi halklarına karşı savaştı. Avrupa ve Amerika'nın olağanüstü desteği sayesinde içsavaşı kazandı... Fransa, İspanya'da cumhuriyetçiler faşistlere karşı direnirken, değil yardım etmek, sınırlarını kapatmış ve İngiltere'yle birlikte Franco'nun yanında yer almıştı.

İspanya İçsavaşı, Avrupa'nın gerçek yüzünü ortaya çıkarmıştı. 1975'te, ölen diktatör Franco'nun yerine, bir kral oturacaktı. Meşruti krallıkla yönetilen bir ülke daha, Avrupa Birliği'ne katılacak, "çağdaşlık"ın yüzü olacaktı...

Dev Şirketlerin Oyun Alanı

İspanya'da demokrasiyi hayata geçirme görevi Kral Juan'a verildi. Üçüncü bin yılda çağdaş Avrupa, İspanya'da feodal yapı ile demokrasiyi harmanlıyordu...

İspanya, 1980'lere kadar Avrupa'nın en fakir ülkesi olarak kaldı. 1982'de NATO'ya, 86'da Avrupa Birliği'ne girdi...

Bunların ardından İspanya büyük bir değişim yaşayacaktı. Küresel elitin yörüngesine sınıksız kenetlenilecek, dünyanın dev şirketlerinin oyun alanı olacaktı...

Sadece Basklar değil, İspanya'da, Katalonya, Valencia, Galiçya, Asturi, Endülüs gibi birbirinden farklı on yedi bölge vardı. Basklar

hiçbirine benzemiyordu. Dilleri, Latin kökenli değildi ve rivayete göre kökleri Kafkasya'ya kadar uzanıyordu.

19. yüzyılın ikinci yarısına kadar kendi parlamentoları, mahkemeleri, askeri güçleri vardı. Emperyalist güçler, bölgenin zenginliğini keşfedince huzur kalmamıştı.

Bilbao'da Deusto Üniversitesi, ETA'nın ilk filizlendiği yerd. ETA'nın kökü genç Bask milliyetçilerinin, ilk örgütlenmeyi bu üniversitede yaptığı söyleniyordu... Burası, Cizvitlerin 19. yüzyılda kurduğu özel bir üniversiteydi.

Bask Direnişinin Doğumu

Tarih profesörü Maria Jesus Cava anlatıyordu, sanki başka bir çağın içinden sesleniyordu:

"Biz Bask ülkesinde, İspanya monarşisine bağlı bir tarih diliminde yaşıyoruz ve yaşadığımız şartları, modern çağ içinde algılamakta zorlanıyoruz... Politik sorunlar, Karlist savaşı, Milliyetçi Parti'nin kurulmasından sonra, 19. yüzyılda başladı. Daha sonra Franco dönemiyle karanlıklar çoğaldı!"

Önce kırsal alanla, kentlilerin çıkarlarının çatıştığı Karlist savaşları başlamış, savaşı Madrid hükümeti kazanmıştı. Kamu alanlarında Bask dilinin kullanılması yasaklanmış, bütün bunların sonunda Bask milliyetçiliği ortaya çıkmıştı.

1936'da başlayan İspanya İçsavaşı sırasında, Bask halkının düşmanı cumhuriyetçilere verdiği desteği hiç unutmayan Franco, Bask dilini ve Bask kültürüne ait tüm unsurları yasaklayacaktı...

1953 yılında, Bask dilinde "harekete geçmek" anlamına gelen EKIN isimli bir örgüt kuruldu. Örgüt, Bask halkının kültürel geleneklerinin yaşatılmasını, haklarının korunmasını ve Baskların özgürlüğünü savunuyordu.

Santiago Larrazabal'la "kimlik" üzerine konuşmamız, İspanya'da baskının boyutunu gözler önüne seriyordu:

"Kendi dilinizi öğrenebiliyor musunuz?"

"Tabii! Bask dili bu üniversitede öğretiliyor."

"Batasuna sözcüsü, bu hakkın engellendiğini, Bask dilini öğrenemediklerini söylüyor."

"Burası iki dilli bir topluluk. Ama sorun Baskça ya da İspanyolca konuşmak değil, sorun Bask dilinin, İspanyolca gibi yaygın konuşulması."

"Yerel diller ölüyor!" diyordu. Okullarda Baskça öğretiliyordu ama ilgi görmüyordu. Gençler, dünyada en çok konuşulan dillerden biri olan İspanyolca konuşmayı tercih ediyorlardı. Bask milliyetçileri, İkinci Dünya Savaşı sonrası, "Bağımsız Bask Ülkesi" isteğini dile getirmeye başladılar. ETA ortaya çıktı... Örgüt, önce banka soygunlarıyla adını duyuracaktı!

Soygunları, suikastlar izledi. ETA, 1968'de İspanyol gizli polisinin şefi Meliton Manzanar'ı öldürdü. ETA'nın yarım asırlık savaşının bilançosu binden fazla ölüydü.

Maria Jesus Cava'ya ETA'nın bağımsızlık söylemini nasıl yorumladığını sormuş, anlaşılmaz bir cevap almıştım:

"Bence 1978'den beri daha özerk bir yapıya sahibiz. Ama yine de kendimizi özgür hissetmiyoruz. Muhtemelen bu durum, ihtiyacımız olan her şeye sahip olmadığımızdan kaynaklanıyor. Bağımsızlık ise ayrı bir mesele. Bu konuda çok laf edilebilir ama işin aslı şu ki, Basklıların da çoğu, bağımsızlığın anlamını bilmez..."

Belki de esas mesele, tarihsel gelişmenin getirdikleriydi... Medeniyet, ulus devletleri tarih sahnesine getirmiş, feodal düzen geride kalmıştı... Sınırları belirlenmiş devletler içinde, değişik etnik kökenden insanlar yaşamakta ama zamanla, bir yurdun sınırları içinde benzeşmekte ve erimekteydiler. Belki de bu, doğal bir süreçti...

Dünyayı yönlendirenler, ortaya attıkları Yeni Dünya Düzeni'nde, "geriye dönüşü" dayatıyorlardı. Küçük feodal krallıkları öngörüyorlardı...

O küçülmüş parçalar, hele enerji yolları üzerindeyse, kolay denetlenebilir ve yönlendirilebilirdi...

Garip değil mi, bir yandan aralarında sınırları kaldıran Avrupalı ülkeler vardı, diğer yanda üçe bölünen Bosna, federal eyaletlere ayrılan İspanya, ikiye parçalanmış Çekoslovakya, içinden altı yedi ülke çıkan Yugoslavya... Yani Doğu Avrupa!

İspanya'da Kim Zengin?!

İspanya, 1986'da Avrupa Birliği'ne girdikten sonra yabancı yatırıma açıldı... Avrupa ve Amerika'nın dev şirketleri, İspanya'nın zenginliklerine el koydu. Yatırımcılar gelmişti ama gelen para, İspanya halkından çok, bir avuç eliti zengin etti.

İspanya, bacasız sanayi ve turizme yönlendirildi. Tarımsal ürün ihracatına önem verdi.

Bir süre sonra zengin tarım ürünleri, Avrupa Birliği içinde yer alan büyük devletlerin çıkarlarını zedeleyecek, İspanya'nın önü kesilecek ve yine olan yoksul köylüye olacaktı.

Yoksullaşan köylü, kent çevrelerini kapladı; gecekondu, yoksulluk ve sefalet doğurdu. Yasadışı oluşumlar varoş bataklığında büyüyecekti.

Madrid'in iki adım dışına gidebilmek için, taksi şoförünü bu-lana kadar çok zorlandık. Varoşlara gitmiyorlardı. Bu mahallelerde durmamak koşuluyla bizi götürmeyi kabul eden bir taksi şoförü, şoförlerin öldürüldüğünü, arabalarının gasp edildiğini anlattı. Dünyanın en güzel kentlerinden biri olan Madrid'in birkaç kilometre dışında, çeteler, suç örgütleri cirit atıyordu. Yoksulluk inanılmaz boyuttaydı. Taşıma suyla yaşayan, elektriği olmayan mahallelerde, Kuzey Afrika göçmenleri yaşıyordu.

Frutos'a, İspanya AB'ye girdikten sonra nelerin değiştiğini sormuştum: "İspanya, Avrupa Birliği'ne girmeden önceki ekonomik ve politik uygulamalar daha da hızlanmıştır. Her şey özelleştirilmiştir. Serbest piyasa ekonomisi birilerini çok zenginleştirmiş ama çoğunluğu mahvetmiştir. Bakın, Avrupa Birliği'nin anayasasında geleneksel anayasalardan hiçbir alıntı yoktur. Anayasa, artık halk için değil, liberal ekonomi içindir. Bu, bence geriye gidiştir."

Madrid'in anacaddeleri dilenciden geçilmiyordu.

İspanya'da Demokrasi!

Her şey demokrasi için ya! Demokrasi diye yola çıkan Avrupa devletlerinin yarısı krallıkla yönetiliyor... Ortaçağ özlemi, Avrupa'ya yayılıyor... Yeni tür bir diktatörlük Avrupa'yı sarıyor...

Amerika'nın yönlendirdiği yeni anti terör yasaları, ülkele-ri antidemokratik bir ağına içine alıyor... Sürekli, demokrasi, in-san hakları, özgürlükten bahseden aydınlar ve bir nevi, demok-rasi diktası altında yaşayan yoksullar, çelişkileri zirveye taşıyor... Profesör Lorca'ya demokrasiyi soruyorum.

"Demokrasinin olmadığı yerde diktatörlük vardır," diyor. "Eğer demokrasi yoksa, insanlar düşünce suçlarından dolayı, sırf farklı düşündükleri, eleştiride bulundukları için hapse atılırlar. Benim demokrasi tanımımın sınırları budur."

Fransız demokrasisini örnek gösteriyordu... "Ermeni Soykırımını İnkâr Yasası"nı hatırlattım.

Yanıtı, "Demokrasilerde böyle saçmalıklara da yer vardır..." oldu.

Ortadoğu ve Avrupa

Demokrasideki saçmalıklar, Ortadoğu'da on binlerce sivilin ölmesine, halkın Şii-Sünni diye bölünmesine, bölgenin sonu gelmez bir kan gölüne sürüklenmesine de neden olmuştu... Malum, Amerika, "Ortadoğu'ya demokrasi!" sloganıyla yola çıkmış, yanına İngiltere'yi ve İspanya'yı almıştı.

Frutos, Avrupa'nın tamamen Amerika'nın çıkarları doğrultusunda yol aldığını söylüyordu. "Avrupa, kendi tecrübelerini hayata geçiremiyor... Ortadoğu'da hiçbir tutarlı politika ortaya koyamıyor. Biz, Avrupa'nın kendi özgür sesini duyurmasını, Ortadoğu'ya çözümler sunmasını, kararlarını Avrupa Parlamentosu'nda alıp, bütün Ortadoğu ülkeleriyle bunları tartışmasını ve Birleşmiş Milletler'de kararlarını savunmasını görmek isterdik..."

Gazeteci Ortega, Frutos'a katılmıyordu. Avrupa'nın elinden gelen bu kadardı! Amerika süpergüçtü! Bu gerçeğe boyun eğilmi-liydi!

"Avrupa bence Ortadoğu'da, Lübnan'da, Filistin'de önemli kararlar alıyor... Tamam, diplomatik açıdan biraz zayıf kalıyor ama bu normal. Avrupa'yı, Amerika'yla kıyaslayamayız... Amerika bir süpergüç..."

O süpergüç, Irak'ı işgalinden üç gün önce Azor Adaları'nda,

yanına İspanya ve İngiliz başkanlarını almış, petrol dünyasına yapacağı kanlı geziden beklentilerini anlatmış, işgalin stratejisini paylaşmıştı.

Medeniyetler ittifakı projesi de ünlü demokrasi projesinin ve Ortadoğu'ya uzanmanın bir aracıydı. İttifak için Avrupa'nın doğu ve batı kenarları seçilmişti.

Süpergüçler Her Zaman Galip Gelmez!

Profesör Lorca, İspanyol dış politikasının ilgi alanlarının Batı Akdeniz'i kapsadığını söylüyordu...

"Ortadoğu, İspanyol dış politikası açısından temel bir çıkar oluşturmuyor. İspanya, daha çok Batı Akdeniz bölgesiyle ilgileniyor, özellikle de Fas ve Cezayir'le. Onun ardından da Latin Amerika geliyor. Herkes, birtakım güçlerin dünyayı ele geçireceğinden bahsediyor. Bu çok normal, eğer bir süpergüçseniz, sizin dediğiniz olur."

"Her zaman öyle olmaz. Hatırlayınız, Mustafa Kemal Atatürk, tüm hesapları altüst etmişti..." diyorum.

Bu çıkışa şaşıyor. Atatürk'ün kişiliğine ve inançlarına duyduğu hayranlıktan söz ediyor. Israr ediyorum:

"Demek istediğim, o zamanın süpergüçleri olan İngilizleri ve Fransızları, Mustafa Kemal durdurdu; demek ki bu mümkün olabiliyor. Süpergüçler her zaman kazanamıyor!"

"Zamanında İspanya İmparatorluğu'nu kimse durduramadı. Bugün de kimse Amerika'yı durduramaz!"

Buralarda psikolojik savaş, çok önceleri başlamıştı... Akademisyenler, politikacılar, sanayiciler süpergücün büyümesine ilk kapılanlardı... İmparatorluk, önce beyinlere kurulmuştu! Öyle sağlam inşa edilmişti ki yüzlerce örnek de verseniz Amerikan imparatorluğunun sarsılmaz gücüne biat edenlerin düşüncelerini değiştiremezsiniz... Bilimle uğraşan Batılılar, gözlerini en sıkı kapatanlardı...

Profesör Lorca'nın ETA ve demokrasi konusundaki sözleri, bu düşünce tarzına en iyi örnekti:

"ETA'nın arkasında siyasi Bask hareketi var. Ve istedikleri ba-

ğımsızlık! Demokrasilerde herkes her şeyi istemekte özgürdür. Oysa amacınıza ulaşmak için, var olan yasaları izlemek, anayasanın size verdiği haklar çerçevesinde hareket etmek zorundasınız. Ama amacınıza ulaşmak için şiddete başvuruyorsanız, ben bir demokrat olarak bunu kabul edemem!"

ETA, Mart 2006'da ateşkes ilan etmişti. Artık siyasi çalışmalarla kendini gösterecekti.

ETA'nın kararı, Bask meclisinde şampanya patlatılarak kutlandı. Bask özerk yönetimi başkanı Juan José Ibarretxe, kalıcı ateşkes ilanını "Yararlanılması gereken tarihi fırsat" olarak değerlendirdi. Yasadışı ilan edilen Batasuna Partisi'ni kastederek, "Hiçbir siyasi partiyi dışarıda bırakmadan, Bask bölgesinde 'normalleşme' sağlayacağım," diyordu. Ama 25 Aralık'ta Madrid'deki bombalama olayları, uzun bir sessizliği beraberinde getirecekti. Bask Sosyalist Partisi'nden Pastor, "Ayrılıkçı hareket müsamaha gösteremeyiz!" diyordu:

"Esas mesele, ETA'nın, yaptığı son saldırıyla, verdiği sözün arkasında durmadığının görülmüş olmasıdır. Şimdi, barış görüşmeleri askıya alındı... Bakın ben bir Basklıyım. Aynı zamanda bir İspanyol'um. Burada şiddete başvurmak isteyen varsa, ben bir Basklı olarak buna karşı çıkarım. Düşüncelere saygı duyarım ama şiddete saygı duyamam!"

Pastor, ETA'ya birçok ülkenin geçmişte, destek verdiğini söylüyordu: "Halkların kurtuluşu masalıyla bazı işler çevrildi. Ama ETA, şiddeti arttırdıkça, destekler azaldı. Bugün hiçbir ülkeden destek almıyorlar. Ben eminim, Türkiye'de de böyle bir gelişme olacak!"

Maria Jesus Cava, Batasuna Partisi'nin kapatılması konusunda fikirlerini sorduğumda bocalıyordu:

"Kişisel görüşüme göre..." Susuyor ne diyeceğini hesaplıyordu; "Cevaplamam çok zor! Bence demokrasinin yolu izlenmeli. Madrid'teki terör saldırısından sonra konuşmak çok zor. Ben bir Bask vatandaşı olarak barış istiyorum. Görüşmelerin sürmesini istiyorum. Ve bir sonuca ulaşılmasını istiyorum. Nelerden taviz verilir, ne kabul edilir ne edilmez belirlenmeli. Çünkü biz, Bask halkı artık çok bıkkınız..."

“Peki ya İspanya örneğinin Türkiye’ye sunulması...” diye soruyorum.

Maria tek kelimeyle cevaplıyor: “Komik!”

“Böyle bir kıyaslama büyük bir hata olur. İrlanda, Bask ya da Kürt meseleleri çok farklı. Sebepleri farklı, süreçleri farklı. Bu gibi konular, Fransa’da da, İtalya’da da, İskandinav ülkelerinde de var. Ve her biri, özgün şartları içinde değerlendirilmeli...”

Deusto Üniversitesi’nden ayrılmadan önce, hukuk profesörü Santiago Larrazabal’a “Kendinizi nasıl tanımlıyorsunuz?” diye soruyorum. Yirmiyıldır AB ülkesi İspanya’da etnik kökenini dile getirmekte zorlanan bir profesörle karşılaşıyorum... Santiago, baskılardan çekiniyor, ağzından uzun süre “Ben Basklıyım!” sözü çıkmıyor!

Konuşmayı aynen aktarıyorum:

“Kendinizi nasıl tanımlıyorsunuz profesör? Basklı mı, İspanyol mu?”

Bir süre sessiz kalıyor.

“Bu, politik kimliğe bağlı!”

“Ben size soruyorum.”

“Ben... Basklı da, İspanyol da, Avrupalı da diyebilirim kendime. Bu kişisel bir yaklaşımdır...”

“Tamam. Ne diyorsunuz kendinize?”

Derin nefas alıyor:

“Ben Basklıyım... Öyle diyebilirim.”

Ulus Devletler, Etnik Gruplar

“Etnik kökler, azınlıklar” üzerine Türkiye, Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkasya’da, kıyameti koparan demokrasi projesi mimarları, konu Batı Avrupa’ya gelince pek suskunlar!

İnsan, Amerikalı uzmanların, Irak çıkmazı ve Kürt çalışmalarını hatırlamadan edemiyor...

Geçen yıl Amerikalı eski büyükelçi ve Irak uzmanı Peter Galbright, *Irak’ın Sonu* isimli kitabında, Irak’ı, Kürt aşiretler marifetiyle parçalamanın sırlarını yazmıştı. Kitapta, “Irak 1991’den beri bölünmüş durumdadır,” diyordu. Tıpkı 19. yüzyılda Filistin’de

oynanan “Yahudi kartı” gibi, Kürt kartı aracılığıyla, İran, Türkiye ve Suriye’nin Irak batağına çekileceğini anlatıyordu... Galbright, “Kürdistan devleti, Ortadoğu’da Amerika’nın ayağı olacaktır!” di-yordu.

İspanya Komünist Partisi yetkilisi Frutos, “Bölünmeyi isteyenler var. Biz, tarihin birleştiklerinin ayrılmaması gerektiğini savunuyoruz. Türkler ve Kürtler, Basklar ve Galiçyalıların birlikte olmasının yanındayız.”

Dünyanın direksiyonunu ellerinde tutanlar, dünyayı bir avuç dev şirketin çıkarlarına göre şekillendirmeye çalışıyor... Çıkarlar, hangi bölgelerde küçük devletçikler gerektiriyorsa icabına bakıyorlar. Feodal beyliklere geri dönmek istiyorlar. Çünkü öylesi daha kolay...

Çokuluslu şirketler için yeni dengeler gerek... Dünya, enerji sorunu, doğal kaynak kıtlığı yaşıyor... Gereksinimlere en hızlı şekilde el koymanın en uygun yolu, küçük birimlerden oluşan coğrafyalar...

Kanla yoğrulan Irak, neredeyse üç bölge... Kürdistan diye adlandırılan Irak’ın kuzeyi içinde, şimdi de otonom bir Kerkük’ten söz edilmiyor mu?

Her iki İrlanda da Atlantik ötesinin isteğiyle, askeri operasyona hazır hale gelmedi mi? Silah sanayine kucak açmadı mı?

İspanya’nın Afrika’yla kavuştuğu noktada, Cebelitarık’taki Amerikan üssü son hızla modernleştirilmedi mi? Belki Bask bölgesi için de el altında “planlar” vardır...

Portekiz'in AB Serüveni

Ocak 2007 Yolculuğu

Portekiz, bir zamanlar dünyanın en önemli ülkelerinden biriydi... Hindistan'ı sömüren ilk Avrupalılar onlardı...

Brezilya'ya el koymak için, meridyenlerin yerini değiştirebilecek ölçüde güçlüydüler.(!)

Vasco da Gama ve Macellan gibi, pek çok kâşifin ülkesiydi Portekiz. 1986 yılında AB'ye girdikten sonra büyük bir değişime uğradı...

Portekiz'in zengin tarımı bir anda küçülerek, ihracatı süt, tahıl ürünleri ve şişe mantarına indirgenecek, ülke tarımda krize girecekti.

Kıyılarında balık avlama hakları Faslılara, meşhur Porto şarabının üretimi Almanlara verilecekti. Bir zamanlar sebze ve meyve üreticisi Portekiz'in marketleri ithal sebze meyveyle bezenecekti...

Portekiz son yıllarda art arda ekonomik krizler yaşadı...

Şaşırtıcı bir ülkeydi Portekiz... Ortadoğu politikalarından tutun da tarım politikalarına, Avrupa Birliği'ne bakışa kadar, karşımıza iki Portekiz çıkacaktı. Birbirine taban tabana zıt görüşler taşıyan iki Portekiz!

Lizbon'da bizi büyükelçiliğimizde çalışan genç diplomatımız Tolga Bermek karşıladı. Belki bu nedenle, Lizbon'a varışımдан ayrılana kadar kendimi İstanbul'da gibi hissettim.

Zarif, düşünceli, bilgili bu genç adamın yardımları olmasaydı, iki Portekiz'le bu kadar çabuk buluşamazdım.

Portekiz'e has, o yürek burkan "Cancao do mar" şarkısını keşfetmemi de ona borçluyum.

Kameramanımız İrfan Yazar, Tolga ve ben, Lizbon'un eski mahallelerinde bir serüvene çıktık. Lizbon'un varoşlarını da dolaştık, çevre köylere de gittik. Başbakan'la da buluştuk, çiftçilerle de dertleştik. En büyük gazetelerin köşe yazarlarının da fikrini aldık.

Elimizde, geçen yıl Portekiz'de yapılan bir araştırmanın sonuçları vardı. Her şeyi özetler gibiydi. Portekiz halkı, giderek artan bir karamsarlığın gölgesinde yaşıyor ve ekonomik durum onları endişeye sevk ediyordu...

Portekizlilerin büyük bir kısmı, Avrupa Birliği üyeliğinin onları yoksulluğa sürüklediği görüşündeydi.

AB Kısacasında Portekiz Halkı ve Diğerleri

Portekiz halkının yüzde 87'si, ulusal ekonomilerinin kötü durumunda olduğunu düşünüyordu. Yüzde 91'i yoksulluk ve işsizlikten şikâyetçiydi. Halkın yarısından çoğu, Avrupa bütünleşmesinin ulusal ekonomilerine zarar verdiğini düşünüyordu... Halkın yüzde 46'sı serbest piyasa rekabetinin, ekonomik refahın bir parçası olduğu fikrine karşı çıkıyordu.

Öte yandan hükümet, Avrupa Birliği'nin dediklerini harfiyen yerine getiriyor ve Portekiz eliti, gelişmelerden çok memnun görünüyordu...

Küresel politikalarda başlayan birbirine zıt görüşler, tarımdan sosyal hizmetlere kadar yayılan bir yelpazede çeşitlenip gidiyordu. Mutsuz bir halk ve halinden memnun gibi görünen yönetimin sözleri, birbiriyle çarpışıyordu.

Konuştığımız aydın ve politikacılar, "Herkesin zenginleştiğini" iddia ederken; tarım işçileri, pazarda rastladığımız ev kadınları, mahalle bakkalları, memurlar 400 avroyla nasıl geçindiklerini kara mizahla anlatıyorlardı.

Avrupa İşlerinden Sorumlu Bakan Lobo Antunes ise "Çok olumlu gelişmeler var..." diye başlamıştı söze! "Ekonomik kal-

kınma, tek bir Avrupa para birimi ve birçok şey insanların düşünce biçimini de değiştirdi,” diyordu.

Tarım Bakanı’na “Lizbon’un dışında çiftçilerin kan ağladığını” söylediğimde, bir Portekiz atasözüyle yanıt vermişti: “Ağlamayan bebeğe mama vermezler, deriz. Çiftçiler belki ondan ağlayıp duruyordur!”

Politikacılar, “Avrupa Birliği’ne uyum sürecinde, en ufak bir olumsuzluktan söz edilemez. Çok başarılı bir deneyim yaşıyoruz” cümle kalıbıyla konuşmalarını tamamlıyordu. Halkın bütün kesimleriye, “Dayanacak gücümüz kalmadı!” cümlesini yineliyordu.

Politikacılar ve basının ünlü isimlerinin sözleri bire bir aynıydı!

Teresa de Sousa, *Publico* gazetesinin önemli bir köşe yazarıydı... Görüşleri, halkinkilerle taban tabana zıttı...

“Biz adam olmayız!” diye başlıyordu söze Teresa! “İspanya becerdi biz hâlâ cebelleşiyoruz!” diyor ve Portekiz halkını tembellikle suçluyordu...

“Komşumuz İspanya, artık AB fonlarından çok daha az pay alıyor, çünkü ekonomik alanda çok büyük gelişme gösterdi... Bize gelince, hâlâ yardıma muhtacız... Yanlış politikalar ve uyuyan halk yüzünden yeterince gelişme gösteremedik...”

Lobo Antunes: Bir Politikacı Tiplemesi

Lobo Antunes, “Avrupa Birliği’nin ortak tarım politikasının, Portekiz’in ulusal tarım çıkarlarıyla çatıştığını düşünenleri anlayabiliyorum,” diyordu, “ama geleneksel tarım, Avrupa’da artık varlığını sürdürüyor. Biz de kendimizi yeni tarımsal üretim şekillerine adapte etmeliyiz, çağa ayak uydurmalıyız... Bu bir değişim meselesi”. Konuşurken ikircikli hali üzerinden dökülüyordu. Bulunmaması gereken bir konumda olduğu hissi uyandırıyor. Halkın durumuyla ilgili sorulara sinirleniyordu.

“Avrupa Birliği’nin dayattığı ortak politikaların, değişik ülkelerin ihtiyaçlarına cevap veremediği konusunda tartışmalar giderek büyüyor... Mesela Almanya ve Fransa için olumlu olan ka-

rarlar, Portekiz veya Yunanistan için aynı sonucu doğurmuyor... Portekiz halkının şikâyet ettiği durum da bu sanırım... Özellikle de avrodan çok şikâyetçiler... Fiyatların üçe katlandığını, gelirin ya değişmediğini ya da azaldığını söylüyorlar... Siz ne diyorsunuz?”

Sıkıntılı hali davranışlarına yansıyor, sık sık kravatını düzelterek dinliyor.

“Bu çok geniş bir konu...” diyor, “birçok farklı sorunun farklı çözümleri vardır”. Biraz daha düşünüyor. “Eee, evet, doğru, ortak politikalar her ülkede efektif değildir...” Kısık gözlerini tavana gezdiriyor. Sonra bir çocuğa hitap edermişçesine, “Ama gelen AB fonlarını, yapılan yardımları bir düşünün! Sosyal fonları düşünün! O zaman birliğin ne kadar dayanışmacı bir tavır içinde olduğunu görürsünüz!” diyor.

Portekiz'in “küresel” aydın ve politikacıları, aynı metni okuyorlar.

Lobo Antunes

Portekiz: Küresel Aktör!

Hey gidi, bir zamanların dev Portekiz'i! Dünya denizlerinin imparatoru! Koca Hindistan'ı ilk sömüren Avrupalı...! Brezilya'yı sömürgelerine katan; dilini, kültürünü, yok eden ülke...

Âdeta geçmişteki şaşaayı yaşamak istercesine, Başkan Bush'la kol kola, 2003 yılında Irak'ın işgaline destek veriyor... Küresel emirler bunu gerektiriyor!

Halkın tüm karşı çıkışına rağmen, Aznar hükümeti, eski Başbakan Barroso başkanlığında Azor Adaları'nda boy gösteriyor. Portekiz hükümeti, Irak'a saldırıda Amerika'nın yanında yer alıyor.

Portekiz'in yeni Başbakanı Sokrates'e, Azor Adaları'nda alınan kararın sonuçları hakkında ne düşündüğünü soruyorum. Şöyle cevap veriyor:

"Bence, her şeyden önce, Müslüman ülkelerle olan ilişkilerimizi değerlendirmemiz lazım, bu çok önemli."

Genç başbakan, olanca kibarlığıyla, soruların hemen hiçbirini cevaplamamayı başarıyor: "Bütün Batı için, Avrupa Birliği için ve Amerika için en önemli şey, Müslüman ülkelerle ilişkiler! Bu konuda yapılacak diplomatik girişimler ve politika belirlemek son derece önemli. Portekiz AB dönem başkanlığında, biz, bunları görevlerimizin ilk sıralarına yerleştiriyoruz."

Irak'la ilgili soruyu başbakan böyle yanıtlıyor. Yılmıyorum:

"Irak'ın işgaliyle ilgili olarak mı bunları söylüyorsunuz?" diye üsteliyorum.

"Evet, tabii" diyor en yumuşak sesiyle. "Irak savaşını, bu global çerçeveye oturtmalıyız... Dünyanın daha fazla diplomasiye ihtiyacı var ve barışın dünya için çok büyük bir değer taşıdığını değerlendirmeliyiz."

Küresel liderlerin konuşmalarında özel bir kodlama kullandıklarını o zaman anlıyorum...

Sokaktaki Adam ve PKP!

Sokaktaki adama gidiyorum ve bir başka Portekiz'i dinliyorum.

Orta yaşlı bir Portekizli esnaf bakın Irak konusunu nasıl değerlendiriyor...

"Irak'taki ve Ortadoğu'daki gelişmeler hakkında ne düşünüyorsunuz?"

"Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla tüm dünya, emperyalist politikaların hedefi haline geldi. Ortadoğu ilk hedefti! İşgale oradan başladılar! Amerika, baştan beri emperyalist politikalar güttü. Ama şimdi daha saldırgan... Irak'ın petrolüne göz diktiler... Dünyayı kendi çıkarlarına göre şekillendirmek istiyorlar!"

Portekiz politik hayatında, üç numaralı siyasi parti olan Portekiz Komünist Partisi yetkilisi Agustino Lopez'le meclis koridorlarında buluşuyorum. Portekiz hükümetinin küresel iştahını şiddetle suçluyor...

"Portekiz hükümetinin, Irak'ın işgali konusundaki tutumu, Portekiz halkı tarafından hiç benimsenmedi. Bildiğiniz gibi, bir Portekiz başbakanı, Portekiz topraklarında, İngiltere'yle ve Amerika'yla bir araya geldi. Ortadoğu'daki işgale hazırlık toplantısına çanak tuttu. Portekiz halkı, bu katılıma ve karara şiddetle karşı çıktı... Böyle bir savaşın ve sonuçlarının, tüm dünyaya ve Portekiz'e zararlı olacağını, en baştan haykırdı. Size açıkça söylüyorum: Portekiz halkı, Kuzey Amerika'nın Ortadoğu politikasını lanetliyor!"

Bir Zamanların Sömürgesi!

Meclis binasından çıkıyorum. Meclisin önünde, bir zamanlar dünya denizlerine hükmeden, Güney Amerika ve Asya'yı sömürgeleştiren Portekiz'i düşünüyorum.

Dünyanın en büyük toprağa sahip ülkelerinden birinde, Brezilya'da hâlâ Portekizce konuşulduğunu hatırlıyorum...

Gine, Mozambik ve Angola'da süregiden kanlı bağımsızlık mücadeleleri, aslanlı yolun gölgesinde duruyor.

Sömürgelerinden akan insanlar bir yanda, yeni gelen küresel elit bir yanda Lizbon garip bir karmaşa yaşıyor bugün...

Sokaklarda Doğu Timorlu, Ganalı, Faslı, Angolalı insanlar dolaşiyor. Portekiz'in çoğalan yoksulları arasında yerlerini alıyorlar!

Onlar Portekiz'in son sömürge devletlerinden gelenlerdi... Afrika, 1960 sonrasında ulusal kurtuluş mücadeleleri vermişti... Portekiz'in faşist yönetimi, Afrika'daki sömürgelere ordularını yollayacaktı. Bütçesinde onulmaz yaralar açılıp, ekonomisi sarsılınca, Afrika'yla başa çıkamayacak, geri çekilecekti.

İşte bu yıllarda Portekiz, Atlantik'in rotasına girecek, küresel sermaye de Portekiz'e yerleşecekti.

Önce Ford, General Motors, ITT ve Philips gibi sanayi devletleri ülkeye buyur edildi. Salazar faşist diktası, onlara kol kanat gerdi... Sadece sekiz yıl içinde, Portekiz sanayinin yarısı, küresel sermayenin olacaktı.

Bu büyük ekonomik baskı, terazinin diğer kefesini yukarı fırlatacak, ülkede sosyalist rüzgârlar esmeye başlayacaktı.

Bir Diktanın Sonu ve Diğerinin Başlangıcı!

25 Nisan 1974'te Portekiz silahlı kuvvetlerinin müdahalesiyle Salazar diktası sona erdi...

Nisan Devrimi, yabancı sermayeye bir karşı çıkıştı. Önce bankalar, sigortalar ve sanayi devletleştirildi. Portekiz halkı bir rahatlama yaşacaktı. Sonia anlatıyordu:

"Düşünün, ailem 1976'da bir ev satın aldı. Yedi yılın sonunda tüm borçlarını ödeyebilmişlerdi. Bugünün parasıyla 2.500 avro ödemişlerdi. Bugünlerde böyle bir ev, en azından 220 bin avro eder. 1976'dan bu yana 30 yıl geçti ve bu 30 yıl içinde çok şey değişti. Mesela banka kredisiyle bir ev almaya kalktınız. Ben şu an 32 yaşındayım, yeni bir ev aldım ve her şey yolunda giderse 43 yıl sonra ev sahibi olacağım. Bu ne demek? 75 yaşında ev sahibi olacağım ve umarım o günleri görürüm. Bunun için şu anda banka-ya ayda 800 avro para ödüyorum."

30 yıl önce durum böyleydi... Köprülerin altından çok sular akmıştı.

Portekiz, 1970'li yıllarda, sosyalizme geçmeyi anayasasına bile sokarken, birden ters rüzgârlar esmiş, ülke yön değiştirmişti.

Amerika patentli yeni demokrasi rüzgârları, Atlantik ötesinden Portekiz'e ulaşacak, komünizm tehlikesine karşı, bir sosyal

demokrat hareket, halkın toplumcu isteklerini törpülemek üzere başa getirilecekti...

Portekiz artık demokratik bir ülkeydi... 1986'da ülke, apar topar Avrupa Birliği'ne alındı.

Kepçeyle Alıp Kaşıkla Verenler!

Avrupa İşlerinden Sorumlu Bakan Manuel Lobo Antunes, değişimi şöyle sıralıyordu:

"Portekiz'de her şey değişime uğradı. Sosyal eşitlik, altyapı sistemleri, dış politikalar... Portekiz, şu an yirmi yedi ülkeyle birlikte sesini yükseltiyor. Bunun Portekiz'in etkinliğini ne derece arttırdığını tahmin edersiniz."

Antunes çok memnundu. Ama kaldığımız otelde çalışan Jose'yi bu değişimler hiç ilgilendirmiyordu... "Eldeki ekmekten, tarımdan söz edelim!" demişti. Ülkenin en büyük yarayı tarım sektöründe aldığını söylemişti.

Jose Antonio Neves Silva, sevimli yüzünde ciddi bir ifadeyle, resepsiyona dayanarak, "Birliğe girdikten sonra çok şey tepetaklak oldu," diyordu. Yaşlı gözlerinde "Biz neler gördük!" ifadesi... "Tamam para yardımı aldık, fonlar geldi ama paranın çoğuna büyük toprak sahipleri el koydu... İşçiler daha da fakirleşti. Tarım tamamen mahvedildi!"

Jaima Lopes Silva, 2005'ten beri Portekiz'in Tarım Bakanı, ona Jose'nin sözlerini aktarıyorum.

Gülüyor. "Şimdi rekabet var. Küçük çiftliklerimiz Fransa ve İspanya'daki büyük tarım üreticileriyle de rekabet etmek zorundalar. Bu üreticiler, çok büyük oranlarda, tahıl, meyve ve sebze üretimi yapıyorlar. Bize şarap üretmek kalıyor..."

"Avrupa Birliği tarım politikalarının size pek yaramadığını mı söylüyorsunuz?"

Telaşla, "Hayır hayır!" diyor. "Tam aksine Avrupa Birliği küçük çiftçimizi desteklemek için birçok özel proje yürütüyor..."

Demek küçük çiftçi desteğe muhtaçtı!

Lizbon'un çevresindeki çiftçiler "özel proje" deyince, "kepçeyle alıp kaşıkla vermek mi!" diyerek gülüyorlardı.

“Avrupa Birliği’nden gelen yardımlardan güneydeki büyük toprak sahipleri faydalandılar. Bu uygulama, bölgeler arasında uçurumlara sebep oldu. Çoğu büyük çiftçi, neredeyse hiç çalışmadan büyük rant elde etti!”

Ortak Tarım Politikası Adı Altında...

Ailesi hâlâ çiftçilikle uğraşan resepsiyonist Jose’ye, “Nasıl oluyor da mesela Alman çiftçiler halinden memnunken Portekizli üretici hiç memnun değil?” diye sorduğumda kısaca açıklıyor:

“Çünkü Avrupa Birliği ülkeleri için kararlar Brüksel’de alınıyor. Ve Portekiz halkı, kendi çıkarlarına aykırı da olsa, bu kararlara uymak zorunda kalıyor. Ben otelde çalışıyorum ama çiftçi olsaydım, çok zor durumda kalırdım...”

Tarım Bakanı, AB ortak tarım politikasının olumsuz yönleri olduğunu zor da olsa itiraf ediyordu:

“AB’nin ortak tarım politikasının her ülkeye uygulanamayacağını düşünenlerle ben de karşılaşıyorum... Çünkü her ülkenin tarımsal faaliyeti çok farklı; Almanya’nınki, İsveç’in ki, bizimki, hepsi birbirinden farklı. Mesela Portekiz, AB’ye üye olmadan önce şarap, sebze-meyve, zeytinyağı üretiyordu. Üye olduktan sonraysa süt ve tahıl üretimine başladı. Neden? Birlikten maddi destek alabilmek için. Bu nedenle, üretim politikamızı değiştirmek zorunda kaldık. Çiftçiler yetiştirebilecekleri ürünleri değil, ortak pazarda satılabilecek ürünleri üretmeye başladılar.”

Artık çiftçiler, Portekiz halkının ihtiyaçları için üretmiyorlardı. Ortak pazarın istediği ürünler üretiliyordu. Tarlaların çoğu rekabete dayanamayan küçük çiftçiler tarafından terk edilmişti... Lizbon’un biraz kuzeyine gittiğinizde, tarumar halde tarım arazileri, uçsuz bucaksız uzanıyordu... Karşılaştığımız köylüler, “Avrupa Birliği’nden önce tüm buralar, sebze tarlasıydı,” diyorlar, “AB’ye girdikten sonra alınan fonlarla, eski ürün bir yana atıldı, tarlaların yeni sahibi, iki yıl kavun ekti, parayı da aldı gitti...”

Birlik içindeki güçsüz ülkelerin çiftçilerini yok eden, ortak tarım politikalarıydı. Bu politikaların ana hatları, Avrupa’nın çekirdek altı ülkesi tarafından, 1958’de belirlenmişti.

Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg! Bu oyunda onların sözü geçerdi...

Oysa ortak tarım politikasının hedefi, tarımsal üretimin artırılmasıydı! Üreticilere daha iyi bir hayat sağlanmasıydı! Halkın refahıydı... Ama refah birilerinin elinde kaldı.

Lizbon'a yakın köylerde dolaşırken birçok mutsuz küçük işletmeci ve işçiyle karşılaştık. Herkes şikâyetçiydi. Bir yaş sebze paketlenme işletmesinin sahibi, "Üretim yok ki paketlenmesi olsun!" diyerek isyan ediyordu...

Dört-beş kadın işçi, elleri paramparça, sebzelerle boğuşuyorlardı. Eski sömürgelerin çilekeş göçmenleriydiler. Karın tokluğuna çalışıyorlardı. Maria Teresa'yla bakiştık. Siyah yüzünde umutsuz bir gülümseme, başını önüne eğiyor.

Onlar konuşmayı pek sevmiyor... "Hayat kendini anlatmıyor mu!" der gibi bakıyorlar...

Tarlalarda son Mohikanlar hâlâ var... Topraklarından ayrılmayanlar... Yaşamlarını altüst eden avrodan şikâyet ediyorlar...

Salvatore, mahir, yaşlı elleriyle bir lahana koparıyor. "Bu, akşam yemeği," diyor.

Onlar toprağın insanları. Kadim toprak onları hâlâ aç bırakmadı... Salvatore direniyor...

Portekiz Artık İthal Meyve Yiyor!

Portekiz'in bereketli toprakları, artık iç tüketime ürün sunmuyor... Colombo Market'te raflardan ithal ürünler fıskırıyor.

Sonia'yla Colombo Market'in, meyve reyonunu dolaşıyoruz.

Egzotik meyveler, raflarda şımarık edalarıyla Portekiz halkına caka satıyorlar... Özel ambalajında ananaslar, mangolar, kiviler... Halk, ateş pahası yiyeceklere bakmakla yetiniyor... Parası olan, etiketleri incelemeden sepetini dolduruyor...

Sonia, "Artık ithal sebze meyve yiyoruz..." diyor. "Bu memleket sebze meyve üreten bir ülkeydi. Ama süpermarkete gittiğinizde sadece ithal meyveler görüyorsunuz, İspanya'dan Afrika'dan gelen meyveler... Biz bir zamanlar bölgenin en büyük üreticisiydik!"

“Peki, bu meyve üreticilerine ne oldu?”

“Birçoğu iflas etti, kimileri ise şu an yaşamını nasıl idame ettireceğini bile bilemez hale geldi. Bir zamanlar rahat yaşayanlar, şimdi en basit ihtiyaçlarını bile karşılayamıyorlar. Elektriği, suyu, gazı nasıl ödeyeceklerini düşünüyorlar...”

Tarım Bakanı’na dillere destan Portekiz tarımına ne olduğunu sordum...

“Pazarımızı dışa açtık tabii!” dedi. “Ama kırsal alanları geliştirme projelerimiz de yürüyor...”

Hangi yetkiliyle konuşsam, bir “proje” sözüdür gidiyor...

Başka projeler de var. Lizbon’u yavaşça kuşatıyor... Lizbon’un etrafı, toprağından kopanlar ve göçmenlerin bir gecede diktiği yapılaşmayla çevriliyor. Tarım Bakanı Silva, tehlikenin altını çiziyor: “Çiftçilerimizi, kırsal bölgelerde tutmamız gerek. Topraklarında kalmalı ve üretim yapmayı sürdürmeliler... Yoksa bir de kent sorunları günden güne büyüyecek.”

Varoşlar ve Televizyon Kültürü

Ama olan olmuş gibiydi... Lizbon’un varoşu, Cova da Moura, sanırım “Mağrip Mağarası” anlamına gelen bu mahalle, yerel mafya, göçmenler ve suç örgütleriyle ünlenmişti. Diğer başkentlerde de başımıza geldiği gibi, taksi şoförü bu mahallelerde çekim için bir an bile durmayı reddetti... Sadece geçen ay üç taksi şoförü can vermişti buralarda.

Bu vahşi değişim, topraklarından ya da ülkelerinden kopan insanların şehirde yaşadıkları kültür şokunun ürünüydü!

Lizbon’daki tüm alışveriş merkezleri, Hollywood kültürünü halkın üzerine döküyordu.

Özel televizyonlardan, günün her saati, her türlü cıvıklık yayılıyordu. Haberler yalan, geceler dizi kaplıydı! Kültür şokunu yayan ve yansıtan bir ekran, Portekiz halkını yavaşça boğmaktaydı.

Gençlere dans ve şarkı yarışmaları, hokkabazlık yapan kazanıyor mantığı, aklıselim yerlerde sürünüyordu.

Ekran tüketiciyi yaratıyor, yarışmalarda küresel markalar hediye ediliyor... Herkes küreselleşiyordu... Malum, “proje” buydu!

Orta Sınıf Kayboldu

Orta sınıf günden güne azalıyordu. Sonia anlatıyordu:

“Portekiz, 1986’da AB’ye üye olduğunda öğrenciydim. İlk başta bizim için iyi olduğunu düşünüyorduk. Yapılan yardımlarla, otoyollar, okullar ve hastaneler inşa ediliyordu. Ama bugün bakıyorum... Orta sınıfa ne oldu? Kiralar çok yüksek, her şey ateş pahası. Avroya geçişle, her şeyin fiyatı daha da yükseldi, süt ve un gibi temel maddeler bile çok pahalı...”

Hatırlatalım... Asgari ücret 400 avro civarındaydı.

Sonia’yı en çok daraltan, küçük kızının okul masraflarıydı:

“Burada devletin anaokulları var, bir de özel anaokulları... Özellerin aylık ücreti 300 avrodan başlıyor. Çocuklara genelde evde büyükanne bakıyor. Devlete ait anaokullarındaysa boş yer bulmak neredeyse imkânsız.”

“Peki sağlık hizmeti ne durumda?”

“Devlet hastaneleri var ama saatlerce beklemeniz gerek. Parası olan özel hastaneye gidebiliyor, olmayan acil servislerde sürünüyor...”

Burası, bir Avrupa Birliği ülkesiydi.

Farkı, birliğe bağlı ülkeler arasında, en zor durumda olanlardan biri olmasıydı.

“Başarılı Özelleştirmeler!”

Portekiz’in Avrupa Birliği serüvenini olumlu değerlendirenler, yabancı yatırımların çoğalmasından, özelleştirmelerin başarısından söz ediyorlardı. Son yıllarda, kamuya ait kuruluşlar elden çıkarılmıştı. Portugal Telecom (PT), en son satışı gerçekleşen devlet kurumuydu.

Halk, PT’nin özelleştirilen son stratejik kurum olduğunu söylüyordu...

Elektrikçi Jose, Portekiz’in birliğe katılarak bir örümcek ağının içine girdiğini ifade ediyordu.

“Jose, 1986’dan bu yana Portekiz toplumsal hayatında neler değişti?” diye soruyordum. Bir nefeste sıralıyordu:

“Küreselleşmeyle beraber insan hayatının temel değerlerine inanılmaz bir müdahale söz konusu. Yaşam koşulları zorlaşıyor. Geleceğe duyulan güvensizlik insanları büyük bir tedirginliğe sürüklüyor. Kimse yarınından emin değil. Sadece tarım üreticilerinden söz etmiyorum. Doktorundan öğrencisine hemen her kesim güvencesiz yaşıyor...”

Jose, böyle diyordu ama *Publiko* gazetesi köşe yazarı Teresa de Sousa, umut ve heyecan doluydu:

“Avrupa Birliği üyeliği, Portekiz için bir mucizedir!” diye söze başlamıştı... “Avrupa’yla bütünleşmiş haldeyiz. AB’yi daha güçlü hale getirecek her türlü adımı onaylıyor ve destekliyoruz. Bizim için anayasal haklar, güçlü bir dış politika, etkin savunma stratejileri, büyük bir Avrupa projesi çok önemlidir. Muhteşem bir tecrübe yaşıyoruz... Son yirmi yılda bu ülke inanılmaz derecede değişti. Daha zengin, daha dışa açık, daha demokratik oldu.”

“İyi de,” diyorum, “halk çok şikâyetçi yaşam koşullarından...”

“Eeee o şundan... Biliyorsunuz Portekiz, dört yıl önce çok ciddi bir ekonomik kriz geçirdi. Bakın bu kriz AB’yle ilgili değildi, içimizdeki yanlış uygulamaların sonucuydu...”

Teresa, Portekiz’i art arda sarsan krizlerde dış etkilerin oynadığı rolü görmek istemiyordu.

Portekiz ve Kriz

Portekiz, avro sistemine geçmeden önce küresel sermaye tarafından kuskaca alınmıştı... Önce, Lizbon’a bir borsa kurulacak, sabah akşam sanal kâğıtlar havada uçuşacaktı... Borsa vardı ama borsadaki kâğıtların temsil ettiği bir üretim yoktu...

Portekiz halkı önce kumara alıştırıldı... Bol bol kredi dağıtıldı!

Kişiler, sanayi kuruluşları, büyük çapta borca battı.

Aynı hızla, gayrimenkul yatırımları arttı. Tüketici harcamaları tavan yaptı... Sonunda Avrupa Merkez Bankası, duruma müdahale etti.

Ardından da ekonomide büyük bir durgunluk başladı. Portekiz artık borçla ayakta duracaktı.

Bu süreçte spekülâtörler, servetlerini arttırmış, halksa meteliğe kurşun atmıştı.

Teresa'nın yorumunu tahmin ediyordum ama yine de sordum: "Portekiz'deki krizde dış etkilerin, küresel sermayenin hiç mi dahli olmadı? Avrupa'daki zengin ülkelerin diğerlerinin kaynaklarını sömürmesi krize yol açmış olamaz mı?"

"Hayır! Bu da doğru değil. Nasıl bir sömürü?"

Birliğe toz kondurmuyordu!

Portekiz'i ayakta tutan tüm tarım sektörü, belli sermaye gruplarının çıkarları doğrultusunda yok edilmiş, ülke bir zamanlar ürettiği her şeyi, şimdi satın alır hale gelmişti... Bütün ceremesini yoksul sınıflar çekiyordu... Agustino Lopez durumu şöyle anlatıyordu:

"Öncelikle, ortak tarım politikasının Portekiz'e büyük zararı oldu. Çiftçiler bazı bölgelerde, ürünlerini bir araya getirerek ihracat yapabildiler. Ama yok olanların sayısı da çok fazla. Son yıllarda bölgeler arasındaki uçurum inanılmaz oranda. Özellikle ülkenin kuzeyinde pek çok köy boşaldı, tarımsal alanlar terk edildi. Bugün, yani AB'ye girdikten yirmi yıl sonra, Portekiz tarım alanında diğer AB ülkelerinden çok daha geride. Bu yirmi yılda, AB tarım politikası doğrultusunda, Portekiz'e 20 milyar avro yardım geldi. Düşünebiliyor musunuz? 20 milyar avro! Ama Portekiz'de tarım, 1986'da ne durumdaysa bugün de o durumda. Yani tarımdan elde edilen ürün yirmi yıl öncesiyle aynı miktarda."

Teresa de Sousa, Lopez'le taban tabana zıt görüşteydi.

"Tamam, biz hâlâ fakir bir ülkeyiz. Ama Portekiz'deki en fakir insan bile devletten yardım alıyor ve kesinlikle, fakirler yirmi yıl öncesinde olduğundan çok daha iyi durumdalar!"

İki Portekiz!

Başta demiştik ya, iki Portekiz var... Yönetimin söyledikleriyle sokakta, tarlada fabrikada duyduklarımız iki ayrı dünyayı işaret ediyor...

Bugün hükümetin önde gelenleri, Avrupa Birliği'nin ülkeye getirdiği zenginlik ve refahı dile getiriyor... Avrupa Birliği işlerin-

den sorumlu bakan Lobo Antunes her sözüne “Kulübün üyesi olmak bir gurur vesilesi!” diye başlıyor:

“Tek başımıza sesimizi duyurmazken, bugün AB sayesinde sesimizi tüm dünya duyuyor. Düşünün, böyle bir kulübün, altı ay süreyle başkanlığını yapmak ne kadar muhteşem bir şey, bir düşünün!” Konuşurken coşuyordu.

Gelir dağılımı hayli bozuk Portekiz’in iç sarsıntısını görmezden geliyor, Avrupa Birliği dönem başkanı olmanın şatafatından bahsediyordu... (Haziran-Aralık 2007’de Portekiz, AB dönem başkanı ülkeydi.)

Bizim röportajı yaptığımız sırada, Antunes’in büyük bir gururla söz ettiği dönem başkanlığına az bir zaman kalmıştı... Konu döndü dolaştı, Türkiye’nin yapması gerekenlere gelip dayandı! Yine hazır metinlerden okumaya başlayacaktı...

“Bildığınız gibi, Türkiye’yle tartışılması gereken 35 konu var. Bunların bir kısmı şu anda askıya alındı ama diğer konularda müzakerelere devam ediyoruz. Dönem başkanı olduğumuz zaman, konu hakkında komisyon, bize daha detaylı bilgi verecektir ve ona göre süreç ileri götürülecektir.”

Kodlu bir dil kullanıyordu... Ve konu her zamanki gibi Kıbrıs’a geliyordu. Akdeniz’in anahtar adasına... Avrupa Birliği işlerinden sorumlu bakan, Kıbrıs’ın derinliklerine girmeden sor-mak istemiştin:

“Öncelikle sizce, Avrupa Birliği’nin, adanın yarısını birliğe alması doğru bir karar mıydı?”

Bir türlü konuşmaya başlamıyordu. Sorudan hiç hoşlanmamıştı. “O dönemde aldığımız karar, Kıbrıs’ın bizimle uyumlu çalışmasının bir sonucuydu,” dedi.

“AB ülkelerinde konuştuğum birçok uzman, bunun yanlış bir karar olduğunu ifade etti. Malum, AB yasalarına göre, çatışma halinde olan hiçbir ülke üyeliğe kabul edilemez,” dedim.

“Ama o karar ortak olarak alınan bir karardı,” diyerek sözlerini tekrarladi.

“Ama yanlış bir karardı,” diye üsteledim.

Çocuksu bir ifadeyle devam etti: “Bence yanlış değildi. O sırada alınan bir karardı. Bence doğru bir karardı. Kıbrıs’la uyum

inde çalıştık. Bence biz geçmişe bakarak kararların doğruluğunu yargılamaktansa, geleceğe yönelip bu sorunu nasıl çözeceğimizi düşünmeliyiz. Gelinen noktada, bunun doğru bir karar olup olmadığını tartışmak bence gereksiz.”

Avrupa işlerinden sorumlu bakanın son cümleleri, genel bir tavrın, en belirgin ifadesiydi. Her türlü hukuk bir yana konulur, küresel çıkarlar doğrultusunda adımlar atılır, sonra atılan bu adımlar sonucu zedelenmiş taraf çözüm için yalnız bırakılırdı. . .

“Türkiye’ye Karşı İkiyüzlüyük!”

Köşe yazarı Teresa de Sousa, Batı’nın Türkiye’ye pek adil davranmadığını itiraf edenlerden biri... Diğer yandan bu bakışı “bir yere kadar!”

“O yerden” sonraki konuşmamız, tek kelimeyle tanımlanabilir: Monolog! Olduğu gibi aktarıyorum:

“Bence Türkiye’ye adil davranılmıyor. Bildiğiniz gibi 2004’te Türkiye’nin adaylığı onaylandı ve bir sonraki yıl müzakerelerin başlaması kararlaştırıldı. Bu karar, Türkiye’nin Avrupa Birliği’ndeki konumuyla ilgili uzun süren tartışmaların bir sonucuydu. Ancak geçen sene birçok hükümet aniden karar değiştirdi. Bu tavır değişikliğinde bence kendi kamuoylarının tepkisinden korkmaları yatıyor.”

“İyi de,” diye kesiyorum, “kamuoyunu oluşturan da onlar değil mi?”

“Evet, bundan onlar sorumlu. İnsanlara neden korkmamaları gerektiğini ve neden Türkiye’yi kabul etmek gerektiğini açıklamak da onların sorumluluğunda... Bence Avrupa, kötü bir dönemden geçiyor. Birliğin sınırlarının nereden geçeceği tartışılıyor. Birçok konu tartışmalı...”

“Beni en çok şaşırtan, birliğin sürekli olarak başka ülkelerdeki, demokratik eksikliklerden bahsetmesi; diğer yandan, belli konularda, mesela işçi hakları, sendikalar, tarım işçilerinin hakları konusunda, Avrupa’nın hiç ağzını açmaması ilgi çekici!” diyorum.

Şaşkınlıkla yanıtlıyor: “Ama işçi hakları, çiftçilerle ilgili olan sorunlar, tüm bunlar bir ülkenin iç politikasıyla ilgili konular...”

“Ben de onu diyorum. Ama bu konulara zaten müdahale ediyorlar, tarımsal üretimin en ince ayrıntılarına ya da kadın haklarına kadar her şeye karışıyorlar... İç dış politika diye bir ayırım yok ki!”

“Kadınlarla ilgili sorunlara zaten müdahale etmeliler. Çünkü AB’nin temeli, insan haklarından geçiyor ve kadınlara yönelik ayrımcılığın hüküm sürdüğü bir ülkeyi, tabii kabul edemeyiz...”

“İnsan Hakları ve İşçi Hakları!”

“İşte ben de onu diyorum,” diye atılıyorum, “tütün konusuna bile karışan Avrupa, işçilerin köylülerin hakları konusunda neden ağzını açmıyor?...”

“Ama sizin dediğiniz, insan haklarına ilişkin değil ki, siz işçilerin sosyal haklarından söz ediyorsunuz...” diyor. Kulaklarıma inanamıyorum.

“Ben, ekonomik haklar konusunda, birçok müdahalede bulunan birliğin, işine gelen konularda devreye girdiğini, işine gelmeyenlerde, mesela tarım, sanayi çalışanları söz konusu olduğunda ağzını açmadığını söylüyorum.”

Gergin bir ifadeyle, “Ben de bunun, Avrupa Birliği’nin misyonu olmadığını söylüyorum,” diyor.

“İyi de AB’nin azınlıklarla, kadınlarla, Kürtlerle ilgili misyonu nereden geliyor?”

Teresa bu konuşmadan sıkılıyor. Cevaplamıyor... Ve insan hakları ile işçi haklarının bir ilgisi olmadığını bir kez daha beyan ediyor!

Avrupa İşleri Bakanı Antunes’e, birlik içinde, Kopenhag Kriterleri’nin ne kadar uygulanabildiğini soruyorum:

“Kopenhag Kriterleri’nin, hiçbirinin AB ülkelerinde layıkıyla uygulandığını görmedim. Mesela Bulgaristan, Romanya, Fransa... Biliyorsunuz Fransa Ermeni meselesini konuşmaya yasaklar getiriyor... Bu gibi yasaları yürürlüğe koyan ülkeler, ne yapmamız gerektiği konusunda bize nasıl ders vermeye kalkışabiliyor?”

Bakın o ne diyor:

“Bence haksızlık etmemelisiniz. Tabii ki size her şeyin, her za-

man yüzde yüz işlediğini söyleyemem ama kimse, Avrupa'da genel olarak özgürlüklerin, insan haklarının, hukukun varlığını yadsıyamaz. Sizin bu söyledikleriniz, bizim demokrasi deneyimimize haksızlık olur... Tabii ki aksaklıklar olabilir. Ama genel olarak özgür ve demokratik, hukukun hâkim olduğu bir düzene sahibiz ve bunun korunması için de mücadele ediyoruz. Bu değerler bizim için son derece önemli."

"Demokrasi geleneği" derken, 1970'lere kadar faşist dikta altında yaşamış Portekiz'den ve İspanya'dan ve çoğu krallıkla yönetilen bir Avrupa'dan söz ediyorduk... Oto sansürü en yaygın kullanan basın da buradaydı. Avrupa'daki en ağır ceza yasaları da buradaydı...

Tarih ve Lobo Antunes'ler

Gelin demokratik Portekiz'in tarihine şöyle bir bakalım.

Cumhuriyet 1910'da ilan edilmişti. Sadece 16 yıl yaşadı ve bu 16 yılda 48 hükümet görev aldı. Aynı 16 yılda, 25 darbe teşebbüsü yer aldı! Portekiz 20. yüzyıla işte böyle başlamıştı...

Cumhuriyeti, faşist yönetim takip edecekti. 20. yüzyılın büyük bir bölümünde, Portekiz'de faşizm boy gösterecekti.

Avrupa Birliği'ni oluşturan birçok ülkede 20. yüzyılda gözlediğimiz faşist iktidar, yarım asır boyunca Portekiz'e kan ağlattı. Tüm muhalefet susturuldu. Sendikalar kapandı, grevler yasaklandı, konuşmak imkânsızdı...

Lobo Antunes'e "demokrasiyi her şeyin üzerinde tutan" (!) AB ülkelerinden örnekler veriyordum:

"Avrupa Birliği üyesi Yunanistan'a bakın. Yunanistan, konu Batı Trakya olunca insan haklarını pek hatırlamıyor. Oradaki Türk azınlığın, dil ve din hakkını gasp ediyor... Bu gibi durumlarda Avrupa Birliği, yasaları ihlal eden ülkeye herhangi bir yaptırım uygulayabiliyor mu?"

"Böyle olağandışı durumlarda üye ülkeleri bağlayıcı maddeler mutlaka vardır. Ama ben var olmayan durumlar üzerine konuşmak istemiyorum. Spekülasyonlar ve olası senaryolar üzerinden konuşmaktan hoşlanmam."

O kadar sıkılmıştı ki nezaketi unutup, sekreterine kaş göz işaretleri yapıyordu.

“Batı Trakya probleminden haberiniz var değil mi?” diye soruyorum. Nedense AB bürokratlarının hepsi, Kürt sorunu ya da Ermeni meselesini en küçük ayrıntısına kadar biliyor ama Batı Trakya Türkleri ya da Azerbaycan deyince, boşluğa düşüyorlardı.

Devam ediyorum: “Orada yaşayan Türkler, Türk olduklarını bile söylemiyorlar. Orada bir azınlık sorunu var. Yani bu bir spekülasyon değil. Ya da Fransa’yı ele alalım. Korsikalılar ve Brötonların durumuna bakın. Üstelik Fransa da ‘azınlık’ tanımını kabul etmiyor...”

Gözleri tavanda dolaşırken, “Eğer bu tür durumlar varsa, kesinlikle düzeltilmeleri gerekiyor. Ben bu konularda bilgi sahibi değilim; ama bu meselelerin ciddi boyutlarda olmadığını varsayıyorum!” diyor ve aynı anda yaka mikrofonunu çıkarıyor. Antunes sorularımızdan kaçıyor.

Kameranın önünden kalkıp gidiyor!

Dışişleri Bakanı Amado ve Başbakan Sokrates

Portekiz Dışişleri Bakanı Luis Amado, Türkiye’ye dayatılan kriterleri ve Avrupa’nın bağınazlığını şöyle değerlendiriyordu:

“Birtakım Avrupalı liderlerin Türkiye’ye yönelik sert mesajlarını duyunca, Türk insanının hissettiği kızgınlığı çok iyi anlıyorum. Son yıllarda üyelik beklentisiyle, Türkiye’de köklü değişikliklere imza atılmıştır. Ve yönetimin bu hızlı değişimleri, halka açıklamakta epey zorlandığını da tahmin edebiliyorum. Çünkü bizim politik deneyimimiz de çok benzer şekilde gelişti...”

Lobo Antunes’ten çok daha zarif bir tarzı vardı. Soruyorum: “Eğer müzakere süreci yarıda kesilirse, AB ve Türkiye arasında ne olur?”

“Bence, kaderlerimiz tamamen ayrılmış olur. Çünkü hepimiz dayanışma ve işbirliği içinde çalışmamız gereken bir dönemde olduğumuzu biliyoruz. AB, kendi tarafında yer alabilecek bir Müslüman ülkeyi ailesine dahil etmek için, son olasılığı kaybet-

Başbakan Sokrates'le

miş olur. Aynı zamanda çatışmaları önleyebilmek için elindeki en önemli stratejik ortaktan da mahrum kalmış olur. Bence AB, Türkiye'yi tek başına değil, stratejik açıdan da değerlendirmelidir.”

Avrupa'daki “kültüralist” görüşün karşıtını savunuyordu. Türkiye her şeyden önce geniş bir “pazar”dı ve stratejik öneme sahipti.

Portekiz'deki son randevum Başbakan Sokrates'leydi. “Türkiye ve AB yolunu” şöyle değerlendiriyordu:

“Avrupa ve Türkiye arasındaki anahtar sadakattir. Birlik üyeliği için birtakım koşullar vardı. Bunları Türkiye de imzaladı, Avrupa Birliği de imzaladı. İki taraf da kriterleri yerine getirmeli ve anlaşmayı başarıya taşımalıdır!”

“Siz Türkiye'nin AB üyeliğine olumlu bakan az sayıda Avrupalı liderden birisiniz...” diyorum.

“Hayır, hayır, ben tek değilim,” diye karşı çıkıyor. “Ben şartların yerine getirilmesi gerektiğini söylüyorum. Avrupa Birliği’ne girmek isteyen tüm ülkelere bu şartlar sunuldu. Türkiye’ye özel şartlar yaratmadık. Türkiye’nin yerine getirmesi istenilen şartların aynısı, Doğu Avrupa ülkelerinden de istenildi.”

“Bence Türkiye’ye çok farklı şartlar dayatılıyor!” diyorum, “Biliyorsunuz hiçbir ülkeye, Kıbrıs gibi bir konu dayatılmadı. Yani Türkiye’den istenenler herkesten farklıydı. Türk halkı bu yüzden, AB’yle ilgili büyük bir hayal kırıklığı içinde...”

Lafın sonunda, genç başbakan kötümser olmamamı öğütleyecekti bana...

Ona söylemedim ama çilekeş Portekiz halkının çektikleri, ben de kötümser bir hava yaratmaya yetmişti... Başka ülkelere kriterlerden söz edenler, kendi ülkelerindeki halklara, kriterlerden oldukça uzak bir yaşam sunmuşlardı...

Her şey iki taraflıydı. İki Portekiz vardı... Portekiz’in bereketli toprakları atıl dururken, büyük şirketlerin ürünleri marketleri dolduruyordu. Tarım ürünleri artık üretilmiyor köyden kente insan akıyor, yeni varoşlar suç şebekeleri yaratıyordu.

Devlet hastaneleri ve okulları kapanıyor, her şey paraya tahvil ediliyordu... Portekiz halkı ve eliti arasındaki uçurum her geçen gün artıyordu... Batı’da şu meşum “kriterler”in sadece adı vardı...

Nedense TRT’de yayımlanan Portekiz bölümünde bu sözler, sansüre uğradı. 40 dakika teslim ettiğimiz program 25 dakika olarak yayımlandı!

İtalya'da Küresel Oyunlar

Mart 2007 Yolculuğu...

Geçen yüzyıl başında önce Libya'yı işgal etti. Ardından Osmanlı topraklarının bölüşülmesinde rol oynadı. Yüzyıl ortasına kadar, Mussolini faşizmini yaşadı. Krallıktan cumhuriyete 1946'da geçti. 1984'te laikleştirdi! Avrupa Birliği'ni oluşturan çekirdek ülkelerden biri.

Son yıllarda federalizmi tartışıyor. Ülkenin kuzeyi, güneyini "kambur" sıfatıyla niteliyor...

Tezatlar ülkesi... Mafyası ve Vatikan'ıyla ünlü. 1990'larda "temiz eller" depremini yaşadı. Operasyon, yolsuzluğun siyaset ve iş dünyasında, en üst seviyelere kadar yayıldığını ortaya çıkardı.

Temiz eller operasyonu gerilerde kaldı. İtalya bugün, Avrupa'daki Amerikalı...

Amerika, Irak'ı Mart 2003'te işgal etti. Gazete manşetleri, Saddam'ın elindeki kitle imha silahlarından bahsediyordu.

Saddam'ın suçluluğunu kanıtlayan belgeleri, İtalyan gizli servisi SISMI masaya koymuştu... Gizli belgelere göre, Saddam Hüseyin'in Nijerya'dan uranyum satın alma girişimi kanıtlanmıştı. Bu belgelerin sahte olduğu kısa zaman içinde ortaya çıkacaktı... Bugün Batı'nın gazete manşetlerinde, İran için benzer belgelerin haberleri yer alıyor... Fabrikasyon devam ediyor!

Irak, Afganistan, Lübnan, Filistin! Ortadoğu kan ağlıyor...

Avrupa'nın sol hükümetlerinden biri, Prodi başkanlığında-

ki koalisyonun bir üyesi, Nicola Tranfaglia, bin yıldır yapıları yapıyor... Darmadağın edilen Ortadoğu'daki hedeflerini açıklıyor:

"Saldırılar sürüyor! Bu nedenle orada asker bulundurmak bir zorunluluk... Ama asıl hedefimiz tabii ki barışın sağlanması."

İtalya'nın Amerikan şirketleriyle sıkı bağları var. Bu, "ittifak politikası"nı belirliyor... Barışı sağlamak için mi bilinmez ama İtalya'nın Amerika'yla askeri ittifakı, ticaret ortaklığına da yansıyor. 2005 verilerine göre İtalya, ABD'nin en büyük on birinci ticari ortağı olarak dikkat çekiyor...

Vatikan'la para ilişkileri, silah ticareti ve istihbarat ortaklıkları önemli boyutta.

Bir Gazeteci, Bir Asker, Bir Tarihçi

İtalya, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana Amerikan üslerini ağırlıyor... Irak Savaşı'nın gelişini ilk haber veren *La Repubblica* yazarı Carlo Bonini, bugünü şöyle değerlendiriyor:

"Soğuk Savaş sırasında İtalyanlar, Amerikan üslerinin, burada, ülkenin özgürlüğünü koruma amaçlı kurulduğunu düşünüyorlardı; yani ikiye bölünmüş dünyada bir tür koruyucu kalkan gibiydiler. Berlin Duvarı'nın yıkılmasından ve özellikle 11 Eylül'den sonra, üsler stratejik amaçlarını değiştirdi. Şimdi Amerikan üsleri, Ortadoğu'ya askeri operasyonlar için bir rampa olarak düşünüyor..."

Ortadoğu'ya askeri operasyon... Enerji coğrafyasına acil müdahale... Rampa üsler...

Irak'a dördüncü büyük orduyu gönderen İtalya'ydı. NATO'nun kalbi, Napoli'de atıyordu...

"İtalya'nın NATO'daki rolü nedir?" diye sorduğum bir başka gazeteci Albenese Bonino'nun görüşünü doğruluyordu:

"Yarım saat gibi kısa bir zaman diliminde, Roma'dan uçup, Tunus veya Libya'ya gidilebilir. Genelde İslam ülkeleri ve İsrail'le iyi ilişkilerimiz olmuştur. Yani İtalya arabulucu rolünü de diğer görevleri de Akdeniz'de olması dolayısıyla kolaylıkla yerine getirebilir."

Albenese, NATO için çalışan bir gazeteci. Aynı zamanda NATO rezerv memurlarından biri. Önce İtalyan ordusunun özel bir bölümünde görev almış, sonra tüm NATO ülkelerindeki rezerv memurlarının oluşturduğu bir örgüt olan COIR içinde çalışmaya başlamış. Örgütün amacını soruyorum.

“Amacı NATO’ya sivil oluşumlar hakkında istihbarat sağlamaktır. Sivil ve askeri dünya arasında köprü görevi görüyoruz.”

Çıkardığı dergi, savaş bölgelerinin analizini yapıyor. Ortadoğu stratejisine geniş yer ayırıyor... İtalya’yı, operasyonlar konusunda aydınlatıyor... Albenese, Irak için bakın nasıl bir çözüm öneriyor:

“Irak çığırından çıkmış durumda. Değişik bir çözüm üretmek lazım. 90’lı yılların sonundaki Bosna’ya benziyor, içsavaşın kucagındaki Bosna gibi. Bence, Bosna’da olduğu gibi, Irak’ta da NATO’nun varlığına ihtiyaç var. NATO ve Birleşmiş Milletler, Bosna’ya barış getirmişti.”

Albenese, Irak’a, yakıp yıkılmış, parça parça edilmiş, içsavaşa sürüklenmiş ve barış adına tüm varlıklarına el konulmuş “Bosna modeli”ni öneriyordu...

Truva Atı!

Frederico de Renzi bir tarihçi... Renzi’ye Türkiye’nin Ortadoğu’daki yerini nasıl değerlendirdiğini soruyorum. “Türkiye, Batı’nın Truva atı olmalı!” diyor. Şaşırmıyorum.

“Türk ordusu, Amerika’nın Irak’a müdahalesinde geçiş izni vermedi... Oysa işbirliğine girseydi her şey başka olurdu. Bence sadece Türkiye, Irak’a, özellikle kuzeyindeki duruma bir çözüm getirebilirdi... Çünkü sizin onlarla kültürel, tarihsel, ortak bir geçmişiniz var. Siz oraya girseydiniz, bu bir işgal olarak algılanmayacaktı! Yani Batı’nın ordularının girişinden çok daha az tepki yaratacaktı... Böylece lider bir konuma yerleşirdi Türkiye...”

“Batı’nın Truva atı olarak...!” diyorum.

“Evet!” diyor heyecanla. “Truva atı olarak... Aynen öyle. Avrupa Türkiye’yi Truva atı gibi kullanmalı!”

Son yıllarda, “Truva atı” modeli yaygın şekilde uygulamadaydı. Küresel stratejistler Türkiye’ye Truva atı rolü biçerken, İtalyan halkı da “Amerika’nın Truva atı” olmaktan yakınmaktaydı...

Prodi, Berlusconi’nin Devamı!

Berlusconi’dan sonra Prodi başbakanlığındaki sol koalisyon da Amerikan yanlısı Ortadoğu politikaları nedeniyle, halkın tepkisini almıştı...

Prodi hükümeti, bir önceki hükümet politikasından bir nebze olsun şaşmamıştı. Afganistan’a yeniden asker gönderilmesi kararı ve Vicenza kentindeki Amerikan üssünün genişletilmesine onay verilmesi, yüzlerce kişiyi sokağa dökenecekti.

Yoksa, İtalyan halkının “sol siyasetçi” diye seçtiği Romano Prodi’nin sol ittifakı, sağ koalisyonların bir benzeri miydi?! Sol ittifak oy sandığına giderken, Ortadoğu’dan asker çekme vaadini kullanmıştı.

Bugünlerde, Avrupa’nın güneyi, sözüm ona “sol” hükümetlerle çevrili. Portekiz, İspanya ve İtalya’daki sol hükümetler, acaba ne kadar “sol” dular? Profesör Aldo Patania cevaplıyordu.

“Aslında ortada ‘sol’ falan kalmadı. Ortada olanlar, küresel demokratik sistemin parçaları. İşte bakın, komünist denilen adamlar, bu hükümetin bakanları. Hiçbiri ulusal çıkarlardan ya da devletleşmeden söz etmiyor...”

Sol koalisyondan Nicola Tranfaglia, Amerikan politikalarını değerlendirirken şöyle demişti: “Hükümet, İtalya için, mümkün olan en iyi hükümettir. Benim de içinde olduğum Komünist Parti, Amerika’ya karşı durabilen bir parti. Amerika’yı, özellikle Bush’u eleştiriyoruz. Açık konuşalım, İtalya, hiçbir zaman Amerika karşıtı olamaz ama en azından Bush’u desteklemiyoruz...”

Garip bir adamdı. Röportajın yarısında paltosunu giydi atkısını taktı ve “işim var!” deyip gitti. Sanırım beklediği gibi çıkmamıştık. Vakit kaybetmek istemedi...

Politik arena, tribünlere oynamayı gerektiriyordu. Herkes, biraz Amerikan karşıtı olmak zorundaydı. Çünkü halk, Ortadoğu’ya asker yollamaktan bıkkındı...

Roma'daki Amerikalılar

Roma'daki Temple Amerikan Üniversitesi'nin Avrupa'yı anlamaya çalışan, Amerikalı öğrencilerine sordum:

“Burada bir Amerikan karşıtı hava hissediyor musunuz?”

Genç bir Amerikalı öğrenci, “Emmm, insanlar, Amerika'nın Irak'taki pozisyonu hakkında konuşuyorlar tabii ama kişisel olarak bize yönelik bir şey yok,” diyor.

“Neler konuşuluyor?”

“Ortadoğu'da olmamamız gerektiği, bu gibi şeyler!”

Yanında oturan sarışın genç kıza mikrofonu uzatıyorum:

“Ben Irak'ta olmamız gerektiğini düşünüyorum. Biz bir sürü insanın özgürleşmesine yardımcı olduk!”

Kulaklarınıza inanın! Çünkü bu çocuklar propaganda makinesinin en masum kurbanıydılar. Amerikan televizyonlarında sevinç çılgınlıkları arasında yere devrilen Saddam heykelinden başka bir görüntü hatırlamıyorlardı. Amerikan denetim mekanizması sonucu ne Ebu Garip, ne de yüz binleri bulan katliamdan haberleri vardı... Tek bildikleri, Amerika'nın Ortadoğu'ya demokrasi ve medeniyet götürdüğü gerçeği!

Oysa İtalyan gençliği farklıydı...

La Repubblica gazetesi editörü Carlo Bonini, İtalyan halkında Amerikan karşıtlığının hızla yükseldiğini anlatıyordu:

“Fransa, İspanya, Türkiye ve Almanya'da olduğu gibi, İtalya'da da Amerikan karşıtlığı var. Bu yeni bir şey değil. Yeni olan, hassasiyetin Irak'ın işgali ve Amerika'nın Ortadoğu politikasına yönelmiş olmasıyla artması. Bu da Amerikan siyasetinin bir sonucu...”

Federalizm İstekleri

İtalya, 1951'den beri Avrupa Kömür-Çelik Birliği'nin, Avrupa Ortak Pazarı'nın ve bugün Avrupa Birliği'nin çekirdek üyesi...

Kuruluşundan beri, bölgeler arası eşitsizliğin getirdiği sorunlarla boğuşuyor... Yıllardır iki İtalya'dan bahsediliyor. Kuzey, güneyi “sırtındaki kambur” olarak görüyor. Federalizm taraftarlarının sesi yükseliyor!

Aldo Patania'ya soruyorum: "Federalistler ne istiyor?"

"Federalizm istiyorlar. İtalya'nın, varlıklı kuzeyinin, az gelişmiş güneyinden ayrılmasını istiyorlar. Bence de federalizm iyi bir çözüm olabilir. Ama bir kesim var ki bağımsızlık da istiyor. Kendi parlamentolarından bahsediyorlar. Bu kabul edilemez. Çünkü ülke bir bütün olarak kalmak istiyor. İnsanlara, kuzey çalışıyor güney yiyor ve orta bölge somut bir şey üretmiyor propagandası yapıyorlar."

Kuzey Ligi ve Forza Italia

Refahın kalesi Kuzey İtalya, sadece güneye değil, ülkedeki tüm azınlık ve göçmenlere savaş açmış durumda. Göç, suç oranlarındaki artış, ekonomideki yolsuzluk, kısacası ülkede yanlış giden her şey, "kuzeyli olmayanlar"ın suçu... Patania, medyayı suçluyor:

Berlusconi

“Maalesef medya olayları abartıyor. Kuzey Ligi politikacıları, ülkeyi bütünleştirmeye değil, bölmeye çalışıyorlar. Her türlü bölücü haber medyada!”

Medya krallarının bu işte rolü vardı... Medya imparatoru Berlusconi, kuzeyin ayrılıkçı politikasına omuz verenlerdendi.

Elindeki basın yayın araçlarını geniş kitleleri yönlendirmek için kullanmıştı... Eğlence programları, diziler arasında, bölücü mesajlarını halkla paylaşmıştı...

1991'de Kuzey Ligi partisi kurulacaktı... 1996'da, bağımsız bir devlet istemiyle ortaya çıkacaklar, yeni kurulacak devletin adını “Padania” olarak ilan edeceklerdi. Sokaklara Padania bayrakları bile dikilecekti.

Carlo Bonini anlatıyordu: “Son on yıldır, kuzeyin işadamları, güneyi vergileriyle yaşatmak istemediklerini söylemeye başladılar. Yani İtalya'daki federal sorun, ırksal bir duruma bağlı değil. İşin içinde para var. Ülkenin zengin kısmı, vergilerinin güneye aktarılmasını istemiyor...”

Şaşkınlıkla soruyorum: “İyi de asıl para trafiği güneyde değil mi?”

“Güneyde yasadışı ekonomi var evet, yasadışı ekonomi, birçok büyük problemi tetikliyor... Doğru, orada para da var. Kara para!”

Siyaset Oyunu

Kuzey Ligi, İtalya'da “temiz eller” operasyonunun başlama-sıyla aynı zamanda kurulmuştu... Operasyon, yolsuzluğun siyaset ve iş dünyasında en üst seviyelere kadar yayıldığını ortaya çıkardı.

Pek çok eski başbakanın bile suçlamalarda adı geçti. Binlerce işadama ve siyasetçi hakkında soruşturmalar açıldı.

Temiz eller operasyonunun ardından Forza Italia adlı hareketi kuran Berlusconi, Kuzey Ligi'yle yakınlaştı. Berlusconi, 1994'te, milliyetçi sağ koalisyon hükümetinin başbakanı olacaktı. 1996'da yerini Prodi'ye bırakacak, 2001'de, koltuğu yeniden devralacaktı.

2006'da yine Prodi, bu kez, merkez sol koalisyonun başbakanı olacaktı.

Halk açısından değişen fazla bir şey olmayacaktı... Ne kuzey-güney çatışması durulacak, ne de refah düzeyi yakalanacaktı... Carlo ümitsizdi:

“Merkez sağ hükümeti, güneyde, büyük adımlar atılacağı sözünü vermişti. Şimdiki merkez sol hükümeti de bu sözleri veriyor ama umut yok. Biz, benzer problemlerle 150 yıldır uğraşıyoruz.”

İtalya “temiz eller” operasyonundan sonra çok az yol alacak, kayıt dışı ekonomi tüm hızıyla kendine özgü kanallarda genişlemeyi sürdürecekti.

Nicola Tranfaglia alelacele evden ayrıldıktan sonra, eşi ve dava arkadaşı Teresa de Palma’yla sohbete devam ediyoruz:

“Di Pietro zamanında, 1992 yılında 300 mafya lideri içeri girdi, 30 bakan yargılandı, intihar edenler oldu. Böylesi bir operasyon geçiren İtalya şimdi nerede?”

Teresa gülüyor, eşinden çok daha radikal görünüyor. “Bugünkü ya da dünkü hükümetlerin tutumu arasında hiç bir fark yok ki!” diyor. “İtalya’da partiler sadece isim değiştirirler! Özleri aynı kalır!”

İtalyan ekonomisi, bugün devasa bütçe açığıyla boğuşuyor, ekonomik durgunluk, yükselen enflasyon ve başgösteren yolsuzluklar halkı bunaltıyor.

Carlo Bonini, yolsuzlukların şekil değiştirdiğinden söz ediyordu:

“Şu anda rüşvet başka bir şeye dönüştü. On beş sene önce, insanlar, ellerinde banknotlarla gelir her seviyede memura açık açık rüşvet verirlerdi. Şimdi daha farklı bir nemalanma var. Üstelik bu konulara yargının da ilgisi azaldı. Ülke dramatik bir dönem geçirdi. Şimdi ‘temiz eller’in üzerinden on beş sene geçti ve İtalya hâlâ benzer ağların içinde.”

“Papatya Çayı Kadar Sıkıcı ve Mafya Kadar İtalyan”

Öte yandan dünyanın en zenginleri İtalya’nın siyasileri. *Forbes* dergisine göre İtalya’nın en zengin kişisi Silvio Berlusconi. Medya kralı, aynı zamanda dünyanın en zengin 24. kişisi...

Carlo, Berlusconi'ye duyulan sempatinin nedenini şöyle açıklıyordu: 'Galiba İtalyanlar, Berlusconi'de kendilerini görüyorlar. Oysa on iki senedir izlediği siyasetin pek övünülecek yanı yok. Çünkü verdiği hiçbir sözü tutmadı ama o yine de bir sembol. Bir kere çok zengin bir adam, başarılı bir adam, dokunduğu her şeye İtalyan tadı katan biri görünümünde...'

Hükümet ortağı, parti mensubu ve *Mafya ve İşleri* kitabının yazarı Tranfaglia, mafyanın önlenemez yükselişi için, eski başbakanı sorumlu tutuyordu...

"Bence, merkez sağ Berlusconi hükümeti, son beş yıldır, mafyaya karşı neredeyse hiçbir şey yapmadı. Dolayısıyla şimdi mafya, İtalya'da hiç olmadığı kadar güçlü."

Berlusconi'yle halef-selef ilişkisi içinde, yıllar geçiren Prodi, hiçbir zaman aynı popüleriteye erişemedi. Çapkınlığı, parası ve tüm kuralları altüst eden tavrıyla Berlusconi çok daha renkliydi.

Başbakan Romano Prodi'ye, halkın taktığı lakaplar ilginçti. İtalyan halkı, Prodi'ye "Papatya Çayı" adını vermişti... Bu, İtalyanca "sıkıcı" anlamına geliyordu.

Avrupa komisyonu başkanlığının hemen ardından oturduğu koalisyon koltuğu, sürekli sallanmaktaydı... Siyasi yaşamda özelleştirmelerle ünlenmişti. Avrupa Birliği, onun döneminde yirmi beş üyeye ulaşmıştı. İlginçtir, Türkiye'ye karşı tavrı hiç değişmemişti.

Teresa de Palma, sol koalisyonun, Türkiye'nin üyeliğini desteklediğini söylüyordu ama...

"Aslında sol koalisyon, Türkiye'nin AB'ye girmesini istiyor."

"O zaman Prodi, neden imtiyazlı ortaklıktan bahsediyor?"

"Aslında o konuda aynı fikirdeyim. Çünkü Türkiye'nin demokrasi ve özgürlük açısından, insan hakları açısından gelişmeye ihtiyacı var!"

"Bir ikiye bölünme yok mu bu noktada? Batı'da, mesela İspanya'da, basın tehdit altında, gazetecileri hapse atıyorlar. Fransa'da düşündüğünü söylemek yasak... Peki, Türkiye'ye bu şekilde yüklenilmesinin ardında ne var?"

Teresa "Din!" diyordu. "Artan göçler de korkutuyor... Etnik sorunlardan korku var..."

Türkiye ve Yeni Avrupa Ordusu

Hemen hemen tüm kesimler, söz Türkiye'ye gelince aynı düşüncedeydiler.

Türkiye'yi destekleyenler, Yeni Dünya Düzeni'nde, Avrupa'ya yeni bir yer isteyen ve Türkiye'yi "Truva atı" olarak görenlerdi... Tarihçi Renzi, Truva atının içinden çıkacak askerlerle ilgiliydi... Avrupa, artık güçlü askeri bir yapıyla da kendini göstermeliydi... Türkiye, işte bu noktada önemliydi...

"Avrupa, Türkiye'yi, yeni bir Bizans İmparatorluğu gibi kullanmalı. Avrupa'nın ve Türkiye'nin, İran, Suriye gibi potansiyel tehlikelere ya da ilerde çıkacak durumlara karşı beraber hareket etmesi gerekir. Avrupa, Türkiye'nin yararlı olabileceğini bir kere görürse, durum değişecektir. Yeni bir güç yaratmalıyız, sadece ekonomik açıdan değil, askeri olarak da... Mesela, yeni bir Avrupa ordusu!"

Laf dönüp dolaşıp buraya geliyordu. Kısacası, "Truva atı" politikası dışında, Türkler pek muteber değillerdi...

Hikmet Usta ve Türk Lokantası!

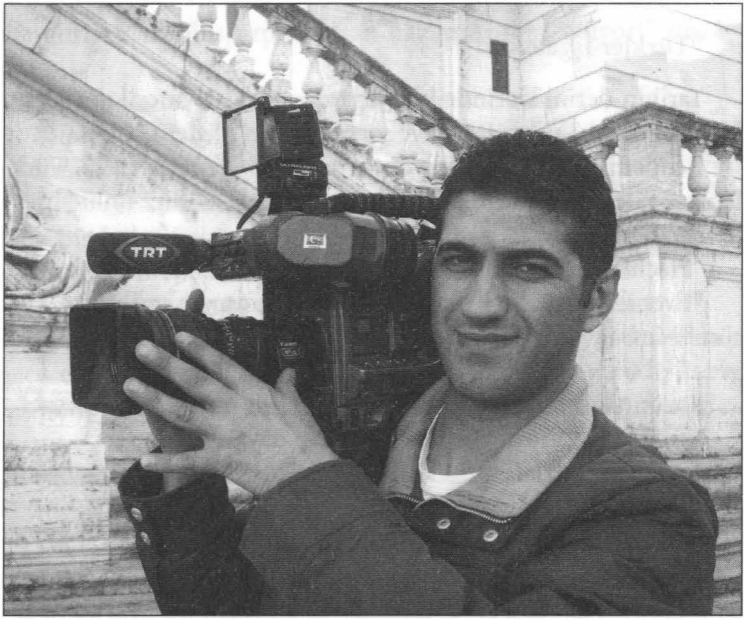
Zaten "Ooo mama mia! Türkler geliyor!" gibi bir deyişin anavatanındaydık... Hikmet Usta, Roma'da ilk Türk lokantasını açtığı anda, beklemediği kadar sert bir tepkiyle karşılaşmıştı.

"İlk etapta burayı açtığımızda ismini bile yazdıramadık. Türk lokantası hiç iyi karşılanmıyordu. Hatta bazıları 'Türk lafını oradan kaldırın,' dediler."

Hikmet Özkaya, Türk Büyükelçiliği'nde aşçılık yaparken, aklına Roma'da bir Türk lokantası olmadığı gelmişti. Köhne bir lokantayı, şık bir mekâna çevirmiş, müthiş yemekleri servise koymuştu. Lokantanın çoğu politikacı olan eski müşterileri sevineceklerine, Türk lokantasını protesto edeceklerdi...

"Çok zorluklarla karşılaştık. Türk adını gören 'Burası bizim için bitti!' dediler."

Sokakta, Çin, İspanyol, Meksika lokantaları vardı. Onlar bu gibi zorluklarla karşılaşmıyordu.

Kameramanımız Ismail Dostoglu

Hikmet Usta, onca yatırıma rağmen oturma izni bile alamıyordu.

“Bu konuyu daha önce, gidip yetkili kişilerle görüştük. Dediler ki böyle bir yatırım yaparsanız hemen oturma izni veririz. Sokakta benzer işletmeleri açanlar bu gibi zorluklarla karşılaşmamışlardı. Ama bir yıl geçti. Hâlâ izin alamadık!”

Oysa İtalya, kaçak işçiler konusunda bile çok hoşgörülüydü... Ucuz işgücü için, Afrikalı göçmenler köle gibi çalıştırılıyor, işyeri açmak isteyenlere kolaylık gösteriliyordu. Türkler hariç!

Bembeyaz kıyafeti, kırmızı boyun bağıyla, ateşin karşısında lezzetler yaratan Hikmet Usta, “Bangladeşlisi, Afrikalısı, Arap’ı, aklınıza kim gelirse, böyle bir yatırımı bir yana bırakın, küçücük bir yer bile kiralayanlar, hemen işletmeci kâğıdını alıyorlar. Biz lisans bile alamadık!”

“Türkler İşgalcidir!”

Tarihin derinliklerinde bir yerlerde, Türk deyince kıpırdanan hisler vardı... Tarihçi Renzi'ye sormuştum, “Neden?” diye...

Reddetmemiştii, “Bilemiyorum ama...” demiş, “belki Türklerin Avrupa'ya işgalci olarak gelmiş olmaları...” diye ünlü klişeyle tekrarlamıştı.

“Haçlılar işgalci değil miydi?” dedim.

“Evet ama haçlılar ile kutsal topraklar arasında tarihsel ve kültürel bir bağ var. Onlar İsa'nın doğduğu kutsal topraklara geldi ve...”

Sözünü kestim: “O zaman işgal olmuyor mu?”

Konu hep, “Viyana kapıları”na gelip dayanıyordu...

Özellikle Türklerin kan kaybetmeye başladığı tarihten bu yana, bir öfke nöbeti Avrupa'yı sarmıştı.

Gelin hatırlayalım, İtalyan Başbakanı Crispi, 3 Mart 1997'de İtalyan gazetelerinde şöyle haykırıyordu:

“Türk'ün Avrupa'daki varlığı, insan haklarına sürekli bir hakaret. Türkler, dört buçuk yüzyıldır ne Avrupalılaşılabildiler ne de üzerlerinde, gaddar bir egemenlik sürdürdükleri ırkları, bir ulusal potada eritebildiler.”

Crispi, Osmanlı'yı, tebaasına iyi davrandığı için de suçluyordu. Türkler, egemen oldukları topraklarda, halkın diline, dinine dokunmuyorlar, Batılı örneklerde olduğu gibi zulümle eritme politikası gütmüyorlardı...

Libya'da Soykırım!

Yüzyıl öncesi, bugüne ışık tutuyordu... İtalya, Osmanlı İmparatorluğu'nun en çok kan kaybettiği bir dönemde, Balkan Savaşı arifesinde, Trablusgarp'ı yani bugünkü Libya'yı işgal edecekti.

İngiltere, Fransa ve hatta o dönemde Osmanlı'nın müttefiki olan Almanya'dan onay almıştı. İtalya, 1911'de Osmanlı'ya bir ultimatom çekti. Osmanlı derhal Trablusgarp'tan çekilmeliydi.

İşgalin gerekçesi ilginçti! İtalyan yönetimi “Osmanlı subay ve

memurları, Trablusgarp'ta insan haklarını ihlal ediyor!" diyor-du!

Tarihçi Renzi, bize, bu gerekçeyi tercüme etti:

"İtalya o yıllarda, Afrika'da ve Balkanlar'daki kolonilerini genişletmek istiyordu."

İtalya, Fransız ve İngiliz sömürgeleri arasında kalan, çok stratejik bir bölgeyi, büyük Roma İmparatorluğu hayaliyle işgal etmişti... İşgalin nedeni "insan hakları ihlalleri"ydi...

Libya, o günden sonra ölümlerden ölüm beğenecekti...

Libya'nın başına gelenler, bazı kaynaklarda soykırım olarak geçecekti. Ama konu, uzun yıllar yok sayılarak geçirildi. Renzi Libya'da olanların, Avrupa kamuoyuna ilginç gelmediğini söylemişti:

"Aslında İtalya, Libyalıların toplu ölümü hakkında, yeni yeni konuşmaya başladı. Avrupa, 'daha az ilginç' bulduğu bir soykırımı yeni yeni konuşuyor. Ayrıca bakın İtalya'da çok az kişi bu soykırımdan haberdardır."

"İnsan hakları savunucusu Avrupa, bugüne kadar İtalya'ya soykırım suçlaması yaptı mı?"

"Hayır, kimse Libya olayının üzerine gitmedi!"

Libya unutulmuştu... Oysa Libya'da sivil halk, yaşam alanlarından toplu kamplara getirilmiş, su kuyuları kumla kapatılmış, insanlar açlığa ve susuzluğa mahkûm edilmişti. Çöl sıcaklığında ağır ağır ölmüşlerdi. Binlerce sivil; yaşlı, kadın, çocuk, toplama kamplarında hapsedilmiş, ölüme terk edilmişlerdi.

Renzi'ye doğru eğilip "Bu sizce çok garip değil mi?" diyorum.

"Haklısınız, büyük bir umursamazlık var bu konuda..."

"Yani bu konu unutulmalı mı?" Konunun gittiği yeri anlıyor.

"Sözde Ermeni soykırımı da sözde Libya soykırımı da soykırım olarak düşünülmemelidir," diyor, "bu aslında planlanmış bir soykırım değildi; Libyalı savaş esirlerinin başına korkunç şeyler gelmiştir. İtalyanlar genelde bu konular hakkında konuşmak istemezler; çünkü geçmişte kalmıştır artık, unutulmuştur..."

Sanki lütfediyor, birbiriyle alakasız iki olayı aynı kefeye koyup, "İkisinden de söz etmeliyim!" pazarlığı yapıyordu!

İtalya'nın Anadolu Rüyası!

Batı, kendi tarihsel belleğini temizlemekte ustaydı ama Türkiye'ye gelince iş değiştirdi...

Emma Bonino'ya sormuştum:

"19. yüzyıldan beri, Türkler aleyhine edilen lafları hatırlayın. 'Asya'ya dönün! Avrupa'yı terk edin!' söylemleri... Bu korkunun kökeninde sizce ne var? Bu korkunun kaynağı nedir?"

"Eeee bence bu korku Türk işgalinden kaynaklanıyor," diye yanıtlamıştı.

Dört asır öncesi Batı'nın aklında taptazeydi... Oysa Türkiye, Kurtuluş Savaşı'nı verirken İtalya, Ege'ye talipti.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında bile, İtalya'nın Anadolu üzerindeki hayalleri sona ermemişti.

Türkiye'deki İtalyan Elçiliği'nden, 1927 yılında, İtalyan Dışişleri'ne yollanan telgrafta şu satırlar yer alıyordu:

"1927 yılı İtalya için, Türkiye'deki kazanımlarında bir dönüm noktasıdır. Zaman ilerledikçe amaca ulaşmak daha da zorlaşacaktır. Çünkü Türkiye'deki rejim, her geçen gün daha da pekişmektedir!"

İtalya o yıllarda, Anadolu'da hâlâ işgal planları yapıyor, ayaklanmalarla sarsılan genç cumhuriyette kendine yer beğeniyordu. O yılların gizli yazışmalarında İtalyan Elçiliği, başkentine, "İzmir ve Antalya bölgeleri yerine, ekonomik olarak zengin kaynaklara sahip olan Adana bölgesinin işgal edilmesini" öneriyordu.

Bu yazışmalar Musul krizinin ortasında yapılıyordu. Genç Türk Cumhuriyeti, henüz dört yaşındaydı. Hedef Musul'du. Mustafa Kemal, Kurtuluş Savaşı'ndan henüz çıkmış bir ülkenin lideri olarak "Süleymaniye, Kerkük, Musul için gerekirse savaşırız!" diyordu...

İngilizler Anadolu'da, art arda ayaklanmalar örgütlüyordu... Cumhuriyet'in ilk yıllarında İtalyanlar, hâlâ Güneydoğu'ya yerleşme planları yapıyordu... Güneyde, bir tampon bölge oluştururlarsa, İngilizlerin Musul'da, daha rahat hareket edebileceğini tartışıyorlardı...

Yüz Yıllık Planlar!

Bugünün planları yüz yıl öncesinin planlarıydı... Türk Kurtuluş Savaşı'yla, Batı'nın petrol davası kesintiye uğramıştı... Carlo Bonini, küresel pencereden bakarak Türkiye'yi değerlendiriyordu:

“Bence Türkiye'nin bölgede daha önemli rol oynaması gerek ve oynayabilir de. Bence şu anda Türkiye'nin problemi...”

Dayanamayıp kesiyorum:

“Amerika'ya çok yakın olması mı?”

“Evet, ama şu anda iki farklı durum var. Avrupa Birliği sürecinde bir Türkiye var, diğer yandan Amerika'yla sıkı bağları olan bir Türkiye var. Türkiye zor bir dönemeçten geçiyor. AB, Türkiye'den birçok şey istiyor. Avrupa Birliği, Türkiye'yi daha Avrupalı görmek istiyor. İstemediği şey, Türkiye'yi bu stratejik bölgede, süpergüçle baş başa bırakmak... İşte bence tam bu yüzden, Türkiye çok zor bir politik yolda ilerliyor.”

Doğru kelimeleri bulmak için biraz düşünüyor: “Bölgenin istikrar kazanmasında Türkiye büyük rol oynayabilir. Kürdistan'ın geleceği, Türkiye'yle anlaşma sağlanmadan kurulamaz. Kürdistan'ın geleceği için Türkiye'nin onaylamadığı herhangi bir anlaşmadan hiçbir sonuç çıkmaz. Amerika bunları iyi hesaplamıyor. ‘Irak’a gireriz, Saddam Hüseyin’den kurtuluruz ve her şey kendiliğinden kurulur,’ diye düşünüyordu. Bölgeye girip çevre ülkelerin kendini oturup seyredeceğini düşündü. Çok plansız hareket etti. Büyük bir hata yaptı. Bence herkes bu hatadan ders aldı. Avrupa da Amerika da böyle büyük bir hataya bir kez daha düşmek istemeyecektir...”

“Irak Bir Hataydı!”

Irak, yüz binlerce kişinin öldüğü, milyonlarca kişinin sefil olduğu bir hataydı...

Amaç petrol coğrafyasıydı... Carlo, İtalya'nın çıkarlarından söz ediyordu: “İtalya'nın her zaman Irak petrol sahasında bir ayağı vardı. İtalya'nın büyük petrol şirketlerinin, Irak'ın güney bölgesine uzun zamandır büyük ilgisi vardır. Kısa zamanda Irak'ta her-

hangi bir uzlaşmaya varılamaz ise bu şirketler iş yapamaz. Açıkçası petrol sahalarında büyük menfaatler var ama hiçbir büyük şirket, bir kumarı göze alamaz...”

“Neden böyle söylüyorsunuz? ENİ’nin Irak’tan rahatlıkla petrol aldığı söyleniyor,” dedim.

“Evet ama petrol işinde kısa vadeli düşünemezsiniz. Kısa sürede, küçük iş yapabilirsiniz o kadar. Bugünkü durumda Irak’ta, Avrupalı şirketlerin uzun süreli anlaşma yapabilmesi çok zor. Amerikan hükümeti, Amerikan şirketlerinin çıkarlarını koruyor ve diğerlerini ayrı tutuyor...”

Son günlerde Kıbrıs çevresindeki zengin petrol yataklarının varlığı bölgeyi iyice şirketler savaşının içine sokmuştu.

İtalya Başbakanı Romano Prodi, ocak ayındaki Türkiye ziyaretinde önceliği, Kıbrıs konusuna veriyordu...

“Türkiye AB reformlarını hızlandırmalı!” diye söze başlıyor, “Ankara Kıbrıs konusunda daha esnek olmalı!” diye sözü bitiriyordu...

İtalya’nın dış ticaret ve Avrupa’dan sorumlu bakanı Emma Bonino, farklı bir bakış koyuyordu ortaya. Sertleşen Kıbrıs politikasını değerlendirirken, “Türkiye’yi darıltmayalım!” diyordu:

“Bence Kıbrıs, Türkiye karşıtları tarafından kullanılan bir kalın. Kıbrıs, Türkiye’nin üyeliğini felç etmek için kullanılıyor. Bazı ülkeler de bunun arkasına saklanıyor. Kıbrıs önemli ama Türkiye’nin önemi çok daha fazla; barış gücü olarak, NATO’nun bir parçası olarak. Referandumdan sonra Kıbrıs’ı kabul ettik ve kuzeye yardım edeceğimizi söyledik ama hiçbir şey yapmadık. Sorun burada! Bu anlamda güvenilirliğimizi yok ettik.”

Avrupa Birliği’nden değişik sesler çıkıyordu. Aynı partinin ya da aynı hükümetin içinde birbiriyle çelişen birçok görüş vardı... Türkiye’yi, yeni oluşturulacak bir Avrupa ordusunun ana elemanı olarak kullanmayı öngörenler çoğunlukta idi. Türkiye, bir Truva atı olarak petrol coğrafyasının kapısını tutmalıydı.

Türkiye’ye imtiyazlı ortaklık verilmeli ve böylece ülke Avrupa’ya bağlanmalıydı...

Türkiye kesinlikle küstürülmemeliydi... İtalya Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Massimo d’Alema, Türkiye’nin Avrupa

Birliği'yle bir şekilde ilişkilendirilmesinin önemini sık sık dile getiriyordu... Türkiye, Ortadoğu'da, güçlü bir Avrupa Birliği için yönlendirilmeliydi.

Öte yandan yeni küresel elit, muhafazakâr Avrupa'yla çelişmekteydi...

Emma Bonino açıklıyordu:

"Sadece ekonomik değil, politik açıdan da Türkiye, Avrupa'da olmalı. Bizce Avrupa süreci kapalı bir kutu değil. Avrupa Birliği'nin ana kimliği demokrasidir, din değil! Geçen yüzyıla bakın! Avrupa kan gölüydü. İki dünya savaşı ve bir soykırım yaşandı. Gücümüzü, ekonomimizi ve basit değerlerimizi birbirimize bağlayarak, tarihte ilk defa 50 senedir barış içindeyiz."

50 yıllık barışın ardından, acaba halk mutlu muydu? İtalya sokakları mutlu azınlıkla, mutsuzlar ordusuna ayna tutuyordu...

Küresel sermayeyle bütünleşenler ve avronun gadrine uğrayanlar aynı saflarda değildi... Kuzeyin keyfi yerinde sanayicileriyle, güneyin darbe yemiş tarım kesimi aynı düşünceleri paylaşmıyordu...

Aldo Patania, "Fedakârlıklar bazılarını bezdirdi!" diyordu.

"İtalya, Avrupa Birliği'nin temelini atan ülkelerden biri. Birliğin çok yararını gördü. Halk, birliği destekledi... Ama son zamanlarda fikirler değişmeye başladı. Karşıt görüşler yükseliyor. Çünkü, AB'ye üye olmak bazı fedakârlıklar gerektiriyor..."

Avrupa'nın kendi içinde yaşadığı kriz, büyük tartışmaların odağı. Avrupa işlerinden sorumlu bakan Emma Bonino'ya, birliğin, Türkiye politikalarında ön sıralarda yer alan azınlıklar konusunu sormadan edemiyorum.

"Bence azınlığa duyulan ilgi, bizim kanlı geçmişimizden geliyor. Yahudileri düşünün... Korkunç şeyler yaşadılar. Geçirdiğimiz deney, bizim azınlıklar sorununu öne çıkarmamızda bir etken. Öylesine kötü bir deneyimiz var ki bu konuda çok hassasız. Sadece Kürt meselesi değil, bütün azınlıklar konusundaki geçmiş deneyler bizi hassasiyete zorluyor..."

Oysa Türkiye'nin geçmişinde böyle bir cürüm ve hassasiyet yoktu... Batılı, kendi deneylerini karşısındakine yansıtıyordu... Bunu menfaatleri doğrultusunda yapıyordu.

Ayrıca bir türlü anlaşılamayan bir başka konu, Batı'nın Türkiye'de "azınlık" olarak tanımladığı insanların, ulus devletin bireyleri olduğuydu.

Profesör Aldo Patania, Avrupa'dan gelen isteklerin, Türklerin gururunu incittiğini, bu konuda dikkat edilmesi gerektiğini söylüyordu: "Son zamanlarda Türkiye'deki değişim gözden kaçırılmamalı! Avrupa Birliği, Türkiye'den aslında basit sayılabilecek taleplerde bulunuyor ama bu talepler Türklerin güçlü gururunu incitiyor... Yine de yaşadığımız süreç bir değişim sürecidir... Eski ruh halinden çıkmak gerek!"

İtalyan Başbakanı Prodi, Avrupa Komisyonu başkanlığı sırasında, Türkiye'nin üyeliği konusunda oldukça sert mesajlar veriyordu. Mesajlar başbakan olduktan sonra biraz yumuşadı, Alman Başbakanı Merkel'in söylemine yaklaştı... Her ikisi de Türkiye için "imtiyazlı ortaklık"tan yanaydı... Türkiye'yle ilişkiler çok önemliydi, asla koparılmamalıydı... Son demecinde Prodi, Türkiye'nin önemini şu sözlerle anlatmıştı:

"İnanıyoruz ki üyelik süreci boyunca reformları gerçekleştirecek bir Türkiye, Avrupa Birliği için paha biçilmez bir kaynak olacaktır. Bu hedefi gerçekleştirebilmek için de tabii ki sabır ve bilgelik lazım..."

"Sabır ve bilgelik"le, yani Atlantikçi değil, Avrupalı bir taklitle Türkiye'ye yanaşılmalıydı... Bu koca pazar elden kaçırılmamalıydı. Asya'ya, zenginliklere açılan kapının denetimi, ekonomik ve sosyal krizle burun buruna olan Batı için vazgeçilmez önemdeydi... İtalya, bir yüzyıl önce hedeflerini ertelemek zorunda kalmıştı. Bugün Akdeniz'de önemli bir üs, Ortadoğu ve Orta Asya'da oldu varlığı bulunduran bir ülke olarak, Türkiye'yi kendi safında görmek istiyordu.

Gerek Avrupa Birliği içinde, gerekse Amerika'yla ilişkilerde sorunları vardı. Üstelik İtalyan halkının yükselen hoşnutsuzluğuyla başa çıkmaya çalışıyordu...

Vatikan Kimin Emrinde?

Mart 2007 Yolculuğu

Din her zaman siyasetin oyun alanı oldu. Papa 2. Jean Paul, 1999 Noel'inde verdiği mesajda "Birinci bin yılda, Avrupa Hıristiyanlaştırıldı!" demişti. İkinci bin yılda Amerika ve Afrika'nın Hıristiyanlaştırıldığını söylemişti. "Üçüncü bin yılda Asya'yı

Vatikan'da

Hıristiyanlaştıralım!” demişti... Ve Vatikan, “Asya’nın Hıristiyanlaştırılması sürecinde, Türkiye merkezdir” görüşünü açıklamıştı.

Bu hedefler yeni değildi.

Kurtuluş Savaşı yıllarında, Anadolu’da, Katolik ve Protestanlarca açılan 800 okul vardı.

Bu okulların çoğu, işgalcilerle işbirliği yaptı. Ve Cumhuriyet’in ilk yıllarında zararlı faaliyetleri nedeniyle kapatıldı...

Bugün sayıları her geçen gün artan çeşitli dini organizasyonlar, Türkiye’den Asya’ya uzanan bir coğrafyada faaliyet gösteriyor...

Avrupa giderek dinden uzaklaşırken; Vatikan, Anglikan Kilisesi ve Fener Rum Ortodoks Kilisesi’yle el ele veriyor.

Hıristiyan âlemi bir araya gelmeye çalışıyor...

Malum, Avrupa Birliği, Hıristiyan demokrat liderlerin el sıkışmasıyla hayata geçmişti. Katolik dünyanın kalbi Vatikan, 50 yıllık Avrupa Birliği’nin temelini atan unsurlardan biriydi.

Avrupa Hıristiyan’dı ama mezhepler arasındaki kanlı mücadele yüzyıllara yayılmıştı.

İslam ise ezeli düşmandı... Son iki yıldır Avrupa’da çeşitli merkezlerden İslam’a yapılan aleni hareketlerle, âdeta Müslüman halkların sabrı ölçüldü...

Yakılan camiler, çizilen karikatürler, “Müslüman teröristtir” anlayışının yaygınlaştırılması, Avrupa’nın çeşitli ülkelerinde uygulanan Müslüman avı, 11 Eylül ve Ortadoğu’daki işgalin ardından geldi.

Danimarka Başbakanı Rasmussen’in incitici sözlerine, Hollanda Dışişleri Bakanı Bernard Bot ilave yapacak, “Hoşgörüsüzlük, Müslümanların geninde var!” diyecekti. Almanya ve Fransa’dan İslam karşıtı ve aşağılayıcı sesler yükselecekti.

Papa ve Bizans İmparatoru

Tüm bunları 2006 Eylülü’nde Papa’nın konuşması izledi... Papa, anavatanı Almanya’daki konuşmasında, Bizans İmparato-

ru Manuel'den bir alıntı yapmayı seçmişti. Bu alıntıda, Bizans İmparatoru, din bilgini Farsi'yle konuşuyor ve ona, "Bana Muhammed'in ne gibi bir yenilik getirdiğini söyleyin! Orada sadece şer ve insanlık dışı şeyler vardır. O, kendi inancını kılıçla yaymıştır!" diyordu.

Bu sözler İslam dünyasında şok etkisi yapacak, Papa'ya protesto yağacaktı... Papa yanlış anlaşıldığını ifade ederek, konuyu kapatacaktı...

Vatikan'ın dinlerarası diyalog uzmanlarından Kardinal Paul Poupard'a sordum.

"Papa, İslam'ın kılıçla yayıldığı alıntısına yer verdi ve bütün İslam dünyasını ayağa kaldırdı. Sizce neden böyle bir alıntı yaptı?"

Poupard, Vatikan'ın en önemli isimlerinden biriydi. Papa'nın İstanbul ziyaretine eşlik etmişti. Onlarca kitabı vardı ve bir Vatikan diplomatıydı. Vatikan içindeki lojmanın devasa kütüphaneli salonunda beklediğim cevabı veriyor: "Bakın, Papa bu yanlış anlamadan dolayı çok üzüldü. Sözlerinin yanlış anlamalara neden olacak şekilde çevrildiğini defalarca belirtti..."

Papa üzülmüş ve alıntıların kişisel görüşü olmadığını açıklamıştı. Ama acaba neden milyonlarca metin arasından o metni ve bir Bizans İmparatoru'nun sözlerini seçmişti?

Kardinal Poupard'a "Hazreti Muhammed'in İslam'ı kılıçla yaydığına mı inanıyorsunuz?" diye sorunca, "Tarih tarihçilerindir," demişti, "Müslümanlar ve Hristiyanlar bir araya gelip bu konuyla ilgili tarihi gerçeğin ne olduğunu konuşmalıdırlar".

Vassari Ambargolu!

Tarihi konuşanlar ve resmedenler, tarihe unutulmaz kayıtlar düşmüşlerdi...

Ünlü ressam Vassari'nin tabloları, 425 yıl öncesinde, Paris sokaklarını tasvir ediyordu. 1572 yılında bir ağustos şafağında, Roman Katolik milisler, ellerinde bıçak ve kılıçlarla Protestanları evlerinden dışarı çıkarıp, boğazlarını keserek Paris'i uyandırmışlardı. Binlerce ceset, Fransa'nın kan gölüne dönmüş sokaklarında

yatıyordu... Saint Barthelemy günü katliamı olarak tarihe geçen bu olayın ardından, Papa 13. Gregorius, gururla, bir kutlama maddiyonu bastırıp halka dağıtmıştı...

Acaba kilise, İslam'dan söz ederken kendi geçmişini mi anımsıyordu?

Bir Vassari koleksiyonu bulabilmek için, üç kişi Roma'daki tüm sanat merkezlerini, özel kitapçıları ve müzeleri arıyoruz. İlginçtir, dünyadaki tüm ressamların kitapçıları var ama Vassari'ninkine ulaşamıyoruz... Hristiyanlığın kanlı tarihini resmettiği için Vassari ambargolu!

Bugün çarşamba! Vatikan'daki kilise tıklım tıklım. Halk, Papa'yla buluşuyor... Meraklı binlerce bakış, Vatikan'ın en şatafatlı kilisesinin ayrıntılarında dolaşıyor. Görkemli törenin ardından avluya çıktığımda, ilk Hristiyan misyoner Aziz Pavlus'la göz göze geliyorum. Elindeki kılıca bakıyorum. Sonra Roma'daki tüm Pavlus heykellerini dolaşıyorum. Pavlus, Hristiyanlığı kılıç gücüyle yaymış olmalı! Kılıcsız hiçbir figürüne rastlayamıyorum.

Avrupa'da Soykırımları Kim Gerçekleştirdi?

Vatikan'ın ön avlusunda, ilahi semboller, heykeller, uzak ve yakın geçmişin kâbusları arasında dolaşıyorum... Papa'nın 2000 yılında yanına Ermeni Patriği 2. Karakin'i alarak yaptığı konuşmayı hatırlıyorum. O konuşmada, 2. Jean Paul, "20. yüzyılda gerçekleşen tüm soykırımların sorumlusu Türklerdir," demişti.

Acaba Avrupa'da Yahudileri ve Çingeneleri; Afrika'da Cezayirli; Ruanda'da Tutsi ve Hutuları; İskandinavya'da Sami ve Taterleri, kim katletmişti?

Kiliseyle yakınlığı bilinen *Rome Reports* genel yayın yönetmeni Santiago de la Cierva'ya Avrupa'da tırmanan İslam ve Türk karşıtlığının nedenini soruyorum.

"Ne diyebilirim ki..." diye mırıldanıyor, "birçok hata yapılıyor..." Soruyu geçiştirmeye çalışıyor. Yüzünde medeni tebessümle, yeni bir soru için hazırlanıyor.

"Bay Santiago, sadece Papa'nın sözleri değil, son bir yıl içinde

Danimarka Başbakanı Rasmussen'den tutun, tüm Avrupa Birliği ülkelerinin yetkililerinden ve basınından, İslam'a küfür yağdı... Bu provokasyonun sebebi ne olabilir?"

Kararlı bir ifadeyle konuşmaya başlıyor:

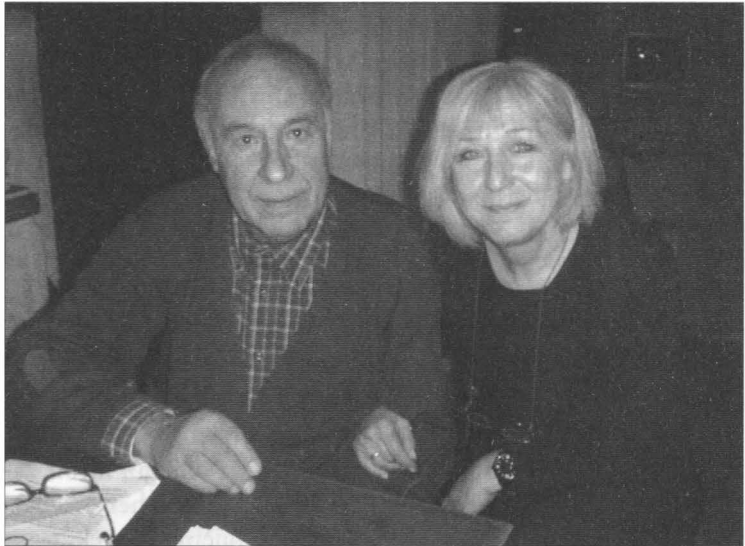
"Nedenini biliyorsunuz. Avrupa'nın dine karşı inancı gitgide azalıyor, bu, politikacılara da yansıyor... Avrupalı politikacılar da dinden uzaklaşıyorlar. Yani sadece İslam'a karşı değiller ki! Tüm dinlere karşıtlık artıyor..."

Savunma yapmayı tercih etmişti.

Luigi Cascioli Olayı

Santiago'un ardından ondan çok daha açık konuşan ve çok farklı düşünen biriyle buluşacaktım.

Luigi Cascioli, Vatikan'ı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne dava etmiş bir yazardı. İslam'a saldırıyı, "tepki ölçme operasyonu" olarak nitelendiriyordu.

Luigi Cascioli'yle birlikte

“Papa, aslında o sözleri bilinçli olarak söyledi. Sonra tepkilere baktı. Güçlü bir İslami sesle karşılaşınca, operasyonu biraz erteledi. Erken konuşmuştu. Daha büyük bir saldırı için zamana ihtiyaç vardı...”

Onu görmek için Roma’ya bir saat mesafede olan Viterbo’ya gitmiştik. Bizi istasyonda karşılamış, kırık dökük arabasıyla kırların içinden küçük patikalardan son sürat geçerek, dağ başında küçük, sevimli bir kır evine gelmiştik. Yol boyunca bana Ortadoğu ve İslam hakkındaki düşüncelerimi sormuştu. Yeterince ikna olunca kendi fikrini özetledi: “Bakın, Amerika Irak’ı işgal etmiştir. İran hedeftedir! ABD, Arapları hedeflemektedir... İslam dünyası hedeftedir. İslam dünyası, bu durumu iyi değerlendirmelidir!”

Cascioli, İtalya’da en çok konuşulan yazarlardan biri. İncil’de anlatıldığı şekilde bir İsa’nın yaşamadığını savunuyor... Açtığı davada, Vatikan’ın İsa figürü kullanarak yüzyıllarca vergi yoluyla halkı dolandırdığını iddia ediyor. 7 Ocak 2006’da Viterbo Mahkemesi’nde görülen dava, şimdi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin önünde.

Ateşin başında, eşinin endişeli bakışlarına aldırış etmeden, İsmail’in (Dostoglu) kamerasına bakarak, “Ben Allah’ın oğlu İsa’nın, hiçbir şekilde yaşamadığına inanıyorum!” diye bağırıyor. “Bunun bir yalan olduğunu savunuyorum... Kitabımda tüm ayrıntılar vardır. Mahkemeye sözlerimi ispatlayacak birçok din adamı çağırılmıştır ama hiçbiri gelmeye cesaret edememiştir!”

Luigi Cascioli, örtbas edilen ve Vatikan konusunda ayrıntılı araştırma içeren kitabında din ile para arasındaki ilişkileri özetlemiştir.

‘Vatikan Bir Şirkettir!’

Vatikan, asırlardır Hristiyan âleminden, büyük bağışlar ve büyük vergiler alıyordu. Vatikan bir şirket gibi yönetiliyordu...

Vatikan’ın servetinin, tam olarak ne kadar olduğu, hiçbir zaman açıklanmayan bir sırdır... Bağışların yanı sıra, her ülkedeki Katolik Kilisesi’nden kesilen kilise vergileri önemli bir yekûn tutar.

Vatikan, dünyada Shell, General Motors, IBM, gibi önde gelen birçok şirketin hissedarıdır. Birçok bankanın ortağıdır. Hemen her sanayi kuruluşunda, silah sanayinden enerji sektörüne, tekstile, medyaya kadar, kâr getiren yatırımları vardır.

Peki, birinci petrol savaşı sonrası, din görevlilerinin maaşlarını bile ödeyemeyen Vatikan, nasıl bu duruma geldi?

Avrupa'da kilisenin toparlanmasında rol oynayan iki önemli lider, Mussolini ve Hitler'di. Diğer ülkelerde de benzer güçler, kiliseleri abad etmişlerdi.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, doğal müttefiklerini kaybeden Papalık, bu kez yükselen yeni güç Amerika'nın desteğiyle yeniden güçlenmişti.

Kardinal Sergio Sebastian, Vatikan'ın eski Ankara Büyükelçisi. Şimdi mali işlerinden sorumlu. Vatikan'a bakan meydanın karşısındaki yüksek binanın merdivenlerinde, kırmızı papaz kıyafetli 5-6 kişi aşağıya iniyor. Kardinal, toplantılarını bu binada yapıyor.

Nazik bir selamlaşmadan sonra sorumu soruyorum: "Vatikan'ın dünyanın en zengin devleti olduğu söylenir. Vatikan'ın finans kaynaklarıyla ilgili çok fazla tartışmalar olmuştur. Dünyanın en önemli, en büyük çokuluslu şirketlerinde, Vatikan'ın hisseleri olduğu söylenir. Vatikan'ın finans kaynakları gerçekte nelerdir?"

Dikkatle dinledi. Ve tabii ki cevap vermedi. Şöyle dedi:

"Bakın, biz her sene bir basın toplantısı yapar ve bu konudan söz ederiz. Ben şahsen Vatikan'ın finansla ilgili yetkilisi değilim. Sadece, Vatikan'ın mali işlerini kontrol eden biriyim. Ve her sene basın toplantısında Vatikan'ın senelik ekonomik faaliyetlerini açıklıyoruz. Vatikan'ın büyük şirketlerle falan da hiçbir ilgisi yoktur!"

Daha farklı bir yaklaşım Vatikan'ın gayriresmi yayın organlarından biri olan *Rome Reports*'un İspanyol editörü Santiago'dan gelecekti. Vatikan'ın tabii ki nakte ihtiyacı vardı. O, bütün dünyada, Katolik misyonu idare eden merkezdi...

"Vatikan nedir? Dünyanın her yerindeki Katolik Kiliselerinin merkezidir. Vatikan'da bulunan insanlar, farklı ülkelerdeki, Katolik kiliselerin amaçları doğrultusunda çalışırlar. Katolik Kilisesi, dini bir organizasyondur ve amacı dini mesajlarını yaymaktır. Bunun

için de para, insan, örgütlenme ve siyasi ilişkiler lazımdır. Vatikan budur. Katolik Kilisesi'nin misyonunu dünyanın her ülkesinde kolaylaştırmak için çalışır.”

Opus Dei: Tanrı'nın İşleri!

Opus Dei, yani “Tanrı'nın İşleri” adlı örgüt, kilisenin misyonunu kolaylaştırmaya çalışan gizli örgütlerden sadece biriydi...

Amacı dünyanın her yerinde Vatikan'a yardımcı bir kadro oluşturmaktı. Örgütün halen dünyaya yayılmış 428 üniversitesi ve bir o kadar hastanesi vardı.

Vatikan'ın siyasetle ve iş dünyasıyla olan derin bağları, birçok araştırmaya, romana ve filme kaynak oluşturdu.

Amerikan devletin resmi görüşlerini, dünya sinemalarına taşıyan Hollywood, iş dünyası, Vatikan ve mafya ilişkilerini, The Godfather (Baba) filminde en açık şekilde ortaya koymuştu:

Nicola Tranfaglia, İtalya'da 1970 ve 80'lerde kopan skandalları araştırmış ve bu konuda *Mafya ve İşleri* adlı bir kitap yazmıştı. Cinayetlerle biten ünlü Ambrosiano Bankası skandalını şöyle anlatıyordu:

“Ambrosiano Bankası, Katolik bir bankaydı ve Vatikan'la ilişkiliydi. Vatikan Bankası'nın başında Polonyalı Piskopos Paul Marcinkus varken, bazı olaylar başladı. Piskopos, mafyayla ilişkileri olan ve Vatikan'la bağlantılı banker Sindona'yla bazı işlere girdi. Ambrosiano Bankası'nın yönetim kurulu başkanı olan Calvi'nin, banker Sindona'yla birlikte birçok partiye finansman sağladığı ortaya çıktı. Ve bir gün Calvi, Londra'da bir köprünün üzerinde asılı bulundu.”

Kardinal Sergio Sebastian, Tranfaglia'nın yazdıklarını da, bu konudaki birçok araştırma ve belgeleri şiddetle reddediyordu...

Sendika, Mafya, Kilise İşbirliği!

“Yalan! Hepsi yalan!” Sandalyesinde hop oturup hop kalkıyordu. Yüzü kıpkırmızıydı, bağıırıyordu: “Size söylüyorum, İtalyan gazetelerinden bahsediyorum! İtalyan gazetelerinde, Vatikan hak-

kında okuduğunuz haberlerin, yüzde onu gerçektir! Yüzde doksanı yalandır. Yalandır! Yalandır ve bunun altını çiziyorum!”

Tepkisi şaşırtıcı ve anlaşılmazdı.

“Peki efendim ama Calvi’nin cesedi Londra’da bulundu öyle değil mi?” diye sordum.

Bağırmaya devam etti: “Bulunmuştur! Bu bir gerçektir ama Adalet Bakanlığı’nın bu konudaki açıklaması beklenmeden, İtalyan basını atıp tutmuştur!”

1983’te Başkan Ronald Reagan, “Reagan Projesi” olarak da bilinen ünlü “Demokrasi Projesi”ni, Amerikan Kongresi’nden geçirdi. Bu projeyle, Sovyetler’i çökertme işlemine “start verilecekti”...

“Turuncu” operasyonların belki de ilki, Doğu Avrupa’da, Hristiyanlığın en koyu olduğu Polonya’da yapıldı...

Önce sendikalara el atılacak ve büyük mali destek sağlanacaktı. İşçiler sokaklara dökülecek, aylar süren eylemlere girişilecekti.

Paradan yana dertleri yoktu... Destek, Amerika’dan ve İtalya’daki Banco Ambrosiano’dan geliyordu. Londra’da cesedi bulunan Roberto Calvi ve bazı diğer şahıslar, bankanın Polonya’daki etkinlikleri su yüzüne çıkınca öldürülmüşlerdi. Santiago de la Cierva, Polonya Operasyonu’nu şöyle açıklıyordu:

“Polonya halkı, inançları güçlü bir halktı. Başarılarını paraya değil, inançlarına borçluydular. Temiz Hristiyan gelenekleriyle, bağımsızlık için yanıp tutuşuyorlardı. Bakın, Katolik olup da demokrat olmamak mümkün değildir. Polonyalılar Katolik inançları sayesinde Rusya’dan kurtulmak için bir mücadele verdiler... Papa, onların en büyük destekçisiydi. Bunun için Sovyetler, 2. Jean Paul’u öldürmeye çalıştı. O en büyük tehditti. Polonya’ya mali desteği Amerika verdi. Parayı Reagan hükümeti verdi.”

“Yani şu meşhur demokrasi projesi çerçevesinde mi?”

“Evet!”

“Demokrasi Darbesi!”

Papa 2. Jean Paul, Polonyalıydı... Papa olmasındaki kilit kişi, Amerikan derin devletinin önemli isimlerinden ve kendisi gibi Polonyalı olan Brzezinski’ydi.

Bir önceki papa, papalık koltuğunda sadece 33 gün oturabilmişti. Papanın zehirlenerek öldürüldüğü iddia edilmişti. Yerine 2. Jean Paul geldi ve Reagan'ın ünlü demokrasi projesinde yerini aldı. Görev, Soğuk Savaş'ın gereklerini yerine getirmektir. Din, Doğu Bloku'nu çökertmekte kullanılacaktı. Polonya en kolay hedefti. Koyu Katolik'ti ve bağlantılar kuvvetliydi...

Dayanışma Sendikası'na büyük mali destek sağlandı, işçiler devlete karşı ayaklandırıldı ve Polonya, Batı dünyası saflarına geçti.

Çok geçmeden müdahalenin perde arkası ortalığa çıkacaktı...

Vatikan yetkilileri, mali danışmanlar, bankerler; Kissinger, Rockefeller ve Rothschild gibi küresel para ve siyaset devlerinin isimleri bile havada uçuşacaktı. Din, iş dünyası, mafya ve mason localarıyla iç içeydi.

Tranfaglia anlatıyordu:

"Mafya ile Katolik finansman, yani Vatikan arasındaki bağlantı çok açıktır. Amerika bağlantısı da çok açıktır. Banker Sindona, Amerika'da da yatırımlar yapıyordu. Yani bu dünyada, her şey birbiriyle bağlantılıdır. O yıllarda bu çok açık görülmüştür. Bir avukat, mahkeme tarafından Ambrosiano Bankası'nın hesaplarını incelemekle görevlendirilmiş ve Amerika'dan Sindona'nın daveti üzerine İtalya'ya gelen bir kiralık katil tarafından öldürülmüştür. Daha sonra Sindona tutuklanmış ve hapisanede kahveyle zehirlenerek öldürülmüştür. Sonuç olarak her şey çok açıktır ve delillere dayanmaktadır."

Din, siyasetten tarih boyunca kopmamıştır.

Kiliseler Yaklaşıyor!

Haçlılar, toprak elde etmek uğruna, yüzyıllar boyunca kanlı seferler yapmışlardı; imparatorlar devrilmiş, siyasi manevralar, Katolik, Protestan, Ortadoks, mezheplerini birbirine katmıştı.

Ama son yıllarda, Mezhepler, Hristiyan dünyası çıkarları doğrultusunda birleşme sinyalleri veriyor. Düşman kardeşler arasında bir yaklaşma görülmüyor...

İngiliz *The Times* gazetesi, İngiliz kilisesiyle, Katoliklerin, 450 yıllık görüş ayrılığını sona erdirdiğini açıklıyor.

8. Henry'nin, Katolik Kilisesi'ne başkaldırmasından bu yana, İncillerini bile ayıran iki kilisenin önde gelenleri, bir araya geliyor... Avrupa Birliği içinde yeni bir din kavuşması yaşanıyor...

Avrupa doludizgin, İslam'a karşı harekete geçmişken, içinde mezhepsel ayırım barındırmak istemiyor...

Öte yandan Ortodoks Kilisesi'nin İstanbul kanadı da, 1054'te ayrıldığı Katolik Kilisesi'yle hiç olmadığı kadar yakın.

Fener Rum Patrikhanesi'nin Vatikan'la sıcak ilişkileri, bir hedefi işaret ediyor. Rus Ortodoks Kilisesi, Batı siyasetinin hedefine oturuyor.

Fener Patriği ve Vatikan, Rus kilisesine karşı aynı saflara geçiyor.

Bazı uzmanlar Papa 16. Benedict'in İstanbul ziyaretinin arkasında Ortodoks-Katolik yakınlaşması olduğunu belirtiyor.

Ekümenlik hareket, Hristiyanların kendi içlerinde bütünleşmelerini emrediyor... Fener Patrikhanesi, Hristiyan Batı âleminin birleşmesinde önemli rol oynuyor.

Viterbo'dan dönerken, Luigi Cascioli'nin sözlerini kafamda evirip çeviriyorum...

"Bir din savaşı olacak ve kilisenin İslam karşıtlığı daha da çoğalacak. Unutmayın, kilise İslam'a karşı yürüttüğü harekâtı Türkiye'den başlatıyor!"

Cascioli, bana 2. Vatikan konsülünün kararlarını hatırlatmıştı. Vatikan, yeni stratejisini 1965'te tamamlamıştı. Hristiyan mezhepler arasındaki anlaşmazlıklara bir son verilecek, diyalog hızlandırılacak, ayrıca Hristiyanlık dışı dinlerle de "özel bir diyalog" başlatılacaktı.

Kardinal Sergio Sebastian, Ortodoksların ve Katoliklerin yakınlaşmasını "savaş riskleri" açısından değerlendiriyordu:

"Birlik, savaş risklerini en aza indirir! Dinlerarası diyaloga büyük önem veriyoruz. Ama Hristiyanlar arası diyalog da onun kadar önemli. Katolikler, Ortodokslarla yeniden bir araya geliyor... Bu, birlikte hareket etmeyi getirecektir!"

Vatikan: “Dinlerarası Diyalog” Diyor!

Kiliselerden tek bir ses yükseliyordu. Dinlerarası ve mezhepler arası diyalog! Bu, üçüncü bin yılın kilise sloganıydı!

Luigi, “Bu slogan bir yalanı kapatıyor!” diyordu...

“Luigi, dinlerarası diyalog deyince aklınıza ne geliyor?”

“İkiyüzlülük!” diyor, “Böyle bir şey olamaz. Burada İslam hedefleniyor. Çünkü İslam açık bir dindir. Barışçıldır, kabul edendir. Kilise, Müslümanlarla asla diyalog kurmayacaktır... Diyalog laftadır. Kilise, kapalı bir örgüttür, açık değildir. Oysa İslam dini, tüm dinlerle, doğal olarak diyalog halindedir. Bu, onun doğasındadır.”

Vatikan’ın dinlerarası diyalog uzmanı, Kardinal Paul Poupard şöyle diyordu:

“Büyük bir hareket içindeyiz. Vatikan’da dinlerarası diyalog ve kültürler arası diyalog departmanları ayrıydı. Şimdi, Papa’nın isteğiyle birleştirildi... Ben, Türkiye’ye, Papa’yla birlikte gelen heyette yer aldım. Bu ziyaretin amacı diyalogdu! Bakın şimdi de Kahire’ye gidiyorum. El Ezher Üniversitesi’ne! Kültürler ve dinlerarası diyalog için gidiyorum. Bunlar çok önemli gelişmeler!”

Kardinal Paul Poupard’a “Peki ya Rus Ortodokslarıyla diyalogunuz nasıl?” diye soruyorum... Bu soru da geçiştiriliyor...

“Hepsi benim kardeşimdir, yorum yapmak istemiyorum. Tabii ki kardeşler arasında sorun olur ama hepsi benim kardeşimdir.”

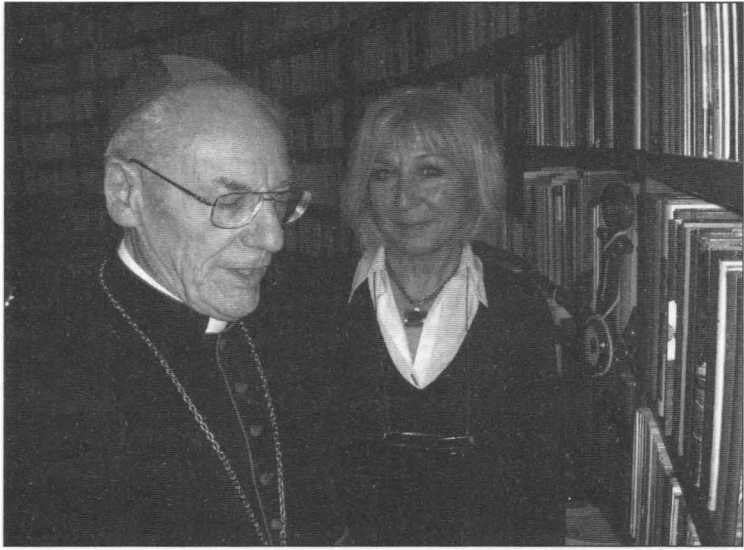
“Bir yandan diyalog deniliyor, bir yandan da çok büyük çatışmalar var. Bu konuda ne diyorsunuz?” diye üsteliyorum:

“Bence tamamen politik ve ekonomik bir savaş var. Bu çok tehlikeli... Endişelenmemiz gereken de bu! Politik ve ekonomik çatışmalar din savaşıymış gibi gösteriliyor... Biz kilise olarak, savaşımaya karşıyız! Biz barış için varız!”

O bir diplomattı.

Savaş ve Barış

Vatikan içindeki özel lojmanın devasa kütüphanesinden çıkardığı kitaplarını bir bir gösteriyordu.

Paul Poupard'la birlikte

Ben “barış” sözünde kalmıştım... Cihat konusunda bu kadar hassas olan kilisenin, neden Afganistan, Irak, Afrika konusunda böyle suskun kaldığını düşünüyordum.

Amerika’nın saldırgan tutumunu neden açıkça kınamadıklarını sordum...

Rome Reports’tan Santiago, “Amerika farklı!” diye cevaplıyordu...

“Avrupa gelenekleri daha çok diyalog üstüne kurulmuştur. Ama Amerika farklı bir bakışa sahip. Sorunları çözmek istiyor ama sabrı yok! Her şeyi hemen değiştirmek istiyor. Bu, cahillik ile tarih bilincinden yoksun olmanın karışımı bir durum. Biz Avrupalıların tarihinde birçok içsavaş var.”

Acaba bu saldırganlığı mazur göstermeye yeter miydi?

Santiago de la Cierva, Avrupa’nın durduğu yeri özetliyordu:

“Bakın, Avrupa’da iki farklı görüş vardır... Ekonomik ve kültürel görüş. Ekonomik görüşe göre, Avrupa Birliği sadece ortak ekonomik çıkarlar içindir. Geriye kalan konular ayrıntıdır. Kültürel

görüşü benimseyenler ise en önemli şeyin kültür olduğunu söylerler. Kültürün temel kaynağı da dindir. Bugün Avrupa'daki yaygın görüş ekonomik bakış açısidir, yani Avrupa sadece ortak pazardır. Bizim toplu halde birleşmemizin nedeni ortak kültürümüz değil de ekonomik çıkarlarımızdır. Vatikan, bu görüşe karşıdır. Kültürel görüşü savunur. Bu nedenle, Vatikan, Avrupa'ya Avrupa olarak bakar, Avrupa Birliği olarak değil ve Avrupa, bir an evvel köklerine dönmelidir!"

"Yani Hristiyanlığa!" diyorum.

"Kesinlikle!" diyor.

"Bir Paket Spagetti!"

O gün, Vatikan'ın ana kilisesi ağzına kadar doluydu. Avrupa'nın dört bir yanından gelen binlerce insan, Papa'yı uzaktan da olsa görmek için oradaydı...

Aralarında Hintliler, misyonerler vasıtasıyla Hristiyanlaştırılmış Afrikalılar ve hatta Türkler vardı...

Luigi Cascioli'ye "Hristiyan Birliği"nin Türkiye'ye etkilerini sormuştum.

"Türkleri devşirmek istiyorlar!" dedi. "Onları Hristiyanlaştırdıklarını düşünün! Bu uzun vadede mümkün! Türkiye üzerinden, diğer ülkelere akabilirler... Halkı fakir olan ülkelerde büyük başarı kazanabilirler. Küçük yardımlarla, büyük kalabalıkları elde edebilirler."

Tüylər ürpertici bir örnekle devam ediyor: "Bir örnek vereyim: 1946'da gençken tanık olduğum bir olaydır... O yıl, seçimlerde, İtalyan Komünist Partisi ile Hristiyan Demokrat Parti çekişiyordu... Hristiyan demokratlar zengindi. Çünkü Amerika'dan destek alıyorlardı. Seçim bölgelerinde, birkaç paket spaghettiyle oy avcılığı yapıyorlardı. İnsanlar çok fakirdi ve çabuk kanıyorlardı. Bunlar her ülkede uygulanıyor..."

Luigi haklıydı... Bu yöntem, Polonya'da, Sovyetler'de de Yugoslavya'da da işe yaramıştı.

Ayrıca gıda, eğitim, sağlık yardımlarını destekleyen, bir basın yayını öbeği vardı.

Vatikan her yıl on binlerce yayın çıkarıyor, binlerce radyo, televizyon ve ajansla, görüşlerini dünyanın dört bir yanına yayıyor-du... Okulları ve hastaneleri vardı...

Bu kurumların hepsi hoşgörü kültüründen ve diyalogdan bahsediyordu.

1973'te Vatikan sekreteryası, "Diyalog, kilisenin, İncil'i yayma amaçlı misyonu çerçevesinde yer alır!" demişti.

Baba Bush ve Papa, 1990'larda "Misyonerler! Hedefiniz Orta-doğu ileri!" demişti!

Son papa, 16. Benedict de "Her Hristiyan, İncil'in buyruklarını yapmakla yükümlü birer misyonerdir!" diyordu.

Çevre, Eğitim ve Sağlık Konularına El Atılıyor!

Hedef aldıkları ülkelerde, doğal felaketler, çevre konuları, özellikle eğitim, kadın sorunları ve sağlık başta olmak üzere çeşitli alanlarda sivil toplum örgütleri yaygınlaştırılıyor. Çocuklar okula yollanıyor, hastalar tedavi ediliyor... Paraya para demedikleri için sesleri çok çabuk duyuluyor.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin misyonerlik raporunda bir başka konunun altı çiziliyor... Kiliseler, Türkiye'deki etnik azınlıklara özel önem veriyor. Dini ve kültürel boşluğa düşen bireyler, "kazanılmaya" çalışılıyor.

Rapor, Türkiye'de Kürt ve Alevilere yönelik çalışmalardaki artışa dikkat çekiyor. Ev kiliselerin günden güne arttığı belirtiliyor ve son yıllarda 5 bin kişinin Hristiyanlaştırıldığı tahmin ediliyor... Alınan istihbarat, Türkiye'nin yüzde 10'unun 2020'ye kadar Hristiyanlaştırılmasının hedeflendiğini gösteriyor.

Kardinal Sergio Sebastian'a soruyorum;

"Misyonerlik faaliyetleri hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Cevap kısa ve kesin:

"Bu konuda hiçbir şey bilmiyorum!"

Kardinal'in bildiği ve konuşmaya istekli olduğu konu, Türkiye ve AB ilişkileriydi. "Ben Türkiye'nin dostu olarak tanınıyorum. Çünkü ben, Türkiye'yi iyi tanıyan, Türkiye'de yaşamış ve Türkiye'yi bilen

bir insanım. Türkiye’de çok arkadaşım var. Vatikan’ın Avrupa’da tabii ki bir prestiji vardır ama unutmayın; Vatikan, Avrupa Birliği üyesi değildir. Öte yandan papanın söylemiş olduğu her şey, birlik üyelerince dikkate alınır.”

Ona söylemiyorum ama bugüne kadar papaların sözlerinin, Türkiye ya da diğer Müslüman toplumlar için pek de cesaretlendirici olmadığını düşünüyorum. Santiago, şimdilerde söylemin değiştiğini vurguluyor:

“Bildığınız gibi, Avrupa Birliği bayrağı mavidir ve üstünde on iki yıldız vardır. Bu ne demektir? Bu yıldızlar İsa’nın annesinin tacını simgeler... Haklısınız, Avrupa Birliği bir Hristiyan projesidir. Ama bu artık değişmektedir.”

Avrupa Birliği’nin 50. yılını kutlamak için bir araya gelen Avrupalı liderler zirve metninde, Hristiyan köklerinden söz etmemişlerdi...

Papa, AB liderlerini kınamış, onları değerlerini inkâr etmekle suçlamıştı.

Papa 16. Benedict, Avrupa’nın, giderek dinden çıktığını, ailenin bozulduğunu, eşcinselliğin arttığını, nüfusun dramatik biçimde azaldığını vurgulamış, endişesini “Avrupa, tarihten silinmeye doğru yol alıyor!” sözleriyle dile getirmişti.

Vatikan, Avrupa’nın geleceğine olan inancını kaybettiğine işaret ediyordu...

İşte bu nedenle, yüzyıllardır düşman olan kardeşler arasında bir diyalog başlatılıyordu... Kilise bir yenilik yapmalı, birleşik bir kilise yaratmalıydı...

Rome Reports’tan Santiago de la Cierva: “Diyalog demek, dünyada dine karşı artan ilgisizliğe karşı ve dinlerarası kavgaların azaltılması için, bir araya gelinmesi demek. Asıl düşman tanrıtanımlılıktır ve dini kültürün azalmasıdır.”

Hristiyan mezhepleri arasındaki yakınlaşma, koordine bir çalışmayı hedefliyordu...

Avrasya coğrafyası, Afrika ve Uzak Asya, misyonerlik faaliyetlerinin hızlandırılacağı bölgelerdi.

Rusya ve Türk Cumhuriyetleri, Batı kiliselerinin yoğun çalışmalarına sahne olmaktaydı.

Kafkasya'da, özellikle Gürcistan ve Ukrayna'da, Rus Ortodoks Kilisesi karşıtı hareketlilik göze çarpmaktaydı...

Gürcistan'da tanıştığımız rahip Timur da Kiev'de röportaj yaptığımız turuncu hareketin liderlerinden Roman Zyvarich de, "Fener Patriği'ne bağlı olmak istediklerini" dile getirmişlerdi.

Bu arada, bilgi kirliliği, özellikle 90'lı yıllardan bu yana artarak sürüyordu...

Papalığın resmi görüşlerini yansıtan birçok yayın organında, özellikle Türkiye'yi hedef alan makalelere yer veriliyordu...

"The Catholic World Report" bunlardan biriydi. Makalede, Türklerin, tarih boyunca Kürtleri, Ermenileri ve Hristiyanları öldürdüklerinden söz ediyor, çeşitli mesnetsiz suçlamalarda bulunuluyordu.

Avrupa Birliği ilerleme raporlarının her birinde, "Türkiye'deki Hristiyanların gasp edilmiş haklarının iadesi" konu ediliyordu. Raporlara göre, Türkiye'de Hristiyanlar büyük baskı altındaydı, din ve vicdan özgürlüğü sağlanamıyordu...

Bu suçlamalara cevap, İspanya'nın Birleşmiş Sol Parti milletvekillerinden geldi...

Sözcü Joan Herrera, Avrupa'nın birçok ülkesinde insan hakları beyannamesine uyulmadığına ve Avrupa Birliği ilkelerinin uygulanamadığına dikkat çekerek, "Türkiye'ye olmadık istekler dayatılırken, Avrupa Birliği içinde yer alan bazı ülkeler işi kürtaşı yasaklamaya kadar vardiıyor!" diyordu.

Avrupa bir kargaşa içindeydi... İşte bu nedenle, Vatikan bir yanına Anglikanları, öbür yanına Ortodoksları alıyor, birlik yoluna gidiyordu...

Dinlerarası diyalogla, İslam coğrafyasına sıcak mesajlar veriliyor... Ama kilise belgelerinde şu sözler de yer alıyor:

"Dinlerarası diyalog, diğer inanç sahiplerine, Hristiyan misyonunu ulaştırmanın önemli bir aracıdır!"

Santiago'yla Hristiyanların misyonunu konuşurken, enerji kaynakları ve ekonomik çıkarların tüm bu misyonerlik çalışmalarındaki yerini sormuştum:

"Bay Cierva, petrol bu sahneye nereden giriyor?"

"Petrol mü?"

“Evet. Din çalışmalarının yürütüldüğü coğrafyaya bakıldığında bu coğrafyanın, petrol, gaz ve enerjiyle dolu olduğunu görüyoruz. Avrasya, bütün doğal kaynakların merkezi ve bu coğrafyada Müslüman halklar var.”

“Dünyadaki çatışmaların nedeni din değil enerjidir, diyorsunuz. Doğru! Enerji bir ülkeyi güçlü kılar. İşte Amerika! Süper devlet!”

“Asya’da da güçlü devletler var,” diyorum. “Doğru!” diyor, “50 yıl sonra, Amerika, dünya lideri olmayacak... Gelecek yüzyıl Çin ve Hindistan’ın olacak!”

İşte o nedenle Avrupa’nın kapısından daha çok misyoner giriyor...

Kırgızistan’da karşılaştığımız Özer Ravanoğlu, “Rejimleri değiştirmek kolaydır ama...” diyor, “din, bir kez değişti mi, asırlarca bir ülkede kalır!”

Luigi Cascioli, misyonerler konusunda uyarıda bulunmuştu:

“Hristiyan misyonerler yavaşça içinize nüfuz etmekte. Kabil’de bir zamanlar sadece 300 Hristiyan vardı sonra giderek arttılar... Sayıları az bile olsa, zamanla, yönetimlere ortak oldular. Bugün, göz diktikleri zengin topraklarda faaliyet gösteriyorlar. Papa, “İslamla diyalog”dan söz ediyor ama içerde rahiplere dikkatli olmayı vadediyor. Unutmayın Hristiyanlar için diyalog tek taraflıdır!

“Dinlerarası diyalog!”, “Hoşgörü, sevgi ve umut toplulukları” ve “Müjdeciler”... Türkiye ve Avrasya coğrafyasında sıkça duyulan sözcükler...

Gözlerini zenginliklere dikenler, dini de siyasete alet etmekte...

Küreselleşmenin bir anlamı da Hristiyanlaşmak!

Lozan Antlaşması sırasında İsmet İnönü’ye “Bir gün gelecek verdiklerimizi geri alacağız!” diyen İngiliz Başbakanı Lord Curzon, “Ayasofya, 900 yıl önce bir Hristiyan kilisesiydi elbette bir gün eski durumuna gelecektir!” demişti.

70 yıl sonra, 2002’de Avrupa Konseyi, Parlamenterler Meclisi, Ayasofya’nın, Hristiyan dünyasına iadesini istedi.

Fener Rum Patriği Bartholomeos, Avrupa Birliği “Anadolu’da önceden var olmuş Hristiyan toplumların yaşadığı bölgelere yeniden yerleştirilmelerini istemişti.

Hristiyan Batı, ekonomik çıkarları adına dini ve kültürel alanda bütünleşmeye çabalarını sürdürüyor. Bu çabaların bir örneğine de Viyana’da rastladık. İlginize sunacağız!

KOPENHAG KRİTERLERİ
VE
BRÜKSEL'İN ŞEFAATİ!

Viyana'da Türk Korkusu Patriğin Ödülü!

Danimarka, Eskimolar ve İslam!

Hollanda'da Kriterler!

Washington'un Başkenti Brüksel!

Viyana'da Türk Korkusu ve Patriğin Ödülü!

Nisan 2007 Yolculuğu

Bir zamanlar tüm Avrupa, küllerinden yeniden doğan bir milleti izlemişti hayretle...

Kızgın Batılılar bir gün "Bu zaferi size ödeteceğiz!" demişti.

Batı dünyası, Kurtuluş Savaşı yıllarında etnik azınlıkları; Ermenileri, Kürtleri, Rumları, Çerkesleri ayaklandırmaya çalışmış, azınlık dinlerini sonuna kadar kullanmıştı...

En yakın işbirlikçilerinden biri, Ortodoks Kilisesi'ydi.

Mustafa Kemal, o nedenle 3 Mart 1924'te hilafetin kaldırılmasının ardından, Patrikhane'nin de kapatılması gerektiğini söylemiş. imtiyazlı dini kurumların, cumhuriyet fikriyle bağdaşmadığını belirtmiştir. Mustafa Kemal "Bu kurumların muazzam imtiyazları vardır. Vergiler, kiliseler vasıtasıyla tahsil ediliyor. Azınlık okulları, ihanet projelerine hizmet etti. Bu mektepler ve kiliseler, tahrik merkezleri olarak çalıştı!" demiştir...

Ve bugündeyiz... Viyana'da Fener Patriği'ni izliyoruz...

Bu yıl König Ödülü, Avusturya Katolik Kilisesi tarafından, İstanbul Fener Ortodoks Patriği Bartholomeos'a verildi.

Törendeki konuşmasında Bartholomeos, "Bu ödülü Konstantinopolis'in, ekümenik büyük kilisesi adına alıyorum!" dedi. Kardinal König'in, "ekümenik diyalogu" başlatanlardan biri olduğunu ve Hristiyanları birleştirmeyi hedeflediğini söyledi...

“Ekümenik Konstantinopolis Patriği”

Bartholomeos, konuşmasında Papa’ya övgüler yağdırdı. “İstanbul’u ziyareti sırasında Papa’ya birleşme isteğimizi dile getirdik!” dedi.

Ayrıca, Birleşik Avrupa’nın, sadece ortak ekonomik çıkarların planlayıcısı olmakla yetinemeyeceğinin, ortak savunma politikaları geliştirilmesi de gerektiğinin altını çizdi.

König Vakfı’ndan Profesör Nussbaumer, Bartholomeos’a ödül verilme nedenini şöyle açıklıyordu: “Patrik Bartholomeos, bu ödülü, kişiliği, inisiyatifleri ve ekümenik çalışmalarından dolayı alıyor! Biz, dine politika karıştırmıyoruz ama ben bir Türk olsaydım, Konstantinopolis Patrikhanesi’nin, Doğu ve Batı kiliseleri arasındaki güçlü bir kale olduğunun farkına varırdım.”

Bu kale süpergüçlerin savaş açtığı, Avrasya coğrafyasında konuşlanmıştı...

Kardinal König, kiliselerin birleştirilmesi projesinin mimarlarından biri. Ortodoks Polonya’dan bir papa seçme fikri de ona aitti. 1960’lardan beri kilise reformistlerinin en cevalliydi:

“Avrupa yeni bir sürece giriyor, yeni düzen, Batı ve Doğu kiliselerinin birleşmesini gerektiriyor... Patrik Bartholomeos, elini her zaman, Katolik Kilisesi’ne uzattı. Bu yüzden onu onurlandırmak istedik.”

Bartholomeos, ödül töreni boyunca, Türkiye’den ya da İstanbul’dan hiç bahsetmedi...

Sadece “Konstantinopolis” ve “ekümenik” sözcüklerinin geçtiği bir konuşma yaptı...

Viyana’nın en ünlü kilisesi Stefansdom’da yüzlerce kişi, ayini ve ödül törenini izledi... Törenin ardından Viyana’da, soğuk geceye dağıldılar...

Fener Patriği, ertesi gün Avusturya gazetelerindeydi...

Temaslarını sürdürecekti... Viyana yakınlarında bir çocuk köyünü ziyaret edecekti.

Ertesi gün Patrik gelmeden bir saat önce, çocuk köyünde yerimizi aldık. Küçük bir kalabalık, çocukları düzene sokmaya çalışıyordu. Köyün ileri gelenleri okulun bahçesinde toplanmıştı.

Heyecanla patriği bekliyorlardı. Patrik, Konstantinopolis diye bir yerden geliyordu.

“Bugün neden buradasınız?” diye genç bir adama soruyorum.

“Konstantinople Patriği’ni bekliyorum,” diye cevaplıyor.

Kulağına eğilip, “Dünyada o isimde bir kent yok. Biz oraya İstanbul diyoruz!” diyorum.

“Özür dilerim. O zaman İstanbul Patriği demeliyim!” diyor.

“Hizmet Ettiğimiz İdealler...”

Az sonra bando çalmaya başlıyor. Ardı ardına siyah Mercedesler park yerini dolduruyor. Bu küçük köyün eşrafı, küçük öğrenciler, siyah Ortodoks kıyafetleri içinde arabalardan inen papazların ellerini öpüyorlar. Profesör Nussbaumer, belli ki Bartholomeos’un basın danışmanlığı yapıyor.

Bartholomeos’un yanına birkaç saniye için yaklaşıbiliyorum: “Son yıllarda Batı dünyası sizi birçok ödülle onurlandırıyor. Neden?” diye soruyorum.

“Benim için değil Patrikhane’miz için!” diyor. “Hizmet ettiğimiz idealler için, bütün insanların müşterek idealleri sevgi saygı, çocukları sevmek, doğayı, çevreyi sevmek...” diyor.

“Avrupa’da size son zamanlarda çok ilgi var!” diyorum.

“Zaman değişiyor!” diyor. “Bütün dünya küçük bir köy oluyor. Birbirimizi daha iyi tanıyoruz; birbirimize daha çok ihtiyacımız var...”

Patriğin yurtdışında verdiği beyanatlar, beyanatı kime verdiği gine göre çeşitleniyordu. 2004’te Reuters haber ajansına, AB’nin ruhban okulu için Türkiye’ye baskı yapması gerektiğini söylemiş, sonra da yazılı açıklamasını yalanlamıştı...

Hemen ardından, Alman Radyolar Birliği’ne verdiği beyanatta, Türkiye’de din özgürlüğünün kötüye gittiğini vurgulamıştı. 17 Mart 2005’te, Amerikan Temsilciler Meclisi, Türkiye’yi, Patrikhane’nin faaliyetlerini engellemekle suçlayacaktı.

Son zamanlarda, Fener’in faaliyetleri öyle bir boyut kazanmıştı ki AKP’li bakan Mehmet Aydın, 26 Haziran 2005’te bir açıklama yapmıştı:

“Türkiye, AB’ye girmeye çalışıyor. Kimileri bunu fırsat sayıp, ne koparsak kârdır mantığıyla hareket ediyor. Unutulmasın, Türkiye’de bir Lozan Antlaşması var!”

Patrik ve Batı

2004’ten beri büyüyen Batı desteği, dikkat çekiciydi. Amerika Dışişleri Bakanlığı, Patrik Bartholomeos’u, “küresel çapta, bir dini lider” olarak gördüğünü açıklamıştı.

29 Haziran 2004’te, Bartholomeos, Papa 2. Jean Paul’le, Vatikan’da bir görüşme yapmış, ortak bildirilerinde Hristiyan Avrupa’nın “köklerine dönmesi” gerektiğini vurgulamıştı.

Aynı tarihlerde, Bush İstanbul’da yapılan NATO zirvesinde, Fener Rum Patrikhanesi’nin “ekümenlikliğini” gündeme getirmişti. Birkaç ay sonra da Amerikan Dışişleri Bakanlığı, yayınladığı “dini özgürlükler raporu”nda, ruhban okulunun derhal Patrikhane’nin istediği biçimde, yani Türkiye Cumhuriyeti denetimi altında olmaksızın açılmasını isteyecekti...

Ne gariptir ki Batılı liderlerden hiçbiri, Batı Trakya Türklerinin dini kurumlarının tamamının kapatılmış olduğundan söz ediyordu!

“Bizans Devlet Başkanı”

Kardinal König ödüllü Fener Patriği, Avusturya’nın bir köyünde, aralarında Türk çocukların da bulunduğu kimsesiz çocuklara haç dağıtacak, “çocuk köyü”ne 500 bin dolar bağışta bulunacak ve “ekümen ekümen” geri dönecekti...

1994’te Avrupa Birliği tarafından “Bizans Devlet Başkanı” seçilen Fener Rum Patrikhanesi Patriği Bartholomeos, basına verdiği demeçlerde “Lozan’ı tanımıyoruz,” demişti.

Avrupa Birliği, Fener Patriği’ne, İstanbul merkezli Bizans devleti başkanı unvanını verirken, Fener Patrikliğinin Vatikan devleti gibi bir statüye kavuşturulacağından ve Türkiye toprakları üzerinde bir tür “devlet içinde devlet” olup çıkacağından söz edilmişti...

Fener Rum Patrikhanesi, yaklaşık yüz yıl önce, İstanbul Harbi'nde, düşman kuvvetlerle olan ilişkilerinden ve icraatlarından dolayı Lozan'da masaya yatırılmıştı. Mustafa Kemal, Patrikhane'nin, Türk topraklarında yeri olmadığını söylemişti...

Müzakereler, Patrikhane'nin, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir kurumu olarak, "devletin denetimi altında kalması" kararıyla sonuçlanmıştı. Patrikhane siyasi işlere karışmayacak, sadece İstanbul'da yaşayan Hristiyanların dini vecibelerini yerine getirmekle yükümlü olacaktı. Ama Patrikhane 80 yıl sonra bu "sınırların" çok daha dışına taşacaktı.

1994'ten bu yana, Türkiye'ye gelen her resmi üst düzey devlet görevlisi, Patrikhaneyi tavaf ediyor, Batılı ünlü zenginler çocuklarının evlilik törenlerini bu küçük şapelde gerçekleştiriyor, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı, İstanbul'daki gezi duraklarının başına Patrikhane'yi yerleştiriyordu.

Marshall Yardımı Athenagoras'la Geldi!

Fener Patriği, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ve öteki bazı kiliselerin kabul etmediği "ekümen" sıfatına sıkı sıkı sahip çıkacak, dünyada yaşayan 320 milyon Ortodoks Hristiyan'ın liderliğine soyunacak, koca Rus Ortodoks Kilisesi'ne savaş açacaktı...

Bu, dini değil, siyasi bir savaştı ve ardında küresel güçler vardı. König Vakfı yetkilisi Profesör Nussbaumer şöyle açıklıyor:

"Rusya'da, 250 milyon Ortodoks yaşıyor ve küçük bir Ortodoks nüfus da Türkiye'de yaşıyor. Tarihi gerçeklere bakarsak, Rus Ortodokslarının haklarından bahsediliyor ama İstanbul Ortodoks Patrikhanesi çok daha derin bir tarihe sahip!"

Yeni Dünya Düzeni, Ortodoksları Fener Patrikhanesi'nin karnatları altında yapılandırmayı amaçlamaktaydı.

Bu, "İkinci Paylaşım Savaşı" sonrasında açığa çıkmıştı. Amerika, ünlü Marshall yardımını yaparken, Türkiye'ye bir papaz da yollamıştı.

Truman'ın özel uçağıyla Türkiye'ye gelen bu papaz, Athenagoras'tı... Amerikan vatandaşıydı. Bazı fırıldaklar çevrilerek Türk vatandaşı yapılmış ve kilisenin başına getirilmişti.

Gelir gelmez de Atatürk'ün Patrikhane için koyduğu kuralları değiştirmişti. Gazi'nin yedi metropolitle sınırladığı kilise meclisini, 21 metropolite çıkarmıştı. Anadolu'ya da metropolit atamıştı.

Fener Rum Patrikhanesi, 1950'li yıllardan sonra Kuzey ve Güney Amerika, Avustralya, Girit, Oniki Adalar ve Yunanistan'ın Ayranoz kiliselerini kendisine bağlamıştı...

“Birleşik Avrupa Kilisesi!”

Kısacası Fener Rum Patrikhanesi, Sovyetler'in dağılması sonrasında, Rus Ortodoks Kilisesi'ni hedef almıştır.

Amerika, Yeni Dünya Düzeni'nde, doğudaki ve Balkanlar'daki Ortodoks Kiliselerini, Moskova'dan koparıp, Fener Patrikhanesi'ne bağlamak için çalışmaktadır.

Rus Ortodoks Kilisesi'nin yanı sıra, Süryani, Kıpti, Nasturi ve Kudüs Patrikhaneleri de Fener'in ekümeniklik çabalarına şiddetle karşı çıkmaktadır. Yeni Dünya Düzeni, Avrupa Birliği projesi gibi, bir “Birleşik Avrupa Kilisesi”ni öngörmektedir... “Bin yıllık düşman kardeşler birleşmelidir... Bu küresel adımlar için ön şarttır.”

Heinz Nussbaumer, “Birlik fikri 2. Jean Paul sayesinde oldu,” demişti. Papa, Viyana ziyaretinde, “Avrupa iki ciğerle nefes almalı,” demiş, Katolikler ve Ortodokların yeniden bir araya gelmeleri gerektiğini söylemişti: “Uzun yıllar Ortodoks dünyasıyla yakınlığımızı kaybetmiştik. Şimdi birlik zamanı. Artık birleşik bir Avrupa var!”

Batı, Avrasya'ya, yani enerji coğrafyasına karşı birleşmeliydi. Birleşik Avrupa, bu stratejinin en önemli kilometre taşıydı. Bu birleşmede din en önemli unsurdu... Ve öncelikle, aradaki kavgalar son bulmaydı...

Fener Patrikhanesi, doğuya giden yolda önemli bir adımdı...

“Ekümen” Olmak ya da Olmamak!

Patrik, 1996'da yeni Roma Patriği ilan edilecek; 1997'de, Amerikalı ve Avrupalı liderlerce en üst düzeyde “Ekümenik Patrik” olarak ağırlanacaktır.

Patriğin, “Ekümenik”liği neden bu kadar önemlidir acaba?

Çünkü Fener Patrikhanesi, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına tabiidir. Ama “ekümenik” bir statü kazanırsa, Patrikhane Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını aşacak, böylece “evrensel” olacaktır... İşte o zaman, böylece, Türkiye’nin vesayetinden çıkacak, bağımsızlaşacaktır. Tabii bir topırağı da olacaktır!

Gelelim “Birleşik Avrupa” teziyle uğraşanların, sıkı sıkıya sarıldığı, “Türkiye’ye Hayır!” sloganına...

Birleşik Avrupa’da siyasetin temel öğelerinden biri dindir. Avrupa, Hristiyan temeller üzerinde yükselmelidir! Avusturya, bu tezi, en ileri noktaya götürenlerden biridir... Bu tezin yükselmesinde kullanılan harç, yüzlerce yıldır değişmemiştir...

Her Yerde Türk İzleri!

Rehberimiz Mustafa Küçüktekin, otuz yıldır Avusturya vatan-daşı, Türk bir araştırmacı. Sefansdom’un önünde konuşuyoruz.

“Viyana, 1683’ten bu yana, en çok Fransa’nın, Napolyon’un işgaline uğramıştır. Daha sonra da en büyük yıkımı Birinci Dünya Savaşı’nda görmüştür. Bu kilise, İkinci Dünya Savaşı’nda, ağır Amerikan ve İngiliz bombardımanına uğramış, Stefans Katedrali, için için yanmış, yıllar süren tamir çalışmalarına rağmen yarım kalmıştır. Şimdi şu katedralin hiçbir yerinde, Amerikalıların burayı bombaladığına dair veya Viyana’nın yerle bir edildiğine dair, hiçbir işaret göremezsiniz! Bu, 60 yıl önce olan bir olay! Ama bundan 320 yıl önce olan Türk kuşatması, her adım başı size hatırlatılır!”

Viyana’nın ortasında Stefans Katedrali’nin önündeyiz.

Yani barış ve sevgi dini olan(!) Hristiyanlığın bir tapınağının girişindeyiz... Bir papazın ayağı altında can veren sarıklı bir Türk’ün başı, yerde sürünen bir yeniçeri heykeliyle göz gözeyiz...

Bu heykeli bir tapınağın ön yüzünde görünce yaptığım söyleşiler daha bir anlam kazanıyor, olağanlaşıyor... İşte genç bir Avusturyalı.

Onunla, Viyana Üniversitesi’nin önündeki merdivenlerde tanışıyorum.

Yeniçeri heykeli

“Türk arkadaşın var mı?” diye soruyorum.

Cevabımı alıyorum: “Türk arkadaşım olmaz, çünkü dinlerimiz ayrı!”

Büyükelçi Selim Bey’e bu kısa diyalogu aktardığımda, Avusturya eğitim sisteminden örnekler veriyor:

“Viyana kuşatmasını okullarda öğretiyorlar. Onlar için büyük bir tarihi zafer! Sonuçta, Avusturya’nın ender başarılarından biri! Çok yakın bir tarihte Napolyon’un burayı yakıp yıktığını hiç hatırlamıyorlar! Türk işgali onlar için tarihi bir dönüm noktası!”

Aslında Viyana, her şeyin özeti de... 60 yıl önce, İkinci Dünya Savaşı’nda, Amerikan bombardıman uçaklarının yarattığı izler

özenle gizleniyor ama 324 yıl öncesi taptaze duruyor... O tarihte Türkler, Viyana'yı kuşatmışlar ve tarihteki ilk büyük yenilgiyi yaşamışlardı.

Viyana'da 1683 Hayaleti!

1683, Viyana'da dün gibi!

Kahlenberg'de yürüyorum... Her yerde, Avrupa'nın 1683'teki zaferinin izlerine rastlıyorum...

Kahlenberg'de Leopoldberg Kalesi ve çevresi, Türklerin Avrupa'daki durduruluşunun kutsandığı ve kutlandığı mekânlardan biri.

300 yıl öncesi Viyana'nın her köşesinde ama özellikle bu tepede yaşıtılıyor.

Kalede gezen Avusturyalı bir hanımı durduruyorum:

"Sizce, 300 yıl önceki Viyana kuşatmasının izleri hâlâ taze mi?"

"Sanırım evet. Özellikle Viyana'da..." diyor.

"Peki, sadece 60 yıl önce, Amerikalıların Viyana'yı bombaladığı da bu kadar net hatırlanıyor mu?"

Şaşıyor: "Onlar, bizi kurtarmaya geldi... İşgal altındaydık, Fransızlar vardı..."

Viyana'da 19. yüzyılın sonlarına kadar, kiliselerin, evlerin ve çeşmelerin üzerine, tahtadan yontulmuş Türk kafaları asılmıştır. Tablolarda, Türklerin kafalarını sembolize eden maketleri, kazıkların üzerine takıp oyun oynayan ve eğlenen Avusturyalı figürleri vardır... Almanca adıyla "Türkenkoffschtehen" yani, "Türk kafası şişleme oyunu" yeniden piyasada... Bugün bilgisayar oyunu olarak satılıyor.

Türk, kayıtlarda şöyle tasvir ediliyor: Nisan havası gibi değişken; üstün zekâlı ama şeytanca hareket eden; kadın gibi giyinen; her an hainlik yapmaya müsait; savaşmayı bilmeyen bir insan... Türklerin övülen tek değeri "dünya güzeli" ülkeleridir.

Sanat dergilerindeki Türk padişahlarının portreleri görülmeğe değerdir. Sultanlar şeytani bir şekilde vahşi atları ve kılıçlarıyla barbar bir havada tasvir edilmişlerdir.

Yeşiller Partisi Başkanı Alexander Van der Bellen'e soruyorum:

"İnsanlarla konuştuğumuzda, hemen 300 sene öncesine gidiyorlar. Neden dünü, bugünü unutuyorlar, Irak'ta ve Afganistan'da olan biteni konuşmuyorlar da, 300 sene öncesini bu kadar net hatırlıyorlar?"

"Türklerin 300-500 yıl önceki saldırı ve kuşatmaları, insanların beynine kazınmış durumda. Haklısınız, Habsburg İmparatorluğu, Fransa'yla 800 sene savaştı ama bundan söz edilmez..."

Viyana'da Türk Korkusu!

Bartholomeos'un ziyaret ettiği SOS Çocuk Köyü'nün müdürü Angela da Türk karşıtlığını Osmanlı'nın gücüne bağlıyordu...

"Bakış açımızı tarih belirliyor. O zamanlar, Osmanlı İmparatorluğu çok güçlüydü, sürekli genişliyordu!"

"Şimdi de Amerikan İmparatorluğu büyüyor..." diye sözünü kesiyorum.

Sinirli sinirli devam ediyor söze: "Ama bakın Osmanlı'yı durdurmuş olmak, bizim tarihimizin en önemli kısmıdır. Bu olmamış olsaydı, belki biz Osmanlı İmparatorluğu'nun bir parçası haline gelecektik!"

Pınar Gökçek, Viyana'da bir Türk öğrenci... Tarihsel Türk korkusuyla tanışmasını şöyle anlatıyor... "İnanılmaz bir deney yaşadım. Buraya geldiğimde Viyana kuşatmasının tarihini ezberle bilmiyordum. Ama altı ay içinde, 1683'ü beynime kazıdılar. Üniversitede her tartışmada, konu bir şekilde Türkiye'ye geliyor. Türkiye konuşuluyor, Türkler konuşuluyor. AB'yle ilişkilerden giriliyor, tarihten çıkılıyor... Bu insanların Türklerden hâlâ korktukları açık. Geçen sömestr, Avusturyalı bir arkadaşımız bana, 'Burada çok Türk var, kuşatılmış hissediyoruz, sizden korkuyoruz!' dedi."

Viyana sokaklarında, herhangi birini, bir işadamını, bir ev kadını, bir öğrenciyi durdurun, benzer cümleler duyarsınız.

Üniversitede mor saçlı bir genç kıza: "Avrupa'da Türk karşıtlığının sebepleri"ni sorduğumda, "Geçmişle ilgili" diyor. "Sadece Viyana'dakiler değil, tüm Avrupa Türklerden korkuyor," diye ekliyor.

Pınar Gökçek'le birlikte

Azınlık eğitimi için desteklenen ve Avrupa Birliği fonlarıyla, Türklere eğitim veren bir ilköğretim okulunun Avusturyalı öğretmeni Andrea aynı sözleri tekrarlayacaktı.

“Sizce neden Strache ya da Schussel veya diğer Avusturyalı politikacılar söylemlerini hep Türk karşıtlığı üzerine kuruyorlar?” diye sorduğumda;

“Bu, sadece Avrupa toplumunun bir endişesi değil ki; bu küresel bir endişe!” yanıtını veriyor.

“Bunun dinle bir ilgisi var mı?” diye soruyorum.

“Hayır!” diyor keskin bir ifadeyle, arkasında tesettürlü genç kızlara bakıyorum. Andrea, “Biz çokkültürlü bir okuluz, aramız-

da Türk veya birçok değişik ırk ve dinden insanlar var ve hiçbir problem yaşamıyoruz!” diyor.

Arkasında oturan genç kız, “Din ayrımı yapıyorlar, din ayrımcılığı var!” diye mırıldanıyor.

Strache’nin Basın Toplantısı

Avusturya’da yabancı düşmanlığını körükleyen partilerin başında Halk Partisi geliyor.

Parti başkanı Strache, basın toplantısında, İslam’ın Avrupa’da, tehlikeli yayılışına işaret ediyor... “Din elden gidiyor!” diyor...

Strache, önce röportaj istediğimize olumlu yanıt verip son dakikada fikrini değiştirenlerden. Basın toplantısına katılmamızı söylüyor. Yerel gazetecilerden fırsat bulup soruyorum:

“Hem radikal İslamcı gruplardan şikâyet ediyorsunuz, hem de çeşitli şekillerde onları destekliyorsunuz... Avusturya hükümetinin bu uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?”

“Bu gidişatı çok tehlikeli buluyorum!” diyor, “Bugün camilerde radikalleşen gruplar, ileride politik arenada da söz sahibi olacaklar! Hangimiz, İstanbul Havaalanı’na indiğimizde, başı gözü kapalı hanımlarla karşılaşyoruz. Ortada yok. Hepsini buraya yolluyorlar!”

Devam ediyor:

“Bakın Türkiye’yi içimize almamız isteniyor. Bizim üç tane kriterimiz vardı. Tarihsel, kültürel ve coğrafi açılardan Avrupa’ya uygunluk şarttır. Türkiye’ye baktığımız zaman kültürel olarak kesinlikle bize uymadığını görüyoruz. Tarihsel olarak, Türkler, her zaman karşımızdaydılar. Coğrafi açıdansa, Türkiye’nin sadece yüzde üçü Avrupa sınırları içinde yer alır. Biz, Ortodoksları Hristiyanlığın bir parçası olarak görüyoruz. Hristiyanlık bir bütündür. Bu anlamda bizim kültürümüzün içinde yer alırlar. Ama İslam! Batı dünyası için en büyük tehlike İslam’dır!”

Soruma cevap vermemiştir.

Avusturya’da, İslami kuruluşların yaygınlaşmasının ardında Avusturya ve Alman istihbaratı vardı... Bir gazeteciye bu konuyu sormuştum...

“Sizce neden Avusturya’dan bazı siyasi figürler, bazı tarikatların Avusturya’da yaygınlaşmasına cevaz veriyorlar?”

Yanıtı “Bilemiyorum!” olmuştu.

İlmlî İslam ve Wönder’in Matuska’sı!

Avusturya, İslami teşkilatların, en örgütlü olduğu Avrupa ülkelerinden biri. Wönder bu teşkilatlardan biri. Türban nedeniyle Türkiye’de üniversiteye giremeyen kız öğrenciler, Viyana’da Wönder vasıtasıyla eğitim görüyorlar. Türkiye’den 600 öğrenci beş yıldır Wönder’in kanatları altında.

Teşkilatın danışmanı ve projenin mimarı, Yusuf Matuska adlı bir Avusturyalı... O aslında bir zamanlar Hıristiyan’dı... Kendini İslam’a adadı...

“Sizin Türkiye’deki öğrencilere büyük desteğiniz olduğu söyleniyor, kalabalık bir öğrenci grubunu buraya getirdiğiniz anlatılıyor...”

Uzun sakalını sıvazlıyor:

“Ben size Wönder hakkında fazla bilgi veremem. Ben sadece öğrenciler için buradayım. Öğrenci getirdiğim haberleri ise bir masaldan ibaret!”

“Peki, şu ana kadar kaç öğrenci geldi buraya?”

“Benim bildiğim kadarıyla 600,” diyor.

“Türkiye’yi iyi tanıyorsunuz. Ne düşünüyorsunuz laik eğitim hakkında?”

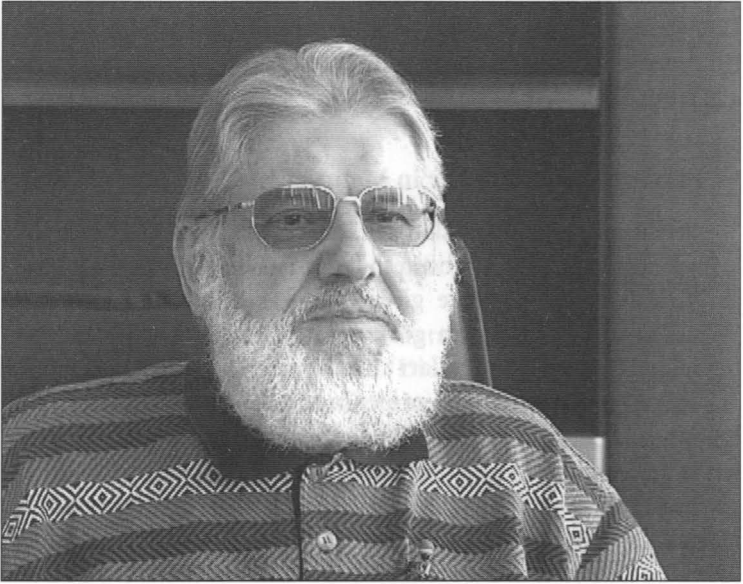
“Şahsi kanaatimi sorarsanız, ben kendimi laik rejime yakın görmüyorum. Üç sene Türkiye’de bulundum ve insanların istekleri doğrultusunda davranmaları gerektiğini savunuyorum!”

“Laikliğin bir ülke için şart olmadığını mı söylüyorsunuz?” diye soruyorum:

“Bence laiklik konusu Türkiye’de biraz fazla ileri gitmiş durumda,” diye yanıtlıyor.

Matuska, Türkiye’yi fazla laik buluyordu. Herhalde “fazla ileri gitmemiş” laiklikten “ilmlî İslam”ı anlıyordu...

Avusturya’da, birbirine taban tabana zıt görüşler çarpışıyor-du...

Matuska

Irkçı görüşleriyle ünlü parti başkanı Strache basın toplantısının şunları söylüyordu:

“Avusturya’da İslamcı fanatiklerin sayısı, hızla çoğalıyor... İslam toplumu düzeninde yaşıyorlar. Anayasamız, hukuk kurallarımız çiğneniyor... Birçok camide örgütlenen fanatik gruplar Almanca bile bilmiyor... Hukuk kurallarına, din ve devlet arasında ayrılık ilkesine uymalıyız. Birbirimize saygı göstermeliyiz. Birtakım grupların, dini politikaya alet etmelerine izin vermemeliyiz.”

Aslında Avusturya’ya, “dinci” kesimlerden gelen ilginin kaynağı, bu ülkeye damgasını vuran dindi.

Viyana Büyükelçimiz Selim Bey, “Din, burada çok kuvvetli bir unsurdur,” demişti, “Kilise çok kuvvetli! Zira Hıristiyanlığın Müslümanlıktan en büyük farkı, kilisenin rolü ve burada kilisenin rolünün çok kuvvetli olduğunu görüyoruz. 18 yaşını geçmiş herkes bir şekilde kiliseye bağlı oluyor ve kiliseden çıkmanız için, ay-

rica müracaatta bulunmanız lazım. Böyle bir talebiniz yoksa otomatikman kiliseye bağlı oluyorsunuz. Kiliseye belli bir miktar para da ödüyorsunuz.”

Avusturya uzun zaman din ve devlet işlerini birbirinden ayıramamıştı... Şimdi aynı ülke, Hristiyan mezhepler arasında barış fikrinin lideri...

“Bunların arasındaki en büyük sorun, eski Roma’yla yeni roma arasında, ‘Kim önce gelecek!’ meselesi. Dolayısıyla, Katolikler ile Ortodokslar arasındaki bu çekişme günümüze kadar da sürdü. Şimdi Papa’nın, Türkiye’yi ziyaretinin en önemli nedenlerinden bir tanesi de İstanbul’a gidip Patrik’le görüşmeydi. Burada, Bartholomeos’un ödül alması da anlamlı.”

Avusturya’da dinle devletin ayrılması ancak 1960’larda mümkün olmuştu. Yarım bir laiklik, bir papazın, Kardinal König’in girişimiyle başladı.

“O dönemde, muhafazakâr Avusturya hükümeti ile kilise arasında çok büyük bir işbirliği vardı. 1960’lardan sonra Kardinal König’in, Avusturya Katolik Kilisesi’nin başpiskoposu olduğu dönemde, devlet işleriyle kilise arasındaki sınırlar çizildi. Fransa gibi laik bir sistem olmasa da kiliseden uzaklaşma sağlandı...”

Laikliğe 20. yüzyılın ortasında adım atmışlardı.

Ve hâlâ tam olarak laik değillerdi... Kilise-devlet işleri birbiriyle ilişkiliydi. Orada derin ve yakın bağlar vardı ve bu bağların kökleri yüzlerce yıl öncesine uzanıyordu.

Avusturya bu oyuna, asırlık bir geçmişle bağlıydı. Bir zamanlar kıta Avrupası’nın en güçlü ve nüfuzlu monarşik devletiydi... Krallar ve papazlarla yönetilmekteydi. Balkanlarda ve Orta Avrupa’da Rus imparatorluğuyla sıkı bir mücadeleye girişmiş, Germen birliği kurmaya çalışıyordu.

Bir asır sonra Avrupa Birliği’nin en tutucu üyesi ve en büyük Türk karşıtı olarak göz dolduruyordu. Avusturya, “Hristiyan Avrupa fikri”nin kalesiydi...

Avrupa’nın Hristiyan başkanları, ellinci doğum günlerine, Türkiye’yi davet etmediler. Alman başbakanı Merkel mesajında “Türkiye’yle ilişkiler elli yıl sonra daha iyi olacak!” cümlesine yer verdi.

Avusturya Başbakanı Alfred Gusenbauer ise, “Avrupa Birliği, Türkiye için hazır değildir!” dedi.

Avusturya kendini, “Avrupa’yı ve Hristiyanlığı Türk tehdidinden kurtaran devlet” olarak tanımlıyordu... Diğer Avrupa uluslarına “Biz olmasaydık şimdi Müslüman’dınız!” diyordu!

Bu fikirlere karşı çıkanların başında, Yeşiller geliyor... Tüm Avrupa’da olduğu gibi Türkiye’yi demokrasi ve özgürlükler konusunda en çok suçlayan onlar. Ama mültefit söylemleriyle de ortadalar...

Alexander van der Bellen, “Avrupa’daki Türk karşıtı hareket hakkında ne düşünüyorsunuz?” soruma şu yanıtı veriyor:

“Bence temel sebep Avrupa’daki işsizlik. Günah keçisi arıyorlar ve günah keçisi de yabancılar!”

Türkiye’nin birlik üyeliğinin Avusturya halkında bir korku unsuru olduğunu hatırlıyorum. Van Bellen, tanıdık cümlelerle devam ediyor:

“Türkiye’nin ciddiye alması ve düzeltmesi gereken sorunları var. Mesela azınlık hakları, kadın hakları ve benzeri konular. Bir de Türkiye’de ordunun etkisi üzerinde durulmalı! Bu etki, birlik üyeliği önünde ciddi bir engel!”

“Türkiye’de ordunun rolü sık sık gündeme geliyor ama nedense kimse Fransa’da Yunanistan’da ve diğer Avrupa ülkelerinde, ordunun rolünü sorgulamıyor... Fransa’nın ya da Yunanistan’ın güçlü ordusu hiç konuşulmuyor, neden?” diye soruyorum bu kez.

“Ben ordunun nelere ne kadar karıştığından söz ediyorum... Bu, Avrupa Birliği’nde olan bir ülke için kabul edilemez bir durumdur...”

Elimde yine cevapsız bırakılmış sorularla kalmıştım...

Sırada, Af Örgütü vardı... Türkiye’ye ağır eleştiriler yönelten Af Örgütü Avusturya yetkilisi Heinz Patzelt’e korkunç istatistikleri sordum.

“Sizin istatistiklerinize göre Avusturya’da geçen yıl 1.100 ırkçı saldırı olmuş, polis teröründen bahsediliyor, göçmenlere işkenceden söz ediliyor...”

“Kabul etmek lazım ki ülkemizde ırkçı saldırı oluyor...” diyor.

Ona Bakery J. davasını hatırlatıyorum.

“Evet o bir mülteciydi...” diye söze başlıyor, “polis tarafından sınır dışı edilirken direniş gösterdi... Ve işler kontrolden çıktı, utanarak söylüyorum, işkence gördü, ölümle tehdit edildi, arabayla üzerinden geçildi...”

Ve ben Avrupa'dan yükselen koroyu hatırlıyorum. Türkiye'deki insan hakları ihlallerinin AB'ye üyelik önündeki en büyük engel olduğunu haykıran koro, iş Avrupa'daki ihlallere gelince “Başka bir tartışma konusu!” derdi... Profesör Vocelka da öyle demişti!

“Türkiye'nin bir Kürt ve Ermeni meselesi var. Türkiye'nin bir türlü itiraf edemediği Ermeni soykırımı gerçeği, birçok insan için hazmedilemez bir sorun!”

Ermeni ve Kürt sorunu her adımda önünüze çıkan bir başka klişeydi...

Avusturya Af Örgütü'nün, kapısının dibinde duran ayın dergisine gözüm takılmıştı. Kapakta Türkiye vardı... Hırant Dink'in cenaze töreninde ağlayan bir Ermeni genç kız... İç sayfalarda ise, bir Türk milliyetçisinin portresi! Sakalları uzamış, sokaklarda bayrak satan tumbul ve bakımsız bir vatandaşımız, ağzındaki 32 dişi görünecek şekilde bağırmaktaydı. Dergi bu garip resmi “İşte Türk!” “İşte barbar!” diye sunmaktaydı.

Avusturya ceza yasasında, soykırımla ilgili oldukça sert maddeler vardı. Avusturya'da “Yahudi soykırımı olmamıştır,” demek yasaktı. Acaba Fransa'daki yasanın benzeri burada var mıydı?... Avusturya'nın Türk milletvekillerine sorduk.

Yeşiller Partisi'nden milletvekili olan Alev Korun, Ermeni meselesinde yorum yapamayacağını belirtmişti.

Şirvan Hanım, Hristiyan Demokrat Parti'dendi... Katoliklerin siyasi duruşunu sorduğumda, “Çok enteresan bir soru ama cevaplayamayacağım,” demişti.

Sosyal Demokrat Parti milletvekili Nurten Yılmaz biraz daha açıksözlüydü.

“Avusturya, 1994'teki Hocalı katliamıyla niye bu kadar ilgilenmiyor ya da Kıbrıs'taki katliama ilgi göstermiyor ya da Ruanda ve Cezayir katliamını gündeme getirmiyor da Türkiye'ye odaklanı-

yor?” sorumu, “Bu ülkelerin hiçbiri, AB’ye girmeye kalkışmadı. Kapıyı çalan Türkiye!” diye cevaplamıştı!

Nurten Hanım, dayatmaların Avrupa Birliği kapısında beklemekle ilgili olduğunu söylüyordu...

Avusturya halkı, Türkiye’nin AB üyeliğine yüzde 85 oranında karşı çıkıyordu.

Sokaklarda mikrofon uzattığımız herkes, soruyu duyunca ma-lum tepkiyi veriyordu...

“Türklerin Avrupa Birliği üyeliği konusundaki düşünceleriniz nedir?”

“Pek iyi işitemiyorum, çok yaşıyım, duymuyorum.” Yaşlı bir hanım, bir dakika önceki konuşmaları duymakta zorlanmamıştı.

Orta yaşlı bir başka hanım, yanımıza gelip, bir süre sohbet ettikten sonra mikrofonu uzattığımızda, “Özür dilerim, İngilizcem yeterli değil,” diyecekti.

Bir adam, soruyu dikkatle dinleyip, “Din uluslar için çok önemlidir ve Türkiye’nin dini bizden değildir,” diyecekti.

Hristiyanlığın kalesi Avrupa, birliğini, dinin üzerine inşa etmişti... Birlik kurulurken oluru Vatikan vermişti... İslam en büyük tehlikeydi. 400 yıl önce az daha işgal edileceklerdi...

Bir zamanlar komünizm tehlikesine karşı, birleşik bir Avrupa yaratmak gerekmişti. Şimdi tehlikenin adı İslamiyet’ti. Birleşik Avrupa’ya, bir “birleşik kilise” gerekti.

Binlerce yıldır kavgalı mezhepler bir araya gelecekti... İslam’a ve Doğu kültürlerine karşı kurulacaktı...

İşte tüm bu nedenlerle Türkiye’ye hayal satanların, kendilerini ve misyonlarını bir daha gözden geçirmeleri şarttı!

Danimarka, Eskimolar ve İslam

Mayıs 2007 Yolculuğu

Avrupa, medeniyetin beşiği olarak anlatılıyor bize. Kopenhag Kriterleri dillerden düşmüyor. İşte kriterin beşiği Danimarka'dayız.

Yüzlerce yıldır sömürülen, topraklarına el konulan Eskimolarıyla, gençlik evlerinin yıkılması, halkevlerinin kapatılmasıyla karşı karşıya olan, vatandaşlarının "polis devleti" olarak nitelediği Danimarka'ya gidiyoruz...

Ole Sole, emekli bir gemi inşaatı işçisi. Onunla, Kopenhag'ın içinde, devletin politikalarına isyan eden bin kişinin yaşadığı Christiana Köyü'nde konuşuyoruz.

Öyle çok şikâyet duyuyoruz ki soruyorum:

"Türkiye'den bakınca, bazılarına, Danimarka, medeniyetin beşiği olarak görünüyor, mükemmel bir demokrasisi ve mükemmel bir özgürlük ortamı olduğuna inanıyoruz. Hayal mi görüyoruz?"

Keskin bir ifadeyle, "Evet öyle, tamamıyla hayal görüyorsunuz," diyor. "Ben nefes alabilmek için Türkiye'ye Antalya'ya gidiyorum. Sizin ülkenizde çok daha özgür yaşıyor! Türkiye'de halk, polis ve hükümet tarafından bizim kadar çok denetlenmiyor."

Bashy Quarashi, 36 yıldır Danimarkalı. Pakistan asıllı... Avrupa Irkçılıkla Mücadele Derneği Başkanı.

“Burada, insan hakları ihlalleri o kadar akıllıca yapılıyor ki parmakla işaret edemiyorsun. Ancak burada yaşarsan her gün bin bir çeşit ihlale şahit oluyorsun. Turist gibi gelenler güzel yerleri geziyor, şık insanlara bakıyor, dirlik düzen var zannediyor... Ama bu sadece dış görünüş!”

Danimarka Terörü Destekliyor!

“Özgürlüğün beşiği” Danimarka, bir zamanlar siyasi mültecilerin aktığı ülkeydi!

Ünlü Roj TV, bölücü yayınlarını buradan sürdürüyor... Türkiye’nin terör konusundaki uyarılarına kulaklarını tıkayan Danimarka, Roj TV’nin terörü destekleyen yayınları hakkında açılan davada Roj TV’yi haklı buldu ve kapatılma talebini reddetti.

Danimarka Azınlık Haklarını Tanımıyor!

Danimarka hükümeti, Türkiye’yi bölmeyi amaçlayan tüm ayrılıkçı örgütlere ev sahipliği yapıyor. Parlamenterleri, Türkiye’de “azınlık hakları” diye ortalığı ayağa kaldırıyor. Danimarka’da yaşayan “gerçek azınlıklar”a kök söktürüyor. Türkler, Pakistanlılar Surinamlılar... Danimarka’da onlara anadilinde eğitim yasak! Onlar, Danimarka’da kimliklerini yaşayamıyor, kendi dinlerinde ibadet yapamıyor. Tıkıldıkları varoşlarda büyük baskı altında, yaşamlarını sürdürüyorlar...

Yeni Göçmen Yasası altında eziliyorlar, en temel insan hakkı olan, evlilik hakkından bile mahrum ediliyorlar. Nasıl mı?

Danimarka’da son dönemde lağvedilen Yurttaşlık Komisyonu üyesi İlyas Çavdar anlatıyor:

“Aile birleşimi ve yabancılar kanunu” konusunda çok büyük zorluklar çekiyoruz. Örneğin anadili eğitimini kaldırdılar. 24 yaş konusunu gündeme getirdiler. 24 yaşından aşağı olan bir yabancı, kendi ülkesinden biriyle evlenemiyor.”

Aynı kuralın Danimarkalıları da uygulandığını hatırlatıyorum. “Evet!” diyor, “onlar için de özel bir kanun çıkartmışlar. 15 bin avron varsa dışardan biriyle evlenebiliyorsun. Danimarkalı

için, evliliğin bedeli bu. Bize gelince hem maddi hem manevi güçten yoksunuz!”

Gemi inşaatı işçisi “öz” Hollandalı Ole, İlyas’ı doğruluyor:

“Ben üç aylığına Tayland’a gitmiştim. Taylandlı bir kadını çok sevdim... Ama bir arada yaşamak kısmet olmadı. Onu buraya getirebilmem için 80 bin Danimarka kronu yani 15 bin doları bankaya yatırmam gerekiyordu. Zengin olsaydım evlenebilirdim...”

Göçmen yasalarını tüm kalbiyle onaylayan Halk Partisi lideri Messerschmidt bakın ne diyordu:

“Aile birliğini sağlayamayabilirler belki ama biz evlenmelerine bir şey demiyoruz!”

“Anlayamadım?” diyorum.

“İstedikleri yerde evlensinler! Ama aile birliği kuramazlar, bir arada yaşayamazlar! Tahran’dan, şurdan burdan Danimarka toplumunu hiç bilmeyen birini alıp buraya getiremezler! Düzeni korumak zorundayız...”

Mantık buydu. İnsanlar sonuna kadar özgürdü... İstedikleriyle evlenebilirlerdi ama bir araya gelemezlerdi... İşte bu yaklaşım, hemen her konu için geçerliydi.

Danimarka’da Irkçılık ve İslam

Danimarka, özellikle 2001’den beri tüm Avrupa’da tırmanan ırkçı ve İslam karşıtı havayla sarsılıyordu. Onlarca yıldır burada yaşayan Müslümanlar tehdit altında ve düzenli hakaretin muhatabıydılar. Sade vatandaş Ole, bunun küresel bir deney olduğundan söz ediyordu!

“Bir kere biz, Danimarka’da dini çoktan unuttuk. Güya Hristiyan’ız ama bir Hristiyan gibi yaşamıyoruz, İsa bizi görse korkardı!” diyor, gülüyor.

“Diğer yandan” diyorum, “Danimarka’da Müslümanlara karşı büyük bir saldırı var. Karikatür krizi, ardından İslam’a hakaret içeren yazılar... Müslümanlar üzerinde âdeta sabır deneyi yapılıyor. Şu meşhur ‘medeniyetler çatışması tezi’ mi sahneye konuluyor?”

“Bence dinler arası ve uluslar arası bir çatışma hedefleniyor...” diye cevaplıyor.

Danimarka'nın ırkçı söylemlerle öne çıkan Halk Partisi lideri Messerschmidt'in söylemini doğruluyor.

Messerschmidt'le röportajımda, neden Danimarka ve diğer Batılı ülkelerin Müslümanlara karşı kışkırtıcı eylemlerde ısrarlı olduğunu sormuştum.

Yumurta sarısı renkte dalgalı saçlarını düzelterek, "Çünkü İslami ülkeler gelişmek zorunda. Çok gerideler," demişti. "İnsan hakları, ifade özgürlüğü ve demokrasiden haberleri yok. Bunlarla mücadele etmek için o ülkeleri biraz olsun kışkırtmak gerek! Tabularını yeniden gözden geçirmeleri gerek!" Cevabı buydu.

Karikatür Krizinin Mimarı Kimdi?

Kışkırtma projesi, Küresel bir projeydi! Bakın karikatürleri yayımlayarak uluslararası krize yol açan *Jilands Posten* gazetesi editörü Flemming Rose kimdi!

Flemming Rose, Amerikan düşünce kuruluşlarıyla yakın ilişki içindeydi...

Rand Corporation ve Projects of New American Century, Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi gibi, kışkırtıcı eylemlerin planlama merkezleriyle bağlantılı örgütlerle ilişkisi vardı.

PNAC, yani Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi adlı kuruluş, Amerikan'nın askeri ve dış politikasını geliştirme amacıyla kurulmuştu.

Bu proje içinde Amerikan devletinin tüm şahinler listesine rastlamak mümkündü. Projenin önde gelen araştırmacılarından Daniel Pipes, Flemming Rose ile irtibatta olan isimdi.

Pipes'in basında çıkan görüşleri onun hakkında yeterli bilgiyi veriyordu:

"Ortadoğu'da barış, ancak İsrail'in askeri zaferiyle mümkündür!", "Amerika'da yaşayan Müslümanlar belli bölgelere toplanmalıdır!" gibi görüşler ona aitti.

Pipes, Türkiye'de Soros'un desteğindeki üniversitelere gelip konferanslar verirdi.

Daniel Pipes, Başkan Bush tarafından hükümetin finanse ettiği "Barış Enstitüsü"nün başkanlığına atanmıştı. Pipes'in Ame-

rika'nın önde gelen gazetelerinde yazıları yayımlanmaktaydı. Daniel Pipes, Amerikan ve İsrail karşıtlarını izleme örgütlerinde yer alıyordu. "İslam'ın Amerikanlaştırılması Projesi" üzerinde çalışıyordu.

Avrupa'da aniden fişeklenen "İslam karşıtlığı" ve kışkırtıcı harekât, işte bu çalışmaların sonucuydu...

Danimarka'nın ünlü gazetesi ve editörü, Muhammed karikatürlerini "basın özgürlüğünün bir gereği" saymış, konuyu kapatmıştı... Oysa aynı gazete, "Bir Filistinli bebeği boğazlayan Ariel Şaron karikatürünü" ırkçılık gerekçesiyle yayımlamamıştı. Bu ülkede basın özgürlüğü çift taraflıydı.

Avrupa'ya Bir "Öteki" Gerekli!

Bu çift taraflılığı, hükümet destekli Danimarka İnsan Hakları Derneği yetkililerine sordum:

Brigitte Kofod Olsen, röportaj yapacağımız odaya, müdürü olduğunu söylediği bir beyle girdi. Kameramızın görüş alanı dışına oturan yetkili zaman zaman lafa karışacak, Brigitte'in zorlandığı noktalarda devreye girecekti.

Karikatür krizi konusunda beklenen cevap geldi:

"İfade özgürlüğü kapsamında, demokratik bir toplumda, gazetelerin provokatif şeyler yayımlaması olağan. Danimarka'da bu çok tartışıldı."

Sakin ve etkileyici bir ses tonuyla devam etti Brigitte: "İnsan hakları ve yasal yönden bakarsak, bu tür çizimler zaten bir tartışmayı başlatmak amacıyla yapıldı. Sonunda ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirildi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de bunu onayladı!"

Sözünü bitirip amirine bakıyor.

"Yani" diyorum, "onlar da bunun ifade özgürlüğü kapsamında olduğunu kabul etti öyle mi?"

"Evet," diyor Brigitte, "bu krizden sonra bizimki gibi azınlık ve dinci grupların çok olduğu karışık bir toplumda, ne yapabileceğimizi konuşmaya başladık. Toplumun farklı kesimlerinde bize özgü sınırların nereye kadar olduğunu ölçmeye çalışıyoruz".

Brigitte, olayın özünü açıklamıştı. Karikatürler, ölçüm mekanizması olarak kullanılmıştı... Psikolojik harekât çerçevesinde planlanmıştı... Danimarka Halk Partisi, Avrupa'nın birliği için, bir "öteki" yaratılmasından söz ediyordu.

Bin bir parçaya bölünmek üzere olan Avrupa'ya köklü bir düşman gerekti!

Morten Messerschmidt, İslam'ı tartışmaya açmak için bir adım gerektiğini söylüyor, karikatürlerin bu işlevi başarıyla yerine getirdiğini anlatıyordu: "İslam'la ilgili özgürce tartışabilmemiz için bir adım atılmış oldu. Terör saldırıları ve Danimarka camilerinde artan köktendincilik, tartışma masasına geldi."

Amaç da buydu!

Halk Partisi, krizin hemen ardından, Müslüman azınlığın özür talebine şu sözlerle karşılık vermişti: "Kim Müslümanlardan özür dilerse vatan haini sayılacak!"

Danimarka'da "ötekiler" vardı. Müslümanlar, "iç düşman", "zararlı tohumlar", "beşinci kol" gibi ifadelerle anılmaktaydı.

Grönland'ın İşgali

Danimarka'nın ülke tarihinde, 2001'den sonra yükselen İslam karşıtlığına benzer bir tavır zaten vardı.

Büyüklüğü Avrupa yüzölçümü kadar olan Grönland'ı işgal ettikleri zaman, Eskimo halkının çilesi başlamıştı. İlginçtir, Grönland işgal edilirken ilk adımı Hristiyan misyonerler atmıştı.

Eskimolar, tıpkı Kızılderililer gibi önce din değiştirmeye zorlandılar... Kültürlerinden uzaklaştırıldılar. Her şey 18. yüzyıl başında, bir misyonerin Grönland'a girmesiyle başlamıştı. Yüzyılın sonunda Danimarka Krallığı, adayı sömürgesi yaptı.

Soren Thusen, Eskimo Tarihini Araştırma Enstitüsü'nde profesör... Enstitü, Eskimolara ait folklorik fotoğraflar ve haritalarla dolu.

"Danimarkalılar 1721'den sonra küçük koloniler halinde Grönland'a yerleşmeye başlamışlar," diyor, "Eskimolar, topraklarına yerleşen Danimarkalılarla ticarete girmişler, yavaş yavaş da onların dinini benimsemişler..."

Eskimo Bir Papaz

Soren Thusen, Kopenhag'da bulunan bir Eskimo papazın adını veriyor bana.

Jens Christiansen'le uzun uğraşların sonunda buluşuyoruz. Son derece çekingen görünüyor. Röportajın başında "Siyasi fikir beyan edemeyeceğini..." bildiriyor.

Eskimoların nasıl din değiştirdiklerini soruyorum:

"Grönland'daki Eskimolar, Alaska'daki Eskimolarla aynı dini inanca sahiplerdi," diyor.

"Yani Şaman'dılar."

Başını sallıyor. Kısık ve çekik Eskimo gözleri papaz kıyafetiyle çarpıcı bir çelişkiyi ortaya koyuyor:

"1721 yılında Danimarkalı bir misyoner, Grönland'a gidiyor. Yerlilerle tanışıyor. Olay böyle başlıyor. Şimdi Grönland'ın yüzde 98'i Hristiyan."

"Yüzde ikisi ne?" diye soruyorum.

"Kiliseye üye olmayanlar..." diyor, "Yüzde 98 halk, misyonerler tarafından Hristiyanlaştırıldı."

"Ve Eskimolar, Hristiyanlığa geçişle beraber kültürlerini de kaybettiler, öyle değil mi?"

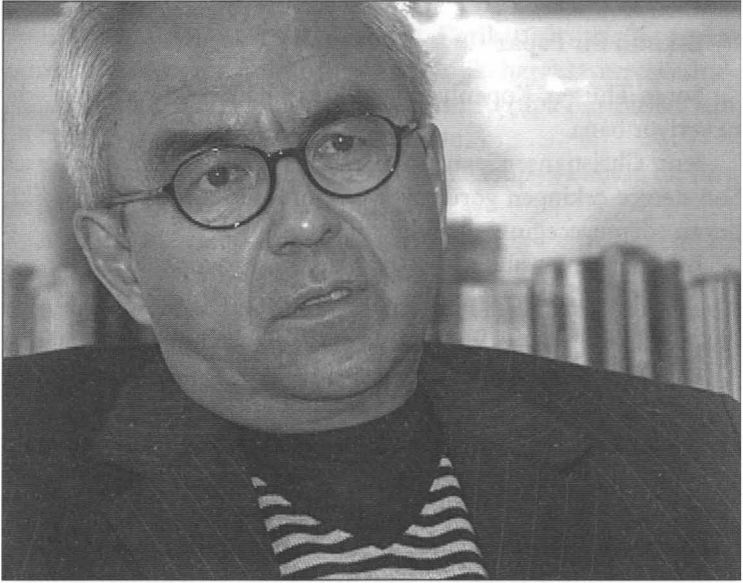
Ellerine bakıyor. "300 yıl oldu aşağı yukarı..." diyor. Sonra daha kararlı bir ifadeyle, "Evet, doğru. Hristiyanlığa geçtiğimiz zaman kendimize ait olanları kaybettik..." diyor. "Yaşantımıza Hristiyanlık egemen oldu... Kültürümüz tamamen değişti..."

İçini çekiyor. Konuşurken büyük bir tedirginlik ve sıkıntı içindymiş duygusu uyandırıyor...

"Eskimo kültürünün çok zengin olduğu söylenir. Danimarka kültüründen çok daha zengin bir kültürden bahsedilir... Kültürünüzün özelliklerini biraz anlatır mısınız?"

Eliyle kameraya işaret edip çekimi durduruyor ve şunları söylüyor:

"Bakın, ben bir papazım. Eskimo bir papaz! Bir Hristiyan olarak o konulara fazla giremem. Ama şu bir gerçek ki söylediğiniz doğrudur. Hristiyanlığa geçtiğimiz 300 yıl içinde, büyük kayıplarımız olduğu doğrudur, bunu inkâr edemeyiz. Yaşlılar arasında

Eskimo papaz

Eskimo kültürünü muhafaza edenler olsa da, büyük çoğunluk asimile olmuştur.”

Acı çekiyor gibiydi.

İşgal Balina Yağı İçindi!

İşgalciler önce petrol kadar kıymetli olan balina yağı için gelmişlerdi. Profesör Thusen anlatmıştı:

“Eskiden balina ve fok yağı çok önemliydi. Bu yağ, o dönemde sokak lambalarından tutun da gerekli her yerde kullanılırdı. Tüm Avrupa için balık yağı hayati önemdeydi. Kısacası balina yağı o dönemin petrolüydü. Danimarkalılar bunun için adaya geldiler.”

Dünya Savaşı sonrasında değişen dengeler, adaya Amerika’yı da getirmişti.

Papaz Jens, Grönland’a kurulan Amerikan üssüyle, Eskimoların son gelir kaynaklarından da uzaklaştırıldığını söylediğimde iyice telaşlanmıştı. Sanırım üzerinde büyük bir baskı vardı.

“Amerikan üssünün kurulmasından sonra, denizlerinizi de kaybettiniz. Öyle değil mi?” demiştim.

“Eeeee, bunlar çok politik konular. Ben yorumda bulunamam,” diye yanıtlamıştı.

O politik konular, küresel bir işgalin ana konularıydı... Gazeteci Anders Jerichow, Grönland’ın önemini açıklıyordu:

“Amerikan üssünün olduğu Thule bölgesi, Amerika için çok önemlidir. Thule üssü, füze kalkanı projesinde önemli bir konuma sahiptir. Amerika’nın, Rusya ve Ortadoğu’ya karşı konuşlandırdığı üslerden biridir.”

Amerikan Üssü ve Eskimolar

Yıl 1951. Amerika ile Danimarka arasında yapılan bir anlaşmayla Grönland’ın Thule bölgesinde, Amerika’nın askeri bir hava üssü kurması kararı alınmıştı. Thule, Eskimolar için hayati önemdeydi... Adanın en önemli gelir kaynağı olan balıkçılık, Thule ve civarında yapıldı...

Thule, Amerikan üssüne ev sahibi olunca, yerliler ite kaka bölgeden çıkarıldı. Açlıkla karşı karşıya bırakıldılar. Artık Qaanaq bölgesine göç edecek, iki bin yıllık topraklarını terk edeceklerdi.

Danimarka İnsan Hakları Derneği, tüm bu gelişmeleri çok doğal buluyordu...

Brigitte’e soruyorum: “Eskimolar, Thule’den göçe zorlandılar... Bölge tamamen zehirli kimyasal maddelerle kaplandı, denizlerde balık kalmadı. Eskimolar böylece tüm haklarını kaybettiler. İnsan Hakları Derneği olarak bu konuda bir çalışma yaptınız mı?”

Brigitte’in cevapları hep aynı minvaldeydi. O, devletin emrindeydi. Söze geniş bir “Eeee...” ile başladı. “Yüksek Mahkeme bu durumu analiz etti ve bu insanların haklarının ihlal edilip edilmediğini yargıda tartıştı. Sonuçta haklarının ihlal edilmediği kararını verdi.” Ve sustu.

“Siz buna inanıyor musunuz?” diye gülerek sordum.

En ciddi haliyle “Benim gördüğüm kadarıyla doğru bir karar!” dedi.

“El insaf” gülüşümle, “Peki Eskimoların şikâyetleri neden?” diye üsteledim.

Brigitte pişkin, Eskimoları suçladı:

“Bence tarihsel olarak kendilerini ezik hissettikleri için şikâyet ediyorlar! Yani onlar bizim sömürgemizdi. Sömürge tarihinden gelen olumsuz düşünceleri var. Ama Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde benzer durumda kalmış olan pek çok ülke var...”

Brigitte, Avrupalı insan hakları savunucularının süzme bir örneği.

Gazeteci Anders Jerichow, büyük sorunlardan söz ediyordu:

“Thule ve Eskimolar, Danimarka’da sıklıkla tartışılan çok önemli bir sorun. Danimarka’da Grönland konusu, burada yaşayan herkesin ruhunda bir yaradır. Danimarka, Thule’de yaşayan yerli halka adil ve insanca davranmamıştır!”

Eskimolar iki bin yıllık toprakları Thule’den gitmemek için bir süre direndiler. Ama bölgeye bırakılan kimyasal maddeler sularını kirletmişti. Amerikan üssü, bölgeyi harap etmiş, burada yaşam imkânı kalmamıştı... Anavatana bir daha dönmemesine veda ettiler... Thule’nin nakışlı kıyıları, onlar için artık bir hayal olacaktı.

Brigitte Olsen, sorularıma cevap verirken, teknik bir konudan bahseder gibiydi...

Ona sormuştum:

1951’de Amerika ve Danimarka, Thule bölgesine bir askeri üs kurulması için anlaştı. Bölgedeki Eskimolar kuzeye kaydırıldı... Yöre insanı, zehirli maddelerle karşı karşıya bırakıldı. İnsan Hakları Derneği olarak ne yaptınız?”

“Evet, bu bölgeler insandan temizlendi... Ve konu yargıya gitti. Sonuçta yerlerinden edilmiş insanlara haksızlık yapıldığı kabul edildi!”

“Danimarka veya İskandinav ülkeleri çevre kirliliğine karşı çok duyarlı ülkeler,” diye devam ettim... “Ama iş Grönland’a gelince susuyorlar. Bu bir çelişki değil mi?”

Röportajın bitmesi için dua ediyor gibiydi...

“Maalesef bu durum Amerikalılardan kaynaklandı,” dedi. Sonra suçu Eskimolara atmayı denedi. “Bakın, biliyorusu-

nuz, bugün Grönland'ın kendi yönetimi var. Tabii Danimarka, monarşisine bağlı bir yönetim. Ama kendini yöneten, seçilmiş meclise sahip bir yönetim... Bu konularla uğraşıyorlar.” Tahmin etmiştim. Suçlamaları göğüsleyecek bir kalkan oluşturmamı unutmamışlardı!

“İşbirlikçi Eskimolar Bulundu!

İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminde, Grönland'ı yönetmek üzere Danimarkalılar ve “içteki uzantıları”ndan oluşan bir komisyon kuruldu. Bu demokratik kazanım (!), yerli halka 300 yıl sonra sunuldu... O güne kadar kendi topraklarında yok sayılıyorlardı...

Danimarkalılar, seçtikleri Grönlandlı aydınları yönetime taşımaya karar verdiler. Ülkede ilk kez bir seçim yapılıyordu. Danimarka'dan hep bir sömürge valisi vardı. Şimdi bir parlamento oluşturulacaktı. Bu parlamentoda, ilk kez yerli halkın iki milletvekiline de koltuk verilecekti.

Ancak 1953'te, Grönland'ın sömürge statüsü kaldırılır gibi olmuştu. Danimarka ilk kez o tarihte, Eskimolara belli ölçüde haklar vermeye başladı.

Verilen haklar belli bir azınlıkla paylaşılacak, sömürge düzeneği devam edecekti. Grönland, Danimarkalılaştırılmıştı... 300 yıllık bir sürecin sonunda Grönland'da kala kala 13 bin Eskimo kalmıştı.

Vivi Nielsen, yıllar sonra kendi kültürünü en azından tiyatro sahnesinde yaşayabildiği için mutluluk duyuyordu. Yakın bir zamana kadar, Kopenhag Kriterleri'nin anavatanında kendi müziğini bile dinleyemiyordu...

“Müziğimiz Yasaklanmıştı!

“Eskimoların çok özel bir müziği vardı... Davulla çalınırdı.. Vahşi bir müzik olduğu gerekçesiyle yasaklanmıştı.”

“Bu yasak ne kadar sürdü?” diye sordum.

“Çok kısa zaman öncesine kadar yasaktı... Şimdi tiyatroları-

Vivi Nielsen

mızda bu müziği yaşatmaya çalışıyoruz. Ben maske dansı yapıyorum... Sahnede o kültürü yaşatmaya çalışıyorum.”

1980’e kadar 300 yıl boyunca kültürlerini yaşamaları yasaklanmıştı. İşte bu ülkeler bize “özgürlük” dersi vermeye kalkıyorlardı.

(Bu arada TRT Haber Dairesi’nin yaptığı makaslamalardan en ilginç yukarıdaki cümleleri metinden çıkarmasıydı!)

Çok çileli bir dönemden sonra, Grönland’da bir uyum komisyonu kurulmuştu. Komisyon, Grönland’da, halkı belli bölgelere topladı. Bu, bir nevi tehirdi. Kendi köylerinden ayrılmak istemeyenler, ekonomik zorlamalar sonucu göç ettirildi.

Büyük şehirlerde mutsuz olanlar, kendini alkolün ve uyuşturucunun kollarına attı. Tıpkı Kızılderililerin Amerika’da başına geldiği gibi...

Vivi, yaşamını ikiye ayırmıştı... Anavatan ile Danimarka arasında gidip geliyordu... Bana geçmişten söz ederken çekik gözleri hüznlenmişti.

“İrkçilik ve ayrımcılıktan çok çektik...” dedi.

“Mesela, en basitinden otobüs yolculuklarımı hatırlıyorum... Çocuklarım çok küçüktü, otobüse binerken yardıma ihtiyacım olurdu... Birileri itip kakar, tam binecekken ‘Sana yer yok’ derlerdi, her seferinde aynı lafları duyardım: ‘Ülkene gitsene sen!’ Bu ve benzeri şeylere senelerce muhatap oldum...”

“Hâlâ bu gibi tavırlarla karşılaşılıyor mu?” diye sordum.

“Bizim için bunlar biraz daha geride kaldı,” dedi ve ilave etti: “Geçmişte bize yapılanlar şimdi Müslümanlara yapılıyor!”

“Grönland Bizim İç Meselemiz”

Bu konuşmaları Halk Partisi’nin genç liderine aktardığımda aldığı yanıt kanımı dondurmıştu... Danimarka’daki Müslüman kesimin Eskimolara ayrımcılık uyguladığını söylüyordu!

Morten Messerschmidt, “Grönland’ın birçok sorunu var,” diyor.

Yuvarlak, metalik dekorasyonlu ofiste karşımda yıldız savaşlarından fırlamış gibi görünüyordu: “Aslına bakarsanız Grönlandlıları vatanlarından radikal Müslümanlar kovdular. Onlar tarafından kötü muamele gördüler...” diyor ve tepkimi görmek için ara veriyordu.

Gülerek, “Bu Danimarka emperyalizminin yeni savunusu mu!” dedim.

“Danimarka-Grönland ilişkileri, Danimarka’nın iç meselesidir...” diye yanıtladı.

A, demek “iç mesele” diye bir şey var!

“Unutmayın!” diyor, “Grönland’da yaşayan herkese her yıl 7000 avro veriyoruz... Adayı biz ayakta tutuyoruz...”

İşte beklediğim cümleler!

Batı’nın kendini savunusu ancak saldırıyla mümkündür... Bu işe yaramazsa, “Her ülkenin iç meseleleri kendine aittir!” klişesi ortaya konur... Batı, kendi dışındaki ülkeler söz konusu olduğunda bu klişeyi kullanmaz... Türkiye’nin yakın zamanda yaşadığı Roj TV olayı buna en iyi örnektir...

Roj TV, Danimarka’dan uydu aracılığıyla Kürtçe ve Türkçe yayın yapıyor. PKK terör örgütüyle olan bağlantısı, Türkiye Cumhu-

riyeti Devleti yetkilileri tarafından, belgeleriyle, Danimarka makamlarına iletiliyor... Kanalın kapatılması talebinde bulunuluyor.

Sonra ne oluyor?

Yargı başvuru üzerinde çalışıyor ve talebi yersiz buluyor!

Bu, Danimarka'da terör faaliyetleriyle ilgili tespit edilen tek olay da değil!

Danimarka, PKK terör örgütünün çeşitli kültürel adlar altında açmış olduğu derneklerin faaliyetlerine ev sahipliği yapıyor.

Danimarka Adalet Bakanlığı, Türkiye'nin bu faaliyetlerle ilgili uyarılarını, "Bu örgütlere ait herhangi bir suç kanıtına rastlanmadığı gerekçesiyle" kaale almıyor...

"Teröre Destek!"

Devlet destekli Danimarka İnsan Hakları Derneği durumu bakan nasıl değerlendiriyor.

Brigitte'e soruyorum: "Danimarka hükümeti, bölücü yayınlar yapan Roj TV'nin çalışmalarına büyük destek veriyor. Terör propagandası yapan bu gibi basın yayın organlarına devlet desteği, insan hakları açısından nasıl değerlendirilmeli?"

Kısa bir sessizlik oluyor. Brigitte odadaki amirine bakıyor... Bu konu onu aşıyor olmalı ki, sözü amirine bırakıyor:

"Şimdi bakın bu televizyona karşı bazı suçlamalar oldu ama Danimarka'da bir prensip vardır, suçlu olduğunuz kanıtlanana kadar suçsuzsunuzdur. Bu kanalın terör örgütlerinden destek alıp almadığı ve bu örgütlerin terörü destekleyip desteklemediği henüz araştırılıyor..."

Gülüyorum: "Ama her konuda benzer yöntemi uygulamıyorsunuz... Mesela Türklerin Ermeni soykırımını yaptığı iddia ediliyor... Kanıt yok ama doğruluğunu kabul ediyorsunuz!"

Kalın camlı gözlüklerinin ardından bakan buz mavisi gözleri öfkeli kıvılcımlar saçıyordu:

"Bu bir tartışma konusu!" diye bağırdı, "Türkiye ile Danimarka arasındaki fark tam da burada. Biz her şeyi tartışabiliriz... Ermeni soykırımını da Yahudi soykırımını da tartışabiliriz..."

Her konu şirazesinden kaydırılır ve çifte standardın şahikası-na çıkılabilirdi...

Türkiye ile Danimarka arasındaki farklar pek çoktu...

Kopenhag'da Kopenhag Kriterleri!

Kopenhag Kriterleri'nin anavatanında, insan haklarının beşiği sayılan bu ülkede acaba göçmenler ne durumda?

Danimarka'nın, ünlü bir vatandaşlık testi var. Bu testi geçemeyen, Danimarka vatandaşlığına uygun bulunmuyor. Danimarka, diyelim Türkiye'den yıllar önce ülkesine işçi olarak gelen bir kişi vatandaşlık hakkı istediğinde ona bir test yapıyor. Testte yer alan sorulardan bazıları şöyle:

"Kadın-erkek eşitliğini bir ilerleme olarak görüyor musunuz?"

"Sokakta iki kişiyi öpüşürken gördünüz, ne yaparsınız?"

"Eğer oğlunuz bir gün size eşcinsel olduğunu söylese, tepkiniz ne olur?"

Ve benzerleri... Bunlar Danimarka'da vatandaşlık hakkını almak isteyen göçmenlerin cevap vermek zorunda kaldığı sorulardan bazıları...

Danimarka'da göçmenlere yönelik katı politikalar her geçen gün artıyor. Buna rağmen ayrı kültürden gelen ve çok edici sorulara muhatap olanların sayısında da belirgin bir artış var... Ekonomik baskının küresel kurbanları, ezik bir yaşamın parçalarında kayboluyorlar.

Danimarka'da dokuz yıldır yaşayan bir göçmen, önce Danimarka kraliyetine bağlılık yemini ediyor, sonra 40 soruluk uzun bir vatandaşlık testine "doğru" yanıtlar vermek zorunda bırakılıyor. Kraliyetle, Danimarka kültür ve geleneğiyle ve tabii kiliseyle ilgili ayrıntılı bilgileri hatmetmiş olması gerekiyor.

İlyas Çavdar, "Vatandaşlık testini bir kenara bırakın, vize almak bile teste tabi!" diyor...

"Türkiye'den buraya gelecek kişi, Danimarka Büyükelçiliği'nden vize almak için uygulanan testi geçmek zorunda. Bu kişinin, Danimarka kraliyet ailesi hakkında detaylı bilgi sahibi olma-

sı aranan koşul. Danimarka'da kiliseyle ilgili, Hıristiyanlıkla ilgili bilgisinin tam olması gerek. Sorulara yeterli cevap yoksa vize de yok! İşte insan hakları!"

Danimarka! Sınırsız özgürlükler ülkesi! Basın özgürlüğü, ifade özgürlüğü ve insan hakları konusunda dünyaya örnekti.

Bashy Quarashi, Pakistan asıllı bir Danimarka vatandaşı... Irkçılığa karşı uluslararası bir derneğin genel başkanı. 36 yıldır Danimarka'da yaşıyor... Avrupa imajına dikkat çekiyor.

"Türkiye'den ya da Pakistan'dan görünen Avrupa imajı nedir? Büyük arabalar, lüks evler, güzel insanlar... Görünüşte onlar var. Madalyonun tersindeyse, korkunç bir yoksulluk, yalnızlık ve bunalım!"

Danimarka, avro sistemine dahil olmayan iki Avrupa Birliği ülkesinde biri. Avrupa'nın, Norveç'ten sonraki en pahalı ikinci ülkesi. Bu pahalı ülkede sudan ucuz tek bir şey var: Alkol.

Alkol, sudan dört kat daha ucuz. Sokaklarda sabahın köründe alkole bulanmış insanlara rastlıyoruz. Sonunda alkolle mücadele derneklerinin sayılarını araştırıp şaşkına dönüyoruz. Danimarka, alkolle mücadele dernekleri sayısındaki artışla, bir rekora imza atıyor... Danimarka bu gibi merkezleri, yabancı gözlerden itinayla gizli tutuyor. Bir tanesinden randevu almayı başarıyoruz.

Babür, çocuk yaşta Pakistan'dan ailesiyle birlikte Danimarka'ya gelmiş. Kültür şoku onu alkole tutsak etmiş. Tedavi olduktan sonra kendini alkolle mücadeleye adanmış... Özellikle göçmenler arasında yaygınlaşan alkol bağımlılarına yardım götürüyor:

"Danimarka'da ergin nüfus içinde tespit ettiğimiz alkolik sayısı 500 bin civarında. Yarım milyon Danimarka vatandaşının alkolle bağımlı olduğu sanılıyor... Bu insanların en az üçte ikisi normal hayatı idame ettiremeyecek durumda, yani bağımlıları oluşturuyor..."

Tedirgin yüzünde soru işaretleri. "Siz çocuk yaşta ülke değiştirdiniz ve zor bir dönemden geçtiniz. Peki, özgür Danimarka'da doğup büyüyen insanlar ve genelde Avrupa, niye alkol bağımlılığının veya uyuşturucunun kucağında?" diye soruyorum.

"Bence bu, sistemin kötüye gidişinden kaynaklanıyor..." diyor. "Burada özgürlükte sınır yok. Herkes, her türlü hata yapmak-

ta özgür! Hükümet, fazla özgürlüğe bir çözüm bulmaya, kurallar getirmeye çalışıyor. Hafta sonları şehir merkezine giderseniz 12-13 yaşında kızları sokaklarda görürsünüz. Bence sorun eğitimsizlikten, çok fazla özgürlükten ve çok az sayıda düzenleyici yasadan kaynaklanıyor.”

“Bir de sömürüye uğramış ülkelerinden kovulmuş olan yersiz yurtsuz halklar var!” diyorum, “mesela Eskimolar arasında alkol problemi had safhada...”

“Onların sorunu diğer azınlıklarla aynı. Yani kendilerini Danimarkalı olarak görmüyorlar. Danimarka’da yaşıyorlar, ülkeleri Danimarka’ya ait ama kendilerini Danimarkalı görmüyorlar. Yüzleri değişik, âdetleri değişik, kültürleri değişik! Bu topluma ait değiller!”

Babür, yabancı bir topluma uyum sağlamak için alkole başvuranlardan bahsederken kendini örnek gösteriyor:

“Çevremde herkes içiyordu ve ben onların, Danimarkalıların bir parçası olmak istiyordum...”

“Sistem”in Dışında Olmak!

Herkes “sistem”in içindeydi ve onun izin verdiği kadar özgürdü... Ve bu, insanların yakıcı sorunlara sahip olmasına yol açıyordu... Beş buçuk milyon nüfuslu bu küçük ülkede, marjinal gruplar oluşmuştu... Onlar, sistemin çarkları arasında ufanmaya karşı koyanlardı.

Kopenhag’ın ortasında, eski bir askeri bölgeyi kurtarılmış bölge yapmışlar, kendi belediye hizmetlerini oluşturmuşlardı. Bin kişi kadardılar. Aralarında göçmenler ve Eskimolar vardı... Christiana mahallesi... Kopenhag’ın ortasında sistemle kavgalı bir bölge...

Bölge, sık sık emniyet güçleri tarafından ziyaret ediliyor... Danimarka’da satışı yasak olan hafif uyuşturucular burada serbest. Sistem onları uyuşturarak denetimde tutuyor...

Kalabalık sokaklarında fotoğraf ya da film çekmek yasak. İzin verilen yerlerde çekim yapabiliyoruz... Danimarka yetkilileri, sadece bu mahallede uyuşturucu kullanımına göz yumuyor. Belli ki “asi”lerin uyuşmasında fayda görüyor.

Bu bölgenin ayrı bir bayrağı var ve bölgeyi Kopenhag'dan ayıran kemerin üzerinde, Avrupa Birliği sınırlarının dışında kaldığı ibaresi yer alıyor. Bölge sakinleri, 30 yıllık bir geçmişi anlatıyor ve yıkım tehdidi altında yaşadıklarından söz ediyorlar.

Ole Sole, köyün en eski sakinlerinden biri...

"Bizim felsefemiz, gerçek özgürlüğü yaşayabilmektir. Denetim dışı, sistem dışı, emirler dışı yaşamak istedik..."

"Ole, devletin baskı mekanizmalarına karşı çıktığınızı mı söylüyorsunuz?"

"Aynen onu diyorum! Danimarka, özellikle son zamanlarda iyice yaşanmaz hale geldi... Aşırı sağ partiler hükümete girdi. Herkesin 'normalleşmesini' istiyorlar, her ne demekse! Bundan ne kastettiklerini biz bilmiyoruz. Buraya yerleştığımızda terk edilmiş eski bir askeri kamptı burası; ağaç yoktu, evler yıkıktı, hiçbir şey yoktu. Ev yaptık, elektrik kablolarını çektik, su ve lağım kanallarını kendimiz yaptık."

Öfkeliydi. Yakın bir gelecekte köyün bir golf sahasına dönüşeceğinden bahsedildiğini söyledi.

Normalleşme!

Matilde Pelsburg, köyün bir başka sakini. Yerlilerin ve göçmenlerin köye ilgisini anlatıyordu:

"Danimarka'da toplumun dışında kalan ve itilip kakılan insanlar var. 'Görünüşün değişik', 'yeterince çalışmıyorsun', 'yaşam tarzın farklı', 'kendi ülkeneye dön, tek hatanda seni dışarı atarım' gibi baskılar altında yaşayanlar... Danimarka'da azınlık olmak çok zordur... İşte o nedenle köyümüze sığınan pek çok kişi var. Onlar bu köyde nefes alırlar... Önyargılarla karşılaşmazlar. Bu köyün dışında cendere içinde olanlar, bu kapıdan girdiklerinde ferahlarlar, gülümsemeye başlarlar."

Matilde de köyün yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu ekliyor... Hükümetin hazırladığı yeni yasaya göre sona yaklaştıklarından söz ediyor.

"Christiana'yla ilgili yeni bir yasa tasarısı hazırladılar ve tüm politikacılar bu yasaı kabul ettiler."

“Yasa nedir?”

Gülüyor. “Yasa Christiana’yı normalleştirmek!”

1975’te Christiana Köyü, Kopenhag Belediyesi ile devlet arasında elden ele atılan ateşten bir toptu. 1 Nisan 1976’da, mecliste bölgenin kapatılması kararı alınmış, ama bu gerçekleşmemişti. Kendi kendine yeten, dış dünyayla bağlantısı en aza inmiş bin kişi, Kopenhag’a başkaldırıyordu.

30 yıl sonra, bu aykırı köy bir kez daha tehditlerin ortasında... Köyün ve yakın arazilerin satılmasından söz ediliyor...

Köy sakinleri, “savaşmadan evlerimizi bırakmayacağız!” diye öfkeyle söyleniyor...

Korktuklarının başlarına gelmesi an meselesi.

Birkaç ay önce Kopenhag’da gençlik evlerine hükümet tarafından el konulmuş, evlerde yaşayan gençler polis zoruyla evlerden çıkarılmış ve sakin sokaklar sert çatışmalara sahne olmuştu...

Yıkılan evin sakinlerinden biri, Ditte’yle bir zamanlar yaşadığı evin yıkıntıları arasında buluşuyorum. Soyadını vermek istemiyor... Birçok ev arkadaşının direndikleri için hâlâ tutuklu olduğunu söylüyor...

Hristiyan bir tarikata satılan, ardından da yıkılan evin arazisinde gözleri boşlukta dolaşiyor. “Burası Kopenhag’da, sosyal devletin simgesiydi. Burası genç insanların politikayla ilgilendikleri, müzik festivalleri düzenledikleri, sanatsal faaliyet yaptıkları özgür bir yerdi.”

Ev, 8 Mart kadın hareketinin doğduğu ev olarak da ünlenmişti. Clara Zetkin ve Lenin gibi tarihi şahıslar bu evde kalmış, önemli toplantıları burada yapmışlardı... Tarihi bir bina yıkılmış, bir simge yok olmuştu...

Ditte, “Sistem dışında hiçbir şeye tahammülleri yok!” diyor-du.

“Her şey, sistem tarafından kontrol altına alınıyor... Evimizi ve orada yaşayanları denetleyemiyorlardı, bu yüzden yıktılar!”

Ağlayacak gibiydi.

“Bu araziye şimdi kim aldı?” diye soruyorum.

“Radikal dinci Hristiyan bir örgüt tarafından satın alındı. Tüm özgürlüklere karşı bir örgüt. Azınlık düşmanı bir tarikat.

Ditte'yle

İslam'a karşı ve ırkçılığı savunuyorlar. Kısacası bizim savunduğumuz her şeye onlar karşı!"

Özgür evler, Avrupa'nın birçok kentinde 1960 sonrasında yaygınlaşmış, sisteme direnenlerin yuvası haline gelmişti.

68 öğrenci hareketiyle yaygınlaşan bu komünler, boş binaların işgaliyle oluşmuştu.

Ditte, boş arazide gözlerini duvarlardaki simgelere dikeyor, "Yüz yıllık bir tarihi yıktılar!" diyordu...

"Bu ev yüz yıl boyunca işçi hareketine ev sahipliği yapmıştı, birçok önemli politikacıyı barındırmıştı. Ve evin temsil ettiği tüm değerlerin tam tersini savunan ırkçı bir örgüte peşkeş çekildi..."

Ditte, evden çıkarılırken direnen birçok arkadaşının polis tarafından yaralandığını, birçok gencin hastanelik olduğunu anlatıyor, polis şiddetinin altını çiziyordu.

Özgür Danimarka, özellikle, tırmanan ırkçılıkla mücadele eden gençlere tahammül edememişti...

Kopenhag'ın işçi mahallesi, polisin müdahalesi sonucu, geçen kasım ayında âdeta cehenneme dönmüştü. Danimarka basını bir Türk'ün olayları alevlendirdiğinden söz etmişti...

Sivashlı bir ailenin Danimarka'da doğup büyüyen 23 yaşındaki oğlu Ercan Çiçek, işlediği çeşitli suçlar nedeniyle iki yıl hapis yatmıştı. Daha sonra da Danimarka Yüksek Mahkemesi tarafından sınır dışı edilmek istenmiş ve bunun üzerine, yıkılan evin sakinleri harekete geçmişlerdi... Olaylar büyümüş, tüm gençlik evleri ve diğer göçmen gençler, Ercan Çiçek'e sahip çıkmıştı.

Basına göre, gençlik evinin kapatılması ve ardından satılması bu örgütlü hareketin sonucuydu.

"Ditte, bizimle görüşmeyi kabul etmen çok cesurca. Çoğu kişinin televizyona çıkmayı kabul etmeyeceğini söyledin. Bunun nedeni ne?" diye soruyorum.

"Çünkü polisle başın derde girer. Takip edilirsin, siviller rahatsız eder. Sokakta durdurup üzerini ararlar. Birçok kişi ekrandan bu yüzden kaçır. Sonra başlarına ne geleceğini bilemezler," demişti. Ne garip değil mi, "Özgür Danimarka"dan söz ediyordu...

Avrupa'nın tüm ülkelerinde tırmanan AB karşıtlığı da Danimarka'da yankılanan konulardan biriydi...

Danimarka, Avrupa Birliği'nin, büyümeye en çok karşı çıkan ülkeleri arasında birinci...

Tüm bu veriler ışığında bakınca, Danimarkalı siyasilerin, AB üyeliği için Türkiye'ye dayattıkları müzakere konuları başka bir anlam kazanıyor...

Danimarka Başbakanı Anders Rasmussen'in Türkiye'ye sert dayatmaları hâlâ kulaklarımızdaydı... Türkiye "azınlık sorunu"nu bir an önce çözmeliydi. İnsan hakları ve özgürlükleri benimsemedi!

Messerschmidt'e hatırlatmalar yapıp sormuştum:

"Veriler ışığında bu dayatmalardaki çifte standarda ne diyorsunuz?"

"Hayır, bence böyle bir şey yok... Türkiye AB standartlarında bir ülke değil. En basit örnek, ifade özgürlüğüne darbe indiren karikatür krizidir! Bence Türkiye, özgür bir ülke olmak için yasaları-

nı değiştirmek zorundadır. Bu konuda bir direniş olduğu ortada. Çünkü kültürel ve dini gelenek bu değişimi engelliyor...”

Messerschmidt’in durdurduğu yer belliydi, peki ya liberal düşünceyi savunan gazeteciyi nasıl konumlandıracaktık?

“Sizce Batı ülkelerinde Doğu’ya karşı büyük bir ikiyüzlülük söz konusu değil mi?”

“Doğu’ya karşı bir önyargı söz konusu evet, özellikle de Türkiye’ye karşı! Sağcı partiler her zaman Türkiye karşıtı olmuştur, bütün kriterleri yerine getirseniz bile bu yine de değişmez! Bir kere Türkiye Hristiyan değil... İkincisi göçten korkuluyor... Diğer yandan yabancı işçi ihtiyacı var!”

Avrupa çelişkilerle örülüydü... Halk Partisi, Avrupa Birliği’nin çekirdek bir örgütlenme olarak kalmasını isteyen sağ partilerin görüşlerini özetliyordu.

“Avrupa’da bir birlik olarak çalışmak iyi bir fikir ama önemli olan, ülkelerin uyumunu sağlamak. Sonuçlarını düşünmeden genişlemeye devam edersek, yakında Avrupa Birliği’nin parçalanacağını düşünüyorum. Çünkü birlik şu anda sorunları çözmekten çok, sorun yaratıyor.”

Ve Bashy Quarashi, Avrupa’yı zor günlerin beklediğini söylüyordu: “Sadece Danimarka’yı değil, tüm Avrupa’yı zor günler bekliyor... Türkiye’yi Avrupa Birliği’ne istemiyorlar, çünkü Türkiye çok güçlü bir ülke! Avrupa’ya büyük bir etkisi olacaktır, Avrupa bunu kaldıramaz. Serbest dolaşım sayesinde birçok Türk, Avrupa’ya yayılacaktır. Onlar da buna dayanamazlar!”

Devam ediyor:

“Sonra Avrupa’da din özgürlüğünden bahsediliyor, Türkiye, Müslüman olduğu için reddediliyor. Burada sorunları var. Türkiye, laik anayasaya sahiptir, din ve devlet işleri ayrılmıştır... Bu anlamda dünyadaki nadir ülkelerden biridir... Bunu da kaldıramazlar.

“Türk kardeşlerime şu mesajı vermek istiyorum: Kendi iyiliğiniz için buralardan uzak durun. Bence Türkiye yirmi yıl içinde buralardan çok daha fazla gelişmiş olacak, buralardan daha zengin olacak... Ben yirmi yıl sonra Avrupalıların gelip Türkiye’de iş arayacağını düşünüyorum.”

Bashy, Kopenhag'da nefes almak için Türk mahallelerinde dolaştığını, en keyifli zamanı Türk lokantalarında geçirdiğini anlattı. Bizi aldı, Türklerin arasında dolaştırdı. . .

Bashy'yi bizimle İlyas Bey tanıştırmıştı. Her ikisi de kapatılmadan önce yurttaşlık komisyonu üyesiydiler. Aynı amaçlar doğrultusunda çalışmışlardı. . .

İlyas Bey havalimanında bizi yolcu ederken Kopenhag Kriterleri'nin Kopenhag'daki durumunu şöyle özetlemişti.

"Kopenhag Kriterleri burada yazıldı. 900 küsur sayfalık bir kriter! Ama nedense Danimarka ve birçok Avrupa ülkesi bu kriterlerin k'sından habersiz. Mesela anadili eğitimin ele alalım. Danimarka bunu kaldırdı. Hollanda keza öyle. Almanya da aynı yolda. Yabancılar yasası Avrupa'da terör estiriyor. Diğer yandan Türkiye ile AB arasında Ankara Antlaşması var ama esamesi okunmuyor!"

"Yani" diyorum, "Kopenhag'da Kopenhag Kriterleri işlemiyor!"

İlyas, "Avrupa'nın genelinde bu kriterler işlemiyor!" diye tamamlıyor.

Hollanda'da Kriterler!

Nisan 2007 Yolculuğu

Hollanda 16 milyon nüfusuyla Avrupa Ortak Pazarı'nın altı kurucu üyesinden biridir. Şaşırtıcı bir biçimde Avrupa Anayasası oylamasında "hayır" demiştir.

Burası Türkiye'ye karşı en sert dayatmaları gündeme getiren ülkedir.

Hollanda, Türkiye'de dini özgürlük ister... Aynı Hollanda, İslam'a en sık saldıran ülkedir...

Anadilde eğitim ve ifade özgürlüğünden bahseder. Ama son yasalarla, kendi ülkesinde, anadilde eğitimden devlet desteğini çekmiştir!

Hollanda Türkiye'de kadına yönelik şiddeti kınar. Aynı Hollanda, Avrupa'da aile içi şiddet istatistiklerinde baş sıradadır. Hollanda, Türkiye'de silahlı kuvvetlerle siyaset arasındaki ilişkiyi eleştirir. Ama kendi topraklarında yeni bir "Milli Güvenlik Yasası"nı yürürlüğe koymuştur...

Avrupa Birliği'nin kurucu üyesi Hollanda, demokrasiden bahseder ama 21. yüzyılda krallıkla yönetilmektedir.

Son yıllarda siyasi kaos içindedir. Her krizde, içindeki yabancıları suçlamaktan başka bir şey yapamaz.

Hollanda, 2002 ve 2004'deki siyasi cinayetler, yabancı düşmanlığının had safhaya varması, İslam'a hakareti içeren söylemlerle sarsılıyor. Ülkede yaşayan Surinamlılara, Faslılara ve tabii Türklere saldırılar artarak devam ediyor... Hollanda, "birlikte ya-

şama kültürü" vazetmekte ama kendi bunu uygulamayı başaramamaktadır.

Kraliçe Beatrix, geçen yılki Noel konuşmasında, "hoşgörü, diyalog ve karşılıklı saygıyı" öğütlüyordu...

Oysa sokaklarda mutsuz ve huzursuz Hollandalılar ile Hollanda'yı memleket bilmiş Doğulu, Afrikalı, Asyalı göçmenler arasında gözle görülür bir karşıtlık vardı...

İşte bu karşıtlık, Avrupa Birliği'nin kurucu üyesi Hollanda'yı AB Anayasası'nı ret noktasına götürmüştü...

Anayasanın diğer reddedilmenin nedeni, uyuşturucu ticareti başta olmak üzere, askeri teçhizat ve diğer gelirleriyle Hollanda'nın, Birliğe en çok para aktaran ülkelerden olmakla birlikte, buna uygun derecede söz sahibi olmamasıydı...

Avrupa Anayasası'na "Hayır!"

Hollandalı, Brüksel'den yönetilmeye karşı çıkıyor, anayasaya bu nedenle hayır diyordu...

Hollanda yeni bir Avrupa Birliği anlaşması istiyordu...

Avrupa Birliği'yle ilişkilerden sorumlu bakan Frans Timmermans, Lüksemburg'da bunu açıkça dile getirmişti.

Bakan, "Hollanda hükümeti bu anayasa yerine, yeni koşullara uygun, yeni bir anlaşmadan yanadır!" demişti.

Bu istek ilk kez dile getirilmiyordu. Hollanda'nın eski Dışişleri Bakanı Bernard Bot da aynı fikirdeydi ve şunları söylemişti:

"Avrupa Birliği Anayasası, Hollanda için ölmüştür. Tekrar gündeme getirilmesi söz konusu değildir!"

Hollanda'da politikacılar, Avrupa Birliği'nde iplerin Almanya ve Fransa'nın elinde olduğunu, "küçük" ülkelerin önemsenmediğini dile getiriyorlardı. Hollandalı siyasilere göre Avrupa Birliği bir hayal kırıklığıydı.

Avrupa, çoktandır ikiye ayrılmıştı... Birliğin ekonomik bir birlik olarak kalmasını isteyenler ve genişlemenin, tıkanan ekonominin önünü açacağını iddia edenler, iki kampa bölünmüşlerdi...

Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine karşı en sert muhalefeti yürüten, Özgürlük Partisi Başkanı Geert Wilders bakın ne diyordu:

“Ben AB’nin bugünkü gidişatına hiç olumlu bakmıyorum. Elli yıl önce ilk kurulduğu zamanki gibi ekonomik birlik olarak kalmalıydı. Siyasi birlikten Hollanda gibi küçük ülkeler hiçbir yarar sağlamadı. Söz hakkımız hiç olmadı. Egemenliğimizi kaybetmek üzeriz. Yakında, Bavyera gibi, Almanya’nın bir eyaleti haline geleceğimizden endişeliyim. Kimliğimiz giderek yok oluyor.”

Paul Brill, diğer kampta yer alıyordu... Hollanda’nın önde gelen yüksek tirajlı gazetelerinden *Volkenkrant*’ın ünlü köşe yazarı Brill, Wilders’in görüşlerine karşı çıkıyordu. Yine de onu destekleyenleri anladığı bir nokta olduğunu söylüyordu...

“Ben onu onaylamıyorum ama Wilders, kendini tehdit altında hisseden Hollandalıya sesleniyor ve başarılı oluyor. Hollandalı, kimliğinin ve ekonomisinin çöktüğüne inanıyor. Ayrıca kendini dışlanmış hissediyor. Bakın şimdi, yeni Sosyalist Parti de benzer şekilde düşünen insanlara yöneldi. Politikacılara büyük görev düşüyor. Avrupa Birliği’nin bizim için iyi, çıkarlarımıza uygun ve herkesin faydalanabileceği bir proje olduğunu göstermek lazım.”

“Türkiye Değişmelidir!”

Brill’e Türkiye’nin üyeliği hakkında görüşlerini sormuştum.

“Bence insanlar büyük bir Müslüman ülkenin, Avrupa’nın parçası olmasından çok korkuyorlar. Ben bu korkuya katılmıyorum,” demişti. “Bence Türkiye’nin durumu bizim için bir avantaj. Türkiye bir model oluşturabilir, modern laik Müslüman bir ülke modeli, Batı için önemlidir!”

Sonra yine tüm Avrupalı “genişleme” yanlılarından duyduğumuz cümlelerle devam etmişti:

“Bence Avrupa, Türkiye’yi içine almalı ama Türkiye de gerekli değişiklikleri yapmalı!”

Ve Batı’nın endişesini olanca açıklığıyla özetlemişti: “Umarım Türkiye’nin politikacıları, Türk halkına, bazı değişikliklerin gereğini anlatmayı başarır. Kıbrıs, şu veya bu şekilde tanınmalı, hukuk özgürleşmelidir. Ermeni sorunu her ne kadar politik bir konu değilse de Türkiye geçmişiyile yüzleşmelidir!”

Lahey

Hollanda, AB Anayasası'na "hayır" derken, genişlemenin hediyesi (!) göçmen işçilerden bıkkınlığını dile getiriyor, başta Türkiye olmak üzere, yeni üyelerin birliğe girme ihtimaline de "hayır" diyordu.

Sokaklarda birebir konuştuğumuz Hollandalı, yöneticilerinin siyasi söylemlerini tekrarlıyordu...

"Türkiye'nin güneydoğusu" diye söze başlıyorlardı. Biz de onlara "Siz önce Dutch ve Flamanlar arasında uzlaşma sağlayın!" diyorduk. Ardından Kürtçe meselesi geliyor, anadilinde eğitim-öğrenim konusunda uzun tiratlar dinliyorduk. "İyi de Hollanda'da yaşayan çeşitli halkların anadilinde eğitimleri neden yasaklandı?" diye soruyorduk. Hollanda'da ulusal resmi dil dışındaki dillerde eğitimin kaldırıldığını hatırlatıyorduk.

Hollandalı, Türkiye'de "dini özgürlük" yok diye devam ediyordu. Ona "Müslüman azınlığa karşı en sert önlemleri alan bir ülkede yaşıyorsun!" diyorduk.

Hollandalı, Türkiye’de Milli Güvenlik Kurulu, siyasete karışıyor diyordu... Ülkesinde “Milli Güvenlik Konseyi” kurulduğunu hatırlatıyorduk.

Bu yeni gelişme hepsinden önemliydi... Artık Hollanda’nın bir Milli Güvenlik Konseyi vardı ve ayda bir toplanıp; istihbarat, milli güvenlik, terörle mücadele konularını tartışacaktı. Hollanda’nın, “birlik, beraberlik ve bütünlüğü”nü tehdit eden ya da etmesi olası gelişmeleri değerlendirip kararlar alacaktı.

Özgürlüğün Sınırları!

Hollanda’da özgürlük vardı ama sistemin öngördüğü miktardıydı!

Hollandalı, bir sokak büfesinden hafif cins bir uyuşturucu satın alabilir ve bunu sokak ortasında tüketebilirdi. Ama sokakta öteki dinleri veya demokrasileri anlatan konuşmalar yaparsanız başınıza çeşitli işler gelirdi... Ayrıca “tam” Hollandalı değilseniz işler karışıktı!

Yazar Sadık Yemni, 35 yıldır Hollandalı... “Mesela isminiz Ahmet, Mehmet, Hasan ise iş bulamayabilirsiniz. İsmi Ahmet, Mustafa, Hasan ise ancak belli okullara gidebilirsiniz. Ya da isimleriniz değil de resimleriniz Hollandalılara benzemediği için bazı yerlerde aşırı rahatsız edilebilirsiniz. Giyiminiz benzemiyorsa yine tüm bunlar söz konusu olabilir.”

“Düşüncemiz benzemiyorsa?”

“Beyan etmeden düşüncenizin benzeyip benzemediği belli olmaz ama beyan ederseniz tepkiler başlar.”

Can’ın “Lost in Amsterdam” adlı barının üst katında oturuyoruz. Sadık Yemni, düşünceli mavi gözlerini yüzüme dikeyor, “Bakın” diyor, “evimden çıkarken alt katımda oturan Iraklı komşum pencerede, duyabileceğim şekilde telefonla konuşuyor: ‘Şimdi evden çıktı, arabasına gidiyor!’ Her hareketimi birilerine haber veriyor ve bunu bana özellikle duyuruyor... Zaman zaman sivil polis tarafından takip ediliyorum. Bütün bunlar buradaki Türk gençlerle toplantılar yaptığımız için başıma geliyor. Özgürlük mü? Bunlar o kelimenin anlamını bilmez!”

Siyasi Cinayetler

11 Eylül 2001'den sonra tüm Avrupa gibi Hollanda da keskin bir değişime uğradı.

İrkçılık ve sağ partilerin yükselişi elle tutulur gibi belirgindi. Artan enflasyon ve işsizlik yabancı karşıtlığını had safhaya ulaştırmıştı.

Sonra iki siyasi cinayet, ülkeyi kaosa soktu.

2002'de ırkçı lider Pim Fortuyn, seçimlere on gün kala öldürüldü. Yüzde 16'nın üzerinde bir oy kapasitesi vardı ve yandaşları giderek artmaktaydı.

Cinayetin ardından, Hollanda'da yaşayan Müslüman azınlık hedef tahtasına konulacak; "Katiller!" diye bağırان öfkeli bir kalabalık Başbakanlık konutunu saracaktı.

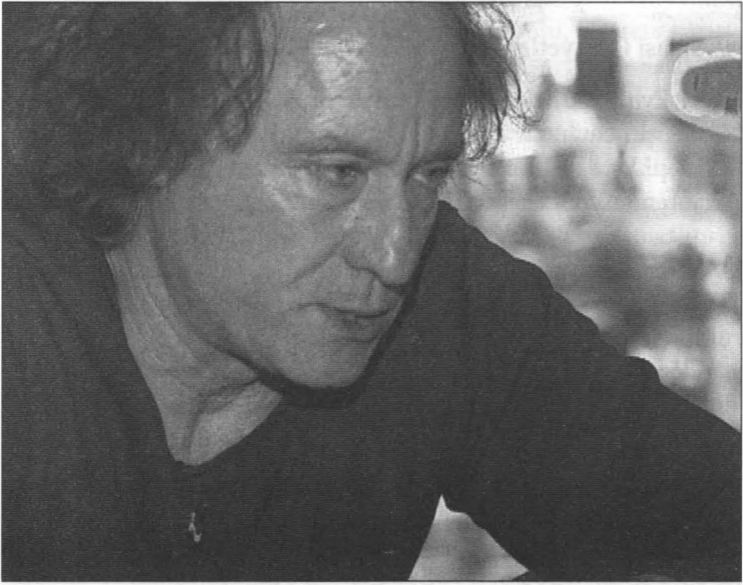
Katil yakalandı. Bir Hollandalıydı!

Cinayet birçok işe yaradı. Bir aydın avı başlatıldı... Yazar çizerler sindirildi... Göçmen politikalarının yumuşatılması gerektiğini savunan aydınlar, içlerine mermi konulmuş tehdit mektupları aldılar. Sol politikacılar siyaset sahnesinden kenara atıldı.

Sadık Yemni anlatıyordu: "Cinayet, çok büyük bir yankı uyardı. Fortuyn'un belli görüşleri vardı. Ülkedeki yabancı sayısının aşırı fazlaştığını, bunun derhal engellenmesi gerektiğini, bir kısım yabancının hemen ülke dışına çıkarılması gerektiğini savunuyordu. Sözleri büyük taraftar toplamıştı. Hollanda'da onun polemikleri sonucu ilk kez sınıflar arasındaki ilişkiler gündeme geldi. 2001 yılından itibaren, özellikle 2002 yılında, Pim Fortuyn'un öldürülmesinden sonra, Hollanda'da çok şiddetli bir sağ popülizm başladı ve bu dalgaya İşçi Partisi bile katıldı."

İkinci Cinayet

Ortamı ateşleyen ikinci cinayet, Theo Van Gogh cinayeti idi. 2 Kasım 2004'te Fas asıllı bir Hollandalı tarafından öldürülen Van Gogh, aykırı söylemleriyle ünlü bir film yönetmeni ve köşe yazarıydı. Cinayetin sorumluluğu, cinayeti işleyen Muhammed Buyer'iyle birlikte tüm Müslümanlara yüklendi.

Sadık Yemni

Hollanda'da sivri sözleri ve marjinal davranışlarıyla tanınan, Müslümanlara olduğu kadar Hristiyanlara sözlü saldırılarda bulunan, ünlü yönetmen Theo Van Gogh, birçok kez Tanrı'ya hakaret yasası kapsamında para cezasına çarptırılmıştı. Kışkırtıcı bir yapısı vardı. Hollanda'da her gün bir buçuk milyon adet dağıtılan *Metro* isimli gazetede, Tanrı'ya, peygambere, Hollanda Müslüman Birliği liderine hakaret dolu yazılar yazıyordu. Son filmi "İtaat", İslam dinine uzattığı dil nedeniyle infiale sebep olmuştu.

Öldüğünde, ilk cinayetin kurbanı, ırkçı lider Pim Fortuyn hakkında bir belgesel çalışması içindeydi...

Dine Baskı!

Sadık Yemni'ye Van Gogh cinayetinden sonra siyasi arenadaki değişimi soruyorum:

"Öldürüldüğü gün, burada, Amsterdam'da, Dam Meydanı'nda

bir anma töreni yapıldı. Bu anma töreni çok hızlı bir şekilde ve oldukça yüksek bir katılımıla örgütlendi. O sıralar, Göçmenler Bakanı olan Rita Verdonk, 'bizler ve onlar' söylemiyle ortaya çıktı. Bir bakan 'bizler ve düşmanlar' diyerek halkı ikiye ayırıyordu."

Artık düşmanın adı belliydi. Cinayetin ardından insanın tüyle-rini ürperten, düşmanlığı kışkırtıcı açıklamalar ardı ardına geldi.

Göçmenlik ve Uyum Bakanı Rita Verdonk ekranlarda şöyle bağıırıyordu: "Yetti artık! Buraya kadar. Daha fazlasına izin ver-meyeceğiz!"

Ülkenin tanınmış yazarlarından Helen Van Royen'in nef-ret dolu sözleri dikkat çekiciydi. "Uyanın!" diyordu, "Biz Hol-landalılar her şeye fazla hoşgörü gösterdik! Artık hoşgörü filan yok. İstemeyen defolup gider!" Yabancılar savaşı açılmıştı.

Balkanende Koalisyonu'nun Liberal Partili bakanı Verdonk, yaptığı açıklamalar ve icraatlarıyla Verdonkizm adı verilen bir sü-reci başlatmıştı.

Rita Verdonk'un Müslümanlara tavrı o boyuttaydı ki ken-di partisinden bir Müslüman milletvekilini, sudan gerekçelerle Hollanda vatandaşlığından çıkartmak için uğraşacak ve bunu ba-şaracaktı.

Hollanda'da yabancı düşmanlığı her yeri karartmaktaydı... Siyasilerin beyanatları halkı galeyana getiriyordu...

Eski Hollanda Dışişleri Bakanı Bernard Bot: "Hoşgörüsüzlük Müslümanların geninde var," diyecek ve ortam yine gerilecekti...

"İslam'la Sorunum Var!"

Sonra yabancılar karşı saldırgan politikasıyla ünlü Wilders'in açıklamaları gelecekti... Wilders, "Hollanda'daki bütün cami-ler kapatılmalı. Bu ülkeye daha fazla Müslüman sokulmamalı. İslam'ın kötü uzantılarını kesmeliyiz. İçeridekileri bir an önce ül-ke dışına atmalı, yeni gelenleri de içeri almamalıyız!" diyordu.

Wilders'e, "Beyanatlarınız son derece sert. Çeşitli suçlamalarla da karşılaşıyorsunuz... İslam'a karşı çok sert tepkileriniz var, ne-den İslam'a saldırıyorsunuz?" diye sormuştum.

Kısa ve net cevapladı. "Benim İslam'la sorunum var," dedi.

Sonra İslam'a hakaret etmeyi sürdürdü. Sanırım bizi çileden çıkarmak istiyordu. Onu tebessüm ederek dinliyordum. Sanırım bu, onu daha da saldırganlaştırıyordu.

"Bence İslam vahşi bir din, Kuran vahşi bir kitap ve Muhammed vahşi bir insandı..."

Tebessümüm yüzüme mıh gibi asılı: "Bu konuşmanız vahşi bir konuşma. Ayrıca Irak ortada. Orada katliamı yapan kim, hiç düşündünüz mü?"

Pervasızca devam ediyor, konuşurken gözleri bir robotunki gibi parlıyor. "Bence Irak'ta Amerikalılar vahşet uyguluyor; bu konuda farklı fikirlerde olabiliriz. Ayrıca yanlış olduğumu düşünmeyin. İnsanlar ve din arasında bir ayrım yapıyorum. Müslümanlarla bir sorunum yok... Müslümanlardan nefret etmiyorum ama İslam'ın bir sürü bölümüyle sorunum var.

"Özellikle Kuran'ın Mekke değil de Medine'de yazılan bölümü, Muhammed'in daha yüksek mevkiye geldiği zamanki bölümler, daha vahşice yazılmış, diğer dinden olan insanlara karşı daha sert ve hoşgörüsüz."

"Mr. Wilders," diyorum, "Haçlı seferlerini ya da Protestan-Katolik kıyımını hiç okudunuz mu? İncil'i okumamış gibi konuşuyorsunuz!"

Sıkılarak hızlı hızlı konuşuyor: "Tabii ki bir sürü şey oldu ama biz bundan ders aldık ve bunun sonunda biz kilise ve devlet ayrılığını kabul ettik."

"Yahudi-Hristiyan Kültür Üst Kültürdür"

"Tüm bunlar ışığında Avrupa Birliği bir Hristiyan kulübü mü?" diye soruyorum.

"Bakın, Avrupa Birliği, politik değil ama daha çok ekonomik bir birlik. AB, Hristiyan ve Yahudi kültürüne, tarihine ve değerlerine bağlı bir ailedir ve bu kültür bence İslam kültüründen daha iyi bir kültürdür. Bazı insanlar kültürlerinin eşit olduğunu savunuyor ama bence bizim kültürümüz üst bir kültürdür."

Yüzünde "Benim bisikletim daha güzel!" diyen çocuk edası.

Ama Hollanda "üst kültür" normlarını pek yansıtmıyordu.

Wilders ve benzer düşünenlerin sorunu, ülkenin sorunlarına sorun katmıştı. Hollanda âdeta bir cadı kazanıydı...

Theo Van Gogh cinayetinden üç gün sonra bir cami kundaklanacak, dört gün sonra Türklerin gittiği ve sadece Hollanda'nın değil, Avrupa'nın en büyük camilerinden biri olan Rotterdam'daki Mevlana Camii'ni yakma teşebbüsü gerçekleşecek; Eindhoven kentindeki Müslüman okuluna bombalı saldırı düzenlenecekti. Camilere ve okullara saldırılar devam edecekti...

Hollanda başbakanının olay yerlerine gidip, acıları paylaştığını söylemesi, ortamı yumuşatmayacaktı... Camilere saldırıların cevabı gelecek, bir dizi kilise kundaklanacaktı. Hollanda'da bir hafta içinde korkunç bir tablo ortaya çıktı. Hollanda, bir laboratuvar olarak kullanılmıştı. Medeniyetler çatışmış, sonuçta dokuz camii, iki Müslüman okulu ve beş kilise yakılmıştı...

İrkçî Göçmen Yasaları!

Onlarca yıldır bir arada yaşayan insanlar birbirine düşman gözüyle bakmaya başlamıştı. Olaylar Avrupa Birliği'ne taşındı. Hollanda olanlardan dolayı neredeyse ödül alacaktı. Suçlananlar sadece göçmenler ve yabancılardı. Hollandalılar AB'ye göre sütten çıkmış ak kaşıktılar. Yeni göçmen yasalarını uygulamaya koydular. Bu yasalar ırkçî tonlar taşıyordu.

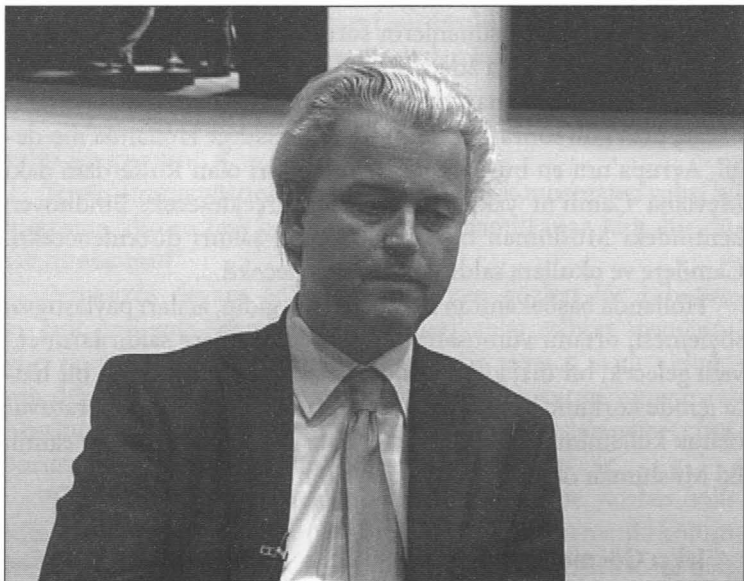
Geert Wilders'le o gün Tivoli Parkı'nda buluşmuştuk. 30'lu yaşlarda, deneyimsiz bir politikacıydı. Sanırım o yüzden heyecanını yenemiyor vahim hatalar yapıyordu.

"Medeniyetler çatışmasına inanıyor olmalısınız..." dedim.

"Bir bakıma öyle denebilir!" diye cevapladı, "Evet, kültürler çok farklı ve bu, çatışmayı beraberinde getirebilir".

"Böyle bir çatışmanın sonucu ne olur?"

"Umarım çatışma olmaz... Ben işte bu nedenle, AB'nin genişlemesini istemiyorum. Türkiye'nin üyeliğine bu nedenle karşıyım. Bu nedenle İslam ülkelerinden gelen göçlerin bir an önce durdurulması gerektiğini söylüyorum. Onlara 'kötü' demiyorum ama ülkemizin kültürünü ve kimliğini değiştirdiklerini ve bunun çatışmayı kaçınılmazlaştırdığını söylüyorum."

Geert Wilders

“Medeniyetler Çatışması!”

Hollanda’da seçmenin ilgisine mahzar olan Özgürlük Partisi milletvekili Wilders, medeniyetler çatışmasının kaçınılmaz olduğunu vurguluyordu.

Ve Hollanda, çatışma için elinden geleni ardına koymuyordu.

Hollanda’nın tarihine kara bir leke olarak bulaşan Srebrenitza’da Bosnalılar katledilirken seyreden Dutchbat askeri birliğine bir liyakat nişanı uygun görülüyordu. Yarbay Karremans, Sırp General Mladić’le kadeh tokuşturmuş, binlerce Müslüman’ın katline seyirci kalan Hollanda birliğinin ödüllendirilmesi dünyada tepki doğurmuştu...

İşte medeniyetler çatışmasını dünyaya servis eden Huntington, bundan bahsediyor olmalıydı.

Makale ve kitabında 21. yüzyılın savaşlarının, “medeniyetler arasında bir savaş” olacağını ileri sürmüştü. Savaşın taraflarını, “hilal ve haç” simgeleriyle tanımlıyordu...

Oyunun kuralları tanımlanıyordu. Huntington'a göre, "Savaş, Müslümanlar ile Hristiyanlar arasında olacak, farklı uygarlık düzeyleri arasında bir çatışma" yaşanacaktı.

Saraybosna'da, Kosova'da, Çeçenistan'da yaşananlar, "medeniyet çatışması"nın somut göstergeleriydi.

Ancak tüm dünya savaşları, tüm emperyalist savaşlar bugüne kadar hep enerji paylaşımı esasına göre yapılmıştı. Acaba medeniyetler çatışması "enerji savaşları"nın bir diğer adı mıydı?

İlk Sömürgeci!

Hollanda, bu enerji savaşında ilk adımı atanlardandı...

17. yüzyılda Hollanda, Güney Afrika'dan Hindistan'a kadar uzanan bir coğrafyada yayılmıştı. Afrika'dan köle ticaretini ilk başlatan Hollandalılardı. Milyonlarca Afrikalıyı, Amerika'ya köle olarak götürenler onlardı. Güney Afrika'yı talan eden de onlardı. 1662'de Cape Town'u kurmuşlardı. Güney Afrika toprakları, Hollandalıların kölesi olarak ölen birçok Afrikalıya vatandı.

Ya bugün?

Hollanda'nın dev petrol şirketi Shell, dünyanın birçok yerinde olduğu gibi Nijerya'da da aktif.

1990'lı yılların başında Nijer Deltası'nda yaşayan Ogoni halkı, Shell şirketine karşı direnişe başladı. Onlar da zorla göç ettirilen mağdurlardı. Müslüman'dılar. Tehcir edildikleri yer, Hristiyanlaştırılmış halkın topraklarıydı.

Nijerya'da içsavaş işte böyle başladı...

Açık boru hatları, petrol sızıntıları ve yangınlar sonucu oluşan kirlilik, halkın su, tarımsal ürün, balıkçılık gibi yaşamsal ihtiyaçlarını yok edecek, Hollanda parayı alacak, halk yavaş yavaş ölecekti...

Nijerya'daki içsavaşın arkasında yine petrol vardı...

Ekonomik Kriz ve Marihuana!

Bugün Hollanda'nın uyguladığı küresel politika, sadece uzak ülkelerin değil kendi halkının da tepkisini çekiyor.

Yüzölçümüne göre Avrupa'nın en kalabalık ülkesi olan Hollanda, 1998'den sonra diğer Avrupa ülkeleri gibi ekonomik krizle de sarsılmıştı. Vergiler aniden artmış, işçi ücretleri düşmüştü. Hükümetten şikâyet eden halk, sesini kraliçeye duyurmaya çalıştı... Değişen bir şey olmadı...

Halk, gün geçtikçe yoksullaştı; işsizlik arttı. Sokaklar mutsuz insanlarla doluydu. Hollandalı gençler arasında serbest olan uyuşturucu kullanımı, hiç olmadığı kadar yayıldı...

Aroso kadın sığınma evi yöneticisi Francine, "Uyuşturulan halkın hiç değilse suç işlemekten uzaklaştığını" söyleyebiliyordu.

Cevabı, uyuşturucuların serbest satışı konusunda şikâyetçi olmasını beklediğim için şaşırtmıştı beni: "Kokain ve eroin evet, yasaklanmalı. Zaten Hollanda'da bunları elde etmek kolay değil. Ama marihuana satışı devam etmeli..."

Yanlışı anlamış olmalıyım diye düşünüp bir daha sordum:

"Marihuana serbestçe satılmalı mı diyorsunuz?"

"Evet. Hiç değilse kullananlar sakinleşiyor..." Sonra gülerек ekledi: "Yani marihuana içip uyuşmak, içmeyip kavga etmekten daha iyi!"

Böyle demişti... O, mutsuz Hollandalılardan biriydi ve çözümsüzlük bu sözleri söyletmişti...

Fuhuş ve Uyuşturucu Serbest!

Amsterdam sokaklarında dolaşan biri Hollanda'yı, "özgür dünya"nın merkezi zannedebilirdi... Amsterdam, isteyen istediği her şeyi yapıyor görünümündeydi... Sigara saranlar; kentin orta yerinde, insanların alışveriş yaptığı caddelerdeki evlerde "yasal" olarak satılan kadınlar; her türlü uyuşturucunun bulunduğu barlar... Ve uyuşmuş insanlar...

Arabayla tesadüfen girdiğimiz nehir boyunda, pencerelere elma armut gibi dizilmiş çıplak kadınlar, kamerayı görünce, öfkeyle ellerinde ne varsa üzerimize atıyorlar...

Saygın ev kadınları, işadamları, bisikletli gençler, okul çocukları, bu çıplak kadınları hiç yadırgamadan geçip gidiyorlar bu sokaktan. Modern kölelik düzenini öylesine kanıksamışlar ki, ka-

ranlık hayatlar, gün ışığında bile görünmez olmuş. Bu insanların trajedisi Hollanda folklorunda kaybolmuş!

Kadın sığınma evi Aroso'nun yöneticisi Francine yüzlerce yıldır süregiden bir tarihi özetlemişti...

"O kadınlar buraya köle gibi getiriliyorlar. Özgür değiller. O evlerde çalışmaya zorlanıyorlar. Son zamanlarda Polonya, Bulgaristan gibi ülkelerden getiriliyorlar. Burada rahata ereceklerini sanıyorlar... Kandırılıyorlar. Buraya gelebilmek için çok para veriyorlar ve geldiklerinde de bu işe düşürülüyorlar."

Doğu Avrupa'nın fakir insanları bu tuzağın kurbanı olurken, Hollandalı kadını durumu da pek iç açıcı görünmüyordu.

İstatistiklere göre, Hollanda'da her beş kadından biri şiddete maruz kalıyordu. Kadınlara ve çocuklara yönelik şiddet olaylarını araştıran 2005 yılı raporuna göre, sadece bir yıl içinde, aile içi şiddet nedeniyle valilikten yardım isteyen kadın sayısı 2941'di. Bu, sadece yardım isteyenleri kapsıyordu, resmi rakamdı...

Aile İçi Şiddet

Hollanda'nın her kentinde kadın sığınma evleri açılmıştı ve sayıları hızla çoğalıyordu...

Türkiye'yi namus ve töre cinayetleriyle suçlayan, Avrupa'nın kurucu üyesi Hollanda'daki durumu Francine ile konuşuyoruz:

"Hollanda'da beş kadından birinin hayatında şiddet var."

"Şiddet derken?"

"Her tür şiddet! Kavga, boğuşma, cinsel taciz, sözlü taciz..."

"Oysa biz Hollandalı kadını çok özgür olduğunu sanırdık."

Gülüyor, "Aslında bütün dünya aynı durumda. Eskiden bilinmezdi, şimdi açığa çıktı... Hollanda'da bu sorun yıllardır var... Son beş yıldır politikacılar konuyu gündeme getirdiler. O yüzden sorunları biliyoruz. Eskiden her şey karıkoca arasında olup biterdi," diyor.

"Buradaki istatistikler ne gösteriyor?"

"Bizim organizasyonun, geçen seneki Rotterdam istatistiklerini size söyleyebilirim. 2006'da 281 kadın ve 280 çocuk, aile içi şiddet şikâyetiyle bize geldi."

“Peki ya aile içi cinayetler?”

Elini sallayarak, “Çok büyük oranda,” diyor, “Hollanda’da cinayetlerin yarısı aile içi şiddet sonucu”.

Bu, büyük bir orandı. Francine’den sonra buluştuğum Geert Wilders’in bu konudaki görüşlerini merak etmiştim: Hollanda’da sosyal yaşamın gidişatını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bir kadın sığınma evinden geliyorum, artan aile içi şiddet ve yaygın uyuşturucu kullanımı büyük bir sorun gibi görünüyor...”

“Suçlular ve uyuşturucuyla büyük problemlerimiz var... Bence yeterince sert yasalarımız yok. Mesela hafif uyuşturucunun yasallaştırılması gençlerimizi mahvediyor...” demişti.

Avrupa Birliği, Türkiye’ye kadının durumu konusunda büyük bir baskı uyguluyordu. Evinde yaşananlarıysa halının altına süpürüyordu... Avrupa Parlamentosu’nun Türk kökenli Hollandalı üyesi Emine Bozkurt’un, Türkiye’de kadın haklarıyla ilgili hazırladığı rapor çok önemli bir göstergeydi. Bu rapor, Türkiye’de kadının durumundan söz ediyor, ardından da gelişmiş Batı ülkelerinde de kadınların sorunları olduğuna değiniyordu. Ama rapor bu biçimde yayınlanmadı... Raporun “Gelişmiş Batı ülkeleri” diye başlayan cümlesi Hristiyan Demokrat üyelerin önergeleriyle, metinden çıkarıldı. Malum, Hollanda’da ifade özgürlüğü vardı!

Kıvanç Sağır ve “Harita”!

Çifte standart, hayatın her alanında sistematik olarak uygulanıyordu...

Hollandalı bir öğrenci, Türkiye’de, değişim programıyla geldiği bir üniversitede ülkesi aleyhine bir olayla karşılaşsa acaba ne olurdu? Mesela, girdiği derste ona Hollanda haritası olarak sadece Hollanda’nın yarısı gösterilse bu, ne gibi diplomatik krizlere yol açardı?

Bu olayın tersini Kıvanç Sağır adlı öğrenci yaşadı...

Kıvanç, Hollanda’ya Erasmus öğrenci değişimi programı kapsamında gitmişti.

Onunla üniversite bahçesinde buluştuk.

“Birkaç ay önce gelmiştim,” dedi. “15 Şubat’ta, burada üzücü bir olay yaşadık. Çinli bir hoca, Dr. Guatang adında bir hocamız, Çin’in enerji güvenliğini anlatan bir sunumda Kürdistan haritasına yer verdi. Konu farklı olduğu için, sunumun sonunu bekledim. Sunum bittikten sonra kalktım ve o haritanın yanlış bir harita olduğunu söyledim; hem yanlış bilgi verdiği için hem de Türk milletine hakaret sayılacağı için. Türk milleti adına benden özür dilemesini istedim.”

“Ne dedi?”

“Kabul etmedi. Haritadaki her şeyin doğru olduğunu söyledi. Sınıfa döndüm ve sınıfa bu haritada neyin yanlış olduğunu sordum. Kimse cevap vermedi. Sınıfta, tecrübeli, bu işe yıllarını vermiş profesyonel akademisyenler, profesörler vardı. Hiçbirinden cevap gelmedi.”

“Nasıl bir haritaydı bu?”

“Bu harita, itinayla çizilmiş, Türkiye’yi bölen bir ‘Kürdistan’ haritasıydı. Diyarbakır özellikle belirtilmişti.”

Yüzünde öfke vardı. Kıvanç, onlar için şaşırtıcı olanı yapmış, itiraz etmişti. Daha sonra demokratik yollarla olayı protesto etmeye karar verdi. Bir e-posta hazırladı ve bu e-postayı üniversiteli profesöre gönderme kampanyası başlattı. Bu eylemi nedeniyle Erasmus değişim programından çıkartılmakla tehdit edilecekti.

Olaydan iki ay sonra, dekanlık, Kıvanç’tan resmi olarak özür diledi... Ama işte o kadar! Kıvanç’ınki lüzumsuz bir hassasiyetti! Gelen mektup öyle diyordu. “Harita o coğrafyada etnik yapıyı göstermekteydi.” Olay kapandı...

Bu olay bir Türk öğrencinin haddini aşan tepkisi olarak kayıtlara geçti..

Arie Oostlander ve Türkiye Raporu

Hatırlayalım, 2003 yılında bir Oostlander Raporu vardı...

Hristiyan Demokrat grup üyesi olan Arie Oostlander’e ait Türkiye raporu, Türkiye’nin, Kürdistan gerçeğini tanıması tezi-ne dayandırılmıştı.

Raporun özü, Türk basınında da yer almıştı. Oostlander, Türkiye'deki çeşitli azınlıklardan söz ediyor, "Türkiye'nin AB üyeliği önündeki engelinin, Kemalizm olduğunu" söylüyordu.

Oostlander'in raporunda, "Türk ordusunun devlet ve toplum üzerinde sahip olduğu önemli rolün, demokratik sistemin gelişmesini engellediği" de yazıyordu.

Oostlander'e, onunla aynı partide olan Fatma Aktaş'ın yardımıyla ulaşabildim. Zor da olsa röportajı kabul etti...

Lahey'deki parti binasında bizi karşıladı. İlk sorum raporun özüne ilişkindi:

"Türkiye hakkında 53 sayfalık bir rapor yazdınız ve Türkiye'nin devlet felsefesini değiştirmesi gerektiğini söylediniz. Bununla neyi kastettiniz?"

Neredeyse fısıldayarak, ağır ve oturaklı bir edayla konuşmaya başladı.

"Ben, Türkiye'ye birkaç kez gittim ve birçok ilginç Türk'le görüştüm. Bence Türkiye'de sorun, insan hakları ihlalleri falan değildir. Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği önündeki en temel sorun, Türkiye'nin devlet felsefesidir."

"Yani Türkiye devlet felsefesini değiştirmeli sizce, öyle mi!?"

Atatürk Reformcuymuş Meğer(!)

Tepkilerden haberliydi. Naif bir şekilde raporundan, Kemal Atatürk bölümünü çıkardığını söyledi. "Çünkü bazı Türklerle raporum üzerine tartıştım. Atatürk'ün bir reformcu olduğunu söylediler... Kemalist felsefe AB'ye aykırı demiştim. Konuştuğum kişiler, 'Atatürk yaşasaydı, yine reform yapar ve eskilerde takılıp kalmazdı' dediler ve Kemalizm bölümünü rapordan çıkardım."

Hollanda'nın saygın bir siyasetçisi yap-boz oynar gibi, Türkiye devletinin felsefesini birileriyle konuşarak kâğıda döküyordu. Bu birkaç konuşma ışığında bir lider hakkında kararlar alıyor, bu kararları Avrupa Parlamentosu'na götürüyordu... Sonra başka birileriyle daha konuşuyor, kararların bazılarının içeriğini değiştiriyordu. Bunları yaparken de kendini son derece özgür hissediyordu.

Söylediği sözlerin çoğu gerçeği yansıtmıyor, doğru bilgi içermiyordu...

“Siz raporunuzu yazarken, bir ülkenin, devlet felsefesini şipşak değiştirebileceğini mi düşündünüz?” diye soruyorum.

“Hayır, bunun kolay olmadığını biliyorum,” diyor fısıldayarak. “Yeni bir anayasa kolay bir şey değildir, benim eleştirdiğim sizin askeri bir anayasanızın olması!”

“Askeri anayasa mı? Neden bahsediyorsunuz?”

“Ama askeri anayasaya benzer bir anayasanız var. Avrupa Birliği’nin önerisi, Türkiye’de askerin daha da arka plana itilmesi. Bu değişikliklere toplum tarafından karşı çıkıldığını biliyorum ama tam bir Avrupalı gibi olmak isteniyorsa, anayasada belli değişikliklerin yapılması gerekiyor.”

Arie Oostlander’in mantık silsilesini takip etmek ve konuşmasına uyum sağlamakta zorlanıyordum.

“Bakın, Hollanda ve Fransa da insanlar, AB anayasasına ‘hayır’ diyor, biz nelerden söz ediyoruz,” diyorum.

Hollanda’da Ordu-Siyaset İlişkisi

Oostlander’in raporu, Türkiye’de Milli Güvenlik Kurulu’nun feshini istiyor, silahlı kuvvetler-siyaset ilişkisini eleştiriyordu.

Raporun yayınlanması ve tartışılmasından tam bir yıl sonra, 2004 yılında, Hollanda genelkurmayı, Türkiye’de ordu-sivil ilişkilerini masaya yatırdı, sert açıklamalar yaptı. Yoksa Hollanda silahlı kuvvetleri politikaya mı bulaşıyordu?

Oostlander’le konuşmamız, “garip” diye nitelendirilebilecek bir ahvalde gerçekleşmişti...

Oostlander, Avrupa Birliği’nin genişleme politikasını desteklediğini söylüyordu. Yeni üyelerden söz ederken sormuştum:

“Avrupa Birliği’ne üye ülkeler arasında dehşet farklılıklar mevcut. İşte Bulgaristan... İnsan hakları ihlalleri, mafya sokakta kol geziyor vesaire vesaire...”

“Haklısınız!” dedi. “Ben Bulgaristan ve Romanya’nın üyeliğine karşıydım çünkü bence hazır değillerdi...”

“O zaman hangi sebeplerle üyelikleri gerçekleşti?”

“Avrupa Konseyi katılmalarını kabul etti. Konsey, ülkeler arası dostluğa çok önem veriyor. Konsey onları reddetmeyi göze alamazdı... Diğer yandan şunu belirtmeliyim, Avrupa Birliği’nin genel siyasetinde söz sahibi olamayacaklarından, onlar bu birliğin tam üyeleri sayılmazlar!”

Acaba şaka mı yapıyordu?..

Hollanda’nın son zamanlarda Türkiye’ye dayattığı en önemli gündem maddelerinden biri de, şu ünlü 301. Madde’nin Türk Ceza Yasası’ndan çıkarılmasıydı... Yani Türklüğe, cumhuriyete ve kurumlarına hakaret serbest olmalıydı...

Oysa, Avrupa’nın tüm ülkelerinde 301 benzeri yasalardan geçilmiyordu. O, dillerden düşmeyen basın özgürlüğüne gelince... Avrupa’da basın çelik korse içindeydi.

Geert Wilders’e 301 hakkındaki görüşlerini sormuştum...

“Her ülkenin 301’i var, neden Türkiye’ye, bu yasanın kalkması için bu kadar büyük baskı yapılıyor?”

Yanıtı “Bilmiyorum!” olmuştu.

“Ermeni Meselesi!”

Batı’nın gündemindeki en hararetli konulardan biri de tabii ki Ermeni soykırımı yalanıydı... Sosyal demokrat gazeteci Paul Brill, bu siyasi bir mesele değil diyordu ama...

“Türkiye’nin Ermenilerle olan meselesi AB’ye girme kriterlerinden biri değil şimdilik. Ama eğer Türkiye, ‘Ermeni soykırımı oldu’ diyen insanları cezalandırmaya kalkarsa, sorunlar büyüyecektir... Bence Türkiye’den istenen, bunu söyleyen insanların cezalandırılmamasıdır.”

“Peki, Fransa’da Ermeni soykırımını inkâr etmeyi cezalandıran yasaı nasıl değerlendiriyorsunuz?” diye soruyorum.

“Çok aptalca bir yasa...” diyor sessizce.

Aslında Hollanda’da Fransa’dan pek farklı değil. Son seçimlerde iktidar ve ana muhalefet partisinden aday olan Türk milletvekillerine, Ermeni soykırımını kabul etmeleri şartı dayatılmıştı ve bu şartı kabul etmeyen Türk milletvekilleri partilerinden ihraç edilmişti.

Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin adayı Erdinç Saçan ile Hıristiyan Demokrat Parti'nin adayları Ayhan Tonca ve Osman Elmacı, soykırımı kabul etmedikleri gerekçesiyle listelerden çıkartılmışlardı. Yoksa Hollanda'da özgürlüğün sınırları mı vardı!

Hollanda'da halkın yaklaşık yüzde 60'ı Türkiye'nin üyeliğine karşıydı. Gerekçe, Türkiye'nin Müslüman bir devlet olmasıydı.

İslami terör ve göçmen Müslümanlarca kuşatıldığına inanan, Hollanda halkının yüzde 60'ı Wilders'le aynı görüşleri paylaşıyordu.

Wilders şöyle diyordu: "Türkiye'nin yüzde 90'ı Avrupalı değil, Türk kültürü ve dini de Avrupa'ya ait değil. Ve bu yüzden bence Türkiye, Avrupalı olmaktan çok Asyalı. Ayrıca ben Ortadoğu'daki dengeler açısından, Türkiye'nin doğu sınırına yönelmesinin batıya yönelmekten daha yararlı olacağı görüşündeyim. NATO müttefiki bir Türkiye, kendi doğu ve güneyiyle ekonomik, politik ilişkilere girerse Avrupa'ya daha yararlı olur. Ve Kopenhag Kriterleri'ne göre, eğer Türkiye AB'ye üye olarsa, ordusu barakalarına çekilmelidir. Bu bir ön şarttır."

Nefes almadan konuşmuştu.

"Sizce Kopenhag Kriterleri dediğiniz bu kriterler, Avrupa ülkelerinde de geçerli mi?"

Birliğe yeni girenleri kastederek,

"Ben işte tam da bu yüzden Romanya ve Bulgaristan gibi ülkelerin birliğe girmesine karşı çıkmıştım..." dedi. "Bu tür ülkelere baktığımızda basın özgürlüğü, azınlık özgürlüğü veya yolsuzluklar hâlâ büyük problem. Bu yüzden Avrupa Birliği, siyasi kaos içinde. Kopenhag Kriterleri tam olarak yerine getirilmiyor ve bu yüzden ben bu kriterlere inanmıyorum."

Bu politikacıların bir dediği öbürünü tutmuyordu. Kendisine gelince kriterlere inanmıyor, Türkiye'den bahsederken kriterleri hatırlıyordu.

Birlik üyesi ülkeler içinde Kopenhag Kriterleri'ni uygulayan ülke hemen hemen hiç yoktu. Bunu biz değil kendi siyasileri defaatle dile getirdiler...

Ama her nedense ordu siyaset ilişkisi, insan hakları, özgürlükler, kadınların durumu, 301, 216 vesaire ve son olarak Tür-

kiye'de din özgürlüğü, Avrupa'nın siyasilerinin ağızlarından düşmedi...

Hollanda'da işlenen siyasi cinayetler ya da İsveç'te bir başbakanın öldürölüşü, İrlanda'daki kıyım, Almanya'daki siyasi suçlar ve ırkçılık, neden bu ölkelerin, külliyen suçlanmasına yol açmıyor da konu Türkiye olunca, adi suçlar bile ölkenin tümü ateş hattına konuluyordu? Neden acaba!

Washington'un Başkenti Brüksel

Mayıs 2007 Yolculuğu

Fransa ile Almanya arasında tampon vazifesi görmek için kurulmuş bir ülke Belçika. İki halkı barındırıyor. Flamanlar, Valonlardan nefret ediyor. Bağımsızlık çılgınlıkları AB'nin başkentinde yükseliyor.

Sadece AB'nin değil NATO'nun da merkez üssü Belçika... Zirveleri ve kriterleriyle ünlü.

Araplar ve Türkler en kalabalık nüfusa sahip göçmen grup. Tabii Belçika'nın Kongo'da yaptığı katliamdan sonra burayı vatan bilen Kongoluları da unutmamalı. Bu arada Avrupa Birliği'nin başkentinde, Kongo katliamıyla ilgili kitaplar yasaklı...

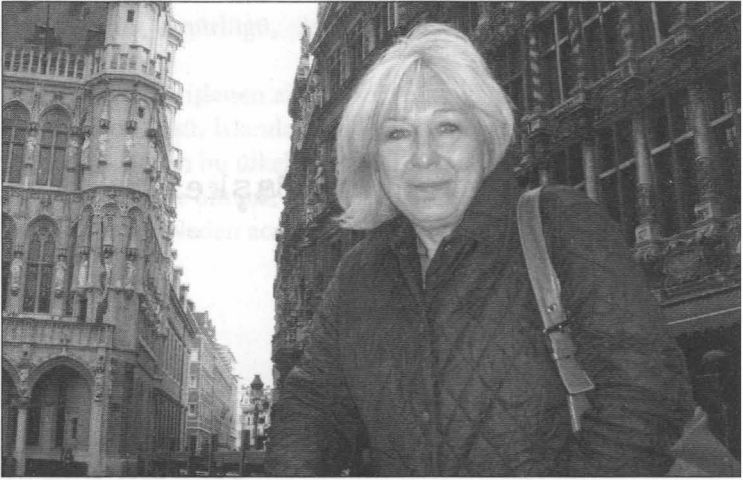
Ve Belçika, içindeki göçmenlerle kavgalı.. Aşırı milliyetçi dalga tüm Avrupa gibi Belçika'yı da sarsıyor.

Ve işsizlik tüm Avrupa gibi Belçika'yı da kasıp kavuruyor...

Koca bir kıtanın orta noktası. Küresel güç olmak için yarım yüzyıldır çabalayan Avrupa Birliği'nin odağı. Brüksel aslında ayrı bir devlet gibi. Yapay olarak bir araya getirilmiş değişik halklardan oluşan ve bir hayli göçmene zorunlu ev sahibi...

Çoğu, onlara eski sömürü düzeninin hediyesi... Kongo'da yapılan insanlık dışı soykırım Belçika tarihinde kara bir leke...

Sokaklarda, mutsuz eskinin Kongolusu, bugünün Belçikalıları, Kuzey Afrika'nın itilip kakılan insanları ve Türkler...

Brüksel

Aslında Brüksel'in en heyecan verici sokakları, göçmenlerin yaşam alanları... Orada heyecan, enerji ve hareket var.

Göçmen mahallelerinin dışı, sakin, donuk, bomboş!

Küçük bir kentin yarısı Fransızca, yarısı Flamanca konuşuyor... Polis memurları bile hangi dilde konuşursanız ona göre tavrını alıyor!

Brüksel, birleşen Avrupa'nın tam ortası, bölünmeyi tartışıyor... Flamanlar zengin ve Alman disiplinde, Fransız kökenli Valonlardan nefret ediyor... Bağımsızlık istekleri her geçen gün büyüyor... Anne Marie Lizin, Brüksel'in senato başkanı. Ülkenin bölünmesi tartışmalarına öfkeyle yanıt veriyor...

"Neden bahsediyorlar? Kim ayrılmak istiyor!? Yok öyle bir şey!"

Haber Şakası!

Ama başkentte ülkenin karmaşık federal sisteminin her an çökebileceği kulaktan kulağa sessiz bir biçimde yayılıyor.

Hatta Valon televizyonu, hayali bir haberle ülkeyi birbirine karıştırıyor. Belçika televizyonu bir gün yayınına kralın kaçtığı-

nı, Flamanların bağımsızlık ilan ettiği haberiyle yayına başlayınca halk sokağa dökülüyor...

Bir kamu kuruluşu olan RTBF'nin "senaryosu" çerçevesinde "Belçika devleti öldü!" başlığıyla verilen haber, kraliyet sarayı önünden yapılan canlı yayınla ekranlara yansıyor.

"Kurgu haber" kapsamında, "NATO'nun alarmı geçtiği", "Bazı bakanların kaçtığı", "Havaalanının trafiğe kapandığı", "Flaman kentlerinde şenlikler yapıldığı" gibi bilgiler, "düzmece görüntü ve röportajlarla" aktarılıyor.

RTBF'nin haber müdürü Yves Thiran'a soruyorum:

"Neden çıktı bu şaka haber fikri?"

"Bir arkadaşımız, 'Belçika'nın sonu geldi' diye bir program yayınlayıp, 'Belçikalıların buna inanıp inanmayacağını görelim,' dedi. Programın başını izleyen insanların yüzde 95'i buna inandı ve genel bir panik yaşandı. Demek inanılabilir bir haberdir! Çünkü Valonlar ve Flamanlar apayrı iki insan grubu. Benzerlikleri çok az ve bizi ayıran çok fazla şey var."

Bu kurgu habere hiç şaşırmayanların başında Flamanlar geliyordu.

Belçika televizyonunun programının, "tesadüfen" değil, "ülke gerçeklerine uygun şekilde" hazırlandığı ve bu nedenle "son derece inandırıcı olduğu" görüşü dile getiriliyordu.

Flaman Milliyetçi Parti'nin başkanı Van Hecke "Bağımsızlık istiyoruz!" diyordu.

"Biz bağımsız bir Flaman devleti istiyoruz. Ve Belçika'da, bağımsız bir Flaman devleti isteyen tek parti de biz değiliz... Yeşiller dışındaki bütün Flaman partileri, daha fazla güce sahip olmamamız konusunda aynı fikirde. Flamanlar, Belçika'da çoğunluğu oluşturur. Biz bağımsızlık isteyen bir azınlık grubu değil, çoğunluğuz. Neden bağımsızlık istiyoruz? Çünkü Belçika'yı Flamanlar besliyor. Belçika'nın zenginliğinin belkemiği biziz... İşsizlik Flaman bölgesinde yüzde sekiz civarında. Valonlarda, bu oran neredeyse yüzde yirmilerde. Flamanlarda, çalışanların yüzde yirmi ikisi devlet için çalışıyor ama Valon kesiminde bu oran yüzde kırk!"

“Ortak Noktalarımız: Kral, Bira ve Futbol!”

İşte 2007’de Belçika bu havada seçime gidiyordu. Genel seçimler öncesinde, ülkenin Flaman kesiminde “bağımsızlık” veya “konfederasyon” sloganları sıkça duyuluyordu.

Brüksel modeliyle ünlü, Avrupa Birliği’nin simgesi, Belçika’da durum buydu...

Seçimlerden sonra “Federal Hükümet Başbakanı” olan, Flaman Hristiyan Demokrat Parti Başkanı Yves Leterne, “Belçika’nın, tarihin bir kazası” olduğunu söylüyordu. Belçika’yı oluşturan halkların arasında sadece “kral, futbol takımı ve bira ortaklığı” kaldığını söylüyordu.

“Yapay Ülke” ve Kongo’nun Başına Gelenler!

Valon tarafında çıkan sesler de pek farklı değildi... Televizyoncu Yves Thiran, Belçika’nın uzun zamandır kuruluş nedenini sorguladığını söylemişti...

“İnsanlar, Belçika’nın yapay bir ülke olduğunun iyice farkına vardılar. Biliyorsunuz Belçika, 19’uncu yüzyılda Fransa ve Almanya arasına konuşturulmuş yapay bir ülke. Fransa ve Almanya, öyle bir kanlı geçmişe sahiptiler ki aralarına tampon bir bölge gerekti... Bu yüzden Flaman kültüründen ve Fransız kültüründen insanlar aynı sınırlar içine sokuldu ve Belçika, böyle doğdu.

O gün bugün Belçika’nın kuzeyi ile güneyi iki ayrı ülke gibi. Daha doğrusu, Belçika’nın kuzeyi Hollanda’nın, güneyi ise Fransa’nın bir devamı gibi yaşamayı sürdürdü... Ortada Valon ve Flamanlardan oluşan nüfusuyla, her iki tarafa yabancı bir Brüksel kaldı... O uzun zamandır âdeta Washington’un başkenti...”

Belçika 1830 yılında Avrupa’nın güçlü devletleri tarafından, bir “tampon bölge” olarak kurulmuştu. Tarihi, Avrupa’nın tüm garipliklerini yansıtıyordu...

Avrupa, o zamanlar, prensliklerle yönetiliyordu... Avrupalı prensler, Afrika’yı kıyasıya sömürüyordu. Kenyatta’nın dediği gibi, siyah adama İncil’i vermişler, karşılığında topraklara el koy-

muşlardı. Kongo faciası, dramatik Afrika öykülerinden sadece biri!

Kongo, İngiltere'de yaşayan bir Alman prensin emrine tahsis edilmişti. Belçika Kongo'nun sömürülmesiyle zenginleşmişti.

"Bu Bizim İç Sorunumuz!"

Brüksel dünyaya akıl verirken, "yapay devlet"ın sorunlarından söz edilmezdi. Yapılan zirvelerde, Belçika'daki halkların istekleri masaya gelmezdi... Ülkenin çöken federal sisteminden bahsedilmezdi. Oysa Belçika yıllardır bunun kavgasını veriyor... Birbirinden çok farklı, üç bölgenin geleceği konuşuluyor.

Yves Thiran çelişkiyi açıklıyor.

"Brüksel olmasaydı çoktan ayrılmıştık. Brüksel'i bölmek çok zor... Brüksel'i, Flamanlara veremezsiniz, çünkü Brüksel'in çoğu Fransızca konuşan Valonlardan oluşuyor. Ama Valonlara da veremezsiniz, çünkü burası aslında Flaman bölgesi içinde kalıyor. Yani Brüksel'i bölmek imkânsız ve bu yüzden birbirimize katlanıyoruz..."

Keyifle soruyorum:

"Peki, Valon ve Flaman bölgesi dışında bir de Brüksel bölgesi olamaz mı?"

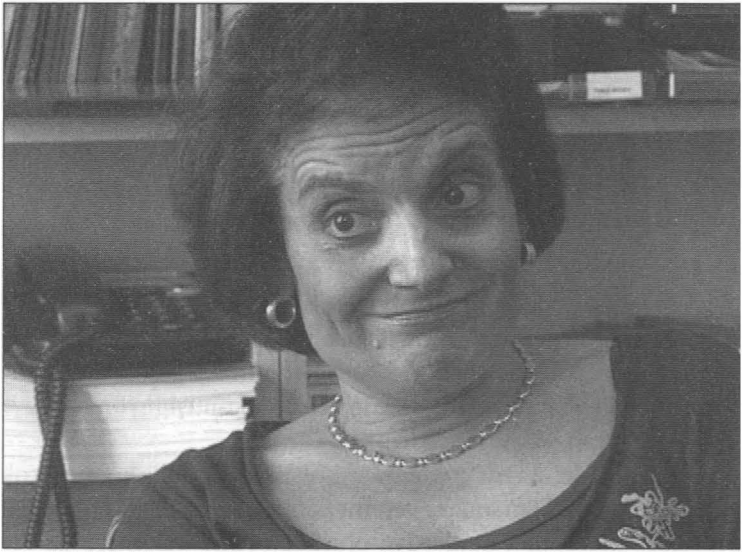
"O bir seçenek. Üç devlet; Valonya, Flamanca ve Brüksel. Ama Brüksel'in tek başına bir devlet olarak hayatta kalabilmesi çok zor... Bu yüzden ayrılamıyoruz. Çünkü Brüksel modeline çözüm bulamıyoruz..."

Brüksel'de kurulmuş olan Avrupa İrkçılıkla Mücadele Ağı ENAR'ın, Yahudi ve Yunan melezi bir Belçikalı olan başkanı Pascale Charon, "Bu Belçika'nın tarihidir. İç meselesidir!" diyor.

"Bu da Belçika'nın trajedisidir. Valonlar ve Flamanlar uzun zamandır beraberler. Beraber Belçika'nın tarihini yaptılar..."

"Ama sanırım birbirlerini pek sevmiyorlar..." diyorum.

Gözleri asla benimle buluşmuyor. Konuşurken ya koltuğuna daha çok gömülüyor ya da iki yana sallanarak tavanda bir noktaya bakıyor: "Yani şimdi siz öyle bir sorunu masaya koyuyorsunuz ki... Bu, Belçika'nın iç sorunu! Yani ne göç olgusuna, ne de azın-

Pascale Charon

lıklarla ilişkiler sorununa benziyor; bu Flaman ve Valonların diyalog sorunu.”

Belçika’nın “iç sorunu”, yabancı bir gazetecinin uğraşacağı konulardan değildir, demek istiyordu... Pascale, bu gibi konulara ilgi duymamı yadırgamıştı... Oysa, Türkiye’nin, gerek Güneydoğu, gerekse Kıbrıs sorununda, Brüksel modeli baş köşeyi almıştı... Belçika’nın iç sorunları, Türkiye’yle yakından bağlantılıydı...

“Brüksel Modeli...”

Hatırlarsınız bundan iki yıl önce Celal Talabani şöyle diyordu: “Biz Kürtler, inanıyoruz ki bu coğrafyada, özellikle Kerkük’te bir arada yaşamalıyız. Kerkük için aldığımız model, Brüksel modelidir. Demokratik barış ortamı, bu modele yardımcı olacaktır!”

İşte böyle demişti. Brüksel modeli bir süre havada gitti geldi... Brükselliler bile kendi modellerini anlamakta zorluk çekmekteydiler ama model, sorunlu bölgelere servis edilmekteydi...

Kıbrıs gösterisi

Brüksel modeli, federal bir sistemdi. Belçika'da, Fransızca konuşan Valonlar ve Flamanca konuşan Falanlar arasında, dil farkı nedeniyle anlaşmazlık had safhaya varınca vatandaşlardan bir anadili tercih etmeleri istenmişti.

Dil ayrılığına bağlı olarak bölgeler belirlendi. Belçika, üç bölge ve üç topluluğa ayrıldı.

Başkent Brüksel, Flaman ve Valon bölgesi olarak karma bir yapıda kaldı... 1960 yılıydı.

Birkaç yıl sonra Belçika iyice toza bulandı. Sınırları belirlenen yeni bölgelerde halk, iç göçe tabi oldu.

Bir zamanlar iki dilde eğitim veren Flaman üniversitelerinden yaka paça atılan profesörler, Belçika televizyonu ekranlarında yer aldılar.

Üniversiteler yer aldıkları bölgeye göre Flamanca ya da Fransızca eğitime geçtiler... Brüksel modeli işte böyle oluştu...

Ve birden diplomatik dilde yerini aldı. Son yıllarda, Kıbrıs için bolca kullanılacaktı.

“Biz Kıbrıslıyız!”

Bir sabah Brüksel’in ortasında, sırtlarında “Cyprus” yani Kıbrıs yazan gençlerle karşılaşıyorum. Avrupalı sivil toplum örgütlerinin sokak şaklabanlığı usulünce düzenlenmiş bir protesto için toplanmış kalabalığın arasına karışıyorum. Birçok yabancı öğretim üyesi, cübbeleri ve ellerindeki kartonları sallıyorlar. Öğrenci ve politikacılar aynı düzende, yavaşça Avrupa Parlamentosu önünde birikiyorlar. Kaybettikleri egemenlikleri karşılığında, üniversitelerine uygulanan ambargonun kalkmasını istiyorlar...

“Biz hani Avrupalıydık! Neden Avrupa kurumları içimize daha fazla girmiyor!” diyorlar... Acı içinde seyrediyoruz. Bazılarına mikrofon uzatıyoruz... Bunlardan bir de Hasan Taçoy, Ulusal Birlik Partisi Lefkoşa milletvekili. “Buraya gelen insanlar, daha bundan iki yıl önce, AB’ye ‘evet’ için meydanları doldurmuştu. Ancak onca destek verilen AB, şimdi, ortaya koyduğu görüşleri, fikirleri, vermiş olduğu sözleri maalesef unutmuş pozisyonudadır,” diyor.

“Zaten biliyorduk unutacağını...” diyorum. “Ayrıca söylemeden edemeyeceğim, Belçika’da bir meydanda Kuzey Kıbrıs Türk bayrakları eşliğinde bir protesto için toplanıyorsunuz. Ve bakın öğrencilerinin gömleklerinin arkasında ‘Cyprus’ yazıyor!”

“Tuhaf, şimdi, şu anda burada açılan bir pankart, sizin söyleminiz üzerine dikkatimi çekti. Çok yanlış bir pankart! Çünkü biz, burada, Rum kesiminin azınlığı olmamak için direniyoruz!”

“İyi de şu anda burada bir ‘azınlık’ olarak bulunuyorsunuz...”

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti milletvekiline, bu meydana, “Kıbrıs” sloganı altında birleştiklerini hatırlatıyordum. Bana, pankart ve sloganların farkında olmadığını söylüyordu...

Bologna Süreci

Yabancı öğretim üyelerinden birinin yanına yaklaştım.

“Kuzey Kıbrıs Üniversiteleri, Bologna Süreci’ne dahil edilmiyor!” dedi.

Yani, Avrupa kurumları, Türk tarafındaki üniversitelere sızamıyordu. Şikâyet buydu...

Felix Mayer, Kuzey Kıbrıs'ta ders veren bir İsviçreli, uluslararası ilişkiler öğretim üyesi...

"Bu öğrenciler, üniversitelerinin Avrupa'da kabul görmesini istiyorlar," diyordu.

"Tuhaf değil mi?" diyorum. "Ülkeleri burada kabul görmüyor ki!"

"Tabii bu da sorunu bir kısmı ama Kuzey Kıbrıs'taki üniversitelerin, Bologna sürecine katılmasına izin verilmesi şart. Bence eğitimde bu aşamalardan geçilirse, adadaki sorunun çözümüne büyük katkı sağlanabilir. Biz, Kuzey Kıbrıs'taki, üniversitelerin Avrupa'daki diğer üniversitelerle işbirliği yapabilmesini ve bu yolla izolasyondan kurtulmalarını istiyoruz."

"Onun kolayı var!" diyorum. "Kuzey Kıbrıs Devleti tanınırsa, izolasyondan kurtulurlar!"

Daha cümlem bitmeden heyecan içinde "hayır hayır!" diyor.

"Konu bu değil. Devlet olarak tanınmadan da bu sürece katılabilmeliler..."

"Anlıyorum!" dedim. İstenen "erime"nin bir an önce gerçekleşmesi idi!... Ada'daki Türkler, üniversiteleri, sivil toplum örgütleri, basınıyla, Rum liderliği altında asimile olmalıydı... Avrupa, taa içlerine kadar nüfuz etmeli ve yavaşça erime süreci işlemeliydi!!

Ne kadar açık değil mi? İki ayrı devlet için çığlıklar atan Avrupa Birliği'nin bir numaralı ülkesi Belçika, var olan bir devletin egemenlik haklarına işte böyle bakıyordu.

İşin daha yakıcı boyutu, bu meydanda yer alan Kıbrıslı "aydın" Türklerin söylemleri idi... Sirtında ve elindeki bez afişte "Cyprus" yazan bir genç kıza yaklaşıyorum:

"Sadece Kıbrıs yazıyor Kuzey Kıbrıs'tan gelen çocukların arkasında..."

"Ada'nın ismi Kıbrıs!" diye cevaplıyor sertçe.

"KKTC ne peki?"

"KKTC, devletin ismidir. Ada'nın ismi Kıbrıs'tır. Kıbrıs'ta, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi'nin öğrencileri var! Girne Amerikan Üniversitesi'nin öğrencileri var. Pankartlarda KKTC yazması gerekmez! Buraya vatandaşlık yani Avrupalılar olarak geldik. Devlet adına buraya gelmedik!"

Bu genç öğrenciler, Avrupalı olma özlemiyle öylesine kendilerinden geçmişlerdi ki devletlerini hatırlamakta pek isteksizdiler. Kıbrıslı Türkler adına yaptıkları dans gösterisi yürek burkucuydu...

Uzun siyah saçlarına kırmızı saten şeytan kulaklı bir taç takmışlardı. Göbeklerini açıkta bırakan kısa tişörtleri ve beli düşük daracık pantolonlarıyla, acemi bir dans gösterisini icraya koyuldular. Sokaktan geçenler "Kıbrıslı güzel kızların" eğilip bükülen bedenlerine baktılar...

Ben büyük bir yeise kapıldım...

Avrupa'nın başkenti Brüksel'i biraz tanısaldı ya da üç parçaya ayrılmayı konuşan Belçika'dan haberdar olsaldı belki kendi bağımsızlıklarına başka türlü bakarlardı...

Ahu Yalçın ve Erasmus

Ahu Yalçın, Brüksel'de bir Türk öğrenciydi... Artık değil. Neden mi...O, Brüksel'de yapılmaması gerekeni yaptı... Brüksel Özgürlükler Üniversitesi'nde geçen yüzyıl başındaki Türk-Ermeni ilişkilerini, Batılı dayatmalar dışında incelemek istedi...

"Sözde Ermeni soykırımı" ifadesine yer verdiği tez konusu engellenmekle kalmadı, üniversiteden de atıldı...

Öğretmeni Eric Remacl, tez konusunun reddedildiğini kendisine bir mektupla iletmiş, gerekçesinde şu ifadeye yer vermişti..

"Belçika, Ermeni soykırımını tanır. Ayrıca soykırımların var olduğu gerçeğini reddetmeyi yasaklayan kanunları vardır... Sizin 'sözde Ermeni soykırımı' konusunda tez hazırlamanızı kabul etmek, Belçika kanunlarını çiğnemenize yardım etmek anlamına gelir. Bu nedenle tez konunuz reddedilmiştir!"

Üniversite'de bulduğumuz Remacl'a konuyu açmaya davranıyoruz. Fena halde tersleniyoruz.

"Bu konuda konuşmayacağım!"

"Neden?"

"Hayır! Gerekeni üniversite yetkilileriyle yaparım!"

Sonra mırıldanıyor: "Demek bu işi basına kadar yansıttı!"

Remaçl, Kürt meselesiyle de yakından ilgili bir siyaset uzmanıydı... Konuyu değiştirip, "Fransa'da soykırımı red yasasına bakışını" sordum.

"Türkiye'nin tarihsel sorumluluklarıyla ilgili tartışmalar yapması önemlidir. Fransızların İkinci Dünya Savaşı, Vichy rejimi ya da Cezayir'deki işkenceler konusunda kendisiyle yüzleştiği gibi Türkiye de kendisiyle yüzleşmelidir. Her ülke kendi tarihiyle yüzleşmek durumundadır. Biliyorsunuz Belçika da Kongo'da suçlar işlemiştir ve biz de bu gerçeklerle yüzleşmek durumundayız. Türkiye de mutlaka, bugün ya da yarın kendi tarihiyle yüzleşmeyi gerçekleştirecektir."

Tipik bir üslubu vardı.. Burada rastladığımız çoğunluk gibi kendi tarihinden yola çıkarak Türkiye'yi yargılamaya kalkmıştı...

Kongo Yarası

Oysa Belçika'nın Kongo yarası, hiçbir tarihi katliamla kıyaslanabilir değildi...

Kongo'da fildişi, kauçuk ve zengin topraklar vardı... Belçika kayıtlara göre, Afrika'nın bu bölgesinde 100 yıl içinde 10 milyon Kongolu yok edilmişti... Yüz binlercesinin el, kol ve bacakları kesilmişti. Kölelik rejiminde Kongoluların çektiklerinin çok azı bilinmekteydi...

1908 yılında, Belçika Kralı, II. Léopold'ün Kongo üzerindeki yetkilerini kaldırdı. Ülkenin yönetimini kendine yani Belçika krallığına bağladı. Onlarca yıl yapılan zulümden kimse yargılanmadı. İnsan hakları ihlalleri konusundaki sorular hep cevapsız kaldı.

1960'larda Belçika, Kongo Ulusal Hareketi'nin kurucusu Lumumba'ya bir suikast düzenleyecek, 2002'de cinayeti itiraf edecekti. Belçika hükümetinin açıklamasında şu ifade yer almıştı: "Belçika hükümeti, Lumumba suikastında inkâr edilemez bir sorumluluk payına sahip olduğunu kabul etmektedir."

Kongo nüfusunun kırılması konusunda, Belçika, sadece "üzgünüz" demişti...

Batı'nın "Soykırım Kartı"

Brüksel'de üçüncü gün! Schuman Meydanı'nda Azerbaycanlı Türkler, Ermeni katliamını protesto etmek için toplanmışlardı. Küçük bir kalabalıktı ve büyük ilgi gördükleri söylenemezdi.

Yarım saat sonra Avrupa İrkçilikla Mücadele Derneği Başkanı Pascale Charon'a soruyorum:

"Neden Batılı ülkelerde Azerbaycan'daki Hocalı katliamından kimse bahsetmez?"

Koltuğunda yine iki yana salınıyor, yine tavanda gözleri dolaşıyor: "Bence bir soykırımı diğeriyle kıyaslamak doğru değil!" diyor.

"Bakın" diyorum, "1915'e kadar gidiyorsunuz... Oysa Hocalı 1994'te!"

"Doğru ama bu, Ermeni halkının yaşadıklarını ve soykırım gerçeğini ortadan kaldırmaz!" En ukala haliyle ekliyor: "Ayrıca biz burada Türkiye'den bahsediyoruz."

Bana röportaj konumu hatırlatıyor. Kızıyorum.

"İyi de Cezayir, Ruanda, Kongo, Sami ve Tater soykırımlarından bahsetmemizi engelleyen bir şey mi var!?"

"Şimdi, Ruanda'dan bahsettiniz ve bunu anmak için bir şeyler yapılmalı..." Düşünüyor. "Ve yaptık da! Ama burada konumuz Türkiye!"

Ve can alıcı noktayı ekleyiveriyor: "Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımından söz ediyoruz... Ruanda, Avrupa Birliği'ne katılma durumunda değil! Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?"

Cevabından memnundu. "Kendin ettin kendin bulursun," demiş, son noktayı koymuştu!

"AB'ye Girmeyi Siz İstiyorsunuz!"

Ne garip! Brüksel Senato Başkanı Lizin'in söylemi kelimesi kelimesine aynıydı...

"Yunanistan Türk azınlığa, insan hakları ihlalleri yaptığında kimsenin sesi çıkmıyor! Yoksa kriterler sadece Türkiye için mi?" diye sorduğumda, buz gibi tavrıyla, "Farklı şeylerden bahsediyoruz," demişti. "Çünkü Yunanistan, bir AB ülkesi... Üyeyseniz du-

rum farklıdır. Üyelik müzakerelerindeyseniz durum daha başkadır!" İşte böyle demişti!

Peki Brüksel Senato Başkanı Lizin'in, Ermeni konusundaki düşünceleri nasıldı... Şimdi uzun ve tırmalayan bir röportajı size aktarmak istiyorum... Avrupa'daki temel görüşe ayna olacak cinsten...

"Ermeni katliamı olmamıştır, demek artık yasak. Bu yasa konusundaki düşünceleriniz nedir?"

"Evet, olmadı diyemezsiniz!" diye cevaplıyor. "Nasıl ki 'Yahudi soykırımı olmadı', demek yasaktır, aynı bunun gibi..."

"Sizce bu ifade özgürlüğü mü?"

Odadaki gerilim giderek artıyor. "Aptalca şeyler söyleme özgürlüğü, ifade özgürlüğü değildir," diyor.

Kaba tavrı o kadar "Avrupalı" ki. Hiç aldırmıyorum.

"Birileri de Ermenilerin, Türkleri katlettiğini haykırıyor... Neden bu olaylar, politik arenaya taşınıyor, tarihçilere bırakılmıyor!"

"Bakın ülkelerin tarihleri çok karmaşıktır. Acil barışçıl çözümler için gerçeklere bakmalı."

"Bu gerçek değil ki bu düpedüz yalan! Mesela Kongo soykırımı bir gerçek ama Ermeni meselesi, asla gerçek değil. Fransa'da, aydınlarla görüştüm, birçoğu, asıl bu yasayı çok aptalca buluyor! Siz bu yasayı normal mi karşılıyorsunuz?"

"Bu yasa, oy veren çoğunluğun karar verdiği bir sonuçtur." Sesi sinirle titriyor.

Gülerek, "Çoğunluk?" diye soruyorum.

"Evet" diyor, boğuk bir sesle.

"Bir ülkenin çoğunluğu bir yasa istiyorsa oy vererek karar alır. Yasalar önemlidir... Ve tarihteki olumsuzluklara karşı yasalar çıkarılması normaldir! Mesela, Belçika'da ırkçılık suçtur, ırkçıysanız suç işliyor sayılıyorsunuz!"

Yine gülümseyerek, "Ama burada birçok insan ırkçı..." diyorum. Bağırarak, "Olabilirler!" diyor. "Bir şey söyler veya yaparsınız ama sonuçlarına katlanırsınız, suçlu olursunuz, bu Belçika yasası."

"Sizinle burada tartışamam!" deyip ayağa kalkıyor, birkaç

Anne Marie Lizin

adım atıp odadan çıkmaya yelteniyor. Yüzümdeki gülümseme artıyor. Ben önüme bakıyorum. O ayakta mütereddit duruyor.

“Siz çok önyargılısınız!” diyebiliyor.

70'ine yakın, uçuk sarı saçları ve kanarya sarısı, markalı ceketi içinde, öfkeli bir kadın. Sakin görünmeye çalışsa da mavi kısık gözleri ateş saçıyor.

İlk dakikadan beri bizi kabul ettiği için kendi kendine kızıyor. Sonra yeniden oturuyor.

Sorulara devam ediyorum.

“Son olarak” diyorum. “Avrupa, teröre karşı ama buradaki birçok kişi ve kuruluş terör örgütlerini destekliyor.”

Sesi kısık, mırıldanırcasına, “Buradaki birçok insan mı?” diyor...

“Evet”.

“Siz bunların kimler olduğunu biliyor musunuz?”

"Evet tabii ki bilmeyen var mı?!" Kürtçü örgütler buradaki bazı politik gruplarca destekleniyor. Mesela üniversitelerinizdeki bazı akademisyenler, PKK ve Kürtçü grupları destekliyorlar. Siz bilmiyor musunuz?"

"Oohh..." Geniş bir iç çekişi ve ayıplama ifadesi yüzünden geçiyor!

Samimi Görüş!

Daha samimi bir görüş Flaman Hristiyan Demokrat Parti Lideri Van Hecke'den gelecekti...

"Belçika hükümetinin terör örgütlerine neden destek verdiğini ve çoğuna özgür çalışma alanı sağladığını, suçluları hapishanelerden serbest bırakmasının nedenini bilmiyorum. Bence bu utanç verici..." demişti.

Sonra Hristiyan Demokrat Parti'nin göçmen karşıtı politikasını da ekleyivermişti: "Burada çok sayıda göçmen yaşıyor. Parti politikamıza göre bu grupların politik arenada yer almalarına da karşıyız!"

Emin Kır, Brüksel'de Sosyalist Parti'den milletvekiliydi.

Politik hayatta kalışı kelimeler sayesindeydi...

Sözde Ermeni soykırımını için sıkıştırıldığında "soykırım" dememiş, "katliam" kelimesini tercih etmiş ve politik hayattan mahrum edilmemişti...

"Nasıl bir baskı ile karşı karşıya kaldınız Ermeni meselesinde?" diye sorduğumda,

"Türkiye'nin ne zaman ki adaylığı çok çok yakınlaştı, Türkiye müzakereye başladı, bazı partiler bazı gruplar, Türkiye'nin adaylığını şu veya bu şekilde engellemek için çeşitli dosyaları ön plana getirmeye çalıştılar," demişti.

Sorulara cevap vermemeyi öğrenmişti. Şık takım elbisesi ve resmi plakalı şoförlü aracıyla buluşma yerine gelmişti. Ona göre Türkiye bir uyum sürecinden geçiyordu. Ayrıca Türk karşıtlığı mevzu edilmemeliydi. Çünkü Emin Kır, Belçikalı politikacılardan büyük destek görmüştü.

"Sosyalist Parti, bu işin başlangıcından beri sürekli arkamda

durdu ve güzel olan bu genel seçimlerde milletvekilliği adaylığı için beni dördüncü sıradan aday gösterdiler. Bana gösterdikleri değer ve özellikle bana oy veren insanları sahiplendiklerini gösterdiler!” demişti.

Sonra Hristiyan Demokrat Parti’nin göçmen karşıtı politikasını da ekleyivermişti: “Burada çok sayıda göçmen yaşıyor. Parti politikamıza göre bu grupların politik arenada yer almalarına da karşıyız!”

Soykırım Değil, Katliam!

“Ama bakın nasıl bir noktadasınız!” demiştim. “Öyle bir noktaya geldiniz ki, ‘soykırım’ değil ama ‘katliam’ olmuştur’ dediniz...”

“Belçika’da, Türk asıllı biri, önemli mevkiye geldiği zaman, bazı gruplar bunu kabullenemiyorlar. O nedenle sürekli bana bu gibi sorular sordular. Bu gibi soruları anlamsız buluyorum.”

O Belçika’nın milletvekiliydi. Eli kolu bağlıydı. Çıktığı yerde kalmaya çabalıyordu.

Mahir Pala, yıllarını Brüksel’in inşasına harcamış bir işçi...

“Eskiden” diyor, “Buradaki Türk siyasetçiler daha dik duruyorlardı. Mesela özellikle Ermeni konusunda artık açıkça yan çiziyorlar, yakında kabul de ederler!”

“Baskılardan dolayı mı bu tavır?” diye soruyorum.

Mahir Pala, “Ermeni meselesi, bir Avrupa projesi. Belçika hükümeti de bunun denemelerini yapıyor. Ermeni soykırımını tanımayanları cezalandırmak, bu konuyu gündemde tutup baskı yapmak ve sonuçlarını görmek istiyor. Buradaki Türk asıllı politikacılar da eğilip bükülüyorlar!”

Belçika’daki Türk toplumunun içinden çıkardığı politikacılar konusundaki görüşü özet olarak buydu..

“Uyum mu! Ne Uyum!”

Oysa eski yeni tüm göçmenler, yeni yasalarla, ağır baskılar ve zor bir hayatın muhatabıydılar... Nebahat Acar, Hristiyan Demokrat Parti’den yeni bir aday...

Bir kahvehanede dertleşiyoruz. “Ne kadar uzun yıllar burada yaşamış olursanız olun dışlanmaktan kurtulamıyorsunuz. Diyelim konut arıyorsunuz, ev sahibi Belçikalı, ‘Yabancıya vermiyorum.’ diyebiliyor. Okullarda ırkçı öğretmenler var, çocukları horluyorlar. Uyumdan bahsediliyor. İş arıyorsunuz, diplomanız var ama iş veren ‘Yabancı istemiyorum.’ diyor. Örneğin tamircisiniz. Çalıştığınız şirket sizi bir eve yolluyor. Kapıdan dönüyorsunuz. Belçikalı ‘ben yabancı tamirci istemiyorum.’ diyor. Durum bu!”

Kısacası yaşamın her adımı güçlüklerle geçiyor...

Yüzlerce yıllık tarihlerine rağmen, birbirinden ayrılmayı isteyen milletleşememiş bir halk “Yeni Belçikalı”lara öfkeyle yaklaşıyor... 2004 yılında, ırkçı söylemler nedeniyle bir siyasi parti kapatılmış ama yerine benzerleri açılmıştı... Vlaams Belang adlı parti, yüzde 25’e varan oy oranıyla, Flamanların hislerine tercüman olmayı başarmıştı...

Aşırı milliyetçi söylemler, Belçika’nın çeşitli kentlerinde, vahim olaylara yol açıyordu. Anvers’teki ırkçı saldırılardan sonra, mağdurlar suçlanmıştı!

Ölümlerle sonuçlanan ırkçı saldırıların ardından halk sokaklara dökülmüş on yıllardır burada yaşayan göçmenlerin bir an önce ülkeyi terk etmesini istemişti!

Bir Türk kadın yaralanmış, Afrikalı bir kadın ve bir bebek ölmüştü. Van Hecke olayları tesadüfi olarak niteliyordu...

“Silahlı, akli dengesi bozuk bir katil, bir kadını ve iki yaşındaki beyaz sarışın bir bebeği öldürdü. Eğer buna ırkçılık diyeceksek evet bu ırkçılık.”

“Yani tırmanan bir eğilim olduğunu düşünmüyorsunuz.”

“Hayır! Bence her yerde deliler, çılgınlar ve suçlular var. Açıkçası bir ırkçılık sorunuyla karşı karşıya olduğumuzu düşünmüyorum.”

Frank Van Hecke, tüm sorunların, artan yabancı nüfusa bağlı olduğunu düşünüyordu. Brüksel işgal altındaydı.

“Sorun, Brüksel’de yaşayan, Avrupa kökenli olmayan insanlardı! 2030’a kadar Brüksel’in yüzde yetmiş beşi, Avrupa kökenli olmayan insanlardan oluşacak! Bunu bir düşünün!”

Striptiz Yasası

İrkçilikla Mücadele Derneği'nden Yahudi ve Yunan melezli Pascale Charon, ülkenin başka bir derdinden söz ediyordu:

“Gerçekçi olalım. Burada nüfus değişimine bakarsak 2025'te sadece iş gücüne ihtiyaç duymakla kalmayacağız aynı zamanda göçmenlerin de değerini daha iyi anlayacağız... Çünkü tüm Avrupa'da olduğu gibi, burada da yaşlı nüfus artıyor ve doğum oranı azalıyor...”

Bu korkunç ve kaçınılmaz gerçek, aşırı milliyetçi siyasilerin gözünü korkutuyordu... Yeni uyum yasalarıyla, göçmenleri, “Avrupalılaştırma” yöntemleri üzerinde çalışılıyordu...

Charon'a sormuştum:

“Burada konuşmasıyla, giyim tarzıyla, tamamen uyum sağlamış biri bile, sokakta yürürken tacize uğrayabiliyor... O zaman bu uyum meselesi ya da ırkçılık nasıl halledilecek?”

“Çok ilginç bir şey söylediniz!” diyor, “Geçen hafta bir konferansa katıldım ve göçmenler için ‘striptiz’ adı altında bir yasadan söz edildi. Yani insanlardan toplumun bir parçası olabilmeleri için tüm geçmişlerinden kurtulmaları, arınmaları isteniyor.”

“Bu mümkün mü?”

“Tabii ki değil! Striptiz yasaları uygulanamaz!”

Avrupa çaresiz, hayata geçmesi imkânsız yasalar icat edip uygulamaya çalışıyordu... Bu uygulama ve baskılar toplum içinde karşıt hareketleri doğuruyor, toplumsal hayat giderek çetrefilleşiyordu...

Son yıllarda suç ve intihar oranları zirve yapmıştı. Aile içi şiddet ve cinsel suçlar ve yetkilileri korkutucu boyutlardaydı.

Okul yönetimleri, ailelerden yazılı onay almadan, öğrencilerin yürüyerek eve dönmelerine bile rıza göstermiyorlardı...

“İfade Özgürlüğü mü!”

Belçika'da basın ve ifade özgürlüğü son derece kısıtlıydı. Kraliyet hakkında olumsuz yazılar ya da toplumu endişeye sevk edecek haberler basında yer alamazdı...

Tüm bunları Van Hecke'ye hatırlattığımda şaşırtıcı bir açıklama yapmıştı...

“Avrupa Birliği'nin, Türk insanına ve devletine baskısı hoş görülemez. Türkiye, bir Avrupa ülkesi değil, tarihsel olarak da kültürel olarak da Avrupalı bir ülke değil. Türk insanı ve devleti bizden çok farklı ve bu nedenle Avrupa Birliği içinde yerleri yok. Ama farklı bir beklentiye sürükleniyorlar. Ben, Avrupalılarla Türkler arasında var olan dostluk ve saygı bağının kopmasından korkarım. Çünkü resmi politika, Türklere, Avrupa vizyonunu dayatıyor. Ve hepimiz biliyoruz ki böyle bir vizyon yok!”

Devam ediyordu:

“Ben, Avrupa'nın yanında güçlü ve mağrur bir Türkiye görmek isterim. Bu güçlü ve mağrur Türkiye'yle ekonomik, kültürel ve politik alanda düzeyli ilişkiler kurabiliriz. Ben AB'nin, Türkiye'ye temel değerlerini değiştirme konusunda dayatmalarını kınıyorum. Bizim Türk insanına ve devletine davranış, yol-yöntem dayatmaya, iç işlerini nasıl düzenlemeleri gerektiğini söylemeye hakkımız yok.”

Van Hecke, Belçika'ya da oldukça eleştirel bakıyor özellikle modern çağda meşrutiyetle yönetilmenin utanç sebebi olduğuna değiniyordu.

“Ben bir demokratım ve kral ve kraliçelerin hâlâ politik gücü olmasını hiç anlayamıyorum. Bence aynı zamanda hem demokrat olup, hem monarşik olamazsınız, bu mümkün değil.”

NATO ve Brüksel

Meşruti sistemin, küresel elitin önemli parçaları olduğunu söylüyordu. “Onlar, küresel finans ağının içindeler. Büyük bir servetleri var ve değişik sektörlerle bağlantılılar...” diyordu. Silah sanayi ile özel ilişkilerinden bahsediyordu.

Belçika, Avrupa Birliği'nin merkez ülkesi olduğu kadar Batı savunma teşkilatı NATO'nun da kalbiydi... Ve belki de Avrupa'da, Washington bağlantılarını en güçlü olduğu yerd. Batı silah sanayinin merkeziydi...

Brüksel, bundan tam 59 yıl önce bir toplantıya sahne olmuş-

NATO karargâhı

tu... Yeni yeni kendine gelen küresel sermaye, bir savunma sistemi oluşturmuştu.

Amaç, “komünist bir saldırı ve işgale karşı savunma” için, üye ülkelerin yardımlaşmasıydı. Çok kısa bir zaman sonra altı Avrupa ülkesine Amerika da katılacak ve sonraki yıllarda direksiyona oturacaktı! Örgüt, NATO olarak anılacaktı...

NATO, Brüksel’in kalbiydi... Geçmişteki tehditler, soğuk savaş yılları geride kalmıştı ama NATO, yeni düşmanlar zuhur ettiği görüşündeydi.

NATO yetkililerinden iki ay önce randevu talep etmiştim. NATO sözcüsü Brüksel’e gitmeden birkaç gün önce randevu ta-

lebimi kabul etti. Bir röportaj yapacaktım. Randevu saatinden birkaç saat önce de röportajı iptal etti. Yeter Yaman Hanım'la böyle tanıştım, NATO kamu yazmanlığı, Türkiye ve Orta Asya masası şefiydi. Minyon kırmızı tayyörlü bir hanım, bizi kapıda karşıladı. Uzun bir muameleden sonra Merkez karargâhın bahçesindeydik. Ona Sordum: "NATO, komünizme karşı kurulan bir örgütlenmeydi. Komünist blok yıkıldı. Neden hâlâ varlığını sürdürüyor?"

"Çünkü NATO, güvenlik sağlayan, istikrar sağlayan, barış sağlayan bir örgüt. Bunun örnekleri Balkanlar'da görüldü. Gerek Kosova'da gerek Bosna'da, daha sonra da Makedonya'da çıkan krizde, NATO, son derece etkin bir örgüt olduğunu gösterdi."

Dünya Barışı!

NATO Kosova'da, Bosna'da, Makedonya'da gerçekten etkin bir rol oynamıştı(!) Balkanlar, Amerikan askeri üslerine ev sahibi olmuştu.

Bu hedef, yıllar öncesinden belliydi... İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, ABD Başkanı Truman, Postdam Konferansı'nda amaçlarını şöyle tarif etmişti:

"Amerika, bu savaştan hiçbir kazanç sağlamak amacıyla ya da bencil bir üstünlük kazanma peşinde değildir. Ama biz, dünya barışı doğrultusunda gerekli olan tüm resmi üslerin devamını sağlayacağız! Bu savunmamız için gereklidir..."

Bu amaç doğrultusunda, İrlanda'dan, Orta Asya'nın içlerine kadar birçok resmi üs coğrafyada yerini aldı. Yenileri açılmaya devam ediyor, dünya kana bulanıyor... Balkanların kalbinden, Karadeniz'in kıyılarına kadar yayılan üs rampaları bu coğrafyayı bir ağ gibi sarıyor.

Yeter Yaman, NATO'da görevli bir Türk ve NATO'yu elinden geldiğince savunuyordu.

"NATO'nun gündemindeki en önemli, en öncelikli konu, Afganistan. Malumunuz 2003'ten bu yana NATO, Afganistan'a bir yardım gücü çerçevesinde dahil oldu. Orada istikrarı ve güvenliği sağlamak için bir yardım gücü oluşturuldu."

Yeter Hanım böyle diyordu ama Afganistan beş yıldır kanamaya devam ediyordu. İstikrar bir türlü sağlanamıyordu! Ve NATO karşıtı görüş, dünyada hızla yayılıyordu... Yeter Hanım'a, NATO'nun artık dünyada ABD'nin resmi gücü olarak görüldüğünü söylüyorum. Tartışmaları hatırlatıyorum:

“Dünyanın birçok yerinde savaşlar var. Bunun arkasında NATO olduğunu düşünenler var. Veya NATO eşittir efendim, Amerika'nın bir enstrümanı, Amerika güdümünde bir örgüt şeklinde algılamalar var ki bu çok yanlıştır. NATO'da bütün ülkeler eşittir. NATO'nun 26 üyesi var ve her birini eşit hakları ve sorumlulukları vardır.”

Otelimde karşılaştığım genç bir istihbarat subayı hanım, NATO toplantılarındaki durumu çok güzel özetlemişti: “25 ülkeye karşı tek başımıza savunuyu yapıyoruz. Ermeni meselesinden giriyorlar, Ege'den çıkıyorlar, Kıbrıs'tan başlıyorlar, Güneydoğu'yla bitiriyorlar. Her toplantı Türkiye'ye karşı başka bir tartışmayı gündeme taşıyor.”

O genç Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu hanım, artık NATO denilince “Karşıt bir güç”ten söz edildiğini biliyordu.

Amerikan Başkanı baba Bush, 1. Körfez Krizi'nden sonra, 6 Mart 1991'de “Yeni Dünya Düzeni” başlıklı bir konuşma yapmıştı... Bu konuşmada, Ortadoğu'da, “kitle imha silahlarının kontrol edileceğini, siyasal sistemlerin demokratikleştirileceğini” söylemişti...

“Bölgenin güvenliği için, NATO çatısı altında oluşturulacak bir güç, bölgeye her an müdahale edebilecek duruma getirilecektir,” demişti.

Yeni Dünya Düzeni'ne göre, NATO'ya yeni bir rol biçildiğini de açıklamıştı: NATO, Batı'nın güvenliğini sağlamaya devam edecekti. Karşısında hangi düşmanı bulursa, onun üzerine yürüyecekti...

“Yeni NATO Konsepti”

1996'da yapılan NATO zirvesi'nde “Yeni NATO Konsepti” kabul edildi. Zirvede alınan en dikkat çekici karar, NATO'nun bun-

dan böyle Birleşmiş Milletler'e bağlı olmadan faaliyet göstermesi kararıydı...

Askeri harekât ve savaş kararları, artık Birleşmiş Milletler kararlarına bağlı olmaksızın NATO'da alınacak, "Çokuluslu birleşik görev kuvvetleri" kurulacak, NATO, küresel boyutlarda ekonomik, politik, demokratik ve stratejik görevler yapacaktı!

Brüksel, işte tüm bu gelişmelerin de kalbiydi...

Son yıllarda Avrasya coğrafyasından sert sesler yükselmeye başladı... NATO'nun, süpergüç denetiminde, doğuyu yani enerji kaynaklarını hedeflediği, ulus devletlere karşı faaliyetlere karıştığı fısıltıları yayıldı... Rusya, art arda sert açıklamalar yaptı.

Yeter Hanım'la NATO ambleminin önünde Türk ve Amerikan bayrakları arasında duruyoruz. Ayrılmadan son bir soru soruyorum:

"Geçenlerde Putin'in ilginç bir açıklaması oldu," diyorum. "NATO'nun Avrasya coğrafyasını çevrelediği ve hedeflediğini söyledi. Yorumunuz nedir?"

"Bunlar çok siyasi konular. Ben siyasi açıklama yapamayacağım ama şöyle söyleyeyim NATO'nun Rusya ile çok iyi bir işbirliği var."

"O zaman neden bu kadar sert açıklamalar yapıyorlar?"

Yeter Hanım, bir kez daha sözcü adına benden özür diliyor:

"Sizin sorularınız beni aşar, benim yorumlamam doğru olmaz, iç siyasetle ilgili şeyler," diye mırıldanıyor.

Washington'un başkenti Brüksel'de, küresel ağların sardığı bu Avrupa başkentinde sorular cevaplanamıyor. Brüksel, küresel güçlerin kalesi gibi! Belçika içinde âdeta ayrı bir devlettir.

Avrupa'nın karar mercii, kendi kararlarını alırken bile tedirgindi...

Küçücük, iki üç parçaya bölünmekten söz eden halklardan oluşmuş ama bir kıtanın yönetiminde söz sahibi bir ülkeden sesleri dinledik... Türk, Kongolu ve Faslı göçmenlerin çileleriyle sarmalanmış, işsizlikle yaralı bir ülkede, Avrupa'nın tam ortasında daydık... NATO'nun kalbinde, Avrupa Parlamentosu'nun, ünlü İnsan Hakları Mahkemesi'nin gölgesindeydik...

İrkçi seslerle örselenmiş bir demokrasi, özgürlüklerin uyum

kanunlarıyla kelepçelendiği bir başkentteydik... Sorulara gark olmuş bu başkentten sesi, üye ülkelerde yankı buluyordu. Sorunlar 27 ülkede yeni sorunlar yaratıyordu...

Böyle bir sorunlar yumağının, “aç ve ihtiyar” Avrupa’nın “pazarı” olmak için can atanlar, bir kez daha mantık süzgeçlerini çalıştırmalıdır! Ya da ne kadar uğraşırlarsa uğraşsınlar, hatta AB üyesi bir ülke vatandaşı bile olsalar asla Avrupalı olamayacaklarını anlamalıdır. İyisi mi gerçekten kim olduklarını keşfetmeye çalışsınlar! Onlara, Allah’tan, akıl fikir ve yıkanmış beyinlerine huzur diliyorum.

Dizin

- Acar, Nebahat, 386
Adams, Gerry, 207
Akgönül, Samim, 153, 156
Akgün, Lale, 139
Alpay, Şahin, 44
Amado, Luis, 266
Annan, Kofi, 23, 78
Anun, Ata, 96, 98, 99, 100, 101
Arafat, Yaser, 51
Asp, Christopher, 31
Asper, Leonard, 221
Atatürk, Mustafa Kemal, 37, 38, 74,
130, 136, 137, 180, 189, 244, 282,
309, 313, 314, 366
Athenagoras, 313
Aydın, Mehmet, 311
Aznar, Jose Maria, 236, 252
- Bailes, Alyson, 18, 19, 23, 36, 37
Bakshi, Yunus, 194
Balkenende, Jan Peter, 81
Bari, Abdül, 195, 196
Barron, Peter, 197
Barroso, José Manuel, 81, 143, 252
Bartholomeos, Jose Manuel, 16, 68,
169, 305, 309, 310, 311, 312, 318,
323
Barzani, Mesut, 60, 99, 190
Barzani, Neçirvan, 61
Baydar, Yavuz, 40, 41
- Belge, Murat, 47, 48, 49
Bellen, Alexander Van der, 318,
324
Benn, Tony, 185, 191, 192, 196,
203
Berlusconi, Silvio, 272, 274, 275,
276, 277
Bew, Paul, 213, 216, 220, 223
Billion, Didier, 176, 177
Blair, Tony, 192, 196, 204, 211,
223
Bogos Nubar Paşa, 179
Bonini, Carlo, 270, 273, 275, 276,
283
Bonino, Albenese, 270
Bonino, Emma, 282, 284, 285
Bot, Bernard, 288, 351, 357
Bozkurt, Emine, 364
Braunigan, Eckard, 125, 127, 128,
135
Brill, Paul, 352, 368
Bristol, Mark, 187
Brunnberg, Kertsin, 27, 28, 30
Brzezinski, Zbigniew, 295
Bulut, Arslan, 41
Bundt, Kate Hansen, 56, 57, 59,
64, 71
Bush, George, 20, 76, 110, 123, 194,
210, 219, 236, 252, 272, 301, 312,
330, 392

- Buyer, Muhammed, 355
 Carey, Hugh, 217
 Carter, Jimmy, 23, 217
 Cascioli, Luigi, 291, 292, 297, 300, 304
 Cava, Maria Jesus, 240, 241, 245, 246
 Cem, İsmail, 81
 Chaos, Juana, 230
 Charon, Pascale, 375, 376, 382, 388
 Chavez, Hugo, 208
 Chirac, Jacques, 72, 81, 160
 Christiansen, Jens, 333
 Churchill, Winston, 24, 191, 192
 Cierva, Santiago de la, 290, 295, 299, 302
 Clinton, Bill, 51, 210, 211, 212, 219
 Corbyn, Jeremy, 52
 Cordonniere, Jacques, 153, 157
 Crispi, Francesco, 280
 d'Alema, Massimo, 284
 Dahlerup, Drude, 34, 35
 Damat Ferit, 167, 187
 Dejevski, Mary, 183, 186, 190, 194
 Delors, Jacques, 92
 Denктаş, Rauf, 78, 79, 80, 102, 104, 107, 108, 109
 Derviş, Taner, 107
 Deviciyan, Patrick, 164, 165, 166, 167, 169, 175, 178
 Eden, Anthony, 100, 111
 Eisenhower, Dwight D., 55
 Elmacı, Osman, 369
 Engdahl, Horace, 17, 21, 22, 25
 Ertuğruloğlu, Tahsin, 106, 109
 Fisk, Robert, 93
 Fogg, Karen, 77, 78, 143
 Folkvord, Erling, 60, 61
 Fortuyn, Pim, 355, 356
 Franco, Francisco, 239, 240
 Fried, Daniel, 37, 42
 Fuller, Graham, 190
 Gaarder, Jostein, 63, 66, 67, 68
 Gachet, Işıl, 144, 149, 151
 Galbright, Peter, 190, 246, 247
 Gali, Butros, 80
 Galloway, George, 182, 186, 198, 200, 204
 Gelhard, Susanne, 138
 Goebbels, Joseph, 24
 Gogh, Theo Van, 355, 356, 359
 Gorbaçov, Mihail, 23
 Grass, Günther, 25
 Guevara, Che, 208
 Gusenbauer, Alfred, 324
 Hamsun, Knut, 24
 Han, Selçuk, 133, 134
 Harang, Alexander, 54, 57
 Hariri, Refik, 176
 Hecke, Van, 373, 385, 387, 389
 Herrera, Joan, 303
 Hess, Sophie, 22
 Hitler, Adolf, 24, 120, 239, 293
 Hristofyas, Dimitris, 108
 Hughes, Kirsty, 201
 Hume, John, 208, 209, 214, 216, 222
 Huntington, Samuel, 360, 361
 Ibarretxe, Juan José, 245
 2. Hrisostomos, 110
 2. Jean Paul, 287, 290, 295, 296, 312, 314
 2. Karakin, 290
 İnce, Özdemir, 47

- İnönü, İsmet, 181, 304
 Janhunen, Juha, 86, 87, 93
 Jerichow, Anders, 335, 336

 Kahlen, Anetta, 123, 124, 125
 Karremans, Hans, 360
 Kebapçıyan, Jean Claude, 161, 162, 163, 164
 Kennedy, Edward, 217
 Keskin, Hakkı, 118
 Kır, Emin, 385
 King, Peter, 210, 211
 Klerides, Glafkos, 80
 Korun, Alev, 325
 Köhler, Horst, 132
 Kraliçe Beatrix, 351
 Kretschmer, Ernst, 143
 Kürt Şerif Paşa, 179

 Ladin, Usame Bin, 191
 Lagendijk, Joost, 143
 Larrazabal, Santiago, 238, 240, 246
 Lawrence, Thomas Edward, 187
 Leinonen, Anu, 82, 83, 92
 Leterne, Yves, 374
 Linden, Rene Van der, 108, 109, 110
 Livingston, Ken, 183
 Lizin, Anne Marie, 372, 382, 383
 Lodgaard, Sverri, 52, 53, 58, 59, 61, 64,
 Lorca, Alexandre, 231, 232, 234, 243, 244
 Lord Curzon, 181, 304
 Lord Russel, 188, 189, 190
 Luigi Cascioli, 304

 Macmillan, Harold, 110
 MacShane, Denis, 93
 Makarios, A., 79
 Manoyan, Giro, 164

 Manzanar, Meliton, 241
 Marcinkus, Paul, 294
 Marshall, George, 23, 313
 Maskey, Alex, 209, 210
 Matuska, Yusuf, 321, 322
 Mayer, Felix, 379
 Merkel, Angela, 81, 286, 323
 Messerschmidt, Morten, 329, 330, 332, 339, 347, 348
 Mitchell, George, 212
 Mladić, Ratko, 360
 Moynihan, Daniel, 217
 Muhammed (Hz.), 196, 289, 331, 358
 Muradyan, David, 36
 Mutlu, Özcan, 127

 Nakratzas, George, 129
 Nathan, Lars Olof, 23
 Necatigil, Zaim, 104, 105
 Nielsen, Vivi, 337, 338
 Nobel, Alfred, 10, 16, 17, 18, 21, 22, 42, 73
 Nora, Pierre, 177
 Nussbaumer, Heinz, 310, 311, 313, 314

 O'Neill, Tim, 117, 217
 Olsen, Brigitte Kofod, 331, 332, 335, 336, 340
 Oostlander, Arie, 365, 366, 367
 16. Benedict, 297, 301, 302
 Ortega, Andreas, 231, 232, 235, 243

 Öcalan, Abdullah, 60, 169, 183
 Öney, Bilkay, 129
 Özürcüt, Sermin, 30, 31, 35

 Palma, Teresa de, 276, 277
 Palme, Olaf, 24

- Pamuk, Orhan, 10, 16, 20, 24, 25, 26, 27, 36, 37, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 82, 179
- Patania, Aldo, 272, 274, 285, 286
- Patzelt, Heinz, 324
- Peel, Quentin, 187, 193, 201, 203
- Peyre, Isabelle Coutant, 170, 171
- Phillips, David, 101
- Pinter, Harold, 25
- Pipes, Daniel, 330, 331
- Poupard, Paul, 289, 298
- Prodi, Romano, 80, 269, 272, 275, 277, 284, 286
- Quarashi, Bashy, 327, 342, 348, 349
- Rabin, İzak, 51
- Rasmussen, Anders, 81, 288, 291, 347
- Reagan, Ronald, 39, 192, 295, 296
- Rehn, Olli, 76, 142, 143
- Roberto, Calvi, 294, 295
- Rolandis, Nikos, 109
- Roosevelt, Franklin, 75, 76, 96
- Rose, Flemming, 330
- Roth, Claudia, 116, 126, 127, 139, 140
- Royen, Helen Van, 357
- Saçan, Erdinç, 369
- Şafak, Elif, 16
- Saddam Hüseyin, 191, 269, 283
- Sands, Bobby, 218
- Sarkozy, Nicola, 165, 169
- Sartre, Jean Paul, 24, 40
- Sebastian, Sergio, 293, 294, 297, 301
- Semo, Marc, 178
- Silva, Jaima Lopes, 255, 258
- Silva, Jose Antonio Neves, 255
- Sindona, Michele, 294, 296
- Slydal, Beate, 54, 62, 66, 72, 73
- Sokrates, Jose, 252, 266, 267
- Solana, Javier, 81
- Soros, George, 330
- Sousa, Teresa de, 250, 260, 261, 263
- Steinbach, Uda, 116, 130, 131, 135, 137, 138, 190
- Strache, Heinz Christian, 319, 320, 322
- Sunalp, Turgut, 168
- Taçoş, Hasan, 377
- Talabani, Celal, 60, 376
- Talat, Mehmet Ali, 75, 81, 97, 103, 169
- Talibov, Vasif, 162
- Thatcher, Margaret, 192, 217
- Thierse, Wolfgang, 138
- Thiran, Yves, 373, 374, 375
- Thusen, Soren, 332, 333, 334
- Tonca, Ayhan, 369
- Topaloglu, Muammer, 144
- Tranfaglia, Nicola, 270, 272, 276, 277, 294, 296
- Trimble, David, 208, 209
- Troy, Aidan, 211
- Truman, Harry S., 100, 313, 391
- Tuomioja, Erkki, 76, 77, 92
- Vahdettin, 180
- Verdonk, Rita, 357
- Verheugen, Günter, 78, 80, 81
- Vigeland, Gustav, 65
- Walberg, Maria, 63, 69, 70, 71, 72
- Wezeman, Simon, 18, 19, 22
- Wilders, Geert, 351, 352, 357, 358, 359, 360, 364, 368, 369
- Wowereit, Klaus, 122
- Yaman, Yeter, 391

Yemni, Sadık, 353, 354, 355, 356

Yılmaz, Nurten, 325

Yönlüer, Ahmet, 110

Yürükel, Sefa, 57, 58, 66, 68

Zapatero, Jose Luis, 231, 236

Zana, Leyla, 16

Zilli, Livio, 197

Zylayev, Willi, 132,

138

Zyvarich, Roman, 303

